

**CİNSEL ALANDA ÖTEKİ OLARAK TANIMLANAN NÜFUSUN ALAN
KULLANIMI – ANKARA ve İZMİR ÖRNEĞİ**

PROJE KOORDİNATÖRÜ: Yrd. Doç. Dr. MERCAN EFE GÜNEY

PROJE GRUBU: Yrd. Doç. Dr. MERCAN EFE GÜNEY

Prof. Dr.-Ing. ŞENEL ERGİN

Araş. Gör. Dr. İREM AYHAN SELÇUK

Haziran, 2013

İZMİR

**THE USAGE OF SPACE BY THE POPOULATION DEFINED AS OTHER IN
SEXUALITY: THE CASE OF ANKARA AND IZMIR**

PROJECT COORDINATOR: Assistant Prof. Dr. MERCAN EFE GÜNEY

PROJECT GROUP: Assistant Prof. Dr. MERCAN EFE GÜNEY

Prof. Dr.-Ing. ŞENEL ERGİN

Reserach Assistant Dr. İrem AYHAN SELÇUK

Jane, 2013

İZMİR

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ RAPORU

PROJE NO: 2011.KB.FEN.039

**CİNSEL ALANDA ÖTEKİ OLARAK TANIMLANAN NÜFUSUN ALAN
KULLANIMI – ANKARA ve İZMİR ÖRNEĞİ**

Proje Koordinatörü: Yrd. Doç. Dr. **MERCAN EFE GÜNEY**

Proje Grubu: Yrd. Doç. Dr. **MERCAN EFE GÜNEY**

Prof. Dr.-Ing. **ŞENEL ERGİN**

Araş. Gör. Dr. **İREM AYHAN SELÇUK**

DEÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

Haziran, 2013

İZMİR

D.E.U.

SCIENTIFIC RESEARCH PROJECT REPORT

PROJECT NUMBER: 2011.KB.FEN.039

**THE USAGE OF SPACE BY THE POPOULATION DEFINED AS OTHER IN
SEXUALITY: THE CASE OF ANKARA AND IZMIR**

Project Coordinator: Assistant Prof. Dr. **MERCAN EFE GÜNEY**

Project Group: Assistant Prof. Dr. **MERCAN EFE GÜNEY**

Prof. Dr.-Ing. **ŞENEL ERGİN**

Research Assistant Dr. **İREM AYHAN SELÇUK**

**D.E.U. ARCHITECTURE FACULTY DEPARTMENT OF CITY AND REGIONAL
PLANNING**

June, 2013

IZMIR

TEŞEKKÜR

Bu projenin gerçekleŐmesini sağlayan Dokuz Eylöl Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Projesi Koordinasyon Birimi'ne; projenin verilerinin elde edilmesi için gerekli anketlerin yapılmasını sağlayan Ankara Kaos – GL Derneği ve İzmir Siyah Pembe Üçgen'e teşekkür ederim.

Kaos – GL Derneği'ne Kaos – GL Derneği yayınlarından verdikleri hediyelerle projenin literatür kısmına verdikleri katkı nedeniyle de teşekkür ederim.

Proje Yürütücüsü

Yrd. Doç. Dr. Mercan **EFE GÜNEY**

CİNSEL ALANDA ÖTEKİ OLARAK TANIMLANAN NÜFUSUN ALAN KULLANIMI – ANKARA ve İZMİR ÖRNEĞİ

ÖZET

Şehir planlama mesleği, üretilen disiplinler arası bilgileri kullanmakta ve öngöreceği plan kararlarını ve bunlara yönelik uygulama önerilerini belirlenmiş verilere göre biçimlendirmektedir. Bu veriler, yasalar ve gelenekselleşmiş eylemlerle tanımlanmaktadır. Ancak bunlar Türkiye’de, sosyolojide “öteki” olarak nitelendirilen grupların tümünü içermediğinden, planlama herkes için yapılamamaktadır. Bir başka deyişle Türkiye’de planlama, toplumsal yapının görmezden geldiği kesimleri kapsamamaktadır. Bununla birlikte, üst yapı kurumlarının (din-islamîyet, gelenekler vb.) ve insan hakları savının etkisiyle ötekilerden yaşlılar, engelliler ve çocuklar planlama mesleğinde çözümü aranan gruplar haline gelmişken cinsel alanın ötekileri henüz mesleğin veri alanlarından biri olamamıştır. Çünkü Türkiye, muhafazakar yapısını kırıp vatandaşlık hakları temelinde LGBTT bireylere cinsiyet kimliği haklarını vermemektedir. Dolayısıyla uygulamalar, cinsiyet dinamiklerini temel parametre (ya da hiç değilse parametrelerden biri) olarak alan bir bakış açısıyla mekân analizine girişmemekte ya da cinsiyet analizlerine mekânsal süreçleri ayrılmaz bir bileşen olarak dahil etmemektedir.

Bu metin, kentin onun içinde yaşayan herkesin sahipliğinde olduğu yaklaşımıyla Müslüman, Laik, Demokratik ve doğunun katı kuralları ile batının esnek kararları arasında kalmış; Avrupa Birliği’ne (AB) uyum sürecindeki Türkiye’nin LGBTT üyelerinin özellikle mekânsal isteklerini tartışmaya açmaktadır. Bu çalışmanın bilime katkısı, Türkiye’nin önemli illerinden Ankara ve İzmir’deki LGBTT’lerin gözünden kentin nasıl olması gerektiği, dünya kentleri ve LGBTT üyelerinin isteklerinin/beklentilerinin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi olacaktır.

Anahtar Kelimeler: LGBTT, Hak, Şehir Planlama, Kent, Öteki

THE USAGE OF SPACE BY THE POPOULATION DEFINED AS OTHER IN SEXUALITY: THE CASE OF ANKARA AND IZMIR

ABSTRACT

Urban planning profession uses interdisciplinary information and shapes plan decisions to be stipulated and practice recommendations in line with certain data. These data are defined as laws and traditional actions. However, as this definition does not include all groups which are called as "others" in sociology, planning cannot be made for each and everyone in Turkey. In other words, planning does not include the sections ignored by social structure in Turkey. In addition, while the elder, disabled and children take place in groups of urban planning profession with the effect of superstructures (religion-Islam, traditions etc.) and human rights; "others" of sexual area have not been a part of the data fields of the profession yet. This is because of the fact that Turkey does not grant right of sexual identity to LGBTT people as a basic citizenship right due to her conservative structure. For that reason, practices could not conduct place analysis with an approach regarding gender dynamics as main parameters (at least one of the parameters) or could not incorporate gender analyses in spatial processes as an indispensable component.

This paper discusses spatial demands of LGBTT members in Turkey that is Muslim, Secular and Democratic country with an approach based on the equality of all city dwellers and stuck between strict rules of the East and flexible decisions of the West in EU harmonization process. The scientific contribution of this study will be how LGBTT think that Ankara and İzmir, two important cities of Turkey, should be; analysis and assessment of world cities and demands/expectations of LGBTT.

Key Words: LGBTT, Right, Urban Planning, City, Others

ÖNSÖZ

Cinsel çeşitliliği, cinsel fantezileri aşan kararlılık durumunda, kişilerin “**cinsel seçimleri**” olarak gören anlayıştan, “**cinsel eğilimleri**” anlayışına geçiş gerekiyor.

Cinsel etkinlik türü süreklilik gösteriyorsa, bir seçim konusu olamayacak denli biyolojik-fizyolojik temele dayanmaktadır. Bu nedenle küresel sosyal hareket içinde temel insan gereksinimi olarak ele alınır ve cinsel baskıdan arındırılmış bir “dünya” talep edilir.

Özetle, temel insan hakları temelinde irdelenen cinsellik, temel kişi hakkı olarak, gerekli özgürlük alanına sahip olmalıdır.

Konu günümüzde, gerek sosyal gerek fiziksel mekânda bir özgürlük sorununa dönüştürülmüştür. Bu nedenle “sorun”, sosyal – siyasal bir proje olarak ayakta kalmasına çaba harcanan Avrupa Birliği’nde de asal konular arasında yer alır. Giderek AB üyeliğinde aranan koşullar arasında, LGBTT grubundaki insanlara tanınan haklar ve yaratılması istenen özgürlük alanları talep edilmektedir.

Fiziki planlama edimi şehir planlama ölçeklerinde, kentsel alan bütünlüğünü gözardı etmeden, talep edilen her mekân gereksinimine uygun yer üretmek ve göstermekle yükümlü olduğundan, öteki mesleklerin tümünden öncelikle, tıp ve hukuk alanlarıyla ortaklaşa çalışarak, duruma uygun çözümler üretmek zorundadır.

Son olarak üzerinde tartışılması gereken bir konu da, durumun toplumsal formasyon bağlamında ideolojik düzlemde değerlendirilmesi gereken bir öneme sahip olduğudur. Eşcinsel Hareketin “sistemi sarsma kapasitesi” bulunduğu ve bunun da hareketin içindekiler tarafından dillendirilmesi konusu, toplumsal – ideolojik yapı bağlamında özenle ele alınmalıdır.

İÇİNDEKİLER

	sayfa
TEŞEKKÜR.....	i
ÖNSÖZ.....	iv
TABLO LİSTESİ.....	xi
HARİTA LİSTESİ.....	xxii
BÖLÜM BİR - GİRİŞ	1
1.1. Kentin Herkes İçin Olması ve LGBTT Hakları Kapsamında Türkiye	1
1.2. Türkiye’de Hak Arayanlar	3
1.3. Kavramlar	6
1.4. Çalışma Yöntemi ve Veri Kaynakları.....	18
BÖLÜM İKİ – LGBTT BİREYLERİN TOPLUMSAL KONUMLARI.....	20
2.1. İnkârdan Ötekileştirilmeye Uzanan Dışlanma Durumları.....	20
2.2. Toplumsal-İdeolojik Yapı İçinde LGBTT Bireylerin Varlık Alanları.....	25
2.3. Tıp ve Hukuk Alanlarının Süreç İçinde Konuyla İlintisi.....	40
2.4. Değerlendirme.....	51
BÖLÜM ÜÇ - ARAŞTIRMA BULGULARI - I	
GENEL PROFİL BİLGİLERİ.....	55
3.1. Ankara.....	55
3.2. İzmir.....	60
3.3. Değerlendirme	66
BÖLÜM DÖRT - ARAŞTIRMA BULGULARI – II	
ANKARA ve İZMİR’DE LGBTT BİREYLER VE KENTSEL ALAN	
KULLANIMLARI.....	70
4.1. Yaşama Alanları İçin Yer Seçimleri	70
4.1.1. Ankara	70
4.1.2. İzmir	74
4.2. Çalışma Alanları İçin Yer Seçimleri.....	78

4.2.1. Ankara	78
4.2.2. İzmir	82
4.3. Değerlendirme - Yaşama ve Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması.....	86
4.3.1. Ankara	86
4.3.2. İzmir	87
4.4. LGBTT Gözüyle LGBTT Bireylerin Yaşama Alanları.....	90
4.4.1. Ankara.....	90
4.4.2. İzmir.....	94
4.5. LGBTT Gözüyle LGBTT Bireylerin Yaşamak İstedığı Alanlar	99
4.5.1. Ankara.....	99
4.5.2. İzmir.....	102
4.5.3. Değerlendirme	106
4.6. Alış-Veriş Alanları, Seçilen Birimler ve Nedenleri.....	107
4.6.1. Ankara.....	107
4.6.2. İzmir.....	113
4.6.3. Değerlendirme - Alış Veriş Alanlarının Yaşama Alanları ile Karşılaştırılması	118
4.7. Değerlendirme	119

BÖLÜM BEŞ - ARAŞTIRMA BULGULARI - III

GÖÇ ETME BİLGİLERİ.....	128
5.1. Ankara.....	128
5.2. İzmir.....	132
5.3. Değerlendirme	136

BÖLÜM ALTI - ARAŞTIRMA BULGULARI - IV

SOSYAL YAŞAMLARINDA KİMLİKLERİ / GİZLEME DURUMLARI/BASKI

BİÇİMLERİ – NEDENLERİ VE KENTİN ETKİSİ.....	141
6.1. Kimlik Gizleme Durumu	141
6.1.1. Ankara	141
6.1.2. İzmir	142
6.2. Baskı Görme Biçimleri ve Baskıları Aşmada Yaşanan Kentin Etkisi.....	144

6.2.1. Ankara	144
6.2.2. İzmir	147
6.3. Değerlendirme	150

BÖLÜM YEDİ - ARAŞTIRMA BULGULARI - V

MEKÂNSAL BELİRLEYİCİLER 154

7.1. LGBTT Olarak Yaşanılan Yeri Seçerken Etkili Olan Unsurlar	154
7.1.1. Ankara	154
7.1.2. İzmir	156
7.2. LGBTT Olarak Yaşarken Kentte Önemli Olanlar	158
7.2.1. Ankara.....	158
7.2.2. İzmir.....	160
7.3. LGBTT Olarak Kentte Güvende Hissetmek İçin Gerekli Görülenler	162
7.3.1. Ankara.....	162
7.3.2. İzmir.....	163
7.4. Yaşanılan Kentte En Rahat, En Güvende, En Estetik, En Tehlikeli İlçeler; Semtler; Sokaklar/Caddeler	165
7.4.1. Ankara.....	165
7.4.2. İzmir.....	178
7.5. Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alanlardan En Rahat Edilen Yer(ler)	198
7.5.1. Ankara.....	198
7.5.2. İzmir.....	200
7.6. Türkiye’de LGBTT Bireylere Göre En Rahat Yaşanılacak İl, İlçesi ve Nedeni ...	201
7.6.1. Ankara.....	202
7.6.2. İzmir.....	207
7.7. LGBTT Bireylere Göre Dünya’da En Rahat Yaşanılacak Ülke ve Nedeni	214
7.7.1. Ankara.....	215
7.7.2. İzmir.....	217
7.8. LGBTT Bireylerin Kentte Bölgesel Farklılıklar Olduğuna İlişkin Düşünceleri ve Varsa Yeri ve Biçimi.....	221
7.8.1. Ankara	221
7.8.2. İzmir	222

7.9. Kentte Buluşmak İçin Kullanılan Yer(ler) ve/veya Nokta(lar)	224
7.9.1. Ankara.....	225
7.9.2. İzmir.....	227
7.10.Yaşanılan Kentin Simgesi Olarak Görülen Yer(ler) ve/veya Yapı(lar).....	230
7.10.1. Ankara.....	231
7.10.2. İzmir.....	233
7.11.Değerlendirme	236

BÖLÜM SEKİZ - ARAŞTIRMA BULGULARI - VI

LGBTT BİREYLERİN İSTEDİĞİ KENT 241

8.1. LGBTT Bireyleri İsteddiği Kentin İçeriği	241
8.1.1. Ankara	241
8.1.2. İzmir	243
8.1.3. Değerlendirme.....	244
8.2. LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğendikleri Ülkeler ve Nedeni	250
8.2.1. Ankara	250
8.2.2. İzmir	253
8.3. LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkeler ve Nedeni	256
8.3.1. Ankara	256
8.3.2. İzmir	258
8.4. Değerlendirme	261

BÖLÜM DOKUZ - ARAŞTIRMA BULGULARI – VII

KENTLE KURULAN MEKÂNSAL VE YÖNETİMSEL İLİŞKİLER..... 262

9.1. Merkezi Yönetimin İcraatlarından Haberdarlık ve LGBTT Bireylere Yönelik İcraatları Olup Olmadığına İlişkin Düşünce	262
9.1.1. Ankara.....	262
9.1.2. İzmir.....	262
9.2. Yerel Yönetimlerin İcraatlarından Haberdarlık ve LGBTT Bireylere Yönelik İcraatları Olup Olmadığına İlişkin Düşünce	263
9.2.1. Ankara.....	263
9.2.2. İzmir.....	263

9.3. İmar Planından Haberdarlık ve Biliniyorsa LGBTT Bireylere İlikin Olduğu Düşünülen Plan Kararları.....	264
9.3.1. Ankara.....	264
9.3.2. İzmir.....	265
9.4. Değerlendirme	265
9.5. Kentin Mevcut Halinden Duyulan Rahatsızlıklar (Mekânsal, Sosyo-Kültürel, Demografik, Ekonomik, Siyasi Görüş vb.).....	268
9.5.1. Ankara.....	268
9.5.2. İzmir.....	271
9.5.3. Değerlendirme	274
9.6. Gereksinimlerin Karşılanmasında Zorlaştırıcı Unsurlar.....	275
9.6.1. Ankara.....	275
9.6.2. İzmir.....	277
9.6.3. Değerlendirme	280
9.7. Günlük Hayatta ve İş Hayatında Karşılaşılan Zorluklara Karşı LGBTT Bireylerin Önerileri.....	281
9.7.1. Ankara.....	281
9.7.2. İzmir.....	284
9.8. Kamu Kurumlarının Özelleştirilmesi Hakkındaki Düşünceler.....	286
9.8.1. Ankara.....	286
9.8.2. İzmir.....	288
9.9. Benimsenen Din ve İbadet Alanları.....	289
9.9.1. Ankara	289
9.9.2. İzmir.....	290
9.9.3. Değerlendirme	292
9.10. LGBTT Bireylere Yönelik Şiddet Biçimleri ve Yerleri	293
9.10.1. Ankara	293
9.10.2. İzmir.....	297
9.10.3. Değerlendirme	299

BÖLÜM ON - ARAŞTIRMA BULGULARI - VIII

KENTTE ULAŞIM İLİŞKİLERİ 304

10.1. LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıt Türleri ve Kullanma Amaçları.....	304
10.1.1. Ankara	304
10.1.2. İzmir	306
10.2. LGBTT Bireylerin İkamet Ettikleri Yerden İş Yerine Kullandıkları Taşıt Türü ve İş Yerine Varış Süreleri	308
10.2.1. Ankara	308
10.2.2. İzmir	310
10.3. LGBTT Bireylerin Taşınmasına Sebep Olabilecek İşe Varış Süresi.....	313
10.3.1. Ankara	313
10.3.2. İzmir	314
10.4. LGBTT Bireylerin Yaygınlaştırılmasını İstedikleri Taşıt Türü.....	314
10.4.1. Ankara	315
10.4.2. İzmir	315
10.5. LGBTT Bireylerin İkamet Ettikleri Yer ve Dernek Arası Uzaklık	316
10.5.1. Ankara’da KAOS-GL ve Ev Arası Uzaklık.....	317
10.5.2. İzmir’de Siyah Pembe Üçgen ve Ev Arası Uzaklık	319
10.6. Değerlendirme	322

BÖLÜM ON BİR - GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 324

KAYNAKLAR..... 328

DİPNOTLAR.....361

EKLER.....371

TABLO LİSTESİ

	sayfa
Tablo 1. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaş Grupları Dağılımı	55
Tablo 2. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Eğitim Durumu	56
Tablo 3. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Gelir Durumu.....	56
Tablo 4. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Hanede Kiminle Yaşadığı Bilgisi	57
Tablo 5. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştığı Sektör	58
Tablo 6. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Sosyal Güvence Durumu.....	59
Tablo 7. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ehliyet Sahipliği	59
Tablo 8. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Araba Sahipliği	59
Tablo 9. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaş Grupları Dağılımı	60
Tablo 10. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Eğitim Durumu	61
Tablo 11. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Gelir Durumu.....	62
Tablo 12. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Hanede Kiminle Yaşadığı Bilgisi	62
Tablo 13. İzmir’de LGBTT Bireylerin Çalıştığı Sektör	63
Tablo 14. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Sosyal Güvence Durumu .	64
Tablo 15. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ehliyet Sahipliği	65
Tablo 16. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Araba Sahipliği	65
Tablo 17. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler	70
Tablo 18. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri Semtler.....	73
Tablo 19. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler	75
Tablo 20. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri Semtler...	77
Tablo 21. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler.....	79
Tablo 22. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları Semtler	81
Tablo 23. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler	82
Tablo 24. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları Semtler	85
Tablo 25. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu İlçeler.....	91

Tablo 26. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu Semtler	92
Tablo 27. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu Sokaklar...	94
Tablo 28. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu İlçeler.....	95
Tablo 29. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu Semtler	96
Tablo 30. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu Sokaklar.....	98
Tablo 31. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstediği İlçeler	99
Tablo 32. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstediği Semtler.....	101
Tablo 33. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstediği Sokaklar	102
Tablo 34. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstediği İlçeler	103
Tablo 35. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstediği Semtler.....	104
Tablo 36. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstediği Sokaklar	105
Tablo 37. Ankara’da LGBT Bireylerin Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler.....	108
Tablo 38. Ankara’da LGBTT Bireylerin Alış-Veriş İçin Tercih Ettikleri Birimler	109
Tablo 39. Ankara’da Lezbiyenlerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	110
Tablo 40. Ankara’da Geylerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	111
Tablo 41. Ankara’da Biseksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri.....	111
Tablo 42. Ankara’da Transeksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	112
Tablo 43. İzmir’de LGBTT Bireylerin Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler	113
Tablo 44. İzmir’de LGBTT Bireylerin Alış-Veriş İçin Tercih Ettikleri Birimler	115
Tablo 45. İzmir’de Lezbiyenlerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	116
Tablo 46. İzmir’de Geylerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri ..	116

Tablo 47. İzmir’de Biseksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	117
Tablo 48. İzmir’de Transeksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	117
Tablo 49. İzmir’de Travestilerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri	118
Tablo 50. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Kaç Yıldır Ankara’da Yaşadığı Bilgisi	128
Tablo 51. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Ankara’dan Önce Yaşadığı Yerin Niteliği	129
Tablo 52. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ankara’dan Önce Yaşadığı İl ve Bölgesi	130
Tablo 53. LGBTT Bireylerin Ankara’ya Göç Etme Nedenleri	131
Tablo 54. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Kaç Yıldır İzmir’de Yaşadığı Bilgisi	132
Tablo 55. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime İzmir’den Önce Yaşadığı Yerin Niteliği	133
Tablo 56. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İzmir’den Önce Yaşadığı İl ve Bölgesi	134
Tablo 57. LGBTT Bireylerin İzmir’e Göç Etme Nedenleri	135
Tablo 58. LGBTT Bireylerin Ankara’da Cinsel Yönelimlerini Gizleme Durumu	141
Tablo 59. LGBTT Bireylerin Ankara’da Cinsel Yönelimlerini Gizleme Nedenleri	142
Tablo 60. LGBTT Bireylerin İzmir’de Cinsel Yönelimlerini Gizleme Durumu	143
Tablo 61. LGBTT Bireylerin İzmir’de Cinsel Yönelimlerini Gizleme Nedenleri	143
Tablo 62. LGBTT Bireylerin Ankara’da Baskı Görme Biçimleri	144
Tablo 63. Cinsel Yönelime Göre Ankara’nın Baskıların Aşılmasını Sağlamaya Etkisi ..	145
Tablo 64. Cinsel Yönelime Göre Ankara’da İntihara Teşebbüs Etme Durumu	146
Tablo 65. LGBTT Bireylerin İzmir’de Baskı Görme Biçimleri	147
Tablo 66. Cinsel Yönelime Göre İzmir’in Baskıların Aşılmasını Sağlamaya Etkisi	148
Tablo 67. Cinsel Yönelime Göre İzmir’de İntihara Teşebbüs Etme Durumu	150
Tablo 68. LGBTT Bireyler İçin Ankara’da Yaşanılan Yerin Seçiminde Kentte Önemli Olan Unsurlar	154

Tablo 69. LGBTT Bireyler İçin İzmir’de Yaşanılan Yerin Seçiminde Kentte Önemli Olan Unsurlar	156
Tablo 70. LGBTT Bireyler İçin Ankara’da Yaşarken Kentte Önemli Olan Unsurlar.....	158
Tablo 71. LGBTT Bireyler İçin Ankara’da Yaşarken Kentte Önemli Olan Unsurlar.....	160
Tablo 72. Ankara’daki LGBTT Bireylerin Kentte Güvende Hissedebilmesi İçin Gerekenler	163
Tablo 73. İzmir’deki LGBTT Bireylerin Kentte Güvende Hissedebilmesi İçin Gerekenler	164
Tablo 74. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Rahat İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	165
Tablo 75. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Güvenli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	166
Tablo 76. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Estetik İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	167
Tablo 77. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Tehlikeli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	167
Tablo 78. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Rahat Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	168
Tablo 79. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Güvenli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	170
Tablo 80. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Estetik Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	171
Tablo 81. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Tehlikeli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	173
Tablo 82. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Hissedilen Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	174
Tablo 83. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Güvenli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	175
Tablo 84. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Estetik Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	176
Tablo 85. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Tehlikeli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	177

Tablo 86. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Rahat İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	179
Tablo 87. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de Güvenli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	179
Tablo 88. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Estetik İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	180
Tablo 89. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Tehlikeli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	181
Tablo 90. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Rahat Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	182
Tablo 91. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Güvenli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	183
Tablo 92. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Estetik Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	185
Tablo 93. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Tehlikeli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	186
Tablo 94. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Rahat Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	188
Tablo 95. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Güvenli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	190
Tablo 96. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Estetik Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	193
Tablo 97. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Tehlikeli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	195
Tablo 98. Ankara’da LGBTT Bireylerin Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alanlardan Kendilerini En Rahat Hissettikleri Yerlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	198
Tablo 99. İzmir’de LGBTT Bireylerin Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alanlardan Kendilerini En Rahat Hissettikleri Yerlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	200
Tablo 100. Ankara’daki Lezbiyenlerin Türkiye’de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	202
Tablo 101. Ankara’daki Geyelerin Türkiye’de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	203

Tablo 102. Ankara'daki Bieksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	203
Tablo 103. Ankara'daki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	204
Tablo 104. Ankara'daki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	205
Tablo 105. Ankara'daki Geylelerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	205
Tablo 106. Ankara'daki Biseksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	206
Tablo 107. Ankara'daki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	206
Tablo 108. İzmir'deki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	207
Tablo 109. İzmir'deki Geylelerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni ...	208
Tablo 110. İzmir'deki Biseksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	209
Tablo 111. İzmir'deki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	210
Tablo 112. İzmir'deki Travestilerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni.....	210
Tablo 113. İzmir'deki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	211
Tablo 114. İzmir'deki Geylelerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	212
Tablo 115. İzmir'deki Biseksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	212
Tablo 116. İzmir'deki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	213
Tablo 117. İzmir'deki Travestilerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni.....	214

Tablo 118. Ankara'daki Lezbiyenlerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	215
Tablo 119. Ankara'daki Geylerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	215
Tablo 120. Ankara'daki Biseksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	216
Tablo 121. Ankara'daki Transeksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	217
Tablo 122. İzmir'deki Lezbiyenlerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	217
Tablo 123. İzmir'deki Geylerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	218
Tablo 124. İzmir'deki Biseksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	219
Tablo 125. İzmir'deki Transeksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	220
Tablo 126. İzmir'deki Travestilerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni.....	220
Tablo 127. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Bölgesel Farklılık Olması Konusundaki Düşünceleri.....	221
Tablo 128. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Bölgesel Farklılık Olması Konusundaki Düşünceleri.....	222
Tablo 129. Ankara'da LGBTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları.....	225
Tablo 130. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları.....	228
Tablo 131. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar.....	231
Tablo 132. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar.....	234
Tablo 133. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Olması İstenilen Kent İçeriği.....	242
Tablo 134. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Olması İstenilen Kent İçeriği.....	243

Tablo 135. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğendikleri Ülkeler.....	251
Tablo 136. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları.....	252
Tablo 137. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğendikleri Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları.....	253
Tablo 138. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğendikleri Ülkeler.....	254
Tablo 139. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları.....	254
Tablo 140. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğendikleri Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları.....	255
Tablo 141. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkeler.....	256
Tablo 142. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları.....	257
Tablo 143. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları.....	258
Tablo 144. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkeler.....	259
Tablo 145. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları.....	260
Tablo 146. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları.....	260
Tablo 147. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Yerel Yönetimlerin İcaatlarından Haberdarlık Durumu.....	263
Tablo 148. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Yerel Yönetimlerin İcaatlarından Haberdarlık Durumu.....	264
Tablo 149. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İmar Planından Haberdarlık Durumları.....	265
Tablo 150. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İmar Planından Haberdarlık Durumları.....	265
Tablo 151. Ankara'daki Lezbiyenlerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	276

Tablo 152. Ankara'daki Geylelerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	276
Tablo 153. Ankara'daki Biseksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	277
Tablo 154. Ankara'daki Transeksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	277
Tablo 155. İzmir'deki Lezbiyenlerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	278
Tablo 156. İzmir'deki Geylelerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	278
Tablo 157. İzmir'deki Biseksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	278
Tablo 158. İzmir'deki Transeksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	279
Tablo 159. İzmir'deki Travestilerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar	279
Tablo 160. Ankara'daki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin Günlük Hayatta Yapılabilecekler.....	282
Tablo 161. Ankara'daki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin İş Hayatında Yapılabilecekler.....	283
Tablo 162. İzmir'deki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin Günlük Hayatta Yapılabilecekler.....	284
Tablo 163. İzmir'deki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin İş Hayatında Yapılabilecekler.....	285
Tablo 164. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kamu Kurumlarının Özelleştirilmesi Hakkındaki Düşünceleri	287
Tablo 165. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kamu Kurumlarının Özelleştirilmesi Hakkındaki Düşünceleri	288
Tablo 166. Ankara'da Cinsel Yönelime Göre Benimsenen Din	289
Tablo 167. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İbadet Ettikleri Yerler.....	290
Tablo 168. İzmir'de Cinsel Yönelime Göre Benimsenen Din.....	291
Tablo 169. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İbadet Ettikleri Yerler.....	291

Tablo 170. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Şiddet Görme Durumu	294
Tablo 171. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Gördüğü Şiddet Biçimine Göre Şiddet Gördüğü Yer ve Sayısının Cinsel Yönelime Dağılımı	295
Tablo 172. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Şiddet Görme Durumu.....	297
Tablo 173. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Gördüğü Şiddet Biçimine Göre Şiddet Gördüğü Yer ve Sayısının Cinsel Yönelime Dağılımı	298
Tablo 174. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçları.....	304
Tablo 175. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçlarının Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	305
Tablo 176. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçları.....	306
Tablo 177. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçlarının Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	307
Tablo 178. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Ulaşımında Kullandıkları Taşıtlar Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı	308
Tablo 179. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Varış Süreleri.....	309
Tablo 180. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İşe Giderken Kullandıkları Araçlar ve İşe Varış Sürelerinin Cinsel Yönelime Dağılımı	310
Tablo 181. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Ulaşımında Kullandıkları Taşıtlar Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı	311
Tablo 182. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Varış Süreleri.....	311
Tablo 183. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İşe Giderken Kullandıkları Araçlar ve İşe Varış Sürelerinin Cinsel Yönelime Dağılımı	312
Tablo 184. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Taşınmasına Sebep Olabilecek İşe Varış Süresi	313
Tablo 185. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Taşınmasına Sebep Olabilecek İşe Varış Süresi	314
Tablo 186. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaygınlaştırılmasını İstedikleri Taşıtlar Türü	315
Tablo 187. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaygınlaştırılmasını İstedikleri Taşıtlar Türü	316

Tablo 188. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kaos-Gl Derneği'ne Ulaşımında Kullandıkları Taşıt Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı.....	317
Tablo 189. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kaos-GL Derneği'ne Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Aşılan Mesafenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	318
Tablo 190. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kaos-GL Derneği'ne Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Geçen Sürenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	319
Tablo 191. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kaos-Gl Derneği'ne Ulaşımında Kullandıkları Taşıt Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı.....	320
Tablo 192. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Siyah Pembe Üçgen'e Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Aşılan Mesafenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı.....	321
Tablo 193. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Siyah Pembe Üçgen'e Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Geçen Sürenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı	322

HARİTA LİSTESİ

sayfa

Harita 1. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler.....	71
Harita 2. İzmir’de LGBTTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler.....	76
Harita 3. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler	79
Harita 4. İzmir’de LGBTTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler	83
Harita 5. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet ve Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması	87
Harita 6. İzmir’de LGBTTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet ve Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması	88
Harita 7. LGBTTT Bireylerin Gözünden Ankara’da Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilen İlçeler	92
Harita 8. LGBTTT Bireylerin Gözünden İzmir’de Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilen İlçeler	96
Harita 9. LGBTTT Bireylerin Gözünden Ankara’da Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilmek İstenen İlçeler.....	100
Harita 10. LGBTTT Bireylerin Gözünden İzmir’de Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilmek İstenen İlçeler.....	103
Harita 11. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler.....	108
Harita 12. İzmir’de LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler.....	114
Harita 13. Ankara’da LGBTTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları.....	226
Harita 14. İzmir’de LGBTTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları.....	229
Harita 15. Ankara’daki LGBTTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar.....	232
Harita 16. İzmir’deki LGBTTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar.....	235

BÖLÜM BİR

GİRİŞ

1.1. Kentin Herkes İçin Olması ve LGTT Hakları Kapsamında Türkiye

Mekânın, daha spesifik düzlemde ise kentin, toplumsal süreçlerden ve beşeri pratiklerden bağımsız ele alınamayacak bir olgu olması onun cinsiyet ve cinsel kimlikler temelinde yeniden düşünülmesini ve tanımlanmasını zorunlu kılar. Hâkim toplumsal cinsiyet rejiminin yön verdiği cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde mekânsal/kentsel ayrışmalar ve mekânla/kentle ilişkiler temel bir öneme sahiptir. Diğer taraftan mekân/kent sadece toplumsal cinsiyet ilişkilerinin ve bu temelde cinsel kimliklerin yapılandırılmasına hizmet etmekle kalmaz, aynı zamanda söz konusu ilişkiler/kimlikler tarafından belirlenir. Böylesi bir süreçte insanların farklılıkları algılaması ve temsil etmesi dolayısıyla gruplar arası ilişkilerin oluşmasında önemli bir etken insanların ve grupların farklılıklarının açıklanmasında kullanılan kategori ve inanç sistemleridir.

Mekânsal oluşumu gerçekleştirmek ve mekâna anlam bağlayabilmek için önemli olan güç ilişkileri, toplumsal kimlik ve toplum içi hareketlerde mekânın hem üretici hem de ürün olabilmesidir. Bu nedenle, mekânlar sosyo-kültürel dinamiklerin sürekli olarak yeniden müzakere edilmesi ile yapılandırılmalıdır (117: 723). Ancak Türkiye’de mekân/kent heteronormatif¹ yaklaşımla ve insanların ve grupların açıklanmasında kullanılan kategorilerin daha çok inanç sisteminin ve geleneklerin güdümünde “ahlâk” temelli yapılandırılmasıyla oluşturulmaktadır.

Kent yaşayan herkesindir dolayısıyla Lefebvre’nin (1991) de vurguladığı gibi kent hakkı kapsamında herkesin kenti kullanma ve kentle ilgili her düzeyde verilen her türlü karara katılma hakkı vardır. Oysaki Türkiye’de LGTT’ler hak konusunda yalnızca nüfus cüzdanları olması nedeniyle vatandaşlığı hissetmekte ancak cinsel yönelimlerini gizlemek zorunda kaldıklarından kendileri olarak kent hakkını kullanamamaktadır.

Bir başka deyişle, LGTT’ler sıklıkla büyük farklılıkların ve toplumsal çelişkilerin ana eksenini olarak görülmekte ve niteliksel dönüşümü yaratacak toplumsal özne kategorisine

girememektedir (194: 23). Çünkü Türkiye’de mekânlar izlendiğinde ağırlıklı olarak eril sistemin daha görünür olduğu söylenebilir (279: 14). Bugün Türkiye’de LGBTT bireylerin sağlıklı kullanabildiği mekânlar yalnızca barlar ve internettir (142: 31). Bu metin, Türkiye’nin LGBTT ile ilgili kentsel alana yönelik ilk çalışması olacaktır.

Türkiye, LGBTT bireyleri görmezden gelmekte, görünür olmalarını da istememektedir. Dolayısıyla LGBTT kimliği de tanınmamaktadır/yoktur². Genel olarak sosyal bilimler özel olarak da sosyal psikoloji literatürü göstermiştir ki toplumlar, gruplararası ilişkilerin, farklılıklar ve benzerlikleri algılama biçimlerine bağlı olarak, insanları birbirinden değişmez özelliklerle ayırmaya götüren, aralarındaki sınırları güçlendiren ve farklılıklar üzerinde kurgulanan bir damgalama etkinliğinin hâkim olduğu bir tarzda örgütlenebilirler. Türkiye’de de egemen olan yaşama şekli budur. Bu noktada Türkiye’nin homofobik özellikler taşıdığını söylemek mümkündür³. Nüfus sayımları sadece nüfus cüzdanının mavi ya da pembe renkli olmasını esas alarak kadın ve erkek nüfusu için yapılmakta⁴ ve hatta nefret suçu istatistikleri de tutulmamaktadır. Çünkü bu tür suçların nefret suçu olması konusunda söz birliği yoktur⁵. Ek olarak, “Benim Çocuğum” adlı belgesele “Türk aile yapısını güçlendiren filmlere destek olacağız” diyen Kültür Bakanlığı değil, 500’e yakın insan ve kurum destek olmuştur. En büyük destekçiler, Uluslararası Af Örgütü, İngiltere Büyükelçiliği ve Hollanda Başkonsolosluğu’dur. Her ne kadar Türkiye’de Suudi Arabistan, İran, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Moritanya, Nijerya ve Sudan gibi öldürme cezası; Lübnan gibi 1 yıl, Malezya gibi 20 yıl hapis cezası yoksa da LGBTT’ler yasal olarak tanınmamaktadır⁶.

Kent herkesinse ve herkes vatandaşlık sıfatıyla gereken haklarını kullanabilmeliyse Türkiye uluslararası arenadaki gelişmelere uyum sağlamalıdır. Bunu en az Avrupa Birliği’ne (AB) girmek konusundaki istekliliğinde gösterdiği kadar yapmalıdır. Örneğin Türkiye, Aralık 2008’de Birleşmiş Milletler’in (BM) bir bildiri ile önerdiği eşcinselliğin küresel ölçekte suç kabul edilmemesi önergesini kabul etmeliydi. İnsan hakları standartlarının LGBTT’lere de uygulanmasının güvence altına alınmasını öngören bu bildirge 66 ülke tarafından desteklendi; bunlar arasında 27 AB ülkesinin tamamı, AB adayı Hırvatistan da vardı, ama AB adaylık müzakerelerini yürütmekte olmasına ve bunun Kopenhag siyasi kriterlerini de içermesine karşın, Türkiye bu ülkeler arasında yoktu.

Oysaki aday olunan AB’de homofobi yasalara aykırıdır. Avrupa Parlamentosu’nda 26 Nisan 2007’de homofobiye karşı karar alınmıştır. Ek olarak, BM’in 1945’de kurulmasından bu yana, insan hakları söylemi yaygınlaşmış, insan hakları kavramının içeriği genişlemiş ve konuyla ilgili sözleşmeler ve koruma mekanizmaları çeşitlenerek artmıştır. Dolayısıyla ayrımcılığa karşı olmak, Evrensel Bildiri ve Uluslararası İnsan Hakları Yasası'nın da temel ilkesidir.

Türkiye’nin LGBTT haklarını tanımamasının ve homofobik tutumunun nedeninin, bazı çalışmaların (Bkz. 146; 148) bulduğu sonuçla uyumlu olduğunu söylemek mümkündür. Yazarlar, eşcinselliğin toplum tarafından süreksiz, değişebilir bir durum olarak algılandığı sonucuna varmışlardır. Türkiye’nin homofobik yapısında eşcinselliğin din ve geleneklerde tanınmaması temelinde bunun değişebilir ve süreksiz bir durum olarak algılanması da yatmaktadır.

LGBTT’nin varlığı ne Türkiye ne de dünya için yeni fark edilmiş bir durum değildir⁷. Ancak Türkiye’nin erkek toplumsal cinsiyeti⁸ LGBTT bireyleri görmeyi ve kabullenmeyi engellemekte/geciktirmektedir⁹. Ayrıca erkek olmayı/heteronormetifliği önemseyen için eşcinsel erkekler için küçük düşürücü isimlendirmeler kullanmaktadır¹⁰.

1.2. Türkiye’de Hak Arayanlar

Hak arama ve elde etme konusunda devletle muhataplık vatandaşlık temeline dayanır. Dolayısıyla vatandaşın etnik kökeninin, hak arayanların kaç kişi olduğunun vb. gibi cinsel yönelimi de önemli olmamalıdır. Ancak vatandaşlık hakkından ve bu hak kapsamında kenti kullanma hakkından yoksun bırakılan LGBTT nüfusunun kaç kişi olduğunu göstermek gerekmektedir. Çünkü ancak bu sayede çoğunluğun oylarıyla seçilebilmeyi garanti eden yöneticilerin hiç de azımsanmayacak bir grubun oy potansiyeli taşıdığı fark edilebilir.

Avrupa ülkeleri ve ABD’deki eşcinsel sayısının, nüfusun %1-10’unu oluşturduğu tahmin edilmektedir. Geylerin oranı ise her ülkede lezbiyenlerden biraz daha yüksektir (139; 172; 214; 305). Dünya genelinde ise erişkin erkek nüfusun %3-4’ünün, kadınların da

1,5-2'sinin yaşamını eşcinsel olarak sürdürdüğü bildirilmektedir (208). Transseksüalizme ilişkin istatistik veriler de, ülkeden ülkeye değişmektedir¹¹. Birçok çalışmada transvesti popülasyonu %1 olarak kabul edilmektedir (63; 112). Erkeklerde rastlanma sıklığının 10 binde bir, kadınlarda 30 binde bir olarak tahmin edenler de (183) vardır. Bu oranın her 4500 erkekten birinin kendisini kadın, 8 binde bir kadının da erkek olarak hissettiğini öne sürenler de bulunmaktadır (229). 1 milyon nüfuslu bir şehirde queer nüfus tahminleri veren çalışmalar da vardır (Bkz. 91).

Nüfus sayımları yoluyla da LGBTT nüfusunu saptamak güçtür. Örneğin, ABD'nin 2000 nüfus sayımında gey ve lezbiyen hane bireyleri çift olarak değil, evlenmemiş birey olarak sayılmışlardır. Bu durum, sadece birlikte yaşayan bireylerin de gey veya lezbiyen olarak algılanması anlamına gelmektedir (Bkz. 147: 139-140)¹².

Diğer taraftan, şehrin LGBTT kimliği ile tanınması da bu nüfus yoğunluğunu artırmaktadır. Örneğin, çalışmalardan biri, İngiltere'de bulunan Brighton & Hove şehri'nin turizm literatüründe "İngiltere'nin bir numaralı gey tatil yeri" olarak lanse edilmesinin LGBTT popülasyonunu artırdığını ve toplam nüfusun %15-20'si civarında görüldüğünü ve bu oranın Londra'nın %5'lik LGBTT popülasyonundan veya İngiltere'nin genel LGBTT (%8 ila %10 arası) nüfusundan daha fazla olduğunu, LGBTT bireylerin nüfus sayımlarında cinsel kimliklerini tam olarak yansıtamamaları nedeniyle kesin verilere ulaşmanın imkansızlığını belirtmiştir (Bkz. 58: 619, 629). Geleneksel cinsiyetlerden farklı cinsiyetlere karşı sosyal damgalama trans nüfus sayısının da tam olarak belirlenmesini engellemektedir (91: 60).

Literatürdeki (Kaynak 208'in tahmini) eşcinsel nüfus tahminlerinin ortalaması kabul edildiğinde Türkiye'de yaklaşık 1.300.000 erkek; 640.000 kadın eşcinsel olduğu söylenebilir. Trans sayıları hakkındaki en düşük olan tahminine göre (Kaynak 183'ün tahmini) bir hesaplama yapıldığında da toplam erkek nüfusunda yaklaşık 3800; toplam kadın nüfusunda yaklaşık 1250 olmak üzere Türkiye'de yaklaşık 5050 trans birey olduğu söylenebilir¹³. Görüldüğü gibi bu, görmezden gelinebilecek bir nüfus değildir.

Ancak bu nüfusun hakları devlet bünyesinde yasal olarak korunmamakta/tanınmamaktadır. Ayrımcılık dünyanın her yerinde görünmektedir ancak Türkiye’de belirlemesi bile güç olacak yoğunluktadır. Çünkü yasaların ve eğitimin¹⁴ bile kendisi heteroseksüeldir. Eşitliği ancak yasalar sağlar. Yasası olmayan bir eşitlikten söz edilemez. Yurttaş olmak bireyin cinsel yöneliminden bağımsız yasal bir konudur. Dolayısıyla LGBTT bireyler de her vatandaş gibi eğitim, sağlık, barınma vb. haklardan yararlanabilmelidir. Türkiye’de LGBTT ile ilgili tek hakkın 2000 Yılında Türk Medeni Kanun’unu 4 maddesinde yapılan düzenleme ile cinsiyet değiştirme ameliyatlarına izin verilmesi olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır. Devletin yasal olarak tanımadığı Türkiye’deki LGBTT bireyler, temel vatandaşlık haklarından daha çok öne çıkan nefret cinayetleri ve şiddete karşı mücadele etmek için örgütlenmeye çalışmaktadır.

Ancak, bunlar daha çok “genel ahlaka aykırılık” gerekçesiyle yasal olarak engellenmektedir. Türkiye’de LGBTT hakları konusunda ilk akla gelen ve örgütlü çalışmalar yürüten tek birim, 90’lı yılların başından beri ayrımcılığa karşı çalışan ve 2005 senesinde yasal bir dernek haline gelen Kaos-GL’dir. Dernek, 2001 senesinde ilk kez Ankara’da kamusal alana çıkmış ve LGBTT üyelerinin haklarını aramaya ortaklık etmiştir. Ankara Kaos-GL’den alınan bilgilere göre ülkedeki diğer sivil inisiyatifler Ankara’da Pembe Hayat; İstanbul’da SPOD, İstanbul LGBT, Lambda İstanbul; Diyarbakır’da Heburn; Eskişehir’de Morel; Mersin’de Mersin LGBT İnsiyatifi; Adana’da Çukurova Eşcinsel İnsiyatifi’dir. Bunların dışında Ocak 2008’den beri aylık toplantılar yapan LGBTT Aileleri İstanbul Grubu (LİSTAG) da vardır.

2009’da yapılan Homofobi Karşıtı Buluşmaya, pek çok katılımcının yanı sıra TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ve AKP Milletvekili Zafer Üskül de katılmıştır. İlk kez Meclisten ve hükümet üyesi bir milletvekili bu buluşmaya katılmış ve “özgürlüklerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini”, “eşitlik hiyerarşisi olamayacağını”, “Türkiye toplumunun muhafazakâr olduğunu ve insanların geleneksel önyargılarının kolay değişmediğini, eşcinsellerin de dernekleşme hakkının olması gerektiğini” söylemiştir. Ancak Yunus meselesinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Hollanda Başkonsolosu ile görüşürken, durumun Türk aile yapısına uymadığının üzerinde durmuştur¹⁵. Oysaki Danimarka Büyükelçisi Jasper Vahr, 2009 Yılı’naki Homofobi

Karşıtı Buluşma'da LGBTT bireyler konusunda vatandaşların kafa yapılarını değiştirmenin zaman aldığını¹⁶, bunu başarabilmek için saygın bakanların siyasetçilerin ve yetkililerin kamuoyuna homofobi karşıtı konuşmalar yapmaları gerektiğini ve LGBTT toplumu ile görünür biçimde meşgul olmalarını (Bkz. 293) söylemiştir. Dolayısıyla belirtilenlerden hiç biri Türkiye'de yapılmadığından en azından şimdilik bu niyetin olmadığını söylemek mümkündür. Vahr konuşmasında zaten bunun Türkiye'de çok az yapıldığını da belirtmiştir.

1.3. Kavramlar

Bu metin, sosyoloji, tıp ve psikoloji gibi bilim dallarının açıklamaya çalıştığı queer tanımından çok queer kapsamına giren LGBTT bireyleri tanımlandıkları halleriyle kabul ederek kentle kurdukları ilişkileri incelemektedir. Bu nedenle aşağıda yapılmış bazı tanımlamaların verilmesi yeterli görülmüştür.

Günümüz siyasal evreninde bireysel özgürlükler bağlamında küresel düzeyde seyreden sosyal hareketlilik gözlemlendiğinde net olarak görünen o ki, biyolojik cinsiyet, cinsel eğilim ile toplumsal cinsiyeti doğrudan belirleyemiyor. İkisinin arasındaki doğallık ve zorunlu ardardalık - içiçelik çözüldü.

Fenomenolojik bağlamda kalan felsefe çalışmaları ile fenomenolojik sosyoloji ve cinsiyet sosyolojisi çalışmaları son yirmi yılda gündemi belirleyecek ve sosyal alandaki hareketi yönlendirecek güçte felsefi ve bilimsel bilgi üretmektedir.

Cinsiyetin biyolojik anlamda geri çevrilemez olduğu kabulüne karşın, ki **Querr** tartışmaları¹⁷ bağlamında biyolojik cinsiyetin de performatif (icraî) olduğu konusunda felsefi – bilimsel bilgi üretilmektedir, toplumsal cinsiyetin kültürel olarak inşa edilmiş olduğu, ki bu görüş alanda yaygın olarak kabul edilen bir görüştür, bu anlamda da cinselliğin ve cinsel eğilimin hem biyolojik cinsiyetin nedensel sonucu olup olmadığı hem de biyolojik cinsiyetin de inşa edilebilir (performatif - icraî) olduğu üzerinde bilim evrenindeki muhafazakâr modernlerle liberal postmodernler halen tartışmaktalar.

Günümüz dünyasında gittikçe genişleyen bireysel özgürlükler bağlamına alınan cinsel özgürlüğün sınırları, modernist algının sınır bilincini her gün biraz daha belirsizleştirmektedir. Bundan dolayı çalışma kapsamında cinsiyet sosyolojisi bağlamında alana ilişkin terim ve kavramlar, olabildiğince tarihsel bir akış içinde ve birbirine olan bağlantıları da göz önüne alınarak verilmiştir.

Cinsiyet Kavramı - Biyolojik Cinsiyet Kavramı – Seks

Cinsiyet, biyoloji bilgi üretim alanının ürettiği bilgilere göre öncelikle ve sadece, biyolojik cinsiyeti ifade eder.

Doğada canlılığı ifade eden beslenme zincirinin (şimdilik) en son halkası, üst düzey gelişmiş bir organizma olan insanın genetik, fizyolojik ve anatomik karakteristik özelliklerini verir. Bu nitel özelliklerin de, üreme organları ve sistemleri üzerinden iki temel biçimde farklılaşması **cinsiyet** olarak dillendirilir.

Özetle cinsiyet, bedenle – biyoloji ile ilgilidir. Taşıdığı özelliklere göre de insan denen canlı **dişi ve erkek** olarak iki ayrı cinsiyetle tanımlanabilir. Görünürde sahip olunan cinsel organ belirleyicidir: penis ve testislerin sahipliği erkek, vajina ve yumurtalıkların sahipliği de dişi olduğunu gösterir. Ancak doğa, insan bedenleri de dahil, canlılık alanında, onları tanımlayıcı karakteristik özellikleri her zaman yüzde yüz temiz – duru oranlarda tutmaz; yüzde yüz dişi bedenle yüzde yüz erkek beden arasında oluşumsal ve işlevsel bir gerilimli cinsiyet farklılık alanı bulunmaktadır. Bu oluşumsal ve işlevsel cinsiyet farklılık alanında çalışan akademisyenlere göre¹⁸, “biyolojik olarak nasıl sınıflandırıldığına bağlı olarak” ikiden fazla, beş farklı hatta daha da fazla cinsiyet olabilir.

Hermafrodit Terimi - İnterseks Terimi

Bu terimler öncelikle, yukarıda sözü edilen oluşumsal ve işlevsel cinsiyet farklılık alanını tanımlarlar.

Biyolojide, eril ve dişil olarak kümelenen üreme organlarının her ikisine de tam işlevselliği içinde sahip olma durumuna **hermafrodit** denildiği ve insanların bu bağlamda

hermafrodit olamayacağı bilgisi verilmektedir¹⁹. Bilindiği gibi, biyolojide bu cinsiyet grubuna örnek olarak kaplumbağalar gösterilir.

İnterseks terimi ise, hermafrodit terimi ile belirlenen halin dışına düşen alanın tamamını tanımlamaktadır. Karakteristik özellik olarak, insanın kromozom yapısı ile genital yapısı arasındaki uyumsuzluğu gösterir. Örneğin, kromozom yapısı dişi, ancak genital organların görünümü erkek gibidir; ya da tersi durum söz konusudur.

“Feminist Kadın Çevresi”, LGBTT Hareketinin geliştirdiği terminolojiyi temel alarak, “LGBTT Hareketi Üzerine Sözlük Çalışması”²⁰ yapmıştır. İlgili alan yazını taranarak yapılan bu çalışmaya göre, standart tıpta interseks terimi üç alt grubu kapsamaktadır:

- **herm**: Erkek ve dişi özelliklerin karışımına sahiptir. Testisleri ve yumurtalıkları bulunur.
- **merm**: Testisler ve kadın cinsiyet organlarının bazı unsurları vardır, ancak yumurtalıklar bulunmaz.
- **ferm**: Yumurtalıklar ile erkek cinsiyet organlarının bazı unsurları bulunur, ancak testisler yoktur.

İşte cinsiyet durumundaki bu son üç farklı “hal” de kaale alındığında, cinsiyet çeşitliliği en az beşe çıkacaktır. Kendi kişisel interseks durumundan hareketle sosyal yaşamdaki fiili mevcut durum ile konu üzerine yapılan akademik çalışmaları irdeleyen bir çalışmanın (Bkz. 170) verdiği bilgi düşünüldüğünde, belirli %’ler olarak birlikte sahip olunabilen XY ve XX kromozomları ile yine bu kromozom yapısına bağlı olarak geniş çeşitlilik arz eden genital ve dış fiziksel görünüm durumu söz konusu olabilmektedir. Psikik ve psikolojik durum da bedenin farklı hallerine koşut seyretmektedir. İnan kendi durumunu, “tek bedende iki cinsiyet, tek kalpte iki ömürlük tutku” olarak betimlerken, interseks teriminin çok fazla cinsiyet varyasyonunu ifade edebileceğini bilmektedir. Özetle, oluşum sırasında pek çok etkenin karşılıklı etkileşimiyle kişinin cinsiyeti belirlenmektedir. Bu etki bağlamları sırasıyla, kromozomlar, X kromatinin, dış genital organları, kanal sisteminin gelişim durumu, gonadal ve hormonal durum, genetik yapı, psikolojik ve sosyal durumdur. Bütün bu sayılan unsurların aynı yönde, yani dişi ya da erkek yönünde gelişmesi ile kişi cinsiyetini tam olarak bulabilmektedir. Herhangi birinde bozukluk, değişik türdeki sapmalara neden olmaktadır²¹.

İslâmi terminolojide interseksin karşılığı olarak **Hünsâ** terimi kullanılmaktadır.

İslâm Hukukunda cinsiyet temel alınarak kadın ve erkeğin farklı hak ve görevlere muhatap edilmeleri söz konusu olduğundan, cinsiyeti belirsiz olarak dünyaya gelen ve yaşamını bu biçimde sürdüren kişiler için bir takım hukuki sorunlar oluşabilmektedir. İslâm Hukukçuları hünsayı, müşkil ve gayr-i müşkil olarak iki kategoriye ayırırlar ve her bir kategoriye farklı hükümlere tabi tutarlar.

“Gayr-i Müşkil Hünsâ: Her iki cinse ait cinsiyet alametlerini taşımakla birlikte erkek veya kadınlık alametleri açık olup, kolayca erkek veya kadın olduğuna hükmedilebilen kişidir.”

“Müşkil Hünsâ: Her iki cinsiyet organına birlikte sahip olan fakat organların birinin diğerine baskınlık arz etmemesi nedeniyle kadın veya erkek olduğuna kolayca hükmedilemeyen veya hiçbir cinsel organa sahip olmayıp sadece idrar yapabileceği bir deliği olan kişidir (97: 303).

İslâm Hukuku'nun klasik kaynakları “hünsayı, müşkil durumdan çıkartmak ve onu ayetlerde insanoğlunun erkek ve kadın olmak üzere iki cins olarak yaratıldığı gerçeğine de dayanarak erkek veya kadın cinsinden birisine dahil edebilmek, onun cinsiyetindeki belirsizliği giderebilmek, daha doğrusu gerçek cinsiyetini ortaya çıkartabilmek için, o günün şartlarında iki cinsi birbirinden ayıran birtakım alametleri ortaya koymuşlardır” (83: 26)²².

İslâmiyet cinsiyet temelli hukukunu icra edebilmek ve insanı iki cinsiyete sıkıştırabilmek²³ için tıbbı yardıma çağırılmaktadır.

Cinsel Kimlik Terimi

Öncelikle kişinin cinsel kimliği biyolojik cinsiyetidir. Ancak bu terim kişinin kendini hangi cinsiyetle özdeşleştirdiğini ifade etmek için de kullanılmaktadır. İlgili yazında terim, cinsel yönelim kavramıyla aynı anlamda da kullanılabilir.

Cinsel Yönelim kavramı

“Belli bir cinsiyetteki bireye karşı süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekimi ifade eder. .. Cinsel yönelim, duyguları ve kendilik kavramını içerdiği için cinsel davranıştan farklıdır. Bireyler davranışlarıyla cinsel yönelimlerini ifade edebilecekleri gibi etmeyebilirler de” (177: 6).

Kavram üzerindeki temel tartışma, cinsel yönelimin isteğe bağlı olarak değiştirilebilen bilinçli bir seçim olup olmadığı üzerinde yürütülmektedir. Siyasetin ve bilimin muhafazakâr kanadı bunun bir seçim olduğunu ve tıbbın müdahalesiyle “normal düzene” geçilebileceğini savunurken, küresel düzeyde ve siyasal - bilimsel arenada gittikçe güçlenerek seyreden LGBTT Hareketi de, hem kendileriyle birlikte çalışan akademisyenlerin çalışmalarına hem de kendi somut yaşamsal deneyimlerine dayanarak, bilinçli bir seçimin söz konusu olamayacağını söylemektedir. Çoğu kimse için cinsel yönelim ergenlik döneminde ve hiç bir cinsel deneyimin yaşanmadığı sırada ortaya çıkmaktadır.

LGBT Hareketine göre cinsel yönelim, cinselliği oluşturan dört unsurdan biridir. “Cinsellikle ilgili diğer üç unsur da biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet (gender) kimliği (erkek ya da kadın olmaya ilişkin psikolojik duyum) ve sosyal cinsiyet rolü (eril ya da kadınsı davranışları belirleyen kültürel normlara uyum)” (Kaos-GL, 2011: 17). Özetle cinsel yönelim bireyin hangi cinsiyete ve/veya cinsiyetlere yönelik cinsel arzu ve duygusal hisler beslediği ile ilgili bir kavramdır. Yaygın olarak bilinen cinsel yönelim biçimleri:

Eşcinsellik – kişinin kendi cinsiyetindeN birine yönelmesidir; eşdeğer tanımları **homoseksüellik** ya da **hemicinsellik**dir.

Heteroseksüellik – kişinin karşı cinsiyetteki birine yönelmesidir; eşdeğer tanımı **karşıcinsellik**dir.

Biseksüellik – kişinin her iki cinsiyetten kişilere de yönelebilmesidir.

Ayrıca her iki cinsiyete karşı da cinsel çekim ve duygusal yönelimin olmaması durumuna **Aseksüellik**, kişinin cinselliğinin kendi bedenine yönelme durumuna da **Otoseksüellik** denilmektedir.

Homoseksüellik - Eşcinsellik - Hemcinsellik

Antikapitalist hareket kapsamında ele alınarak çeşitli sosyal hareket bağlamları oluşturan düşünce kümelenmeleri arasında cinsel çeşitliliğin de özel bir alan oluşturduğunu görmekteyiz. Küreselleşme, Dünya Ticaret Örgütü, özgürlük getirme adına açılan savaşlar, küresel iklim değişimi, silah ticareti, yıldız savaşları, Dünya Sosyal Forumu gibi cinsel çeşitlilik de, küresel ölçekte üzerinde çalışılan, siyaset, bilim, edebiyat ve sanat alanlarında bilgi üretilen bir antikapitalist sosyal hareket alanı olmuştur. İşte bu alanın görece olarak üzerinde en fazla çalışılan ve bilgi üretilen kavramı eşcinsellik kavramıdır.

Sosyolojik olarak bakıldığında, kavram çerçevesinde sürdürülen çalışmaların iki ana kolu bulunmaktadır. Birincisi bütün kültürler ve zaman dilimlerinde eşcinsellerin var olduğu, eşcinsel kimliğin temel ve doğal olduğu üzerine yapılan çalışmalardır. İkincisi ise eşcinselliği yere ve zamana özgü toplumsal – ideolojik / kültürel bir yapı olarak gören çalışmalardır. Bu iki görüş zaman zaman birbiriyle çatışır²⁴.

Davies (2012) (Bkz. 86), Grahn'a (1990) dayanarak birçok kültürde gey ve lezbiyenlerin kendi toplumlarının cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve cinselliğe bakış açılarına ayna tutmakta olduklarını yazmaktadır. Bazı topluluklarda erkek veya kadın olmanın, ilişki kurmanın farklı şekillerini sergilemek kültür tarafından desteklenirken bazılarında ise lezbiyen, gey ve biseksüelleri destekleyen ayrı bir alt kültür oluşmuştur.

Antikapitalist hareket bağlamında “Cinsel Çeşitlilik – Yönelimler Politikalar Haklar ve İhlaller” konulu “kılavuz” kitap (Bkz. 21) ise, “Eşcinsel kimlik fikri evrensel değildir” düşüncesindedir. Bu şu demektir: herhangi bir toplulukta kimlik fikri oluşmamışsa bir alt kültürden de söz edilemez. Herhangi bir ötekileştirme de netleştirilemez. Yaygın egemen kültür – heteroseksist birlik tehlike olarak algıladığı anda, eşcinsel birlikteliği ötekileştirmeye başlar; toplumda böyle bir yaşam gerçekliği olmaya başladığı anda, cinsel eğilim bağlamında bir altkültür çekirdeği de oluşur. Altkültür, tanımlı bir varoluşla – belirlenen / kurgulanan bir kimlikle sözkonusudur.

Antik çağdan günümüze, heteroseksüel kültürü rahatsız etmeyen, hatta onunla işlevsel birliktelik kurarak içkinleşen bir “homoerotik kültür”den söz edilebilir (Bkz. Dipnot 7).

Bugün eşcinselliğin rahatsız edici durumu, kültürel alandan siyasal alana kayarak hak talebiyle ortaya çıkmış olmasından kaynaklanmaktadır ki bu durumda toplumların kültürel bir karşı – duruştan çok ideolojik bir karşı – duruşla karşı karşıya olduğunu düşünmek doğru olur.

Türkçe'ye eşcinsellik olarak çevrilen homoseksüellik (Almanca: homosexualitaet) sözcüğü ilk kez, 1897, Alman-Macar Karoly Maria Kertbeny tarafından icat edilmiştir. Ancak sözcük tıp terminolojisi içinde kullanılmaktadır. Yunanca eş, aynı anlamındaki **Homo** sözcüğü ile Ortaçağ Latincesi'ndeki cinsel anlamına gelen **sexualis** sözcüklerinden oluşturulmuş birleşik addır (21: 27).

Eşcinsel kavramı duygusal, romantik ve cinsel açıdan hemcinsine ilgi duyan her iki cinsiyeti de, kadın veya erkeği, kapsar. Ancak eşcinsel kurtuluş hareketiyle birlikte, tıp tarafından kullanılan homoseksüel tanımından politik bir kopuş yaşanmıştır.

Bugün kullanılan **gay** sözcüğünün İngilizcedeki karşılığı “**gay**” sözcüğüdür ve yurtdışında gündelik konuşmada her iki cinsiyet için de kullanılabilir. “Bu kelimenin, Türkçe'ye, İngilizce'den olduğu gibi alınması 1980'lere rastlar. 2000'li yıllardan itibaren de, şu an kullanılan haliyle, okunduğu gibi yazılmaktadır. İlk kez, 1999'da Türkiyeli Eşcinseller Buluşması sonrasında “gay” sözcüğü, Türkçeleştirilerek “gay” olarak kullanılmaya başlanmıştır. Eylül 2006 tarihinden itibaren de Türk Dil Kurumu elektronik sözlüğünde gay, erkek eşcinsel olarak tanımlanmaktadır” (177: 7).

Erkek eşcinseller için sokak dilinin en alışılmış yaygın kullanılan sözcüğü **ibne** sözcüğüdür / terimidir. Konuşma dilinde erkek eşcinseller (geyler) için kullanılan başka sözcükler (terimler) de vardır: örneğin İstanbul yöresinde **böcek**, Antalya yöresinde **böcü**, yuvarlak nesnelere benzeşim kurularak kullanılan **top**, **simit**, **tekerlek**, **lassa**, **pirelli**, **halka** sözcükleri **ya da kişinin isminin başına eklenen ‘kız’ (Kız Hüseyin)** gibi (24). Ummanel (2003), Amerikan Tiyatrosunda eşcinselliği incelediği yüksek lisans tez çalışmasında, kavramın anlam genişliği kavrayabilmek için, antropoloji, sosyoloji, psikoloji ve felsefe alanlarındaki tanımlarıyla ele almak gerektiği söylemektedir (Bkz. 291).

Cinsel ve duygusal anlamda kadınlara yönelimi olan kadınlar, cinsel yazında **lezbiyen** olarak tanımlanmaktadır. Sözcük “eşcinsel kadın şair Sappho’nun M.Ö. 6. yüzyılda yaşadığı Lesbos (günümüzdeki adıyla Midilli) Adası’nın” adına atfen kullanılmaktadır (179: 8).

Toplumsal Cinsiyet Kavramı - Gender

Bu kavramın karakteristik özelliği yazılmış bir senaryo olmasıdır. Dolayısıyla bağlamını da toplumsal – ideolojik / kültürel yapı oluşturur. Toplumsal – ideolojik / kültürel yapının biyolojik cinsiyetlere atfettiği kalıp yargılarını, yani söz konusu yapının belirlediği cinsiyet farklılıklarını yansıtmak üzere kurgulanmıştır. Sonuçta belli başlı kültür havzalarının kadınlık ve erkeklik anlayışları ortaya çıkar.

Antropolojik açıdan kavrama yaklaşıldığında, biyolojik temele dayalı ilk işbölümüne göre cinsiyet rollerinin oluştuğu görülür. Toprağın işlenmesi, bitkisel gıda üretimi ve avcılık, beslenme, ev işleri ve çocuk bakımı gibi gücün ve neslin yeniden üretimiyle ilgili işler için geçerli işbölümü ve hangi cinsiyetin görevi olduğu konuları çok nettir. Bu bakış açısında cinsiyet ve yaş gibi değiştirilemez olduğu kabul edilen özellikler yaşanan sosyal birlik içinde temel cinsiyet rollerini de belirler.

Toplumsal cinsiyet rolü kavramının cinsiyetlerin varlık alanları üzerindeki sınırlayıcı, baskıcı, yıkıcı etkilerinin görünürlüğü, bununla ilintili olan başka kavramlara bağlıdır. Toplumsal rol, toplumsal değer ve özne kavramları bunlar arasında en önemli olanlarıdır. Bir kişinin özne olarak tanımlanması temelde yazılmış senaryoda onun için düşünülmüş toplumsal rolle zaten belirlenmiştir. Senaryo kurgusu içinde tanımlanmış belli bir işleve sahip olan kişi, o toplumun özne olarak da kabul ettiği kişidir. Senaryo değişmedikçe kişilerin özne olup olamama durumları da değişmez. Toplumun işleyişinde işlevsiz bırakılan, yani kendisine temel bir rol yazılmamış ya da kendisi için yazılmış rolü kabul etmeyen her kişi toplumun öznelere berisinde, marjinal kesimde kalacaktır.

Çimen (2011), uzmanlık tezinde, Yılmaz (2007), Aksu (2010) ve Sancar’ın (2009) çalışmalarına dayanarak toplumsal cinsiyet (gender) kavramını isabetle tanımlamaktadır:

“ ‘toplum tarafından dayatılan ve beklenen, erkeklik ve kadınlıkla ilişkilendirilmiş sosyal ve kültürel normları’ içeren, erkeklik ve kadınlığın biyolojik temeli üzerine kurulan ve toplumsal bağlama göre değişen bir örüntüdür. Yani doğuştan var olan cinsiyet, toplumun kadın ve erkek olarak bireyi algılayışı, toplumun kültürel öğeleri ve değerleriyle şekillenerek toplumsal cinsiyet haline gelmektedir. Dolayısıyla Sancar’ın ifade ettiği üzere, ‘toplumsal cinsiyet kavramı cinsler arasındaki eşitsiz ilişkilerin toplumsal bağlamlarına ve anlamlarına dikkat çekerek, cinsiyetin sadece biyolojik bir özellik olarak algılanmasını’ reddetmektedir. Aslında kimilerine göre kadının ya da erkeğin ‘doğası’ olarak ya da dinsel göndermelere dayanarak ‘**fitrat**’ olarak adlandırılan bazı özellikler, insanların doğuştan sahip oldukları özellikler değil, bütünüyle toplumsal yaşamın ve kültürel kalıpların insanlara dayattığı modellerdir” (Bkz. 84).

Gürhan (2010), toplumsal cinsiyet kavramını Marshall’ın (1999) Sosyoloji Sözlüğünden aktararak şöyle tanımlar: “ ‘Toplumsal cinsiyet kavramını sosyolojiye kazandıran Ann Oakley’e göre ‘cinsiyet’, biyolojik olarak erkek - kadın ayrımını anlatırken; ‘toplumsal cinsiyet’ erkeklik ile kadınlık arasındaki buna paralel ve toplumsal bakımdan eşitsiz bölünmeye gönderme yapmaktadır. Fakat bu terimin kapsamı, ilk ortaya çıkışından beri, yalnızca bireysel kimliği ve kişiliği değil, ayrıca sembolik düzeyde erkekliğin ve kadınlığın kültürel idealleri ve stereotiplerini, yapısal düzeyde ise kurumlar ve örgütlerdeki cinsel iş bölümünü içine alacak kadar genişlemiştir” (143: 98).

Toplumsal Cinsiyet (Gender) Kavramı yüzeye insan cinselliğini sınırlayan iki kafes terimi – **kadınlık-kadınsılık ve erkeklik-erkeksilik** – çıkarmaktadır.

“..kadınsılık ve erkeksiliğin birbirinden bağımsız iki boyutlu bir yapı” (Bem, 1974: 28) olduğu anlayışından hareketle, cinsiyet rolü özelliklerini belirlemek amacıyla, Bem (1974), “**Bem Cinsiyet Rolü Envanterini**” geliştirmiştir. İlgili yazında bu envanterin, cinsiyet rollerinin belirlenmesinde kullanılan en popüler ölçek olduğu belirtilmektedir²⁵.

Dökmen, Kandiyoti tarafından geliştirilen “cinsiyet rolleri ile ilişkili kalıp yargı ölçeği” çalışmasından da yararlanarak, BEM cinsiyet rolü envanterini Türk Toplumuna uyarlama çalışması yapmıştır. Bu çalışmanın sonucunda:”Bem Cinsiyet Rolü Envanteri’nin Kadınlık ve Erkeklik Ölçeklerinin geçerli ve güvenilir ölçekler olduğu söylenebilir. Bu nedenle bu

ölçekler, cinsiyet rollerinin belirlenmesi gereken araştırmalarda güvenle kullanılabilir” demektedir (96: 87).

Bu çalışmalara paralel, eşcinselliğe yönelik bilgi ve tutumları değerlendirmek amacıyla da “ölçek geliştirme” çalışmaları yapılmıştır. ”Eşcinselliğe yönelik tutumların ölçülmesi amacıyla ölkemizdeki çalışmalarda kullanılmış iki ayrı ölçek vardır. Birincisi, Sakallı tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Hudson ve Ricketts tarafından geliştirilen ‘eşcinsellere ilişkin tutumlar’ ölçeğidir. İkincisi, Duyan ve Gerbal tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Herek’in ‘Lezbiyenler ve Geylere Yönelik Tutum (LGYT) Ölçeği’nin kısa formudur” (93: 85).

İlgili yazın incelendiğinde, BEM ölçütüne göre, tanımlanmış **Cinsiyet Rollerini** şöyle özetlenebilir:

- Geleneksel cinsiyet rollerinin tam olarak benimsenmesi durumunda - **kadınsı kadın ve erkesi erkek,**
- Geleneksel cinsiyet rollerinin tam tersinin benimsenmesi durumunda - **kadınsı erkek ve erkesi kadın,**
- Geleneksel cinsiyet rolü ile karşıt rolün yüksek düzeyde benimsenmesi durumunda - **hem kadınsı hem erkesi: Androjen²⁶,**
- Geleneksel cinsiyet rolü ile karşıt rolün düşük düzeyde benimsenmesi durumunda - **ne kadınsı ne erkesi: farklılaşmamış / belirsiz.**

Cinsiyet farklılıklarını

- gerçek / biyolojik / maddesel farklılıklar: kromozom farklılıkları, hormonal farklılıklar, üreme fonksiyonlarındaki farklılıklar, vücut yapılarındaki farklılıklar
- toplumsallaşma sürecinde oluşan farklılıklar: cinsiyet rollerine uyarlı tutum, davranış, duygusal farklılıklar

oluşturmaktadır. Bu farklılıklar da toplumsal yapı içinde **cinsiyet kalıp yargılarına** dönüştürölür.

Heteronormativite Terimi

Erkeklik ve kadınlık kalıp yargıları üzerine temellenen heteroseksüel cinsel yönelimin toplumsal norm haline getirilmiş biçimidir. Bu kapsamda heteroseksüellik doğal – normal dolayısıyla kabul edilebilir tek cinsel yönelimdir. “İnsanların kadın ve erkek olarak ikiye ayrılmasını, cinsel ilişkilerin / evliliklerin sadece ve sadece karşı cinsiyetlere sahip kişiler arasında olabileceğini ve her cinsiyetin kendine has rolleri olduğunu iddia eden inançlar, düşünceler, normlar bütünü”dür (114).

Heteroseksizm Kavramı

Heteronormativite'nin ideoloji haline dönüştürülmesidir. “Heteroseksüel ilişkilerin ortaya çıkarmış olduğu tarihsel, toplumsal hegemonik bir iktidar biçimidir. Bu ilişki biçimi tüm özel ve kamusal alanın biçimlenmesinde rol oynar. Her şey bu iktidar biçimine göre konumlandırılır. Eğitim, sağlık, aile, hukuk gibi özel ve kamusal alanlar bir iktidar ilişkisi olan heteroseksüel ilişkiler ile tanımlanmıştır. Bu ilişkilerin oluşturduğu yaşama biçimine heteroseksizm deniyor” (114).

Bir ideoloji, bu biçimiyle de zorunlu olarak aynı zamanda bir **ayrımcılık** biçimidir. Kendi dışındaki kimlikleri kabul etmediği için de sürekli olarak toplumda **ötekiler** yaratır. Toplumsal yaşamın her boyutunu kendi norm kabul ettiği önyargılarına göre biçimlendirdiği için sürgitsin ayrımcılık yapan ve ötekileri yaratan bir egemenlik biçimidir.

Homofobi - Transfobi Kavramları

Eşcinselliğin bir hastalık olarak düşünülmesi, eşcinsellik ve eşcinsellere karşı hoşnutsuzluk, korku ve düşmanlığın giderek toplumsal bir sorun haline dönüşmesi, George Weinberg'in (1972) **homofobi** kavramını geliştirmesine neden olmuştur. “Weinberg (1972) homofobiyi, ‘heteroseksüeller açısından eşcinsellerle yakınlaşmaktan ya da yakın çevresinde bulunmaktan korkma ve eşcinseller açısından da kendilerinden nefret etme’ şeklinde tanımlamıştır” (136).

Transfobi ise biyolojik cinsiyetinden ötürü kendisinden beklenen cinsel ve toplumsal rollere uygun davranışlar sergilemeyen, cinsiyetini görünüş ya da operasyonel olarak değiştirenlere karşı toplumun duyumsadığı kaygı ve/veya korku ifadesidir.

Her iki kavram da ayrımcılık ideolojisinin terminolojisine aittir.

Trans – Transgender Terimi

Trans sözcüğü bu hali ile kapsayıcı bir terimdir. Ayırıcı özelliği verili cinsiyetle olan sorunu tanımlamasıdır. Biyolojik cinsiyetine ve/veya dış görünüşüne bilinçli müdahale edenleri tanımlar.

Travesti – Transvestite / Cross Dresser

Kişinin dış görünümü ve davranışlarıyla karşı cinsiyete ait olma isteğinde olması durumudur. Travesti dendiğinde genelde kadın kılığındaki erkekler düşünülse de, sözcük her iki biyolojik cinsiyeti de kapsar. “Travestiler karşı cinsin (doğrusu cinsiyetin olmalıydı) eşyalarını kullanmaktan, karşı cinsin (cinsiyetin) giydiği kıyafetleri giymekten, ait olmak istediği cinsin (cinsiyetin) davranışını sergilemekten zevk alan kimselerdir (179: 9).

Transseksüel

Terim her iki biyolojik cinsiyeti kapsar. “Kişinin davranışlarından çok iç dünyasında kendini karşı cinsten (cinsiyetten) biri gibi görmesi, hissetmesidir. Transseksüel kişinin kendi ruhsal eğilimleri için belirleyici olan bir kelimedir, bu yüzden transseksüeller dış görünüşlerinden belirlenemeyebilir.” Transseksüel sözcüğü alışıldığı üzere, giyim ve davranışlarından öte cinsiyet geçiş ameliyatı olanları belirtmek için kullanılmaktadır (179: 9).

LGBTT bireyleri kapsayan queer, açıklaması zor, riskli bir kavramdır: Kimi zaman muhalif cinsel kimlikler için genel bir tanım olarak kullanılsa da aynı zamanda cinselliklerin ve cinsel arzu temelli kimliklerin akışkanlığı ve içsel değişkenliğini belirtmek için de kullanılmaktadır. Queer heteroseksüelliği ayrıcalığından ve merkezinden ayırmayı amaçlamakta ve bunu cinsel arzular ve özne duruşlarındaki değişkenliği vurgulayarak yapmakta; heteroseksüelliğin doğal değil, toplum üretimi bir normallik olduğunu ortaya koymaktadır (60). Dahası, bu kelimenin temsil ettiği bireyler (cinsel kimlikleri genelde toplum tarafından kabul görmeyen geyler, lezbiyenler, biseksüeller vb.) bu etiket vasıtasıyla kimliklerini yeniden kazanmak ve toplumdaki yerlerini güçlendirmek istemektedir (32). Her ne kadar erkek ve kadın ifadelerin yasal tanımları belirsiz ve

interseksüalite koşullarının sanılandan oldukça fazla olduğu bilimsel olarak kanıtlanmış olsa da resmi belgelerin çoğunda bireyler ikili cinsel kimlikten birini seçmek zorunda bırakılmaktadır (91: 58).

Transgender olma durumu ise bireyin doğumdaki biyolojik cinsiyetinin hissettiği kimlik ile farklı olduğunun toplum tarafından farkedilememesi sonucunda ortaya çıkar. Transgender terimi toplumsal beklentiler ile çatışan ve sürekli hissettiği kimliği yaşamak isteyen bireyleri ifade eder (91: 59).

Belli bir açıdan bakıldığında transseksüalizm ve transgender arasındaki fark transseksüelliğin “seks”, transgender kavramının toplumsal cinsiyet rollerini temsil etmesidir (80; 101; 211; 266; 276; 277).

Bazı translar kendilerini erkek veya kadın olarak tanımlarken, bazıları da kendilerini bu ikilemin bir parçası olarak tanımlamazlar (Bkz. 89; 158; 159; 161; 199; 202; 216; 222; 277). Trans terimini yalnızca cinsiyet sorunu olarak görmek yerine onun cinsiyet, seksüalite ve seks kavramlarını içerdiğini düşünenler de bulunmaktadır (277).

1.4. Çalışma Yöntemi ve Veri Kaynakları

Toplumsal işleyişin araçlarından biri olarak şehir planlama, toplum tarafından cinsel alanın ötekileri olarak görülen LGBTT bireyleri Türkiye’de sosyal yapı araştırması kapsamına almadığından LGBTT bireylerin kentsel alanda (varsa) talepleri imar planlarına aktarılamamaktadır. Metin, şehir planlama meslek alanının LGBTT bireyler için neler yapması gerektiği temeline dayanmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye’nin “en rahat” ili nitelendirmesinin yanı sıra “gavur İzmir” gibi bir sıfatı da olan “Ege Bölgesi’nin İncisi” İzmir’de ve Türkiye’nin başkenti olan ve “memur kenti” olarak da adlandırılan Ankara’da LGBTT profili ve kente yönelik talepleri araştırılmıştır.

Bu çalışma, eşcinsel çiftlerin nüfusu fazla olan yerlerde yaşadığı; ancak dağılımlarının çokça kabul edildiği gibi belirli bir yöntemle uymadığını belirten çalışmanın (Bkz. 81: 291) varsayımını kabul etmektedir. Bu kapsamda Ankara ve İzmir’in seçilme nedeni,

Türkiye’de LGBTT bireylerin yaşama alanlarına ve nüfuslarına ilişkin çalışmaların henüz olmaması ve dolayısıyla iki büyükşehir de bu işe başlamanın daha kolay olabileceğidir²⁷.

LGBTT bireylere ilişkin bir çalışma yapmak gerek toplumsal yapının tutuculuğu²⁸ gerekse bu bireylerin kimliklerini gizlemek zorunda kalmaları nedeniyle güçtür. Bu nedenle alan araştırması kapsamında yapılan anketler konusunda ilgili derneklerden destek alınmıştır. Temmuz-Eylül 2012 tarihleri arasında Ankara’da Kaos-GL aracılığıyla 68; İzmir’de Siyah Pembe Üçgen aracılığıyla 155 anket yapılmıştır. Anketler excel programında SPSS’te analiz edilmeye hazır hale getirildikten sonra anlamlı değişkenlerle çaprazlanmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Çalışmada, ne sözde cinsel kimliği yansıttığı düşünülen birincil beden (doğuştan var olan) ne de bağlamsal kabulün dışında kalan cinsiyetin soysal ya da mental kategorisine öncelik verilmiştir (Kaynak 58: 617’de olduğu gibi). Böylece, cinsiyet/seks kavramları yalnızca kadın/erkek ikilemi ötesinde, sonradan kimliğini değiştiren bireyleri de sorgulamaktadır. Cinselliğin coğrafyasının gelişimi ve tüm tarihi oldukça iyi düzenlendiğinden (Bkz. 32; 42; 59) yeniden tekrar edilmeyecektir.

Cinsel kimlik analizleri - özellikle de erkek / kadın ikilisi ötesinde hareket edenler-cinselliğe dair coğrafyalarda keşfedilmemiş olarak kalır (Kaynak 53; 54 ve 57’den aktaran 58: 618, 619). Çünkü toplumsal cinsiyet ve cinsellik her coğrafyada çeşitli şekillerde tanımlanabilir. Bu durumda ise cinsiyet değiştiren bireylerin algılanma şekli belirli coğrafi normlar çerçevesinde kabul edilen cinsiyetlerin çeşidine bağlıdır (58: 623). Bu çalışma, Türkiye’de kabul edilmeleri güç olan cinsel alanın ötekilerinin tümünü-LGBTT’leri-kapsamaktadır.

Çalışmada, anket çalışmaları konuyla ilgili literatür araştırmasıyla desteklenmiştir.

BÖLÜM İKİ

LGBTT BİREYLERİN TOPLUMSAL KONUMLARI

2.1. İnkârdan Ötekileştirilmeye Uzanan Dışlanma Durumları

Kaos GL Topluluğundan Erol (2008), eşcinsel gerçeğini Türkiye Cumhuriyeti'nin “son inkârı” olarak değerlendirmektedir. Avrupalılaşıma sürecinde Tanzimat artı seksen beş yıl geride kalırken, adlandırılma ve yüzleşme dereceleri farklı olsa da “ . . . konuşulmadık konu kalmadığı halde 85. yılında bile sıranın eşcinselliğe gelemediğini görüyoruz” saptamasını yapmaktadır (107).

Erol'a (2008) göre, eşcinseller Cumhuriyetin toplum projesinde yer almasalar da sosyal ve politik yaşamdan kovulmuş olsalar da her dönem kendi koşullarına uyarlı eşcinsel birlikteliği varetmiş, ancak Postmodernite ile birlikte bu yaşam tarzı da görünür olmaya başlamıştır. Üzerinde önemle durulan bir gerçeklik de, eşcinsel yaşamın bu toprağın – bu kültür havzasının gerçekliği olmasıdır. “Batı'dan bu toprağa gelen **homoseksüellik** değil, **homofobidir**. Cumhuriyet dönemiyle birlikte de homofobik tutum ve uygulamalar politik arenada kurumsallaşıyor. Homofobinin kurumsallaşması eşcinselleri görünmez kılıyor.”

Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad, Columbia Üniversitesi'nde (New York), 24 Eylül 2007 günlü konuşmasında şöyle demektedir: “İran'da, sizin ülkenizdeki gibi eşcinseller yok. Bizde böyle bir olay yok (166: 1).

İnsan Hakları Komisyonu'nun hazırladığı rapora göre ise, “Mahmud Ahmedinejad'ın ülkesinde eşcinselliğin olduğunu inkâr eden akıl almaz sözleri bugün de (rapor tarihi 2010) üç yıl önce, Eylül 2007'de New York Columbia Üniversitesi'nde ilk kez dile getirdiği zamanki kadar gerçek dışı”dır. İnsan Hakları Komisyonu, Ülke içinde ve dışında yaşayan 125 İranlı LGBT bireylerle 2010 yılından geriye beş yıl içinde yapılan görüşmelere dayanarak hazırlanmış olduğu raporda, İran'ın lezbiyen, gey, biseksüel ve trans bireyler ile cinsel faaliyetleri ve cinsiyet kimliklerini ifade etmelerini, sosyal ve dini normlara uymayan vatandaşlarına yönelik ayrımcılık ve şiddet olaylarını belgelemiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü bu ihlalleri İran yönetiminin genel anlamda kendi vatandaşlarına uyguladığı

keyfi yakalama ve gözaltı, özel hayatın gizliliğini ihlal, alıkonanlara kötü muamele ve işkence ile hukuka uygunluk ve adil yargılanma eksikliği gibi sistematik insan hakları ihlalleri bağlamında incelemektedir (166: 2).

Rapor, İranlı yetkililerin gey ya da trans birey oldukları için zorunlu askerlik hizmetinden muaf tutulmak isteyen yüzlerce erkeğin başvurularını incelemeyi sürdürdüğünden, birçok saygın psikiyatr, psikolog ve seksoloğun, devletin zımni onayıyla yüzlerce gey, lezbiyen, biseksüel ve trans İranlıyla cinsel “sapkınlıklarını” teşhis etmek ve “tedavi etmek” için görüşüklerinden söz etmektedir. Ayrıca İran’ın, Ayetullah Humeyni’nin trans bireylerin cinsiyet değiştirme ameliyatı olmasına izin verdiği fetvasının yayınlandığı 1987 yılından bu yana, trans cinsiyet kimlikleri (transgender) tanıdığından, oldukça yüksek sayıdaki cinsiyet değiştirme ameliyatları ile dünya çapında bir şöhrete sahip olduğu belirtilmektedir. “Bunların en azından bir bölümü kendilerini gey, lezbiyen ya da biseksüel olarak tanımlayan ama eşcinsellik ‘damgasından’ kurtulmak ve İran yasalarına göre ‘yasal’ hale gelmek için bu ameliyatı yaptırmak zorunda olduklarını düşünen İranlılar” (166: 1).

Dizilerdeki cinsellikten irrite olduğunu söyleyerek gündeme gelen **Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı S. Aliye Kavaf**’ın, 8 Mart Dünya Kadınlar günü öncesinde portresini çizmenin farz olduğunu düşünen Faruk Bildirici, 7 Mart 2010 günlü Hürriyet Gazetesi’nin Pazar ekinde, Bakan’la söyleşi yapıyor. Kavaf düşüncesinde çok net: “Ben eşcinselliğin biyolojik bir bozukluk, bir hastalık olduğuna inanıyorum. Tedavi edilmesi gereken bir şey bence. Dolayısıyla eşcinsel evliliklere de olumlu bakmıyorum. Bakanlığımızda onlarla ilgili bir çalışma yok. Zaten bize iletilmiş bir talep de yok. Türkiye’de eşcinseller yok demiyoruz, bu vaka var (37).” Aynı Bakanlığın yeni sorumlusu **Fatma Şahin** de, “Ben muhafazakâr demokrat bir partinin bakanıyım” uyarısının ardından aile değerlerine saldırılmadığı müddetçe eşcinsellerin uğradığı ayrımcılıkla mücadele edeceğini söylemektedir (192: 38).

30 Mayıs 2005 günlü Zaman Gazetesi’ndeki köşesinde “Eşcinseller Üzerine” başlıklı yazısında **Ali Buluç** da, kendi düşünce sistematüğinde çok tutarlıdır (Bkz. 62). Öncelikle 2001 yılında Rotterdam’da daha çok Faslı Müslümanların devam ettiği Nasr Camii imamı

Halil El Mumni'nin, "Eşcinsellik bir hastalıktır. Bir virüs gibi yaygınlaşıyor ve toplumu tehdit ediyor. Bu ahlak dışı davranışı domuzlar hariç hayvanlar bile yapmıyor" demiş olduğunu ve El Mumni'nin sözleri medyaya yansyınca Hollanda'da başlayan büyük tartışmayı hatırlatarak; Din referanslı muhafazakâr ideoloji temelli görüşlerini tutarlı bir biçimde sıralamaktadır. Bulaç'a göre, Batı'da eşcinseller marjinal konumlarını medya ve hukuk üzerinden normalleştirerek epey mesafe almışlardır. "Açık bir biçimde medya tarafından özendirilmekte, hukuk tarafından korunmaktadırlar." Ancak eşcinselliğin masum bir eğilimin karşıt bir yöne kanalize edilmekten ibaret olmadığını, olgunun doğuştan, yani fizyolojik olması durumunda farklı olacağını yazmaktadır, ki hünsa olgusundan söz etmektedir. "İslam noktai nazarından, buna □hazık tabip□in, yani hem mesleğinde uzman hem takva sahibi bir doktorun karar vermesinin gerekli" olacağını söylemektedir. Oysa günümüzde, kültürel olarak eşcinselliğin medya vb. araç ve yollarla empoze edilmesi, teşvik edilip özendirilmesi olgusal bir gerçekliktir. Bulaç'a göre, asıl söz konusu olan mesele budur. "Medyanın ve çeşitli platformların bu amaçla kullanımı ifade özgürlüğü veya kişinin seçimleri kapsamına girmez. Doğrudan ahlaki bir sapkınlıktır. Ve elbette toplumun geneli için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. AB yolunda, süreçle ilgili mevzuat dahilindeki bütün haklar ve prosedürler dindar ve mazbut çevrelere istetiliyor, ancak bu süreçten marjinal grupların yararlanması, açığa çıkması, legalleşmesi sağlanıyor. Bu arada ana gövde durumundaki büyük kitlenin talepleri ve hayat tarzı ise hukuki desteklerden yoksunlaştırılıp marjinalleştiriliyor, zamanla illegal konuma itilmek isteniyor."

Zeynep Bilgehan, 26 Mayıs 2013 günlü Hürriyet Gazetesi'nin Pazar Eki'nde, ABD'deki Uluslararası Gey ve Lezbiyen İnsan Hakları Komisyonu'nun "Açıksözlülük Ödülü"nü bu yıl ilk kez bir Türk'e; bu konuda rapor hazırlayan CHP İstanbul Milletvekili **Prof. Dr. Binnaz Toprak**'a verildiğinin haberini yapmıştır. Eşcinsellik konusunda ikiyüzlü davranıldığını düşünen Toprak'a göre siyaset bir şeyler yapmak ister ama seçmenden çekinir (39). Toprak, konuya BDP'lilerin çok olumlu baktığını, Anayasa Komisyonu'nda hem CHP hem BDP milletvekillerinin anayasanın ayrımcılıkla ilgili maddesine cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği eklemek istediklerini ancak diğerleri tarafından reddedildiğini, halk arasında da korkunç bir ikiyüzlülüğün olduğunu, milletin

Zeki Müren veya Bülent Ersoy gibi sanatçıları bağrına basarken sıradan insanlara canavar muamelesi yaptığını söylemektedir.

Burada verilen ve etkili olmaları beklenen yetkili kişilerin konuya yönelik ifadeleri açık inkâr olarak değerlendirilebilir. İnkâr üzerindeki vurgunun dereceleri birbirinden farklıdır. Ancak tamamı eşcinsellik olgusunu, ki tarih ve farklı kültürel yapılar içinde eş ve art zamanlı olarak vardır, inkâr etmektedir. Muhafazakâr İdeolojinin topluma ait mantığı gereği LGBT bireylerin “olmamaları, olacaklarsa da görünmemeleri, uygundur” (85: 42-44).

Muhafazakâr İdeoloji, eşcinsellik üzerinde düşünürken, onu öncelikle toplumsal anlamda bir hastalık olarak imler. Özsel (2012), Scruto’dan (2001) aktarır: “Hastalık kavramının tıbbi olmayan, toplumsal bağlamdaki bu kullanımı muhafazakâr ideolojinin temel söylemsel stratejilerinden birisidir. Muhafazakâr düşünce geleneğinin ilk ve en büyük eseri kabul edilen Edmund Burke’nin Fransız Devrimi Üzerine Düşünceler’inden (1790) bu yana muhafazakâr metinler toplumsal fenomenleri hep doğal – yapay ve sağlıklı – hastalıklı kavram çiftleri üzerinden değerlendirip yargılar. Bu yaklaşımda toplum bir organizma olarak tahayyül edilir ve aile, din ve devlet gibi kurumlar bu organizmanın birer organı gibi düşünülür. Muhafazakârların kendilerine biçtikleri siyasal rol ise bu organizmanın hastalıkta ve sağlıkta yaşamını sürdürmesini sağlamak, onu ölümden korumaktır” (237: 30).

Buradan hareketle, Muhafazakâr düşünce 18. yüzyıldan günümüze kendi toplum ideası ile çelişen toplumsal fenomenler ile siyasal hareketleri doğaya karşı gelmekle ve hastalıklı olmakla suçlayacaktır. Bu davranış, olgusal gerçeklik olarak yapıya içerilmiştir. O ölçüde de anlaşılır olmak zorundadır.

Toplumsal inkârın bir ölçü ötesi, söz konusu fenomeni ötekileştirmektir, ki ancak fenomen, bizim konumuzda eşcinsellik, toplumsal hiyerarşi içindeki yerinden memnun olmaz ve egemen “biz”in karşısına eşit koşullar talebi eşliğinde başka bir “biz”le çıktığında görünür olmaya başlayacaktır. Bundan ötesi egemen “biz”i oluşturan Milliyetçilik

konusudur ve bu bütün gücüyle gündemde olduğunda da toplumda **Homofobi ve Ayrımcılık** olarak tanımlanan davranış biçimleri şiddet boyutunda var olmaya başlar.

Eşcinsellerin ideolojik – toplumsal düzlemde (kültürel yapı içinde) görünmez kılınmasının sonucu elbette egemen “biz” tarafından fiziksel mekândan da dışlanmalarını – yok sayılmalarını getirecektir.

Özetle, güçlü kimlik savaşlarının olduğu yer ve zamanda, eğer toplumda muhafazakâr ideoloji ile milliyetçilik kavram ve/veya ideolojisi başat felsefeyi oluşturuyorsa²⁹, orada egemen “biz”in kendisi dışındaki toplulukları ötekileştireceği ve direnmenin şiddetiyle bağıntılı olarak Homofobi ve Ayrımcılık davranışlarının da şiddet içereceği ve bütün bunların eşyanın doğasına uygun olduğu önce kabul edilmelidir. Yapılacak şey, toplumu biçimlendiren Muhafazakâr İdeolojinin anlam dünyasına girmek, olabildiğince onu içten değiştirebilmektir. Kaldı ki bunun yapılabilir olduğunu Özsel (2012) de bildirmektedir: “..muhafazakârlık ile eşcinsel hareketinin barışmasının zor ama kuramsal bakımdan mümkün olduğunu not etmek gerekiyor. Şöyle ki, muhafazakâr düşüncenin ideal toplum tahayyülünü üzerine oturttuğu genel ahlak büyük oranda muhafazakâr düşünürlerin toplumsal fenomenlere seçmeci bir anlayışla yaklaşarak oluşturdukları bir kurgudur. Dolayısıyla genel ahlak pekâlâ farklı bir şekilde de kurulabilir. Bireylerin cinsel ve toplumsal cinsiyete dair varoluşlarını etik alanın ilgisi dışında bırakan bir genel ahlak anlayışından hareket eden ve bireyleri bu ahlak üzerine kurulu bir topluma tabi kılmaya çabalayan bir muhafazakârlık, eşcinsel hareketine çok daha geniş bir özgürlük ve manevra alanı sağlayacaktır” (237: 31).Bu o kadar da kolay olmayacaktır kuşkusuz, çünkü sözü edilen şey “.. basit bir değişiklik değil, muhafazakârların ideal toplum kavrayışında yapılması gereken köklü bir dönüşümdür.”

Konuyla ilintili olması açısından, Kafaoglu–Büke’nin (2013) Madeline Miller’in “Akhilleus’un Şarkısı” başlıklı kitabının tanıtım yazısında, Antik Çağdaki eşcinsellik olgusuna bakış biçemi önemli görülmektedir. Yazısının “İlkçağda eşcinsellik” alt başlığında beyan ettiği görüşüne göre: “Akhilleus ile Patroklos’un ilişkisi antikçağdan beri herkesin kafasını kurcalamış belli ki. Miller de bu çağda böyle bir ilişkinin nasıl olabileceğini anlamaya çalışıyor fakat şöyle bir sorun çıkıyor ortaya: antikçağ değerlerini

bugünün ahlâkıyla ele alınca destansı ilişkiler³⁰ duygular, dostluklar ve aşk, bayağılaşıyor. Miller'in elinde bu destansı ilişki ucuzlamış görünüyor. Her şeyden önce, çocukluk yıllarının anlatıldığı satırlar Amerikan gençlik dizilerini çağrıştırıyor. Popüler çocuk ile lisenin ezik çocuğu .. klişesi etrafında olayların anlatılmasını garipsiyor okur. İlkçağ destanlarında erkeklerarası ilişkilere bugünün kısıtlanmış ahlâkıyla bakınca ortaya garip olgular çıkıyor. Aktikçağda evlilik, aile düzeni, kadının toplumsal konumu, kölelik ve bunlar etrafında gelişmiş olan ahlaki değerler o denli farklıydı ki, bugün tüm toplumsal öğelerinden hiçbirini almadan sadece iki erkeğin ilişkisi üzerine yoğunlaşıldığında ortaya – gerçekten böyle düşünüyorum – basit bir ‘soft porno’dan daha iyi bir şey çıkmıyor. Miller'in romanını da böyle tanımlamak zorunda kalıyoruz” (176: 8).

Miller'in hangi amaçla/neyi görünür kılmak üzere böyle bir kitap yazdığı tartışması bir yana, konunun doğrudan Muhafazakâr İdeoloji'nin anlam sınırlarının belirlenmesi ve ahlâk anlayışıyla ilintili değerlendirilmesi daha doğru olacaktır. Sonuçta yeni bir toplumsala doğru yeni bir ahlâk kurgusu neyin neye karşı ve ne kadar öncelendiğine bağlıdır.

Şimdilerde Batı'nın Felsefe geleneği, Hukuk yapma alışkanlığı, Bilim Kurumları hep birlikte bu konuyla uğraşmaktadır. Türkiye de farklı platformlardaki etkinlikleriyle konuya katkı yapmaya çalışmaktadır. Ancak, izleyen alt bölümlerde bütün bu çabaların niteliğinin ne olduğu ve ne kadar saf oldukları (yani salt zihinsel üretim olarak ideolojik saflığının ne olduğu) üzerinde durulacaktır.

2.2. Toplumsal – İdeolojik Yapı İçinde LGBTT Bireylerin Varlık Alanları

“Görünür olmak, ortaya çıkmak, söz almak istesenez de istemesenez de bir politik mücadele alanının parçasıdır. Kısacası politik olmadan eşcinsel olamazsınız. Sadece kendi cinsinden biriyle yatan bir kişi olursunuz. Kendi cinsinden biriyle yatan kişi olmakla yetinmek ise, sizi her türlü baskılama sisteminin karşısında silahsız ve savunmasız bırakır” (221).

“Başında ‘Türkiye’de’ sonunda da ‘olmak’ bulunan bir cümle zaten bir sorun alanını işaret eder. Türkiye’de bir şey olmak! Türkiye’de eşcinsel olmak tabii ki çok dertli bir şey. Türkiye’de bir şey olmak diye bir alan belirlediğiniz zaman asıl derdimizin Türkiye olduğunu biliyoruz. Çünkü bu başlığı bize yazdıran dert Türkiye. Türkiye ile derdi olan insanlarız. Türkiye’de var olmak konusunda çok ciddi sıkıntılar çeken insanlarız” (289: 23)³¹.

Mungan, Eşcinsel Dünyası içinde en donanımlı, en üretken, ne söylediğini en iyi bilenlerin başında gelenlerden birisidir. Modernist aklı Mungan kadar iyi kullanabilenler için, sorunları kaynağına doğru izlemek, analiz etmek, asal olanı tali olandan ayırabilmek, fiili-güncel yaşamdaki tutum ve davranışlarla kuramsal bilgi üretme bağlamındaki tutum ve davranışları birbirinden ayırabilmek ve bizzat buna göre yaşamak, normal varoluş seyridir. Ve bu akıl düzeyi çok iyi bilir ki, toplumsal hiyerarşi içinde sıralanan konumlar ancak, toplumsal formasyonun ideoloji düzleminde pusuya yatmak ve en uygun anı kollayarak ateşe başlamakla bozulabilir.

Yaşamın fiili – aktüel düzlemine bakıldığında da net olarak görünen budur. Dünyada ve Türkiye’de toplum içinde belli bir başarıyı yakalamış LGBTT bireylerin meslekleriyle birlikte konumlandıkları ve etkin oldukları düzlem toplumsal formasyonun ideoloji düzlemidir. Masum kılıflar içinde mesleklerini icra ederken bilerek veya bilmeyerek (ama sezgisel olarak doğru olduğundan emin olarak) egemen “biz”in mental yapısını usul usul etkilerler. Yazdıkları romanlarla, sahneledikleri oyunlarla, çektikleri TV ve sinema filmleriyle, yazdıkları şiirlerle, giydirdikleri çeşitli cinsel eğilimden VIP kadın ve erkekleriyle, üniversitelerde ürettikleri felsefe ve bilimsel bilgilerle, yönettikleri lisansüstü tezlerle, tarihsel kazı araştırmalarıyla egemen “biz”i düşündürürler. Bazı şeyler süreç içinde “normal” gelmeye, sıradan görünmeye başlar. Egemen ideolojilerin sınırları gevşer, anlam dünyaları değişmeye başlar. Bu toplumsal hiyerarşi içindeki marjinal konumları değiştirmede uzun vadeli ancak en etkili olan savaş yöntemidir.

Doktora tezini Türkiye’deki LGBTT alanları ve politikaları üzerine yazan ve ABD’de Northwestern Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları ve Sosyoloji bölümleri ortaklığında doktora sonrası çalışması yürüten Evren Savcı, eşcinsellik olgusu ile Muhafazakâr İdeoloji arasındaki bağıntıyı, Kaos GL Dergisi’nin Muhafazakârlık Dosyası kapsamında yapılan söyleşide isabetle açıklamaktadır: Söyleşiyi yönlendiren İmge Oranlı’nın “Sen sanırım biraz da Türkiye’deki örgütler ve organizasyonlar arasındaki dışlayıcı söylemlerin kendisinin değişmesi gerektiğini düşünüyordun.” sözü üzerine, “Evet, ve de benim demin sorduğum soruları geçmemek lâzım. Kimler hangi zamanlarda, hangi bağlamda bir anda ‘geleneksel Türk ailesi’³² lafını ortaya atma gereği duyuyor. Bunu özellikle Türkiye’de çok önemli buluyorum. Çünkü AKP politikalarına muhafazakâr deyip

geçemeyeceğimizi düşünüyorum. Acayip pragmatik bir parti AKP ve altı ayda bir, üç ayda bir çehresi değişiyor, politikası değişiyor, söylemi değişiyor. Yani o kadar hızlı değişebilen ve o kadar pragmatik ve o kadar da bence bu değişkenliğiyle ve dogmatik olmamasıyla beslenen dinamik bir hareket ki, ben bunu donduracak hiçbir lafın bir yere gidemeyeceğini düşünüyorum. ‘Muhafazakâr’ da öyle bir laf..” Yine İmge Oranlı’nın "AKP’yi ve Bakan Şahin’in o söylemini³³ muhafazakârlık lafı ile kavrayamayız diyorsun...” yönlendirmesi üzerine devamla “Diyorum, çok kaygan ve değişken bir şeyden bahsediyoruz zaten. Artı, muhafazakâr diyoruz ama onu bir değer olarak üretiyorlar bu insanlar bu ülkede. Bundan on sene önce ‘Ben muhafazakâr bir insanım.’ demeyecek insanlar bugün diyebiliyor çünkü AKP bunu bir değer olarak üretiyor gün be gün. ‘Siz muhafazakârsınız.’ dediğin anda ‘Evet, ben muhafazakârim.’ diyebilir insanlar. ‘Sen dindarsın.’ deyince ‘Ben Müslüman’ım elhamdulillah. Herhalde eşcinselliğin günah olduğunu düşüneceğim. Başka nasıl düşünmemi bekliyorsun.’ der insanlar. Bu dinamikleri üreten koşullar nedir? Ve de bunun hakkında nasıl politikalar üretilebilir? Nasıl dert anlatılır? Bunları düşünmek lazım” (230: 48).

31 Mayıs 2013 günlü Radikal Gazetesindeki köşe yazısında Orhan Kemal Cengiz, deyim yerindeyse, “zamanın ruhunu” anlatabilmek için duygusal bir betimleme kullanıyor: “Son ana kadar, üzerine eklenecek bir figür veya fona vurulacak birkaç fırça darbisiyle ışık, renk değiştirerek, bütün kompozisyonun anlamının değişebileceği bir resmin yapımını izler gibi izliyoruz hükümetin icraatlarını. Tam resimdeki akarsu ne güzel dediğimizde, bir bakıyoruz ki kara kara bulutlar çizilmiş onun üzerine. Tam bulutlar içimizi karartırken resmin bir tarafında, bulutların arasından güneş içimizi ısıtan güleç yüzüyle gözlerimizin içine bakıyor” (70: 12).

Burada verilen iki örnekle özde anlatılmak istenen şudur: İnanç referanslı Muhafazakâr ideoloji temelinde örgütlenen iktidar partisi, sahip olduğu eğitimli genç kadrosuyla bir yanda icraatta muhafazakârlığın bu topraklara – kültür havzasına özgü yorumunu fiilen uygulamaya çalışırken, öte yandan da toplumsal formasyonun ideoloji düzleminde etkin olarak, ideolojiyi sürekli kılabilmek amacıyla onun anlam dünyasını ve sınırlarını kabul edilebilir ölçülerde sürekli değiştirmekle meşgul olmaktadır. Her hangi bir düşüncüyü – ideolojiyi zamana ve zemine göre ufak dokunuşlarla değiştirerek sürekli var kılmak,

bilindiği gibi en eski siyasî bilgelik gereğidir ve muhafazakâr ideoloji de ontolojik yapısı nedeniyle buna iyi yanıt verir.

Dünya’da ve Türkiye’de ideoloji düzleminde eşcinsellik “farkındalığı”nı yaratmak üzere hedef temelli neler yapılıyor bunların da özet bir dökümünü vermek konuyu biraz daha aydınlatacaktır: Son yirmi yıldır Dünya’da ve Türkiye’deki akademik çevrelerde “Toplumsal Cinsiyet” kavramı gittikçe artan bir ilgi ve çalışma yoğunluğunda ele alınmaktadır. Giderek yine yurt içi ve dışındaki yüksek öğretim kurumlarında bu çalışma alanı bağımsız işleyen disiplin alanlarına dönüştürülmektedir. Örneğin Türkiye’de de Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı, 2013 bahar yarıyılında “**Queer Çalışmaları**” adı altında bir **yüksek lisans programı** yürüttüğünün tanıtımını yapmaktadır. Program konuları incelendiğinde cinselliğin, felsefe ile sosyal bilimler, siyaset ve mekân bilimleri alanlarına yayılan geniş bir bağlam içinde ele alındığı görülmektedir³⁴.

Eldeki çalışma için incelenmiş, Heteroseksizm’i mercek altına alan ve araştırma nesnesi olarak yerli ve yabancı örnekleri irdeleyen, yazılmış çok sayıda lisansüstü tez arasından, amacı sadece durum belirlemek – olgu/olay incelemek (case study) olmayıp, daha çok toplumun mental yapısına hedeflenerek, toplumsal formasyonun ideoloji düzleminde işlevsel olabilecek saptama ve düşünce üretebilmek amacıyla yapılan çalışmalara iyi örnekler olarak aşağıdaki çalışmalar verilebilir.

Dündar (2001), “Murathan Mungan’ın Çağdaş Masallarında Cinsiyetçi Geleneğin Eleştirisi” başlıklı yüksek lisans tezinin amacını şöyle özetler: “Murathan Mungan (d. 1955), yapıtlarında Doğu’ya ait söylence, mit, masal ve arketipleri çözümleyip yorumlar. Geleneksel anlatılarla kurulan bu bağ, bir anlamda içinde yaşanan coğrafyanın sunduğu fırsatların ve kültürel zenginliğin değerlendirilmesidir. Yazarın sanat kurgusunun yapı taşlarından olan bu yönelimle, kültür ürünlerinde çağdan çağa sürmekte olan motifler farklı şekillerde yeniden gündeme getirilir. Mungan’ın bu dönüşümü gerçekleştirmekteki amacı, bugün de alttan alta sürdüğünü düşündüğü arketiplerle okurun yüzleşmesini sağlamaktır. Zaman içinde evrilerek günümüze kadar gelen bu motiflerin karşılık geldiği toplumsal dinamikleri sorgulayan yazar, böylece toplumsal evrime de ışık tutar. Mungan’ın rol

çözümsel bir okuma süreci yaratma amacı, metin ve okurla kurduğu ilişkiden de çıkarsanabilir. Yazarın, yapıtlarında izini sürdüğü ana izleklerin en belirginini **“erkek olma”**dır. Mungan’ın yazarlık evreninde geniş yer tutan bu sorunsal bağlamında toplumsal iradenin dayattığı roller ele alınır. Erkeksi iktidarın yarattığı “erkek” imgesinin kurduğu bu baskı, “birey” olmanın da tıkanma noktasıdır. Yazar, politikadan edebiyata dek yaşamın her alanında örtük olarak ya da açıktan açığa süregelen koşullanmaları çözümlerken, cinsiyetçi ideolojiyi şiddetle eleştirir. Mungan’ın yapıtları incelenirken sık sık karşılaşılan temalardan biri de **“dilsizlik”**tir. Bu kavramın bireysel olduğu kadar toplumsal anlamda da bir ketlenmeye işaret edişi, farklı katmanlar içeren bir okumaya olanak verir. Buradan hareketle Mungan’ın yazın çabası, tarihe ses vermek, Anadolu’nun doğusunu dillendirmek olarak yorumlanabilir” (99: iii).

Yine Mungan’ın çalışmaları üzerine yapılmış başka bir tez de Caner’e (2002) aittir. Fırat’ın Mungan’ı ele alış amacı, ilerleyen sayfalarda verilmiştir.

Ummanel (2003) yüksek lisans tezinde, Amerikan tiyatrosunda eşcinselliğin ne şekilde sunulup nasıl tepkilerle karşılaştığını ve “eşcinselliğe yönelik baskıların, hem gerçek hayatta hem de tiyatrodaki varolduğu 20. yüzyılın başı ve eşcinsel özgürlük hareketinin doruğa ulaştığı 1970’lere kadar, eşcinselliğin oyunlara yansımaları” şeklini incelemiştir (Bkz. 291). “Amerika’da eşcinsellik ile ilgili sahnelenen ilk oyun olan Fransız yazar Bourdet’in The Captive (Tutsak; 1926) oyunundan, 1990’ların en popüler gey oyunu Angels in Amerika’ya (Amerika’daki Melekler; 1991) kadar olan dönem içerisinde, oyunlarda eşcinselliğin ve eşcinsel karakterlerin sunuluşu, eşcinselliğe heteroseksüel ve homoseksüel bakış açısı” ele alınmıştır. 20. yüzyılın başında, hem günlük yaşamda hem de Amerikan oyunlarında eşcinselliğin baskıyla karşılaştığı dönemde, eşcinselliğin tiyatrodaki yer edinme mücadelesi, karşılaştığı baskının oyunlara biçimsel ve içerik açısından yansımaları anlatılmıştır. Bu anlamda, yazarların toplum tepkisinden kendini korumak için başvurduğu yöntemler oyun analizleriyle birlikte incelenmiş, eşcinselliğin gey oyunu türüne geçişi ve bu oyunların özellikleri irdelenmiştir.

Ummanel (2003), Amerikan Tiyatrosunda Eşcinsellik olarak belirlediği genel araştırma sonuçlarını Amerikan tiyatrosunda eşcinselliğin serüveni içerisinde bir dönüm noktası

olarak kabul edilen Lanford Wilson'ın "Bayan Bright'ın Deliliği" oyununu, Amerikan tiyatrosunda, eşcinsellikle ilgilenen ve sonradan gey oyunu adını alan oyunların genelinde yer alan özelliklerin kıyaslanması yoluyla incelemiştir. Sonuç olarak, Amerikan tiyatrosunda eşcinselliğin sunulmasıyla ilgili, günümüze gelene dek, olumsuz bakış açıları barındıran bir gelenek olduğu, "Bayan Bright'ın Deliliği" oyununun, her ne kadar gey oyunları içerisinde bir dönüm noktası olarak kabul edilse de, bu gelenekten sıyrılmadığı varsayımını doğrulamaya çalışmaktadır (Bkz. 291).

Cinselliğin ve cinsel göndermelerin sıklıkla kullanıldığı metinler olan "*Şevk-engîz*" ve "*Şehrengiz*" metinleri üzerine yapılan çalışmalar da bu kapsamda önemlidir.

Örnek olarak, Tuğcu'nun (2007), *Şehrengizler ve Âyîne-i Hübân-ı Bursa: Bursa Şehrengizlerinde Güzeller başlıklı yüksek lisans tezinde Osmanlı şiir geleneğinde sevgilinin cinsiyeti ve sevgilinin sosyal hayatla olan ilişkisi üzerinde durularak, şiirlerde tasvir edilen sevgilinin kimi zaman kapalı, kimi zaman da açık göndermelerle genç bir delikanlıyı işaret etmesi ve "homoerotik" bir boyutunun olması, "sevgili dolayımında tasvir edilen meslek sahibi "mahbûb"ların / oğlanların neden şehrengizlerde daha görünür bir şekilde yer aldıkları ve nasıl tasvir edildikleri incelenmiştir."* (Bkz.288).

Klâsik Türk Edebiyatında Erkek Güzelliği Ve Erkek Aşk Anlayışı: Cinânî Örneği başlıklı makalede (Bkz. 292: 17), "klâsik Türk edebiyatında günümüze kadar süregelen hemcinsel edebiyat ve gelenek tartışmalarına bir klâsik dönem şairinin - Cinânî'nin - penceresinden" bakmaktadır. "Klâsik şairin aşk anlayışını modern zamanın aşk telakkileriyle değerlendiren birçoklarına göre Osmanlı toplumunun sapkın bir topluluk olarak yaftalanması", Ünlü'ye göre yanlıştır. Klâsik dönem aşk anlayışı en iyi bir şekilde dönemin eserleriyle anlaşılacağından, "eserlerinde birçok erkek cinsiyetli sevgilisini isimleriyle zikreden Cinânî'nin iyi bir örnek olduğu"nu düşünmektedir.

Öğretim Kurumlarımız içinde özellikle Felsefe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalları'nda cinselliğin "norm" ve "norm dışı" bağlamında çalışan akademisyenlerimizin ürettikleri bilimsel bilgilere, kitaplar ve alan dergilerinde yayınlanan makaleler biçiminde ya da ağırlıklı olarak öznel oluşturulan örgütlerin düzenledikleri panel, konferans dizileri ve

kongrelerde yapılan konuşmalar biçiminde, ki daha sonra düzenlenen toplantıların kitapları yurt dışındaki benzer örgütlerin finansal katkılarıyla basılmaktadır, ulaşmak çok kolaylaştırılmıştır. Örneğin Ankara'daki Kaos GL Derneği 2010 yılında 13 şehirde, Mart'tan Mayıs ayına dek kampüs ve şehir etkinlikleri ile sürecek olan 5. Uluslararası Homofobi Karşıtı buluşma toplantısını düzenlemiştir. Bu bağlamda etkileyici pek çok etkinlik kapsamında, Berkeley Üniversitesi'nden Prof. Dr. Judith Butler da 15 Mayıs 2010 günü Ankara'da, Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Zeynep Gambetti'nin modere edeceği "Queer Forum"da konuşmuştur. Bilindiği gibi Butler, Queer Teorisini Michel Foucault çizgisinde geliştiren ünlü bir felsefeci/teorisyen ve alanda tanınmış bir aktivisttir.

Bu bağlamda hemen hemen her yayınevinde basılan tekil yayınların yanında, büyük yayınevlerinin başlattığı özel baskı serilerinin de anılması gerekir. Örneğin, Metis Güncel Siyahbeyaz Dizisi tanıtımı için yayınevi şunları yazar: "Siyahbeyaz Dizisi, özerk, bağımsız ve araştırmacı gazeteciliği teşvik etmeyi, medyanın genelinde haber olamayan ya da medyaya eksik, yanlış veya çarpıtılmış bir şekilde yansıyan kişi, olay ve temalara, kendilerini kamu önünde ifade olanağı yaratmayı ve bu yolla toplumun haber alma hakkını ve olanaklarını geliştirecek katkılarda bulunmayı amaçlamaktadır. Kelimenin gerçek anlamıyla hayatın her alanına el atmayı hedeflemektedir. Kitaplar geleceğe taşınan belge ve başvuru kaynaklarıdır aynı zamanda; bugünün güncelliğine bakış biçimimiz, yarının yakın tarih bilinci olacaktır."

Yayınevinin konu ile doğrudan ilintili üç kitabı örnek olarak verilebilir: "Eşcinsel kadınlar" adlı kitap (Bkz. 236), 28 – 31 Ekim 2002 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen 9. Eşcinsel Buluşması kapsamında, yalnızca kadınların katılımına açık olan bir toplantıya katılan kırka yakın eşcinsel kadına sunulan bir projenin daha sonra İstanbul ve Ankara'da yapılan röportajlarla zenginleştirilerek basılmasından oluşmuştur. Kadınların deneyimlerini, yaşamlarını ve mücadelelerini anlatan bir kitaptır.

Benzer bir çalışma, 2004'te eşcinsel erkeklerle gerçekleştirilmiştir (Bkz. 162). Yazar kitabının önsöz'ünde, çalışmanın "Türkiye'deki eşcinsel erkeklerin toplumsal bir resminin belirlenebilmesi ve giderek netleşebilmesi için" yapıldığını söylemekte ve şöyle gerekçelendirmektedir: "Umarım bu çalışma, amaçladığım gibi, hepimizi kuşatan anlam

daralmalarının içinde, toplumsal bir örnekleşme projelerinin baskısı altında, sesi çıkmayanların, sözü anlaşılmayanların söylemine küçük bir katkı sağlar. Milli orijin, dinsel, siyasal inanışlar, cinsel kimlik ve eğilimler, yaşam biçimleri vs. vs. Adına ne dersiniz deyin, ne istiyor ve neyi savunuyor olursa olsun, tek bir insanın hikayesine sırtımızı dönersek, sesini duymazdan gelirsek, sadece güç ilişkileri kuracağımıza inanıyorum. Tek bir insanın hikayesinde bile, hayatımızı anlamlandırmak için birçok şey olduğunu biliyorum. Bu çalışma da o hikayeleri aradı” (162: 7-12).

Başka bir çalışma da “Lubunya, Transseksüel Kimlik ve Beden” adlı çalışmadır (Bkz. 35). Bu çalışma, 2003-04 yıllarında yapılan ve “Lubunya: Ataerkilliğin Yeniden Üretilmesi ve Dönüştürülmesinde Transseksüel Kimlik ve Beden” başlıklı yüksek lisans tezinin basımıdır.

Konu ile ilgili olan ve anılmaya değer başka bir yayınevi de Sel Yayıncılıktır; Yayınevi **Queer Düşün Serisi Dizisi**³⁵ kapsamında henüz iki kitap yayınlamıştır:

Bir başka çalışma (Bkz. 17), cinsiyet ve cinsellik üzerine antropolojik değiniler alt başlığı ile basılan kitabı da, daha çok erkeklik kavramını işleyerek, eşcinselliğe bakan bir çalışmadır.

Sürelî yayın bağlamında ise, öncelikle Kaos GL Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği'nin **Kaos GL – Gey ve Lezbiyen Araştırmaları Dergisi** ile 30 Haziran 2006 tarihinde Ankara'da Türkiye'nin ilk trans hakları derneği olarak kurulan Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği'nin üç ayda bir çıkardığı **“Lubunya” Dergisi'inden** söz edilebilir.

Belirlenen norm dışında kalanların sosyal yaşamın her boyutunda yine normu belirleyen sistem tarafından ötekileştirilmiş olduğu bilinen bir gerçektir. Elbette sinema³⁶ sanatına çok uzun yıllar yön veren Hollywood Sinemasında da eşcinsel kimlik 1960'lı yıllara kadar tabu olarak kalmış, bastırılmış, “erkek sinema” tanımını yerleştirecek ölçüde “fallus egemenliği”ni dayatmıştır. Ancak 1970'li yıllarda siyasi bir talep halinde formüle edilebilen Gey Hareketi ile birlikte, sinema sanatı içinde de hareketlenmeler başlamıştır.

Bu gün için dünyanın her bölgesinde eşcinsel hareket sinema sanatı ile ilgilenmektedir; hem akademik ilgili anabilim dallarında görevli akademisyenler hem de diplomalı meslekten sinemacılar doğrudan konunun üstüne giderek düşüncelerini açıklamakta ve filmler yapmaktadır. Eşcinsel yönetmenler ve eşcinsel ünlü oyuncular kendilerini gizlemeden sanatsal becerilerini somut ürünler olarak ortaya koyabilmekte, eşcinsel olmayan ünlü yönetmen ve oyuncular kaygı duymadan eşcinsel filmi yapmakta, eşcinseli beyaz perdede canlandırabilmektedir.

“Hollywood’un Eşcinsellikle İmtihanı” başlıklı yazıda (Bkz. 38), eşcinsel yönetmen Nicolas Ray’in bile ünlü ”Rebel Without a Cause / Asi Gençlik” adlı filminde konuya sansür mekanizmaları, Hollywood film yapım siyaseti, ideolojik baskılar, Amerikan muhafazakârlığı ve “kalantor prodüktörlerin saçma sapan gerekçeleri” nedeniyle doğrudan yaklaşmadığını söylerken, Akademinin “1970’lerden başlayarak eşcinsel konulu filmleri ve sözkonusu filmlerde eşcinselleri canlandıran oyuncuları Oscar Ödülü ile ödüllendirmeye” başladığını yazmaktadır³⁷. Ancak yine de eşcinsel erkek ve kadınların dünyasını anlatmaya çalışan filmlerin yanında, ötekileştirici ve dışlayıcı anlayış bugün de sürmektedir. Diğer taraftan olumlu örnekler de sürekli olarak artmaktadır. Fransa'nın Cannes şehrinde 15 - 26 Mayıs 2013 tarihleri arasında bu yıl 66'ncısı düzenlenen 2013 Cannes Film Festivali'nde, lezbiyen bir aşk hikayesini anlatan Tunus kökenli Fransız yönetmen Abdellatif Kechiche imzalı "La Vie d'Adele" (Mavi En Sıcak Renktir: Adele'in Yaşamı) filmi, hem en iyi film ödülünü hem de tutku dolu aşk ilişkisini canlandıran iki başrol oyuncusu en iyi kadın oyuncu ödülleri almıştır (124).

Sinema yazarı Dorsay (2013), “Cannes’da cinsellik yılı” başlıklı yazısında festival filmlerini tanıtırken, “Fransız sinemacı Abdellatif Kechiche’in filmi “Adele’in Yaşamı”, şimdiye dek gördüğümüz en ateşli kadın eşcinselliği sahneleriyle Cannes’e bomba gibi düştü” saptamasını yapmaktadır. Dorsay’a (2013) göre, “ Adele’in yaşamı hem bu Arap kökenli usta yönetmen açısından hayli cesur bir çaba”dır. Çünkü 1. ve 2. bölümleriyle üç saatlik film şimdiye dek Cannes’da veya herhangi bir yerde görülen en ateşli kadın eşcinselliği sahnelerini getirmiştir. Bu sahneler hem çok uzun hem de çok sıktır. Dorsay film üzerine görüşlerini şu saptamayla bağlar: “Sinemanın yanı sıra Avrupa (giderek dünya) ahlâkında eşcinselliğe sinema aracılığıyla bakışta, yeni ve daha cesur bir dönem.

Bir diğerk deyişle Cannes bu yıl cinselliğın tabularını oldukça geriletken bir yıl olarak anılacak”tır (95: 33).

Türkiye’de ise eşcinsel sinemasının gelişimi yavaştır; 1960 öncesinde sinemamızda eşcinsel karakterlere yer verilmemiştir. “**Ver Elini İstanbul’da (1962)** ilk defa iki kadının öpüşmesine rastlanırken erkek eşcinselliğının perdeye yansması ise 1980’lerin sonunu bulur. Türk sinemasında eşcinsellik genellikle üzeri örtülü bir şekilde yansıtılmış, çoğu zaman eşcinsel karakterler komedi unsuru olarak gösterilmiştir” (90). Ancak 1990’lı yılların başında yönetmen Atıf Yılmaz “**Düş Gezgınlere**”ni çekmiştir. Filmin senaryosu da kendisine aittir ve sanat yönetmenliğini kızı Kezban Batıbeki yapmıştır; filmin konusu, Ege’de çocuklukları birlikte geçen ve İstanbul’daki arkadaşlıkları kısa sürede lezbiyen ilişkiye dönen iki kadının öyküsüdür. Lezbiyen çiftti oynayan her iki oyuncu da “En İyi Kadın Oyuncu” ödölünü kazanmıştır (290): 29. Antalya Film Festivali’nde (1992) Lale Mansur “En İyi Kadın Oyuncu”; 5. Ankara Uluslararası Film Festivali’nde (1993) Meral Oğuz “En İyi Kadın Oyuncu”. Türk sinemasının ilk lezbiyen temalı filmlerinden biri olarak Düş Gezgınlere, 1994’te Torino Gey ve Lezbiyen Filmleri Festivali’ne, uluslararası bir eşcinsel filmleri festivaline katılan ilk Türk filmi olma özelliğini de taşımaktadır (178)³⁸.

Erkek eşcinselliği üzerine kayda değer bir film, Ferzan Özpetek’in senaryosunu yazıp yönettiği **Hamam** filmidir. 1997 Yılında vizyona giren film, 34. Antalya Film Festivali’nde en iyi film, yönetmen ve müzik ödöllelerini almıştır. “Film, yıllar önce İtalya’yı terk edip İstanbul’da yaşamaya başlayan teyzesinin öldüğünü ve kendisine miras olarak bir hamam bıraktığını öğrenen, meslek hayatında başarılı, evlilik hayatındaysa problemlı genç mimar Francesco’nun İstanbul’a gelişi(ni) ve Mehmet adlı gençle ilişkisi(ni) anlatmaktadır.” “Yönetmenin ilk filmi olan Hamam, 1997 Cannes Film Festivali’nde “Yönetmenlerin On beş Günü” tarafından keşfedilmiş ve hem İtalya hem de diğerk ülkelerde eleştirmenlerin ve sinemaseverlerin beğenisini kazanmıştır” (195: 60, 61)

Erkek eşcinselliğini konu edinen, Caner Alper ve Mehmet Binay’ın yönettiği, başrollerini Erkan Avcı ve Kerem Can’ın paylaştığı yakın tarihli bir sinema filmi de “**Zenne**”dir. Eşcinsel olduğu için 15 Temmuz 2008 tarihinde vurularak öldürölen Ahmet

Yıldız'ın hikayesinden beyazperdeye uyarlanan “Zenne”nin, Amerika prömiyerini yaptığı San Diego Frameline Film Festivali’nde beş ödül birden; en iyi uluslararası film, özgürlük ödülü, en iyi görüntü yönetmeni, en iyi yardımcı erkek oyuncu ve en iyi müzik ödülleri, kazandığı ve Amerika’daki beş festivale daha katılacağı bildirilmiştir (109).

2011 Yılı’nda gerçekleştirilen 48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali’nde de “ Zenne beş dalda aldığı ödüllerle geceye damgasını vurdu” sözleri manşet olmuştur (7). Bunlar: en iyi ilk film ödülü, en iyi görüntü yönetmeni ödülü, en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülü, en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülü, filmin yönetmenleri için Ulusal en iyi uzun metraj film SİYAD Jürisi ödülüdür. SİYAD ödülü’nü alan “Zenne” filminin yönetmenlerinin “Projemize destek için Kültür Bakanlığı’na başvurduğumuzda, filmimizin destek vermeye uygun olmadığı cevabını aldık. Bugün aldığımız ödülün, ilahi bir adalet olduğuna inanıyoru(z). Din, dil, ırk, cinsiyet fark etmeksizin aynı Tanrı’nın çocuklarıyız. Dürüstlük bazen öldürebilir, Ahmet Yıldız kardeşimiz bu yüzden öldürüldü. Kimliklerimizi saklamadan yaşayabileceğimiz bir Türkiye hayal ediyoruz” dediği de haberde yer almaktadır.

Eşcinsel dünyasında “**kimliği saklama**”nın ne anlama geldiği ve yarattığı sıkıntı merkezi konumdadır. Mungan’ın yazın dünyasının ana sorunu da budur. Bu sorunu, “**Bir İdeoloji Olarak Murathan Mungan Şiiri**” başlıklı yüksek lisans tezinde **Fırat Caner**, Mungan’dan ödünç aldığı cümlelerle başarıyla anlatmaktadır: “Murathan Mungan (d. 1955), ‘gündeliğin ayrıntılarındaki ideolojik muhteva’yı yapıtlarının ana temalarından biri olarak değerlendirir. Mungan’ın gelenekle kurduğu ilişkide, geniş zamanda geçerli olanı bulup işleme arzusu vardır. ‘Bugün’ün içinde yaşayan geçmişin değil, ‘geçmiş’in içinde görülen ‘bugün’ün izini sürer. Çünkü geçmişin içindeki bugün, şairin bugünü ile hesaplaşması için en uygun malzemedir. Mungan, insanlığın evrimle sürecinin temalarını işler ve okurunu kendisi ile yüzleştirmeye çalışır. Okurun kendisi ile yüzleşmesini sağlayan eleştirilerini, bazen doğrudan, bazen de sezilerek alımlanacak biçimde yapıtına serpiştirerek yapar. Mungan, siyasi, ekonomik ve toplumsal oluşumların bireye dayattığı rolleri ve bu rollerin bireyler tarafından üstlenilmesinin psikolojisini başarı ile işler. Bu nedenle, Murathan Mungan yazınının en temel konusu ‘kendisi olamamak’ ile ‘kendisi olamamanın trajedisini yaşamak’ arasında kalan geçiş sürecinin buhranıdır. Kendisi

olamamak, bir ‘öteki’ne bağımlı olmak demektir ve bir ‘öteki’ne bağımlı olma eğilimi, bireyin kendisine yüklenen rolü kabullenmesini beraberinde getirecektir. Mungan poetikası, modernle gelenek arasında, geleneğe daha yakın çizgide yer alır. Ancak, yakın durulan yer neresi olursa olsun, Mungan yazınının en önemli ‘durum’u iki şey arasında kalan durumdur. Eşik, Çehov oyunlarında olduğu gibi, Murathan Mungan yazınında da çok önemlidir” (66: iii).

Bir insanın kimliğini saklama zorunluluğu ve bu davranışının özgürlüğü ile olan ilintisi ve kişi varlığında yarattığı maddi ve manevi çöküntüyü anlatma kaygısı, Kaos GL Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği’nin de etkinliklerindeki yönlendirici motividir. Dernek bu amaçla pek çok etkinlik düzenlemekte projeler yürütmektedir.

Bu çalışmalardan biri, Dernek’in **Heinrich Böll Vakfı** desteği ile Mart – Kasım 2008 tarihleri arasında yürüttüğü “**Türkiyede Eşcinsel Olmak**” Projesidir. Proje’de ayrıca **Heinrich Böll Vakfı**’nın yanında **İzmir Fransız Kültür Merkezi** ile **İstanbul Goethe Institut**’ün katkılarından söz edilmekte olup, çalışma Ankara’da yapılan 14 söyleşi ile Eskişehir, İzmir ve İstanbul’da yapılan birer söyleşinin derlendiği toplam 17 söyleşiden oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sosyal yaşamın her alanından ve toplumun her kesiminden lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transeksüel bireylerin çeşitliliğini ortaya çıkarmak; işçi, öğrenci, sanatçı, HIV+, gazeteci, Kürt, trans, lezbiyen, yoksul, mülteci, tutsak vb. olmanın, Türkiye’de eşcinsel olma hallerini nasıl şekillendirdiği ve LGBT bireylerin bu durumlar üzerinden kendilerini nasıl var edebildikleri ve kimliklerini nasıl kurdukları araştırılmıştır. Söyleşilerin hepsi program sonunda bir kitapta toplanmıştır.

“Kaos GL olarak heteroseksüel erkek iktidarının yıkılmasının mümkün olduğuna inanıyoruz” (108 12) görüşünü taşıyan Dernek’in başka bir çalışması da, Hevjin LGBT Oluşumu ile birlikte ve yine **Heinrich Böll Vakfı** destekleriyle Ankara ve Diyarbakır’da “**erkekliğin gölgesinde**” üst başlığı bağlamında panel, söyleşi ve atölye çalışmaları biçiminde gerçekleştirdiği dizi etkinliklerdir. Bu çalışma da daha sonra, Türkçe ve Kürtçe, iki dilli bir kitap olarak yayınlanmıştır.

Gerçek yaşamı, çoğu kere akıp geçtiği fiili mekân ve zamanda algılamak zor olabilir. Gerçeği temsil gücü yüksek bir kurmaca dünya yaratılabilirse, gerçek yaşam yerini temsiline bırakırsa algılama daha sorunsuz seyredebilir. Bu “durum” ya da “hal” ise sadece edebiyat ve sanat yardımı ile başarılabilir. Bir eşcinseli dinlemek zor olabilir, ancak O’nun yazdığı ya da O’nun üzerine yazılan romanları okumak insan ruhunu yumuşak dokunuşlarla etkileyebilir; insan zihni zamanla eşcinsellik olgusunu anlayabilecek duyarlılığa – olgunluğa erişebilir.

“**Edebiyat, ne değildir...**” başlıklı yazısında Gümüş (2013) de, edebiyatın öneminden söz ederken nitelikli romanla toplum etkileşimine değinmektedir. Gümüş’ün sözleriyle, “nitelikli roman, birincisi, insana yeni tasavvurlar yapma itkisi verir. .. O güne dek böyle okumamıştım, böyle düşünmemiştim, dedirtiyor mu okuduğunuz roman? .. İkincisi, yeni bir kriz nedeni olmalıdır nitelikli roman. Bulduğunuz yeri değiştiren, sizi tedirgin eden, düşünmeye zorlayan. .. Roman, başlangıcından beri her şeyden çok psikolojik roman oldu. Psikoloji de derinlik gerektirir, başka bir yoldan ulaşılabılır mi insan ruhuna. Hem yalnızca hikâye anlatıp hem de insan psikolojisine giremezsiniz. Edebiyat bunun için, anlamı derinleştirirken kendini yükselten bir sanattır” (141: 22).

Örneğin, Meksikalı yazar Mario Bellatin’in (2011) “**Güzellik Salonu**” adlı romanı, Gümüş’ün görüşüne uygun nitelikte bir roman. Arka kapağındaki tanıtım yazısında “..hastalık, ölüm, yoksunluk ve egemen cinsiyet kavrayışını sorgulamamızı sağlayan, sarsıcı, huzursuz edici bir roman” (33) olarak tanıtılan Güzellik salonu, sadece 54 sayfadan oluşan kısa bir bağlamda, okuyanı eşcinsellik olgusunun karanlık yüzünün ve oradaki yalnızlığın tanığine dönüştürmektedir.

Eşcinsel Christopher Isherwood, “**Tek başına Bir Adam**” adlı romanıyla, “Öğrencilerine yaşı ve İngilizliği, toplumun geri kalanına ise eşcinselliği nedeniyle yabancılaşmış” (168) bir öğretim üyesinin yaşamını anlatsa da, betimlediği duygular ve ruhsal gerilimlerle toplumda pek çok kişinin ortak sorunundan söz ediyor olacaktır.

Ahmet Rasim (1865 – 1932) dendiğinde, Tanzimat sonrası Türk edebiyatının ve basın dünyasının en özgün yazarlarından biri olduğu ve elli yıla yaklaşan yazın yaşamında

keskin bir gözlemci özeniyle hep İstanbul'u anlattığı ve bu büyük kentin toplumsal yaşamını canlı kesitler halinde ustalıkla yansıtmış olduğu söylenir. “Eskiden ‘Muaşakat-ı Nisaiye’ (kadın kadına aşk) denilen sevicilik olayının günümüzden 80 yıl önceki görünümünü” bizlere olanca canlılığı içinde anlattığı **“Hamamcı Ülfet”** romanı (249), “toplum hayatının bugün bile pek fazla değişmemiş bir yönüne cesaretle eğilmektedir.” Ya da bir başka anlatımla, neredeyse 100 yıl öncesinde Türkiye’de bile eşcinsellik olgusu edebiyat konusu olabiliyor ve “Hamamcı Ülfet” gibi insana ilişkin öyküler anlatılabiliyordu.

Tarihten başka bir örneği Şahabeddin Süleyman vermektedir. Süleyman 1907 yılında Şişli’de bir konakta geçen olayları konu alan ve **“Çıkmaz Sokak”**³⁹ adını verdiği üç perdelik bir oyun yazmıştır. Kadın eşcinselliğini konu edinen oyun, ahlâki değerler üzerinden yoğun tepkiler almıştır. Agora Kitaplığı’nın 2012 basımı için Osmanlıca’dan transkripsiyonu gerçekleştiren Fatmanur İldokuz ile Jale Karabekir, kitabın Sunuş bölümünde, araştırmalarının sonucuna göre “Çıkmaz Sokak”ın Osmanlı tarihinde lezbiyenlik üzerine bilinen ilk oyun olduğunu; daha eski bir oyun metnine rastlamadıklarını bildirmekteler. Ayrıca araştırmaları sırasında, “Çıkmaz Sokak”ın – Tiyatro Boyalı Kuş’un 2009 yılında Feminist Dramaturjiyle Okuma Tiyatro III kapsamında sahnelenmesine kadar – oynandığına dair bir bulguya da” ulaşamamışlardır (278: v-xv).

“Çıkmaz Sokak”ın tefrika edilmesinden hemen sonra eleştiren yazılar yazılmasına karşın, oyuna olumlu yaklaşanların da olduğundan söz edilir. Yakup Kadri yakın arkadaşı olan Süleyman’ın oyununu övmektedir: “ ... Öyle düşünüyorum ki Çıkmaz Sokak bizde yazılan ilk piyestir. Bu Osmanlı Edebiyat-ı hazırasının ilk ve yegâne tiyatro kitabıdır. Şahap Bey bize –şimdiye kadar kâmilin meçhulümüz olan- yeni bir lisan geliştirmiştir. Latif ve zarif bir tiyatro lisanı...” Kitabı yayına hazırlayan İldokuz ve Karabekir, lezbiyenlik üzerine yazılan eski tarihli bu iki eseri, duruşları itibariyle birbiriyle kıyaslarlar. “Çıkmaz Sokak’ta kadınlar arası eşcinsel ilişki, erkeğin namusuna zarar vermemek için seçilen bilinçli bir yol olarak tercih edilir.” Roman kahramanına göre, kadınlar arasındaki ilişki namussuzluk olarak tanımlanamaz. Ancak Çıkmaz Sokak, “Osmanlı dönemi için olduğu kadar bugün için de tiyatro aracılığıyla ortaya konan radikal bir duruşa sahiptir. Her ne kadar Şahabeddin Süleyman, açıkça taraf tutmuş ve lezbiyenliğin ‘ancak ve ancak

cinselliğini erkeklerle yaşayamayan kadınlar arasında yaygın olduğu'nu belirtmiş olsa dahi, lezbiyenliğin konuşulan bir olgu olması tarihsel açıdan da önemlidir.”.. “Lezbiyenliğin ‘konuşulur’ olmasının ötesinde, ayrıca ‘seyredilebilir’ bir olguya dönüşmesi, oldukça devrimci niteliktedir. Belki de yaklaşık yüz yıldır Çıkma Sokak metninin çok da göz önünde tutulmamasının bir sebebi de budur.” “Hamamcı Ülfet’teyse, Ahmet Rasim Çıkma Sokak’takinin aksine, kadınlar arası ilişkiyi anlatırken namus tartışmasına girmez. Romanda eşcinsellik olanca normallığıyle, sıradan bir durum olarak ele alınır. .. Çıkma Sokak’ta erkeklerle ilişki ile kadınlar arasındaki ilişki karşılaştırılırken, Hamamcı Ülfet’te böyle bir kıyaslama yapılmaz. .. Ahmet Rasim, eşcinsel ilişkiyi namus meselesi olarak sorgulamadığı gibi, erkeklerle yaşanamayan cinselliğin yerine zorunlu ikame edilen bir tercih olarak da göstermez. Bu yönüyle Çıkma Sokak’tan ayrılır. Üstelik Ahmet Rasim, kadın eşcinselliğini sadece ana karakterler üzerinden işlemekle kalmaz, romanda İstanbul hamam camiasının lezbiyen ilişki ve eğlencelerine yer vererek, bu meselenin içinde bulunduğu dönemde toplumda var olan genel bir olgu olduğunun altını da çizer. Ahmet Rasim Hamamcı Ülfet’te kadın eşcinselliğini olumsuzlamamış, aksine sıradan ve normal bir durum olarak ele almıştır.”

Çıkma Sokak’ın yazıldığı yıldan günümüze Ülkemizde de tiyatro kavram ve olgu olarak sürekli gelişim içindedir. Lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transseksüel oyuncuların oluşan Pembe Hayat Tiyatro Topluluğu’nun Ankara’da sahnelediği “**Pembe Gri**” adlı oyunun kapalı gişe oynandığının bilgisi verilmektedir. Oyuncular, “Bu oyunda, cinsel yönelimimizden veya cinsiyet kimliğimizden dolayı yaşadığımız ve bize yaşatılan sorunları tüm çıplaklığıyla insanların gözü önüne seriyoruz. İnsan olduğumuzu görmenizi istedik” demekteler (169).

Gey karakterler üzerine kurulu, Tiyatro 0.2’nin sahneye koyduğu “**Limonata**” (196) oyunu, Tiyatro Oyunbozan’ın “**Dokuz Ay, Son Gün**” (212) oyunu ile Sadri Alışık Tiyatrosu’nun, 2011-2012 tiyatro sezonunda “**Oğluma Bi Haller Oldu**” (285) adlı oyunlarından da söz edilebilir.

Özet olarak, Felsefe, Edebiyat ve Sanat gibi bilme alanları öncelikle ve ağırlıklı olarak queer bireylerin var oldukları / varoluşlarını sorunsuz gerçekleştirebildikleri ve görünür

kıldıkları alanlardır. Bir yandan Felsefe alanında “insan nedir? – kimdir?” türündeki temel sorulara yeni yanıtlar aranırken, nitelikli edebiyat ve sanat ürünleriyle kendi “halleri” üzerine toplumdaki duyarlılık düzeyini yükseltirler.

Sonuç ise, Felsefe gibi güçlü üst yapı kurumunu güçlendirecek biçimle, Mungan ve benzeri ehil ellerde beceri ile kullanılan edebiyat ve sanat alanlarına alt yapı kurumu işlevselliği kazandırılarak, güçlü bir üst yapı kurumu olan Din’e karşın yaşadığımız çağda Hukuk, Eğitim gibi üst yapı kurumlarına ayar verilebilmesidir.

2.3. Tıp ve Hukuk Alanlarının Süreç İçinde Konuyla İlintisi

“Marş, marş, tımarhaneye
Orfoz ve diğer balıklar, yunuslar, kuğular, flamingolar,
albatroslar, penguenler, bizonlar, devekuşları, koalalar,
orangutanlar ve diğer maymunlar, kelebekler ve diğer
böcekler ve hayvanlar alemindeki daha birçok
akrabamızın bir dönem ya da devamlı olarak, dişi dişiye
ya da erkek erkeğe eşcinsel ilişkileri oluyor. Neyse ki
onlar insan değiller: bu sayede tımarhaneden
kurtuldular. 1990 yılında bu güne dek (Mayıs 16),
eşcinsellik Dünya Sağlık Örgütü’nün akıl hastalıkları
listesinde yer aldı” (121).

1800’lü yılların ilk yarısında, belirli noktalarda yoğunlaşan insan kümelenmelerinin hastalıktan arınmış yaşayabilmeleri için çözüm bağlamında üretilen düşünceler kapsamında filizlenen belediyeçilik örgütlenmelerinin temel dayanakları mühendislik ve tıp bilgi üretme alanlarıydı. Mühendislik ve tıp, şehircilik düşünceleri ve şehir planlama fikri ile ilgili en temel mesleklerdi. Tarihte, bulaşıcı hastalıklardan korumak adına, insanın mekânla ilintisi ve mekânın örgütlenmesinde söz sahibi olan tıp, günümüze kadar bu ilgisinden kopmamış, kurgusal yaşamın toplumsal-ideolojik biçimlenmelerine uyumlu olarak, ki bunu bugün halk/toplum sağlığı ve tıbbi etik – deontoloji anabilim dalları üzerinden yapmaktadır, kentlinin fiziki ve sosyal mekân içinde toplumsal hiyerarşisinin belirlenmesi işiyle ilgilenmeyi kendi sorumluluk ve görev alanı içinde sürdürmüştür.

Yine tarihsel süreçte, oluşan ya da oluşturulan her toplumsal–ideolojik kurgunun (kültürel yapının) mekânda yerleşmesini ve sürdürülebilir olmasını sağlamak adına

başvurulan hukuk, bugün de aynı ilgi yoğunluğuyla ve akış halindeki zihinsel kurguların anlam ve önemlerine koşut üretilen alternatif önerileriyle, yaşamın fiziki ve sosyal boyutunda tıpla birlikte işlevseldir.

Günümüzde tıp alanı bir yandan bağlayıcı ve yönlendirici olan eski “fetva”larını geri çekmekte, öte yandan cinsiyet konusunun daha çok “trans” boyutunda bilgi üretici ve uygulayıcı hizmetlerini topluma sunmaktadır. Hukuk ise tarih içindeki yasaklayıcı ve cezalandırıcı işlevini bırakmış, konuyu “hak” ve “özgürlük” bağlamlarına alarak yeni yönlendirici ve bağlayıcı kararlarının servisine başlamıştır.

İnsanlık tarihi içindeki çoğu zaman doğal olmayan bu kurgusal akış kendi epistemolojik bütünselliği içinde değerlendirilmediği sürece konuyu analiz edebilmek mümkün görünmemektedir. Tarihte olanlar kadar bugün olanların da “doğruluğu” hep bakış açılarına bağımlı kalacak, hep var olan büyük anlam kurgularıyla bağıntılı önemlere sahip olacaktır.

Bir dönüm noktası olması nedeniyle de örneğin yakın tarihli bir çalışmanın verdiği bilgi önemlidir. Tarihin derinlerinde gündelik yaşamın içinde sıradan bir olgu olarak varola gelen erkek eşcinselliği, Bercowitz’e (2013) göre, İncil’den önce bugün bilinen ahlâkla ilintilendirilmiyordu. “İbraniler erkek-erkeğe cinsel ilişkiyi iğrençliğin daniskası diye yaftalamadan önce, bu konuda neredeyse hiçbir kısıtlama yoktu. Seks konusunda ilk yasalar ne kadar ayrıntılıysa, aynı cinsle ilişkiler de o kadar göz ardı edilmiştir; eşcinsel ilişki yaşanmadığı için değil (yaşanıyordu çünkü), onu fiilen kısıtlamanın bir gerekçesi olmadığı için. .. İbraniler .. , meşru çocukların doğması için yapılmayan her türlü seksi yasaklayan kurallarda aşırıya kaçtıkları gibi, uç noktalara taşıyacaklardı” “Yahudiler iş anlaşmalarından tutun da yeme içmeye, hatta seks yapma yöntemlerine kadar tüm hayatlarını kutsal kılma derdindeydiler. Bunu başarmak için geniş bir kurallar ve yasalar silsilesi geliştirdiler. İbrani krallıkları kısa ömürlü oldukları gibi, muazzam antik Pers ve Akdeniz imparatorluklarıyla kıyaslandıklarında önemsizdiler. Yahudilik önce Hıristiyanlığı ve ardından İslâm’ı doğurmasaydı, İbrani hukuku batı tarihinde marjinal bir gelişme olarak kalacaktı. .. Tanrı gazabının verdiği korku ve utançla birlikte eski Yahudilerin ahlaki kısıtlamaları Batı’nın cinsel tutumları üzerinde diğer bütün fikirlerin

toplamından daha fazla etkili olmuştur.” “Yahudi hukuku, bedenle ruh arasına hiçbir mesafe koymaz. Tanrı'nın bir uzantısı olarak görülen beden, kutsal bir milletin inşa edilmesinde kullanılacaktı. ‘Günahlarınızdan arınıp kutsal olmalısınız, zira ben de kutsalım’, diye buyurur Tanrı ve Levililer⁴⁰ kitabında bunu nasıl yapacaklarını İsrail'in çocuklarına söyler. Tanrı'nın buyruklarına uymak yaşamak demektir, ‘verimli olup çoğalmak’ (Tekvin 1:28). O buyrukları göz ardı etmek ise belli belirsiz tutundukları topraklardan ‘atılacak’ noktaya varacak kadar Tanrı'nın gazabını çekmek demektir. Bir İbrani'nin bedenen ve ruhen yaptığı her şeyin, yer verilen her düşüncenin, güçlü bir sosyal ve dinsel anlamı vardı. Dolayısıyla seks ve üreme, İbrani hayatının ve hukukunun merkezinde yer alıyordu” (36: 52-55).

Bu nedenle eldeki çalışma, kültür tarihi içinde büyük anlam bağlamlarıyla eşcinselliğin ilintisini kurmadan, nitel bir değerlendirme içine girmeden, konuyla ilintili yakın tarihli değişim ve dönüşümleri verili gerçeklikler olarak aktarmaktadır.

Lezbiyen, gey, biseksüel ve transgender bireyler kendi varlık durumlarını ve yaşamlarına ilişkin gelecek tasarımlarını “insan hakları” ve “özgürlük” kavramı bağlamında ele aldıklarından, çalışmalarını insan hakları örgütleriyle birlikte yürütmeye ve yurt dışındaki benzer kaygıları taşıyan ve benzer çalışmaları yapan örgütlerle de işbirliği içinde olmaya gayret ederler. Sosyal yaşamda LGBT bireylerin karşılaştığı zorluklar, ayrımcılık ve şiddetin boyutu, bunun yarattığı barınma ve geçinme sorunları, fiziksel ve sosyal mekândan dışlanma durumları, yaşlılık ve hastalık durumunda yalnızlık ve yoksunluk kaygısı, çalışmaları daha çok “Ayrımcılık ve Homofobi” konularında yoğunlaştırmıştır. Ankara – Kaos GL Derneği'nin çalışmaları incelendiğinde de 1994 yılından günümüze çalışmaların bu çerçevede seyrettiği görülmektedir.

Dernek'in Avrupa Birliği İnsan Hakları ve Demokrasi Programı, Kampanya 2 kapsamında yürüttüğü “**Hayatın Renkleri Projesi**”nin “**Cinsel Yönelim Ayrımcılığı ve Hukuk Raporu**” (Bkz. 18) çalışması, yürürlükteki mevzuatı eşcinsellik olgusunun bakış açısından incelemektedir. Bu bağlamda başta Anayasa olmak üzere, Çalışma Hukuku, Ceza Hukuku ve Medeni Hukuk'ta cinsel yönelim ayrımcılığı konusu irdelenmiştir.

Raporda, 1982 Tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda, eşcinsellik veya cinsel yönelim konusunda doğrudan konuya yönelmiş olumlu ya da olumsuz bir düzenlemenin bulunmadığı yazılmıştır. Çalışma yaşamını düzenleyen temel yasalarda eşcinsellik ile ilgili herhangi bir düzenleme de yoktur. “Oysa Avrupa Birliği'nin bu konuda özel direktifleri bulunmakta ve üyelik sürecindeki ülkelerin iç hukuklarını bu direktiflere uyumlu hale getirmeleri beklenmektedir. 2000/78/EC sayılı direktifle çalışma yaşamında maluliyet, yaş ve cinsel yönelime dayalı ayırım yapılamayacağı kuralı getirilmiştir. Buna rağmen 4857 sayılı İş Yasası 2003 yılı gibi yakın bir zamanda yürürlüğe girmesine karşın bu konuda olumlu ya da olumsuz herhangi bir kurala yer vermemektedir. Ancak işyerinde cinsel yönelim ile ilgili sorunlarda uygulanabilecek dolaylı hükümler vardır. Bunlar: ‘Eşit Davranma İlkesi’ başlıklı 5. maddede iş ilişkisinde ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesi düzenlenmiştir. Madde metnine göre: ‘İş ilişkisinde dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz’ (18: 7).

Aynı duruşla, Türk Ceza Kanununda eşcinsellik bir suç olarak görülmez. “Yani eşcinsel ilişki nedeniyle, hiç kimse hakkında yakalama, tutuklama, ceza soruşturması veya ceza davası açılmaz” (18: 9).

Rapor yazarı Oya Aydın (2007), eşcinsellerin gündelik yaşamlarını doğrudan etkileyen hukuk alanlarındaki düzenlemeler üzerindeki irdelemelerinden sonra, Askeri Yargıtay Kanunu'nun 40. Maddesine; Avukatlık Kanunu'nun 17. Maddesine; Basın Kanunu'nun 3. Maddesine; Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 11. Maddesine; Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 25. Maddesine; Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8 ve 9. Maddelerine; 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 5. Maddesine; Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3. Maddesine; Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'nun 3. Maddesine; Siyasi Partiler Kanunu'nun 78. Maddesine dikkat çekmektedir. Bu kanunlarda “genel bir sınırlama nedeni olarak kullanılan ‘genel ahlâk’ deyimini, ahlâka aykırı bir durum olarak değerlendirme nedeniyle eşcinsellerin aleyhine kullanılma potansiyeli içermektedir. Bu nedenle Anayasada cinsel yönelim ayrımcılığının yasaklanması ve bunun ceza kanununda bir suç haline getirilmesi, diğer hukuk alanlarında da, ‘ahlâka aykırı’ deyiminin eşcinseller aleyhine kullanılmaması bakımından büyük öneme sahiptir” (18: 13).

Oysa bu “**ahlâka aykırı**” tanımından kalkarak görüş bildirilmesi durumunda, konu doğrudan Muhafazâr İdeolojinin anlam kapsamına girmiştir ve bu ideoloji'nin anlam dünyası değişmeden, yasalar bazında aktüel yaşama getirilen her değişiklik, mevzuatın basılı kâğıtlarında kalacaktır. Aynen Medeni Yasanın tek eşliliği getirmesi, Öğretim Yasasının ilköğretimi zorunlu kılması gibi uygulanması zorunlu denetime muhtaç olacaktır.

Örnek bir başka çalışma da İnsan Hakları Gündemi Derneği'nin, KIOS Foundation'ın maddi katkılarıyla basılan “**LGBTT hakları İnsan Haklarıdır**” (Bkz. 16) başlıklı çalışmasıdır. Çalışma kapsamında öncelikle, cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliğinin ülkeler bazında cezai yaptırımlara maruz kalıp kalmama durumu incelenmiş ve pek çok ülkenin kendi ulusal yasalarında yaptıkları hukuki düzenlemelerle cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılığı yasakladığı ortaya konmuştur. Söz konusu düzenlemeler başta Anayasa olmak üzere, özellikle Sivil Haklar Kanunu, Eşit Olanaklar Yasası, Ceza yasası, Ayrımcılık Karşıtı Yasa, Nefret Kışkırtıcılığının Yasaklanması Yasası, İş Kanunu kapsamında görülmektedir.

İlk kez kişi olarak, 1867 Yılında Karl Heinrich Ulrich'in gey haklarını korumak için kendisinin gey olduğunu açık bir şekilde söylemesinden ve 1897 yılında Berlin'de Magnus Hirschfeld'in homoseksüellere yönelik yasal ve sosyal hoşgörüsüzlüğü sona erdirmek amacıyla faaliyet gösteren dünyanın ilk örgütü olan Bilimsel-İnsancıl Komite (the Scientific-Humanitarian Committee)'yi kurmasından (16: 22) bu yana, dünyada ve Türkiye'de konu kapsamında uzmanlaşan pek çok yasal topluluk oluşturulmuştur.

Uluslararası düzeyde insan hakları ve özgürlüğü bağlamında ayrımcılık ve insan hakları ihlallerinin incelenmesi ile ilgilenen kuruluşlar (16: 49-71):

Birleşmiş Milletler Anlaşma Temelli Mekanizmalar kapsamında kurulan **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi** (*The Human Rights Committee*): 1966 tarihli BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin ve ilgili ek protokollerinin uygulanmasını izlemekle sorumlu bağımsız uzmanlardan oluşmuştur.

Birleşmiş Milletler Tematik Temelli Mekanizmalar kapsamında kurulan **İnsan Hakları Savunucuları Özel Raportörü**: “BM Genel Kurulu’nun 53/144 sayılı kararıyla 9 Aralık 1998’de kabul edilen ‘Evrensel Olarak Tanınan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması ve Geliştirilmesinde Toplumsal Kuruluşların (Organların), Grupların ve Bireylerin Hakları ve Sorumlulukları Üzerine Bildirge’nin (BM İnsan Hakları Savunucuları Bildirgesi) uygulanmasını desteklemek amacıyla 2000 yılında BM İnsan Hakları Komisyonu tarafından bir özel temsilcinin görev yapması” kararlaştırılmıştır.

İnsan Hakları Savunucularına dair BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi 2000 yılından itibaren görev tanımına bağlı olarak tüm dünyada insan hakları savunucularının haklarını savunmak için çalışmalarını “toplumsal cinsiyet perspektifiyle bütünleşmiş” bir şekilde de yürütmek ve şu anki İnsan Hakları Konseyi’ne ve BM Genel Kurulu’na raporlar sunmakla yükümlüdür.

Çalışmanın bu bölümünde, cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliğiyle ilgili hakların korunmasına yönelik BM mekanizmalarının son yıllara kadar oldukça muhafazakâr bir eğilim içinde olduğu ancak son yıllarda bu konuda bazı ilerlemelerin kaydedildiği belirtilmektedir.

Avrupa Konseyi – 1949 Londra: 1981 yılından itibaren Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliğiyle ilgili ayrımcılık uygulamalarının yasaklanmasını öngören karara imza atmıştır. “Bu kararlardan **1981 tarihli ve 756 No’lu Karar’da** Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Dünya Sağlık Örgütü’ne Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması Listesi’nden eşcinselliğin çıkartılması tavsiyesinde bulunmuş, yine aynı tarihli **924 No’lu Tavsiyesi’nde** ise eşcinsellere yönelik ayrımcılığın önlenmesi için üye devletlere bir dizi tavsiyede bulunmuştur. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi benzer nitelikteki tavsiyelerini **2000 yılında kabul ettiği 1470 No’lu Kararla** Avrupa Konseyi’ne üye devletlerdeki sığınmacı ve göçmen konumundaki gey ve lezbiyenlerin durumları hakkında tekrarlamış ve bu konumdaki kişilerin insan haklarının korunması için gerekli her türlü önlemin alınması tavsiyesinde bulunmuştur. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi yine 2000 yılındaki Avrupa Konseyi’ne üye devletlerdeki gey ve lezbiyenlerin duruma ilişkin **1474 No’lu**

Tavsiyesi'nde cinsel yönelimle ilgili ayrımcı uygulamaların önlenmesi ve insan hakları korumasının temin edilmesi için üye devletlere yönelik bir dizi tavsiyede bulunmaktadır:

- İç hukukta yasaklanan ayrımcılık alanlarına cinsel yönelimin de dâhil edilmesi,
- Rızası olan yetişkin kişiler arasındaki eşcinsel aktivitelerin suç olmaktan çıkarılması ve bu nedenle mahkûm olanların salıverilmesi,
- Heteroseksüeller ile eşcinsellerin rıza yaşının eşitlenmesi,
- Özellikle okullarda, tıp mesleğinde, orduda, emniyette, adliyede, baroda ve spor alanında, eğitim ve öğretim vasıtasıyla homofobik tavırlarla mücadelede olumlu tedbirlerin alınması,
- Kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla geniş bir kampanya koordine edilmesi,
- Eşcinsellere karşı ayrımcılık yapanlara disiplin cezası verilmesi,
- Çalışma alanında eşcinsellere eşit muamele edilmesinin sağlanması,
- Kayıtlı birliktelik statüsünün tanınmasını sağlayacak hukuki düzenlemelerin yapılması,
- Eşcinsellere karşı yapılan zulmün sığınma hakkı kapsamına dâhil edilmesi,
- Mevcut temel hakların korunmasına cinsel yönelim nedeniyle yapılan ayrımcılığın dâhil edilmesi ve bu konularda uzman birinin uzlaştırmacı olması” (16: 58).

Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) uygulanmasına nezaret etmek amacıyla kurulan **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi** gibi insan haklarının korunması ve geliştirilmesini gözeten önemli bir mekanizmaya sahiptir.

Avrupa Birliği - 1992'de Maastricht Anlaşması ve 1 Şubat 2003'te yürürlüğe giren Nice Anlaşması: Avrupa Birliği tarafından cinsel yönelimden açık bir şekilde bahseden ve cinsel yönelimi bir hak olarak koruma altına alan ilk uluslararası anlaşma 1999'da kabul edilen Amsterdam Anlaşmasıdır. Buna göre:

“Madde 2 - Avrupa Birliği'ni kuran Anlaşma bu maddenin şartlarına uygun bir şekilde değiştirilecektir:

7) Aşağıdaki madde araya yerleştirilecektir:

“Madde 6a: Bu Anlaşma'nın diğer şartlara yönelik herhangi bir zarar getirmeksizin ve Komisyon'dan oybirliğiyle bir teklif alarak ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra

Topluluk ve Konsey'e iş bu anlaşmanın verdiği yetkiler dâhilinde cinsiyet, ırksal ya da etnik köken, din ya da inanç, engellilik, yaş ya da cinsel yönelime dayanan ayrımcılıkla mücadele etmek için en uygun şekilde harekete geçilecektir.

AB'nin İstihdam ve İş Konusunda Eşit Muamele İçin Bir Genel Çerçeve Oluşturulmasına İlişkin **27 Kasım 2000 tarihli 2000/78/ EC sayılı Konsey Direktifi** her türlü ayrımcılığın kaldırılmasını öngörmektedir:

23- Amaç yasal ve gereklilik uygun olduğunda sınırlı durumlara özgü olmak üzere din, inanç, yaş, cinsel yönelim özürllülüğe ilişkin özellikler gerçek ve mesleki olarak gerekli ise farklı muamele haklı görülebilir. Bu durumların neler olduğuna ilişkin bilgiler üye devletlerce Komisyon'a bildirilmelidir.

(...)

29- Din, inanç, özürllülük, yaş ve cinsel yönelime dayalı ayrımcılık ile ilgili kişiler eşit yasal korunma araçlarına sahip olmalıdırlar. Daha etkin korunma düzeyini sağlamak için dernek ve yasal oluşumların üye devletlerin belirlediği şekliyle mahkeme önünde temsil ve savunma süreçleri ile ilgili ulusal kurallara hanel getirmeksizin üyelerinin adına veya onların izni ile yargılama süreçlerine katılma olanakları güçlendirilmelidir.

Bölüm 1: Genel Hükümler

Madde 1 Amaç: Bu Direktif'in amacı, üye devletlerde eşit muamele ilkesini yürürlüğe sokmak amacıyla, istihdam ve iş alanlarında din veya inanç, maluliyet, yaş ve ya cinsel yönelim nedeniyle ayrımcılığa karşı mücadele etmek için genel bir çerçeve oluşturmaktır” (16: 69, 70).

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) – 1970 ve 15 Ocak 1973 tarihinde Helsinki: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın Bakanlar Konseyi 2003'te yapmış olduğu toplantıda AGİT İnsan Hakları ve Demokratik Kurumsallaşma Ofisi'ni (ODIHR), hoşgörü ve ayrımcılığa uğramama hakkıyla ilgili olarak katılımcı devletlerden, sivil toplumdan ve hükümetlerarası örgütlerden elde edilecek bilgileri toplamak üzere görevlendirmiştir. Buna paralel olarak ODIHR'ın hoşgörü ve ayrımcılığa uğramama hakkı programı “Hoşgörü ve Ayrımcılığa Uğramama Hakkı Bilgi Sistemi”ni (TANDIS)

geliştirmiştir. TANDIS, AGİT bölgesinde hoşgörü ve ayrımcılığa uğramama hakkıyla ilgili bilgiler ve pratikler hakkındaki bilgiyi temin etmek ve paylaşmak amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla TANDIS aşağıdaki konularda çalışmaktadır:

- AGİT üyesi devletlerden, STK'lardan ve diğer örgütlerden bilgi temin etmek;
- Ülke sayfaları yoluyla ülkelerdeki girişimler, yasalar, ulusal uzman kurumlar, istatistikler ve diğer bilgilere birinci elden erişim sağlamak,
- Farklı temel sorunlarla ilgili bilgilerin edinileceği tematik sayfalar hazırlamak,
- Uluslararası standartlar ve araçlar hakkında bilgi sunmak,
- Ülke raporları ve yıllık raporlar dahil olmak üzere hükümetlerarası örgütlerden bilgi edinmek.

TANDIS sistemi bu amaçlara paralel bir şekilde homofobi ve nefret suçları hakkındaki bilgileri de toplamakta bu konudaki gelişmelere yer vermektedir. TANDIS sistemi içindeki tematik başlıklardan biri de homofobi ve nefret suçlarıdır” (16: 70-71).

Bunlara ek olarak aşağıda verilen örgütlerden söz edilebilir (16: 72-75):

- Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International),
- İnsan Hakları İzleme (Human Rights Watch),
- Uluslararası Lezbiyen ve Gey Birliği (ILGA - International Lesbian and Gay Association),
- Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (the Fédération Internationale des ligues des droits de l'Homme - FIDH) – İşkenceye Karşı Dünya Örgütü (Organisation Mondiale Contre la Torture - OMCT) - İnsan Hakları Savunucuları Ortak Programı,
- Front Line,
- Uluslararası Barış Tugayları (Peace Brigades International - PBI),
- Protectionline.

Alanda aktif **ulusal örgütlerden** en etkinleri olarak (16: 75-77): **Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği (KAOS GL), Lambdaistanbul LGBTT Derneği, Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği, Kaos GL İzmir, Sosyal Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPOD),**

İstanbul, Piramid LGBTT Diyarbakır Oluşumu, MorEl Eskişehir LGBTT Oluşumu'nu saymak mümkündür.

Eşcinsel gençler, Üniversiteli eşcinsel imaj ve kültürünün tanıtılması, Türk toplumunda eşcinsel bir bilinç oluşturmaları, üniversiteli eşcinseller arasında iletişim sağlanması ve yerleşkeler içinde ortak yaşam alanlarının oluşturulması amacıyla, **Üniversitelerarası Gey ve Lezbiyen Topluluğu'nu (legato)** kurmuşlardır⁴¹.

İlk kez 1996 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde ortaya çıkan ve uygulanan fikir, 1997 yılında Legato Hacettepe'nin kurulmasını sağlamıştır. Bahar şenliklerinde stand açmak, haftalık toplantılar düzenlemek, film gösterimleri yapmak, afiş asmak gibi etkinlikler düzenleyerek, yerleşkelerde eşcinsel bilincin oluşturulması için çalışan her iki grubun da, kurucu ve üyelerinin mezun olmasıyla etkinliğini ve canlılığını yitirdiği; sessizleşmenin ardından yaklaşık iki yıl sonra GayAnkara grubunun ön ayak olmasıyla Legato projesinin tekrar hayat bulduğu, ilk aşamada 28 Haziran 2000 tarihinde 23 üniversiteye e-posta listeleri açıldığı ve bu sayının 2006 yılı itibariyle 84'e ulaştığı belirtilmektedir.

Legatolar arası iletişim, 20 Aralık 2000 tarihinde kurulan Legato Ortakliste üzerinden sağlanmaktadır. 10 Şubat 2001 Tarihinde İstanbul'daki tüm Legato'lar 60'ın üstünde bir katılımı ile Legato Ortakliste altında toplanmıştır. 19 Ocak 2002 tarihinde hiçbir üniversitenin kendi başına yeterli katılımı sağlayamadığı ve amaçlanan kalıcılığa ulaşamadığı görüldüğünden mevcut oluşumları koruyarak bir araya gelen İstanbul Legato'ları, bu tarihten sonra hızlanan ve düzenli bir hale gelen çalışma ve toplantılar sonucunda, Türkiye'deki eşcinsel üniversite öğrencilerini, üniversite mezunlarını ve akademisyenleri çatısı altında toplayan ve giderek artan üye sayısı ile, Türkiye'nin en büyük ve en aktif eşcinsel sivil toplum kuruluşlarından biri olmuştur.

Özetle genç ve erişkin eşcinseller, ulusal ve uluslararası düzlemde kurdukları hukuki kimliği olan topluluklar üzerinden, hem konuya ilişkin algılamaları hem de doğrudan yasal düzenlemeleri etkilemekte ve amaçları yönünde değiştirmektedirler.

Hukuk bazında olan hareketlenmelerden elbette **tıp** alanı da etkilenmektedir. Örneğin, **Amerikan Psikiyatri Derneği** Yönetim Kurulu eşcinselliğin DSM (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders - Hastalıkların ve Sağlıkla İlgili Sorunların Uluslararası İstatistiksel Sınıflaması)'de sıralanan hastalıklar kategorisinden eşcinselliğin çıkartılmasına 1973 yılında karar vermiştir. Karar Amerikan Psikiyatri Derneği'nin 1974'de yapılan yıllık genel kurulunda üyelerin çoğunluğu (%58) tarafından onaylanmış ve 2006 yılında yapmış olduğu genel kurulunda söz konusu kararı tekrarlamıştır (16: 22, 23).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) de 17 Mayıs 1990 tarihinde eşcinselliği zihinsel hastalıklar listesinden çıkarmış ve 1992'de bu karar ICD-10 (International Classification of Diseases- Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması) listesine resmen kaydedilmiştir. 1994 Tarihinden itibaren Dünya Sağlık Örgütü'ne üye tüm ülkeler yeni sınıflandırmayı kullanmaya başlamışlardır. Bu vesileyle 17 Mayıs tarihi LGBT bireyler tarafından **Uluslararası Homofobi Karşıtı Gün** olarak kabul edilmiştir ve bu tarihte “gün” değişik etkinliklerle kutlanmaktadır. Uluslararası Homofobi Karşıtı Günü, cinsiyet kimliği veya cinsel yönelimlerle ilgili tüm fiziksel, ahlaki veya sembolik şiddetlere karşı eylem ve karşı durma günüdür. Bu mücadele ruhu ile insanların eşitliği için mücadele eden tüm girişimlere ilham ve destek verilerek, hepsiyle koordinasyon içinde olmak amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda **Yogyakarta İlkeleri** de önemli bir çalışma olarak durmaktadır (16: 31-36): “Yogyakarta Prensipleri ‘cinsel yönelim’ ve ‘toplumsal cinsiyet kimliği’ ile ilgili olarak uluslararası insan hakları hukukunun kullanılmasına dair bir dizi ilkeyi sıralamaktadır. Endonezya'nın Yogyakarta kentindeki Gadjah Mada Üniversitesi'nde 6-9 Kasım 2006 tarihlerinde bir araya gelen ve aralarında Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Şiddete Dair Özel Raportörü Yakın Ertürk'ün de bulunduğu BM özel raportörlerinin, akademisyenlerin ve insan hakları savunucularının bulunduğu 29 insan hakları uzmanı tarafından kaleme alınan Prensipler, yaşam hakkından eşitlik ve ayrımcılığa uğramama hakkına; hareket özgürlüğünden çalışma hakkına; işkence ve kötü muameleye uğramama hakkından adil yargılanma hakkına kadar toplam 29 ilkeyi detaylarıyla bir araya getiriyor. Yogyakarta Prensipleri ‘cinsel yönelim’ ve ‘toplumsal cinsiyet kimliği’ kavramlarına

açıklık getirdiği gibi, 29 maddelik bir dizi tavsiyeyi de içeriyor. Bu tavsiyeler BM mekanizmalarının Yogyakarta Prensipleri'ni tanımasını ve yaygınlaştırması için çaba harcamasını da kapsıyor. Tavsiyeler ayrıca insan hakları alanında çalışan veya görev tanımlarında insan haklarını konu edinen STK'lara da benzer bir çağrıda bulunduğu gibi gündelik medyayı da göreve çağırıyor. Son olarak uluslararası alanda LGBTT haklarını savunan ILGA temsilcisi *Beto de Jesus* BM İnsan Hakları Konseyi'ne yönelik yaptığı konuşmada, Konsey'i Yogyakarta Prensipleri'ni kullanması yönünde cesaretlendirmiştir” (16: 31).

Konumuz bağlamında özellikle 18. İlke – “**Tıbbi Suiistimallerden Korunma Hakkı**” çok önemlidir. Bu İlke'ye göre, “Hiç kimse cinsel yönelimi ya da toplumsal cinsiyet kimliğine dayanılarak tıbbi ya da psikolojik muayenenin, işlemin, testin herhangi bir biçimine zorla tabii tutulamaz ya da bir tıp merkezinde zorla hapsedilmez. Karşıt herhangi bir sınıflandırmaya rağmen, kişinin cinsel yönelimi ya da toplumsal cinsiyet kimliği, kendi içinde ve kendine ait medikal durumlar değildir ve bunlar tedavi edilemez, iyileştirilemez ya da bastırılmaz” (16: 34).

2.4. Değerlendirme

Sonuç olarak kültür tarihinin içinde bulunduğumuz bu döneminde, tıp ve hukuk gibi iki güçlü bilgi üretme ve uygulama alanının dünya ölçeğinde yüzlerini eşcinsellik olgusuna çevirdiklerini söylemek mümkündür. Kendi kültürel birikimlerine endeksli olarak ardi ardına uygulama içine giriyor olsalar da özellikle belli ortak paydalarla bir araya gelebilmiş ülkeler (AB'ye bağlı ülkelerde olduğu gibi), eşcinseller lehine olan düzenlemeleri daha erken tarihlerde yapmışlardır. Ancak kendi kültür evreninin doğruları içinde saptanmış olan ölçütlerle değerlendirildiklerinde “gelişmiş” olduğu saptanan ve dünyanın kalan ülkelerine “örnek ülke” olarak gösterilen batı ülkeleri, kendilerine göre arkada olanların da yetişmelerini sağlamak için, sahip oldukları bazı nicel değerlere nitel değerler yükleyerek silaha çevirme becerisine de sahip görünmektedir.

Bu kaniya, Sorbonne Üniversitesi Sosyoloji bölümünde sunmayı düşündüğü doktora tezi için Türkiye'ye gelerek veri toplayan Philippe – Schmerka Blacher'in sözleri (Bkz.

227) de temel oluşturacak güçtedir. Sorbonne Üniversite'sinde dört yıl Türkçe okuyan Blacher araştırmalarını Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü'nde sürdürmekte, Türkiye'de iki yıl kalmayı düşünmekte, çalışması tamamlandığında 700 sayfayı bulacak Dr. tezinin “şimdilik tamamlanan” başlıklarının “Türkiye’de Eşcinselliğin Tarihi”, “Eşcinsel ve Din” ve “İstanbul’da Eşcinsel Argosu” olduğunu söylemektedir. Kendi sözleriyle “Eğer Türk hükümeti eşcinsellerin eşitliğini ve haklarını güvence altına alan bir yasa çıkarırsa bu, Türkiye’nin AB’ye girmesine çok ama çok yardımcı olur.” Avrupalı bürokratların gözünde bunun Kürt meselesinin çözümünden bile daha önemli olduğunu söylemektedir. Bunun çok yalın ve bir o kadar da masum yüzlü bir nedeni var; “Çünkü Brüksel’de çalışan AB bürokratlarının büyük çoğunluğu eşcinsel.”

Avrupalı bir entelektüel için, onun siyasal-toplumsal havayı değerlendirme biçimine göre, eşcinsellerin hak ve özgürlük sorunları, Türkiye’de toplumun Kürt bileşeninin tamamının siyasal ve kişisel vatandaşlık hakları bağlamında yürütülen hak ve özgürlük çalışmalarından daha önemli görünüyor olabilir. Bu arada toplumumuzun Alevi bileşeninden hiç söz etmiyoruz. Kaldı ki bu konular sorun hiyerarşisi içinde ele alınabilecek konular da değildir. Ama daha da önemlisi, bu değerlendirme biçiminin, sınır tanımayan küresel sermayenin, eşcinsellik olgusuna nasıl yanaştığının analizini tamamen devre dışı bıraktığından ötürü çok ama çok kusurlu oluşudur.

Bunun biraz olsun anlaşılır olmasını sağlamak için, eşcinsellere tanınan evlenme hakkından söz etmek gerekmektedir. Anayasalarında engel olmayan ülkeler, eşcinsel çiftlere heteroseksüel çiftler gibi evlenebilme olanağını yasal olarak sağladılar. Ancak Almanya gibi nikâhın ve evlilik birliğinin sadece bir erkekle bir kadın arasında olabileceğini öngören ve bunu Anayasalarına da almış bulunan ülkeler de eşcinsel birliği yasal kılmak için hukuki bir yol bulmakta gecikmeyerek, Aile Hukuku’nda yer alan yeni bir kurum icat ederek, aile kurumuna paralel bir kurum olarak “**Tescil Edilmiş Eşcinsel Hayat Ortaklığı**”nı (Bkz. 94) tanıma yoluna gitmişlerdir.

Almanya’da, “Eşcinsel Birlikteliklere Karşı Ayrımcılığın Sona Erdirilmesine Dair Kanun: Hayat Ortaklıkları” isimli yasa 16.02.2001 tarihinde hazırlanmıştır. İlk zamanlarda yasanın, Alman Anayasası’na aykırı olduğu fikri doğmuş olsa da Alman Anayasa

Mahkemesi, 17.7.2002 tarihli kararında tescil edilmiş hayat ortaklıklarının Alman Anayasası'na aykırı olmadığına hükmetmiş; bu tür birliktelikleri “aliud zur Ehe” yani “farklı evlilik” olarak nitelendirmiştir. Alman kanun koyucu, eşcinsellere yönelik düzenlemeleri yaparken oldukça dikkatli ve planlı davranmıştır. Eşcinsellerin Almanya'da hayat ortaklığı kurmalarını sadece Hayat Ortaklığı Kanunu ile sınırlamamış; Alman Milletlerarası Özel Hukuku'nda da (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch/EGBGB) bu düzenlemeye kanunlar ihtilafı kuralı olarak yer verilmiştir. Hukuki bir aksaklık yaşanmaması adına, iki düzenleme de Almanya'da eşzamanlı olarak 01.08.2001 tarihinde uygulamaya girmiştir” (94: 245).

2013 yılı yazında, eşcinsel evli çiftleri de aynen heteroseksüel evli çiftler gibi aynı vergilendirme kapsamına yasal olarak alan Almanya, her iki evlilik türü arasında, çocuk edinme konusunda eşcinsel evlilikte evlat edinme yolunu çiftte kapatıp, sadece kişi bazında açmasının dışında hiçbir tanıma ve uygulama farkı bırakmamıştır.

Aile kurma ve evlenme sorununu bir hak kapsamında ele alarak çözen eşcinsel hareket, böylece heteroseksüel egemenliğin karşısındaki “devrimci duruş”unu kaybetmektedir. Küresel sermayenin ideolojisi eşcinsel hareketi gün be gün kendi egemenlik sınırları içine almakta ve hareketin ideolojik gücünü tüketmektedir. Aile ekonomisi ile küresel sermayenin ilintisi bir yana, yaşamın tüm boyutlarında seyreden yasal eşcinsel dünyası küresel sermaye için cazip ve cankurtaran yeni bir pazar alanıdır.

Salt zihinsel düzeyde kalarak, olgu ve seyreden kültürel oluşumlar değerlendirildiğinde, konunun Muhafazakâr İdeoloji bağlamında açıkça ele alınmadığı sürece, olduğu söylenen ve (sadece günlük seyreden kadın cinayetleri düşünüldüğünde bile) dünya üzerinde hayli abartılan soruna kalıcı bir çözüm getirilmesi mümkün görünmemektedir. Muhafazakâr İdeolojinin sadece inanç temeli sorun oluşturmaz; İdeoloji'nin küresel sermayeli ekonomik temeli aktüel düzlemde çözülmesi daha zor bir sorun alanını oluşturur. İnanç (kurumlaşmış hali ile din) ve ekonomi sosyal yapıyı kuran çok önemli kurumlardır. Ancak ilgili yazında eşcinsellik ile küresel ekonominin ilintisi üzerinde yeterince durulmaz. Hak ve özgürlük konularının hukuk alanında yasalarla çözümlenebileceğini düşünmek ve küresel ekonomi ile bağlantısını göz ardı etmek, sorunu çözümsüz bırakır.

Bunun dışında, Türkiye’de toplumun eşcinsel eğilimli bileşeni içinde, edebiyat, sanat ve yüksek oğretim kurumlarında konumlanan ve değerli eserler veren ve bilgi üreten bireyleri nitelikleriyle dikkat çekmekte ve ileriye dönük umut oluşturmaktadır.

BÖLÜM ÜÇ
ARAŞTIRMA BULGULARI - I
GENEL PROFİL BİLGİLERİ

3.1. Ankara

Ankara’da 68 LGBTT bireyin cinsel yönelimleri itibariyle %44’ünün gey, %25’inin lezbiyen; %21’inin biseksüel ve %10’unun transeksüel olduğu görülmüştür.

Anket yapılan bireylerin %34’ü 21-25; %28’i 16-20; %13’ü 26-30; %9’u 31-35; %9’u 36-40; %6’sı 41-45 ve %1’i 51-55 yaş aralığındadır. Dolayısıyla çalışma daha çok 16-30 yaş arasındaki bireylerin görüşlerinden oluşmaktadır. Ankara’da 56 ve üstü yaş grubu birey gözlenmezken 51 ve üzeri yaştaki LGBTT bireyler %1 oranındadır.

Cinsel yönelime göre yaş grubu dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaş Grupları Dağılımı

Cinsel Yönelim	Yaş Grupları							Toplam
	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	51-55	
Lezbiyen	6	5	2	1	0	2	1	17
Gey	11	12	1	2	4	0	0	30
Biseksüel	2	6	4	2	0	0	0	14
Transeksüel	0	0	2	1	2	2	0	7
Toplam	19	23	9	6	6	4	1	68

Tablodan da görüldüğü gibi, lezbiyenlerin %35’i 16-20; %29’u 21-25; %12’si 26-30; %12’si 41-45; %6’sı 31-35 ve %6’sı 51-55 yaş aralığındadır. Geyleerde 41 ve üstü yaş gözlenmemiştir. Geyleerin %37’si 16-20; %40’ı 21-25; %13’ü 36-40; %7’si 31-35 ve %3’ü 26-30 yaş aralığındadır. Biseksüellerin %43’ü 21-25; %29’u 26-30; %14’ü 16-20 yaş ve %14’ü 31-35 yaş aralığındadır. Transeksüellerin ise %29’u 26-30; %29’u 36-40; %29’u 41-45 ve %14’ü 31-35 yaş aralığındadır.

Cinsel yönelime göre eğitim durumları aşağıda verilmiştir⁴².

Tablo 2. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Eğitim Durumu

Eğitimde Mezuniyet Durumu	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Doktora	0	0	1	0	1
Master	0	0	1	0	1
İlköğretim	0	0	0	3	3
Ortaöğretim	3	0	0	1	4
Üniversite	3	8	7	1	19
Lise ve Dengi Okul	11	22	5	2	40
Toplam	17	30	14	7	68

Anket yapılan bireylerin %59’u lise ve dengi okul, %28’i üniversite, %5’i ortaöğretim ve %4’ü ilköğretim mezunudur. Master (%2) ve doktora (%2) oranları düşüktür. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyen, gey ve biseksüellerde lise ve dengi okul ve üniversite mezuniyet oranlarının, transeksüellere oranla yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, lezbiyen, gey ve biseksüellerin kimliğini gizlemesi; ancak transeksüellerin gizleyememesi nedeniyle daha erken okul hayatını bitirmesiyle açıklanabilir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %64’ü lise ve dengi okul; %17’si ortaöğretim ve %17’si üniversite mezunudur. Geylerin %73’ü lise ve dengi okul ve %27’si üniversite mezunudur. Biseksüellerin %50’si üniversite; %36’sı lise ve dengi okul; %7’si master ve %7’si doktora mezunudur. Transeksüellerin ise %43’ü ilköğretim; %29’u lise ve dengi okul; %14’ü ortaöğretim ve %14’ü üniversite mezunudur.

Tablo 3. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Gelir Durumu⁴³

Gelir Durumu	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
10001 - +	0	1	0	1	2
4001-4500	0	1	0	1	2
5001-7500	0	1	2	3	6
2901-4000	0	4	1	1	6
751-1050	2	5	1	0	8
1051-2900	5	3	5	1	14
0-750	10	15	5	0	30
Toplam	17	30	14	7	68

Tabloda görüldüğü gibi, toplamda bireylerin %56'sı açlık; %76'sı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Yalnızca %9'luk kesim Türkiye'de memur ortalama maaşına karşılık gelen 2901-4000 TL gelire sahiptir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %71'si açlık, tamamı (%100) yoksulluk; geylerin %67'si açlık, %77'si yoksulluk; biseksüellerin %43'ü açlık, %79'u yoksulluk sınırının altındadır. Durum transeksüellerde değişmektedir. Çünkü transeksüellerde açlık sınırı altında yaşayan yokken yoksulluk sınırında yaşayanlar yalnızca %14'lük bir kesimdir. Transeksüellerin %14'ü memur ortalama maaşına karşılık gelen 2901-4000 TL. gelire sahipken önemli bir bölümü olan %72'nin üst gelir grubu sayılabilecek 5001 TL ve üzeri geliri bulunmaktadır.

Tablo 4. Ankara'da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Hanede Kiminle Yaşadığı Bilgisi

Hanede Yaşayanlar	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Kardeş	1	0	0	0	1
Sevgili	2	4	1	2	9
Arkadaş	4	6	3	3	16
Yalnız	3	7	6	1	17
Aile	7	13	4	1	25
Toplam	17	30	14	7	68

Anket yapılan bireylerin %36'sı ailesiyle; %25'i yalnız; %24'ü arkadaşıyla; %14'ü sevgiliyle; %1'1 (1 lezbiyen) kardeşiyle yaşamaktadır. Transeksüellerin çoğunlukla arkadaş veya sevgiliyle yaşadığı gözlenirken lezbiyen, gey ve biseksüellerde aileyle yaşama daha ağırlıklıdır.

LGBTT bireylerin çalıştığı iş ve meslek kolları incelendiğinde transeksüellerin seks işçiliği dışında hiçbir iş/meslek kolunda çalışmadığı görülmektedir. Bunlar doğrudan devlet kurumlarıyla ilişkili olan ve iş yasası kapsamadığından çalışamayacakları memurluk ve eğitim sektörü; halkla diyalogu gerektirdiğinden transksüel ve travestileri kendileri seçmedikleri gibi kârı engelleyeceği fikriyle işverenin de talep etmeyeceği iletişim, inşaat, turizm sektörleri ve esnaflık ve sivil toplum kuruluşları (stk); genellikle erkeklere özgü olduğu düşünülen jigololuk ve bu çalışmada getirisi düşük olduğu için tercih edilmediği

varsayılan garsonluktur. Seks işçiliği şaşırtıcı olmayan biçimde transeksüel ve travestilerde gözlenmektedir.

Tablo 5. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştığı Sektör

Çalışılan İş/Meslek	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Garson	0	0	1	0	1
STK	0	1	0	0	1
Jigolo	0	1	0	0	1
İnşaat	0	1	0	0	1
Öğrenci	1	0	0	0	1
Esnaf	0	1	0	0	1
Cevap Yok	0	1	1	0	2
Memur	0	2	0	0	2
Sanatçı	1	1	0	0	2
İletişim	1	2	0	0	3
İşletmeci	1	1	2	0	4
Turizm	1	3	2	0	6
Eğitim	1	2	4	0	7
İşsiz	3	3	2	0	8
Seks İşçiliği	0	1	0	7	8
Falcı	8	10	2	0	20
Toplam	17	30	14	7	68

Transeksüellerde yapılan açıklamaları doğrular biçimde cinsel yönelimlerini gizleyebildikleri için transeksüellerin çalışmadığı iş/meslek kollarında lezbiyen, gey ve biseksüellerin çalışabildikleri görülmektedir. Eğitim sektöründe çalışan lezbiyen (lezbiyenlerin %6’sı), gey (geylerin %7’si), biseksüel (biseksüellerin %29’u) sayısı ve öğrenci lezbiyen (lezbiyenlerin %6’sı) toplam LGBTT içerisinde önemli bir oranda (%12) olup durum yine cinsel kimliğini gizleyebilme ile doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla aşağıda da görüleceği gibi gündelik hayatta neler yapılabilir sorusuna verilen LGBTT bireyler için eğitim olanakları artırılmalı cevabı anlamlı olmaktadır. İşsiz LGBTT sayısı da genel toplam içerisinde azımsanmayacak oranda (%12) olup iş hayatı için neler yapılabilir sorusuna verilen LGBTT bireyler için iş olanakları artırılmalı ve translar yalnızca seks işçisi olarak görülmemeli, translar tüm meslek kollarında çalışabilmeli yanıtlarını

doğrulmaktadır. İşsiz oranı ve seks işçiliğinde çalışanların yalnızca transeksüel olması bu önerilerin gerçekleşmesi isteğini pekiştirmektedir.

Tablo 6. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Sosyal Güvence Durumu

Sosyal Güvence	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Yok	3	8	3	6	20
Var	14	22	11	1	48
Toplam	17	30	14	7	68

Anket yapılan bireylerin %71’inin sosyal güvencesi bulunmakta; %29’unun bulunmamaktadır. Transeksüellerin %86’sının sosyal güvencesi yokken, transeksüeller sosyal güvencesi olmayanların %30’unu oluşturmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %18’inin; geylerin %27’sinin ve biseksüellerin %21’inin sosyal güvencesi bulunmamaktadır.

Tablo 7. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ehliyet Sahipliği

Ehliyet Sahipliği	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Yok	14	18	3	4	39
Var	3	12	11	3	29
Toplam	17	30	14	7	68

Anket yapılan bireylerin %43’ünün ehliyeti bulunmakta; %57’sinin bulunmamaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %18’inin; geylerin %40’ının; biseksüellerin %79’unun ve transeksüellerin %43’ünün ehliyeti bulunmaktadır.

Tablo 8. Ankara’da LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Araba Sahipliği

Araba Sahipliği	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Var	0	5	5	3	13
Yok	17	25	9	4	55
Toplam	17	30	14	7	68

Anket yapılan bireylerin %19'unun arabası bulunmakta; %81'inin bulunmamaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde geylerin %17'sinin; biseksüellerin %36'sının ve transeksüellerin %43'ünün arabası bulunmaktadır. Lezbiyenlerde araba sahipliği gözlenmemiştir.

3.2. İzmir

İzmir'de 155 LGBTT bireyin cinsel yönelimleri itibariyle %25'inin gey, %23'ünün lezbiyen; %25'inin biseksüel; %18'inin transeksüel ve %9'unun travesti olduğu görülmüştür.

Anket yapılan bireylerin %23'ü 26-30; %21'i 21-25; %17'si ise 31-35 yaş aralığındaki bireylerden oluşmaktadır. Dolayısıyla çalışma daha çok 21-35 yaş arasındaki bireylerin görüşlerinden oluşmaktadır. İzmir'de 61 ve üstü yaş grubu LGBTT birey gözlenmezken 46 ve üzeri yaştaki LGBTT bireyler %7 oranındadır. Cinsel yönelime göre yaş grubu dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaş Grupları Dağılımı

Cinsel Yönelim	Yaş									Toplam
	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	
Lezbiyen	5	8	9	7	3	3	0	1	0	36
Gey	7	12	7	6	2	1	2	1	0	38
Biseksüel	4	10	12	5	1	3	2	1	0	38
Transeksüel	0	3	4	7	6	5	1	0	2	28
Travesti	0	0	4	2	4	3	2	0	0	15
Toplam	16	33	36	27	16	15	7	3	2	155

Tablodan da görüldüğü gibi, anket yapılan bireylerin %10'u 16-20; %21'i 21-25; %23'ü 26-30; %18'i 31-35; %10'u 36-40; %10'u 41-45; %5'i 46-50; %2'si 51-55 ve %1'i 56-60 yaş aralığındadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %80'i, geylerin %83'ü ve biseksüellerin %81'i 16-35 yaş aralığındadır. Transeksüellerde 16-20 ve travestilerde 16-25 yaş grubu gözlenmemiştir. Transeksüellerin %49'u 21-35 ve travestilerin %40'ı 26-35 yaş aralığındaki genç nüfustan oluşmaktadır.

Cinsel yönelime göre eğitim durumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 10. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Eğitim Durumu

Eğitimde Mezuniyet Durumu	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Cevap Yok	0	0	0	0	1	1
Doktora	0	0	2	0	0	2
Master	2	4	2	0	0	8
İlköğretim	0	2	0	6	1	9
Ortaöğretim	0	3	5	11	9	28
Üniversite	15	12	19	0	0	46
Lise ve Dengi Okul	19	17	10	11	4	61
Toplam	36	38	38	28	15	155

Anket yapılan bireylerin %39’u lise ve dengi okul, %30’u üniversite, %19’u ortaöğretim ve %6’sı ilköğretim mezunudur. Master (%5) ve doktora (%1) oranları düşüktür. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyen, gey ve biseksüellerde lise ve dengi okul ve üniversite mezuniyet oranlarının, transeksüel ve travestilere oranla çok yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, lezbiyen, gey ve biseksüellerin kimliğini gizlemesi; ancak transeksüel ve travestilerin gizleyememesi nedeniyle daha erken okul hayatını bitirmesiyle açıklanabilir.

Anket yapılan bireylerin, %1’i ilkokul; %5’i ilköğretim; %5’i ortaokul; %14’ü ortaöğretim; %39’u lise ve dengi okul; %30’u üniversite; %5’i master; %1’i doktora mezunudur ve yaklaşık %1’i cevap vermemiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %53’ü lise ve dengi okul; %42’si üniversite ve %5’i master; geylerin %45’i lise ve dengi okul; %32’si üniversite; %11’i master; %8’i ortaokul; %2’si ilkokul ve %2’si ilköğretim; biseksüellerin %50’si üniversite; %26’sı lise ve dengi okul; %11’i ortaöğretim; %5’i master; %5’i doktora ve %3’ü ortaokul; transeksüellerin %21’i ilköğretim %4’ü ortaokul; %36’sı ortaöğretim; %39’u lise ve dengi okul; travestilerin %7’i cevap vermemiş; %7’si ilköğretim; %13’ü ortaokul; %47’si ortaöğretim ve %27’si lise ve dengi okul mezunudur.

Tablo 11. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Gelir Durumu

Gelir Durumu	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
4501-5000	0	1	0	0	0	1
5001-7500	1	1	2	0	0	4
4001-4500	0	4	1	1	0	6
Cevap Yok	2	0	1	1	3	7
0-750	5	6	4	0	0	15
2901-4000	3	3	4	3	2	15
751-1050	10	8	12	3	1	34
1051-2900	15	15	14	20	9	73
Toplam	36	38	38	28	15	155

Tabloda görüldüğü gibi, toplamda bireylerin %32’si açlık; %47’si yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Yalnızca %10’luk kesim Türkiye’de memur ortalama maaşına karşılık gelen 2901-4000 TL gelire sahiptir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %42’si açlık, %42’si yoksulluk; geylerin %36’sı açlık, %39’u yoksulluk; biseksüellerin %43’ü açlık, %37’si yoksulluk sınırının altındadır. Durum transeksüel ve travestilerde daha da ciddileşmektedir. Çünkü transeksüellerin %72’si, travestilerin %60’ı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Memur ortalama maaşının üzerine 1 transeksüel dışında çıkan lezbiyen gey ve biseksüeller olup, bunlar ise genel toplamın sadece %6’sını oluşturmaktadır.

Tablo 12. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Hanede Kiminle Yaşadığı Bilgisi

Hanede Yaşayanlar	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Kardeş	0	1	0	0	0	1
Cevap Yok	3	1	1	0	4	9
Sevgili	9	6	5	4	0	24
Yalnız	8	5	11	7	2	33
Arkadaş	2	10	3	17	9	41
Aile	14	15	18	0	0	47
Toplam	36	38	38	28	15	155

Anket yapılan bireylerin %30'u ailesiyle; %26'sı arkadaşıyla; %21'i yalnız; %15'i sevgiliyle; %3'ü (1 gey) kardeşiyle yaşamaktadır. Transeksüel ve travestisi bireylerde aileyle yaşama gözlenmezken sevgiliyle, yalnız veya arkadaşla yaşama daha ağırlıklıdır.

Tablo 13. İzmir'de LGBTT Bireylerin Çalıştığı Sektör

Çalışılan İş/Meslek	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Cevap Yok	1	1	1	0	1	4
Garson	1	0	0	0	0	1
STK	0	1	0	0	0	1
Jigolo	0	1	0	0	0	1
İletişim	0	0	1	0	0	1
İnşaat	1	1	1	0	0	3
Falçı	0	0	0	3	0	3
İşletmeci	0	2	3	0	0	5
Memur	3	1	2	0	0	6
İşsiz	2	1	4	1	0	8
Turizm	1	2	7	0	0	10
Esnaf	5	3	5	0	0	13
Sanatçı	4	5	4	4	1	18
Öğrenci	8	10	3	2	0	23
Eğitim	10	10	7	0	0	27
Seks İşçiliği	0	0	0	18	13	31
Toplam	36	38	38	28	15	155

LGBTT bireylerin çalıştığı iş ve meslek kolları incelendiğinde hiçbir transeksüel ve travestinin çalışmadığı alanlar görülmektedir. Bunlar doğrudan devlet kurumlarıyla ilişkili olan ve iş yasası kapsamadığından çalışamayacakları memurluk ve eğitim sektörü; halkla diyalogu gerektirdiğinden transksüel ve travestileri kendileri seçmedikleri gibi kârı engelleyeceği fikriyle işverenin de talep etmeyeceği iletişim, inşaat, turizm sektörleri ve esnaflık ve sivil toplum kuruluşları (stk); genellikle erkeklere özgü olduğu düşünülen jigololuk ve bu çalışmada getirisi düşük olduğu için tercih edilmediği varsayılan garsonluktur. Seks işçiliği şaşırtıcı olmayan biçimde transeksüel ve travestilerde gözlenmektedir. Bu, toplam LGBTT bireylerin %20'si; toplam transeksüel sayısının %64'ü; toplam travesti sayısının %87 oranında gözlenmektedir. Travestilerin kalan

%13'lük kısmının yarısı sanatçı olup yarısı çalıştığı iş koluna cevap vermemiştir. Burada kastedilen sanatçılık, barda şarkı söylemektir.

Transeksüel ve travestilerde yapılan açıklamaları doğrular biçimde cinsel yönelimlerini gizleyebildikleri için transeksüel ve travestilerin çalışmadığı iş/meslek kollarında lezbiyen, gey ve biseksüellerin çalışabildikleri görülmektedir. Eğitim sektöründe çalışan lezbiyen (lezbiyenlerin %28'i), gey (geylerin %26'sı), biseksüel (biseksüellerin %18'i) sayısı ve öğrenci lezbiyen (lezbiyenlerin %22'si), öğrenci gey (geylerin %26'sı) ve biseksüel (biseksüellerin %8'i) toplam LGBTT içerisinde önemli bir oranda (%31) olup durum yine cinsel kimliğini gizleyebilme ile doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla aşağıda da görüleceği gibi gündelik hayatta neler yapılabilir sorusuna verilen LGBTT bireyler için eğitim olanakları artırılmalı cevabı anlamlı olmaktadır. İşsiz LGBTT sayısı da genel toplam içerisinde azımsanmayacak oranda (%5) olup iş hayatı için neler yapılabilir sorusuna verilen LGBTT bireyler için iş olanakları artırılmalı ve translar yalnızca seks işçisi olarak görülmemeli, translar tüm meslek kollarında çalışabilmeli yanıtlarını doğrulamaktadır. İşsiz oranı ve seks işçiliğinde çalışanların yalnızca transeksüel ve travesti olması bu önerilerin gerçekleşmesi isteğini pekiştirmektedir.

Tablo 14. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Sosyal Güvence Durumu

Sosyal Güvence	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Yok	4	3	2	23	15	46
Var	32	35	36	5	0	108
Toplam	36	38	38	28	15	155

Anket yapılan bireylerin %70'inin sosyal güvencesi bulunmakta; %30'unun bulunmamaktadır. Travestilerin tamamının sosyal güvencesi yokken, travestiler sosyal güvencesi olmayanların %32'sini oluşturmaktadır. Sosyal güvencesi olmayanların %50'sini ise transeksüeller oluşturmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %11'inin; geylerin %8'inin; biseksüellerin %5'inin ve transeksüellerin %82'sinin sosyal güvencesi bulunmamaktadır.

Anket yapılan bireylerin %70'inin sosyal güvencesi bulunmakta; %30'unun bulunmamaktadır. Travestilerin tamamının sosyal güvencesi yokken, travestiler sosyal güvencesi olmayanların %32'sini oluşturmaktadır. Sosyal güvencesi olmayanların %50'sini ise transeksüeller oluşturmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %11'inin; geylerin %8'inin; Biseksüellerin %5'inin ve transeksüellerin %82'sinin sosyal güvencesi bulunmamaktadır.

Tablo 15. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ehliyet Sahipliği

Ehliyet Sahipliği	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Yok	12	14	11	17	11	65
Var	24	24	27	11	4	90
Toplam	36	38	38	28	15	155

Anket yapılan bireylerin %58'inin ehliyeti bulunmakta; %42'sinin bulunmamaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %67'sinin; geylerin %63'ünün; biseksüellerin %71'inin; transeksüellerin %39'unun ve travestilerin %27'sinin ehliyeti bulunmaktadır.

Tablo 16. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Araba Sahipliği

Araba Sahipliği	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Var	10	14	14	4	1	43
Yok	26	24	24	24	14	112
Toplam	36	38	38	28	15	155

Anket yapılan bireylerin %28'inin arabası bulunmakta; %72'sinin bulunmamaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %28'inin; geylerin %37'sinin; biseksüellerin %37'sinin; transeksüellerin %14'ünün ve travestilerin ise sadece %7'sinin arabası bulunmaktadır. Travestilerin %93'ünün arabası bulunmamaktadır.

3.3. Değerlendirme

Bu çalışmada bireylere kendilerini nasıl tanımladıkları (cinsel yönelimleri) sorulmuş ve lezbiyen, gey, biseksüel, transeksüel ve travesti kategorilerinden birini seçmeleri istenmiştir. Herhangi bir “diğer” seçeneğine rastlanmamıştır. Diğer taraftan literatürde kendinizi trans olarak tanımlar mısınız şeklinde soru soran çalışmalarda bulunmaktadır⁴⁴. Bu çalışmalarda trans olarak tanımlayanların yanı sıra kadın, cinsiyetsiz veya diğerleri şeklinde yanıtlar da alınmıştır. Dolayısıyla çalışmalar, bu verilerin trans bireylerin ayrıca, lezbiyen, gey veya biseksüel olabileceğini gösterirken, ayrıca günümüze kadar gelen kimlik kategorileri kullanarak elde edilen verilerin sınırlı olduğunu kabul etmiştir (Bkz. 58: 621). Kendilerini heteroseksüel olarak tanımlayan trans LGBTT bireyleri ise bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Bkz. 89; 91; 223).

Kendini tanımlama çalışmalarından bir diğerinde kişiliği açıklayan seksüel ve cinsiyet kimlikleriyle ilgili dengeleri gösteren 4 farklı tip olduğu gözlenmiştir (Bkz.15: 264). Bunlar;

- queerim, evet... fakat queen değilim,
- eşcinselim, evet... ama bunu ben seçmedim,
- eşcinselim, evet... ama ben hâlâ bir erkeğim,
- eşcinselim, evet... ama hayat boyu yanımda olacak bir eş ve çocuklar istiyorum, şeklindedir.

Türkiye’de LGBTT bireyler kendilerinin tanınması için daha çok birlik olmaya çalışmaktadır. Ancak yurt dışında yapılan çalışmalarda bazı trans bireylere göre kendilerini LGB ve bunun gibi oluşumlara bağlayan hiçbir ortak yön yoktur (Bkz.58: 629).

Bölüm 1.2’de verilen nüfusa yönelik literatürü doğrular biçimde Ankara ve İzmir’de lezbiyen, gey ve biseksüel sayısı transeksüel ve travesti sayısından daha fazladır.

Eğitim durumları incelendiğinde Ankara ve İzmir’de lise ve dengi okul ve üniversite mezunu lezbiyen, gey ve biseksüel sayısının transeksüel ve travestilerden çok daha fazla olduğu görölmektedir. Bu durumun, dış görünüşleri nedeniyle transeksüel ve travestilerin kimliklerini gizleyememeleri ve sonuçta aile desteği alamadıklarından ve buna ek olarak okulda dışlanmalarından ve/veya dışlanacaklarını bilmelerinden okul hayatını erken bitirmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Gelir durumları incelendiğinde LGBTT bireylerin genellikle düşük gelirli oldukları ve her iki ilde de lezbiyen, gey ve biseksüellerin %35 ve üstünün açlık ve yoksulluk sınırı altında ve İzmir’de transeksüellerin %72’sinin ve travestilerin %60’ının yoksulluk sınırı altında; Ankara’da ise transeksüellerin %14’ünün orta ve %72’sinin üst gelir grubu olduğu gözlenmektedir. Ankara’da transeksüellerin üst gelir grubunda olmalarının nedeni tümünün seks işçisi olmasına bağlanabilir. Diğer taraftan, İzmir’deki transeksüel ve travestiler ise sadece seks işçiliği, sanatçılık ve falcılık iş kolunda çalışabilmektedir. Bir baka deyişle, LGBTT bireylerden dış görünüşlerinin avantajının yanı sıra kendi istekleriyle kimliklerini gizleyebilenler farklı iş ve meslek kollarında çalışabiliyorken transeksüel ve travestiler bunu başaramamaktadır. Bu durum, aşağıdaki bölümlerde de görüleceği gibi LGBTT bireylerin günlük hayatta LGBTT bireylerin eğitim olanaklarının artırılması; iş hayatında transların seks işçisi olarak görülmemeleri ve farklı meslek gruplarında çalışmaları isteklerini haklı çıkarmaktadır. Her iki ilde de çalışan LGBTT bireylerin bu zor ekonomik durumlarının yanı sıra işsiz LGBTT sayılarının azımsanmayacak oranlarda olması aynı haklılık oranını artırmaktadır.

Çünkü alışılmışın dışında bir cinsiyet sunumu da bazı bireylerin kazançlı iş bulmasını veya sürdürmesini zorlaştırır. Cinsiyet görünümü, ayrımcılık karşıtı yönetmelikler tarafından korunmadığından, çok yetenekli trans bireyler işlerinden kovulabilir ve işsiz bırakılabilir (91: 61). Brighton & Hove’da LGBT bireyler için sosyal değişim süreci isteyen Count Me In Too-Ben de Varım (CMIT) katılımcı eylem araştırma projesi verilerine göre trans bireylerin çoğunun tam zamanlı işleri yoktur ve yıllık kazançları 10,000£’dan düşüktür (58: 625). Bu verilerden yola çıkarak, trans olmayan LGBT bireylerle ve genel nüfus rakamları karşılaştırıldığında, yoksulluğun trans bireyleri orantısız bir şekilde etkileyen bir faktör olduğu söylenebilir (58: 621).

Bazı araştırma sonuçlarına göre, lezbiyenler heteroseksüel kadınlar kadar veya daha az kazanmaktadır ve gey erkeklerin gelirinin heteroseksüel erkeklerden daha az olduğu bilinmektedir (19; 45). Lezbiyenler işgücü piyasasında diğer kadınlarla aynı dezavantajlara sahip olduklarından, gey erkeklere göre daha az ekonomik esnekliğe sahiptirler (2; 49). Gelirle ilgili durum araba sahipliğine de yansımıştır. LGBTT bireylerin Ankara’da %81’inin ve İzmir’de %72’sinin arabası bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu metinde gelirle ilgili elde edilen sonuçlar literatürü doğrulamaktadır.

Evde kiminle yaşandığı incelendiğinde her iki ilde de lezbiyen, gey ve biseksüellerin aileyle yaşama oranının yüksek olduğu ve transeksüellerin ve travestilerin daha çok yalnız, sevgili veya arkadaşlarıyla yaşadıkları gözlenmiştir. Aileyle yaşama durumunun lezbiyen, gey ve biseksüellerde fazla olmasının aşağıda inceleneceği gibi kimlik gizlemeyle doğrudan ilişkili olduğu düşünülebilir.

Diğer taraftan birçok gey erkek ve lezbiyen için ev, heteroseksüel olmayan kimliklerini ve ilişkilerini bir dereceye kadar özgür yaşayabildikleri alan olarak büyük önem taşır (131: 289). Ev her zaman içindekiler için sığınacak bir liman olmasa da, modern batı dünyasında “bireyin kişiliğini inşa edip geliştirebileceği en uygun” tesis olma özelliğini muhafaza etmektedir (317: 153).

Cinsellik, ev ve evsel önem 1990’ların başlarından beri özellikle gey erkeklerin ve lezbiyenlerin sokaklar, iş ve eğlence yerleri gibi gündelik alanlardaki deneyimleri dikkate alınarak cinsel coğrafyalar tarafından ilgiyle incelenmiştir. Bu çalışmalar arasında, pek çok coğrafyacının (100; 103; 173; 185; 294; 302) gey ve lezbiyenlerin ev ortamındaki deneyimlerinin yer aldığı analizler bulunmaktadır. Bu araştırmacılar evlerin heteroseksüelleştirilmiş alanlar olduğunu savunmaktadır. İsmi belirtilmemiş bir İngiliz şehrindeki gündelik yaşamdaki lezbiyen deneyimleri (Bkz. 294) ve Adelaide-Avustralya’da gey erkeklerin gündelik deneyimleri (Bkz. 185) bunlara örnektir. Her iki çalışma da ideal domestik hayat tarzında bir dizi normatif olarak “heteroseksüelleşmiş” gey erkeklerin ve lezbiyenlerin devamlı çekingen oldukları ve her iki çalışmanın da evi “heteroseksüel” ilk alan olarak vurguladıkları görülmektedir.

Hanenin amacının “öncelikli olarak çekirdek aileyi oluşturmak için tasarlandığını, oluşturulduğunu ve finanse edildiğini” öne sürenlerin (Bkz. 25: 325) yanı sıra “hane ideolojisinin... asimetrik aile tanımlamasından çıkan anlamdan türediğini” iddia edenler de (Bkz. 294: 399) bulunmaktadır. Bilinen heteroseksüel hane ortamında, dikkatin daha çok gey ve lezbiyenlerin evdeki olumsuz deneyimlerine çekilmesi şaşırtıcı değildir.

Dolayısıyla bu, gey ve lezbiyen kimliklerinin aile içerisinde gizlenmesi anlamını taşıy ve aileyle yaşama oranının yüksekliğinin nedenini açıklar.

BÖLÜM DÖRT
ARAŞTIRMA BULGULARI – II
ANKARA ve İZMİR’DE LGBTT BİREYLER VE KENTSEL ALAN
KULLANIMLARI

4.1. Yaşama Alanları İçin Yer Seçimleri

4.1.1. Ankara

LGBT bireylerin ikamet alanları incelendiğinde bireylerin %58 oranında Çankaya’da; %13 oranında Keçiören’de %13 oranında Mamak’ta; %9 oranında Yeni Mahalle’de ve %6 oranında Etimesgut’ta ikamet ettiği görünmektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde Etimesgut’ta oturanların %50’si gey, %25’i lezbiyen, %25’i ise biseksüel; Yeni Mahalle’de oturanların %83’ü gey, %17’si ise lezbiyendir. Keçiören’de oturanların %56’sı gey, %22’si lezbiyen ve %22’si transseksüeldir. Mamak’ta oturanların ise %45’i lezbiyen; %22’si transseksüel ve %22’si biseksüel, %11’i ise gey’dir. Çankaya’da oturanların ise %43’ü gey, %27’i biseksüel, %23’ü lezbiyen ve %7’si transseksüeldir.

Tablo 17. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler

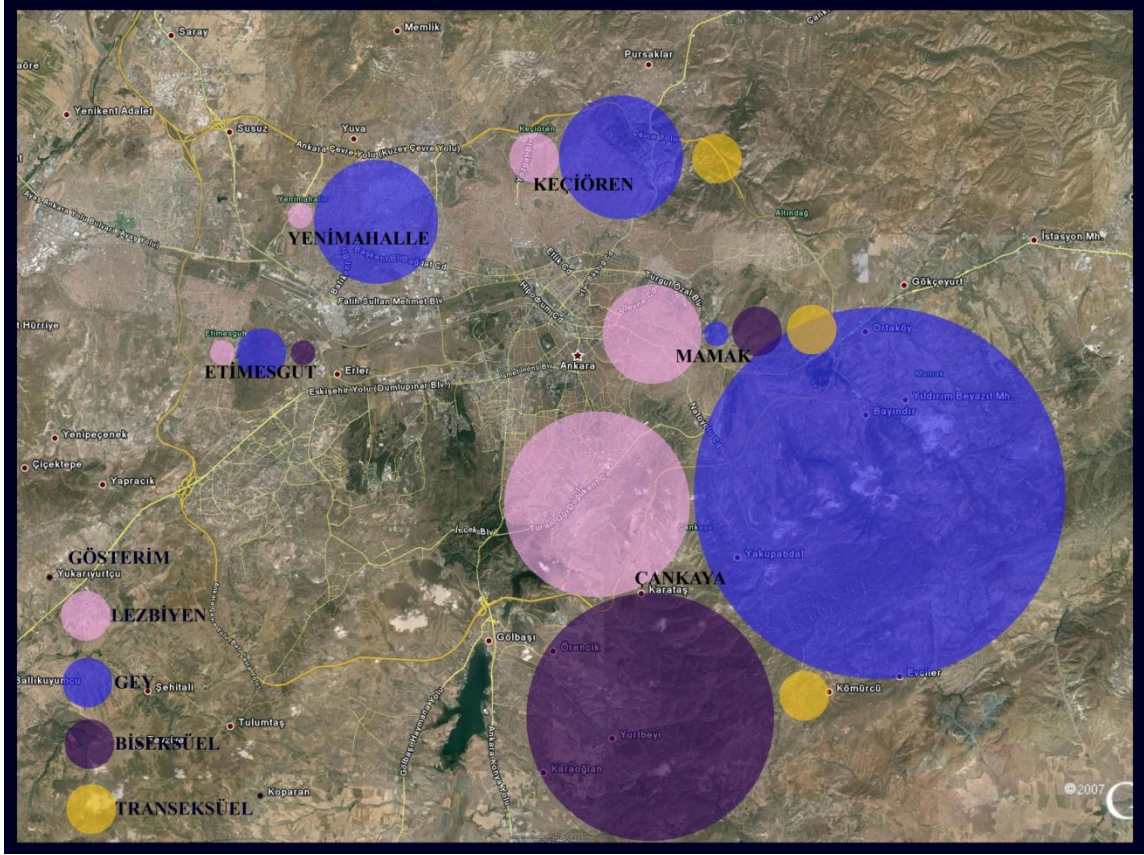
Oturulan İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Etimesgut	1	2	1	0	4
Yenimahalle	1	5	0	0	6
Keçiören	2	5	0	2	9
Mamak	4	1	2	2	9
Çankaya	9	17	11	3	40
Toplam	17	30	14	7	68

Görüldüğü gibi LGBT bireylerin hepsi birden başta Çankaya olmak üzere Mamak’ta da yaşamaktadır. Diğer taraftan,

- Yeni Mahalle hiçbir biseksüelin ve transeksüelin;
- Etimesgut hiçbir transeksüelin;
- Keçiören ise hiçbir biseksüelin ikamet için seçtiği ilçe olmamıştır.

LGBTT bireylerin cinsel yönelime göre ikamet ettikleri ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 1. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler

Bireylere ilçe içerisinde ikamet ettikleri semt de sorulmuş ancak %24 oranında cevap alınamamıştır. Alınan cevapların cinsel yönelime ve ilçelere göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İkamet edilen semtler ilçelere göre aşağıda incelenmiştir. Çankaya’da yaşayanların %85’i semt sorusuna cevap vermiştir. Tablodan da görüldüğü gibi LGBT bireyler Çankaya ilçesinin tüm semtlerinde görünmektedir. Her bir cinsel yönelim için belirli semtlerin seçildiği gözlenmektedir.

- Lezbiyenler, Bahçelievler, Beytepe ve Küçük Esat semtlerinde;
- Geyler Aşağı Ayrancı, Bahçelievler, Beytepe, Cebeci, Çankaya, Gazi Osmanpaşa, Kavaklıdere, Kızılay, Küçük Esat, Odtü Kampüsü, Öveçler, Söğütözü ve Yüzüncü Yıl semtlerinde;

- Biseksüeller Bahçelievler, Balgat, Cebeci, Dikimevi, Kavaklıdere, Küçük Esat, Oran ve Yukarı Ayrancı semtlerinde;
- Transeksüeller, Cinnah, Çankaya, Yukarı Ayrancı, Hasköy ve Abidin Paşa semtlerinde ikamet etmektedir.

Bir başka deyişle, anket sonuçlarına göre tüm cinsel yönelim gruplarının bir arada bulunabildiği bir semt bulunmamaktadır. Ancak, bazı semtlerde birden fazla cinsel yönelim grubu yaşamaktadır:

- Bahçelievler ve Küçük Esat'ta lezbiyen, gey ve biseksüeller,
- Beytepe'de lezbiyen ve geyler,
- Cebeci ve Kavaklıdere'de gey ve biseksüeller
- Çankaya'da gey ve transeksüeller

Yukarı Ayrancı'da biseksüel ve transeksüeller yaşamaktadır.

Etimesgut'ta yaşayanların %50'si cevap vermiştir. Buna göre;

- Eryaman'da lezbiyenler,
- Etimesgut'da geyler yaşamaktadır.

Keçiören'de oturanların %56'sı cevap vermiştir. Buna göre;

- Etlik, Kavacık ve Şenlik'te geyler,
- Hasköy'de transeksüeller,
- Senatoryum'da lezbiyenler yaşamaktadır.

Mamak'ta oturanların %67'si cevap vermiştir. Buna göre;

- Natoyolu ve Tuzluçayır'da lezbiyenler,
- Abidin Paşa'da lezbiyen, gey ve transeksüeller yaşamaktadır.

Yeni Mahalle'de oturanların %83'ü cevap vermiştir. Buna göre;

- Batıkent ve Ergenekon geylerin,
- Çayyolu ve Gazi lezbiyenlerin ikamet ettiği semtlerdir.

Oturma alanlarında cevap verilen ilçe oranlarının %50'nin üzerinde olması ve hatta Çankaya ve Yeni Mahalle'de tama yaklaşması cinsel yönelimlerin yer seçim alanları üzerinde önemli fikirler vermektedir.

Tablo 18. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri Semtler⁴⁵

İlçe	İkamet Edilen Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Aşağı Ayrancı	0	1	0	0	1
	Bahçelievler	1	1	1	0	3
	Balgat	0	0	1	0	1
	Beytepe	3	1	0	0	4
	Cebeci	0	1	1	0	2
	Cinnah	0	0	0	1	1
	Çankaya	0	2	0	1	3
	Dikimevi	0	0	1	0	1
	Gazi Osmanpaşa	0	1	0	0	1
	Kavaklıdere	0	1	1	0	2
	Kızılay	0	1	0	0	1
	Küçük Esat	2	2	3	0	7
	ODTÜ Kampüsü	0	1	0	0	1
	Oran	0	0	1	0	1
	Öveçler	0	1	0	0	1
	Söğütözü	0	1	0	0	1
	Yukarı Ayrancı	0	0	1	1	2
	Yüzüncü	0	1	0	0	1
Toplam		6	15	10	3	34
Etimesgut	Eryaman	1	0	0	0	1
	Etimesgut	0	1	0	0	1
Toplam		1	1	0	0	2
Keçiören	Etlik	0	1	0	0	1
	Hasköy	0	0	0	1	1
	Kavacık	0	1	0	0	1
	Sanatoryum	1	0	0	0	1
	Şenlik	0	1	0	0	1
Toplam		1	3	0	1	5
Mamak	Abidin Paşa	2	1	0	1	4
	Natoyolu	1	0	0	0	1
	Tuzluçayır	1	0	0	0	1
Toplam		4	1	0	1	6
Yeni Mahalle	Batıkent	0	2	0	0	2
	Çay yolu	1	0	0	0	1
	Ergenekon	0	1	0	0	1
	Gazi	1	0	0	0	1
Toplam		2	3	0	0	5
Cevap Yok		3	7	4	2	16
Toplam		17	30	14	7	68

Anket yapılan bireylerin %74'ü ikamet ettikleri mahalle sorusuna cevap vermemiştir. Bu oranın yüksekliğinin, kimliklerini gizlemek zorunda kalmaları ve dolayısıyla güvenlikle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Alınan cevaplarda en çok mahalle ismi belirtilen ilçe Çankaya'dır (Anıttepe, Birlik, İleri, Küçük Esat, ODTÜ Kampüsü, Şehit Cengiz Karaca, Tınaztepe). Bunun hem ilçede yapılan anket sayısının fazla olması hem de bu ilçeyi rahat ilçe olarak görmeleri nedeniyle yaşadıkları yer bilgisini kolaylıkla verebilmelerinin sonucu olduğu sanılmaktadır. Diğer mahalle ismi verilen ilçeler Mamak (General Zeki Doğan, Kartaltepe), Keçiören (Ayvalı, Subayevleri), Yeni Mahalle'dir (Ergenekon, Uğur Mumcu).

4.1.2. İzmir

LGBT bireylerin ikamet alanları incelendiğinde bireylerin %41 oranında Konak'ta; %14 oranında Karabağlar'da; %14 oranında Bornova'da; %12 oranında Karşıyaka'da; %6 oranında Balçova'da; %4 oranında Buca'da; %3 oranında Narlıdere'de; %1 oranında Urla'da; %1 oranında Güzelbahçe'de; %1 oranında Çiğli'de; %1 oranında Çeşme'de; %1 oranında Bayraklı'da ikamet ettiği görülmektedir. İkamet edilen ilçe konusunda %1 oranında (1 gey) cevap alınamamıştır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta oturanların %31'i transeksüel, %19'u travesti, %19'u lezbiyen, %17'si gey, %14'ü biseksüel; Karabağlar'da oturanların %33'ü biseksüel, %23'ü transeksüel, yaklaşık %15'i lezbiyen, yaklaşık %15'i gey, yaklaşık %15'i travesti; Bornova'da oturanların %43'ü gey, %29'u biseksüel, %19'u lezbiyen, %9'u transeksüel; Balçova'da oturanların %67'si gey, %22'si biseksüel, %11'i lezbiyen; Buca'da oturanların %43'ü lezbiyen, %43'ü gey, %14'ü biseksüel; Narlıdere'de oturanların %50'si lezbiyen, %50'si biseksüel; Urla'da oturanların %50'si gey, %50'si biseksüel; Güzelbahçe'de oturanların tamamı (%100) gey; Çiğli'de oturanların tamamı (%100) gey; Çeşme'de oturanların tamamı (%100) biseksüel; Bayraklı'da oturanların tamamı (%100) lezbiyendir.

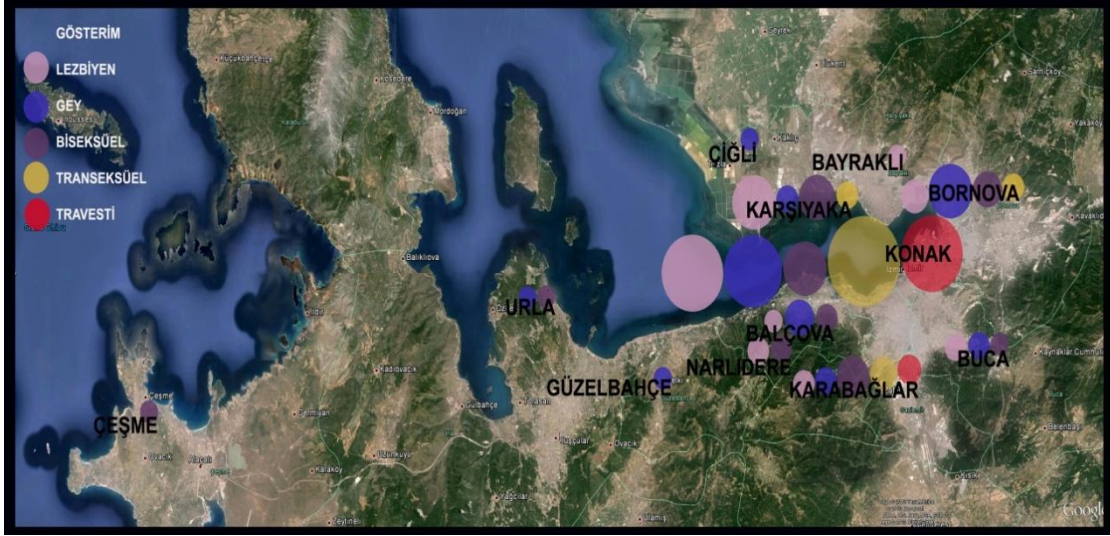
Tablo 19. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler

Oturulan İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Cevap Yok	0	1	0	0	0	1
Bayraklı	1	0	0	0	0	1
Çeşme	0	0	1	0	0	1
Çiğli	0	1	0	0	0	1
Güzelbahçe	0	1	0	0	0	1
Urla	0	1	1	0	0	2
Narlidere	3	0	3	0	0	6
Buca	3	3	1	0	0	7
Balçova	1	6	2	0	0	9
Karşıyaka	9	2	8	2	0	21
Bornova	4	9	6	2	0	21
Karabağlar	3	3	7	5	3	21
Konak	12	11	9	19	12	63
Toplam	36	38	38	28	15	155

Görüldüğü gibi LGBT bireylerin hepsi birden başta Konak olmak üzere Karabağlar’da da yaşamaktadır. Diğer taraftan,

- Buca ve Balçova hiçbir transeksüelin ve travestinin;
- Bornova ve Karşıyaka hiçbir travestinin;
- Narlıdere hiçbir gey, transeksüel ve travestinin;
- Urla hiçbir lezbiyen, transeksüel ve travestinin;
- Çiğli ve Güzelbahçe hiçbir lezbiyen, biseksüel, transeksüel ve travestinin;
- Çeşme hiçbir lezbiyen, gey, transeksüel ve travestinin;
- Bayraklı hiçbir gey, biseksüel, transeksüel ve travestinin ikamet için seçtiği ilçe olmamıştır.

LGBTT bireylerin cinsel yönelime göre ikamet ettikleri ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 2. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri İlçeler

Bireylere ilçe içerisinde ikamet ettikleri semt de sorulmuş sadece %1 oranında (1 gey) cevap alınamamıştır. Alınan cevapların cinsel yönelime ve ilçelere göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İkamet edilen semtler ilçelere göre incelendiğinde LGBTT bireyler Konak ilçesinin pek çok semtinde görünmektedir. Her bir cinsel yönelim için belirli semtlerin seçildiği gözlenmektedir.

- Lezbiyenler, Konak, Alsancak, Güzelyalı ve Karataş semtlerinde;
- Geyler Konak, Alsancak, Güzelyalı ve Karataş semtlerinde;
- Biseksüeller Alsancak, Göztepe, Karataş ve Küçükyalı semtlerinde;
- Transeksüeller Konak, Alsancak, Göztepe ve Karataş semtlerinde
- Travestiler Alsancak, Karataş ve Küçükyalı semtlerinde ikamet etmektedir.

Bir başka deyişle, anket sonuçlarına göre tüm cinsel yönelim gruplarının bir arada bulunabildiği semtler Alsancak ve Karataş'tır. Diğer taraftan bazı semtlerde birden fazla cinsel yönelim grubu yaşamaktadır:

- Konak'ta lezbiyen gey ve transeksüeller,
- Göztepe'de biseksüel ve transeksüeller,
- Güzelyalı'da lezbiyen ve geyler,
- Küçükyalı'da biseksüel ve travestiler yaşamaktadır.

Tablo 20. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet Ettikleri Semtler

İlçe	İkamet Edilen Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bayraklı	Bayraklı	1	0	0	0	0	1
Çeşme	Çeşme	0	0	1	0	0	1
Çiğli	Çiğli	0	1	0	0	0	1
Güzelbahçe	Güzelbahçe	0	1	0	0	0	1
Urla	Urla	0	1	1	0	0	2
Narlıdere	Narlıdere	3	0	3	0	0	6
Buca	Buca	3	3	1	0	0	7
Balçova	Balçova	1	6	2	0	0	9
Karşıyaka	Karşıyaka	8	2	5	2	0	17
	Alaybey	0	0	1	0	0	1
	Bostanlı	1	0	1	0	0	2
	Mavişehir	0	0	1	0	0	1
Toplam		9	2	8	2	0	21
Bornova	Bornova	4	9	6	2	0	21
Karabağlar	Hatay	3	3	4	5	3	18
	Üçkuyular	0	0	2	0	0	2
	Üçyol	0	0	1	0	0	1
Toplam		3	3	7	5	3	21
Konak	Konak	3	5	0	1	0	9
	Alsancak	6	1	4	16	9	36
	Göztepe	0	0	2	1	0	3
	Güzelyalı	1	2	0	0	0	3
	Karataş	2	3	2	1	2	10
	Küçükyalı	0	0	1	0	1	2
Toplam		12	11	9	19	12	63
Cevap Yok		0	1	0	0	0	1
Toplam		36	38	38	28	15	155

Karabağlar için;

- Hatay’da tüm cinsel yönelim grupları,
- Üçkuyular ve Üçyol’da biseksüeller yaşamaktadır.

LGBTT bireyler Konak’ta olduğu gibi Karşıyaka ilçesinin de pek çok semtinde yaşamaktadır.

- Karşıyaka’da lezbiyen, gey, biseksüel ve transeksüeller,
- Alaybey’de biseksüeller,
- Bostanlı’da lezbiyen ve biseksüeller,

- Mavişehir’de biseksüeller yaşamaktadır.

Diğer ilçeler için semt bilgileri verilmediğinden ilçe için yapılan bilgiler geçerlidir.

Anket yapılan bireylerin %79’u ikamet ettikleri mahalle sorusuna cevap vermemiştir. Bu oranın yüksekliğinin, kimliklerini gizlemek zorunda kalmaları ve dolayısıyla güvenlikle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Alınan cevaplarda en çok mahalle ismi belirtilen ilçe Konak’tır (Akın Simav, Alsancak, Ege, Güzelyalı, Kahramanlar, Mithatpaşa, Murat Reis, Poligon). Bunun hem ilçede yapılan anket sayısının fazla olması hem de bu ilçeyi rahat ilçe olarak görmeleri nedeniyle yaşadıkları yer bilgisini kolaylıkla verebilmelerinin sonucu olduğu sanılmaktadır. Diğer mahalle ismi verilen ilçeler Karabağlar (Bahçelievler, Basın Sitesi, İnönü Caddesi, Piri Reis), Bornova (Atatürk, Erzene, Evka 3, Manavkuyu), Karşıyaka (Postacılar, Yeni Girne), Balçova (Alparslan, Teleferik), Narlıdere (Narlı) ve Buca’dır (Cumhuriyet).

4.2. Çalışma Alanları İçin Yer Seçimleri

4.2.1. Ankara

LGBT bireylerin çalışmak için seçtiği yerler araştırılırken bireylerin %47’si çalıştığı ilçeyi açıklamamıştır.

Cevap verenler içerisindeki dağılıma göre bireylerin %75’i Çankaya’da; %6’sı Altındağ’da, %6’sı Yeni Mahalle’de, %3’ü Mamak’ta ve %3’ü Sincan’da çalışmaktadır. Anket yapılan bireylerin %8’i çalışma yerine her yer cevabını vermiştir. Çünkü bu cevabı verenlerin %67’si transeksüel ve %33’ü gey olup bunlar seks işçisidir.

İlçeler bazında incelendiğinde Çankaya’da çalışanların %15’i lezbiyen, %41’i gey, %33’ü biseksüel ve %11’i transeksüel; Yeni Mahalle’de çalışanların %50’si lezbiyen, %50’si gey; Altındağ’da çalışanların %50’si biseksüel ve %50’si transeksüel; Sincan’da çalışanların tamamı (%100) gey ve Mamak’ta çalışanların tamamı (%100) biseksüeldir.

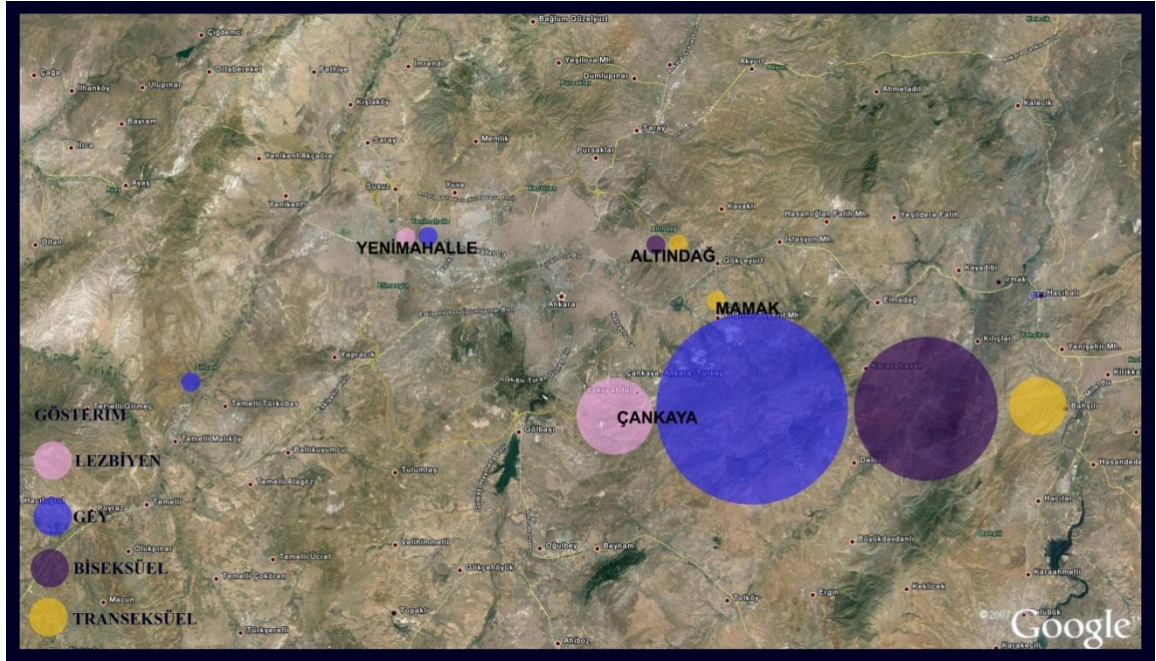

Tablo 21. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler

Çalışılan İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Mamak	0	0	0	1	1
Sincan	0	1	0	0	1
Altındağ	0	0	1	1	2
Yeni Mahalle	1	1	0	0	2
Her Yer	0	1	0	2	3
Çankaya	4	11	9	3	27
Cevap Yok	12	16	4	0	32
Toplam	17	30	14	7	68

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %20’si Yeni Mahalle’de %80’i Çankaya’da; geylerin %79’u Çankaya’da, %7’si Sincan’da, %7’si Yeni Mahalle’de, %7’si her yerde; biseksüellerin %90’ı Çankaya’da, %10’u Altındağ’da; transeksüellerin %43’ü Çankaya’da, %29’u heryerde, %14’ü Altındağ’da ve %14’ü Mamak’ta ve çalışmaktadır.

LGBT bireylerin cinsel yönelime göre çalıştığı ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 3. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler

Görüldüğü gibi;

- LGTT bireylerin hepsi birden sadece Çankaya’da çalışmaktadır.
- Mamak hiçbir lezbiyen, gey ve biseksüelin;

- Sincan ve Yeni Mahalle hiçbir lezbiyen, biseksüel ve transeksüelin;
- Altındağ hiçbir lezbiyen ve geyin;

çalışmak için seçtiği ilçe olmamıştır.

Bireylere ilçe içerisinde çalıştıkları semt de sorulmuş ancak %57 oranında yanıt alınmamıştır.

Çalışılan semtler ilçelere göre incelenmiştir. Buna göre, Çankaya'da çalışanların %89'u cevap vermiştir. Tablodan da görüldüğü gibi LGBT bireyler Çankaya ilçesinin pek çok semtinde çalışmaktadır.

Her bir cinsel yönelim için belirli semtlerin seçildiği gözlenmektedir

- Lezbiyenler Kızılay, Küçük Esat, Tunalı Hilmi semtlerinde;
- Geyler Bahçelievler, Demirtepe, Kavaklıdere, Kızılay, Küçük Esat semtlerinde;
- Biseksüeller Bahçelievler, Demirtepe, Gazi Osmanpaşa, Kavaklıdere, Kızılay, Tunalı Hilmi, Yıldız semtlerinde;
- Transeksüeller, Cinnah, Yukarı Ayrancı semtlerinde çalışmaktadır.

Bir başka deyişle, anket sonuçlarına göre tüm cinsel yönelim gruplarının bir arada çalıştığı bir semt bulunmamaktadır. Ancak, verilen sonuçlara göre

- Bahçelievler, Demirtepe ve Kavaklıdere'de geyler ve biseksüeller;
- Gazi Osmanpaşa ve Yıldız'da biseksüeller,
- Cinnah ve Yukarı Ayrancı'da transeksüeller;
- Kızılay'da lezbiyenler, geyler ve biseksüeller;
- Küçük Esat'ta lezbiyenler ve geyler,
- Tunalı Hilmi'de lezbiyenler ve biseksüeller çalışmaktadır.

Sincan'da çalışanların tamamı (%100) cevap vermiştir. Sincan Organize Sanayi Bölgesi'nde çalışan bir kişi geydir.

Tablo 22. Ankara’da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları Semtler

İlçe	Çalışılan Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Bahçelievler	0	1	1	0	2
	Cinnah	0	0	0	2	2
	Demirtepe	0	1	1	0	2
	Gazi Osman Paşa	0	0	1	0	1
	Kavaklıdere	0	2	1	0	3
	Kızılay	1	4	2	0	7
	Küçük Esat	1	2	0	0	3
	Tunalı Hilmi	1	0	1	0	2
	Yıldız	0	0	1	0	1
	Yukarı Ayrancı	0	0	0	1	1
Toplam		3	10	8	3	24
Sincan	Sincan Organize Sanayi	0	1	0	0	1
Yeni Mahalle	Yeni Mahalle	1	0	0	0	1
Her Yer		0	1	0	2	2
Cevap Yok		13	18	6	2	39
Toplam		17	30	14	7	68

Yeni Mahalle’de çalışanların %50’si cevap vermiştir. Çalışanlardan biri olan lezbiyen birey, semt bilgisi olarak yine Yeni Mahalle ismini vermiştir.

Çalışma alanlarında cevap verilen ilçe oranlarının %50’nin üzerinde olması ve hatta Sincan’da %100’ü ve Çankaya’da %89’u bulması cinsel yönelim gruplarının çalışma alanları üzerinde önemli fikirler vermektedir.

Anket yapılan bireylerin %82’si çalıştıkları mahalle sorusuna cevap vermemiştir. Bu oranın yüksekliğinin ikamet ettikleri alanlarda olduğu gibi kimliklerini gizlemek zorunda olmaları ve dolayısıyla güvenlikle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Alınan cevaplarda en çok mahalle ismi belirtilen ilçe Çankaya’dır (Bahçelievler, Birlik, Küçük Esat, Maltepe). Bunun hem ilçede yapılan anket sayısının fazla olması hem de hem de bu ilçeyi rahat ilçe olarak görmeleri nedeniyle çalıştıkları yer bilgisini kolaylıkla verebilmelerinin sonucu olduğu sanılmaktadır. Diğer mahalle ismi verilen ilçe Sincan olup Organize Sanayi Bölgesi’nin bulunduğu Ahi Evran Mahallesi adı verilmiştir.

4.2.2. İzmir

LGBTT bireylerin çalışmak için seçtiği yerler araştırılırken bireylerin %16'sı çalıştığı ilçeyi açıklamamıştır.

Cevap verenler içerisindeki dağılıma göre bireylerin %47'si Konak'ta; %17'si Bornova'da; %9'u Karabağlar'da; %6'sı Narlıdere'de, %5'i Buca'da, %4'ü Karşıyaka'da, %3'ü Balçova'da, %2'si Gaziemir'de, %2'si Çeşme'de, %1'i Urla'da, %1'i Menemen'de ve %1', Kemalpaşa'da çalışmaktadır. Çalıştığı ilçeye değişiyor cevabını veren 1 gey 18; 1 lezbiyen turizm sektöründe çalışmaktadır.

Tablo 23. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler

Çalışılan İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Değişiyor	1	1	0	0	0	2
Kemalpaşa	0	1	0	0	0	1
Menemen	1	0	0	0	0	1
Urla	0	1	0	0	0	1
Çeşme	0	0	2	0	0	2
Gaziemir	0	1	1	0	0	2
Balçova	0	4	1	0	0	5
Karşıyaka	4	1	1	0	0	6
Buca	3	1	3	0	0	7
Narlıdere	2	3	3	0	0	8
Karabağlar	1	2	3	1	5	12
Bornova	6	7	6	3	0	22
Konak	13	8	10	20	10	61
Cevap Yok	5	8	8	4	0	25
Toplam	36	38	38	28	15	155

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %43'ü Konak'ta, %19'u Bornova'da, %13'ü Karşıyaka'da, %10'u Buca'da, %6'sı Narlıdere'de, %3'ü Karabağlar'da, %3'ü Menemen'de; geylerin %27'i Konak'ta, %23'ü Bornova'da, %14'ü Balçova'da, %10'u Narlıdere'de, %7'si Karabağlar'da, %3'ü Buca'da, %3'ü Karşıyaka'da, %3'ü Gaziemir'de, %3'ü Urla'da, %3'ü Kemalpaşa'da; biseksüellerin %34'ü Konak'ta, %20'si Bornova'da, %10'u Karabağlar'da, %10'u Narlıdere'de, %10'u Buca'da, %7'si Çeşme'de, %3'ü Karşıyaka'da, %3'ü Balçova'da, %3'ü Gaziemir'de; transeksüellerin

%83'ü Konak'ta, %13'ü Bornova'da, %4'ü Karabağlar'da; travestilerin %67'si Konak'ta ve %33'ü Karabağlar'da çalışmaktadır.

LGBT bireylerin cinsel yönelime göre çalıştığı ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 4. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları İlçeler

Görüldüğü gibi;

- LGBT bireylerin hepsi birden sadece Konak'ta ve Karabağlar'da çalışmaktadır.
- Bornova hiçbir travestinin;
- Buca, Karşıyaka ve Narlıdere hiçbir tranekseülin ve travestinin;
- Balçova ve Gaziemir hiçbir lezbiyen, transeksüel ve travestinin;
- Çeşme hiçbir lezbiyen, gey, transeksüel ve travestinin;
- Kemalpaşa ve Urla hiçbir lezbiyen, biseksüel, transeksüel ve travestinin;
- Menemen hiçbir gey, biseksüel, transeksüel ve travestinin

çalışmak için seçtiği ilçe olmamıştır.

Bireylere ilçe içerisinde çalıştıkları semt de sorulmuş ancak %16 oranında yanıt alınamamıştır.

Çalışılan semtler ilçelere göre incelenmiştir. Buna göre, Konak'ta çalışanların tamamı cevap vermiştir. Tablodan da görüldüğü gibi LGBTT bireyler Konak ilçesinin pek çok semtinde çalışmaktadır.

Her bir cinsel yönelim için belirli semtlerin seçildiği gözlenmektedir:

- Lezbiyenler Alsancak, Karataş, Kemeraltı, Konak, Yenişehir semtlerinde;
- Geyler Alsancak, Karataş, Kemeraltı, Konak semtlerinde;
- Biseksüeller Alsancak, Kemeraltı, Konak semtlerinde;
- Transeksüeller ve travestiler sadece Alsancak semtinde çalışmaktadır.

Bir başka deyişler, anket sonuçlarına göre tüm cinsel yönelim gruplarının bir arada çalıştığı tek semt Alsancak'tır. Ek olarak;

- Konak'ta lezbiyenler, geyler ve biseksüeller;
- Kemeraltı'nda geyler ve biseksüeller,
- Karataş'ta lezbiyenler ve geyler;
- Küçükalyalı ve Yenişehir'de lezbiyenler çalışmaktadır.

Bornova'da çalışanların %95'i cevap vermiştir. Buna göre;

- Bornova'da lezbiyen, gey, biseksüel ve transeksüeller,
- Pınarbaşı'nda biseksüeller çalışmaktadır.

Karabağlar'da çalışanların tamamı cevap vermiştir. Buna göre;

- Hatay'da tüm cinsel yönelim grupları,
- Üçkuyular'da geyler çalışmaktadır.

Karşıyaka'da çalışanların tamamı cevap vermiştir. Buna göre;

- Karşıyaka'da lezbiyen ve geyler,
- Alaybey'de biseksüeller,
- Bostanlı'da lezbiyenler çalışmaktadır.

Diğer ilçeler için semt bilgileri verilmediğinden ilçe için yapılan bilgiler geçerlidir.

Tablo 24. İzmir’de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Çalıştıkları Semtler

İlçe	Çalışılan Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Balçova	Balçova	0	4	1	0	0	5
Buca	Buca	3	1	3	0	0	7
Çeşme	Çeşme	0	0	2	0	0	2
Gazimir	Gazimir	0	1	1	0	0	2
Kemalpaşa	Kemalpaşa	0	1	0	0	0	1
Menemen	Menemen	1	0	0	0	0	1
Narlidere	Narlidere	2	3	3	0	0	8
Urla	Urla	0	1	0	0	0	1
Bornova	Bornova	6	7	5	3	0	21
	Pınarbaşı	0	0	1	0	0	1
Toplam		6	7	5	3	0	21
Konak	Konak	1	4	6	0	0	11
	Alsancak	8	2	3	20	10	43
	Kemeraltı	0	1	1	0	0	2
	Karataş	1	1	0	0	0	2
	Küçükyalı	1	0	0	0	0	1
	Yenişehir	2	0	0	0	0	2
Toplam		13	8	10	20	10	61
Karabağlar	Üçkuyular	0	1	0	0	0	1
	Hatay	1	1	3	1	5	11
Toplam		1	2	3	1	5	12
Karşıyaka	Karşıyaka	3	1	0	0	0	4
	Alaybey	0	0	1	0	0	1
	Bostanlı	1	0	0	0	0	1
Toplam		4	1	1	0	0	6
Değişiyor		1	1	0	0	0	2
Cevap Yok		5	8	8	4	0	25
Toplam		36	38	38	28	15	155

Anket yapılan bireylerin %90’ı çalıştıkları mahalle sorusuna cevap vermemiştir. Bu oranın yüksekliğinin ikamet ettikleri alanlarda olduğu gibi kimliklerini gizlemek zorunda olmaları ve dolayısıyla güvenlikle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Alınan cevaplarda en çok mahalle ismi belirtilen ilçe Konak’tır (Alsancak, Murat Reis). Bunun hem ilçede yapılan anket sayısının fazla olması hem de hem de bu ilçeyi rahat ilçe olarak görmeleri nedeniyle çalıştıkları yer bilgisini kolaylıkla verebilmelerinin sonucu olduğu sanılmaktadır. Diğer mahalle ismi verilen ilçeler Balçova (Bahçelerarası, Korutürk), Bornova (Kazım Dirik), Karabağlar (Piri Reis), Karşıyaka (Postacılar) ve Narlıdere’dir (Narlı).

4.3. Değerlendirme - Yaşama ve Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması

4.3.1. Ankara

LGBT bireylerin yaşama ve çalışma alanları cinsel yönelime göre karşılaştırıldığında Çankaya'da oturan lezbiyenlerin %22'si Çankaya'da, %11'i Yeni Mahalle'de; Keçiören'de oturanların %50'si Çankaya'da; Mamak'ta oturanların %25'i Çankaya'da çalışmaktadır⁴⁷.

Çankaya'da oturan geylerin %47'si Çankaya'da; Mamak'ta oturanların tamamı Çankaya'da; Keçiören'de oturanların %20'si Çankaya'da, %20'si Yeni Mahalle'de çalışmaktadır.

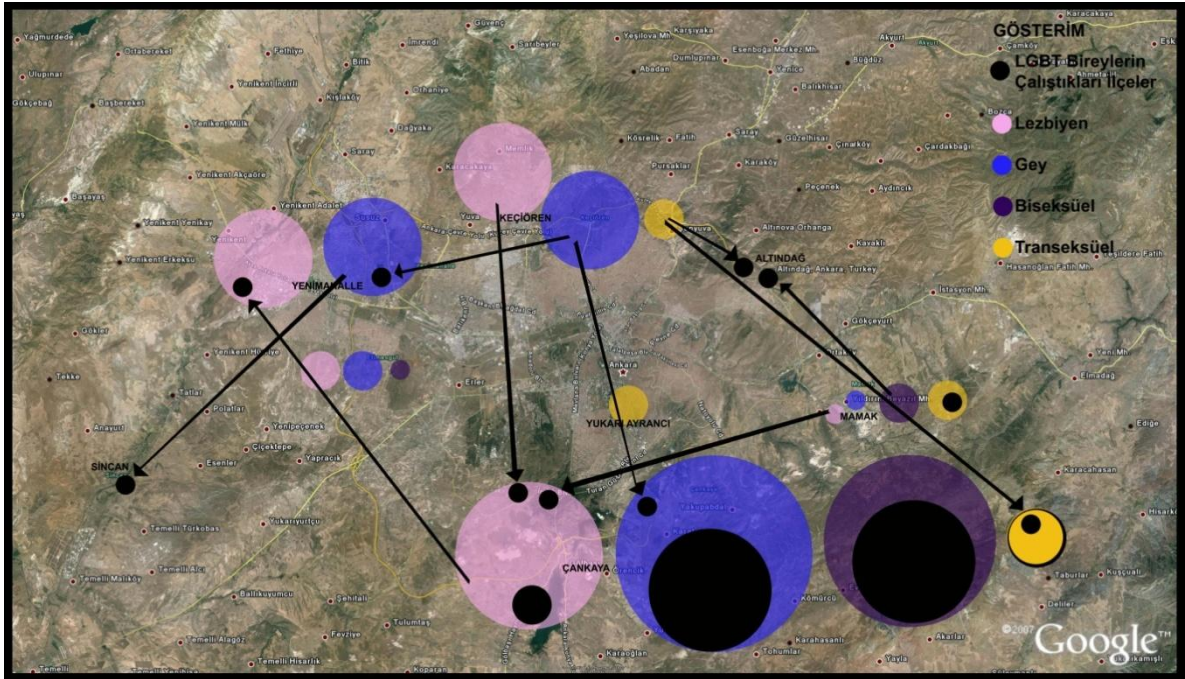
Çankaya'da oturan biseksüellerin %82'si Çankaya'da; Mamak'ta oturanların %50'si Altındağ'da çalışmaktadır.

Çankaya'da ve Mamak'ta (her yerde çalıştığını belirten bir kişi dışında) oturan transeksüellerin tamamı oturdukları ilçede; Keçiören'de oturan bir kişi Çankaya'da, bir kişi ise Altındağ'da çalışmaktadır.

LGBT bireylerin cinsel yönelime göre ikamet ve çalışma alanlarının karşılaştırılması aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Oturdukları semti belirten lezbiyenlerin %76'sı ve geylerin %60'ı çalıştıkları semti belirtmediğinden bir karşılaştırma yapılmamıştır. Cevap vermeme oranları biseksüellerde %43'e ve transeksüellerde %30'a düşmektedir. Biseksüellerden Bahçelievler'de oturan bir kişi Bahçelievler'de; Kavaklıdere'de oturan bir kişi Kavaklıdere'de; Yukarı Ayrancı'da oturan bir kişi Kızılay'da; Dikimevi'nde oturan bir kişi Tunalı Hilmi'de; Küçük Esat'ta oturanların %33'ü Demirtepe'de, %33'ü Gaziosmanpaşa'da, %33'ü Kızılay'da; Oran'da oturan bir kişi Yıldız'da çalışmaktadır. Transeksüellerden Cinnah'ta oturan bir kişi Cinnah'ta; Yukarı Ayrancı'da oturan bir kişi Yukarı Ayrancı'da; Çankaya ve Abidin Paşa'da oturan birer kişi her yerde çalışmaktadır.

Harita 5. Ankara'da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet ve Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması

Anket yapılan lezbiyenlerin %92'si; geylerin %80'i; biseksüellerin %93'ü ve transeksüellerin ise %71'i çalıştıkları mahalleyi belirtmediğinden oturlan mahalle ile bir karşılaştırma yapılamamıştır.

4.3.2. İzmir

LGBT bireylerin yaşama ve çalışma alanları cinsel yönelime göre karşılaştırıldığında Konak'ta oturan lezbiyenlerin %75'i Konak'ta, %8'i Bornova'da, %8'i Karşıyaka'da; Balçova'da oturanların tamamı (1lezbiyen) Konak'ta; Bornova'da oturanların tamamı Bornova'da; Buca'da oturanların tamamı Buca'da; Karşıyaka'da oturanların %33'ü Karşıyaka'da, %22'si Konak'ta, %11'i Bornova'da, %11'i Menemen'de, %11'i Narlıdere'de; Karabağlar'da oturanların %33'ü Karabağlar'da, %33'ü Konak'ta; Narlıdere'de oturanların %33'ü Narlıdere'de⁴⁸ çalışmaktadır.

Konak'ta oturan geylerin %46'sı Konak'ta, %18'i Narlıdere'de, %9'u Gaziemir'de; Balçova'da oturanların %50'si Balçova'da, %17'si Karabağlar'da, %17'si Narlıdere'de Bornova'da oturanların %67'si Bornova'da, %11'i Konak'ta; Karşıyaka'da oturanların

%50'si Karşıyaka'da, %50'si Kemalpaşa'da; Karabağlar'da oturanların %33'ü Karabağlar'da, %33'ü Konak'ta; Urla'da oturanların tamamı (1 gey) Balçova'da çalışmaktadır.

Konak'ta oturan biseksüellerin %44'ü Konak'ta, %22'si Bornova'da; Çeşme'de oturanların tamamı Çeşme'de; Balçova'da oturanların %50'si Balçova'da; Bornova'da oturanların %34'ü Bornova'da, %17'si Buca'da, %17'si Gaziemir'de; Buca'da oturanların tamamı (1 biseksüel) Buca'da; Karşıyaka'da oturanların %50'si Konak'ta, %13'ü Karşıyaka'da, %13'ü Bornova'da; Karabağlar'da oturanların %43'ü Karabağlar'da, %14'ü Konak'ta, %14'ü Bornova'da; Narlıdere'de oturanların tamamı Narlıdere'de; Urla'da oturanların tamamı Çeşme'de çalışmaktadır.

Konak'ta oturan transeksüellerin %95'i Konak'ta; Bornova'da oturanların tamamı Bornova'da; Karabağlar'da oturanların %20'si Karabağlar'da, %20'si Konak'ta çalışmaktadır.

Konak'ta oturan travestilerin %83'ü Konak'ta, %17'si Karabağlar'da; Karabağlar'da oturanların tamamı Karabağlar'da çalışmaktadır.

LGBTT bireylerin cinsel yönelime göre ikamet ve çalışma alanlarının karşılaştırılması aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Harita 6. İzmir'de LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İkamet ve Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması

Oturdukları semti belirten lezbiyenlerin %14'ü, geylerin %21'i, biseksüellerin %21'i ve transeksüellerin %14'ü çalıştıkları semti belirtmemiştir⁴⁹. Lezbiyenlerden Alsancak'ta oturanların %83'ü Alsancak'ta, %17'si Bostanlı'da; Balçova'da oturanların tamamı Konak'ta; Bornova'da oturanların tamamı Bornova'da; Bostanlı'da oturanların tamamı Alsancak'ta; Buca'da oturanların tamamı Buca'da; Güzelyalı'da oturanların tamamı Küçükalyalı'da; Hatay'da oturanların %33'ü Hatay'da, %33'ü Yenişehir'de; Karşıyaka'da oturanların %35'i Karşıyaka'da, %13'ü Alsancak'ta, %13'ü Bornova'da, %13'ü Menemen'de, %13'ü Narlıdere'de; Karataş'ta oturanların %50'si Karataş'ta, %50'si Yenişehir'de; Konak'ta oturanların %33'ü Alsancak'ta, %33'ü Bornova'da; Narlıdere'de oturanların %33'ü Narlıdere'de çalışmaktadır.

Geylerden Alsancak'ta oturanların tamamı Alsancak'ta; Balçova'da oturanların %49'u Balçova'da, %17'si Üçkuyular'da, %17'si Narlıdere'de; Bornova'da oturanların %66'sı Bornova'da, %22'si Konak'ta; Buca'da oturanların %33'ü Buca'da, %33'ü Alsancak'ta, %33'ü Bornova'da; Güzelbahçe'de oturanların tamamı Yenişehir'de; Güzelyalı'da oturanların %50'si Narlıdere'de; Hatay'da oturanların %33'ü Hatay'da, %33'ü Karataş'ta; Karşıyaka'da oturanların %50'si Karşıyaka'da, %50'si Kemalpaşa'da; Karataş'ta oturanların %33'ü Kemeraltı'nda; Konak'ta oturanların %60'ı Konak'ta, %20'si Gaziemir'de, %20'si Narlıdere'de; Urla'da oturanların tamamı Balçova'da çalışmaktadır.

Biseksüellerden Çeşme'de oturanların tamamı Çeşme'de; Üçkuyular'da oturanların %50'si Hatay'da, %50'si Kemeraltı'nda; Üçyol'da oturanların tamamı Bornova'da; Alaybey'de oturanların tamamı Alaybey'de; Alsancak'ta oturanların %50'si Alsancak'ta, %25'i Buca'da; Balçova'da oturanların %50'si Balçova'da; Bornova'da oturanların %17'si Bornova'da, %17'si Buca'da, %17'si Gaziemir'de, %17'si Konak'ta, %17'si Pınarbaşı'nda; Bostanlı'da oturanların tamamı Konak'ta; Buca'da oturanların tamamı Buca'da; Göztepe'de oturanların %50'si Konak'ta, %50'si Bornova'da; Hatay'da oturanların %50'si Hatay'da; Küçükalyalı'da oturanların tamamı Konak'ta; Karşıyaka'da oturanların %20'si Konak'ta, %20'si Alsancak'ta, %20'si Bornova'da; Karataş'ta oturanların %50'si Bornova'da; Mavişehir'de oturanların tamamı Konak'ta; Narlıdere'de oturanların tamamı Narlıdere'de; Urla'da oturanların Tmamı Çeşme'de çalışmaktadır.

Transeksüellerden Alsancak'ta oturanların tamamı Alsancak'ta, Bornova'da oturanların tamamı Bornova'da; Hatay'da oturanların %20'si Hatay'da, %20'si Alsancak'ta; Karşıyaka'da oturanların %50'si Alsancak'ta, %50'si Bornova'da; Karataş'ta oturanların tamamı Alsancak'ta; Konak'ta oturanların tamamı Alsancak'ta çalışmaktadır.

Travestilerden Alsancak'ta oturanların tamamı Alsancak'ta; Hatay'da oturanların tamamı Hatay'da; Küçükyalı'da oturanların tamamı Alsancak'ta; Karataş'ta oturanların tamamı Hatay'da çalışmaktadır.

Anket yapılan lezbiyenlerin %94'ü; geylerin %89'u; biseksüellerin %84'ü; transeksüellerin %93'ü ve travestilerin ise %93'ü çalıştıkları mahalleyi belirtmediğinden oturulan mahalle ile bir karşılaştırma yapılamamıştır. Diğer taraftan, cevap veren ki lezbiyenden Alsancak Mahallesi'nde oturan Alsancak Mahallesi'nde; Yeni Girne'de oturan Postacılar Mahallesi'nde çalışmaktadır. Cevap veren dört geyden Akın Simav Mahallesi'nde oturan çalıştığı yerin değiştiğini; Manavkuyu'da oturan Konak'ta; Murat Reis Mahallesi'nde oturan Murat Reis Mahallesi'nde; Oturduğu mahalleyi belirtmeyen bir kişi ise Bahçelerarası Mahhalesi'nde çalıştığını belirtmiştir. Cevap veren altı biseksüelden oturduğu mahalleyi belirtmeyen üç kişi Alsancak Mahallesi'nde, Narlı Mahallesi'nde ve Piri Reis Mahallesi'nde; Ege Mahallesi'nde oturan 1 kişi Kazım Dirik Mahallesi'nde; Narlı Mahallesi'nde oturan bir kişi Narlı Mahallesi'nde; Teleferik Mahallesi'nde oturan bir kişi Korutürk Mahallesi'nde çalışmaktadır. Cevap veren iki transeksüelin ikisi de Alsancak Mahallesi'nde oturup orada çalışmaktadır. Cevap veren 1 travesti ise oturduğu mahalleyi belirtmeyip Alsancak Mahallesi'nde çalıştığını belirtmiştir.

4.4. LGBTT Gözüyle LGBTT Bireylerin Yaşama Alanları

4.4.1. Ankara

LGBTT bireylere kendi ikametlerinin yanı sıra kendilerine benzettikleri insanların nerelerde ikamet ettiklerini düşündükleri de sorulmuş ve toplam 63 yanıt alınmıştır. LGBTT bireylerin %85'ine göre LGBTT'ler Çankaya'da; %3'üne göre Yeni Mahalle'de; %3'üne göre Keçiören'de; %3'üne göre Altındağ'da; %2'sine göre Mamak'ta; %2'sine

göre her yerde ikamet etmektedir. Bireylerin %2'si bu konuda bilgileri olmadığını belirtmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %81'i lezbiyenlerin Çankaya'da, %13'ü Altındağ'da oturduğunu düşünürken %6'sı bu konuda bilgisi olmadığını; geylerin %88'i geylerin Çankaya'da, %4'ü Yeni Mahalle'de, %4'ü Mamakta oturduğunu düşünürken %4'ü bu konuda bilgisi olmadığını; biseksüellerin %93'ü biseksüellerin Çankaya'da, %7'si Yeni Mahalle'de; transeksüellerin %67'si transeksüellerin Çankaya'da ve %33'ü Keçiören'de oturduğunu belirtmiştir.

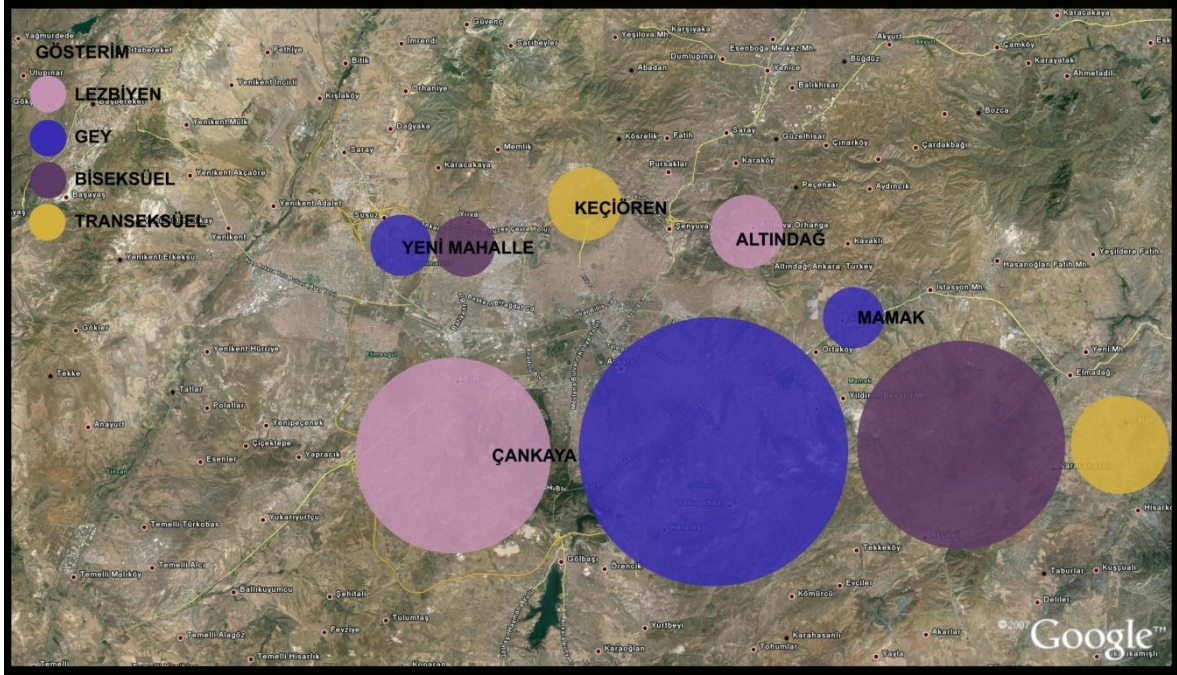
Tablo 25. Ankara'da LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturduğu İlçeler

Oturulan İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Mamak	0	1	0	0	1
Heryer	0	1	0	0	1
Bilmiyorum	1	0	0	0	1
Altındağ	2	0	0	0	2
Keçiören	0	0	0	2	2
Yeni Mahalle	0	1	1	0	2
Çankaya	13	23	14	4	54
Toplam	16	26	15	6	63

Görüldüğü gibi LGBTT bireylere göre tüm cinsel yönelim gruplarının hepsi birden Çankaya'da yaşamaktadır. Diğer taraftan LGBTT'lere göre,

- Yeni Mahalle hiçbir lezbiyenin ve transeksüelin;
- Keçiören hiçbir lezbiyen, gey ve biseksüelin;
- Altındağ hiçbir gey, biseksüel ve transeksüelin;
- Mamak hiçbir lezbiyen, biseksüel ve transeksüelin ikamet ettiği ilçe değildir.

LGBTT bireylere göre cinsel yönelim gruplarının ikamet ettikleri ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 7. LGBTT Bireylerin Gözünden Ankara'da Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilen İlçeler

Tablo 26. Ankara'da LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturduğu Semtler

İlçe	İkamet Edilen Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	ODTÜ Kampüsü	0	1	0	0	1
	Balgat	0	0	1	0	1
	Cebeci	1	1	0	0	2
	Dikimevi	1	1	0	0	2
	Kurtuluş	0	2	0	0	2
	Bahçelievler	0	3	1	0	4
	Kavaklıdere	1	0	3	0	4
	Kolej	1	4	0	0	5
	Kızılay	4	2	2	0	8
	Aşağı Ayrancı	2	6	3	1	12
Küçük Esat	9	14	11	3	37	
Toplam		19	34	21	4	78
Yeni Mahalle	Batıkent	0	0	1	0	1
	Çay yolu	0	0	1	0	1
	Demetevler	0	1	0	0	1
Toplam		0	1	2	0	3
Altındağ	Çin Çin Mahallesi	2	0	0	0	2
Heryer		1	1	0	0	2
Bilmiyorum		1	0	0	0	1
Toplam		23	32	23	4	86

LGBTT bireylere kendilerine benzettikleri insanların oturduklarını düşündükleri ilçelerin yanı sıra semt bilgileri de sorulmuş ve birden fazla isim belirtebilecekleri söylendiğinden toplam 86 yanıt alınmıştır. Her bir ilçe için incelendiğinde LGBTT bireylerin düşüncelerine göre Çankaya'da;

- Lezbiyenler Cebeci, Dikimevi, Kavaklıdere, Kolej, Kızılay, Aşağı Ayrancı ve Küçük Esat,
- Geyleler ODTÜ Kampüsü, Cebeci, Dikimevi, Kurtuluş, Bahçelievler, Kolej, Kızılay, Aşağı Ayrancı ve Küçük Esat,
- Biseksüeller Balgat, Bahçelievler, Kavaklıdere, Kızılay, Aşağı Ayrancı ve Küçük Esat,
- Transeksüeller Aşağı Ayrancı ve Küçük Esat semtlerinde ikamet etmektedir.

Görüldüğü gibi Aşağı Ayrancı ve Küçük Esat tüm cinsel yönelim gruplarının ikamet ettikleri yer olarak gösterilmektedir.

Yeni Mahalle'de lezbiyen ve transeksüellerin yaşadığı düşünülmemektedir. Diğer taraftan,

- Geylelerin Demetevler'de,
- Biseksüellerin Batıkent ve Çayyolu'nda ikamet ettiği düşünülmektedir.

Altındağ'da sadece Çin Çin Mahallesi'nde ve sadece lezbiyenlerin yaşadığı düşünülmektedir.

Cevap verenlerin %1'sini oluşturan lezbiyenler lezbiyenlerin; %1'ini oluşturan geyleler geylelerin heryerde ikamet ettiğini düşünmektedir. Cevap verenlerin %1'ini oluşturan lezbiyenler ise lezbiyenlerin nerde ikamet ettiğini bilmediğini belirtmiştir.

LGBTT bireylere kendilerine benzettikleri insanların oturduklarını düşündükleri semtlerin yanı sıra sokak/cadde bilgileri de sorulmuş ve 43 yanıt alınmıştır.

Tablo 27. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturduğu Sokaklar

İlçe	İkamet Edilen Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Kennedy	0	0	1	0	1
	Konur	0	0	1	0	1
	Selânik	0	0	1	0	1
	Yaprak	1	0	0	0	1
	Bardacık	1	0	1	0	2
	Bülbül Deresi	0	1	1	0	2
	Yedinci Cadde	0	2	0	0	2
	Hoşdere	1	3	1	0	5
	Tunalı Hilmi	4	14	5	2	25
Toplam		7	20	11	2	40
Heryer		1	1	0	0	2
Bilmiyorum		1	0	0	0	1
Toplam		9	21	11	2	43

Alınan yanıtların %93’ünü tabloda da görüldüğü gibi Çankaya’daki sokak/cadde isimleri oluşturmaktadır. Çankaya’da ise Tunalı Hilmi Caddesi hem Çankaya için verilen yanıtların %63’ü gibi en büyük kısmını oluşturması hem de alınan yanıtlara göre tüm cinsel yönelim gruplarının orada oturduğunun varsayılması ile öne çıkmaktadır. Bunlara ek olarak Tunalı Hilmi Caddesi transeksüellerin yaşadığı sanılan tek sokak olarak gösterilmektedir. İkinci sırada bulunan Hoşdere Caddesi, Çankaya için alınan yanıtların %13’ünü oluşturmakta olup lezbiyen, gey ve biseksüellerin ikamet ettiği sokak olarak düşünülmektedir.

Lezbiyenlerin hangi sokakta oturduğunu bilmediğini belirtenlerin oranı cevap veren lezbiyenlerin %11’ini; lezbiyenlerin her sokakta oturduğunu düşünen lezbiyenler cevap veren lezbiyenlerin %11’ini; geylerin her sokakta oturduğunu düşünen geyler cevap veren geylerin %5’ini oluşturmaktadır.

4.4.2. İzmir

İzmir’de de LGBTT bireylere kendi ikametlerinin yanı sıra kendilerine benzettikleri insanların nerelerde ikamet ettiklerini düşündükleri de sorulmuş ve birden fazla yeri belirtme seçenekleri olduğundan toplam 166 yanıt alınmıştır. LGBTT bireylerin %70’ine

göre LGBTT'ler Konak'ta; %15'ine göre Karşıyaka'da; %8'ine göre Bornova'da; %3'üne göre Karabağlar'da; %2'sine göre heryerde; %1'ine göre Buca'da ve %1'ine göre Balçova'da ikamet etmektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %57'si lezbiyenlerin Konak'ta; %16'sı Karşıyaka'da; %10'u Bornova'da; %8'i heryerde; %2'si Karabağlar'da; %2'si Buca'da; %2'si Balçova'da, geylerin %58'i geylerin Konak'ta; %24'ü Karşıyaka'da; %16'sı Bornova'da; %2'si Karabağlar'da, biseksüellerin %71'i biseksüellerin Konak'ta; %20'si Karşıyaka'da; %4'ü Bornova'da; %2'si Karabağlar'da; %2'si Buca'da, transeksüellerin %87'si transeksüellerin Konak'ta; %7'si Karabağlar'da; %3'ü Karşıyaka'da; %3'ü Bornova'da ve travestilerin %94'ü travestilerin Konak'ta ve %6'sı Karabağlar'da oturduğunu belirtmiştir.

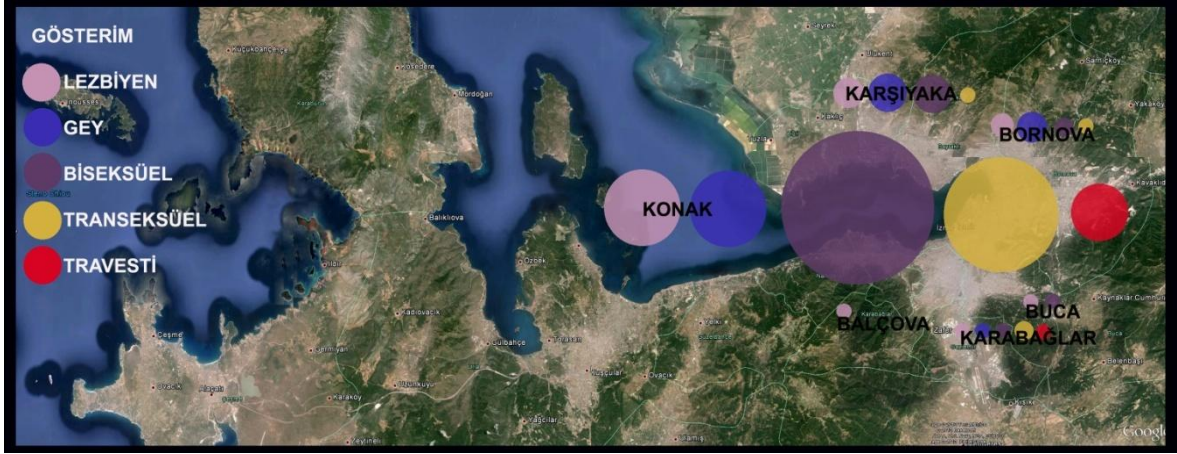
Tablo 28. İzmir'de LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturduğu İlçeler

Oturulan İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Balçova	1	0	0	0	0	1
Buca	1	0	1	0	0	2
Heryer	3	0	0	0	0	3
Karabağlar	1	1	1	2	1	6
Bornova	4	6	2	1	0	13
Karşıyaka	6	9	9	1	0	25
Konak	21	22	32	26	15	116
Toplam	37	38	45	30	16	166

Görüldüğü gibi LGBT bireylere göre tüm cinsel yönelim gruplarının hepsi birden Konak başta olmak üzere Karabağlar'da da yaşamaktadır. Diğer taraftan LGBTT'lere göre,

- Balçova hiçbir geyin, biseksüelin, transeksüelin ve travestinin;
- Buca hiçbir geyin, transeksüelin ve travestinin;
- Bornova ve Karşıyaka hiçbir travestinin ikamet ettiği ilçe değildir.

LGBTT bireylere göre cinsel yönelim gruplarının ikamet ettikleri ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 8. LGBTT bireylerin gözünden İzmir'de Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilen İlçeler

LGBTT bireylere kendilerine benzettikleri insanların oturduklarını düşündükleri ilçelerin yanı sıra semt bilgileri de sorulmuş ve birden fazla isim belirtebilecekleri söylendiğinden toplam 175 yanıt alınmıştır.

Tablo 29. İzmir'de LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturduğu Semtler

İlçe	İkamet Edilen Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Balçova	Balçova	1	0	0	0	0	1
Buca	Buca	1	0	1	0	0	2
Bornova	Bornova	4	6	2	1	0	13
Karşıyaka	Karşıyaka	3	4	4	0	0	11
	Bostanlı	2	6	6	0	0	14
	Mavişehir	2	0	0	1	0	3
Toplam		7	10	10	1	0	28
Karabağlar	Karabağlar	0	0	0	0	1	1
	Hatay	0	0	0	2	0	2
	Üçyol	1	1	1	0	0	3
	İnönü	0	0	0	1	0	1
	Mithatpaşa	1	0	0	0	0	1
Toplam		2	1	1	3	1	8
Konak	Konak	1	3	0	0	0	4
	Güzelyalı	0	0	2	0	0	2
	Karataş	2	0	0	1	0	3
	Alsancak	18	22	30	26	15	111
Toplam		21	25	32	27	15	120
Heryer		3	0	0	0	0	3
Toplam		39	42	46	32	16	175

Her bir ilçe için incelendiğinde LGBTT bireylerin düşüncelerine göre Konak'ta;

- Lezbiyenler Alsancak, Karataş ve Konak,
- Geyleler Alsancak ve Konak,
- Biseksüeller Alsancak ve Güzelyalı,
- Transeksüeller Alsancak ve Karataş,
- Travestiler yalnızca Alsancak semtlerinde ikamet etmektedir.

Görüldüğü gibi Alsancak tüm cinsel yönelim gruplarının ikamet ettikleri yer olarak gösterilmektedir.

Karabağlar'da;

- Lezbiyenlerin Mithatpaşa ve Üçyol,
- Geylelerin ve biseksüellerin sadece Üçyol,
- Transeksüellerin Hatay ve İnönü,
- Travestiler yalnızca Karabağlar'da ikamet ettiği düşünülmektedir.

Karşıyaka'da travestilerin yaşadığı düşünülmemektedir. Diğer taraftan;

- Lezbiyenlerin Karşıyaka, Bostanlı, Mavişehir,
- Geylelerin ve biseksüellerin Karşıyaka ve Bostanlı,
- Transeksüellerin Mavişehir'de yaşadığı düşünülmektedir.

Balçova'da hiçbir gey, biseksüel, transeksüel ve travestinin yaşadığı düşünülmemektedir. Bununla birlikte cevap veren lezbiyenlerin %3'ü lezbiyenlerin Balçova'da oturduğunu belirtmiştir.

Buca'da hiçbir gey, transeksüel ve travestinin yaşadığı düşünülmemektedir. Ancak cevap veren lezbiyenlerin %3'ü lezbiyenlerin; cevap veren biseksüellerin %2'si biseksüellerin Buca'da yaşadığını belirtmiştir.

Bornova'da hiçbir travestinin yaşadığı düşünülmemektedir. Bununla birlikte cevap veren lezbiyenlerin %10'u lezbiyenlerin, cevap veren geylelerin %14'ü geylelerin, cevap

veren biseksüellerin %4'ü biseksüellerin ve cevap veren transeksüellerin %3'ü transeksüellerin Bornova'da yaşadığını belirtmiştir.

Cevap veren lezbiyenlerin %8'i lezbiyenlerin her yerde yaşadığını düşünmektedir.

Bireylere, LGBTT'lerin oturduklarını düşündükleri semtlerin yanı sıra sokak/cadde bilgileri de sorulmuş ve 57 yanıt alınmıştır.

Tablo 30. İzmir'de LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturduğu Sokaklar

İlçe	İkamet Edilen Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Konak	Halil Rıfat Paşa	0	0	0	0	1	1
	Kıbrıs Şehitleri	1	0	0	1	0	2
	Alsancak Kordon Yolu	1	0	2	0	0	3
	Gül Sokak	2	0	1	0	0	3
	Can Yücel Sokak	6	2	1	0	0	9
	Bornova Sokağı	0	0	2	19	14	35
Toplam		10	2	6	20	15	53
Bornova	Fevzi Çakmak Caddesi (Büyükpark)	1	0	0	0	0	1
	162 Sokak (Küçükpark)	0	0	0	1	0	1
Toplam		1	0	0	1	0	2
Her Sokak		2	0	0	0	0	2
Toplam		13	2	6	21	15	57

Alınan yanıtların %93'ünü tabloda da görüldüğü gibi Konak'taki sokak/cadde isimleri oluşturmaktadır.

Konak için cevap veren lezbiyenlerin %60'ına göre lezbiyenler Can Yücel Sokak'ta; %20'sine göre Gül Sokak'ta; %10'una göre Alsancak Kordon Yolu'nda; %10'una göre Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde, cevap veren geylerin tamamına göre (%100) geyler Can Yücel Sokak'ta, cevap veren biseksüellerin %33'üne göre biseksüeller Bornova Sokağı'nda; %33'üne göre Alsancak Kordon Yolu'nda; %17'sine göre Can Yücel Sokak'ta; %17'sine göre Gül Sokak'ta, cevap veren transeksüellerin %95'ine göre

transeksüeller Bornova Sokağı'nda; %5'ine göre Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde, cevap veren travestilerin %93'üne göre travestiler Bornova Sokağı'nda; %5'ine göre Halil Rıfat Paşa Caddesi'nde ikamet etmektedir.

Bornova için cevap veren lezbiyenlerin tamamına (toplam lezbiyenlerin %8'i) göre lezbiyenler Fevzi Çakmak Caddesi'nde; cevap veren transeksüellerin tamamına (toplam transeksüellerin %5'i) göre transeksüeller 162 Sokak'ta ikamet etmektedir. Lezbiyenlerin her sokakta oturduğunu belirtenlerin oranı cevap veren lezbiyenlerin %15'ini oluşturmaktadır.

4.5. LGBTT Gözüyle LGBTT Bireylerin Yaşamak İstedikleri Alanlar

4.5.1. Ankara

LGBTT bireylere kendilerine benzettikleri insanların nerelerde ikamet ettiklerini düşündüklerinin yanı sıra ikamet etmek istedikleri ilçe de sorulmuş ve toplam 63 yanıt alınmıştır. LGBTT bireylerin %90'ına göre LGBTT'ler Çankaya'da; %4'üne göre Etimesgut'ta; %2'sine göre Keçiören'de; %2'sine göre heryerde oturmak istemektedir. Bireylerin %2'si (lezbiyenlerin %6'sı) bu konuda bilgisi olmadığını belirtmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %88'i lezbiyenlerin Çankaya'da, %6'sı Etimesgut'ta; geylerin %92'si geylerin Çankaya'da, %4'ü Etimesgut'ta, %4'ü (toplam LGBTT'lerin %2'si) heryerde; biseksüellerin %93'ü biseksüellerin Çankaya'da, %7'si Etimesgut'ta; transeksüellerin %83'ü transeksüellerin Çankaya'da, %17'si Keçiören'de ikamet etmek istediğini belirtmiştir.

Tablo 31. Ankara'da LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturmak İstedikleri İlçeler

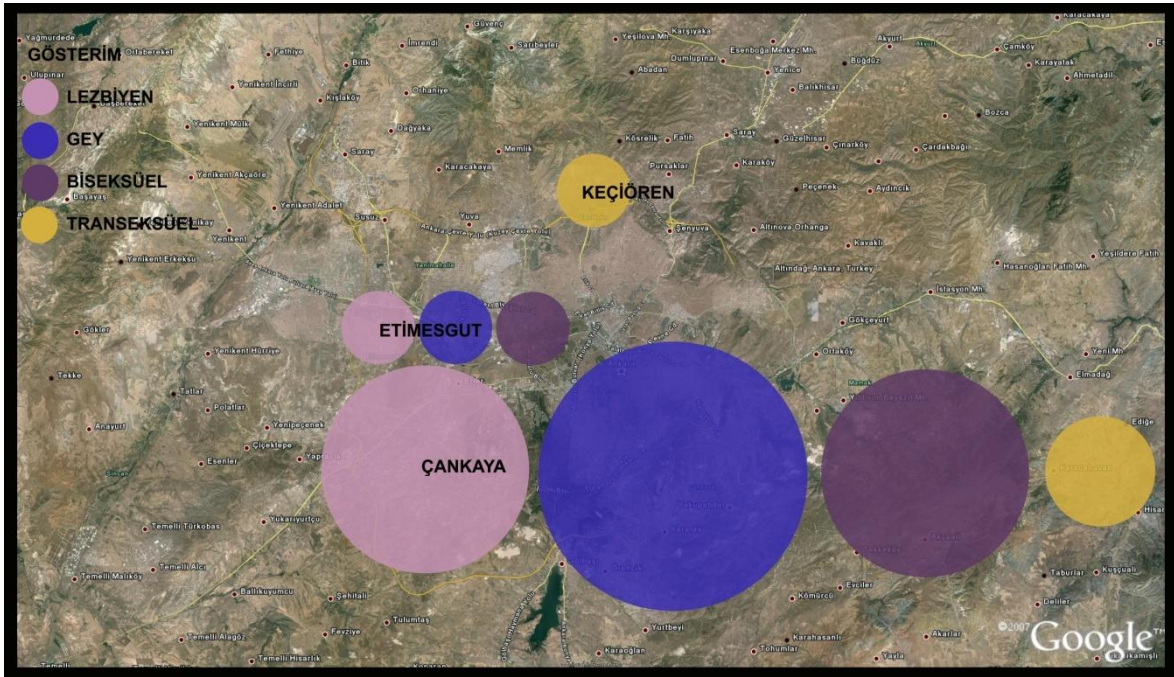
Oturulmak İstenen İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Bilmiyorum	1	0	0	0	1
Heryer	0	1	0	0	1
Keçiören	0	0	0	1	1
Etimesgut	1	1	1	0	3
Çankaya	14	24	14	5	57
Toplam	16	26	15	6	63

Görüldüğü gibi LGBTT bireylere göre tüm cinsel yönelim gruplarının hepsi birden Çankaya’da yaşamak istemektedir. Diğer taraftan,

- Keçiören hiçbir lezbiyenin, geyin ve biseksüelin;
- Etimesgut hiçbir transeksüelin;

ikamet etmek istediği ilçe olmamıştır.

LGBTT bireylere göre cinsel yönelim gruplarının ikamet etmek istedikleri ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 9. LGBTT Bireylerin Gözünden Ankara’da Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilmek İstene İlçeler

LGBTT bireylere kendilerine benzettikleri insanların ikamet etmek istedikleri ilçelerin yanı sıra ikamet etmek istedikleri semtler de sorulmuş ve toplam 77 yanıt alınmıştır.

Her bir ilçe için incelendiğinde LGBTT bireylerin düşüncelerine göre Çankaya’da;

- Lezbiyenler Küçük Esat, Kızılay, Kavaklıdere, Kurtuluş ve Kolej,
- Geyler Küçük Esat, Aşağı Ayrancı, Kızılay, Kavaklıdere, Kurtuluş ve Kolej,
- Biseksüeller Küçük Esat, Aşağı Ayrancı, Kızılay, Kavaklıdere, Kurtuluş, Kolej ve Bahçelievler,

- Transeksüeller Küçük Esat, Aşağı Ayrancı ve Kızılay semtlerinde ikamet etmek istemektedir.

Tablo 32. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstedığı Semtler

İlçe	İkamet Edilmek İstenen Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Bahçelievler	0	0	2	0	2
	Kolej	1	1	1	0	3
	Kurtuluş	1	1	1	0	3
	Kavaklıdere	1	2	2	0	5
	Kızılay	2	2	1	1	6
	Aşağı Ayrancı	0	7	2	1	10
	Küçük Esat	10	19	11	2	42
Toplam		15	32	20	4	71
Etimesgut	Eryaman	1	1	1	0	3
Heryer		1	1	0	0	2
Bilmiyorum		1	0	0	0	1
Toplam		18	34	21	4	77

Görüldüğü gibi Küçük Esat tüm cinsel yönelim gruplarının ikamet etmek istedikleri yer olarak gösterilmektedir.

Etimesgut’ta sadece Eryaman lezbiyen, gey ve biseksüellerin ikamet etmek istediği semt olarak düşünülmektedir.

Cevap veren lezbiyenlerin %6’sını oluşturan lezbiyenler lezbiyenlerin; cevap veren geylerin %3’ünü oluşturan geyler geylerin her yerde ikamet etmek istediğini düşünmektedir. Cevap veren lezbiyenlerin %6’sı oluşturan lezbiyenler ise lezbiyenlerin nerde ikamet etmek istediğini bilmediğini belirtmiştir.

Bireylere, LGBTT’lerin oturmak istediği sokak/cadde bilgileri de sorulmuş ve toplam 42 yanıt alınmıştır.

Tablo 33. Ankara’da LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstedığı Sokaklar

İlçe	İkamet Edilmek İstenen Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Bülbül Deresi	0	1	0	0	1
	Yedinci Cadde	0	0	1	0	1
	Hoşdere	0	1	0	0	1
	Tunalı Hilmi	6	16	11	3	36
Toplam		6	18	12	3	39
Heryer		1	1	0	0	2
Bilmiyorum		1	0	0	0	1
Toplam		8	19	12	3	42

Alınan yanıtların %93’ünü tabloda da görüldüğü gibi Çankaya’daki sokak/cadde isimleri oluşturmaktadır. Çankaya’da ise Tunalı Hilmi Caddesi hem Çankaya için verilen yanıtların %92’si gibi en büyük kısmını oluşturması hem de alınan yanıtlara göre tüm cinsel yönelim gruplarının orada oturmak istemesi ile öne çıkmaktadır. Bunlara ek olarak Tunalı Hilmi Caddesi lezbiyenlerin ve transeksüellerin yaşamak istediği tek sokak olarak gösterilmektedir. İkinci sırada bulunan Hoşdere Caddesi, Yedinci Cadde ve Bülbül Deresi Caddeleri Çankaya için alınan yanıtların %3’erlik kısmını oluşturmaktadır.

Bülbül Deresi Caddesi, sadece geylerin ve Yedinci Cadde ise sadece biseksüellerin yaşamak istedikleri sokaklardır.

Lezbiyenlerin hangi sokakta oturduğunu bilmediğini belirtenlerin oranı cevap veren lezbiyenlerin %13’ünü; lezbiyenlerin her sokakta oturduğunu düşünen lezbiyenler cevap veren lezbiyenlerin %13’ünü; geylerin her sokakta oturduğunu düşünen geyler cevap veren geylerin %5’ini oluşturmaktadır.

4.5.2. İzmir

LGBTT bireylere kendilerine benzettikleri insanların nerelerde ikamet ettiklerini düşündüklerinin yanı sıra ikamet etmek istedikleri ilçe de sorulmuş ve toplam 166 yanıt alınmıştır. LGBTT bireylerin %76’sına göre LGBTT’ler Konak’ta; %16’sına göre Karşıyaka’da; %5’ine göre Bornova’da; %3’üne göre Karabağlar’da ikamet etmek

istemektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %74'ü lezbiyenlerin Konak'ta; %21'i Karşıyaka'da; %5'i Bornova'da, geylerin %67'si geylerin Konak'ta; %19'u Karşıyaka'da; %11'i Bornova'da; %3'ü Karabağlar'da, biseksüellerin %82'si biseksüellerin Konak'ta; %14'ü Karşıyaka'da; %2'si Bornova'da; %2'si Karabağlar'da, transeksüellerin %80'i transeksüellerin Konak'ta; %10'u Karabağlar'da; %7'si Karşıyaka'da; %3'ü Bornova'da, travestilerin %78'i travestilerin Konak'ta; %22'si Karşıyaka'da ikamet etmek istediğini belirtmiştir.

Tablo 34. İzmir'de LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturmak İstedığı İlçeler

Oturulmak İstenen İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Karabağlar	0	1	1	3	0	5
Bornova	2	4	1	1	0	8
Karşıyaka	8	7	6	2	4	27
Konak	28	24	36	24	14	126
Toplam	38	36	44	30	18	166

Görüldüğü gibi LGBTT bireylere göre tüm cinsel yönelim gruplarının hepsi birden Konak başta olmak üzere Karşıyaka'da da yaşamak istemektedir. Diğer taraftan,

- Bornova ve Karabağlar hiçbir travestinin;
- Karabağlar hiçbir lezbiyenin;

ikamet etmek istediği ilçe olmamıştır.

LGBTT bireylere göre cinsel yönelim gruplarının ikamet etmek istedikleri ilçelere dağılım haritası aşağıda verilmiştir.

Harita 10. LGBTT Bireylerin Gözünden İzmir'de Cinsel Yönelime Göre İkamet Edilmek İstenen İlçeler

Bireylere, LGBTT'lerin ikamet etmek istedikleri ilçelerin yanı sıra ikamet etmek istedikleri semtler de sorulmuş ve toplam 178 yanıt alınmıştır.

Tablo 35. İzmir'de LGBTT Bireylere Göre LGBTT'lerin Yoğun Oturmak İstedığı Semtler

İlçe	İkamet Edilmek İstenen Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bornova	Bornova	2	4	1	1	0	8
Karşıyaka	Karşıyaka	0	2	3	0	0	5
	Bostanlı	3	6	6	1	2	18
	Mavişehir	6	1	0	1	3	11
Toplam		9	9	9	2	5	34
Karabağlar	Hatay	0	0	0	3	0	3
	Üçyol	0	1	1	0	0	2
	İnönü	0	0	0	1	0	1
Toplam		0	1	1	4	0	6
Konak	Konak	2	0	0	0	0	2
	Göztepe	1	0	0	1	0	2
	Güzelyalı	1	0	2	2	2	7
	Küçükyalı	0	0	0	0	1	1
	Karataş	1	1	0	0	0	2
	Alsancak	25	23	35	22	11	116
Toplam		30	24	37	25	14	130
Toplam		41	38	48	32	19	178

Her bir ilçe için incelendiğinde LGBTT bireylerin düşüncelerine göre Konak'ta;

- Lezbiyenler Alsancak, Karataş, Güzelyalı, Göztepe, Konak,
- Geyler sadece Alsancak ve Karataş,
- Biseksüeller sadece Alsancak ve Güzelyalı,
- Transeksüeller Alsancak, Göztepe ve Güzelyalı,
- Travestiler Alsancak, Güzelyalı ve Küçükyalı semtlerinde ikamet etmek istemektedir.

Görüldüğü gibi Alsancak tüm cinsel yönelim gruplarının ikamet etmek istedikleri yer olarak gösterilmektedir.

Karşıyaka'da;

- Lezbiyenler Bostanlı ve Mavişehir'de,
- Geyler Karşıyaka, Bostanlı ve Mavişehir'de,

- Biseksüeller Karşıyaka ve Bostanlı’da,
- Transeksüeller ve travestiler Bostanlı ve Mavişehir’de ikamet etmek istemektedir.

Karabağlar’da hiçbir lezbiyen ve travesti ikamet etmek istememektedir. Diğer taraftan,

- Geyler ve biseksüeller Üçyol’da,
- Transeksüeller Hatay ve İnönü’de ikamet etmek istemektedir.

Bornova başta geyler olmak üzere sırasıyla lezbiyen, transeksüel ve travestilerin ikamet etmek istediği yerdir.

Bireylere, LGBTT’lerin oturmak istedikleri sokak/cadde bilgileri de sorulmuş ve toplam 47 yanıt alınmıştır.

Tablo 36. İzmir’de LGBTT Bireylere Göre LGBTT’lerin Yoğun Oturmak İstedikleri Sokaklar

İlçe	İkamet Edilmek İstenen Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Konak	Güzelyalı’daki Her Sokak	0	0	0	1	0	1
	Kıbrıs Şehitleri	1	0	0	1	0	2
	Atatürk	0	0	0	4	1	5
	Bornova Sokağı	0	0	1	0	4	5
	Can Yücel Sokak	3	1	1	1	0	6
	Alsancak Kordon Yolu	4	0	2	4	1	11
	Gül Sokak	4	0	1	6	3	14
Toplam		12	1	5	17	9	44
Bornova	162 Sokak (Küçükpark)	1	0	0	1	0	2
Toplam		1	0	0	1	0	2
Her Sokak		0	0	1	0	0	1
Toplam		13	1	6	18	9	47

Alınan yanıtların %94’ünü tabloda da görüldüğü gibi Konak’taki sokak/cadde isimleri oluşturmaktadır.

Konak için cevap veren lezbiyenlerin %33'üne göre lezbiyenler Gül Sokak'ta; %33'üne göre Alsancak Kordon Yolu'nda; %25'ine göre Can Yücel Sokak'ta; %9'una göre Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde, geylerin tamamına göre (%100) geyler Can Yücel Sokak'ta, biseksüellerin %40'ına göre biseksüeller Alsancak Kordon Yolu'nda; %20'sine göre Gül Sokak'ta; %20'sine göre Can Yücel Sokak'ta; %20'sine göre Bornova Sokağı'nda, transeksüellerin %34'üne göre transeksüeller Gül Sokak'ta; %24'üne göre Alsancak Kordon Yolu'nda; %24'üne göre Atatürk Caddesi'nde; %6'sına göre Can Yücel Sokak'ta; %6'sına göre Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde, %6'sına göre Güzelyalı'daki her sokakta, travestilerin %45'ine göre travestiler Bornova Sokağı'nda; %33'üne göre Gül Sokak'ta; %6'sına göre Alsancak Kordon Yolu'nda; %6'sına göre Atatürk Caddesi'nde ikamet etmek istemektedir.

Bornova için cevap veren lezbiyenlerin tamamına (toplam lezbiyenlerin %8'i) göre lezbiyenler ve cevap veren transeksüellerin tamamına (toplam transeksüellerin %6'sı) göre transeksüeller 162 Sokak'ta (Küçük Park) ikamet etmek istemektedir.

4.5.3. Değerlendirme

Ankara'daki LGBTT bireylere göre cinsel yönelim gruplarının tümünün ikamet ettiği tek ilçe Çankaya'dır. Buna ek olarak Yeni Mahalle'de geyler ve biseksüeller; Keçiören'de transeksüeller; Aldındağ'da lezbiyenler ve Mamak'ta geyler oturmaktadır. Bununla birlikte oturulmak istenen ilçe yine tüm cinsel yönelim grupları için Çankaya'dır. Oturulmak istenen diğer ilçeler, Keçiören ve Etimesgut'tur. Ankara'daki LGBTT bireyler heryerin ikamet edilebilir olmasını da istemiştir. Görüldüğü gibi gerek merkez konumunda olması, çok fazla fonksiyonu (alış-veriş merkezleri-resmi binalar, ticaret vb.) barındırması ve bu nedenlerle çok fazla kalabalık olması Çankaya'yı yaşanılan ve yaşanmak istenilen ilçe yapmaktadır. Çankaya için verilen nedenlerle başta Küçük Esat olmak üzere hemen tüm semtleri (Bahçelievler, Kolej, Kurtuluş, Kavaklıdere, Kızılay, Aşağı Ayrancı) ve Etimesgut'un lüks konutlarla giderek yapılaşan Eryaman semti yaşanmak istenilen semtlerdir. Keçiören, transeksüellerin ikamet ettiği ve etmek istediği ilçe olarak gösterilmiştir.

İzmir'deki LGBTT bireylere göre cinsel yönelim gruplarının tümünün ikamet ettiği ilçeler Konak başta olmak üzere Karabağlar'dır. Ancak hepsi birden Konak başta olmak üzere Karşıyaka'da yaşamak istemektedir. Konak, Karabağlar, Balçova, Bornova ve Buca LGBTT bireylerin ikamet ettiği ilçeler olarak düşünülürken Konak, Karşıyaka, Bornova ve Karabağlar ikamet etmek istedikleri ilçeler olarak belirtilmiştir. Görüldüğü gibi gerek merkez konumunda olması, çok fazla fonksiyonu (alış-veriş merkezleri-resmi binalar, ticaret vb.) barındırması ve bu nedenlerle çok fazla kalabalık olması Konak'ı yaşanılan ve yaşanmak istenilen ilçe yapmaktadır. Konak için verilen nedenlerle başta Alsancak olmak üzere hemen tüm semtleri; Karşıyaka (Karşıyaka merkez, Bostanlı, Mavişehir) ve Karabağlar'ın (Üçyol, Hatay, İnönü) da lüks semtleri yaşanmak istenilen semtlerdir.

4.6. Alış-Veriş Alanları, Seçilen Birimler ve Nedenleri

Anket yapılan bireylere alış-veriş için tercih ettikleri ilçeler, kullandıkları birimler ve seçme nedenleri sorulmuştur. Seçim nedeni kapsamında yönlendirici kelimeler/alternatifler verilmemiştir. Dolayısıyla aşağıda tablolarda görülen seçim nedenleri tamamen bireylerin kendi yazdıklarından oluşmaktadır. Bireyler, seçtikleri ilçelere ve birimlere ve ek olarak seçim nedenlerine birden fazla yanıt verebileceklerinden alınan yanıtlar yapılan anket sayısından farklıdır. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

4.6.1. Ankara

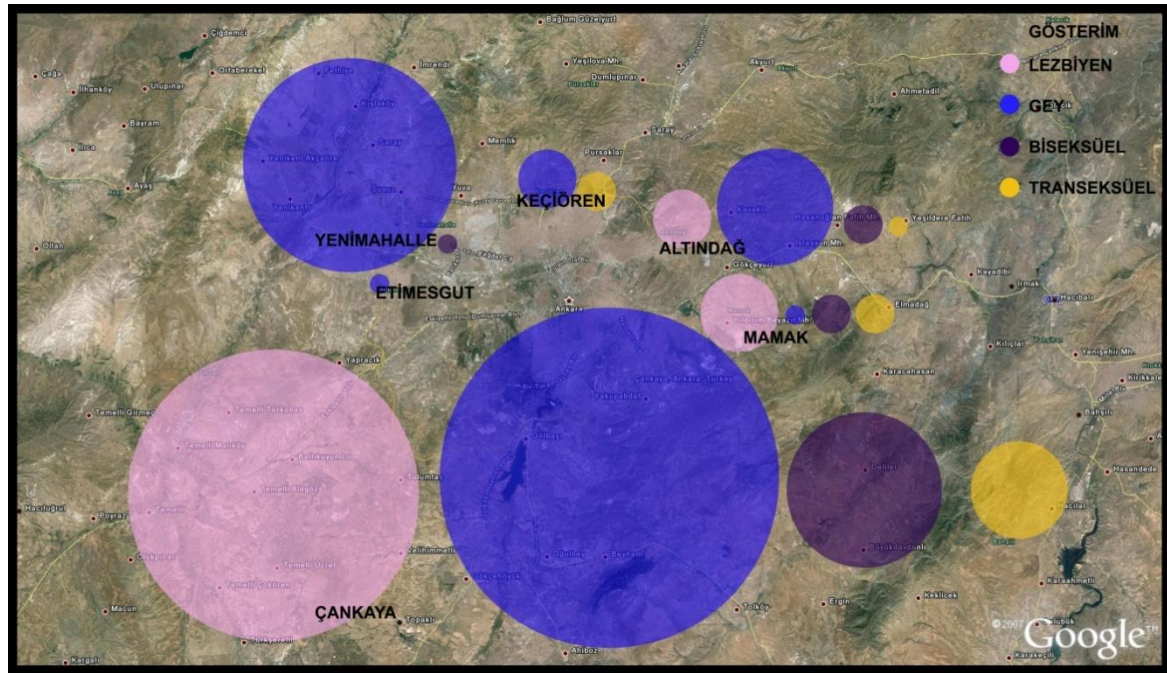
LGBT bireylerin alış-veriş yaptıkları ilçeler konusunda alınan cevaplar değerlendirildiğinde, LGBTT bireylerin %1'i Etimesgut'u; %5'i Keçiören'i; %10'u Mamak'ı; %13'ü Altındağ'ı; %13'ü Yeni Mahalle'yi; %49'u Çankaya'yı alış-veriş için seçmektedir. Bireylerin %9'u nerde varsa alış-verişini yaptığını belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %19'u Mamak'ı; %14'ü Altındağ'ı; %57'si Çankaya'yı; geylerin %2'si Etimesgut'u; %6'sı Keçiören'i; %2'si Mamak'ı, %13'ü Altındağ'ı, %24'ü Yeni Mahalle'yi, %43'ü Çankaya'yı; biesüellerin %13'ü Mamak'ı, %13'ü Altındağ'ı, %7'si Yeni Mahalle'yi, %53'ü Çankaya'yı; transeksüellerin %20'si

Keçiören'i, %20'si Mamak'ı, %10'u Altındağ'ı ve %50'si Çankaya'yı alış-verişlerinde tercih etmektedir.

Tablo 37. Ankara'da LGBT Bireylerin Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler

Alış-Veriş Yapılan İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Etimesgut	0	1	0	0	1
Keçiören	0	3	0	2	5
Nerde Varsa	2	4	2	0	8
Mamak	4	1	2	2	9
Altındağ	3	6	2	1	12
Yeni Mahalle	0	11	1	0	12
Çankaya	12	20	8	5	45
Toplam	21	46	15	10	92

Harita 11. Ankara'da LGBT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler

Alış-veriş için seçilen ilçeler incelendiğinde ayrıca;

- Tüm cinsel yönelim gruplarının Çankaya, Altındağ ve Mamak'ı,
- Sadece geylerin Etimesgut'u

- Sadece gey ve biseksüellerin Yeni Mahalle'yi
- Sadece gey ve transeksüellerin Keçiören'i,

seçtikleri görülmektedir. Ek olarak, lezbiyenlerin %10'u, geylerin %10'u ve biseksüellerin %14'ü alış-verişlerini nerden olursa yaptıklarını belirtmişlerdir. Ancak bu rahatlık transeksüellerde görülmemektedir. Bir başka deyişle transeksüeller nerden olursa alış-veriş yap(a)mamaktadır.

LGBT bireylerin alış-veriş için tercih ettikleri birimleri araştırırken, bireylere birden fazla birimi işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Sonuçta, 68 kişiden toplam 191 yanıt alınmıştır. Bir diğer deyişle, lezbiyenlerle 15 anket yapılmış olmasına karşın 45; geylerle 30 anket yapılmış olmasına karşın 91; biseksüellerle 14 anket yapılmış olmasına karşın 36 ve transeksüellerle 7 anket yapılmış olmasına karşın 19 yanıt alınarak her bir cinsel yönelim için yapılan anket sayılarının en az iki katı kadar cevap oluşmuştur. Dolayısıyla alınan toplam yanıt sayısı cinsel yönelim gruplarının alış-veriş için tercih ettikleri yer için doğru fikir oluşmasını sağlayabilir değerdedir.

Tablo 38. Ankara'da LGBTT Bireylerin Alış-Veriş İçin Tercih Ettikleri Birimler

Tercih Edilen Birim	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Halk Pazarları	3	10	4	4	21
Küçük Ticari Birim	5	12	5	3	25
İnternet	5	16	6	2	29
AVM	14	22	7	3	46
Diğer	18	31	14	7	70
Toplam	45	91	36	19	191

LGBT bireylerin %11'i halk pazarlarını; %13'ü küçük ticari birimleri; %15'i interneti; %24'ü AVM'leri alış verişlerinde kullanmaktadır. Cinsel yönetime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %7'si halk pazarlarını, %11'i küçük ticari birimleri; %11'i interneti ve %31'i AVM'leri; geylerin %11'i halk pazarlarını, %13'ü küçük ticari birimleri; %18'i interneti ve %24'ü AVM'leri; biseksüellerin %11'i halk pazarlarını, %14'ü küçük ticari birimleri; %17'si interneti ve %19'u AVM'leri; transeksüellerin %21'i halk pazarlarını, %16'sı küçük ticari birimleri; %11'i interneti ve %16'sı AVM'leri seçmektedir.

Görüldüğü gibi;

- LGBT birey toplamının verdiği cevaplar içerisinde AVM'ler en çok tercih edilen yerdir.
- Cinsel yönelime göre incelendiğinde ise lezbiyen, gey ve biseksüeller en çok AVM'leri ve ikinci sırada interneti seçmektedir.
- Diğer cinsel yönelimlerden farklı olarak transeksüeller en çok halk pazarlarını ve daha sonra eşit oranlarda küçük ticari birimleri ve AVM'leri seçmektedir. İnternet, transeksüeller için geri planda bir alış veriş yöntemidir.

Tablo 39. Ankara'da Lezbiyenlerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Beğenmek	0	1	0	0	1
Büyük Olması	0	1	0	0	1
Ucuz Olması	1	0	0	0	1
Kolaylık	0	0	0	3	3
Muhatap Olmama	0	0	0	3	3
Seçenek Çokluğu	2	6	0	0	8
Kalabalık Olması	2	8	0	0	10
Yakınlık	0	5	5	1	11
Toplam	5	21	5	7	38

Lezbiyenlerin halk pazarlarını seçme nedenleri %40 kalabalık olması, %40 seçenek çokluğu ve %20 ucuz olması; AVM'leri seçme nedenleri %38 kalabalık olması, %29 seçenek çokluğu, %23 yakınlık, %5 büyük olması ve %5 beğenmek; küçük ticari birimleri seçme nedenleri tamamen (%100) yakınlık; interneti seçme nedenleri %43 muhatap olmama, %43 kolaylık ve %14 yakınlıktır.

Görüldüğü gibi lezbiyenlerin alış-veriş yaptıkları birimleri seçme nedenleri kapsamında herhangi bir alış-veriş seçiminden farklı bir durumdan söz etmek güçtür.

Geylerin halk pazarlarını seçme nedenleri %44 kalabalık olması, %19 yakınlık, %19 ucuz olması, %12 seçenek çokluğu ve %6 güvenli olması; AVM'leri seçme nedenleri %47 kalabalık olması, %36 seçenek çokluğu, %8 büyük olması, %6 yakınlık ve %3 konfor;

küçük ticari birimleri seçme nedenleri %66 yakınlık, %13 seçenek çokluğu, %7 ucuz olması, %7 büyük olması ve %7 kalabalık olması; interneti seçme nedenleri %51 kolaylık, %41 muhatap olmama, %4 ucuz olması ve %4 hızlı olmasıdır.

Tablo 40. Ankara’da Geylerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Hızlı Olması	0	0	0	1	1
Konfor	0	1	0	0	1
Güvenli Olması	1	0	0	0	1
Büyük Olması	0	3	1	0	4
Ucuz Olması	3	0	1	1	5
Muhatap Olmama	0	0	0	11	11
Kolaylık	0	0	0	14	14
Yakınlık	3	2	10	0	15
Seçenek Çokluğu	2	13	2	0	17
Kalabalık Olması	7	17	1	0	25
Toplam	16	36	15	27	94

Geylerde, lezbiyenlerden ve aşağıda görüleceği gibi biseksüellerden farklı olarak görülen durumlardan biri seçim nedenleri kapsamında görülen güvenlik ve konfordur. AVM’ler ve halk pazarları kalabalık olması ile geyler için en çok tercih edilen birimler olduğundan güvenliği, kalabalık olması ile ilişkilendiren geyler bu iki birimi daha çok tercih ediyor olabilir.

Tablo 41. Ankara’da Biseksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Ucuz Olması	1	0	0	0	1
Büyük Olması	0	2	0	0	2
Muhatap Olmama	0	0	0	5	5
Kolaylık	0	0	0	6	6
Seçenek Çokluğu	0	6	0	0	6
Yakınlık	2	0	5	0	7
Kalabalık Olması	4	6	0	0	10
Toplam	7	14	5	11	37

Biseksüellerin halk pazarlarını seçme nedenleri %57 kalabalık olması, %29 yakınlık ve %14 ucuz olması; AVM'leri seçme nedenleri %43 kalabalık olması, %43 seçenek çokluğu ve %14 büyük olması; küçük ticari birimleri seçme nedenleri tamamen (%100) yakınlık; interneti seçme nedenleri %55 kolaylık ve %45 muhatap olmamadır.

Görüldüğü gibi biseksüeller küçük ticari birimleri sadece yakın oldukları için seçmektedir. Biseksüellerin alış-veriş biçiminde önemli görünen internet kullanımında muhatap olmama ve AVM'lerin kalabalık olması önemli oranlara sahiptir.

Tablo 42. Ankara'da Transeksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Ucuz Olması	1	1	0	0	2
Seçenek Çokluğu	1	0	0	0	1
Kolaylık	0	0	0	2	2
Güvenli Olması	2	0	0	0	2
Kalabalık Olması	1	1	0	0	2
Yakınlık	2	1	3	0	6
Toplam	7	3	3	2	15

Transeksüellerin halk pazarlarını seçme nedenleri %29 yakınlık, %29 güvenli olması, %14 kalabalık olması, %14 seçenek çokluğu ve %14 ucuz olması; AVM'leri seçme nedeni %33 yakınlık, %33 kalabalık olması ve %33 ucuz olması; küçük ticari birimleri seçme nedeni tamamen (%100) yakınlık; interneti seçme nedeni ise tamamen (%100) kolaylıktır.

Transeksüellerde diğer cinsel yönelim gruplarının seçim nedenlerinden olan muhatap olmama durumu gözlenmemiştir. Ek olarak geylemin güvenli olduğu için halk pazarlarını seçmesi durumu transeksüeller için de geçerlidir. Diğer araftan transeksüeller de biseksüeller gibi küçük ticari birimleri sadece yakın olmaları nedeniyle kullanmaktadır.

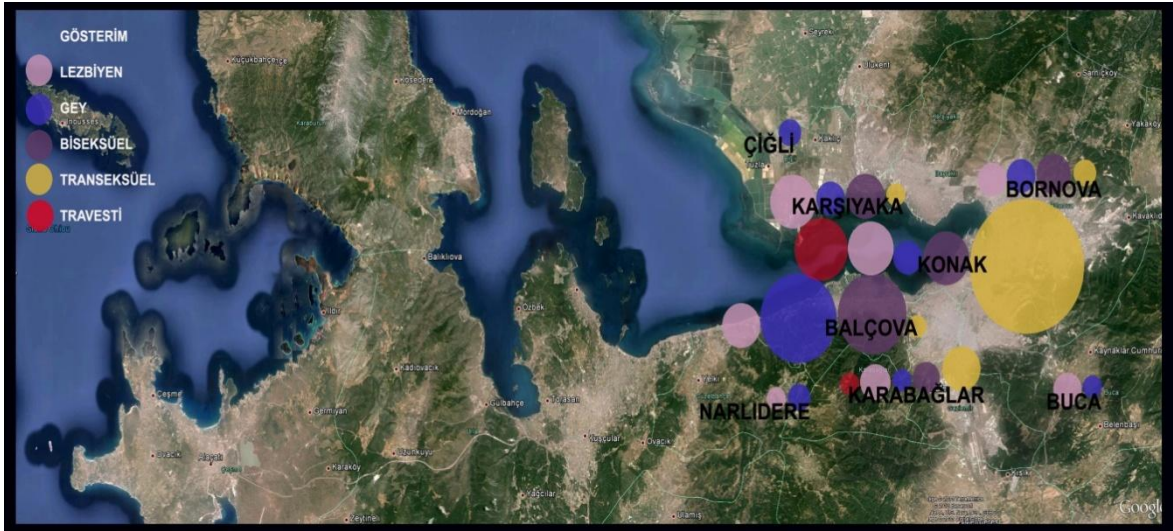
4.6.2. İzmir

LGBTT bireylerin alış-veriş yaptıkları ilçeler konusunda alınan cevaplar değerlendirildiğinde, LGBTT bireylerin %63'ü Konak'ı; %26'sı Balçova'yı; %14'ü Karşıyaka'yı; %10'u Karabağlar'ı; %10'u Bornova'yı; %3'ü Buca'yı; %2'si Narlıdere'yi ve %2'si Çiğli'yi alış-veriş için seçmektedir.

Tablo 43. İzmir'de LGBTT Bireylerin Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler

Alış-Veriş Yapılan İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Çiğli	1	2	0	0	0	3
Narlıdere	1	2	0	0	0	3
Buca	3	1	0	0	0	4
Bornova	5	5	7	2	0	19
Karabağlar	6	1	3	8	1	19
Karşıyaka	10	5	8	1	0	24
Balçova	9	19	17	1	0	46
Konak	10	4	9	25	10	58
Toplam	45	39	44	37	11	176

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %22'si Konak'ı, %22'si Karşıyaka'yı, %20'si Balçova'yı, %13'ü Karabağlar'ı, %11'i Bornova'yı, %6'sı Buca'yı, %3'ü Narlıdere'yi ve %3'ü Çiğli'yi; geylerin %48'i Balçova'yı, %13'ü Karşıyaka'yı, %13'ü Bornova'yı, %10'u Konak'ı, %5'i Narlıdere'yi, %5'i Çiğli'yi, %3'ü Karabağlar'ı ve %3'ü Buca'yı; biseksüellerin %39'u Balçova'yı, %20'si Konak'ı, %18'i Karşıyaka'yı, %16'sı Bornova'yı, %7'si Karabağlar'ı; transeksüellerin %68'i Konak'ı, %21'i Karabağlar'ı, %5'i Bornova'yı, %3'ü Balçova'yı ve %3'ü Karşıyaka'yı; travestilerin %91'i Konak'ı ve %9'u Karabağlar'ı alış-verişlerinde tercih etmektedir.

Harita 12. İzmir'de LGBT Bireylerin Cinsel Yönetime Göre Alış-Veriş Yaptıkları İlçeler

Alış-veriş için seçilen ilçeler incelendiğinde ayrıca;

- Tüm cinsel yönelim gruplarının sadece Konak'ı,
- Lezbiyenlerin ve geilerin Konak, Karşıyaka, Balçova, Karabağlar, Bornova, Buca, Narlıdere ve Çiğli'yi,
- Biseksüellerin ve transeksüellerin Konak, Balçova, Karşıyaka, Karabağlar ve Bornova'yı,
- Travestilerin sadece Konak ve Karabağlar'ı

seçtikleri görülmektedir.

Bu inceleme lezbiyen ve geilerin alış-verişlerinde kentin büyük bir bölümünü kullandıklarını; başta travestiler olmak üzere transeksüel ve biseksüellerin sınırlı bir alanda alış-veriş yaptıklarını göstermektedir.

LGBT bireylerin alış-veriş için tercih ettikleri birimleri araştırırken, bireylere birden fazla birimi işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Sonuçta, 155 kişiden toplam 186 yanıt alınmıştır.

Tablo 44. İzmir’de LGBTT Bireylerin Alış-Veriş İçin Tercih Ettikleri Birimler

Tercih Edilen Birim	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
İnternet	6	5	1	1	1	14
Halk Pazarları	7	5	7	8	0	27
Küçük Ticari Birim	16	6	8	9	9	48
AVM	20	33	31	11	2	97
Toplam	49	49	47	29	12	186

LGBTT bireylerin %52’si AVM’leri; %26’sı küçük ticari birimleri; %15’i halk pazarlarını; %7’si interneti alış-verişlerinde kullanmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %41’i AVM’leri, %33’ü küçük ticari birimleri, %14’ü halk pazarlarını ve %12’si interneti; geylerin %67’si AVM’leri, %13’ü küçük ticari birimleri, %10’u halk pazarlarını ve %10’u interneti; biseksüellerin %66’sı AVM’leri, %17’si küçük ticari birimleri, %15’i halk pazarlarını ve %2’si interneti; transeksüellerin %38’i AVM’leri, %31’i küçük ticari birimleri, %28’i halk pazarlarını ve %3’ü interneti; travestilerin %75’i küçük ticari birimleri, %17’si AVM’leri ve %8’i interneti seçmektedir.

Görüldüğü gibi;

- LGBT birey toplamının verdiği cevaplar içerisinde AVM’ler en çok tercih edilen yerdir.
- Tüm cinsel yönelim grupları ikinci sırada küçük ticari birimleri (travestilerde ilk sırada) seçmektedir.
- Diğer cinsel yönelimlerden farklı olarak travestiler en çok küçük ticari birimleri seçmekte ve halk pazarlarını kullanmamaktadır. İnternet, travestiler için geri planda bir alış veriş yöntemidir.

Lezbiyenlerin halk pazarlarını seçme nedenleri %50 ucuz olması, %50 yakınlık; AVM’leri seçme nedenleri %55 yakınlık, %27 seçenek çokluğu, %6 kalabalık olması, %6 özgürlük ve %6 sinemaya gitmek; küçük ticari birimleri seçme nedenleri %93 yakınlık ve %7 seçenek çokluğu; interneti seçme nedenleri %60 kolaylık, %20 seçenek çokluğu ve %20 ucuz olmasıdır.

Tablo 45. İzmir’de Lezbiyenlerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Sinemaya Gitmek	0	1	0	0	1
Özgürlük	0	1	0	0	1
Kalabalık Olması	0	1	0	0	1
Kolaylık	0	0	0	3	3
Ucuz Olması	3	0	0	1	4
Seçenek Çokluğu	0	5	1	1	7
Yakınlık	3	10	13	0	26
Toplam	6	18	14	5	43

Görüldüğü gibi lezbiyenlerin alış-veriş yaptıkları birimleri seçme nedenleri kapsamında herhangi bir alış-veriş seçiminden farklı bir durumdan söz etmek güçtür. Ankara’da verilen cevaplarda olmayan, AVM’yi sinemaya gitmek ve özgür olmak için kullanmak İzmir’de lezbiyenlerde görülmüştür.

Tablo 46. İzmir’de Geylelerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Ucuz Olması	2	0	0	2	4
Yakınlık	0	4	0	0	4
Seçenek Çokluğu	1	5	0	0	6
Toplam	3	9	0	2	14

Geylelerin halk pazarlarını seçme nedenleri %67 ucuz olması ve %33 seçenek çokluğu; AVM’leri seçme nedenleri %56 seçenek çokluğu, %44 yakınlık; interneti seçme nedenleri tamamen (%100) ucuz olmasıdır.

Görüldüğü gibi geyleler, küçük ticari birimleri kullanmamaktadır.

Lezbiyenlerin halk pazarlarını seçme nedenleri %80 yakınlık ve %20 ucuz olması; AVM’leri seçme nedenleri %64 yakınlık, %29 özgürlük ve %7 seçenek çokluğu; küçük ticari birimleri seçme nedeni tamamen (%100) yakınlık; interneti seçme nedenleri ise tamamen (%100) seçenek çokluğudur.

Tablo 47. İzmir’de Biseksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Ucuz Olması	1	0	0	0	1
Seçenek Çokluğu	0	1	0	1	2
Özgürlük	0	4	0	0	4
Yakınlık	4	9	3	0	16
Toplam	5	14	3	1	23

Lezbiyenlerde olduğu gibi biseksüeller de AVM’lerin özgürlük sunduğunu düşünmekte ve küçük ticari birimleri sadece yakın oldukları için seçmektedir.

Tablo 48. İzmir’de Transeksüellerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Veresiye Alabilmek	0	0	1	0	1
Özgürlük	0	1	0	0	1
Muhatap Olmama	0	0	0	1	1
Ucuz Olması	0	2	0	0	2
Seçenek Çokluğu	1	2	1	0	4
Yakınlık	5	3	6	0	14
Toplam	6	8	8	1	23

Transeksüellerin halk pazarlarını seçme nedenleri %83 yakınlık ve %17 seçenek çokluğu; AVM’leri seçme nedenleri %38 yakınlık, %25 seçenek çokluğu, %25 ucuz olması %12 özgürlük; küçük ticari birimleri seçme nedenleri %75 yakınlık, %13 seçenek çokluğu ve %13 veresiye alabilmek; interneti seçme nedenleri tamamen (%100) muhatap olmamadır.

Gelir durumlarında verilen bilgileri doğrular biçimde veresiye alabilmek transeksüellerin küçük ticari birimleri seçme nedenlerinden biri olmuştur. Ek olarak Ankara’da lezbiyen, gey ve biseksüellerde olduğu gibi internetle alış-verişin tek nedeni muhatap olmama olarak belirtilmiştir. İzmir’de lezbiyenlerin özgürlük için AVM’leri seçim nedeni transeksüellerde de gözlenmiştir.

Tablo 49. İzmir’de Travestilerin Alış-Veriş İçin Kullandıkları Birimleri Seçme Nedenleri

Seçme Nedeni	Alış-Veriş Birimi				
	Halk Pazarları	AVM	Küçük Ticari Birim	İnternet	Toplam
Muhatap Olmama	0	0	0	1	1
Yakınlık	0	0	3	0	3
Toplam	0	0	3	1	4

Travestilerin alış-veriş yaptıkları birimleri seçme nedeninde verilen unsurlar sadece yakınlık ve muhatap olmama olarak gözlenmiştir. Bu durum travestilerin kenti çok fazla kullanmak iste(ye)meme ve kişilerle çok fazla iletişim kurmaktan kaçınma; bir başka deyişle görünür olmak istememeleriyle açıklanabilir.

4.6.3. Değerlendirme - Alış Veriş Alanlarının Yaşama Alanları ile Karşılaştırılması

LGBTT bireylerin yaşama alanları ile alış-veriş yerleri karşılaştırıldığında Ankara’da;

- lezbiyenlerden Çankaya’da oturanların Çankaya ve Altındağ; Etimesgut’ta oturanların Çankaya; Keçiören’de oturanların Altındağ; Mamak’ta oturanların Çankaya ve Mamak,
- geylerden Çankaya’da oturanların Çankaya, Altındağ ve Yeni Mahalle; Keçiören’de oturanların Çankaya, Keçiören ve Yeni Mahalle; Mamak’ta oturanların Çankaya ve Mamak; Yeni Mahalle’de oturanların Çankaya ve Yeni Mahalle,
- biseksüellerden Çankaya’da oturanların Çankaya ve Yeni Mahalle; Etimesgut’ta oturanların Altındağ; Mamak’ta oturanların Çankaya ve Mamak,
- transeksüellerden Çankaya’da oturanların Çankaya; Keçiören’de oturanların Çankaya ve Keçiören; Mamak’ta oturanların Çankaya, Mamak ve Altındağ

ilçelerinde alış-veriş yaptıkları görülmektedir.

Bir başka deyişle, LGBTT bireyler başta Çankaya olmak üzere, yaşadıkları ilçede veya ona sınırı bulunan ilçede alış-veriş yapmaktadır.

İzmir’de;

- lezbiyenlerden Balçova’da oturanların Balçova ve Karabağlar; Bayraklı’da oturanların Karşıyaka; Bornova’da oturanların Bornova; Buca’da oturanların Buca; Karşıyaka’da oturanların Karşıyaka,
- geylerden Çiğli’de oturanların Çiğli; Balçova’da oturanların Balçova ve Karşıyaka; Bornova’da oturanların Bornova, Balçova ve Karşıyaka; Buca’da oturanların Buca ve Balçova; Güzelbahçe’de oturanların Balçova; Karşıyaka’da oturanların Karşıyaka ve Bornova; Karabağlar’da oturanların Balçova; Konak’ta oturanların Konak, Balçova, Bornova, Narlıdere ve Karabağlar; Urla’da oturanların Balçova;
- biseksüellerden Çeşme’de oturanların Balçova; Karabağlar’da oturanların Balçova, Konak ve Karşıyaka; Konak’ta oturanların Balçova, Konak ve Karşıyaka; Bornova’da oturanların Balçova ve Karabağlar; Buca’da oturanların Balçova; Karşıyaka’da oturanların Karşıyaka, Balçova ve Bornova; Narlıdere’de oturanların Balçova, Karşıyaka ve Konak; Urla’da oturanların Karşıyaka,
- transeksüellerden Karabağlar’da oturanların Karabağlar ve Konak; Konak’ta oturanların Konak ve Karabağlar; Bornova’da oturanların Bornova ve Konak; Karşıyaka’da oturanların Karşıyaka,
- travestilerden Karabağlar’da oturanların Karabağlar; Konak’ta oturanların Konak ilçelerinde alış-veriş yaptıkları görülmektedir.

Ankara’da olduğu gibi bireyler İzmir’de de çoğunlukla yaşadıkları ilçeden veya ona sınırı bulunan ilçeden alış-veriş yapmaktadır.

4.7. Değerlendirme

1970 ve 80’lerde başlayan Kuzey Amerika’daki gey ve lezbiyen ticari mekânların haritalandırılması projesi, coğrafya düzeyinde cinsiyet ve alan çalışmaları da başlatmıştır (Bkz. 42; 298). Bu konudaki çalışmalar, 90’larda feminist ve queer teoriyle şekil değiştirerek, araştırmaların çok daha geniş bir ölçeğe, daha farklı perspektiflere, ayrıca daha çok alan ve sayılara ulaşmasını sağlamasının dışında, ilk kez, heteroseksüelliğin kendi alanını yaratmadaki gücünün etkisine dikkat çekmiştir (42; 298). Cinsiyet ve alan çalışmalarındaki bu gelişmelerde ve bu konuya yaklaşım biçimlerindeki değişimlerde, kent

içindeki lezbiyen bölgesel pratikleri üzerine daha derin çalışmalar yapılmasının da önemli bir etkisi olmuştur (2; 118; 119; 238; 258; 295; 312). Sosyal ve kurumsallaşmış normlar aracılığıyla, cinselleştirilmiş ve cinsiyetçi beklentiler, çeşitli coğrafi ölçeklerde sosyal olarak oluşturulup kademeli yer yaratım sürecinin ayrılmaz parçası haline gelmiştir (134: 236).

Gey ve lezbiyen bölgeleri ekonomi, coğrafya, şehir araştırmaları ve sosyoloji gibi birçok bilim dalının ilgisini çekmektedir (42; 187). Bu çalışmaların çoğu bölgenin tarihsel gelişimi, gey bölgeler ve lezbiyen bölgeler arasındaki farklılıkları, burjuvalaşmada gey ve lezbiyenlerin rollerini araştıran nitel metotları kullanarak, gey ve lezbiyenlerin yoğun olduğu semtleri ve/veya ticari gelişmeleri incelemiştir (örneğin 49; 200; 242; 269). Gey ve lezbiyenler belirli semtlerde yoğunlaşabildiği gibi bütün şehir boyunca da görülebilirler (50). Bu alanda yapılan çalışmaların çoğu da genelde küçük semtleri kapsamaktadır. Bu yüzden gey ve lezbiyenlerin tüm şehrin semtlerini kapsayan yerleşim modeli hakkında çok az bilgi vardır (120).

Bu çalışma Ankara ve İzmir için yaşama, çalışma ve alış-veriş alanlarını saptamayı ve bu sayede kentin ne kadarını kullandıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bir başka deyişle, yukarıda verilen şehrin tüm semtlerini kapsayan yerleşim modeli hakkındaki eksikliği gidermeye ve dolayısıyla kentin ne kadarını kullandıkları saptamaya yardımcı olacaktır. Dolayısıyla metin, LGBTT bireylerin kullandığı ve/veya kullanmak zorunda olduğu alanları belirleyerek LGBTT bireyleri de kapsayarak fiziki plan kararlarına katkı koymayı amaçlamaktadır.

Bugün dünyada LGBTT bireylerin cinsel yönelim kimliklerinin tümü, bir kaçı veya biriyle tanınmış şehirler/yerler bulunmaktadır. Örneğin, Filipinler'de Malate'de sahibi gey olan restoranlar, mağazalar, kafeler, barlar ve kulüpler yoğunlaşarak Malate, yerel ve uluslararası ününü gay kent alanı olarak kurmuştur (78: 473). New York'a son zamanlarda eşcinsellerin yerleşim yeri denmektedir (12: 620). Village, Montreal'in gey yerleşim bölgesidir (243: 595). Vermont'un metropolitan alanı olan Burlington, aktif-görünebilir gay/lezbiyen nüfusunun barındığı bir evdir. Sivil hakların gelişimi boyunca, nefret suçları ve eşcinsellerin evlat edinme yasası, Vermont'un sivil birliklerin aynı cinsiyetten olan

çiftlerin göçmesi ya da ziyaret yeri olma statüsünü sağlamıştır. 2001 yılında çıkan *Girlfriends* isimli bir dergide Burlington'ın Amerika'daki en iyi lezbiyen şehri olduğu yer almıştır (13: 91). Londra'da Soho'nun "gey mahallesi" ve özellikle İngiltere'nin en gey sokağı Old Campton Sokağı ticari gelişimi ile dikkat çekmektedir (40:194-198). Newcastle'ın gey nüfusu ağırlıklı olarak Waterloo Sokağı üzerindeki apartmanlarda yoğunlaşmıştır (201: 90). Manchester'ın gey bölgesi Bloom ve Canal Sokakları üzerinde yer almaktadır. Fransa'nın tek gey gettosu Paris'in merkezinin tarihi Marais semtidir (269: 1740). Avustralya Townsville'deki Sovereign gey barıdır (308: 1244). Hollanda Amsterdam'da Sappho, Saarein, and Viva La Vie lezbiyen barlarıdır (117: 725).

Bu metinle Ankara ve İzmir'in birer queer şehri olup olmadığı da ortaya konmuş olacaktır.

Ankara'nın 18'i merkez olmak üzere 25 ilçesi bulunmaktadır. İkamet ettikleri ilçeler incelendiğinde LGBTT bireylerin 5 merkez ilçeyi seçtiği, kalan 13 merkez ilçeyi ya da bağlı ilçeleri ikamet için seçmedikleri görülmektedir. İzmir'in ise 21 merkez olmak üzere 30 ilçesi bulunmaktadır. İzmir'de ikamet ettikleri ilçeler incelendiğinde LGBTT bireylerin 11 merkez ve 1 bağlı ilçe olmak üzere 12 ilçeyi seçtiği kalan 18 ilçeyi seçmediği görülmektedir.

Ankara'da LGBTT bireylerinin tümünün yaşama alanı olarak seçtiği ilçe Çankaya'dır. Ek olarak Çankaya, tüm LGBTT bireylerin hem çalışma hem de alış-veriş için seçtiği ortak ilçedir. Alış-veriş için tüm cinsel yönelim gruplarının birlikte seçtiği diğer ilçeler Altındağ ve Mamak'tır. Bu ilçelerin dışında farklı cinsel yönelim grupları ikamet için Etimesgut, Keçiören ve Yeni Mahalle; çalışma için Sincan, Yeni Mahalle ve alış-veriş için Etimesgut, Keçiören ve Yeni Mahalle'yi seçmektedir. İzmir'de LGBTT bireylerin tümünün yaşama alanı olarak seçtiği tek ilçe Konak'tır. Ek olarak Konak, tüm LGBTT bireylerin hem çalışma hem de alış-veriş için seçtiği ortak ilçedir. Alış-veriş için tüm cinsel yönelim gruplarının birlikte seçtiği diğer ilçe Karabağlar'dır. Bu ilçelerin dışında farklı cinsel yönelim grupları ikamet için Bayraklı, Çeşme, Çiğli, Güzelbahçe, Urla, Narlıdere, Buca, Balçova, Karşıyaka, Bornova, Karabağlar; çalışma için Kemalpaşa, Menemen, Urla,

Çeşme, Gaziemir, Balçova, Karşıyaka, Buca, Narlidere, Karabağlar, Bornova ve alış-veriş için Çiğli, Narlidere, Buca, Bornova, Karabağlar, Karşıyaka ve Balçova'yı seçmektedir.

Bu ilçelerin özellikleri incelendiğinde, Ankara'daki 20 üniversitenin 11'inin Çankaya'da; 2'sinin Etimesgut'ta; 2'sinin Keçiören'de⁵⁰; 2'sinin Etimesgut'ta ve 1'inin Yeni Mahalle'de; İzmir'deki 9 üniversitenin 2'sinin Konak'ta; 2'sinin Bornova'da; 2'sinin Çiğli'de; 1'inin Buca'da; 1'inin Balçova'da ve 1'inin Urla'da olduğu gözlenir. Bu ilçelerde sürekli, fazla ve değişken olan öğrenci nüfusunun olması kentin hoşgörü ortamını oluşturmaktadır. Çünkü daha önceki çalışmalarda gey hane modeli ile öğrenci nüfusunun yoğun olduğu semtler arasındaki ilişki pozitifdir (Bailey, 1999). Bu, Florida'nın (2002) bir şehrin hoşgörü seviyesinin yüksek olmasının çeşitliliği arttırdığı düşüncesine uygunluk göstermektedir.

Kentsel büyüme ve gey-lezbiyen alanları ile ilgili yapılan şehir analizlerinin çoğu, gey ve lezbiyen çiftlerin konsantrasyonunun başlıca zengin şehirlerde (44; 75; 116) ve semtlerde (206; 207) daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalarının çoğu "kültürel aktiviteler" (207) veya "sokak kültürü" gibi çok spesifik aktivitelere yoğunlaşır. Özellikle, çocuksuz gey ve lezbiyen bireylerin, geleneksel eğlence konseptinin dışında, canlı sokak hayatı ve eğlence seçeneklerini tercih ettikleri iddia edilebilir (2; 75; 116; 206; 207). Bu gibi durumlarda, gey ve lezbiyen bireyler, yaşadıkları yerin sanat galerileri, yerel restoranlar ve canlı yerel müzik sahnesine yakınlığı ile ilgilenirler (206). Canlı sokak hayatı ve eğlence seçenekleri, gey ve lezbiyenlerin gey ve lezbiyen barları etrafında yoğunlaşmalarına neden olur (207). Gey ve lezbiyen alanları üzerine yapılan nicel çalışmalar, bu bireylerin evleri ile sosyal-ticari alanlarının birbirlerine çok yakın olduklarını göstermektedir (2; 49; 69; 200; 243). Gey ve lezbiyen bireylerin toplumsal tarihleri genelde gey ve lezbiyen barları ve kuruluşlarının oluşum süreçleri ile ilişkilidir (1; 88). Gey konsantrasyonu canlı sokak hayatı ve semt eğlence opsiyonları ile doğru orantılıdır (75; 116; 207). Tüm bunlar, tüm cinsel yönelim gruplarının yaşama, çalışma ve alış-verişin yanı sıra buluşma yerlerini de Ankara'da Çankaya'dan ve İzmir'de Konak'tan seçmesini açıklamaktadır.

Lezbiyenler gey hanelerin; geyler ise lezbiyenlerin yoğun olduğu yerlerde yaşamaktadır (147: 151). Bu genelleme, Ankara ve İzmir için de doğrulanır niteliktedir. Çünkü Ankara'da yaşama, çalışma ve alış-veriş için tüm LGBTT'lerin seçtiği ilçeler (Çankaya, Altındağ, Mamak) dışında Etimesgut, Keçiören ve Yeni Mahalle lezbiyen ve geylerin birlikte ikamet ettiği ilçelerdir. Çankaya, Etimesgut, Keçiören ve Yenimahalle'nin birbirlerine sınırı olduğu düşünüldüğünde lezbiyen ve geylerin ve tüm LGBT bireylerin Ankara'nın merkezinde ve yaygın bir yer seçtikleri söylenebilir. İzmir'de yaşama, çalışma ve alış-veriş için tüm LGBTT'lerin seçtiği ilçeler (Konak, Karabağlar) dışında Buca, Balçova, Karşıyaka ve Bornova lezbiyen ve geylerin birlikte ikamet ettiği ilçelerdir. Bu ilçelerin birbirlerine sınırları olduğu düşünüldüğünde lezbiyen ve geylerin ve tüm LGBTT bireylerin İzmir'in merkezinde ve yaygın bir yer seçtikleri söylenebilir.

LGBTT bireyler cinsel yönelimlerini (kimliklerini) gizlemek zorunda kaldıklarından yaşadıkları ve çalıştıkları ilçeleri belirtmelerine karşın Ankara'da yaşadıkları semt konusunda %24; mahalle konusunda %74 ve çalıştıkları semt konusunda %57 ve çalıştıkları mahalle konusunda %57; İzmir'de yaşadıkları semt konusunda %1; mahalle konusunda %79 ve çalıştıkları semt konusunda %16 ve çalıştıkları mahalle konusunda %90 oranlarında bilgi vermemişlerdir. Bunun güvenlikleriyle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Ankara'da Çankaya'da ve Mamak'ta oturan transeksüellerin tamamı oturdukları ilçede çalışmaktadır. İzmir'de ise Konak'ta oturan transeksüellerin %95'i Konak'ta; Bornova'da oturanların tamamı Bornova'da; Karabağlar'da oturanların %20'si Karabağlar'da, %20'si Konak'ta; Konak'ta oturan travestilerin %83'ü Konak'ta, %17'si Karabağlar'da; Karabağlar'da oturanların tamamı Karabağlar'da çalışmaktadır. Bu durum, transeksüellerin dış görünüşleriyle cinsel yönelimlerini lezbiyen, gey ve biseksüeller kadar gizleyemediklerinden kentin her yerini kullanamamasıyla ilişkilendirilebilir. Bir başka deyişle çalışmak için alışık oldukları ilçeyi tercih etmektedirler. Ek olarak, Ankara'da lezbiyenlerin %10'u, geylerin %10'u ve biseksüelleri %14'ü alış-verişlerini nerden olursa yaptıklarını belirtmişlerdir. Ancak bu rahatlık transeksüellerde görülmemektedir. Bir başka deyişle transeksüeller nerden olursa alış-veriş yap(a)mamaktadır.

Kentte gey erkek dağılımının çeşitlilik, açıklık ve aktivite olanakları ile ilişkisi varken lezbiyen dağılımında olmadığını, ancak hem lezbiyenlerin hem de gey erkeklerin yerleşim alanlarının birbirine çok yakın veya yan yana olmasının ise coğrafi açıdan bu bireylerin koruyucu mekanizma geliştirdiğini gösteren çalışmalar da vardır (Bkz. 147: 130, 135). Ek olarak yazarlar, yaşadıkları yerler incelendiğinde, gey ve lezbiyenlerin yoğunlaştıkları bölgelerde güvenli alan veya potansiyel bariyerler oluşturduklarını, bu açıdan bakıldığında ise Florida'nın (2002) ve diğer kentsel düzenleme teorilerinin gey ve lezbiyenlerin lüks semtlerde kümелendikleri iddialarının abartılı olabileceğini belirtmişlerdir. Ankara ve İzmir için bakıldığında lezbiyen ve geyler aynı ve birbirine sınırı olan ilçelerde ikamet ettiğinden, yazarların bu iddiasının geçerli olduğu söylenebilir. Diğer taraftan Ankara ve İzmir'de ağırlıklı oturlan ilçe ve semtlerin merkezi olmaları lezbiyen ve geylerin lüks alanları seçtiği iddiasının abartılı olmadığını göstermektedir.

Bu metinde LGBTT bireylere, yaşadıkları şehirde queer semt olup olmadığı sorulmamıştır. Ancak alınan yanıtlar incelendiğinde Ankara ve İzmir'de ikamet edilen ve ikamet edilmek istenen yerleşimler karşılaştırıldığında Çankaya ve Konak'ın queer ilçeler; Çankaya'da Küçük Esat'ın ve Konak'ta Alsancak'ın queer semtler olarak görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Bir başka çalışmada katılımcılara (77 kişi) yaşadıkları şehide queer semt olup olmadığı sorulmuştur. Neredeyse yarısı (%44) bu soruya "evet" cevabı verirken, yalnızca 6 katılımcı (%4) bu alanlarda yaşadığını belirtmiştir (Bkz. 91: 66).

Literatürde lezbiyen sahipliğindeki mekânların azalmasının mekân oluşumunu olumsuz etkilediğini kabul eden çalışmalar bulunmaktadır (Bkz. 243: 614, 615)⁵¹. Örneğin Montreal'in gey, lezbiyen ve queer toplulukları, ticari ve sosyal aktivitelerini şehir merkezinin kuzeydoğusundaki Plateau ve yine şehir merkezinin hemen batısındaki Village'da yoğunlaştırmışlardır. Her ne kadar şu anda içerisinde bir iki gey bar ve lezbiyenlerin işlettiği restoran barındırsa da, Plateau'nun, otuz yıldır eşcinsel mekânlara ev sahipliği yapması gibi bir geçmişi vardır. Günümüzde bu mekânlar kaybolmuş olsa da, Plateau, eşcinsellerin sahibi olduğu konut, işletme ve kurumları bulundurduğundan, hâlâ şehrin eşcinsel mekânı olması konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Onun güney sınırındaki Village ise şehrin queer ticari faaliyetlerinin ve eşcinsel - queer kuruluşlarının neredeyse yüzde doksanından fazlasını içinde barındırmaktadır (243: 599, 600). Kimi

oluşumlar beraberinde yenilerini de getirmektedir. Örneğin, Montreal'deki geylerin ticari alanları, beraberinde kimi kuruluşları, ticari ilişkileri ve yerleşim alanlarını da getirmiş ve sonuçta Village Montreal'de şehrin turist piyasasının yayılmasına ve yerel ticaretin desteklenmesine yardımcı olarak gey ve queer ticaretin yayılmasındaki ekonomik güç olmuştur (243: 597). Ancak Türkiye için bu metin dışında yaşama, çalışma, alış-veriş ve eğlence alanlarını saptamaya yönelik bir araştırma yapılmadığı gibi LGBTT bireyler sahipliğindeki mekânların durumunu inceleyen bir çalışma yapılmadığından bu kabulün gerçekliği Türkiye için henüz bilinmemektedir.

Kimi çalışmalara göre (Bkz. 68), lezbiyenler bölgeselleşme eğilimi taşımamakta, ayrıca kimliklerini ve topluluklarını oluştururken ticari sosyal tesisleri neredeyse kullanmamaktadır. Zamanla araştırmacılar, lezbiyenlerin, topluluklarını onları farklı kamusal ve özel bölgelere bağlayabilen, sabit ve biçimsel olmayan ağlar sayesinde oluşturduklarını ve bunun sonucunda dışarıdan farkedilmeyecek, yarı-yeraltı denebilecek bir karaktere sahip olduklarını keşfetmişlerdir (Bkz. 42). Ancak, bulgular, lezbiyenlerin topluluklarını oluştururken kimi çalışmaların (Kaynak 68'in) söylemini doğrular niteliktedir. Çünkü yapılan araştırmaların merkezi olan yerleşim bölgelerinde barlar gibi spesifik işyerleri bile bulunmamaktaydı (243: 596). Bazı çalışmalara (örneği Kaynak 68'e) tam uymayan biçimde, tarihsel çalışmalar (71; 72; 110; 182; 225; 251; 275; 284; 313) 2. Dünya Savaşı sonrası dönemde lezbiyenlerin Kuzey Amerika'daki şehirlerde gelişmiş bir bar kültürü yarattıklarını göstermiştir. Her ne kadar özel alanlar ve kamusal bölgeler lezbiyen bölgeselleşmesinin önemli bileşenlerindense de, bar kavramı, lezbiyenlerin kent içindeki görünürlüklerini şekillendirme sürecinde ve lezbiyenlerin kendilerini tanımladıkları bölgelerinde genişletmeleri konusunda merkezde yer almıştır (71; 72; 110; 182; 225; 251; 284; 313). Yeni çalışmalar da bunu destekler şekilde, lezbiyenlerin bazı bölgelerde, queer mekânların arasında dahi, bar ve gece kulüplerini kurarak görünürlüklerini arttırmayı arzuladıklarını göstermektedir (244; 270).

Yer seçimi kriterlerinde görülen bir diğer nokta lezbiyenlerin daha ailevi bölgeleri seçmeleridir. Çünkü heteroseksüel kadınlarla karşılaştırıldıklarında çocuk sahibi olan lezbiyenlerin oranı düşüktür ancak gey erkeklere oranla daha yüksektir (43; 49). Trans bireyler ise şehirde belli bir queer alanın olması halinde kendilerini daha güvende

hissetmektedir. Belki de, queer alanlar bu bireyler için koruyucu bir şemsiye görevi görmektedir, çünkü bu alanlar trans bireylerin görünüş ve davranışlarını diğer alanlara göre daha fazla tolere edebilmektedir (91: 65). Bir başka deyişle trans bireylerin kentte kullanabildikleri alanlar sınırlıdır. Örneğin, Parisli eşcinseller, 1700'lü yılların ilk dönemine kadar hem açık (parklar, bahçeler, nehir kenarları, iskeleler ve sokaklar) ve hem kapalı alanları (meyhane, bar, kulüp ve restoranlar) kullanmışlardır. Ancak 18. ve 19. yy.'da şehre yayılmış olmalarına karşın merkezden uzak ve harap bölgelerinde yaşamışlardır (268).

Geyler ve lezbiyenlerin semt seçimindeki başka bir etken ise yabancı uyruklu bireylerdir (116; 147: 136). Bu yaklaşım özellikle lezbiyenler açısından bakıldığında doğrudur. Bazı çalışmalar lezbiyenlerin alternatif topluluklarla yaşamayı tercih ettiklerini göstermektedir (2; 49). Yabancı uyruklu bireylerin olması 'alternatif dükkânlar ve restoranlar' anlamına geldiğinden (242), lezbiyen ve gey nüfus konsantrasyonu bu gibi bölgelerde yüksek olabilir. Ankara'da Çankaya'nın ve İzmir'de Konak'ın tercih edilmesinin sebeplerinden biri de bu olabilir.

Gey ve lezbiyen bireyler genelde daha eski evleri olan semtleri tercih ederler. Yeni semtler genelde daha tercih edilebilir görünür (102), ancak bu konu üzerine yapılan araştırmalar gey ve lezbiyenlerin daha eski ve şehrin merkezinde orta sınıfın veya yoksulların oturduğu semtleri tercih ettiklerini göstermektedir (1; 120; 198; 242). Düşük fiyatlı evlerde oturan gey ve lezbiyenler, bu evleri istedikleri gibi yenileyebilirler ve dekore edebilirler. Gey ve lezbiyen semtlerindeki bu ilgi çekici değişim, bölgenin cazibe ve değerini artırır (69; 198; 269). Bu durum birkaç gey erkeğin ucuz evlerin olduğu semtlere taşınmasıyla başlar. Genelde çalışan bireyler olan bu gey erkekler, evin kira veya satın alma giderlerinin düşük olması sebebiyle ekonomik açıdan avantaj kazanmaya başlarlar (1; 120; 189; 198; 269). Gey erkeklerin kazançları temel giderlerine oranla yüksek olduğu için, bu semtleri tekrar yapılandırabilirler. Böylece "riskli" olan görülen semtleri kendileri için güvenli ve ait oldukları alanlara çevirirler (1; 120; 198). Bu, gey bireylerin lüks semtleri tercih ettikleri savından (Bkz. 116) biraz farklıdır. Aslında, gey erkekler semtin özgün ekonomik dönüşümü sonucu "lüks" olarak tanımlanmasında büyük katkıları olan bireylerdir. (147: 139).

Geyler ve lezbiyenler, taşınmaya zorlanmadan kendi istekleri ile şehrin lüks merkezlerine taşınmak istemişlerdir (44). Geyler ve lezbiyenler genellikle çoklu hanelerin (daireler, ortak mülkiyet, ya da dubleks evler) olduğu alanlarda yoğunlaşırlar (20).

BÖLÜM BEŞ
ARAŞTIRMA BULGULARI - III
GÖÇ ETME BİLGİLERİ

LGBTT bireylerin Ankara ve İzmir’de yaşama nedenlerinin cinsel yönelimleriyle ilişkili olup olmadığını saptamak için, bir başka deyişle yaşadıkları kentin ve o kenttekilerin cinsel yönelimlerine etkisini tartışmak için bireylere kaç yıldır buldukları şehirde yaşadıkları, daha önce ne tür bir yerleşimde (büyükşehir, il, köy vb.) oldukları, daha önce yaşadıkları il ve göç etme nedenleri sorulmuştur. Sorular bir taraftan Ankara ve İzmir’in LGBTT bireyler için varsa uygunluğunu ortaya koymak bir taraftan da LGBTT bireyler için eğer etkiliyse küçük bir yerleşimin olumlu ve olumsuz taraflarını ortaya koymaya yöneliktir. Sonuçlar aşağıda Ankara ve İzmir için ayrı ayrı verilmiştir.

5.1. Ankara

Bireylere kaç yıldır Ankara’da yaşadıkları sorulmuş ve alınan yanıtlar beşer yıllık aralıklarla sınıflandırılmıştır. Cinsel yönelime göre dağılım aşağıda verilmiştir.

Tablo 50. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Kaç Yıldır Ankara’da Yaşadığı Bilgisi

Kaç Yıldır Ankara’da Yaşadığı	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
51-55	1	0	0	0	1
26-30	0	0	0	2	2
31-35	0	0	2	0	2
41-45	1	0	0	1	2
11-15	1	1	2	2	6
21-25	1	6	2	0	9
16-20	1	9	0	1	11
6-10	4	5	5	1	15
1-5	8	9	3	0	20
Toplam	17	30	14	7	68

LGBTT bireylerin kaç yıldır Ankara’da yaşadığı cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %47’sinin 1-5, %23’ünün 6-10, %6’sının 16-20, %6’sının 21-25, %6’sının 11-15, %6’sının 41-45 ve %6’sının 51-55; geylerin %30’unun 1-5, %30’unun 16-20,

%20'sinin 21-25, %17'sinin 6-10, %3'ünün 11-15; biseksüellerin %36'sının 6-10, %22'sinin 1-5, %14'ünün 21-25, %14'ünün 11-15, %14'ünün 31-35; transeksüellerin %29'unun 11-15, %29'unun 26-30, %14'ünün 6-10, %14'ünün 16-20, %14'ünün 41-45 yıl aralıklarında Ankara'da yaşadığı gözlenmiştir.

Lezbiyen, gey ve biseksüellerde 1-10 yıl aralığında Ankara'da yaşama yoğunluktaiken transeksüeller tüm yıl aralıklarına dağılmıştır. Ankara'da 36-40 ve yaş aralığında olduğu gibi 46-50 yıl aralıklarında kalan kişi bulunmamaktadır.

Anket yapılan bireylere Ankara'dan önce ne tür bir yerleşimde yaşadığı da sorulmuştur. Alınan yanıtlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 51. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Ankara'dan Önce Yaşadığı Yerin Niteliği

Daha Önce Yaşanılan Yer	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Köy	0	0	0	1	1
İlçe	2	3	0	0	5
İl	1	3	1	1	6
Büyükşehir	14	24	13	5	56
Toplam	17	30	14	7	68

Bireyler Ankara'dan önce daha çok büyükşehirlerde ve illerde yaşamışlardır. Cinsel yönelime göre Ankara'dan önceki yaşama alanları incelendiğinde lezbiyenlerin %82'si büyükşehirde, %12'si ilçede, %7'si ilde; geylerin %80'i büyükşehirde, %10'u ilde, %10'u ilçede; biseksüellerin %93'ü büyükşehirde, %7'si ilde; transeksüellerin %72'si büyükşehirde, %14'ü ilde ve %14'ü köyde yaşamıştır.

Görüldüğü gibi kırsal yerleşimden gelme tüm LGBTT bireyler için çok düşük oranlarda olup biseksüellerde bulunmamaktadır. Ek olarak lezbiyenlerin yalnızca %12'si, geylerin yalnızca %10'u ve transeksüellerin yalnızca %14'ü kırsal bir yerleşimden Ankara'ya göç etmiştir.

LGBTT'lerin Ankara'dan önceki yaşama alanlarının niteliğinin yanı sıra yaşadığı ilin adı da sorulmuştur. Bu sayede Ankara'ya doğru olan hareketliliğin hangi bölgelerden

olduğu ortaya konmuştur. Dolayısıyla, geçmişte yaşanan yerleşimin büyükşehir veya il olmasında öte bulunduğu bölgenin niteliğine göre yorum yapılmaya çalışılmıştır. Bölgeler İstatistik Bölge Sınıflandırmasına karşılık gelmektedir.

Tablo 52. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ankara'dan Önce Yaşadığı İl ve Bölgesi

Bölge Adı	İller	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Batı Karadeniz	Çankırı	1	0	0	0	1
Batı Marmara	Balıkesir	0	1	0	0	1
Batı Anadolu	Konya	1	0	1	0	2
Orta Anadolu	Kayseri Sivas	0	1	0	1	2
Ortadoğu Anadolu	Van	1	1	0	0	2
Doğu Karadeniz	Artvin	0	0	1	1	2
Doğu Marmara	Bolu Bursa Kocaeli	2	1	0	0	3
Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum Kars	0	3	0	1	4
Akdeniz	Adana Antalya Mersin	5	1	1	0	7
İstanbul	İstanbul	0	5	2	1	8
Ege	İzmir Aydın Manisa Muğla	2	7	5	0	14
Toplam		12	20	10	4	46

Anket yapılan 68 kişinin %68'i göç etmiştir (%32 doğma büyüme Ankara'lı). Göçün %31'i Ege; %18'i İstanbul; %15'i Akdeniz; %9'u Kuzeydoğu Anadolu; %7'si Doğu Marmara; %4'ü Doğu Karadeniz; %4'ü Ortadoğu Anadolu; %4'ü Orta Anadolu; %4'ü Batı Anadolu; %2'si Batı Marmara ve %2'si Batı Karadeniz Bölgeleri'nden gerçekleşmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak) hiçbir ilden Ankara'ya göç olmamıştır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %42'si Akdeniz, %17'si Ege, %17'si Doğu Marmara, %8'i Ortadoğu Anadolu, %8'i Batı Anadolu ve %8'i Batı Karadeniz;

geylerin %35'i Ege, %25'i İstanbul, %15'i Kuzeydoğu Anadolu, %5'i Akdeniz, %5'i Ortadoğu Anadolu, %5'i Orta Anadolu, %5'i Batı Marmara; biseksüellerin %50'si Ege, %20'si İstanbul, %10'u Akdeniz, %10'u Doğu Karadeniz, %10'u Batı Anadolu; transeksüellerin %25'i İstanbul, %25'i Kuzeydoğu Anadolu, %25'i Doğu Karadeniz ve %25'i Orta Anadolu Bölgeleri'nden göç etmiştir.

Görüldüğü gibi ağırlıklı olarak geyler ve transeksüeller ülkenin doğu kısımlarından göç ederken, tüm cinsel yönelim grupları daha çok İstanbul, Akdeniz ve Ege Bölgeleri'nden göç etmiştir.

Cinsel yönelimler açısından daha çok göçün neden yapıldığı önem kazanmaktadır. Bireylere göç nedenleri de sorulmuş göç ettiğini belirten 46 kişinin tamamından yanıt alınmıştır. Yanıt sayısının fazla olması kişilerin göç etme sebebinin birden fazla olmasıdır.

Tablo 53. LGBTT Bireylerin Ankara'ya Göç Etme Nedenleri

Göç Etme Nedeni	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Sevgili	0	0	1	0	1
Aile ile göç	3	4	1	1	9
İş	2	6	3	2	13
Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği/Baskı	2	7	3	3	15
Eğitim	8	8	4	0	20
Toplam	15	25	12	6	58

Cinsel yönelime göre göç etme nedenleri incelendiğinde lezbiyenlerin %54'ünün eğitim, %20'sinin aile ile göç, %13'ünün cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %13'ünün iş; geylerin %32'sinin eğitim, %28'inin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %24'ünün iş, %16'sının aile ile göç; biseksüellerin %34'ünün eğitim, %25'inin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %25'inin iş, %8'inin aile ile göç, %8'inin sevgili; transeksüellerin %50'sinin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %33'ünün iş ve %17'sinin aile ile göç nedenleriyle göç ettiği görülmüştür.

Görüldüğü gibi, başta transeksüellerde olmak üzere cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı nedeniyle göç etmek tüm cinsel yönelim gruplarında önemli oranlardadır.

5.2. İzmir

Bireylere kaç yıldır İzmir’de yaşadıkları sorulmuş ve alınan yanıtlar beşer yıllık aralıklarla sınıflandırılmıştır. Cinsel yönelime göre dağılım aşağıda verilmiştir.

Tablo 54. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Kaç Yıldır İzmir’de Yaşadığı Bilgisi

Kaç Yıldır İzmir’de Yaşadığı	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
46-50	0	1	0	0	0	1
51-55	0	0	1	0	0	1
41-45	0	2	0	1	0	3
36-40	2	1	1	2	1	7
6-10	2	1	2	2	2	9
11-15	4	1	4	3	1	13
31-35	4	6	3	0	0	13
1-5	3	3	3	5	4	18
16-20	8	6	3	3	2	22
26-30	8	5	10	4	3	30
21-25	5	12	11	8	2	38
Toplam	36	38	38	28	15	155

LGBTT bireylerin kaç yıldır İzmir’de yaşadığı cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %22’sinin 16-20, %22’sinin 26-30, %14’ünün 21-25, %11’inin 31-35, %11’inin 11-15, %8’inin 1-5, %6’sının 6-10 ve %6’sının 36-40; geylerin %32’sinin 21-25, %17’sinin 16-20, %17’sinin 31-35, %13’ünün 26-30, %8’inin 1-5, %5’inin 41-45, %2’sinin 11-15, %2’sinin 6-10, %2’sinin 36-40 ve %2’sinin 46-50; biseksüellerin %29’unun 21-25, %26’sının 26-30, %10’unun 11-15, %8’inin 1-5, %8’inin 16-20, %8’inin 31-35, %5’inin 6-10, %3’ünün 36-40 ve %3’ünün 51-55; transeksüellerin %29’unun 21-25, %18’inin 1-5, %14’ünün 26-30, %11’inin 16-20, %11’inin 11-15, %7’sinin 6-10, %7’sinin 36-40, %3’ünün 41-45; travestilerin %27’sinin 1-5, %20’sinin 26-30, %13’ünün 21-25, %13’ünün 16-20, %13’ünün 6-10, %7’sinin 11-15 ve %7’sinin 36-40 yıldır İzmir’de yaşadığı gözlenmiştir.

Transeksüel ve travestilerde 1-10 yıl aralığında İzmir’de yaşama yoğunlukta lezbiyenlerde 40 ve üstü; transeksüel ve travestilerde 46 ve üstü yıldır İzmir’de yaşayan bulunmamaktadır.

Anket yapılan bireylere İzmir'den önce ne tür bir yerleşimde yaşadığı da sorulmuştur. Alınan yanıtlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 55. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime İzmir'den Önce Yaşadığı Yerin Niteliği

Daha Önce Yaşanılan Yer	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Köy	1	0	0	0	0	1
İlçe	3	1	3	1	1	9
İl	4	5	2	9	7	27
Büyükşehir	28	32	33	18	7	118
Toplam	36	38	38	28	15	155

Bireyler İzmir'den önce daha çok büyükşehirlerde ve illerde yaşamışlardır. Cinsel yönelime göre İzmir'den önceki yaşama alanları incelendiğinde lezbiyenlerin %78'i büyükşehirde, %11'i ilde, %8'i ilçede, %3'ü köyde; geylerin %84'ü büyükşehirde, %13'ü ilde, %3'ü ilçede; biseksüellerin %87'si büyükşehirde, %8'i ilçede, %5'i ilde; transeksüellerin %64'ü büyükşehirde, %32'si ilde ve %4'ü köyde; travestilerin %47'si büyükşehirde, %47'si ilde ve %6'sı ilçede yaşamıştır.

Görüldüğü gibi kırsal yerleşimden gelme tüm LGBTT bireyler için düşük oranlardadır: Lezbiyenlerin %14'ü, geylerin %3'ü, biseksüellerin %8'i, transeksüellerin %4'ü ve travestilerin %7'si kırsal bir yerleşimden İzmir'e göç etmiştir.

LGBTT'lerin İzmir'den önceki yaşama alanlarının niteliğinin yanı sıra yaşadığı ilin adı da sorulmuştur. Bu sayede İzmir'e doğru olan hareketliliğin hangi bölgelerden olduğu ortaya konmuştur. Dolayısıyla, geçmişte yaşanan yerleşimin büyükşehir veya il olmasında öte bulunduğu bölgenin niteliğine göre yorum yapılmaya çalışılmıştır. Bölgeler İstatistikî Bölge Sınıflandırmasına karşılık gelmektedir.

LGBT bireylere İzmir'e taşınmadan önce nerede yaşadıkları sorulmuş olup; %57'si doğma büyüme İzmirli olduğunu ifade etmiştir. Göçün %18'i Batı Anadolu; %14'ü Ege; %14'ü İstanbul; %10'u Doğu Marmara; %8'i Akdeniz; %6'sı Güneydoğu Anadolu; %6'sı Orta Anadolu; %6'sı Batı Marmara; %6'sı Batı Karadeniz; %5'i Doğu Karadeniz; %5'i Ortadoğu Anadolu; %2'si Kuzeydoğu Anadolu Bölgeleri'nden gerçekleşmiştir.

Tablo 56. LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre İzmir'den Önce Yaşadığı İl ve Bölgesi

Bölge Adı	İller	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum	0	1	0	0	0	1
Ortadoğu Anadolu	Elazığ Malatya Tunceli	0	0	1	1	1	3
Doğu Karadeniz	Artvin Trabzon	0	0	1	1	1	3
Batı Karadeniz	Sinop Tokat Zongulda	1	0	0	2	1	4
Batı Marmara	Edirne Tekirdağ	0	1	1	2	0	4
Orta Anadolu	Sivas Yozgat	2	0	0	2	0	4
Güneydoğu Anadolu	Adıyaman Batman Gaziantep Siirt	0	0	1	0	3	4
Akdeniz	Adana, Antalya Hatay Osmaniye	0	0	1	2	2	5
Doğu Marmara	Bursa, Eskişehir Kocaeli	1	0	1	4	0	6
İstanbul	İstanbul	5	2	1	1	0	9
Ege	Aydın Denizli Kütahya Manisa	0	1	1	3	4	9
Batı Anadolu	Ankara Konya	1	4	5	1	0	11
Toplam		10	9	13	19	12	63

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %50'si İstanbul, %20'si Orta Anadolu, %10'u Batı Anadolu, %10'u Doğu Marmara ve %10'u Batı Karadeniz; geylerin %44'ü Batı Anadolu, %22'si İstanbul, %11'i Ege, %11'i Batı Marmara, %11'i Kuzeydoğu Anadolu; biseksüellerin %36'sı Batı Anadolu %8'i Ege, %8'i İstanbul, %8'i Doğu Marmara, %8'i Akdeniz, %8'i Güneydoğu Anadolu, %8'i Batı Marmara, %8'i Doğu Karadeniz, %8'i Ortadoğu Anadolu; transeksüellerin %21'i Doğu Marmara, %15'i Ege, %11'i Akdeniz, %11'i Orta Anadolu, %11'i Batı Marmara, %11'i Batı Karadeniz, %5'i Batı Anadolu, %5'i İstanbul, %5'i Doğu Karadeniz, %5'i Ortadoğu Anadolu; travestilerin

%34'ü Ege, %25'i Güneydoğu Anadolu, %17'si Akdeniz, %8'i Batı Karadeniz, %8'i Doğu Karadeniz ve %8'i Ortadoğu Anadolu Bölgeleri'nden göç etmiştir.

Görüldüğü gibi ağırlıklı olarak transeksüeller ve travestiler ülkenin doğu kısımlarından göç ederken, tüm cinsel yönelim grupları daha çok Batı Anadolu, Ege, İstanbul ve Doğu Marmara Bölgeleri'nden göç etmiştir.

Cinsel yönelimler açısından daha çok göçün neden yapıldığı önem kazanmaktadır. Bireylere göç nedenleri de sorulmuş göç ettiğini belirten 63 kişinin tamamından yanıt alınmıştır. Yanıt sayısının fazla olması kişilerin birden fazla göç etme sebebi olmasıdır.

Tablo 57. LGBTT Bireylerin İzmir'e Göç Etme Nedenleri

Göç Etme Nedeni	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Sevgili	1	0	0	0	0	1
Aile ile göç	1	2	7	0	0	10
Eğitim	5	3	5	0	0	13
Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği/Baskı	2	1	3	20	11	37
İş	8	3	9	13	8	41
Toplam	17	9	24	33	19	102

Cinsel yönelime göre göç etme nedenleri incelendiğinde lezbiyenlerin %47'sinin iş, %29'unun eğitim, %12'sinin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %6'sının aile ile göç, %6'sının sevgili; geylerin %33'ünün iş, %33'ünün eğitim, %22'sinin aile ile göç, %12'sinin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı; biseksüellerin %38'inin iş, %29'unun aile ile göç, %21'inin eğitim, %12'sinin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı; transeksüellerin %61'inin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %39'unun iş; travestilerin %58'inin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı, %42'sinin iş nedenleriyle göç ettiği görülmüştür. .

5.3. Değerlendirme

Şehirler LGBTT bireyler tarafından, homoseksüelliğe gösterdiği tolerans ve geylere yetiştikleri kırsal kesimlerden kaçış imkânı sağlamasıyla homoseksüel cenneti olarak tanımlanabilir (46; 260; 301; 310). Şehirler ayrıca kırsal kesimlerdeki geleneksel kültür yoğunluğunun aksine modern yapısıyla kimlik oluşum sürecine olumlu etkileriyle dikkat çekmektedir (5; 190; 219). Bazıları için kırsal/kentsel ikilisinde, şehir özgür gey olmayı ve kendi gibi birilerini bulmayı temsil ederken, kırsal kesimler baskının var olduğu bölgeler olarak kabul edilir (310). Literatürde şehir heteroseksüel olmayan bireyler için cinsel kimliklerini özgürce ifade edebilecekleri ideal alan olarak tanımlanır (46; 67; 73; 310). Herkesin birbirini tanıdığı kırsal alanların tersine, şehirlerdeki popülasyonun büyüklüğü anonimliği de beraberinde getirir, böylece bireyler rahatlıkla cinsel kimliklerini yaşayabilmektedir (14: 62). Şehrin çekici etkisiyle göç sonucu, cinsel kimliğin rahat dışa vurumu hızlı olacağından bireyin zorunlu kimlik geçişi de hızlı olabilir (301: 857). Bu hızlı geçiş sırasında, cinsel kimliğin temelini oluşturan pek çok unsurun atlanmasıyla oluşan cinsel kimliğin temeli sağlam olmayabilir (14: 64).

Kırsal bölgeler üzerine çalışan sosyal bilimcilerin çoğu kırsal hayatın mutlu ve huzurlu yaşam anlamına geldiğini kabul etmektedir. Batı toplumlarında kırsal alanlar doğal, bozulmamış olarak tasvir edilir ve şehir hayatının çarpık yapısından kaçmak için uygun olduğu düşünülür (204; 304). Aslında Batı toplumlarındaki kırsal bölgeler heteroseksüel olarak baskın, çekirdek ailelerin yaşadığı ve herkesin basmakalıp cinsiyet rolleri ve etkileşimleri ile bir arada bulunduğu alanlardır (203; 205). Ancak, böyle bir genelleme homoseksüel yapıların kırsal alanlarda asla olamayacağı anlamına gelmez (Bell, 2006).

En önemli çalışmalar, kırsal yerlerde yaşayan gey erkeklerin karşılaştıkları en büyük sorunun izole edilmek olduğunu gösterir (87; 220). Bu çalışmalar bir bütün olarak düşünüldüğünde ana fikir, kırsal gey erkeklerin yaşadıkları heteronormatif ortamdan çıkarak “gey” olduğunu hissedebildiği şehir atmosferine geçmesi gerekliliğidir (46; 260; 301; 310). Büyük şehirler homoseksüel özgürlüğün, cinsel kimliğin onayının ve gey seks isteklerinin açıkça belirtilebilmesini sağlayan alanlar olarak anlaşılmaktadır (175: 105). Yalnızca kırsal alandan şehre yapılan gey göçünü dikkate almak olaya oldukça basit

yaklaşmak demektir (129). Öncelikle, bu tür çalışmaların sadece kırsal alandan şehre olduğunu varsayarak, asıl önemli nokta kaçırılmaktadır. Gey toplulukların geneli şehirlerde yaşamakta ve geri kalan topluluk onların cinsel eğilimlerini önemsememektedir. Bu yüzden, gey göçlerinin çoğu bir şehirden diğer şehre gerçekleşmektedir. İkincisi, kırsal alandan şehre göçün yörüngesinin yoğunluğu kimliğe ilişkin yer değiştirme ve varoluşsal kapsamına bağlı amaçsal kesinlik taşır (129: 109). Ek olarak, kırsaldan şehre tek yönlü göç olduğu düşüncesi bu durumun kırsal alandan kesin çıkış olduğunu ve tam olarak oluşmuş bir şehir queer kimliğinin başından beri var olduğunu kabul eder (129: 109). Burada dikkati üzerine çeken konu, tekrar kırsal alana dönüşün imkânsız olarak düşünülmesidir. Ayrıca burada düşülen diğer yanlış bir yargı da şehirde eşsiz, "eksiksiz ve sabit" kimliğin oluştuğunu varsaymaktır. Göç kırsal alana tekrar yapılabilir. Değişiklikler, gelişmeler ve sorularda oluşabilecek farklılıklarda göz önünde bulundurularak, gey kimliğin sabit kaldığı düşünülmemelidir (129).

Çalışmalardan biri, gey erkek bireylerin kırsal bölge ve şehir arasındaki güzergâhtaki gidiş-gelişlerinin kimliklerine nasıl etki ettiği ve hayatlarını nasıl değiştirdiğine değinmiştir. Katılımcıların hayat yörüngelerinde son durağın şehir olmamasının sebepleri ve cinsel kimliklerinin oluşumu esnasında şehrin kompleks yapısının etkisi irdelenmiştir. Sonuç olarak, önceden tanımlanmış ve/veya kabul edilmiş kodların ve normların cinsel kimlik gelişimindeki etkisi ve kırsal gey erkek olarak her iki alanda da (kırsal alan ve şehir) tecrübe ettikleri belirleyici duygular üzerinde tartışılmıştır (Bkz. 14: 57, 58). Bu çalışmada, görüşülen dört eşcinselin hikâyesine şehir atmosferinin cinsel kimliklerinin oluşumuna önemli katkıda bulunmasına rağmen, üç hikayenin de sonunda bireyler kırsal hayatı şehir hayatına tercih etmişlerdir (14: 62). Şehrin cinsel kimlik oluşum sürecindeki etkisi yadsınamazken, kırsal gey erkekler için gey göçünün tek yönlü olmadığı açıkça görülmektedir.

Her yerde homofobi oluşması ve heteroseksizmin yaygın bir ideoloji olması, kırsal alanlarda yaşayan gey bireyleri izolasyon sorunuyla karşı karşıya bırakmıştır. Gey popülasyonunun az olması iletişimin sınırlı olmasına sebep olur. Bu sınırlı nüfus arasındaki tek benzerlik geyliktir (220). Heteroseksüelliğin normal sayılması ve homoseksüelliğin izolasyonu heteroseksüellerin tepkisinden korkma ve rahatsız olma ile birleşince kırsal gey

bireyler tamamen görünmez olurlar (87). Gey bar, kitapçı gibi sosyalleşebilecekleri alanların olmaması bu bireylerin izolasyonu daha derin hissetmesine sebep olmaktadır (193). Amerika ve İngiltere'nin kırsal alanlarına yoğunlaşan çalışmalarda, insanların gey ve lezbiyen kimlikleri oluştururken aynı zamanda kendilerini izole ettiklerini göstermiştir. Bu bireyler kırsal alanlarda yaşamaktan memnundur, arkadaşları ve aileleri ile sıkı bağları vardır ancak kimliklerine karşı oluşan bariyerler onları bir bağlamda görünmez kılmaktadır (48; 77; 187; 210; 232). Benzer şekilde bir süre kırsal alanlardan uzaklaşan gey ve lezbiyenler geri döndüklerinde kendilerini rahat hissetmediklerini, kapanda kısıtlı kaldıklarını ve görünmez olduklarını belirtmiştir (231). “Kırsal” ve “gey” terimleri uyumsuzdur ve geyler kırsal alanda kimliklerini yaşamak yerine kırsal alanın kuralları ile yaşamak zorundadır (181: 564).

Bu alanda yapılan diğer çalışmalara bakıldığında daha kompleks ve nüanslı bir kırsal hayat görüntüsü çizilmektedir. Örneğin New England'ın kuzeyindeki kırsal hayatın kırsal gey erkekler üzerindeki etkisini inceleyen çalışma, devam eden izolasyona rağmen, burada yaşamının kırsal gey erkekler üzerinde olumlu etkilerinin de olduğunu ortaya koymuştur (Bkz. 77: 64). Bir başka çalışmada bireyler kırsal alanda sessiz, hoş ve barışçıl bir ortamda daha sakin bir yaşam sürdüklerini; hatta gey olmayan yakın arkadaşlara sahip olduklarını belirtmişlerdir (Bkz. 14: 59). İzolasyonun yarattığı engellere rağmen, bu engeller bu bireylere farklılıklarını farketmelerini ve anlamalarını sağlamaktadır. Bu yolla, akranlarından gelen kırıcı ve alaycı davranışlar/söylemlere karşı daha güçlü olmaktadırlar (113: 13). Çiftlikte yaşamak bu gey erkeklere kendi eğilim ve standartlarına göre kişiliklerini oluşturmada yardımcı olmakta (113: 16) ve diğer erkekler tarafından rahatsız edilmelerini engellemektedir (113).

Geçmişte LGBTT göçü ilgili çalışmalarda, LGBTT bireylerin gerçek kimliklerini daha rahat ifade edebilmek ve yaşayabilmek için kısıtlandıklarını düşündükleri kırsal bölgelerden şehre taşındıkları belirtilir (41; 51; 67; 73). Bu yaklaşım, LGBTT hareketlerine basit ve kısmi olarak yaklaşması, kırsal bölgelerde gey kimliği oluşumunu imkânsız kabul etmesi ve şehir merkezlerinde oluşan bu gey kimliklerin tek çeşit ve eksiksiz ve sabit olduğunu iddia etmesiyle eleştiriye açıktır (129). Göç, kentten kırsal kesime yayılmaktadır. Amerika'da queer yayılmasının artık sınırları aştığını ve kırsal kesime yayıldığını (Bkz.

191) ve homofobi yüzünden bir daha geri gelmemek üzere kasabalarından ayrılan, kendi dönüm noktası anlarında geri dönen ve kendilerini gey, lezbiyen, travesti ve queer olarak tanıtan kişilerin hikâyelerini örnekleyen çalışmalar (Bkz. 308: 1239) da vardır.

Kırsal bölgelerde yaşayan gey ve lezbiyenlerin deneyimlerine yoğunlaşan diğer çalışmalarda da bu bireylerin kırsal alanlarda kalmaları veya bu alanlara dönmelerine değinilmiştir. Kırsal alanlarda doğup büyüyen tüm gey erkeklerin ve lezbiyenlerin şehre göçü düşünmediğini gösteren çalışmalar da vardır (Örneğin 113). Kırın doğal yapısı nedeniyle gey bireyler, kırsal alanlara taşınarak saf ve doğal olarak algılanan idealize alan ortasında alternatif yaşam tarzını savunan radikal topluluklar kurmak istemektedirler (26; 296). Yakın zamandaki literatürde gey göçünün kırsaldan şehre tek yönlü olmadığı gösterilse de, yeterli veri bulunmadığı için akademik seviyede hâlâ bu göçün tek yönlü olduğu varsayılmaktadır (175). Buna rağmen son zamanlarda yapılan çalışmalara göre hem gey ve lezbiyen çiftlerin görünürlüğü ve coğrafi çeşitliliği kırsal yörelerde ve Orta Batıda artan bir eğilim göstermektedir (43; 122; 123; 256). Yapılan çalışmalarda kentsel gey (urban gay) ve kırsal gey (rural gay) ayrımı yapıldığı gözlenmiştir (181: 562).

Göç, herkes gibi LGBTT'ler için de önemlidir. Çünkü tercih edilen veya edilmek zorunda kalınan yer hem LGBTT bireyin ve hem de gidilen yerin yaşam biçimini etkileyecektir. Bu etkilemelerden biri, ileri sürülen iddialara göre bir insanın görünür hale gelmesinin yani bir yerlerden çıkıp hayata karışmasının mutlaka devamının olduğu, arkadan geleceklerin çok daha fazla olacağıdır (Bkz. 51). Yakın tarihte yapılan araştırmalar kırsal kesimlerde gey ve lezbiyen nüfusunun hızla arttığını göstermektedir (43; 122; 123; 256). Buna bir örnek ise şehirlerdeki eşcinsel çift konsantrasyonunun 1990-2000 yıllarında giderek azalmasıdır (256).

Göç nedenleri önemlidir. Örneğin bir çalışmada görüşülen gey birey (kod adı Jill) daha büyük bir kente göç etme nedenini, bir metropolde kendisi olabildiğini ve kimsenin orda olduğunu bilmemesiyle açıklamıştır (Bkz. 308: 1249). Gallerli LGB bireylerin kırsal alanlarda yaşamasının dezavantajlarından bahsederek kırsal alanlarda yaşayan bireylerin yaşlı ya da genç farketmez araba kullanmadığı, özel aracı olmadığı, internete ulaşım olmadığı, hasta veya engelli olmaları gibi bariyerler göz önünde bulundurulduğunda

yaşadıkları sıkıntıları anlatan (Bkz. 217: 1004); gey göçmenlerin cinsel özgürlük ve hoşgörü alanı imajına rağmen, cinsi ve cinsel olarak normatif olmadıkları için tamamen dışlandıkları memleketlerini denetleyici alanlar olarak tarif ettiği, aile denetimlerinden, şiddet içeren heteroerkeksi geri tepmeden, içe kapalı hayat tarzından, gey-heteroseksüel ayrımından, küçük şehir hayatının “ensestliğinden”, erotik olarak “bastırılmış” kültürden bahsettiği, görüşmeye katılan sekiz kişiden altısı şiddete maruz kaldığını bildirdiği ve memleketlerinde agresif heteroseksüel erkeklikle uğraştığı çalışmalar (Bkz. 78: 475) da bulunmaktadır. Bu çalışmalar geylerin hareketliliğinin kır ve kentte olmak üzere her iki yerde de deneyimledikleri heteronormatif kurallardan psikolojik ve mekânsal uzaklaşma sunacağını ve onlara “özgürleştirici” yeni alanlar deneyimlemeyi sağlayacağını belirtmiştir (78: 477).

Bir yerden bir yere gitmenin bir de turizm boyutu vardır. Onur yürüyüşleri LGBTT bireyler için önemlidir, ancak iş adamlarının da bu yürüyüşlere destek olmasının ticari boyutu bulunmaktadır (105: 30, 31). Cinselleştirilmiş mekânlar ticarileştirilmektedir (29: 1807). Gey turistler turizmde sosyal akörlerdir; onlar turizmin yollarını kullanarak küresel olarak cinsel kimlik topluluklarını deneyimlerler (6; 8; 76; 165).

Ankara ve İzmir için elde edilen sonuçlar, literatürü destekler niteliktedir. Örneğin göçün sadece kırsaldan değil, şehirden şehre olduğu savı (Bkz. 129), Ankara ve İzmir için doğrudur. Çünkü Ankara ve İzmir için kırsal yerleşimden gelme tüm LGBTT bireyler için çok düşük oranlarda olup Ankara’da biseksüellerde bulunmamaktadır. Ankara’da lezbiyenlerin yalnızca %12’si, geylerin yalnızca %10’u ve transeksüellerin yalnızca %14’ü; İzmir’de lezbiyenlerin %14’ü, geylerin %3’ü, biseksüellerin %8’i, transeksüellerin %4’ü ve travestilerin %7’si kırsal bir yerleşimden göç etmiştir. Diğer taraftan Ankara’da ağırlıklı olarak geyler ve transeksüeller ülkenin doğu kısımlarından göç ederken, tüm cinsel yönelim grupları daha çok İstanbul, Akdeniz ve Ege Bölgeleri’nden; İzmir’de ağırlıklı olarak transeksüeller ve travestiler ülkenin doğu kısımlarından göç ederken, tüm cinsel yönelim grupları daha çok Batı Anadolu, Ege, İstanbul ve Doğu Marmara Bölgeleri’nden göç etmiştir. Bu göçte, başta transeksüellerde ve travestilerde olmak üzere tüm cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği/baskı nedeni önemli oranlardadır.

BÖLÜM ALTI
ARAŞTIRMA BULGULARI - IV
SOSYAL YAŞAMLARINDA KİMLİKLERİ / GİZLEME DURUMLARI/BASKI
BİÇİMLERİ – NEDENLERİ VE KENTİN ETKİSİ

LGBTT bireylerin Ankara ve İzmir’e nasıl baktıklarını saptamak için Ankara’nın ve İzmir’in yaşadıkları baskılar konusundaki etkileri sorulmuş ve birden fazla özellik belirtebilecekleri söylenmiştir. Cevaplar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

6.1. Kimlik Gizleme Durumu

6.1.1. Ankara

Anket yapılan bireylere günlük yaşamda cinsel yönelimlerini gizleme durumları sorulmuş olup alınan yanıtlara göre bireylerin %81’i kimliğini gizlemek zorunda kalmaktadır. Cinsel yönelimini gizlemek zorunda kalanların %42’si gey, %31’i lezbiyen ve %24’ü biseksüel ve %3’ü transeksüeldir.

Tablo 58. LGBTT Bireylerin Ankara’da Cinsel Yönelimlerini Gizleme Durumu

Cinsel Yönelimi Gizleme Durumu	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Hayır	0	7	1	5	13
Evet	17	23	13	2	55
Toplam	17	30	14	7	68

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin tamamı; geylerin %77’si; biseksüellerin %93’ü ve transeksüellerin %29’u cinsel yönelimlerini gizlemektedir. Transeksüeller de gizleme oranının düşük olmasının dış görünüşle ilişkili olduğu düşünülebilir.

Görüldüğü gibi toplam LGBTT bireyler içerisindeki büyük bir oran (%81) ve başta lezbiyenler olmak üzere geyler ve biseksüeller çoğunlukla kimliklerini gizlemektedir.

Bireylere cinsel yönelimlerini gizleme nedenleri de sorulmuştur. Alınan yanıtlar ve bunların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Birden fazla neden yazabileceklerinden alınan yanıtların toplamı yapılan anket sayısından fazladır.

Tablo 59. LGBTT Bireylerin Ankara’da Cinsel Yönelimlerini Gizleme Nedenleri

Gizleme Nedeni	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Evli Olmak	1	0	1	0	2
İş Hayatı	3	7	7	0	17
Toplumsal Baskı	10	14	6	0	30
Aile Hayatı	15	19	9	2	45
Toplam	29	40	23	2	94

Verilen nedenler incelendiğinde gerçekte hepsinin toplumsal baskının farklı çeşitleri olduğu görülmektedir. Gizleme nedenleri sırayla %48 aile hayatı, %32 toplumsal baskı, %18 iş hayatı ve %2 evli olmaktır. Evli olma nedeniyle cinsel yönelimini gizlemek sadece lezbiyen ve biseksüellerde görülmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %52’si aile hayatı, %34’ü toplumsal baskı, %10’u iş hayatı ve %4’ü evli olma; geylerin %48’i aile hayatı, %35’i toplumsal baskı ve %17’si iş hayatı; biseksüellerin %39’aile hayatı, %30’u iş hayatı ve %26’sı toplumsal baskı; transeksüellerin tamamı aile hayatı nedeniyle cinsel yönelimlerini gizlemektedir.

6.1.2. İzmir

Anket yapılan bireylere günlük yaşamda cinsel yönelimlerini gizleme durumları sorulmuş olup alınan yanıtlara göre bireylerin %67’si kimliğini gizlemek zorunda kalmaktadır. Cinsel yönelimini gizlemek zorunda kalanların %24’ü gey, %23’ü lezbiyen ve %24’ü biseksüel, %18’i transeksüel ve %10’u travestidir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %89’u; geylerin %87’si; biseksüellerin %89’u ve transeksüellerin %18’i cinsel yönelimlerini gizlemektedir.

Transeksüeller de gizleme oranının düşük olmasının ve hiçbir travestinin gizlememesinin dış görünüşle ilişkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 60. LGBTT Bireylerin İzmir’de Cinsel Yönelimlerini Gizleme Durumu

Cinsel Yönelimi Gizleme Durumu	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Hayır	4	5	4	23	15	51
Evet	32	33	34	5	0	104
Toplam	36	38	38	28	15	155

Görüldüğü gibi toplam LGBTT bireyler içerisindeki büyük bir oran (%67) ve başta lezbiyenler ve biseksüeller olmak üzere geyler çoğunlukla kimliklerini gizlemektedir.

Bireylere cinsel yönelimlerini gizleme nedenleri de sorulmuştur. Alınan yanıtlar ve bunların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Birden fazla neden yazabileceklerinden alınan yanıtların toplamı yapılan anket sayısından fazladır.

Tablo 61. LGBTT Bireylerin İzmir’de Cinsel Yönelimlerini Gizleme Nedenleri

Gizleme Nedeni	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
İş Hayatı	10	12	14	0	1	37
Toplumsal Baskı	24	13	21	4	2	64
Aile Hayatı	20	19	20	4	1	64
Toplam	54	44	55	8	4	165

Verilen nedenler incelendiğinde gerçekte hepsinin Ankara’da olduğu gibi toplumsal baskının farklı çeşitleri olduğu görülmektedir. Gizleme nedenleri sırayla %39 aile hayatı, %39 toplumsal baskı ve %22 iş hayatıdır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %44’ü aile hayatı, %37’si toplumsal baskı, %19’u iş hayatı; geylerin %43’ü aile hayatı, %30’u toplumsal baskı ve %27’si iş hayatı; biseksüellerin %38’i toplumsal baskı, %36’sı aile hayatı ve %26’sı iş hayatı; transeksüellerin %50’si aile hayatı ve %50’si toplumsal baskı ve travestilerin %50’si toplumsal baskı, %25’i aile hayatı ve %25’i iş hayatı nedeniyle cinsel yönelimlerini gizlemektedir.

6.2. Baskı Görme Biçimleri ve Baskıları Aşmada Yaşanan Kentin Etkisi

LGBTT bireylere cinsel yönelimleriyle ilgili gördükleri baskı biçimleri de sorulmuştur. Birden fazla cevap verebileceklerinden alınan yanıtlar yapılan anket sayısından fazladır. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

6.2.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin yaşadığı baskı biçimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 62. LGBTT Bireylerin Ankara'da Baskı Görme Biçimleri

Baskı Biçimleri	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Aile Baskısı	1	0	1	0	2
Evlenmek Zorunda Kalma	4	2	0	0	6
Tecavüz Korkusu Yaşama	4	0	0	3	7
Polis Baskısı	1	2	1	3	7
Çevrenin Evlenme Konusunda Baskı Yapması	4	1	2	1	8
Geneleve Zorla Götürülme	1	8	0	1	10
Geneleve Götürülmek İçin Zorlanma	1	12	0	1	14
Çevrenin Karşı Cinsten Sevgili Bulmaya Çalışması	10	10	2	1	23
Çevrenin Dedikodu Yapması	9	18	12	2	41
Toplam	35	53	18	12	118

LGBTT bireylerin %35'i çevrenin dedikodu yapması; %19'u çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması; %12'si geneleve zorla götürülmek için zorlanma; %8'i geneleve zorla götürülme, %7'si çevrenin evlenme konusunda baskı yapması; %6'sı polis baskısı; %6'sı tecavüz korkusu yaşama; %5'i evlenmek zorunda kalma ve %2'si aile baskısı şeklinde baskılarla/durumlarla karşılaşmıştır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %29'u çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %26'sı çevrenin dedikodu yapması, %11'i çevrenin evlenme

konusunda baskı yapması, %11'i tecavüz korkusu yaşama, %11'i evlenmek zorunda kalma, %3'ü geneleve götürülmek için zorlanma, %3'ü geneleve zorla götürülme, %3'ü polis baskısı ve %3'ü aile baskısı; geylerin %34'ü çevrenin dedikodu yapması, %22'ü geneleve götürülmek için zorlanma, %19'u çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %15'i geneleve zorla götürülme, %4'ü polis baskısı, %4'ü evlenmek zorunda kalma ve %2'si çevrenin evlenme konusunda baskı yapması; biseksüellerin %66'si çevrenin dedikodu yapması, %11'i çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %11'i çevrenin evlenme konusunda baskı yapması, %6'sı polis baskısı ve %6'sı aile baskısı; transeksüellerin %25'i tecavüz korkusu yaşama, %25'i polis baskısı, %16'sı çevrenin dedikodu yapması, %11'i çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %11'i geneleve götürülmek için zorlanma, %11'i geneleve zorla götürülme ve %11'i çevrenin evlenme konusunda baskı yapması şeklinde baskılarla/durumlarla karşılaşmıştır.

Bireylerin Ankara'nın yaşadıkları baskılara etkisi konusunda verdikleri yanıtların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 63. Cinsel Yönelime Göre Ankara'nın Baskıların Aşılmasını Sağlamaya Etkisi

Şehrin Baskıları Aşmaya Etkisi	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Kendisi Gibi Kişilere Ulaşabilmenin Daha Kolay Olması	0	1	2	0	3
Nüfusu Çok Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	2	4	2	0	8
Aileden Uzak Olmak	1	6	3	4	14
Kendisi Gibi Olan Kişi Sayısının Fazla Olması	10	14	6	3	33
Düşünsel/Siyasal Zeminde Buluştuğu Kişi Sayısının Çok Olması	18	24	16	2	60
Toplam	31	49	29	9	118

Görüldüğü gibi bireyler, %51 oranında Ankara'da düşünsel/siyasal zeminde buluştuğu çok kişi olması; %29 oranında kendisi gibi çok kişi olması; %11 oranında ailen uzak olmaları; %7 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %2 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması nedenleriyle Ankara'nın yaşadığı baskıları azalttığını düşünmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler %58 oranında düşünsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması, %32 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %7 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %3 oranında aileden uzak olmaları; geyler %49 oranında düşünsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması, %28 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %12 oranında aileden uzak olmaları, %8 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %3 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması; biseksüeller %55 oranında düşünsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması, %21 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %10 oranında aileden uzak olmaları %7 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %7 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması ve transeksüeller %44 oranında aileden uzak olmaları, %33 oranında kendisi gibi çok kişi olması ve %23 oranında düşünsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması nedenleriyle Ankara'nın yaşadığı baskıları azalttığını düşünmektedir.

Yanıtlar incelendiğinde lezbiyen, gey ve biseksüeller için sırasıyla düşünsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması ve kendisi gibi çok kişi olması öncelikliken transeksüeller için sırasıyla aileden uzak olmaları ve kendisi gibi çok kişi olması sıralamada başta gelmektedir. Ek olarak transeksüeller için nüfusun çok kalabalık olması nedeniyle farkedilmemenin ve kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olmasının hiç önemi yoktur. Bu durumun yine transeksüellerin dış görünüşleri nedeniyle görünmez olamamalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Bireylere intihara teşebbüs edip etmedikleri de sorulmuştur. 16 kişiden alınan yanıtlar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 64. Cinsel Yönelime Göre Ankara'da İntihara Teşebbüs Etme Durumu

İntihara Teşebbüs Etme Durumu	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Evet	0	1	0	3	4
Hayır	2	7	1	2	12
Toplam	2	8	1	5	16

LGBT bireylerin %25'i intiharı düşünmüştür. Cinsel yönelime göre incelendiğinde geylerin %13'ü ve transeksüellerin %60'ı intihara teşebbüs etmiş; lezbiyen ve

biseksüellerden intihara teşebbüs eden olmamıştır.

Görüldüğü gibi intihara teşebbüs etme başta transeksüeller olmak üzere geylerde görülmektedir.

6.2.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin yaşadığı baskı biçimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 65. LGBTT Bireylerin İzmir'de Baskı Görme Biçimleri

Baskı Biçimleri	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Aile Baskısı	0	1	2	1	0	4
Geneleve Zorla Götürülme	0	6	2	2	0	10
Geneleve Götürülmek İçin Zorlanma	0	3	5	2	0	10
Evlenmek Zorunda Kalma	5	4	7	0	0	16
Polis Baskısı	0	1	0	19	13	33
Tecavüz Korkusu Yaşama	2	1	1	20	14	38
Çevrenin Evlenme Konusunda Baskı Yapması	13	9	7	6	6	41
Çevrenin Karşı Cinsten Sevgili Bulmaya Çalışması	21	18	10	12	6	67
Çevrenin Dedikodu Yapması	21	15	20	21	10	87
Toplam	62	58	54	83	49	306

LGBTT bireylerin %29'i çevrenin dedikodu yapması; %22'si çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması; %14'ü çevrenin evlenme konusunda baskı yapması; %12'si tecavüz korkusu yaşama; %11'i polis baskısı; %5'i evlenmek zorunda kalma; %3'ü geneleve götürülmek için zorlanma; %3'ü geneleve zorla götürülme ve %1'i aile baskısı şeklinde baskılarla/durumlarla karşılaşmıştır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %34'ü çevrenin dedikodu yapması, %34'ü çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %21'i çevrenin evlenme konusunda baskı yapması, %8'i evlenmek zorunda kalma, %3'ü tecavüz korkusu yaşama;

geylerin %31'i çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %25'i çevrenin dedikodu yapması, %16'sı çevrenin evlenme konusunda baskı yapması, %10'u geneleve zorla götürülme, %7'si evlenmek zorunda kalma, %5'i geneleve götürülmek için zorlanma, %2'si tecavüz korkusu yaşama, %2'si polis baskısı ve %2'si aile baskısı; biseksüellerin %37'si çevrenin dedikodu yapması, %19'u çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %13'ü çevrenin evlenme konusunda baskı yapması, %13'ü evlenmek zorunda kalma, %10'u geneleve götürülmek için zorlanma, %3'ü geneleve zorla götürülme, %3'ü aile baskısı ve %2'si tecavüz korkusu yaşama; transeksüellerin %26'sı çevrenin dedikodu yapması, %24'ü tecavüz korkusu yaşama, %23'ü polis baskısı, %15'i çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %7'si çevrenin evlenme konusunda baskı yapması, %2'si geneleve götürülmek için zorlanma, %2'si geneleve zorla götürülme ve %1'i aile baskısı; travestilerin %29'u tecavüz korkusu yaşama, %27'si polis baskısı, %20'si çevrenin dedikodu yapması, %12'si çevrenin karşı cinsten sevgili bulmaya çalışması, %12'si çevrenin evlenme konusunda baskı yapması şeklinde baskılarla/durumlarla karşılaşmıştır.

Bireylerin İzmir'in yaşadıkları baskılara etkisi konusunda verdikleri yanıtların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 66. Cinsel Yönelime Göre İzmir'in Baskıların Aşılmasını Sağlamaya Etkisi

Şehrin Baskıları Aşmaya Etkisi	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Kendisi Gibi Kişilere Ulaşabilmenin Daha Kolay Olması	3	3	3	0	1	10
Nüfusu Çok Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	14	16	15	13	6	64
Düşünsel/Siyasal Zeminde Buluştuğu Kişi Sayısının Çok Olması	10	12	17	16	9	64
Kendisi Gibi Olan Kişi Sayısının Fazla Olması	20	15	20	19	12	86
Toplam	47	46	55	48	28	224

Görüldüğü gibi bireyler, %38 oranında İzmir'de kendisi gibi çok kişi olması; %29 oranında düşünsel/siyasal zeminde buluştuğu çok kişi olması; %29 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %4 kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması nedenleriyle İzmir'in yaşadığı baskıları azalttığını düşünmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler %43 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %30 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri %21 oranında düşümsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması ve %6 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması; geyler %35 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri, %33 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %26 oranında düşümsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması ve %6 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması; biseksüeller %36 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %31 oranında düşümsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması, %27 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %6 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması; transeksüeller %40 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %33 oranında düşümsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması ve %27 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri; travestiler %43 oranında kendisi gibi çok kişi olması, %32 oranında düşümsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması, %21 oranında nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri ve %4 oranında kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olması nedenleriyle İzmir'in yaşadığı baskıları azalttığını düşünmektedir.

Yanıtlar incelendiğinde tüm LGBTT'ler için sırasıyla kendisi gibi çok kişi olması, düşümsel/siyasal zeminde bulunduğu çok kişi olması ve nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri önceliklidir. Ek olarak Ankara'da olduğu gibi transeksüeller için kendisi gibi kişilere ulaşabilmenin daha kolay olmasının hiç önemi yoktur.

Ankara'dakinden farklı olarak İzmir'deki LGBTT'ler için aileden uzak olma nedeniyle baskıların azalması durumu görülmemiştir.

Bireylere intihara teşebbüs edip etmedikleri de sorulmuştur. 96 kişiden alınan yanıtlar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

LGBTT bireylerin %35'i intiharı düşünmüştür. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %19'u; geylerin %26'sı; %33'ü biseksüel; transeksüellerin %54'ü ve travestilerin %40'ı intiharı düşünmüştür.

Tablo 67. Cinsel Yönelime Göre İzmir’de İntihara Teşebbüs Etme Durumu

İntihara Teşebbüs Etme Durumu	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Evet	5	5	5	13	6	34
Hayır	18	14	10	11	9	62
Toplam	26	19	15	24	15	96

Görüldüğü gibi intihara teşebbüs etme transeksüel ve travestilerde daha yüksektir.

6.3. Değerlendirme

Bu metin, “cinsellik üzerine çalışanların, cinsel yönelimin neden bilimine dair yargıları ne olursa olsun, benlik oluşturmada cinsel sınıflandırmaların artarak belirginleştiğini fark etmesi gerektiği” (137: 540) düşüncesini kabul etmektedir.

LGBT bireyler, Ankara ve İzmir örneklerinde de görüldüğü gibi günlük yaşamda çoğunlukla kimliklerini gizlemektedir. Bu durum Türkiye’de askere alınmama alındıysa da kesinlikle kimliğini gizleme şeklinde de kendisini göstermektedir. Çünkü askeriye sosyal bir kurumdur ve sosyal yapıya etki eder, gizlenme bu yüzden önemlidir. Askerlik sosyal gizlenmenin bir başka şeklidir⁵² ve askerlikte özel hayat yoktur. Çünkü, Ordu, “heteroseksist dayanakların baskın erilliği nasıl desteklediğinin” en temel örneğidir. “Övülen bir homososyal dayanışma yeri olarak, ordu erkeklere yakınlık ve birbirlerine bağlılığı deneyimlemek için eşi bulunmaz bir fırsat sunmaktadır” (239: 52).

Türkiye’de bireylerin cinsel kimlikleriyle tanınmasına izin yoktur. Oysaki farklı cinsel kimliklere de her vatandaşa tanınan haklar tanınmamaktadır. Bir başka deyişle cinsel kimlik vatandaşlığın önüne geçmemeliyken Türkiye’de farklı cinsel yönelimler vatandaş olarak görülememektedir⁵³.

Diğer taraftan normal görünmek ve hatta evli olmak Türkiye’de sosyal sınıf atlama biçimlerinden sayılabilir.

Bu durum cinselliğin de bir hiyerarşisi olduğunu göstermektedir. Cinsiyet ayrımcılığı şehrin tarihi ve yapısı ile ilişkilidir (105: 15). Modern batı toplumlarında evli olmak,

heteroseksüel ilişkiler yaşamak piramidin en üstünde, homoseksüellik piramidin en altındadır (Rubin, 1984: 151'den aktaran 15: 277).

Cins/cinsiyet ve cinselleştirilmiş normlar, böylelikle konuşma ve davranışı biçimlendiren olağan heteroseksüel kur, evlilik ve aile hayatı beklentileri üzerinden düzenlenmektedir. Bu beklentiler, heteroseksüel olmayanların (gey, lezbiyen, biseksüel ve queer'ler) çoğunlukla yönelimlerini açıklamaya gönülsüz olmaları ve bu sessizliğin toplumun çoğu mekânı heteroseksüel olarak oluşturmasını pekiştirdiği anlamına gelmektedir. Öyle ki, heteroseksüel adetler bazen el ele tutuşan ve öpüşen hemcins çiftlerle alay ya da gey erkekler ve lezbiyenlere karşı fiziksel şiddet gibi heteroseksüel olmayan davranışlar karşısında açık bir hoşnutsuzluğa yok açmaktadır. Dahası, heteronormalizasyon yaygın olarak yerel, devlet ve ulusal düzeylerdeki hükümet politikaları aracılığıyla, çoğunlukla heteroseksüel çiftleri ve çekirdek aileleri vergi, sağlık, emeklilik ve göç yardımlarıyla gözetirken aynı getirileri gey erkekler, lezbiyenler ve diğer heteroseksüel olmayanlara sınırlayan ya da onlardan esirgeyen yasalarla desteklenmektedir (133).

Çeşitli coğrafyacılar heteroseksüelliğin özellikle aile evlerinde yaşayan gey ve lezbiyenleri negatif yönde etkilediğinin öngörülebilmesi için yöntemlere dikkat çekmiştir (103; 173; 294; 302). Bu çalışmalara göre, ev ortamı gey ve lezbiyenlerin yabancılaşma ve gizlilik içeren bir hayat yaşamasını gerektirmektedir. Geyleleri belli kurallar içinde tutmaya çalışmak onları toplumdan uzaklaştırırken aynı zamanda birbirlerine yakınlaştırmıştır. Bu kimliklerin oluşumu ise queer alanların temelini atmıştır. (Bérubé, 1990 ve Johnson, 2004'ten aktaran 287: 226). Geyleler ve lezbiyenler üzerine yapılan bir çalışmada evin heteroseksüel olmayan kimliklerin oluşturulup onaylandığı bir mekân olabileceği belirtilmiştir (Bkz. 127; 128; 130). Ev her zaman içindekiler için sığınacak bir liman olmasa da, modern batı dünyasında "bireyin kişiliğini inşa edip ve geliştirebileceği en uygun" tesis özelliğini muhafaza etmektedir (317: 153). Özellikle bazı posterlerin, dergilerin, kitapların ve kişisel fotoğrafların bireylerin cinsel kimliklerini domestik ortamlarına işleyişlerine vurgu yapan çalışmalar bulunmaktadır (Bkz. 103; 173; 185). Yapılan bir çalışmada eşyaları gizlemenin gey ve lezbiyenlerin kimlik yönetiminde başa çıkılması gereken bir engel gibi görülüyor. Bu çalışmada deneklerden biri kendimi kötü hissettiriyor, bu gerçeğe acı bir durum, kendine ait bir parçayı gizlemek, hem de içinde

yaşadığınız kendi alanınızda” demiştir (Bkz. 185: 297). Birçok gey erkek ve lezbiyen için, ev heteroseksüel olmayan kimliklerini ve ilişkilerini bir dereceye kadar özgür yaşayabildikleri alan olarak büyük önem taşır (131: 289). Yapılan bir çalışma, gey erkeklerin evsel mekân ve sınırları güvence altına almasında komşularla yaşanabilecek ayrımcılık ve kötöleme korkularının ve olaylarının temel sebepler olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu da dolayısıyla, evin gey erkekler için bir kimlik oluşum konumu olmasının önüne geçmektedir ve onlar da bunun yerine evlerini ziyaret eden komşu ve esnaftan hemcins ilgilerini ve ilişkilerini gizlemektedirler – buna kişinin evini “geylikten arındırması” denmiştir. (132: 114).

Kimliğin gizlenmemesi için, trans yaşamları yok sayması ve trans beden ve zihinlerin medikal müdahalelerle patolojikleştirmesi, böylece zihinsel hastalık olarak gösterilmesi gibi önyargıların düzeltilmesi için yapılan çalışmalar oldukça ilgi çekmektedir (Örneğin Bkz. 89; 101; 157; 158; 159; 199; 122; 226; 245; 255; 277; 309; 311).

Bazı çalışmalarda toplum tarafından iyi biri olarak görünmenin ve toplumla bağ kurmanın gey/lezbiyen olarak kabul edilme sürecini hızlandırdığı sonucuna varılmıştır. Kırsal alanlarda kabul görmenin başlıca şartları ise iyi bir insan olarak görünmek, toplumla uzun süreli ve sağlıklı ilişkiler oluşturulmasıdır. Bunlara ek olarak, kırsal yaşamın birbirine kenetlenmiş yapısı eşcinsel çiftleri kamusal alanlarda görünür kılmaktadır. Özellikle küçük kasabalarda heteroseksüel kadınlar ile lezbiyenler arasındaki fark çok belli olmadığından, bu cinsel kimlik normal hayatın içinde farkedilmez hale gelmiştir (Bkz. 181: 571, 576, 577).

Yukarıda da görüldüğü gibi, durum Türkiye’de de farklı değildir. Ankara ve İzmir’deki LGBTT bireyler kimliklerini gizlemektedir. Yaşadıkları baskılar nedeniyle bireylerin büyük bölümü intiharı düşünmüştür. Bir başka deyişle bireyler cinsel yönelimleri nedeniyle baskı görmekte ve baskıları aşmak için büyük şehirleri, kalabalık nüfusu ve kendileri gibi insanlara ulaşmayı araç olarak kullanmaktadır.

Yaşanılan kentin baskıları aşmaya etkisi konusunda Ankara ve İzmir’de verilen yanıtlar incelendiğinde tüm LGBTT’ler için sırasıyla kendisi gibi ve düşünsel/siyasal zeminde

buluğuğu çok kişi olması ve nüfusu çok kalabalık olduğundan fark edilmemeleri önceliklidir. Ankara'daki transeksüellerde transeksüellere ulaşabilmek önemliyken İzmir'de önemli olmamıştır. Yukarıda anlatılan kendi cinsel yönelimlerini yansıtabilecekleri ev ortamı henüz Türkiye'de olmadığından Ankara'daki LGBTT bireyler için aileden uzak olmak da önemli etkenlerden biri olmuştur.

BÖLÜM YEDİ
ARAŞTIRMA BULGULARI - V
MEKÂNSAL BELİRLEYİCİLER

7.1. LGBTT Olarak Yaşanılan Yeri Seçerken Etkili Olan Unsurlar

LGBTT bireylere yaşadıkları yeri seçerken kentteki hangi fonksiyonların etkisi olduğu sorulmuştur. Ankara ve İzmir İçin Alınan Yanıtlar aşağıda verilmiştir.

7.1.1. Ankara

Ankara’da LGBTT bireylerin yaşadıkları yeri seçerken kentte önemli olan fonksiyonlar konusunda verdikleri cevapların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 68. LGBTT Bireyler İçin Ankara’da Yaşanılan Yerin Seçiminde Kentte Önemli Olan Unsurlar

Yaşanılan Yerin Seçiminde Kentte Önemli Olan Unsurlar	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Daha Fazla Konut Dokusu	0	2	1	0	3
Eğitim Olanaklarının Fazla Olması	1	1	1	0	3
Güvenlik ve Huzur	0	2	1	0	3
İnternet ve Benzeri Kentsel/Sosyal Altyapı Olanasının Fazla Olması	3	8	1	1	13
Daha Fazla Nüfus	5	7	1	2	15
Daha Çok Alışveriş Merkezi Olması	3	9	3	1	16
Benim Gibi İnsanların Fazla Olması	9	9	3	1	22
Daha Fazla Yeşil Alan	8	17	6	0	31
Partner Bulma	10	14	5	3	32
Sosyo-Kültürel Faaliyetlerin Çok Olması	8	18	9	1	36
Toplam	47	87	31	9	174

Bireylerin %21’i sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; %18’i partner bulma; %17’si daha fazla yeşil alan; %13’ü kendisi gibi insanların çok olması; %9’u daha fazla alış-veriş merkezi olması; %9’u daha fazla nüfus; %7’si internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı

olanaklarının fazla olması; %2'si güvenlik ve huzur; %2'si eğitim olanaklarının fazla olması ve %2'si daha fazla konut dokusu nedenleriyle yaşadığı kenti seçtiğini belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %21'i partner bulma, %19'u kendisi gibi insanların çok olması, %17'si sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması, %17'si daha fazla yeşil alan, %11'i daha fazla nüfus, %6'sı daha çok alış-veriş merkezi olması, %6'sı internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması %3'ü eğitim olanaklarının fazla olması; geylerin %21'i sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması, %20'si daha fazla yeşil alan, %16'sı partner bulma, %10'u kendisi gibi insanların çok olması, %10'u daha çok alış-veriş merkezi olması, %9'u internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması, %8'i daha fazla nüfus, %2'si güvenlik ve huzur, %2'si daha fazla konut dokusu ve %2'si eğitim olanaklarının fazla olması; biseksüellerin %29'u sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması, %18'i daha fazla yeşil alan, %16'sı partner bulma, %10'u kendisi gibi insanların çok olması, %10'u daha çok alış-veriş merkezi olması, %3'ü daha fazla nüfus, %3'ü internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması, %3'ü güvenlik ve huzur, %3'ü eğitim olanaklarının fazla olması ve %3'ü daha fazla konut dokusu; transeksüellerin %34'ü partner bulma, %22'si daha fazla nüfus, %11'i sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması, %11'i kendisi gibi insanların çok olması, %11'i daha çok alış-veriş merkezi olması ve %11'i internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması nedenleriyle yaşadığı kenti seçtiğini belirtmiştir.

Görüldüğü gibi transeksüeller için daha fazla yeşil alan, güvenlik ve huzur, eğitim olanaklarının fazla olması ve internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması unsurlarının hiç önemi yoktur. Ek olarak transeksüeller için partner bulma ve daha fazla nüfus önceliklidir. Daha fazla nüfus unsurunun hem partner bulmayla hem de kalabalıkta görünmez olma hisleriyle ilişkili olduğu ve birbirlerini tamamlayan unsurlar olduğunu söylemek mümkündür.

Ek olarak lezbiyen, gey ve biseksüellerde partner bulma, sosyo-kültürel faaliyetler, daha fazla nüfus ve daha fazla yeşil alan unsurları önemlidir.

7.1.2. İzmir

İzmir’de LGBTT bireylerin yaşadıkları yeri seçerken kentte önemli olan fonksiyonlar konusunda verdikleri cevapların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 69. LGBTT Bireyler İçin İzmir’de Yaşanılan Yerin Seçiminde Kentte Önemli Olan Unsurlar

Yaşanılan Yerin Seçiminde Kentte Önemli Olan Fonksiyonlar	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Eğitim Olanaklarının Fazla Olması	1	1	0	0	0	2
Aileden Uzak Olmak	1	0	1	1	0	3
İş Bulma Kolaylığı	0	0	1	2	0	3
Güvenlik ve Huzur	2	1	0	2	1	6
Daha Çok Alışveriş Merkezi	5	5	3	2	0	15
Daha Fazla Konut Dokusu	7	4	3	3	2	19
İnternet ve Benzeri Kentsel/Sosyal Altyapı Olanaklarının Fazla Olması	5	11	14	0	1	31
Daha Fazla Yeşil Alan	7	12	13	2	0	34
Sosyo-Kültürel Faaliyetlerin Çok Olması	17	15	15	2	0	49
Partner Bulma	16	13	15	10	8	62
Benim Gibi İnsanların Fazla Olması	15	16	18	21	14	84
Daha Fazla Nüfus	29	19	15	22	12	97
Toplam	105	97	98	67	38	405

Bireylerin %24’ü daha fazla nüfus; %21’i kendisi gibi insanların çok olması; %15’i partner bulma; %12’si sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; %8’i daha fazla yeşil alan; %8’i internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması; %5’i daha fazla konut dokusu; %3’ü daha fazla alış-veriş merkezi olması; %1’i güvenlik ve huzur; yaklaşık %1’i iş bulma kolaylığı; yaklaşık %1’i aileden uzak olmak ve yaklaşık %1’i eğitim olanaklarının fazla olması nedenleriyle yaşadığı kenti seçtiğini belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %27’si daha fazla nüfus; %16’sı sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; %15’i partner bulma; %14’ü kendisi gibi insanların çok olması; %7’si daha fazla yeşil alan; %7’si daha fazla konut dokusu; %5’i internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması; %5’i daha fazla alış-veriş merkezi olması; %2’si güvenlik ve huzur; yaklaşık %1’i aileden uzak olmak ve yaklaşık %1’i

eğitim olanaklarının fazla olması; geylerin %20'si daha fazla nüfus; %17'si kendisi gibi insanların çok olması; %16'sı sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; %13'ü partner bulma; %12'si daha fazla yeşil alan; %11'i internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması; %5'i daha fazla alış-veriş merkezi olması; %4'ü daha fazla konut dokusu; %1'i güvenlik ve huzur; %1'i eğitim olanaklarının fazla olması; biseksüellerin %18'i kendisi gibi insanların çok olması; %15'i daha fazla nüfus; %15'i partner bulma; %15'i sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; %14'ü internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması; %13'ü daha fazla yeşil alan; %3'ü daha fazla konut dokusu; %3'ü daha fazla alış-veriş merkezi olması; %1'i iş bulma kolaylığı; %1'i aileden uzak olmak; transeksüellerin %33'ü daha fazla nüfus; %31'i kendisi gibi insanların çok olması; %15'i partner bulma; %5'i daha fazla konut dokusu; %3'ü sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; %3'ü daha fazla yeşil alan; %3'ü daha fazla alış-veriş merkezi olması; %3'ü güvenlik ve huzur; yaklaşık %3'ü iş bulma kolaylığı; %1'i aileden uzak olmak ve travestilerin %37'si kendisi gibi insanların çok olması; %31'i daha fazla nüfus; %21'i partner bulma; %5'i daha fazla konut dokusu; %3'ü internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması ve %3'ü güvenlik ve huzur nedenleriyle yaşadığı kenti seçtiğini belirtmiştir.

Görüldüğü gibi transeksüeller için internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması ve eğitim olanaklarının fazla olması ve travestiler için sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; daha fazla yeşil alan; daha fazla alış-veriş merkezi olması; iş bulma kolaylığı; aileden uzak olmak ve eğitim olanaklarının fazla olması unsurlarının hiç önemi yoktur. Ek olarak transeksüeller ve travestiler için öncelikli olanlar kendileri gibi insanların çok olması, daha fazla nüfus ve partner bulabilmektir. Daha fazla nüfus unsurunun hem partner bulmayla hem de kalabalıkta görünmez olma hisleriyle ilişkili olduğu ve birbirlerini tamamlayan unsurlar olduğunu söylemek mümkündür.

Diğer taraftan Anara'daki lezbiyen, gey ve biseksüellerde partner bulma, sosyo-kültürel faaliyetler, daha fazla nüfus ve daha fazla yeşil alan unsurları önemli iken İzmir'deki lezbiyen, gey ve biseksüellerin öncelikleri de transeksüel ve travestilerle benzerdir.

7.2. LGBTT Olarak Yaşarken Kentte Önemli Olanlar

LGBTT bireylere kentte yaşarken önemli gördükleri unsurlar sorulmuştur. Ankara ve İzmir için verilen yanıtlar ve değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur.

7.2.1. Ankara

İzmir’de LGBTT bireylerin kentte yaşarken önemli gördükleri fonksiyonlar konusunda verdikleri cevapların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 70. LGBTT Bireyler İçin Ankara’da Yaşarken Kentte Önemli Olan Unsurlar

Yaşarken Kentte Önemli Olan Unsurlar	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Komşuluk İlişkilerinin İyi Olması	1	4	1	0	6
Ticari Birimlerin Yakın Olması	3	8	4	0	15
Gürültüsüz Olması	3	12	0	0	15
Kaldırımların Geniş Olması	3	9	3	1	16
Ucuz Olması	6	12	4	3	25
Arkadaşların Yakın Olması	11	16	7	6	40
Açık Yeşil Alanların Çok Olması	10	18	10	2	40
Sosyo-Kültürel Faaliyetlerin Çok Olması	14	23	8	1	46
Yaşayan İnsanların Eğitimli / İleri Görüşlü Olması	13	29	7	1	50
Kentin Güvenli Olması	12	23	10	6	51
Toplam	76	154	54	20	304

LGBTT bireylerin kentte yaşarken önemli buldukları unsurlar incelendiğinde %17’sinin kentin güvenli olmasını; %16’sının kentte yaşayan insanların eğitimli/ileri görüşlü olmasını; %15’inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını; %13’ünün açık-yeşil alanların çok olmasını; %13’ünün arkadaşların yakın oturmasını; %8’inin ucuz olmasını; %5’inin kaldırımların geniş olmasını; %5’inin gürültüsüz olmasını; %5’inin ticari birimlerin yakın olmasını ve %3’ünün komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını önemseddiği görülmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %18’inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %17’sinin kentte yaşayan insanların eğitimli/ileri görüşlü olmasını,

%16'sının kentin güvenli olmasını, %14'ünün arkadaşların yakın oturmasını, %13'ünün açık-yeşil alanların çok olmasını, %8'inin ucuz olmasını, %4'ünün kaldırımların geniş olmasını, %4'ünün gürültüsüz olmasını, %4'ünün ticari birimlerin yakın olmasını ve %2'sinin komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını; geylerin %19'unun kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %15'inin kentin güvenli olmasını, %15'inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %12'sinin açık-yeşil alanların çok olmasını; %10'unun arkadaşların yakın oturmasını, %8'inin ucuz olmasını, %8'inin gürültüsüz olmasını, %6'sının kaldırımların geniş olmasını; %5'inin ticari birimlerin yakın olmasını ve %2'sinin komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını; biseksüellerin %19'unun kentin güvenli olmasını, %19'unun açık-yeşil alanların çok olmasını, %15'inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %13'ünün kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %13'ünün arkadaşların yakın oturmasını, %7'sinin ucuz olmasını, %7'sinin ticari birimlerin yakın olmasını, %5'inin kaldırımların geniş olmasını ve %2'sinin komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını; transeksüellerin %30'unun kentin güvenli olmasını, %30'unun arkadaşların yakın oturmasını, %15'inin ucuz olmasını, %10'unun açık-yeşil alanların çok olmasını, %5'inin kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %5'inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını ve %5'inin kaldırımların geniş olmasını önemsendiği görülmektedir.

Daha çok mekânsal olarak nitelendirilen taleplerden açık-yeşil alanların fazla olması lezbiyenler için beşinci; geyler için dördüncü; biseksüeller için ikinci ve transeksüeller için üçüncü sıradadır. Görüldüğü gibi açık yeşil alanlar biseksüeller ve transeksüeller için daha önemli görüşmüştür. Mekânsal diğer taleplerden kaldırımların geniş olması lezbiyenler için yedinci; geyler için altıncı; biseksüeller için yedinci ve transeksüeller için dördüncü sıradadır. Dolayısıyla kaldırımların geniş olması LGBTT bielemler için çok önemli görünmüyor demek mümkündür.

Lezbiyen, gey ve biseksüellerde sıralama biraz değişse de sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması, kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olması, kentin güvenli olması, arkadaşların yakın oturması ve açık yeşil alanların çok olması konuları önceliklidir. Transeksüellerin kentin güvenli olması dışında lezbiyen, gey ve biseksüellerden farklı öncelikleri bulunmaktadır. Çünkü transeksüeller arkadaşlara yakın oturmayı ve kentin ucuz

olmasını sosyo-kültürel faaliyetlerden, kentte eğitimli-aydın insanların ve açık-yeşil alanların olmasından öncelikli görmüştür. Transeksüellerin taleplerinin önceliğinin de güvenlikle ilişkili olduğu söylenebilir.

Lezbiyenler için kentin gürültüsüz olması da önemli bulunmamıştır.

7.2.2. İzmir

İzmir’de LGBTT bireylerin kentte yaşarken önemli gördükleri fonksiyonlar konusunda verdikleri cevapların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 71. LGBTT Bireyler İçin Ankara’da Yaşarken Kentte Önemli Olan Unsurlar

Yaşarken Kentte Önemli Olan Unsurlar	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Komşuluk İlişkilerinin İyi Olması	6	6	4	2	1	19
Ticari Birimlerin Yakın Olması	5	8	7	5	1	26
Kaldırımların Geniş Olması	6	18	5	1	1	31
Gürültüsüz Olması	13	7	7	5	2	34
Ucuz Olması	15	14	7	6	5	47
Açık Yeşil Alanların Çok Olması	15	18	8	11	4	56
Sosyo-Kültürel Faaliyetlerin Çok Olması	24	22	12	9	5	72
Arkadaşların Yakın Olması	19	25	13	16	8	81
Kentin Güvenli Olması	29	25	28	25	15	122
Yaşayan İnsanların Eğitimli / İleri Görüşlü Olması	47	41	31	32	21	172
Toplam	179	184	122	112	63	660

LGBTT bireylerin kentte yaşarken önemli buldukları unsurlar incelendiğinde %26’sının kentte yaşayan insanların eğitimli/ileri görüşlü olmasını; %18’inin kentin güvenli olmasını; %12’sinin arkadaşların yakın oturmasını; %11’inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını; %9’unun açık-yeşil alanların çok olmasını; %7’sinin ucuz olmasını; %5’inin gürültüsüz olmasını; %5’inin kaldırımların geniş olmasını; %4’ünün ticari birimlerin yakın olmasını ve %3’ünün komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını önemseydiği görülmektedir.

İzmir'de Ankara'dan farklı olarak tüm LGBTTT bireylerin verdiği cevaplar içerisinde sırası değişen yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasının kentin güvenli olmasından; arkadaşların yakın oturmasının sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması ve açık-yeşil alanların çok olmasından; gürültüsüz olmanın, kaldırımların geniş olmasından daha önemli görülmesidir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %26'sının kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %16'sının kentin güvenli olmasını, %13'ünün sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %11'inin arkadaşların yakın oturmasını, %9'unun açık-yeşil alanların çok olmasını, %9'unun ucuz olmasını, %7'sinin gürültüsüz olmasını, %3'ünün kaldırımların geniş olmasını, %3'ünün komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını, %3'ünün ticari birimlerin yakın olmasını; geylerin %22'sinin kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %14'ünün kentin güvenli olmasını, %14'ünün arkadaşların yakın oturmasını, %11'inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %10'unun açık-yeşil alanların çok olmasını, %10'unun kaldırımların geniş olmasını, %8'inin ucuz olmasını, %4'ünün ticari birimlerin yakın olmasını, %4'ünün gürültüsüz olmasını ve %3'ünün komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını; biseksüellerin %25'inin kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %23'ünün kentin güvenli olmasını, %11'inin arkadaşların yakın oturmasını, %10'unun sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %7'sinin açık-yeşil alanların çok olmasını, %6'sının ucuz olmasını, %6'sının gürültüsüz olmasını, %6'sının ticari birimlerin yakın olmasını, %4'ünün kaldırımların geniş olmasını ve %3'ünün komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını; transeksüellerin %29'unun kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %22'sinin kentin güvenli olmasını, %13'ünün arkadaşların yakın oturmasını, %10'unun açık-yeşil alanların çok olmasını, %8'inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %5'inin ucuz olmasını, %4'ünün gürültüsüz olmasını, %4'ünün ticari birimlerin yakın olmasını, %2'sinin komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını ve %1'inin kaldırımların geniş olmasını; travestilerin %33'ünün kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olmasını, %24'ünün kentin güvenli olmasını, %13'ünün arkadaşların yakın oturmasını, %8'inin sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olmasını, %8'inin ucuz olmasını, %7'sinin açık-yeşil alanların çok olmasını, %3'ünün gürültüsüz olmasını; %2'sinin kaldırımların geniş olmasını, %2'sinin ticari birimlerin yakın olmasını ve %2'sinin komşuluk ilişkilerinin iyi olmasını önemseydiği görülmektedir.

Daha çok mekânsal olarak nitelendirilen taleplerden açık-yeşil alanların fazla olması lezbiyenler, geyle ve biseksüeller için beşinci; transeksüeller için dördüncü; travestiler için altıncı sıradadır. Görüldüğü gibi Ankara'dakinden farklı olarak açık yeşil alanlar LGBTT bireyler için İzmir'de daha düşük önemdedir. Mekânsal diğer taleplerden kaldırımların geniş olması lezbiyenler için sekizinci; geyle için altıncı; biseksüeller için dokuzuncu, transeksüeller için dokuzuncu ve travestiler için sekizinci sıradadır. Dolayısıyla kaldırımların geniş olması LGBTT bireyler için çok önemli görünmüyor demek mümkündür.

İzmir'de Ankara'dakinden farklı olarak tüm LGBTT'lerin öncelikleri kentte yaşayan insanların eğitilmiş/ileri görüşlü olması, kentin güvenli olması ve arkadaşların yakın oturmasıdır. Bu unsurlar, kentte aydın insanlar olması ve LGBTT'lerin bir arada bulunabilmesiyle güvenliğin sağlanacağına düşünülmesiyle ilişkili olarak öncelik kazanmıştır demek mümkündür.

7.3. LGBTT Olarak Kentte Güvende Hissetmek İçin Gerekli Görülenler

Anket yapılan bireylere bir kentte kendilerini güvende hissetmek için gerekli gördükleri unsurlar da sorulmuştur. Birden fazla unsur belirtebileceklerinden alınan cevaplar verilen anket sayısından fazladır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

7.3.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin kendilerini güvende hissetmek için gerekli gördükleri unsurlar cinsel yönelime göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

LGBTT bireylerin %34'ü kendisini güvende hissetmek için kentin aydınlık olmasını; %23'ü bol yeşil alan olmasını; %21'i kalabalık olmasını; %14'ü alış-veriş mekânları olmasını; %5'i ıssız olmasını; %1'i sadece konut olmasını; %1'i kendi evinin olmasını ve %1'i sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların olmasını gerekli görmektedir.

Tablo 72. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kentte Güvende Hissedebilmesi İçin Gerekenler

Kentte Güvende Hissetmek İçin Gerekenler	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Sosyo-Ekonomik Düzeyi Daha Yüksek İnsanların Olması	1	0	0	0	1
Kendi Evinin Olması	0	0	0	1	1
Sadece Konut Olması	1	1	0	0	2
İssız Olması	2	4	0	1	7
Alışveriş Mekânları Olması	1	13	7	1	22
Kalabalık Olması	6	18	8	1	33
Bol Yeşil Alan Olması	7	21	8	0	36
Aydınlık Olması	14	20	15	3	52
Toplam	32	77	38	7	154

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %44'ü kendisini güvende hissetmek için kentin aydınlık olmasını, %22'si bol yeşil alan olmasını; %19'u kalabalık olmasını, %6'sı ıssız olmasını, %3'ü alış-veriş mekânları olmasını; %3'ü sadece konut olmasını ve %3'ü sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların olmasını; geylerin %27'si bol yeşil alan olmasını, %26'sı kentin aydınlık olmasını, %24'ü kalabalık olmasını, %17'si alış-veriş mekânları olmasını; %5'i ıssız olmasını, %1'i sadece konut olmasını; biseksüellerin %39'u kentin aydınlık olmasını, %21'i bol yeşil alan olmasını, %21'i kalabalık olmasını ve %18'i alış-veriş mekânları olmasını; transeksüellerin %43'ü kentin aydınlık olmasını, %14'ü kalabalık olmasını, %14'ü alış-veriş mekânları olmasını; %14'ü ıssız olmasını ve %14'ü kendi evinin olmasını sadece konut olmasını gerekli görmektedir.

Görüldüğü gibi kentin aydınlık olması tüm LGBTT'lerin güvende hissetmek için aradığı başlıca gerekliliktir. Lezbiyen, gey ve biseksüeller için kentin aydınlık olmasının ardından bol yeşil alan olması ve kalabalık olması gelmektedir. Güvende hissetme gerekliliğini kendi evinin olmasına bağlayan tek cinsel yönelim grubu transeksüellerdir.

7.3.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin kendilerini güvende hissetmek için gerekli gördükleri unsurlar cinsel yönelime göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 73. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kentte Güvende Hissedebilmesi İçin Gerekenler

Kentte Güvende Hissetmek İçin Gerekenler	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Kendi Evinin Olması	1	0	0	0	0	1
Sosyo-Ekonomik Düzeyi Daha Yüksek İnsanların Olması	1	0	0	0	1	2
Sadece Konut Olması	4	8	5	0	0	17
Alışveriş Mekânları Olması	12	11	11	0	1	35
Bol Yeşil Alan Olması	12	12	15	1	1	41
Aydınlık Olması	14	19	21	16	10	80
İssiz Olması	24	6	26	21	11	88
Kalabalık Olması	25	20	27	22	11	105
Toplam	93	76	105	60	35	369

LGBTT bireylerin %28'i kendisini güvende hissetmek için kentin kalabalık olmasını; ; %23'ü ıssız olmasını; %22'si aydınlık olmasını; %11'i bol yeşil alan olmasını; %9'u alış-veriş mekânları olmasını %5'i sadece konut olmasını; %1'i sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların olmasını ve %1'i kendi evinin olmasını ve gerekli görmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %26'sı kendisini güvende hissetmek için kentin kalabalık olmasını, %25'i ıssız olmasını, %15'i aydınlık olmasını, %13'ü bol yeşil alan olmasını, %13'ü alış-veriş mekânları olmasını, %4'ü sadece konut olmasını, %1'i sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların olmasını ve %1'i kendi evinin olmasını; geylerin %26'sı kendisini güvende hissetmek için kentin kalabalık olmasını, %25'i aydınlık olmasını, %16'sı bol yeşil alan olmasını, %14'i alış-veriş mekânları olmasını, %11'i sadece konut olmasını ve %8'i ıssız olmasını; biseksüellerin %26'sı kalabalık olmasını, %25'i ıssız olmasını, %20'si aydınlık olmasını, %14'ü bol yeşil alan olmasını, %10'u alış-veriş mekânları olmasını ve %5'i sadece konut olmasını; transeksüellerin %36'sı kendisini güvende hissetmek için kentin kalabalık olmasını, %35'i ıssız olmasını, %27'si aydınlık olmasını ve %2'si bol yeşil alan olmasını; travestilerin %31'i kendisini güvende hissetmek için kentin kalabalık olmasını, %31'i ıssız olmasını, %29'u aydınlık olmasını, %3'ü bol yeşil alan olmasını, %3'ü alış-veriş mekânları olmasını ve %3'ü sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların olmasını gerekli görmektedir.

İzmir’de Ankara’dakinden farklı olarak kentin kalabalık olması, kentin aydınlık olmasından öncelikli olmuştur. Ek olarak Ankara’da kentin ıssız olmasını isteyenler azınlıkta iken İzmir’de aydınlık olmasını isteyenlerden daha yüksek orandadır. İzmir’de güvenliği kendi evinin olmasına bağlayanlar transeksüeller değil lezbiyenler olmuştur.

7.4. Yaşanılan Kentte En Rahat, En Güvende, En Estetik, En Tehlikeli İlçeler; Semtler; Sokaklar/Caddeler

LGBTT bireylere yaşadıkların en kentin en rahat, en güvende, en estetik ve en tehlikeli ilçe, semt ve sokakları sorulmuştur. Bu sorular, LGBTT bireyler için kentin nasıl olması ve olmaması gerektiği konularında ipucu vermesi için önemli görülmüştür. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

7.4.1. Ankara

LGBTT bireylerin Ankara’da rahat gördükleri ilçeler cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 74. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Rahat İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Rahat İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Mamak	0	1	0	0	1
Hiçbir Yer	1	1	1	0	3
Etimesgut	0	4	0	0	4
Yenimahalle	0	10	0	1	11
Çankaya	14	26	13	6	59
Toplam	15	42	14	7	78

LGBTT bireylerin %76’sı Çankaya’nın; %14’ü Yeni Mahalle’nin; %5’i Etimesgut’un ve %1’i Mamak’ın rahat ilçe olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte bireylerin %4’ü (lezbiyenlerin %6’sı; geylerin %2’si; biseksüellerin %7’si) hiçbir yerin rahat olmadığını belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Çankaya; geyler için Çankaya, Yeni Mahalle, Etimesgut ve Mamak; biseksüeller için Çankaya ve transeksüeller için Çankaya ve Yeni Mahalle en rahat hissedilen ilçelerdir.

Çankaya tüm cinsel yönelim grupları için öncelikli rahat hissedilen ilçedir.

Bireylerin güvende hissettikleri ilçelerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 75. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Güvenli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Güvenli İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Mamak	0	1	0	0	1
Hiçbir Yer	2	1	1	0	4
Etimesgut	0	4	0	0	4
Yenimahalle	0	10	0	1	11
Çankaya	12	26	13	6	57
Toplam	14	42	14	7	77

LGBTT bireylerin %74’ü Çankaya’nın; %14’ü Yeni Mahalle’nin; %5’i Etimesgut’un ve %2’si Mamak’ın en güvenli ilçe olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte bireylerin %5’i (lezbiyenlerin %14’ü; geylerin %2’si; biseksüellerin %7’si) hiçbir yerin güvenli olmadığını belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Çankaya; geyler için Çankaya ve Yeni Mahalle, Etimesgut ve Mamak; biseksüeller için Çankaya; transeksüeller için Çankaya ve Yeni Mahalle en güvenli ilçelerdir.

Çankaya tüm cinsel yönelim grupları için güvenli hissedilen ilçedir.

Bireylerin estetik buldukları ilçelerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 76. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Estetik İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Estetik İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Hiçbir Yer	1	0	1	0	2
Etimesgut	0	0	1	0	1
Yenimahalle	0	2	0	1	3
Çankaya	10	28	12	6	56
Toplam	11	30	14	7	62

LGBTT bireylerin %90’ı Çankaya’nın; %5’i Yeni Mahalle’nin ve %2’si Etimesgut’un en estetik ilçe olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte bireylerin %3’ü (lezbiyenlerin %9’u; biseksüellerin %7’si) hiçbir yerin estetik olmadığını belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Çankaya; geyler için Çankaya ve Yeni Mahalle; biseksüeller için Çankaya ve Etimesgut; transeksüeller için Çankaya ve Yeni Mahalle en estetik ilçelerdir.

Çankaya tüm cinsel yönelim grupları için öncelikli estetik bulunan ilçedir. Yeni Mahalle ise geyler ve transeksüeller için en estetik ilçedir.

Bireylerin tehlikeli buldukları ilçelerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 77. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Tehlikeli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Tehlikeli İlçe	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Etimesgut	0	1	0	0	1
Akşamları Heryer	1	0	0	0	1
Heryer	0	2	0	1	3
Yenimahalle	0	1	2	0	3
Mamak	0	4	1	0	5
Sincan	0	3	1	2	6
Çankaya	2	3	0	1	6
Keçiören	3	5	4	1	13
Altındağ	5	12	6	3	26
Toplam	11	31	14	8	64

LGBTT bireylerin %41'i Altındağ'ın; %21'i Keçiören'in; %9'u Çankaya'nın; %9'u Sincan'ın; %8'i Mamak'ın %5'i Yeni Mahalle'nin ve %1'i Etimesgut'un en tehlikeli ilçe olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte bireylerin %5'i (geylerin %6'sı; transeksüellerin %13'ü) heryerin; %1'i (geylerin %9'u) ise sadece akşamları heryerin tehlikeli olduğunu belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Altındağ, Keçiören, Çankaya ve akşamları heryer; geyler için Altındağ, Keçiören, Çankaya, Sincan, Mamak, Yeni Mahalle, Etimesgut ve heryer; biseksüeller için Altındağ, Keçiören, Sincan, Mamak, Yeni Mahalle ve transeksüeller için Altındağ, Keçiören, Çankaya, Sincan ve heryer tehlikelidir.

Görüldüğü gibi, Altındağ ve Keçiören tüm cinsel yönelim grupları tarafından tehlikeli bulunmaktadır.

Bireylere ilçe için sorulanlar semt olarak ta sorulmuştur. Aşağıda LGBTT bireyler için en rahat semtler verilmiştir.

Tablo 78. LGBTT Bireylere Göre Ankara'da En Rahat Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Rahat Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Gazi Osman Paşa	0	0	0	1	1
	Bahçelievler	0	0	2	1	3
	Kolej	0	0	2	1	3
	Kavaklıdere	2	2	1	0	5
	Kızılay	6	14	2	1	23
	Küçük Esat	4	7	10	3	24
Toplam		12	23	17	7	59
Yeni Mahalle	Batıkent	0	0	0	1	1
	Ümitköy	0	3	4	0	7
Toplam		0	3	4	1	8
Mamak	Abidin Paşa	0	1	0	0	1
	Ege Mahallesi	0	1	0	0	1
Toplam		0	2	0	0	2
Altındağ	Ulus	1	0	0	0	1
Hiçbir yer		1	1	1	0	3
Toplam		14	29	22	8	73

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %81'i Çankaya'daki semtleri içermektedir. Bireylerin %41'i Küçük Esat; %39'u Kızılay; %8'i Kavaklıdere; %5'i Kolej; %5'i Bahçelievler ve %2'si Gazi Osman Paşa semtlerini rahat bulmaktadır. Tüm cinsel yönelim gruplarının rahat bulduğu semtler Küçük Esat ve Kızılay'dır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %11'i Yeni Mahalle'nin semtlerini içermektedir. Bireylerin %88'i Ümitköy ve %12'si Batıkent semtlerini rahat bulmaktadır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %3'ü Mamak'ın semtlerini içermektedir. Bireylerin %50'si Abidin Paşa; %50'si Ege Mahallesi semtlerini rahat bulmaktadır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %1'i Altındağ'ın Ulus semtini içermektedir.

Bireylerin %4'ü hiçbir yeri rahat bulmamaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler ve geyler Çankaya'da Küçük Esat, Kızılay ve Kavaklıdere; biseksüeller Küçük Esat, Kızılay, Kavaklıdere, Kolej ve Bahçelievler ve transeksüeller Küçük Esat, Kızılay, Kolej, Bahçelievler, Gazi Osman Paşa'da rahat hissetmektedir. Lezbiyenler, Yeni Mahalle ve Mamak'ta rahat hissetmezken geyler ve biseksüeller Yeni Mahalle'de Ümitköy ve transeksüeller Batıkent; Mamak'ta sadece geyler ve Abidin Paşa ve Ege Mahallesi semtlerinde; Altındağ'da ise sadece lezbiyenler ve sadece Ulus'ta rahat hissetmektedir.

Bireylere en güvenli semtler de sorulmuştur. Sonuçlar aşağıda cinsel yönelim gruplarına göre verilmiştir.

En güvenli semt sorusuna alınan yanıtların %80'i Çankaya'daki semtleri içermektedir. Bireylerin %44'ü Küçük Esat; %23'ü Kızılay; %11'i Kavaklıdere; %9'u Aşağı Ayrancı; %5'i Bahçelievler; %4'ü Kolej; %2'si Birlik ve %2'si Beytepe semtlerini güvenli

bulmaktadır. Tüm cinsel yönelim gruplarının rahat bulduğu semtler Küçük Esat ve Kızılay'dır.

Tablo 79. LGBTT Bireylere Göre Ankara'da En Güvenli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Güvenli Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Beytepe	0	1	0	0	1
	Birlik	0	1	0	0	1
	Kolej	0	0	1	1	2
	Bahçelievler	0	0	2	1	3
	Aşağı Ayrancı	0	2	2	1	5
	Kavaklıdere	2	3	1	0	6
	Kızılay	5	6	1	1	13
	Küçük Esat	3	11	8	2	24
Toplam		10	24	15	6	55
Yeni Mahalle	Batıkent	0	0	0	1	1
	Çayyolu	0	1	0	0	1
	Ümitköy	0	3	4	0	7
Toplam		0	4	4	1	9
Altındağ	Ulus	1	0	0	0	1
Hiçbir yer		2	1	1	0	4
Toplam		13	29	20	7	69

En güvenli hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %13'ü Yeni Mahalle'nin semtlerini içermektedir. Bireylerin %78'i Ümitköy, %11'i Çayyolu ve %11'i Batıkent semtlerini rahat bulmaktadır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %1'i (lezbiyenlerin %8'i) Altındağ ilçesinin Ulus semtini güvenli bulmaktadır.

Bireylerin %6'sı hiçbir yeri güvenli bulmamaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde tüm LGBTT'lerin Küçük Esat ve Kızılay'ı güvenli bulmasına ek olarak lezbiyenler Çankaya'da Kavaklıdere'yi; geyler Kavaklıdere, Aşağı Ayrancı, Birlik ve Beytepe'yi; biseksüeller Kavaklıdere, Aşağı Ayrancı, Bahçelievler ve Kolej'i; transeksüeller Bahçelievler, Aşağı Ayrancı ve Koleji güvenli bulmaktadır.

Lezbiyenler Yeni Mahalle’de hiçbir semti güvenli bulmazken geyler Ümitköy ve Çayyolu’nu; biseksüeller Ümitköy’ü ve transeksüeller Çayyolu’nu güvenli semtler olarak belirtmişlerdir.

Hiçbir yerin güvenli olmadığını belirtenler lezbiyen, gey ve biseksüellerdir.

Bireylere en estetik semtler de sorulmuştur. Sonuçlar aşağıda cinsel yönelim gruplarına göre verilmiştir.

Tablo 80. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Estetik Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Estetik Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Birlik	0	1	0	0	1
	Kolej	0	1	0	0	1
	Beytepe	0	0	2	0	2
	Bahçelievler	0	0	2	1	3
	Çankaya	3	0	0	0	3
	Aşağı Ayrancı	0	4	1	2	7
	Kavaklıdere	0	1	6	0	7
	Küçük Esat	0	4	1	2	7
	Kızılay	5	15	0	1	21
Toplam		8	26	12	6	52
Yeni Mahalle	Batıkent	0	0	0	1	1
	Çayyolu	0	1	0	0	1
	Ümitköy	0	2	0	0	2
Toplam		0	3	0	1	4
Altındağ	Ulus	1	0	0	0	1
Etimesgut	Eryaman	0	0	1	0	1
Hiçbir yer		1	0	1	0	2
Toplam		10	29	14	7	60

En estetik semt sorusuna alınan yanıtların %87’si Çankaya’daki semtleri içermektedir. Bireylerin %40’ı Kızılay; %14’ü Küçük Esat; %14’ü Kavaklıdere; %14’ü Aşağı Ayrancı; %6’sı Çankaya; %6’sı Bahçelievler; %’ü Beytepe; %1’i Kole ve %1’i Birlik semtlerini estetik bulmaktadır.

En estetik semt sorusuna alınan yanıtların %6'sı Yeni Mahalle'nin semtlerini içermektedir. Bireylerin %50'si Ümitköy, %25'i Çayyolu ve %25'i Batıkent semtlerini estetik bulmaktadır.

En estetik bulunan semt sorusuna alınan yanıtların %2'si (lezbiyenlerin %10'u) Altındağ ilçesinin Ulus semtini; %2'si (biseksüellerin %7'si) Etimesgut'un Eryaman semtini estetik bulmaktadır.

Bireylerin %3'ü (lezbiyenler ve biseksüeller) hiçbir yeri estetik bulmamaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler Çankaya'da Kızılay'ı; geyler Kızılay, Küçük Esat, Kavaklıdere, Aşağı Ayrancı, Kolej ve Birlik'i; biseksüeller Küçük Esat, Kavaklıdere, Aşağı Ayrancı, Bahçelievler ve Beytepe'yi; transeksüeller Kızılay, Küçük Esat, Aşağı Ayrancı ve Bahçelievleri estetik bulmaktadır. Lezbiyenler ve biseksüeller, Yeni Mahalle'de hiçbir semti güvenli bulmazken geyler Ümitköy ve Çayyolu'nu; transeksüeller Batıkent'i estetik semtler olarak belirtmişlerdir.

Altındağ'ın Ulus semtini sadece lezbiyenler ve Etimesgut'un Eryaman semtini sadece biseksüeller estetik bulmaktadır.

Hiçbir yerin estetik olmadığını belirtenler lezbiyenler ve biseksüellerdir.

Bireylere en tehlikeli semtler de sorulmuştur. Sonuçlar aşağıda cinsel yönelim gruplarına göre verilmiştir.

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %66'sı Altındağ'daki semtleri içermektedir. Bireylerin %91'i Ulus ve %9'u Çin Çin Mahallesi semtlerini tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %21'si Çankaya'nın semtlerini içermektedir. Bireylerin %55'i Sıhhiye, %27'si Seymenler, %9'u Kızılay ve %9'u Kurtuluş semtlerini tehlikeli bulmaktadır.

Tablo 81. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Tehlikeli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Tehlikeli Semt	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Kurtuluş	0	0	0	1	1
	Kızılay	0	1	0	0	1
	Seymenler	1	2	0	0	3
	Sıhhiye	1	2	3	0	6
Toplam		2	5	3	1	11
Yeni Mahalle	Gazi	1	0	0	0	1
	Susuz	0	1	1	0	2
Toplam		1	1	1	0	3
Altındağ	Çin Çin Mahallesi	1	1	1	0	3
	Ulus	4	18	7	3	32
Toplam		5	19	8	3	35
Akşamları Heryer		1	0	0	0	1
Heryer		0	2	0	1	3
Toplam		9	27	12	5	53

En tehlikeli bulunan semt sorusuna alınan yanıtların %6’sı Yeni Mahalle ilçesinin semtlerini içermektedir. Bireylerin %67’si Susuz ve %33’ü Gazi semtlerini tehlikeli bulmaktadır.

Bireylerin %5’i (geylerin %7’si ve transeksüellerin %20’si) heryeri tehlikeli bulurken; bireylerin %2’si (lezbiyenlerin %11’i) sadece akşamları heryeri tehlikeli görmektedir.

Semtlerle ilgili sorular bireylere cadde ve sokaklar için de sorulmuştur. Aşağıda cinsel yönelime göre en rahat cadde ve sokaklar verilmiştir.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %93’ü Çankaya’daki ve %2’si Altındağ’daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %5’i hiçbir cadde veya sokağı rahat bulmamaktadır.

Tablo 82. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Hissedilen Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Rahat Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Cinnah	0	0	0	1	1
	Konur	0	0	0	1	1
	Küçük Esat	1	0	0	0	1
	Hoşdere	0	1	1	0	2
	Sakarya	1	1	0	0	2
	Yedinci Cadde	0	4	2	1	7
	Yüksel Caddesi	4	2	0	1	7
	Tunalı Hilmi	7	17	8	3	35
Toplam		13	25	11	7	56
Altındağ	Cumhuriyet	0	1	0	0	1
Hiçbir Yer		1	1	1	0	3
Toplam		14	27	12	7	60

En rahat cadde/sokak konusunda %63 oranı ile Tunalı Hilmi; %13 oranı ile Yüksel Caddesi ve %13 oranı ile Yedinci Cadde öne çıkmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler, Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi, Sakarya Caddesi ve Küçük Esat Caddesi’ni; geyler Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi, Yedinci Cadde ve Hoşdere Caddesi’ni; biseksüeller Tunalı Hilmi Caddesi ve Yedinci Cadde’yi ve transeksüeller Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi, Yedinci Cadde, Konur Sokak ve Cinnah Caddesi’ni rahat cadde veya sokak olarak belirtmişlerdir.

Altındağ’da en rahat cadde/sokak olarak sadece geyler tarafından Cumhuriyet Caddesi seçilmiştir (geylerin %4’ü).

Hiçbir sokak veya caddenin rahat olmadığını belirtenler lezbiyen (lezbiyenlerin %7’si), gey (geylerin %4’ü) ve biseksüellerdir (biseksüellerin %8’i).

Aşağıda cinsel yönelime göre en güvenli cadde ve sokaklar verilmiştir.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %94’ü Çankaya’daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %6’sı hiçbir cadde veya sokağı güvenli bulmamaktadır.

Tablo 83. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Güvenli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Güvenli Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	GMK Bulvarı	0	1	0	0	1
	Kıbrıs	0	1	0	0	1
	Selânik	0	0	0	1	1
	Ziya Gökalp	0	0	0	1	1
	Sakarya	1	1	0	0	2
	Hoşdere	0	2	0	1	3
	Yedinci Cadde	0	4	2	1	7
	Yüksel Caddesi	6	3	0	0	9
	Tunalı Hilmi	3	15	1	1	20
Toplam		10	27	3	5	45
Hiçbir Yer		1	1	1	0	3
Toplam		11	28	4	5	48

En güvenli cadde/sokak konusunda %44 oranı ile Tunalı Hilmi; %20 oranı ile Yüksel Caddesi ve %16 oranı ile Yedinci Cadde öne çıkmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler, Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi ve Sakarya Caddesi’ni; geyler Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi, Yedinci Cadde, Hoşdere Caddesi, Sakarya Caddesi, Kıbrıs Caddesi ve GMK Bulvarı’nı; biseksüeller Tunalı Hilmi Caddesi ve Yedinci Cadde’yi ve transeksüeller Tunalı Hilmi Caddesi, Yedinci Cadde, Hoşdere Caddesi, Ziya Gökalp Caddesi ve Selânik Caddesi’ni güvenli cadde veya sokak olarak belirtmişlerdir.

Hiçbir sokak veya caddenin güvenli olmadığını belirtenler lezbiyen (lezbiyenlerin %9’u), gey (geylerin %4’ü) ve biseksüellerdir (biseksüellerin %25’i).

Aşağıda cinsel yönelime göre en estetik cadde ve sokaklar verilmiştir.

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %86’sı Çankaya’daki; %6’sı Altındağ’daki ve %4’ü Yeni Mahalle’deki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %4’i hiçbir cadde veya sokağı estetik bulmamaktadır.

Tablo 84. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Estetik Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Estetik Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	Hoşdere	0	1	0	0	1
	Cinnah	0	1	2	0	3
	Yedinci Cadde	0	0	2	1	3
	Sakarya	3	1	0	0	4
	Konur Sokak	0	2	2	1	5
	Yüksel Caddesi	3	5	0	1	9
	Tunalı Hilmi	3	12	3	3	21
Toplam		9	22	9	6	46
Altındağ	Hamamönü	0	2	1	0	3
Yenimahalle	Boğaziçi	0	0	0	1	1
	Park Caddesi	0	0	1	0	1
Toplam		0	0	1	1	2
Hiçbir Yer		1	0	1	0	2
Toplam		10	24	12	7	53

En estetik cadde/sokak konusunda %46 oranı ile Tunalı Hilmi; %20 oranı ile Yüksel Caddesi ve %11 oranı ile Konur Sokak öne çıkmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler, Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi ve Sakarya Caddesi’ni; geyler Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi, Konur Sokak, Sakarya Caddesi, Cinnah Caddesi ve Hoşdere Caddesi’ni; biseksüeller Tunalı Hilmi Caddesi, Konur Sokak, Yedinci Cadde ve Cinnah Caddesi’ni ve transeksüeller Tunalı Hilmi Caddesi, Yüksel Caddesi, Konur Sokak ve Yedinci Cadde’yi en estetik olarak belirtmişlerdir.

Geyler (geylerin %8’i) ve biseksüeller (biseksüellerin %8’i) Altındağ’daki Hamamönü Caddesi’ni de estetik bulmaktadır. En estetik bulunan cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %4’ü Yeni Mahalle ilçesinin semtlerini içermektedir. Boğaziçi Caddesi’ni Park Caddesi’ni biseksüellerin %8’i ve Boğaziçi Caddesi’ni transeksüellerin %14’ü estetik olarak belirtmişlerdir.

Hiçbir sokak veya caddenin estetik olmadığını belirtenler lezbiyen (lezbiyenlerin %10’u), ve biseksüellerdir (biseksüellerin %8’i).

Aşağıda cinsel yönelime göre en tehlikeli cadde ve sokaklar verilmiştir.

Tablo 85. LGBTT Bireylere Göre Ankara’da En Tehlikeli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Tehlikeli Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Çankaya	İzmir Caddesi	0	1	0	0	1
	Seymenler Yokuşu	1	0	0	0	1
	Strazburg Caddesi	0	0	0	1	1
	Atatürk Bulvarı	0	0	3	0	3
	Hoşdere	0	4	0	0	4
	Sakarya	0	2	2	1	5
	Cinnah	2	4	0	0	6
Toplam		3	11	5	2	21
Altındağ	Hamamönü	0	1	0	0	1
	Bentderesi	1	0	0	0	1
	Çin Çin’in Tüm Sokakları	0	1	0	0	1
	Anafartalar	0	3	1	0	4
	Çankırı	3	6	2	1	12
Toplam		4	11	3	1	19
Yenimahalle	Demet 12	0	0	1	0	1
	Ulus Caddesi	0	0	1	0	1
	Park Caddesi	0	0	1	1	2
Toplam		0	0	3	1	4
Keçiören	Ayvah Caddesi	0	1	0	0	1
Akşamları Heryer		1	0	0	0	1
Heryer		2	2	0	1	5
Toplam		10	25	11	5	51

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %41’i Çankaya’daki; %38’i Altındağ’daki; %8’i Yeni Mahalle’deki ve %2’si Keçiören’deki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %2’si akşamları her sokağı (lezbiyenlerin %10’u) ve %9’u her sokağı (lezbiyenlerin %20’si ve geylerin %8’i) tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak konusunda Çankaya’da %29 oranı ile Cinnah; %24 oranı ile Sakarya Caddesi ve %19 oranı ile Hoşdere Caddesi öne çıkmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler, Cinnah Caddesi ve Seymenler Yokuşu’nu; geyler Cinnah, Sakarya, Hoşdere ve İzmir Caddelerini; biseksüeller Sakarya Caddesi’ni ve Atatürk Bulvarı’nı ve transeksüeller Sakarya ve Strazburg Caddelerini tehlikeli olarak belirtmişlerdir.

Altındağ'da %63 oranı ile Çankırı Caddesi ve %21 oranı ile Anafartalar Caddesi en tehlikeli Cadde konusunda öne çıkmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler Çankırı Caddesi ve Bendersi yolunu; geyler Çankırı Caddesi, Anafartalar Caddesi, Çin Çin Mahallesi'nün tüm sokaklarını ve Hamamönü Caddesi'ni; biseksüeller Çankırı ve Anafartalar Caddeleri'ni ve transeksüeller sadece Çankırı Caddesi'ni tehlikeli bulmaktadır.

Yeni Mahalle'de %50 oranı ile Park Caddesi ve %25'şerlik oranlarla Ulus Caddesi ve Demet 12 sokak tehlikeli olarak belirtilmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde biseksüeller bu caddelerin üçünü de ve transeksüeller Park Caddesi'ni tehlikeli bulmaktadır. Lezbiyenler ve geyler Yeni Mahalle'de tehlikeli sokak veya cadde ismi belirtmemiştir.

Keçiören'de sadece Ayvalı Caddesi ve sadece geyler tarafından (geylerin %4'ü) tehlikeli bulunmuştur.

Tunalı Hilmi tehlikeli bulunmamıştır. Çünkü LGBTT bireylerin hem oturduğu hem de oturmak istediği yerdir.

7.4.2. İzmir

LGBTT bireylerin İzmir'de rahat gördükleri ilçeler cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

LGBTT bireylerin %75'i Konak'ın; %15'i Karşıyaka'nın; %5'i Bornova'nın; ve %1'i Gaziemir'in; %1'i Çeşme'nin; %1'i Bayraklı'nın ve %1'i Balçova'nın en rahat ilçe olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte bireylerin %1'i (transeksüellerin %4'ü) her yerin rahat olduğunu belirtmiştir.

Tablo 86. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Rahat İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Rahat İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Heryer	0	0	0	1	0	1
Balçova	0	1	0	0	0	1
Bayraklı	1	0	0	0	0	1
Çeşme	0	0	1	0	0	1
Gaziemir	0	0	1	0	0	1
Bornova	5	1	1	1	0	8
Karşıyaka	8	5	4	4	2	23
Konak	21	29	30	18	13	111
Toplam	35	36	37	24	15	147

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Konak, Karşıyaka, Bornova ve Bayraklı; geyler için Konak, Karşıyaka, Bornova ve Balçova; biseksüeller için Konak, Karşıyaka, Bornova, Gaziemir, Çeşme; Konak, Karşıyaka, Bornova ve heryer ve travestiler için Konak ve Karşıyaka en rahat hissedilen ilçelerdir.

Konak ve Karşıyaka tüm cinsel yönelim grupları için öncelikli rahat hissedilen ilçelerdir.

Bireylerin güvende hissettikleri ilçelerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 87. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de Güvenli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Güvenli İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Heryer	0	0	0	1	0	1
Balçova	0	1	0	0	0	1
Çeşme	0	0	1	0	0	1
Gaziemir	0	1	0	0	0	1
Karabağlar	0	0	1	0	0	1
Bornova	5	3	1	2	0	11
Karşıyaka	9	9	5	3	2	28
Konak	18	24	28	20	13	103
Toplam	32	38	36	26	15	147

LGBTT bireylerin %70'i Konak'ın; %19'u Karşıyaka'nın; %7'si Bornova'nın ve yaklaşık %1'erlik kısmı Karabağlar, Gaziemir, Çeşme ve Balçova'nın en güvenli ilçe olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte bireylerin yaklaşık %1'i (transeksüellerin %4'ü) heryerin güvenli olduğunu belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Konak, Karşıyaka, Bornova; geyler için Konak, Karşıyaka, Bornova ve Gaziemir; biseksüeller için Konak, Karşıyaka, Bornova, Karabağlar ve Çeşme; transeksüeller için Konak, Karşıyaka, Bornova ve heryer ve travestiler için Konak ve Karşıyaka en güvenli ilçelerdir.

Konak ve Karşıyaka tüm cinsel yönelim grupları için güvenli hissedilen ilçelerdir..

Bireylerin estetik buldukları ilçelerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 88. LGBTT Bireylere Göre İzmir'de En Estetik İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Estetik İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Heryer	0	0	0	1	0	1
Çeşme	0	0	1	0	0	1
Karabağlar	0	0	1	1	0	2
Bornova	5	1	1	2	0	9
Karşıyaka	13	13	10	4	2	42
Konak	16	23	23	17	13	92
Toplam	34	37	36	25	15	147

LGBTT bireylerin %63'ü Konak'ın; %29'u Karşıyaka'nın; %6'sı Bornova'nın; %1'i Karabağlar'ın ve yaklaşık %1'i Çeşme'nin en estetik ilçe olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte bireylerin yaklaşık %1'i (transeksüellerin %4'ü) heryerin estetik olduğunu belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler ve geyler için Konak, Karşıyaka ve Bornova; biseksüeller için Konak, Karşıyaka, Bornova, Karabağlar ve Çeşme; transeksüeller için Konak, Karşıyaka, Bornova, Karabağlar ve heryer ve travestiler için Konak ve Karşıyaka en estetik ilçelerdir.

Konak ve Karşıyaka tüm cinsel yönelim grupları için öncelikli estetik bulunan ilçelerdir.

Bireylerin tehlikeli buldukları ilçelerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 89. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Tehlikeli İlçelerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Tehlikeli İlçe	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Heryer	0	0	0	1	0	1
Balçova	0	1	0	0	0	1
Kemalpaşa	0	0	0	0	2	2
Bayraklı	1	0	0	1	1	3
Çiğli	1	1	0	2	0	4
Bornova	1	2	2	1	0	6
Narlidere	2	0	1	3	1	7
Karşıyaka	7	2	0	0	0	9
Gaziemir	0	3	6	1	1	11
Karabağlar	2	3	1	2	3	11
Buca	5	1	6	1	1	14
Konak	18	22	16	13	9	78
Toplam	37	35	32	25	18	147

LGBTT bireylerin %54’ü Konak’ın; %10’u Buca’nın; %7’si Karabağlar’ın; %7’si Gaziemir’in; %6’sı Karşıyaka’nın; %4’ü Narlıdere’nin; %4’ü Bornova’nın; %3’ü Çiğli’nin; %2’si Bayraklı’nın; %1’i Kemalpaşa’nın ve %1’i Balçova’nın en tehlikeli ilçe olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte bireylerin %1’i (transeksüellerin %4’ü) heryerin tehlikeli olduğunu belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler için Konak, Buca, Karabağlar, Karşıyaka, Narlıdere, Bornova, Çiğli ve Bayraklı; geyler için Konak, Buca, Karabağlar, Karşıyaka, Bornova, Çiğli ve Balçova; biseksüeller Konak, Buca, Karabağlar, Gaziemir, Narlıdere ve Bornova; transeksüeller için Konak, Buca, Karabağlar, Gaziemir, Narlıdere, Bornova, Çiğli, Bayraklı ve heryer ve travestiler için Konak, Buca, Karabağlar, Gaziemir, Narlıdere, Bayraklı ve Kemalpaşa ilçeleri tehlikelidir.

Görüldüğü gibi, Konak, Buca ve Karabağlar tüm cinsel yönelim grupları tarafından tehlikeli bulunmaktadır.

Bireylere ilçe için soruların semt olarak ta sorulmuştur. Aşağıda LGBTT bireyler için en rahat semtler verilmiştir.

Tablo 90. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Rahat Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Rahat Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Balçova	Balçova	0	1	0	0	0	1
Gazimdir	Gazimdir	0	0	1	0	0	1
Karşıyaka	Mavişehir	3	0	0	0	1	4
	Karşıyaka	5	1	2	1	0	9
	Bostanlı	0	4	2	2	1	9
Toplam		8	5	4	3	2	22
Konak	Güzelyalı	0	0	1	0	0	1
	Basmane	0	1	0	0	0	1
	Karataş	1	0	0	0	0	1
	Alsancak	19	27	28	18	11	103
Toplam		20	28	29	18	11	106
Heryer		0	0	0	1	0	1
Toplam		28	34	34	22	13	131

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %81’i Konak’taki semtleri içermektedir. Bireylerin %97’si Alsancak; %1’i Karataş; %1’i Basmane ve %1’i Güzelyalı semtlerini rahat bulmaktadır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %16’sı Karşıyaka’nın semtlerini içermektedir. Bireylerin %41’i Bostanlı; %41’i Karşıyaka ve %18’i Mavişehir semtlerini rahat bulmaktadır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %1’i Balçova merkez (geylerin %3’ü) ve %1’i Gazimdir merkez (biseksüellerin %3’ü) semtlerini içermektedir.

Bireylerin %1’i (transeksüellerin %5’i) heryeri rahat bulmaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenler Konak'ta Alsancak ve Karataş; geyler Alsancak ve Basmane; biseksüeller Alsancak ve Güzelyalı; transeksüeller ve travestiler Alsancak'da rahat hissetmektedir. Tüm cinsel yönelim gruplarının Konak'ta rahat bulunduğu semt Alsancak'tır.

Karşıyaka'da lezbiyenler, Karşıyaka merkez ve Mavişehir'de; geyler, biseksüeller ve transeksüeller Karşıyaka merkez ve Bostanlı'da; travestiler Bostanlı ve Mavişehir'de rahat hissetmektedir.

Bireylere en güvenli semtler de sorulmuştur. Sonuçlar aşağıda cinsel yönelim gruplarına göre verilmiştir.

Tablo 91. LGBTT Bireylere Göre İzmir'de En Güvenli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Güvenli Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Balçova	Balçova	0	1	0	0	0	1
Gazimir	Gazimir	0	1	0	0	0	1
Narlidere	Narlidere	0	1	0	0	0	1
Karabağlar	Üçkuyular	0	0	1	0	0	1
Karşıyaka	Mavişehir	3	0	0	1	1	5
	Karşıyaka	6	1	2	0	0	9
	Bostanlı	0	8	3	2	1	14
Toplam		9	9	5	3	2	28
Konak	Karataş	1	0	0	0	0	1
	Yeşilyurt	0	1	0	0	0	1
	Göztepe	0	1	0	1	0	2
	Güzelyalı	0	1	1	0	0	2
	Konak	2	1	1	1	2	7
	Alsancak	16	22	26	18	11	93
Toplam		19	26	28	20	13	106
Heryer		0	0	0	1	0	1
Toplam		28	38	34	24	15	139

En güvenli semt sorusuna alınan yanıtların %76'sı Konak'taki semtleri içermektedir. Bireylerin %87'i Alsancak; %7'si Konak merkez; %2'si Güzelyalı; %2'si Göztepe; %1'i Yeşilyurt ve %1'i Karataş semtlerini güvenli bulmaktadır.

En güvenli hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların %20'si Karşıyaka'nın semtlerini içermektedir. Bireylerin %50'si Bostanlı; Ümitköy, %32'si Karşıyaka merkez ve %18'i Mavişehir semtlerini rahat bulmaktadır.

En rahat hissedilen semt sorusuna alınan yanıtların yaklaşık %1'i Karabağlar'ın Üçkuyular semtini (biseksüellerin %3'ü); yaklaşık %1'i Narlıdere'nin merkezini (geylerin %3'ü); yaklaşık %1'i Gaziemir'in merkezini (geylerin %3'ü) ve yaklaşık %1'i Balçova'nın merkezini (geylerin %3'ü) güvenli bulmaktadır.

Bireylerin yaklaşık %1'i (transeksüellerin %4'ü) heryeri güvenli bulmaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta lezbiyenler Alsancak, Konak merkez ve Karataş'ı; geyler Alsancak, Konak merkez, Güzelyalı, Göztepe ve Yeşilyurt'u; biseksüeller Alsancak, Konak merkez ve Güzelyalı'yı; transeksüeller Alsancak, Konak merkez ve Göztepe'yi ve travestiler Alsancak ve Konak merkezi güvenli bulmaktadır. Karşıyaka'da lezbiyenler Karşıyaka merkez ve Mavişehir'i; geyler ve biseksüeller Bostanlı ve Karşıyaka merkezi; transeksüeller ve travestiler Bostanlı ve Mavişehir'i güvenli semtler olarak belirtmişlerdir.

Bireylere en estetik semtler de sorulmuştur. Sonuçlar aşağıda cinsel yönelim gruplarına göre verilmiştir.

En estetik semt sorusuna alınan yanıtların %63'ü Konak'taki semtleri içermektedir. Bireylerin %88'i Alsancak; %8'i Konak merkez; %2'si Karataş ve %2'si Güzelyalı semtlerini estetik bulmaktadır.

En estetik semt sorusuna alınan yanıtların %28'i Karşıyaka'nın semtlerini semtlerini içermektedir. Bireylerin %56'sı Bostanlı, %32'si Karşıyaka merkez ve %12'si Mavişehir semtlerini estetik bulmaktadır.

En estetik semt sorusuna alınan yanıtların %6'sı Bornova merkezi estetik bulmaktadır.

Tablo 92. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Estetik Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Estetik Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bornova	Bornova	5	1	1	2	0	9
Karabağlar	Mithatpaşa	0	0	1	0	0	1
	Hatay	0	0	1	1	0	2
Toplam		0	0	2	1	0	3
Karşıyaka	Mavişehir	3	1	0	0	1	5
	Karşıyaka	6	1	5	1	0	13
	Bostanlı	4	11	5	2	1	23
Toplam		13	13	10	3	2	41
Konak	Güzelyalı	0	0	1	0	0	1
	Karataş	2	0	0	0	0	2
	Konak	2	1	1	1	3	8
	Alsancak	12	23	20	17	10	82
Toplam		16	24	22	18	13	93
Heryer		0	0	0	1	0	1
Toplam		34	38	35	25	15	147

En estetik bulunan semt sorusuna alınan yanıtların %2’si Karabağla’nın semtlerini içermektedir. Bireylerin %67’si Hatay, %33’ü Mithatpaşa semtlerini estetik bulmaktadır.

Bireylerin %3’ü (lezbiyenler ve biseksüeller) hiçbir yeri estetik bulmamaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak’ta lezbiyenler Alsancak, Konak merkez ve Karataş’ı; geyler Alsancak ve Konak merkezi; biseksüeller Alsancak, Konak merkez ve Güzelyalı’yı; transeksüeller ve travestiler Alsancak ve Konak merkezi estetik bulmaktadır. Konak’ta tüm cinsel yönelim gruplarının estetik bulduğu semtler Alsancak ve Konak merkezdir Karşıyaka’da lezbiyenler ve geyler Bostanlı, Karşıyaka merkez ve Mavişehir’i; biseksüeller ve transeksüeller Bostanlı ve Karşıyaka merkezi; travestiler Bostanlı ve Mavişehir’i estetik bulmaktadır. Karşıyaka’da tüm cinsel yönelim gruplarının estetik bulduğu semt Bostanlı’dır. Karabağlar’da biseksüeller Mithatpaşa ve Hatay’ı; transeksüeller Hatay’ı estetik bulmaktadır. Karabağlar’da lezbiyen, gey ve travestilerin estetik olarak belirttiği semt bulunmamaktadır.

Bireylerin %1’i (transeksüellerin %4’ü) heryerin estetik olduğunu belirtmiştir.

Bireylere en tehlikeli semtler de sorulmuştur. Sonuçlar aşağıda cinsel yönelim gruplarına göre verilmiştir.

Tablo 93. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Tehlikeli Semtlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Tehlikeli Semt	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bayraklı	Gümüşpala	1	0	0	0	0	1
	Onur Mahallesi	1	0	0	0	0	1
Toplam		2	0	0	0	0	2
Bornova	Çamdibi	0	0	0	1	0	1
	Evka 4	1	0	0	0	0	1
Toplam		1	0	0	1	0	2
Karşıyaka	Bostanlı	1	0	0	0	0	1
	Postacılar	1	0	0	0	0	1
	Soğukkuyu	1	0	0	0	0	1
Toplam		3	0	0	0	0	3
Buca	Şirinyer	2	0	1	0	1	4
Karabağlar	Üçyol	1	1	0	0	0	2
	Betonyol	0	2	0	0	0	2
	Hatay	3	0	1	1	0	5
	Limontepe	0	4	1	1	2	8
Toplam		4	7	2	2	2	17
Konak	İkiçeşmelik	1	0	0	0	0	1
	Gültepe	1	0	0	0	0	1
	Varyant Çevresi	1	0	0	0	0	1
	Susuzdede	0	0	0	1	0	1
	Gümrük	1	0	0	1	0	2
	Kemeraltı	1	0	1	0	0	2
	Alsancak	1	4	1	0	0	6
	Yeşilyurt	1	4	1	1	0	7
	Eşrefpaşa	2	1	1	1	3	8
	Kadifekale	2	1	0	3	5	11
	Tepecik	3	3	3	3	0	12
Basmane	10	4	7	2	1	24	
Toplam		24	17	14	12	9	76
Heryer		0	0	0	1	0	1
Toplam		36	24	17	16	12	105

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %72’si Konak’taki semtleri içermektedir. Bireylerin %31’i Basmane; %15’i Tepecik; %14’ü Kadifekale; %10’u Eşrefpaşa; %9’u Yeşilyurt; %7’si Alsancak; %3’ü Kemeraltı; %3’ü Gümrük; %2’si Susuzdede; %2’si Varyant Çevresi; %2’si Gültepe ve %2’si İkiçeşmelik semtlerini tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %16'sı Karabağlar'ın semtlerini içermektedir. Bireylerin %47'si Limontepe, %29'u Hatay, %12'si Betonyol ve %12'si Üçyol semtlerini tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli bulunan semt sorusuna alınan yanıtların %4'ü Buca İlçesi'nin Şirinyer semtini tehlikeli bulmaktadır. Şirinyer lezbiyenler (lezbiyenlerin %8'i) ve biseksüeller (biseksüellerin %6'sı) için tehlikelidir.

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %3'ü Karşıyaka'nın semtlerini içermektedir. Bireylerin yaklaşık %33'ü Soğukkuyu, yaklaşık %33'ü Postacılar ve yaklaşık %33'ü Bostanlı semtlerini tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %2'si Bornova'nın semtlerini içermektedir. Bireylerin %50'si Evka 4'ü ve %50'si Çamdibi'ni tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli semt sorusuna alınan yanıtların %2'si Bayraklı'nın semtlerini içermektedir. Bireylerin %50'si Onur Mahallesi'ni ve %50'si Gümüşpala'yı tehlikeli bulmaktadır.

Bireylerin %1'i (transeksüellerin %6'sı) heryeri tehlikeli görmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta lezbiyenler Basmane, Tepecik, Kadifekale, Eşrefpaşa, Yeşilyurt, Alsancak, Kemeraltı, Gümrük, Varyant Çevresi, Gültepe ve İkiçeşmelik'i; geyler Basmane, Tepecik, Kadifekale, Eşrefpaşa, Yeşilyurt ve Alsancak'ı; biseksüeller Basmane, Tepecik, Eşrefpaşa, Yeşilyurt, Alsancak ve Kemeraltı'nı; transeksüeller Basmane, Tepecik, Kadifekale, Eşrefpaşa ve Yeşilyurt'u ve travestiler Basmane, Kadifekale ve Eşrefpaşa'yı tehlikeli bulmaktadır. Konak'ta tüm cinsel yönelim gruplarına göre tehlikeli semtler Basmane, Tepecik, Kadifekale ve Eşrefpaşa'dır. Karabağlar'da lezbiyenler Hatay ve Üçyol'u; geyler Limontepe, Betonyol ve Üçyol'u; biseksüeller ve transeksüeller Limontepe ve Hatay'ı; travestiler Limontepe'yi tehlikeli bulmaktadır. Karşıyaka'da lezbiyenler Soğukkuyu, Postacılar ve Bostanlı'yı tehlikeli bulmaktadır. Geyler, biseksüeller, transeksüeller ve travestiler Karşıyaka'da tehlikeli semt adı belirtmemişlerdir. Bornova'da lezbiyenler için Evka 4; transeksüeller için Çamdibi

semtleri tehlikelidir. Bornova’da geyler, biseksüeller ve travestiler tehlikeli semt adı belirtmemişlerdir. Bayraklı’da lezbiyenler için Onur Mahallesi ve Gümüşpala semtleri tehlikelidir. Geyler, biseksüeller, transeksüeller ve travestiler Bayraklı’da tehlikeli semt adı belirtmemişlerdir.

Semtlerle ilgili sorular bireylere cadde ve sokaklar için de sorulmuştur. Aşağıda cinsel yönelime göre en rahat cadde ve sokaklar verilmiştir.

Tablo 94. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Rahat Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Rahat Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bayraklı	Sakarya Caddesi	3	0	0	0	0	3
Güzelbahçe	Ata Caddesi	0	2	1	0	0	3
Bornova	162 Sokak (Küçükpark)	1	1	0	1	0	3
	Atatürk Caddesi	0	0	2	4	0	6
Toplam		1	1	2	5	0	9
Karşıyaka	Yeni Girne Caddesi	1	0	0	0	0	1
	Karşıyaka Çarşı Sokağı	2	0	2	0	0	4
	Bostanlı Sahil Yolu	1	4	1	1	0	7
Toplam		4	4	3	1	0	12
Karabağlar	İnönü Caddesi	1	1	2	0	1	5
	Mithatpaşa	1	3	1	5	4	14
Toplam		2	4	3	5	5	19
Konak	Dario Moreno Sokak	1	0	0	0	0	1
	Talat Paşa	0	0	0	1	0	1
	Güzelyalı Sahil Yolu	0	0	1	0	0	1
	Gül Sokak	1	0	0	0	1	2
	Gazi Kadınlar Sokağı	0	0	2	0	0	2
	Can Yücel Sokak	0	1	2	0	0	3
	Alsancak Kordon Yolu	2	0	1	1	0	4
	Kıbrıs Şehitleri	20	24	22	13	9	88
Toplam		24	25	28	15	10	102
Her Sokak		0	0	1	1	0	2
Toplam		34	36	38	27	15	150

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %68’i Konak’taki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %86’sı Kıbrıs Şehitleri Caddesi’ni; %4’ü Alsancak Kordon Yolu’nu; %3’ü Can Yücel Sokak’ı; %2’si Gazi Kadınlar Sokağı’nı; %2’si Gül Sokak’ı; %1’i Güzel Yalı Sahil Yolu’nu; %1’i Talat Paşa Bulvarı’nı ve %1’i Dario Moreno Sokak’ı rahat bulmaktadır.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %13'ü Karabağlar'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %74'ü Mithatpaşa Caddesi'ni ve %26'sı İnönü Caddesi'ni rahat bulmaktadır.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %8'i Karşıyaka'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %58'i Bostanlı Sahil Yolu'nu; %33'ü Karşıyaka Çarşı Sokağı'nı ve %9'u Yeni Girne Caddesi'ni rahat bulmaktadır.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %6'sı Bornova'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %67'si Atatürk Caddesi'ni ve %33'ü 162 Sokak'ı rahat bulmaktadır.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %2'si (geylerin %6'sı ve biseksüellerin %3'ü) Güzelbahçe Ata Caddesi'ni rahat bulmaktadır.

En rahat cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %2'si (lezbiyenlerin %9'u) Bayraklı Sakarya Caddesi'ni rahat bulmaktadır.

Bireylerin %1'i (lezbiyenlerin %3'ü) her sokağın rahat olduğunu belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta lezbiyenler Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Alsancak Kordon Yolu, Gül Sokak ve Dario Moreno Sokak'ı; geyler Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Can Yücel Sokak'ı; biseksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Alsancak Kordon Yolu, Can Yücel Sokak, Gazi Kadınlar Sokağı ve Güzelyalı Kordon Yolu'nu; transeksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Alsancak Kordon Yolu ve Talat Paşa Bulvarı'nı ve travestiler Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Gül Sokak'ı rahat bulmaktadır. Konak'ta tüm cinsel yönelim gruplarına göre en rahat sokak Kıbrıs Şehitleri Caddesi'dir.

Karabağlar'da lezbiyenler, geyler, biseksüeller ve travestiler Mithatpaşa ve İnönü Caddelerini, transeksüeller Mithatpaşa Caddesi'ni rahat bulmaktadır. Karabağlar'da tüm cinsel yönelim grupları için en rahat cadde Mithat Paşa Caddesi'dir.

Karşıyaka’da lezbiyenler Bostanlı Sahil Yolu’nu, Karşıyaka Çarşı Sokağı’nı ve Yeni Girne Caddesi’ni; geyler ve transeksüeller Bostanlı Sahil Yolu’nu; biseksüeller Bostanlı Sahil Yolu’nu ve Karşıyaka Çarşı Sokağı’nı rahat bulmaktadır. Travestilerin Karşıyaka’da belirttikleri rahat bir sokak veya cadde bulunmamaktadır.

Bornova’da lezbiyenler ve geyler 162 Sokak’ı; biseksüeller Atatürk Caddesi’ni; transeksüeller Atatürk Caddesi’ni ve 162 Sokak’ı rahat bulmaktadır. Karşıyaka’da olduğu gibi travestilerin Bornova’da da belirttikleri rahat bir sokak veya cadde bulunmamaktadır.

Aşağıda cinsel yönelime göre en güvenli cadde ve sokaklar verilmiştir.

Tablo 95. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Güvenli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Güvenli Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Güzelbahçe	Ata Caddesi	0	1	0	0	0	1
Bayraklı	Sakarya Caddesi	3	0	0	0	0	3
Bornova	Süvari Caddesi	0	1	0	0	0	1
	162 Sokak (Küçükpark)	1	1	0	1	0	3
	Atatürk Caddesi	0	0	1	4	0	5
Toplam		1	2	1	5	0	9
Karşıyaka	Karşıyaka Sahil Yolu	1	0	0	0	0	1
	Yeni Girne Caddesi	1	0	0	0	0	1
	Karşıyaka Çarşı Sokağı	2	0	2	0	0	4
	Bostanlı Sahil Yolu	1	4	1	1	0	7
Toplam		5	4	3	1	0	13
Karabağlar	İnönü Caddesi	1	1	2	0	1	5
	Mithatpaşa	1	2	1	5	4	13
Toplam		2	3	3	5	5	18
Konak	Dario Moreno Sokak	1	0	0	0	0	1
	Talat Paşa	0	0	0	1	0	1
	Güzelyalı Sahil Yolu	0	0	1	0	0	1
	Gül Sokak	1	0	0	0	1	2
	Gazi Kadınlar Sokağı	0	0	2	0	0	2
	Can Yücel Sokak	0	1	2	0	0	3
	Alsancak Kordon Yolu	1	0	1	1	0	3
Kıbrıs Şehitleri	20	23	20	13	9	85	
Toplam		23	24	26	15	10	98
Her Sokak		0	0	1	1	0	2
Hiçbir Sokak		0	1	0	0	0	1
Toplam		34	35	34	27	15	145

En güvenli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %68'i Konak'taki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %87'si Kıbrıs Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni; %3'ü Alsancak Kordon Yolu'nu; %3'ü Can Yücel Sokak'ı; %2'si Gazi Kadınlar Sokağı'nı; %2'si Gül Sokak'ı; %1'i Güzelyalı Sahil Yolu'nu; %1'i Talat Paşa Bulvarı'nı ve %1'i Dario Moreno Sokak'ı güvenli bulmaktadır.

En güvenli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %12'si Karabağlar'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %72'si Mithatpaşa Caddesi'ni ve %28'i İnönü Caddesi'ni güvenli bulmaktadır.

En güvenli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %9'u Karşıyaka'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %54'ü Bostanlı Sahil Yolu'nu; %30'i Karşıyaka Çarşı Sokağı'nı; %8'i Yeni Girne Caddesi'ni ve %8'i Karşıyaka Sahil Yolu'nu güvenli bulmaktadır.

En güvenli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %6'sı Bornova'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %56'sı Atatürk Caddesi'ni; %33'ü 162 Sokak'ı ve %11'i Süvari Caddesi'ni güvenli bulmaktadır.

En güvenli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %2'si (lezbiyenlerin %9'u) Bayraklı Sakarya Caddesi'ni güvenli bulmaktadır.

En güvenli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların yaklaşık %1'i (geylerin %3'ü) Güzelbahçe Ata Caddesi'ni güvenli bulmaktadır.

Bireylerin %1'i (biseksüellerin %3'ü) her sokağın güvenli olduğunu; bireylerin %1'i (geylerin %3'ü) hiçbir sokağın güvenli olmadığını belirtmiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta lezbiyenler Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Alsancak Kordon Yolu, Gül Sokak ve Dario Moreno Sokak'ı; geyler Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Can Yücel Sokak'ı; biseksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Alsancak Kordon Yolu, Can Yücel Sokak, Gazi Kadınlar Sokağı ve Güzelyalı Kordon Yolu'nu;

transeksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Alsancak Kordon Yolu ve Talat Paşa Bulvarı'nı ve travestiler Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Gül Sokak'ı güvenli bulmaktadır. Konak'ta tüm cinsel yönelim gruplarına göre en güvenli sokak Kıbrıs Şehitleri Caddesi'dir. Konak için cinsel yönelim gruplarının güvenli buldukları cadde ve sokaklar aynı zamanda rahat buldukları cadde ve sokaklardır.

Karabağlar'da lezbiyenler, geysler, biseksüeller ve travestiler Mithatpaşa ve İnönü Caddelerini, transeksüeller Mithatpaşa Caddesi'ni güvenli bulmaktadır. Karabağlar'da tüm cinsel yönelim grupları için en güvenli cadde Mithat Paşa Caddesi'dir.

Karşıyaka'da lezbiyenler Bostanlı Sahil Yolu'nu, Karşıyaka Çarşı Sokağı'nı, Yeni Girne Caddesi'ni ve Karşıyaka Sahil Yolu'nu; geysler ve transeksüeller Bostanlı Sahil Yolu'nu; biseksüeller Bostanlı Sahil Yolu'nu ve Karşıyaka Çarşı Sokağı'nı güvenli bulmaktadır. Travestilerin Karşıyaka'da belirttikleri güvenli bir sokak veya cadde bulunmamaktadır.

Bornova'da lezbiyenler 162 Sokak'ı; geysler 162 Sokak ve Süvari Caddesi'ni; biseksüeller Atatürk Caddesi'ni; transeksüeller Atatürk Caddesi'ni ve 162 Sokak'ı güvenli bulmaktadır. Karşıyaka'da olduğu gibi travestilerin Bornova'da da belirttikleri güvenli bir sokak veya cadde bulunmamaktadır.

Tüm cinsel yönelim gruplarının rahat buldukları semtler aynı zamanda güvenli semtler olarak ortaya çıkmaktadır. Rahat buldukları semtlere lezbiyenler Karşıyaka'da Karşıyaka Sahil Yolu'nu ve Bornova'da Süvari Caddesi'ni güvenli semtlere eklemiştir.

Aşağıda cinsel yönelime göre en estetik cadde ve sokaklar verilmiştir.

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %68'i Konak'taki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %82'si Kıbrıs Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni; %5'i Gül Sokak'ı; %3'ü Can Yücel Sokak'ı; %3'ü Alsancak Kordon Yolu'nu; %3'ü Dario Moreno Sokak'ı; %1'i Talat Paşa Bulvarı'nı; %1'i Plevne Bulvarı'nı; %1'i Güzelyalı Sahil Yolu'nu; ve %1'i Gazi Kadınlar Sokağı'nı estetik bulmaktadır.

Tablo 96. LGBTT Bireylere Göre İzmir’de En Estetik Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Estetik Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Güzelbahçe	Ata Caddesi	0	1	0	0	0	1
Bayraklı	Sakarya Caddesi	3	0	0	0	0	3
Bornova	Süvari Caddesi	0	1	0	0	0	1
	Fevzi Çakmak Caddesi (Büyükpark)	1	0	0	0	0	1
	162 Sokak (Küçükpark)	0	1	0	1	0	2
	Atatürk Caddesi	0	0	0	4	0	4
Toplam		1	2	0	5	0	8
Karşıyaka	Karşıyaka Sahil Yolu	1	0	0	0	0	1
	Yeni Girne Caddesi	1	0	0	0	0	1
	Karşıyaka Çarşı Sokağı	2	0	2	0	0	4
	Bostanlı Sahil Yolu	2	4	2	1	0	9
Toplam		6	4	4	1	0	15
Karabağlar	İnönü Caddesi	1	0	1	0	1	3
	Mithatpaşa	1	2	1	5	5	14
Toplam		2	2	2	5	6	17
Konak	Gazi Kadınlar Sokağı	0	0	1	0	0	1
	Güzelyalı Sahil Yolu	0	0	1	0	0	1
	Plevne Bulvarı	0	1	0	0	0	1
	Talat Paşa	0	0	0	1	0	1
	Dario Moreno Sokak	1	0	1	0	0	2
	Alsancak Kordon Yolu	1	0	1	0	0	2
	Can Yücel Sokak	0	1	2	0	0	3
	Gül Sokak	2	1	1	0	1	5
	Kıbrıs Şehitleri	15	22	20	11	8	76
Toplam		19	25	27	12	9	92
Toplam		31	34	33	23	15	136

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %12’si Karabağlar’daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %82’si Mithatpaşa Caddesi’ni ve %18’i İnönü Caddesi’ni estetik bulmaktadır.

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %11’i Karşıyaka’daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %60’ı Bostanlı Sahil Yolu’nu; %26’sı Karşıyaka Çarşı Sokağı’nı; %7’si Yeni Girne Caddesi’ni ve %7’si Karşıyaka Sahil Yolu’nu güvenli bulmaktadır.

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %6’sı Bornova’daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %50’si Atatürk Caddesi’ni; %25’i 162 Sokak’ı;

yaklaşık %13'ü Fevzi Çakmak Caddesi'ni (Büyük Park) ve yaklaşık %13'ü Süvari Caddesi'ni estetik bulmaktadır.

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %2'si (lezbiyenlerin %9'u) Bayraklı Sakarya Caddesi'ni estetik bulmaktadır.

En estetik cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların yaklaşık %1'i (geylerin %3'ü) Güzelbahçe Ata Caddesi'ni estetik bulmaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta lezbiyenler Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Gül Sokak, Alsancak Kordon Yolu ve Dario Moreno Sokak'ı; geyler Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Gül Sokak, Can Yücel Sokak ve Plevne Bulvarı'nı, biseksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Gül Sokak, Can Yücel Sokak, Alsancak Kordon Yolu, Dario Moreno Sokak, Güzelyalı Sahil Yolu ve Gazi Kadınlar Sokağı'nı; transeksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Talat Paşa Bulvarı'nı ve travestiler Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Gül Sokak'ı estetik bulmaktadır. Konak'ta tüm cinsel yönelim gruplarına göre en estetik sokak Kıbrıs Şehitleri Caddesi'dir.

Karabağlar'da lezbiyenler, biseksüeller ve travestiler Mithatpaşa ve İnönü Caddelerini, geyler ve transeksüeller Mithatpaşa Caddesi'ni estetik bulmaktadır. Karabağlar'da tüm cinsel yönelim grupları için en estetik cadde Mithat Paşa Caddesi'dir.

Karşıyaka'da lezbiyenler Bostanlı Sahil Yolu'nu, Karşıyaka Çarşı Sokağı'nı, Yeni Girne Caddesi'ni ve Karşıyaka Sahil Yolu'nu; geyler ve transeksüeller Bostanlı Sahil Yolu'nu; biseksüeller Bostanlı Sahil Yolu'nu ve Karşıyaka Çarşı Sokağı'nı estetik bulmaktadır. Travestilerin Karşıyaka'da belirttikleri güvenli bir sokak veya cadde bulunmamaktadır.

Bornova'da lezbiyenler Fevzi Çakmak Caddesi'ni (Büyük Park); geyler 162 Sokak ve Süvari Caddesi'ni; transeksüeller Atatürk Caddesi ve 162 Sokak'ı (Küçük Park) estetik bulmaktadır. Lezbiyenlerin ve Karşıyaka'da olduğu gibi travestilerin Bornova'da da belirttikleri estetik bir sokak veya cadde bulunmamaktadır.

Estetik sokak ve caddeler sorusuna verilen yanıtlar rahat ve güvenli cadde ve sokaklara benzemektedir. Geyler Konak'ta Plevbe Bulvarını; lezbiyenler Bornova'da Fevzi Çakmak Caddesi'ni (Büyükpark) güvenli cadde ve sokaklara ekleyerek estetik cadde ve sokakları sıralamışlardır. Bir başka deyişle güvenli buldukları yerler onlar için aynı zamanda estetikdir.

Aşağıda cinsel yönelime göre en tehlikeli cadde ve sokaklar verilmiştir.

Tablo 97. LGBTT Bireylere Göre İzmir'de En Tehlikeli Cadde ve Sokakların Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

İlçe	Estetik Sokak/ Cadde	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bornova	Pınarbaşı Yolu	0	0	0	0	1	1
Karşıyaka	Bostanlı Sahil Yolu	0	1	0	0	0	1
Çiğli	Tüm Sokakları	1	0	0	1	0	2
Güzelbahçe	Ata Caddesi	0	1	1	0	0	2
Kemalpaşa	Kemalpaşa Yolu	0	0	0	1	3	4
Bayraklı	Gümüşpala'daki Tüm Cadde ve Sokaklar	1	0	0	0	0	1
	Soğukkuyu'daki Tüm Caddeler	4	0	0	0	0	4
Toplam		5	0	0	0	0	5
Gazimur	Akçay Caddesi (Gazimur Yolu)	1	3	5	0	0	9
Buca	Menderes Caddesi	2	0	7	2	1	12
Karabağlar	Halide Edip Adıvar	1	1	0	0	0	2
	Limontepe'deki Tüm Caddeler	1	1	0	1	1	4
	Mithatpaşa	0	0	2	2	1	5
	İnönü Caddesi	2	4	1	2	3	12
Toplam		4	6	3	5	5	23
Konak	Gültepe'deki tüm Cadde ve Sokaklar	1	0	0	0	0	1
	Gümrük'teki Tüm Cadde ve Sokaklar	1	0	0	0	0	1
	Kemaraltı'nın Tüm Sokakları	0	0	0	1	0	1
	Yeşilyurt Caddesi	0	0	0	1	0	1
	Şehit Fethi Bey Caddesi	1	0	0	1	0	2
	Halil Rifat Paşa	0	0	0	3	0	3
	Alsancak Kordon Yolu	1	0	1	1	0	3
	Kadifekale'deki Tüm Caddeler	2	0	0	0	2	4
	Tepecik'teki Tüm Caddeler	5	1	0	0	0	6
	Eşrefpaşa Caddesi	1	1	1	1	2	6
	İkiçeşmelik Caddesi	0	0	0	4	3	7
	Kıbrıs Şehitleri	2	5	0	2	0	9
Fevzi Paşa Bulvarı	4	2	5	0	0	11	
Toplam		18	9	7	14	7	55
Her Sokak		0	0	0	1	0	1
Toplam		31	20	23	24	17	115

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %48'i Konak'taki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %20'si Fevzi Paşa Bulvarı'nı; %16'sı Kıbrıs Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni; %13'ü İkiçeşmelik Caddesi'ni; %11'i Eşrefpaşa Caddesi'ni; %11'i Tepecik'teki tüm caddeleri; %7'si Kadifekale'deki tüm caddeleri; %5'i Alsancak Kordon Yolu'nu; %5'i Halil Rıfat Paşa Caddesi'ni; %4'ü Şehit Fethi Bey Caddesi'ni; %2'si Yeşilturt Caddesi'ni; %2'si Kemeraltı Sokakları'nı; %2'si Gümrük'teki tüm cadde ve sokakları; %2'si Gültepe'deki tüm cadde ve sokakları tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %20'si Karabağlar'daki cadde ve sokakları kapsamaktadır. Bireylerin %52'si İnönü Caddesi'ni; %22'si Mithatpaşa Caddesi'ni; %17'si Limontepe'deki tüm caddeleri ve %9'u Halide Edip Adivar Caddesi'ni tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %10'u Buca'daki Menderes Caddesini içermektedir. Menderes Caddesi'ni lezbiyenlerin %6'sı; biseksüellerin %30'u; transeksüellerin %8'i ve travestilerin %6'sı tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %8'i Gaziemir'deki Akçay Caddesi'ni (Gaziemir Yolu) içermektedir. Akçay Caddesi'ni lezbiyenlerin %3'ü; geylerin %15'i ve biseksüellerin %22'si tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %4'ü Bayraklı ilçesini içermektedir. Bireylerin %20'si (lezbiyenlerin %3'ü) Gümüşpala'daki tüm cadde ve sokakları ve %80'i (lezbiyenlerin %13'ü) Soğukkuyu'daki tüm caddeleri tehlikeli bulmaktadır. Alınan yanıtların tümü lezbiyenlere aittir.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %3'ü Kemalpaşa Yolunu içermektedir. Kemalpaşa yolunu transeksüellerin %4'ü ve travestilerin %18'i tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %2'si Güzelbahçe'deki Ata Caddesi'ni içermektedir. Ata Caddesi'ni geylerin %5'i ve biseksüellerin %4'ü tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların %2'si Çiğli'deki tüm sokakları içermektedir. Çiğli'nin tüm sokaklarını lezbiyenlerin %3'ü ve transeksüellerin %4'ü tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların yaklaşık %1'i Karşıyaka'daki Bostanlı Sahil Yolu'nu içermektedir. Bostanlı sahil yolunu geylerin %5'i tehlikeli bulmaktadır.

En tehlikeli cadde/sokak sorusuna alınan yanıtların yaklaşık %1'i Bornova'daki Pınarbaşı yolunu içermektedir. Pınarbaşı yolunu travestilerin %6'sı tehlikeli bulmaktadır.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde Konak'ta lezbiyenler Fevzi Paşa Bulvarı, Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Eşrefpaşa Caddesi, Tepecik'teki tüm sokaklar, Kadifekale'deki tüm caddeler, Alsancak Kordon Yolu, Şehit Fethi Bey Caddesi, Gümrük'teki tüm cadde ve sokaklar ve Gültepe'deki tüm cadde ve sokakları; geyler Fevzi Paşa Bulvarı, Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Eşrefpaşa Caddesi, Eşrefpaşa Caddesi ve Tepecik'teki tüm sokakları; biseksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Eşrefpaşa Caddesi ve Alsancak Kordon Yolu'nu; transeksüeller Kıbrıs Şehitleri Caddesi, İkiçeşmelik Caddesi, Alsancak Kordon Yolu, Halil Rıfat Paşa Caddesi, Şehit Fethi Bey Caddesi, Yeşilyurt Caddesi ve Kemaraltı'nın tüm sokaklarını ve travestiler İki Çeşmelik Caddesi, Eşrefpaşa Caddesi ve Kadifekale'deki tüm caddeleri tehlikeli bulmaktadır.

Karabağlar'da lezbiyenler ve geyler İnönü Caddesi, Limontepe'deki tüm cadde ve sokaklar ve Halide Edip Adıvar Caddesi'ni; biseksüeller İnönü Caddesi ve Mithatpaşa Caddesi'ni; transeksüeller ve travestiler Mithatpaşa Caddesi, İnönü Caddesi ve Limontepe'deki tüm caddeleri tehlikeli bulmaktadır.

7.5. Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alanlardan En Rahat Edilen Yer(ler)

LGBTT bireylere toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan kendilerini en rahat hissettikleri yerler sorulmuş ve birden fazla yeri belirtebilecekleri söylenmiştir. Verilen cevap sayıları bu nedenle yapılan anket sayısından fazladır. Durum Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

7.5.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan kendilerini en rahat hissettikleri yerlerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 98. Ankara'da LGBTT Bireylerin Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alanlardan Kendilerini En Rahat Hissettikleri Yerlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alan	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Sağlık	1	0	0	0	1
Cami	0	1	0	0	1
Hamam	0	2	0	0	2
Dar Sokaklar	0	1	1	0	2
Kuaför/Berber	0	2	0	0	2
Yurt	2	1	1	0	4
Otel	0	2	1	2	5
Genişliği Önemsiz Sokak	2	2	2	1	7
Mezarlık	0	8	0	0	8
Kütüphane	3	7	1	0	11
Kitabevi	3	4	4	0	11
Restoran	0	8	3	1	12
Tiyatro	1	6	4	1	12
Eğitim Alanları	5	7	3	0	15
Hiçbir Yer	1	0	8	8	17
AVM	2	9	4	3	18
Orman Alanı	2	13	5	3	23
Geniş Sokaklar	4	13	5	1	23
Sinema	3	14	5	1	23
Park	5	16	5	3	29
Kafe	5	15	8	2	30
Toplam	39	131	60	26	256

Toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan LGBTT bireylerin %12'si kafe; %11'i park; %9'u sinema; %9'u geniş sokaklar; %9'u orman alanı; %7'si AVM; %7'si eğitim alanları; %6'sı tiyatro; %6'sı restoran; %4'ü kitabevi; %4'ü kütüphane; %3'ü mezarlık; %3'ü genişliği önemsiz sokak; %2'si otel; %2'si yurt; %1'i kuaför/berber; %1'i dar sokaklar; %1'i hamam ve yaklaşık %1'erlik oranlarda cami, sağlık ve gey ortamlarında kendilerini rahat hissetmektedir.

Görüldüğü gibi LGBTT bireyler daha çok fark edilmeleri zor olacak kalabalık veya çok yalnız olan kafe, park, sinema, geniş sokaklar, orman alanı ve AVM gibi yerlerde kendilerini rahat hissetmektedirler.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin daha çok kafe, park, eğitim alanları, geniş sokaklar, kitabevi, sinema ve kütüphane gibi kalabalık alanlarda; geylerin kafe, park, sinema, geniş sokaklar, orman alanı ve AVM; biseksüellerin geyler gibi kafe, park, sinema, geniş sokaklar, orman alanı ve AVM ve transeksüellerin park, orman alanı ve AVM'lerde kendilerini rahat hissettikleri görülmektedir.

Diğer taraftan tüm LGBTT bireylerin %7'si; lezbiyenlerin %3'ü; biseksüellerin %13'ü ve transeksüellerin %31'i hiçbir yerde kendilerini rahat hissetmemektedir. Transeksüellerin büyük çoğunluğu kendilerini hiçbir yerde; özellikle de sağlık tesisleri, cami, gey ortamları, hamam, dar sokaklar, kuaför/berber, yurt, mezarlık, kütüphane, kitabevi ve eğitim alanlarında kendilerini rahat hissetmemektedirler.

Lezbiyenlerin kendilerini rahat hissetmedikleri yerler cami, gey ortamları, hamam, dar sokaklar, kuaför/berber, otel, mezarlık, restoran; geylerin sadece sağlık tesisleri ve biseksüellerin sağlık tesisleri, cami, gey ortamları, hamam, kuaför/berber ve mezarlıktır.

Görüldüğü gibi transeksüeller hariç tüm cinsel yönelim grupları kalabalık ve görünmez olabilecekleri yerlerde kendilerini rahat hissetmektedir. Transeksüeller belki de görünmez olabilecekleri yerler olmadığından çoğunlukla hiçbir yerde kendilerini rahat hissetmemektedir. Varsayılan görünmez olma nedeninin, tüm LGBTT'lerin toplumun

sıklıkla kullandığı alanları en çok Çankaya ilçesinden seçmeleriyle doğruluk kazandığı söylenebilir.

7.5.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan kendilerini en rahat hissettikleri yerlerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 99. İzmir'de LGBTT Bireylerin Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alanlardan Kendilerini En Rahat Hissettikleri Yerlerin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Toplumun Sıklıkla Kullandığı Alan	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Belediye Binası	0	1	0	0	0	1
Emniyet Binası	0	0	0	1	0	1
Kütüphane	1	0	0	0	0	1
Kitabevi	1	0	0	0	0	1
Restoran	1	0	0	0	0	1
Sağlık Tesisi	0	0	0	1	1	2
Mezarlık	0	0	2	0	0	2
AVM	1	1	0	0	0	2
Orman Alanı	0	0	1	2	0	3
Sinema	5	5	3	2	0	15
Yurt	7	4	3	3	2	19
Hamam	5	11	14	0	1	31
Eğitim Alanları	7	12	13	2	0	34
Cami	17	15	15	2	0	49
Fuar	16	13	15	10	8	62
Kafe	16	16	19	22	14	87
Park	29	19	15	22	12	97
Toplam	106	97	100	67	38	408

Toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan LGBTT bireylerin %24'ü park; %21'i kafe; %15'i fuar; %12'si cami; %8'i eğitim alanları; %8'i hamam; %5'i yurt; %4'ü sinema; %1'i orman alanı; %1'i AVM; %1'i mezarlık alanı; %1'i sağlık tesisi ve yaklaşık %1'erlik kısmı restoran, kitabevi, kütüphane, emniyet binası ve belediye binasında kendilerini rahat hissetmektedir.

Görüldüğü gibi LGBTT bireylerin toplumun sıklıkla kullandıkları alanlardan kendilerini rahat hissettikleri yerlerin sıralaması İzmir’de Ankara’dakinden farklıdır. Ankara’da sıralama kafe, park, sinema, geniş sokaklar, orman alanı, AVM şeklinde iken İzmir’de park, kafe, fuar, cami, eğitim alanları ve hamam olarak görülmektedir. Bir başka deyişle, ilk iki yer (park ve kafe) en çok rahat edilen olarak benzerken diğer yerlerin sıralaması değişmekte ve ek olarak yeni kullanım alanları önerilmektedir. Örneğin, Ankara’da fuar, emniyet binası ve belediye binası adı geçen kullanım alanları arasında gösterilmemiştir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde tüm cinsel yönelim gruplarının sıralaması değişiyor olsa da park, kafe fuarda lezbiyenlerin, geylerin ve biseksüellerin bu üç yere ek olarak cami, eğitim alanları ve hamamlarda kendilerini rahat hissettikleri görülmektedir.

Diğer taraftan lezbiyenlerin orman alanı, mezarlık, sağlık tesisi, emniyet binası ve belediye binası; geylerin mezarlık, sağlık tesisi, restoran, kitabevi, kütüphane ve emniyet binası; biseksüellerin AVM, sağlık tesisi, restoran, kitabevi, kütüphane, emniyet binası, belediye binası; transeksüellerin hamam, AVM, mezarlık, restoran, kitabevi, kütüphane, emniyet binası ve belediye binası; transeksüellerin hamam, AVM, mezarlık, restoran, kitabevi, kütüphane ve belediye binası ve travestilerin cami, eğitim alanları, sinema, orman alanı, AVM, mezarlık, restoran, kitabevi, kütüphane, emniyet binası ve belediye binasında rahat etmedikleri gözlenmektedir.

Sıralamalar değişiyor olsa da Ankara’da toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan rahat hissedilen yerler için yapılan değerlendirmeler İzmir için de geçerliğini korumaktadır. Ek olarak İzmir’de transeksüeller hariç özellikle lezbiyen, gey ve biseksüeller şeklinde cinsel yönelim grupları için hamamın önemi tekrar öne çıkmaktadır.

7.6. Türkiye’de LGBTT Bireylere Göre En Rahat Yaşanılacak İl, İlçesi ve Nedeni

LGBTT bireylere Türkiye’de en rahat yaşanılacağını düşündükleri iller, ilçeleri ve nedenleri sorulmuştur. Bu sayede, iller hakkındaki düşünceleri ve kendilerine ait önceliklerini saptamak amaçlanmıştır. Bireyler birden fazla ili, ilçeyi ve nedeni belirtebileceklerinden alınan yanıtların dağılımı yapılan anket sayısından farklıdır.

7.6.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylere sorulan, Türkiye'de yaşanabilecek en rahat il, ilçe ve nedenine alınan yanıtların cinsel yönelime göre durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 100. Ankara'daki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl			Toplam
	Ankara	İstanbul	İzmir	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	3	3	0	6
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	5	2	2	9
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	5	3	1	9
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	5	6	2	13
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	5	6	4	15
Toplam	23	20	9	52

Lezbiyenlerin yaşayabileceklerini düşündükleri en rahat il sıralaması %44 oranı ile Ankara; %39 oranı ile İstanbul ve %17 oranı ile İzmir'dir.

Yaşanabilme nedenleri incelendiğinde kendi gibi kişilerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması Ankara ve İstanbul için belirtilirken İzmir'de neden olarak gösterilmemiştir. Tablodan da görüldüğü gibi bireyler için daha çok aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının ve kendi gibi kişi sayısının çokluğu önemli olup bunları sırasıyla Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulabileceklerini düşünmektedir.

Tablo 101. Ankara'daki Geylerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl					Toplam
	Ankara	İstanbul	İzmir	Bodrum	Çanakkale	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1	8	1	0	0	10
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	5	1	2	0	0	8
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	3	6	1	0	0	10
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	5	10	3	1	0	19
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	6	14	5	0	1	26
Toplam	20	39	12	1	1	73

Lezbiyenler, Ankara'yı öncelikli tutarken geyler İstanbul'u yaşanabilecek en rahat il olarak görmüştür. Diğer taraftan geyler, Ankara, İstanbul ve İzmir gibi belirttikleri yaşanabilecek en rahat şehirlere gey sayısının fazla olması nedeniyle Bodrum'u ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu nedeniyle Çanakkaleyi'de eklemiştir. Bireyler öncelikli olarak aynı düşünsel zemini paylaşan kişi sayısının ve gey sayısının çokluğu nedenleriyle İstanbul, Ankara ve İzmir'i yaşanabilecek en rahat iller olarak görmektedir. İstanbul, geylerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması nedeniyle de sıralamada öne geçmektedir.

Tablo 102. Ankara'daki Bieksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl				Toplam
	Ankara	İstanbul	İzmir	Eskişehir	
İnsanların Daha İleri Görüşlü Olması	0	0	0	1	1
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1	4	1	0	6
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	2	0	2	0	4
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	0	3	0	0	3
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	3	4	3	0	10
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	6	3	2	0	11
Toplam	12	14	8	1	35

Biseksüeller İstanbul, Ankara ve İzmir'e daha ileri görüşlü kişilerin olması nedeniyle Eskişehir'i de eklemiştir. İstanbul, biseksüellerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması ve biseksüel sayısının çokluğu nedenleriyle en çok tercih edilen ildir. Ankara, aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu nedeniyle öne çıkmaktadır.

Tablo 103. Ankara'daki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl			Toplam
	Ankara	İstanbul	İzmir	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	0	2	0	2
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	3	0	0	3
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	1	1	0	2
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	2	2	1	5
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	2	1	1	4
Toplam	8	6	2	16

Ankara'daki transeksüeller yaşayabilecekleri en rahat il olarak öncelikle yine Ankara'yı görmektedir. Kaos GL Derneği'nin daha çok organizasyon düzenlemesi ve bu derneğe yakın olmak Ankara'nın seçilmesindeki başlıca nedendir. İzmir, Ankara ve İstanbul'un gerisinde kalmakla birlikte transeksüel sayısının ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çok olması nedenleriyle yaşanabilecek şehir olarak düşünülmüştür.

Ankara'daki LGBTT bireylerin en rahat olduğunu düşündükleri ilçe ve nedenleri cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 104. Ankara'daki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe		Toplam
	Çankaya	Yeni Mahalle	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	3	0	3
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	4	0	4
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	4	1	5
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	9	0	9
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	14	1	15
Toplam	34	2	36

Tablo 105. Ankara'daki Geylelerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe		Toplam
	Çankaya	Yeni Mahalle	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	4	0	4
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	7	0	7
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	4	0	4
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	12	1	13
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	21	1	22
Sosyo-Ekonomik Düzeyin Yüksekliği	1	1	2
Toplam	49	3	52

Çankaya, tüm LGBTT'ler için pek çok nedenle yaşanabilecek rahat ilçe olarak görülürken Yeni Mahalle, lezbiyenler için aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan insanların olması ve nüfusun kalabalık olması nedeniyle fark edilmemek; geyleler için bu ikisine ek olarak gey sayısının fazlalığı nedenleriyle yaşanabilecek rahat ilçe olarak düşünülmüştür. Ek olarak geyleler, Çankaya'yı sosyo-ekonomik düzeyi yüksek ilçe olarak görmektedir.

Tablo 106. Ankara'daki Biseksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe		Toplam
	Çankaya	Yeni Mahalle	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	5	0	5
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	5	0	5
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	2	1	3
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	8	1	9
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	11	1	12
Sosyo-Ekonomik Düzeyin Yüksekliği	1	0	1
Toplam	32	3	35

Geyler gibi biseksüeller de Çankaya'yı sosyo ekonomik düzeyi yüksek bir ilçe olarak görmektedir. Yaşanabilecek en rahat ilçe olarak Çankaya'nın yanı sıra Yeni Mahalle'nin de belirtilmiş olması, bu ilçede biseksüellere göre aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının ve biseksüel sayısının çokluğu ve nüfusun kalabalık olması nedeniyle fark edilmemektir.

Tablo 107. Ankara'daki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe		Toplam
	Çankaya		
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1		1
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	2		2
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	2		2
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	5		5
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	4		4
Toplam	14		14

Transeksüellerin yaşanabilecek en rahat ilçe olarak belirttiği tek ilçe Çankaya'dır ve bunun öncelikli nedenini transeksüel sayısının çokluğu oluşturmaktadır.

Ankara'daki LGBTT bireylerin yaşayabilecekleri en rahat ilçeler ve nedenleri incelendiğinde başta Çankaya olmak üzere, Yeni Mahalle ilçesi sıralanmaktadır. Bu durum, ikamet bilgileri incelenen LGBTT bireylerin neden daha çok Çankaya'yı seçtiği ve ikamet etmek istediği yerlerin başında neden Çankaya'nın geldiğini açıklamaktadır.

7.6.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylere sorulan, Türkiye'de yaşanabilecek en rahat il, ilçe ve nedenine alınan yanıtların cinsel yönelime göre durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 108. İzmir'deki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl				Toplam
	İzmir	İstanbul	Ankara	Antalya	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1	5	0	0	6
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	2	8	0	0	10
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	10	15	1	1	27
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	12	16	1	1	30
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	14	20	0	0	34
Toplam	39	64	2	2	107

Lezbiyenlerin yaşayabileceklerini düşündükleri en rahat il sıralaması %50 oranı ile İstanbul; %36 oranı ile İzmir; %7 oranı ile Ankara ve %7 oranı ile Antalya'dır.

Yaşanabilme nedenleri incelendiğinde kendi gibi kişilerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması ve Dernek'in daha çok organizasyon düzenlemesi ve Dernek'e yakın olmayı istemek İstanbul ve İzmir için belirtilirken Ankara ve Antalya'da neden olarak gösterilmemiştir. Tablodan da görüldüğü gibi bu dört ilin yaşanabilecek en rahat iller

olarak gösterilmelerinin nedeni, nüfusu kalabalık olduğundan farkedilmemek ve lezbiyen sayısının fazlalığıdır.

Tablo 109. İzmir’deki Geylerin Türkiye’de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl				Toplam
	İzmir	İstanbul	Ankara	Antalya	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1	6	0	0	7
Dernek’in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek’e Yakın Olmak İstemek	3	18	0	1	22
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	1	16	0	1	18
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	3	20	0	1	24
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	3	30	2	0	35
Yerel Yönetimin LGBTT'lere Yönelik Organizasyonlarının Olması	0	4	0	0	4
Merkezi Hükümetin Belediyesi Olmasının Avantaj Sağlaması	0	1	2	0	3
Toplam	11	95	4	3	113

Lezbiyenler gibi geyler de İstanbul’u yaşanabilecek en rahat il olarak görmüştür. Geyler için İstanbul, İzmir ve Ankara aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çok olduğu illerdir. Burada İstanbul’u öne çıkaran önemli bir unsur, İstanbul’da yerel yönetimlerin LGBTT'lere yönelik organizasyonlarının olmasıdır. Diğer üç ilde olmakla beraber geylerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması nedeni Ankara için belirtilmemiştir.

Tablo 110. İzmir’deki Biseksüellerin Türkiye’de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl				Toplam
	İzmir	İstanbul	Ankara	Antalya	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	4	10	0	1	15
Dernek’in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek’e Yakın Olmak İstemek	4	10	1	0	15
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	6	10	0	0	16
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	12	20	1	1	34
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	14	19	2	1	36
Yerel Yönetimin LGBTT'lere Yönelik Organizasyonlarının Olması	2	1	0	0	3
Merkezi Hükümetin Belediyesi Olmasının Avantaj Sağlaması	0	2	0	0	2
Toplam	42	72	4	3	121

Biseksüeller için, İzmir, İstanbul, Ankara ve Antalya’nın yaşanabilecek en rahat il olmalarındaki ortak nedenler, biseksüel ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayılarının çokluğudur. İzmir ve İstanbul’un ortak özellikleri, biseksüellerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması, Dernek’in daha çok organizasyon düzenlemesi ve Dernek’e yakın olma isteği, nüfusu kalabalık olduğundan fark edilmemek hissi ve yerel yönetimin LGBTT'lere yönelik organizasyonlarının olmasıdır. Antalya da biseksüellerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması nedeniyle yaşanabilecek rahat şehir olarak görülürken, bu özellik Ankara için verilmemiştir.

Tablo 111. İzmir'deki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl			Toplam
	İzmir	İstanbul	Antalya	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1	3	1	5
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	3	3	0	6
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	6	14	1	21
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	7	16	1	24
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	10	16	0	26
Toplam	27	52	3	82

İzmir'deki transeksüeller, yaşanabilecek rahat şehir olarak Ankara'yı görmemektedir. İzmir ve İstanbul'un yaşanabilecek en rahat şehir olarak görülmesinde öncelikli etken aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur. Transeksüeller için her üç ilin de yaşanabilecek en rahat şehirler olarak görülmesindeki ortak etkenler, transeksüellerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olması, nüfusu kalabalık olduğundan fark edilmemek hissi ve transeksüel sayısının çokluğudur.

Tablo 112. İzmir'deki Travestilerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İl ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İl			Toplam
	İzmir	İstanbul	Antalya	
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	0	3	0	3
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	5	5	0	10
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	7	7	0	14
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	6	4	1	11
Toplam	18	19	1	38

İzmir'deki travestilerin de transeksüeller gibi yaşanabilecek rahat şehir olarak Ankara'yı görmedikleri ve transeksüellerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olmasının yaşanabilecek rahat şehir olarak seçilmesinde İzmir, İstanbul ve Antalya için etkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Antalya'nın yaşanabilecek şehir olarak görülmesindeki tek etken aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur.

İzmir'deki LGBTT bireylerin en rahat olduğunu düşündükleri ilçe ve nedenleri cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 113. İzmir'deki Lezbiyenlerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe				Toplam
	İstanbul	İzmir			
	Beyoğlu	Güzelbahçe	Karşıyaka	Konak	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	1	0	0	5	6
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	1	0	0	5	6
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	0	0	3	10	13
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	0	0	5	18	23
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	0	0	7	23	20
Rahat ve Huzurlu	0	1	0	1	2
Sosyo-Ekonomik Düzeyin Yüksekliği	0	0	5	1	6
Toplam	2	1	20	63	86

İzmir'deki lezbiyenler, yaşanabilecek ilçe olarak %98 oranıyla daha çok İzmir'deki ilçeleri görmektedir. İstanbul Beyoğlu, Dernek'i daha çok organizasyon düzenlemesi ve Dernek'e yakın olma isteğinin yanı sıra Beyoğlu'nda lezbiyenlerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olmasıyla yaşanabilecek ilçe olarak görülmektedir. Konak ve Karşıyaka'nın, aynı kapsamda ortak özellikleri, lezbiyen sayısının ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur. Tablodan'da görüldüğü gibi Konak, sıralanan tüm özellikleri göstermesi ve daha çok kişi tarafından bu özelliklerin vurgulanması ile öne çıkmaktadır. Bu, Konak'ın LGBTT'lerin daha çok ikamet ettiği ve ikamet etmek istediği ilçe olmasını da açıklamaktadır.

Tablo 114. İzmir'deki Geylerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe				Toplam
	İzmir				
	Bornova	Karabağlar	Karşıyaka	Konak	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	0	0	1	5	6
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	1	0	3	19	23
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	0	0	3	10	13
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	2	0	3	14	19
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	3	1	8	15	27
Yerel Yönetimin LGBTT'lere Yönelik Organizasyonlarının Olması	0	0	0	1	1
Sosyo-Ekonomik Düzeyin Yüksekliği	0	0	1	0	1
Toplam	6	1	19	64	90

Bornova, Karabağlar, Karşıyaka ve Konak ilçelerinin sonuçlara göre ortak yönü, bu dört ilçede de geylerle aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur. Konak, sosyo-ekonomik düzeyin yüksek olması dışında tabloda görülen tüm nedenlerle yaşanabilecek en rahat ilçe olarak ortaya çıkmaktadır.

Karabağlar, sadece aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişilerin çokluğu nedeniyle yaşanabilecek ilçe olarak verilmiştir. Diğer ilçelerde olmayan sosyo-ekonomik düzeyin yüksekliği sebebi Karşıyaka için verilmiştir.

Tablo 115. İzmir'deki Biseksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe		Toplam
	İzmir		
	Karşıyaka	Konak	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	0	9	9
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	2	11	13
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	1	14	15
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	0	26	26
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	1	23	24
Sosyo-Ekonomik Düzeyin Yüksekliği	1	1	2
Toplam	5	74	79

Tablodan da görüldüğü gibi biseksüeller yaşanabilecek ilçeler olarak sadece İzmir'in ilçelerini ve sadece Karşıyaka ve Konak'ı belirtmişlerdir. Konak'ta olup ta Karşıyaka'da görülmeyen yaşanabilme nedenleri Karşıyaka'da biseksüellerin oturduğu mahalle veya sokakların olması ve biseksüel sayısının çokluğudur.

Tablo 116. İzmir'deki Transeksüellerin Türkiye'de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe				Toplam
	İzmir				
	Bornova	Güzelbahçe	Karşıyaka	Konak	
Kendi Gibi Kişilerin Oturduğu Belirli Mahalle veya Sokakların Olması	0	0	3	4	6
Dernek'in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek'e Yakın Olmak İstemek	0	0	1	1	2
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	1	0	4	8	12
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	1	0	8	12	20
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	2	2	6	7	17
Rahat ve Huzurlu	1	0	1	0	2
Sosyo-Ekonomik Düzeyin Yüksekliği	0	0	1	0	1
Toplam	5	2	21	32	60

Transeksüeller de lezbiyen, gey ve biseksüeller gibi Karşıyaka'yı sosyo-ekonomik düzeyin yüksekliği nedeniyle yaşanabilecek ilçe olarak görmektedir. Karşıyaka, Bornova'ya benzer biçimde rahat ve huzurlu olarak da yaşanabilecek ilçe olarak belirlenmiştir.

Güzelbahçe'nin yaşanabilecek ilçe olarak görünmesinin tek nedeni aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur. Konak, %53 oranı ile yaşanabilecek en rahat ilk; Karşıyaka %35 oranı ile ikinci ilçe olarak ortaya çıkmaktadır. Karşıyaka ve Konak transeksüel sayısının ve transeksüellerin oturduğu mahalle veya sokakların olması nedenleriyle de yaşanabilecek şehirler olarak görülmektedir.

Tablo 117. İzmir’deki Travestilerin Türkiye’de Yaşayabilecekleri En Rahat İlçe ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İlçe				Toplam
	Ankara	İzmir			
	Çankaya	Güzelbahçe	Karşıyaka	Konak	
Dernek’in Daha Çok Organizasyon Düzenlemesi ve Dernek’e Yakın Olmak İstemek	2	0	0	2	4
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	0	0	0	4	4
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	1	1	1	10	13
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	0	1	5	12	18
Toplam	3	2	6	28	39

Travestiler yaşanabilecek ilçe gösterirken travestilerin oturduğu belirli mahalle veya sokakların olmasını, rahat ve huzurlu olmasını ve sosyo-ekonomik düzeyin yüksekliğini önemsememiştir. Bireyler İzmir’de yaşanabilecek en rahat ilçe olarak İzmir’de Konak’ı; Ankara’da Çankaya’yı görmektedir. Çankaya, Güzelbahçe, Karşıyaka ve Konak ilçelerinin yaşanabilecek en rahat ilçe olarak ortak özellikleri bu dört ilçede de travesti sayısının çok olmasıdır. Bu, travestilerin ikamet ettiği ve ikamet etmek istediği ilçeler konusunda neden bu ilçeleri seçtiklerini de göstermektedir.

7.7. LGBTT Bireylere Göre Dünya’da En Rahat Yaşanılacak Ülke ve Nedeni

LGBTT bireylere Dünya’da en rahat yaşanılacağını düşündükleri ülkeler kendi kullandıkları nitelendirmelerle (örneğin, Avrupa Ülkeleri, Türkiye dışında heryer vb.) ve nedenleri sorulmuştur. Bu sayede, ülkeler hakkındaki düşünceleri ve kendilerine ait önceliklerini saptamak amaçlanmıştır. Bireyler birden fazla ülkeyi ve nedeni belirtebileceklerinden alınan yanıtların dağılımı yapılan anket sayısından farklıdır.

7.7.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylere sorulan, Dünya'da yaşanabilecek en rahat ülke ve nedenine alınan yanıtların cinsel yönelime göre durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 118. Ankara'daki Lezbiyenlerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke			Toplam
	ABD	Hollanda	Kanada	
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	0	2	1	3
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	2	4	0	6
Hoşgörü ve Saygı Olması	0	0	1	1
Toplam	2	6	2	10

Bireyler yaşanabilecek en rahat ülke olarak sırasıyla Hollanda, ABD ve Kanada'yı görmektedir. Hollanda, aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının ve lezbiyen sayısının çokluğu; ABD, aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu ve Kanada ise lezbiyen sayısının çokluğu ve hoşgörü ve saygı olması nedenleriyle yaşanabilecek rahat ülkeler olarak görülmektedir.

Tablo 119. Ankara'daki Geylerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen İLçe								Toplam
	ABD	Avrupa Ülkeleri	Hollanda	İngiltere	İspanya	İsviçre	Kanada	Norveç	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	1	2	1	1	0	0	0	1	6
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	1	1	8	1	1	2	6	1	21
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	1	0	9	1	2	2	4	1	20
Ülkeyi Beğenmek	0	0	1	0	0	0	1	0	2
Hoşgörü ve Saygı Olması	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Toplam	3	3	19	3	3	4	13	3	51

Lezbiyenlerde olduğu gibi geyler de Hollanda'yı yaşanabilecek en rahat ülke olarak görmektedir. Lezbiyenlerin, lezbiyen sayısının ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu nedenlerine ek geyler, nüfusu kalabalık olduğundan fark edilmemek ve Hollanda'yı beğenmek nedenleriyle de Hollanda'yı yaşanabilecek rahat ülke olarak görmektedir. ABD, Avrupa Ülkeleri, Hollanda, İngiltere, İspanya, İsviçre, Kanada ve Norveç'in lezbiyenlere göre yaşanabilecek en rahat şehir olmalarının ortak özelliği lezbiyen sayısının çokluğudur. Kanada, hem beğenilen hem de hoşgörü ve saygı içeren bir ülke olmasıyla yaşanabilecek rahat ülke olarak görünmektedir.

Türkiye dışında her yerde düşünsel/siyasal zeminde buluşabileceği daha çok insan olduğunu düşünen bir kişi de vardır.

Tablo 120. Ankara'daki Biseksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülçe						Toplam
	ABD	Avrupa Ülkeleri	Hollanda	İngiltere	İspanya	Kanada	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	1	0	0	0	0	0	1
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	3	1	4	1	1	2	12
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	4	2	5	1	0	4	16
Ülkeyi Beğenmek	0	0	0	0	1	0	1
Hoşgörü ve Saygı Olması	0	0	0	1	0	0	1
Sosyo-Kültürel Düzeyin Yüksekliği	1	0	0	0	0	0	1
Toplam	9	3	9	3	2	6	32

Biseksüeller için nüfusu kalabalık olduğundan fark edilmeme nedeniyle rahat yaşanabilecek tek ülke ABD'dir. ABD ayrıca biseksüel sayısının ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu ve sosyo-kültürel düzeyi yüksekliği nedenleriyle de yaşanabilecek rahat ülke olarak görülmektedir. Hollanda ve Kanada lezbiyen ve geylerde de olduğu gibi biseksüel sayısının ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu nedenleriyle yaşanabilecek rahat ülke olarak görülmektedir. İngiltere biseksüel sayısının ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu ve hoşgörü ve

saygı içeren bir ülke olması ve İspanya lezbiyen sayısının çokluğu ve beğenildiği için yaşanabilecek rahat ülkeler olarak görülmektedir.

Tablo 121. Ankara'daki Transeksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke			Toplam
	Hollanda	İzlanda	Kanada	
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	1	1	1	3
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	1	1	0	2
LGBTT Haklarının Korunması	0	1	0	1
Hoşgörü ve Saygı Olması	1	0	0	1
Toplam	3	3	1	7

7.7.2. İzmir

Ankara'daki LGBTT bireylere sorulan, Dünya'da yaşanabilecek en rahat ülke ve nedenine alınan yanıtların cinsel yönelime göre durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 122. İzmir'deki Lezbiyenlerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke					Toplam
	ABD	Danimarka	Hollanda	İngiltere	İspanya	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	3	0	5	3	2	13
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	5	1	8	6	3	23
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	8	0	13	9	5	35
LGBTT Haklarının Korunması	2	1	2	2	0	7
Sosyo-Kültürel Düzeyin Yüksekliği	1	0	0	2	0	3
Ülkeyi Beğenmek	0	0	0	0	1	1
Toplam	19	2	28	22	11	82

Hollanda, lezbiyenler için yaşanılabilir ilk; İngiltere ikinci ülkedir. Danimarka, lezbiyen sayısının çokluğu ve LGBTT haklarının korunması nedenleriyle yaşanılabilir ülke olarak görülmüştür. Lezbiyenler için ABD, Danimarka, Hollanda, İngiltere ve İspanya'nın yaşanılabilir ülke olarak ortak özellikleri lezbiyen sayısının çokluğudur. İspanya, Ankara'daki biseksüeller gibi İzmir'deki lezbiyenler için de beğenilen bir ülkedir.

Tablo 123. İzmir'deki Geylerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke									Toplam
	ABD	Belçika	Danimarka	Fransa	Hollanda	İngiltere	İspanya	İtalya	İzlanda	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	5	0	0	0	5	0	1	1	0	12
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	5	1	2	0	8	2	2	1	0	21
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	9	2	4	0	13	3	4	2	2	39
LGBTT Haklarının Korunması	2	1	0	1	3	2	1	0	0	10
Ülkeyi Beğenmek	0	0	0	0	1	1	1	0	0	3
Hoşgörü ve Saygı Olması	2	0	0	1	1	1	0	0	1	6
Toplam	23	4	6	2	31	9	9	4	3	91

Geyler, lezbiyenlerin yaşanabilecek rahat ülke olarak gördüklerine Belçika, Fransa, İtalya ve İzlanda'yı da eklemektedir. İzlanda sadece, aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu ve hoşgörü ve saygı olması ve Fransa sadece LGBTT haklarının korunması ile yaşanılabilir rahat ülke olarak görülmektedir. ABD, Danimarka, Hollanda ve İspanya'nın yaşanılabilir rahat ülke olarak görülmelerindeki ortak nedenler, gey sayısının fazla olmasının yanı sıra nüfusun kalabalık olması nedeniyle fark edilmemek ve aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur.

Tablo 124. İzmir’deki Biseksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke									Toplam
	ABD	Almanya	Avrupa Ülkeleri	Danimarka	Hollanda	İngiltere	İspanya	Kanada	Lâtin Amerika Ülkeleri	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	4	0	2	1	2	1	1	1	0	12
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	4	1	2	2	12	5	1	1	1	29
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	4	1	4	3	15	3	2	1	0	33
LGBTT Haklarının Korunması	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Ülkeyi Beğenmek	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Hoşgörü ve Saygı Olması	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2
Toplam	12	2	8	6	32	9	5	4	2	80

Biseksüeller, lezbiyenlerden ve geyselerden farklı olarak Almanya, Avrupa ülkeleri ve Lâtin Amerika ülkeleri adlarını vermişlerdir. Bu ülkelerin tümünün yaşanılabilir kent olarak ortak özellikleri biseksüellere göre biseksüel sayısının fazla olmasıdır. Lâtin Amerika ülkeleri bu özelliğe ek olarak beğenilen; Almanya ise aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu nedenleriyle yaşanılabilir ülke olarak görülmektedir. Hollanda ve ABD geyselerde olduğu gibi biseksüeller için de sırasıyla yaşanılabilir rahat ülkeler içerisinde önceliklidir.

Transeksüeller için yaşanılabilir rahat ülkeler öncelikle sırasıyla Hollanda, İngiltere ve İspanya’dır. Norveç sadece aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğu ile yaşanılabilir ülke olarak görülmüştür. LGBTT haklarının korunması nedenleriyle yaşanılabilir olarak görülen ülkeler ABD, Hollanda ve İngiltere’dir.

Tablo 125. İzmir'deki Transeksüellerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke							Toplam
	ABD	Fransa	Hollanda	İngiltere	İspanya	İsviçre	Norveç	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	2	1	2	2	2	0	0	9
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	2	1	7	2	4	2	0	18
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	2	1	10	8	7	1	1	30
LGBTT Haklarının Korunması	1	0	1	1	0	0	0	3
Hoşgörü ve Saygı Olması	0	0	1	0	0	0	0	1
Toplam	7	3	21	13	13	3	1	61

Tablo 126. İzmir'deki Travestilerin Dünyada Yaşayabilecekleri En Rahat Ülke ve Nedeni

Yaşanabilme Nedeni	Yaşanabilecek Olduğu Düşünülen Ülke						Toplam
	Belçika	Danimarka	Hollanda	İngiltere	İspanya	İsviçre	
Nüfusu Kalabalık Olduğundan Farkedilmemek	0	0	1	0	0	0	1
Kendi Gibi Kişi Sayısının Çokluğu	0	1	3	2	1	0	7
Aynı Düşünsel/Siyasal Zemini Paylaşan Kişi Sayısının Çokluğu	1	1	4	4	4	1	15
Hoşgörü ve Saygı Olması	0	0	1	0	0	0	1
Toplam	1	2	9	6	5	1	24

Transeksüeller gibi travestiler için de yaşanılacak rahat ülkeler öncelikle sırasıyla Hollanda ve İngiltere'dir. Hollanda, travestiler için yaşanılacak rahat ülke kriterlerinin tümünü göstermektedir. Belçika ve İsviçre'nin yaşanılacak ülke olarak gösterilmelerindeki tek neden aynı düşünsel/siyasal zemini paylaşan kişi sayısının çokluğudur. Yaşanılacak ülke özelliklerine hoşgörü ve saygıyı da ekleyen tek ülke Hollanda'dır.

7.8. LGBTT Bireylerin Kentte Bölgesel Farklılıklar Olduğuna İlişkin Düşünceleri ve Varsa Yeri ve Biçimi

LGBTT bireylere yaşadıkları kentte bölgesel farklılıklar olup olmadığı ve varsa nerelerde ve ne tür farklar olduğu sorulmuştur. Bu sayede kente duyarlılıkları ve algılama biçimleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Bireyler çoğunlukla bölgesel farklılıkların türünü (sosyo-ekonomik vb.) belirtirken bu ayrımların olduğu alan bilgilerini sınırlı sayıda vermişlerdir. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

7.8.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin bölgesel farklılıklar olup olmadığı ve varsa nerelerde ve ne tür farklar olduğu konusundaki düşünceleri cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 127. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Bölgesel Farklılık Olması Konusundaki Düşünceleri

Bölgesel Farklılık Düşüncesi	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Var	8	23	11	6	48
Yok	9	7	3	1	20
Toplam	17	30	14	7	68

LGBT bireylere kentin birbirinden ayrılan bölgeleri olduğunu düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda %71'i ayrılan bölgeleri olduğunu belirtmişlerdir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %47'si, geylerin %77'si, biseksüellerin %79'u ve transeksüellerin %86'sı kentin birbirinden ayrılan bölgeleri olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Lezbiyenler, bölgeler arası farklılığı veren yanıtlarında (9 açıklama) eşcinsellerin (%29) ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin (%71) yaşadığı yerler şeklinde iki ayrı bölge türünden bahsetmişlerdir. Eşcinsellerin yaşadığı yer adı verilmezken sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yerler olduğunu söyleyenlerin %14'ü Gazi Osman Paşa'nın böyle bir semt olduğunu belirtmişlerdir. Kalan %86'luk kesim yer adı vermemiştir.

Geyler için bölgeler arası farklılıklar, LGBTT bireylerin yaşaması, üst gelir grubu LGBTT bireylerin yaşaması, tehlikeli olması ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların ikamet etmesi şeklindedir. Altındağ ve Altındağ Çin Çin Mahallesi tehlikeli; Çankaya üst gelir grubu LGBTT bireylerin ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek insanların ikamet ettiği yerler olarak verilmiştir. Ek olarak Demetevler ayrı bir bölge olarak verilmiş ancak ayrılan yönü belirtilmemiştir. LGBTT bireylerin yaşadığı yerler de ayrı bir kategori olarak sunulmakla birlikte yer adları verilmemiştir. Bunun nedeninin anketin daha önceki bölümünde LGBTT bireylerin ikamet ettiği ve ikamet etmek istediği yerlere cevap verilmesi olarak düşünülmektedir.

Biseksüeller için bölgeler arası farklılıklar LGBTT bireylerin, üst gelir grubu LGBTT bireylerin ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin oturduğu yerler olarak verilmiştir. Çankaya üst gelir grubu LGBTT bireylerin ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin; Mamak ise LGBTT bireylerin yaşadığı yerler olarak gösterilmiştir.

Transeksüeller bölgeler arası farklılıkları homofobik, LGBTT bireylerin yaşadığı ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yerler olarak belirtmiştir. Altındağ'ın LGBTT bireylerin ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yer olduğunu belirten transeksüeller, Mamak'ı homofobik bulmaktadır.

7.8.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin bölgesel farklılıklar olup olmadığı ve varsa nerelerde ve ne tür farklar olduğu konusundaki düşünceleri cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 128. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Bölgesel Farklılık Olması Konusundaki Düşünceleri

Bölgesel Farklılık Düşüncesi	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Var	18	11	8	15	5	57
Yok	18	27	30	13	10	98
Toplam	36	38	38	28	15	155

LGBT bireylere kentin birbirinden ayrılan bölgeleri olduğunu düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda %37'si ayrılan bölgeler olduğunu belirtmişlerdir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %50'si, geylerin %29'u, biseksüellerin %21'i, transseksüellerin %54'ü ve travestilerin %33'ü kentin birbirinden ayrılan bölgeleri olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Lezbiyenler, bölgeler arası farklılıkları homofobik yerler, sosyo-ekonomik düzeyi düşük insanların yaşadığı yerler, sosyo-kültürel düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yerler, batakhane yerler, fuhuş yapılan yerler ve trans bireylerin yaşadığı yerler olarak ayırmıştır. Lezbiyenlere göre homofobik yerler başta Kadifekale olmak üzere heryer; sosyo-ekonomik düzeyi düşük insanların yaşadığı yerler Bornova Sokak ve Kadifekale; sosyo-kültürel düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yerler başta Mavişehir olmak üzere, Alsancak, Karşıyaka ve Güzelyalı; batakhane ve fuhuş yerler ve aynı zamanda trans bireylerin yaşadığı yerler ise Bornova Sokak olarak belirtilmiştir. Lezbiyenler aynı zamanda kentin sosyo-ekonomik açıdan kendi gettolarını yarattığını eklemiştir.

Geyler, bölgeler arası farklılıkları sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yerler, sosyo-kültürel düzeyi düşük insanların yaşadığı yerler, sanayi bölgesi, trans bireylerin oturduğu yerler olarak ayırmıştır. Geylere göre, sosyo ekonomik düzeyi yüksek kişilerin yaşadığı yerler Alsancak ve Alsancak'ta Gül Sokak; sosyo-kültürel düzeyi düşük kişilerin yaşadığı yerler Kadifekale ve Tepecik; sanayi bölgesi Hilâl Mahallesi ve trans bireylerin oturduğu yerler Bornova Sokak'tır. Geyler de lezbiyenler gibi kentin sosyo-ekonomik açıdan kendi gettolarını yarattığını eklemiştir.

Biseksüeller, bölgeler arası farklılıkları homofobik yerler, LGBTT bireylerin çoğunlukla oturduğu yerler, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzeyi düşük kişilerin yaşadığı yerler, sosyo-kültürel düzeyi yüksek insanların yaşadığı yerler, batakhane yerler ve fuhuş yapılan yerler olarak ayırmıştır. Biseksüeller yaptıkları bu ayrımlar için sadece LGBTT bireylerin çoğunlukla oturduğu yerler olarak Alsancak; sosyo-kültürel düzeyi yüksek insanların yaşadığı yerler olarak Bornova ismini vermişlerdir. Lezbiyenler ve geyler gibi biseksüeller de kentin sosyo-ekonomik açıdan kendi gettolarını yarattığını

düşünmekte, ancak lezbiyen ve geylerden ayrılarak isim belirtip bu kapsama Konak'ı almaktadır.

Transeksüeller, bölgeler arası farklılıkları homofobik yerler, sosyo-kültürel düzeyi düşük insanların oturduğu yerler, trans bireylerin çoğunlukla oturduğu yerler, batakhaneye yerler ve fuhuş yapılan yerler olarak ayırmıştır. Yaptıkları bu ayrımlardan sosyo-kültürel düzeyi düşük insanların yaşadığı yerler, trans bireylerin çoğunlukla yaşadığı yerler, batakhaneye yerler ve fuhuş yapılan yerlerin hepsi için Bornova Sokak'ı belirtmişlerdir. İkiçeşmelik ve Limontepesi ise sadece sosyo-kültürel düzeyi düşük insanların yaşadığı yerlerdir. Lezbiyen, gey ve biseksüeller gibi transeksüeller de kentin sosyo-ekonomik açıdan kendi gettolarını yarattığını belirtmiştir.

Travestiler, bölgeler arası farklılıkları sosyo-kültürel düzeyi yüksek insanların oturduğu yerler, öğrencilerin çoğunlukta oturduğu yerler, trans bireylerin çoğunlukta oturduğu yerler, batakhaneye yerler ve fuhuş yapılan yerler olarak ayırmıştır. Travestilere göre sosyo-kültürel düzeyi yüksek insanların oturduğu yerler ve öğrencilerin çoğunlukta oturduğu yerler Bornova ve Buca'dır. Travestiler de transeksüeller gibi trans bireylerin çoğunlukta oturduğu yerleri batakhaneye ve fuhuş yapılan yerlerle eşleştirerek bu kapsama Bornova Sokak'ı almışlardır. Bu durum, transeksüellerin ve travestilerin objektif olduklarını göstermektedir. Diğer cinsel yönelim grupları gibi travestiler de kentin sosyo-ekonomik açıdan kendi gettolarını yarattığını belirtmiştir.

7.9. Kentte Buluşmak İçin Kullanılan Yer(ler) ve/veya Nokta(lar)

LGBT bireylere kentte buluşmak için kullandıkları yerler veya noktalar da sorulmuştur. Bu sayede kentte en çok nereleri kullandıklarının yanı sıra buluşmak için beklenen yerdeki rahatlığı nerelerde veya hangi kullanımlarda buldukları saptanmaya çalışılmıştır. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

7.9.1. Ankara

LGBT bireylere kent içerisinde buluşma noktası olarak tercih ettikleri yerler sorulmuştur. Cevabına ilişkin hiçbir yönlendirici unsur kullanılmayan bu sorudan alınan yanıtlar incelendiğinde; herkesin kullanımında olan kamusal alanlar (Akköprü Ankamall, Bahçelievler Tansaş Önü, Güvenpark, Kızılay Meydanı, Yüksel Caddesi), eğlence birimleri/barlar (Babel, Daphne Kafe, Eski Yeni, Kuir, Riot, Roxanne, Sixties), kitabeveleri Dost Kitabevi, İmge Kitabevi), Kendi dernekleri (Kaos-GL), eğitim alanı dahilindeki birimler (ODTÜ Kortlar) ve kenti simgeleyen birimler (İnsan Hakları Anıtı) olmak üzere sınıflandırma yapmak mümkün olabilmektedir.

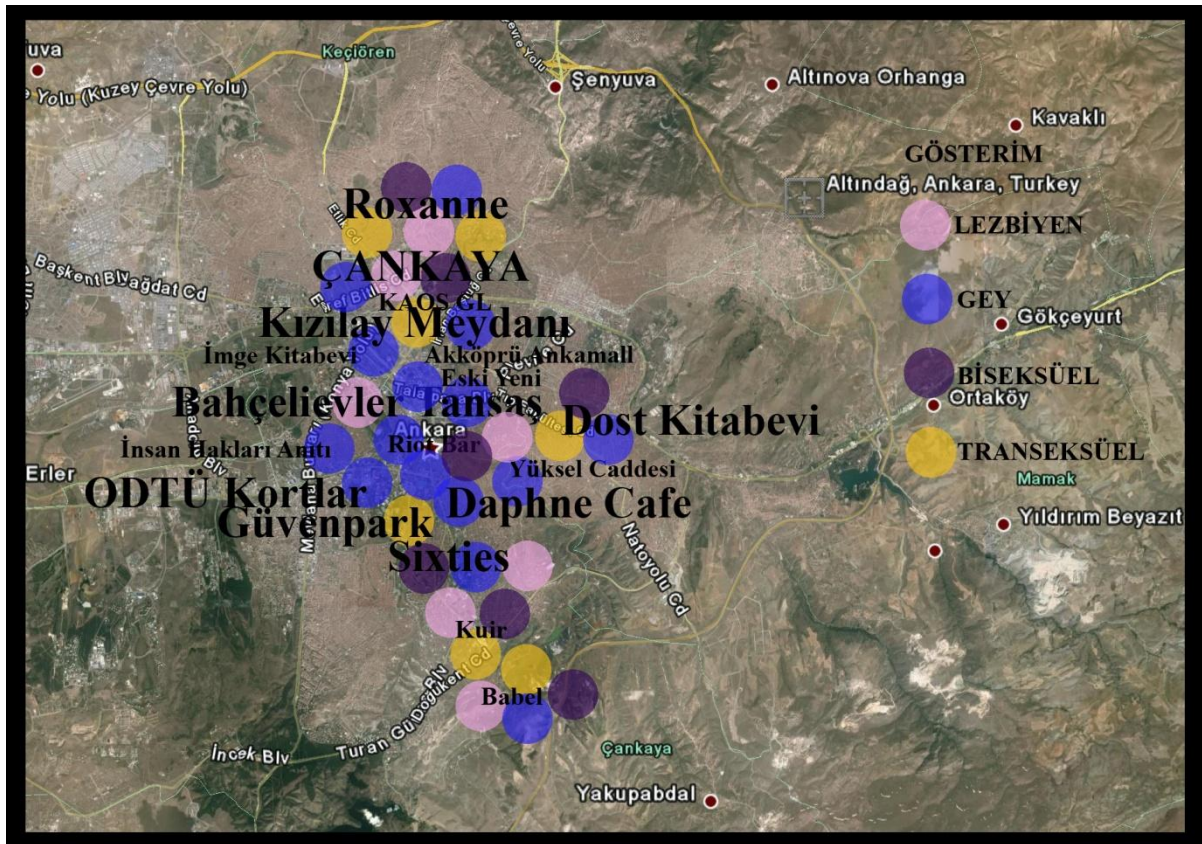
Tablo 129. Ankara'da LGTBTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları

Kent İçi Buluşma Yeri	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Bahçelievler Tansaş Önü	1	0	0	0	1
Daphne Kafe	0	1	0	0	1
Yüksel Caddesi	0	1	0	0	1
Ankamall	0	1	0	0	1
ODTÜ Kortlar	0	1	0	0	1
Eski Yeni	0	1	0	0	1
Riot	0	1	0	0	1
İmge Kitabevi	0	2	0	0	2
İnsan Hakları Anıtı	0	2	0	0	2
Kuir	1	0	1	1	3
Babel	1	1	2	2	6
Kaos GL	2	2	1	1	6
Sixties	1	1	2	2	6
Güvenpark	2	5	1	0	8
Kızılay Meydanı	2	5	2	0	9
Roxanne	2	4	3	0	9
Dost Kitabevi	4	6	4	0	14
Cevap Yok	5	5	2	3	15
Toplam	21	39	18	9	87

Alınan seksen yedi yanıtın %45'i geylelere; %24'ü lezbiyenlere; %21'i biseksüellere ve %10'u transseksüellere aittir. Buluşma noktası olarak bireylerin %16'sı Dost Kitabevi'ni, %10'u Roxanne'i, %10'u Kızılay Meydanı'nı, %9'u Güvenpark'ı, %7'si Sixties'i, %7'si Kaos GL'yi, %7'si Babel'i, %3'ü Kuir'i, %2'si İnsan Hakları Anıtı'nı, %2'si İmge Kitabevi'ni, %1'i Bahçelievler Tansaş önünü, %1'i Daphne Cafe'yi, %1'i Yüksel

Caddesi'ni, %1'i Ankamall'ü, %1'i ODTÜ Kortları, %1'i Eski Yeni'yi ve %1'i Riot'u seçmektedir.

Dost Kitabevi'nde buluşmayı tercih edenlerin %42'si gey, %29'u lezbiyen ve %29'u biseksüeldir. Roxanne'ı tercih edenlerin %44'ü gey, %33'ü biseksüel, %22'si lezbiyendir. Kızılay Meydanı'nı tercih edenlerin %56'sı gey, %22'si lezbiyen ve %22'si biseksüeldir. Güvenpark'ı tercih edenlerin %63'ü gey, %25'i lezbiyen ve %13'ü biseksüeldir. Sixties'i tercih edenlerin %33'ü biseksüel ve %33'ü transseksüel; %17'si gey ve %17'si lezbiyendir. Kaos GL'yi tercih edenlerin %33'ü gey ve %33'ü lezbiyen; %17'si biseksüel ve %17'si transseksüeldir. Babel'i tercih edenlerin %33'ü biseksüel ve %33'ü transseksüel; %17'si gey ve %17'si lezbiyendir. Kuir'i tercih edenlerin %33'ü lezbiyen, %33'ü gey ve %33'ü transseksüeldir. İnsan Hakları Anıtı, İmge Kitabevi, Eski Yeni, Riot, ODTÜ Kortlar, Akköprü Ankamall, Yüksel Caddesi ve Daphne Cafe'yi tercih edenlerin tamamı gey olup; Bahçelievler Tansaş önünü tercih eden bir kişi lezbiyendir.

Harita 13. Ankara'da LGBTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları

Görüldüğü gibi;

- Tüm cinsel yönelim grupları için buluşma noktası eğlence birimi/barlardan Babel ve Sixties ve kendi dernekleri olan Kaos-Gl' dir.
- Sadece lezbiyenlerin buluşma noktası Bahçelievler Tansaş önü,
- Sadece geylerin buluşma noktası herkesin kullanımında olan alanlardan Ankamall, Yüksel Caddesi, eğlence birimi/barlardan Daphne Kafe, Eski Yeni, Riot, eğitim alanı dahilindeki birimlerden ODTÜ Kortlar, kitabevlerinden İmge Kitabevi, kenti simgeleyen birimlerden İnsan Hakları Anıtı,
- Sadece lezbiyen, biseksüel ve transeksüellerin buluşma noktası eğlence birimi/barlardan Kuir,
- Sadece lezbiyen, gey ve biseksüellerin buluşma noktası herkesin kullanımında olan alanlardan Güvenpark, Kızılay Meydanı; eğlence birimi/barlardan Roxanne ve kitabevlerinden Dost Kitabevi' dir.

Seçilen buluşma yerlerinin %99'u Çankaya'dadır (Ankamall, Yenimahalle'de).

7.9.2. İzmir

LGBTT bireylere kent içerisinde buluşma noktası olarak tercih ettikleri yerler sorulmuştur. Cevabına ilişkin hiçbir yönlendirici unsur kullanılmayan bu sorudan alınan yanıtlar incelendiğinde; herkesin kullanımında olan kamusal alanlar (Alsancak Cami önü, Alsancak Havagazı Fabrikası, Alsancak Kordon Yolu, Alsancak Taş Fırın, Balçova Agora, Balçova Kipa, Bornova Metro, Bornova Migros, Bornova Sokak, Bostanlı Cami, Büyük Park, Can Yücel Sokak, Dario Moreno Sokak, Forum Bornova, Güzelyalı Köprü, Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Halkapınar Metro, İskeleler, Karşıyaka Çarşısı, Kemeraltı Tuğba Kuruyemiş, Konak Pier, Mavişehir Egepark, Sevinç Pastanesi, Konak YKM, Bornova Hayat Sineması), eğlence birimleri/barlar (Alsancak Kahve Diyarı, Asansör, Defne Kafe, K Bar, Kordon Pi Kafe), yeme-İçme birimleri (Ekmekiçi, starbucks'lar), Özel alan (ev) ve kenti simgeleyen birimler (Hilton Oteli, Saat Kulesi) olmak üzere sınıflandırma yapmak mümkün olabilmıştır. İzmir'de Ankara'da olduğu gibi, kitabevleri, kendi dernekleri ve eğitim alanı dahilindeki birimlerde buluşma gözlenmemektedir.

Tablo 130. İzmir’deki LGBTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları

Kent İçi Buluşma Yeri	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Alsancak Havagazı Fabrikası	0	0	0	0	1	1
Alsancak Kahve Diyarı	1	0	0	0	0	1
Alsancak Kordon Yolu	0	0	0	1	0	1
Balçova Agora	1	0	0	0	0	1
Balçova Kipa	0	0	1	0	0	1
Bornova Migros	0	1	0	0	0	1
Bostanlı Camii	0	1	0	0	0	1
Büyük Park	0	0	0	1	0	1
Ekmek İçi	1	0	0	0	0	1
Forum Bornova	1	0	0	0	0	1
Güzelyalı Köprü	1	0	0	0	0	1
Halkapınar Metro	0	0	0	1	0	1
Hayat Sineması	0	0	0	1	0	1
K Bar	0	0	0	0	1	1
Karşıyaka Çarşı	1	0	0	0	0	1
Kıbrıs Şehitleri Caddesi	1	0	0	0	0	1
Kordon Pi Cafe	1	0	0	0	0	1
Mavişehir Ege Park	0	0	1	0	0	1
YKM	0	1	0	0	0	1
Alsancak Cami Önü	0	1	1	0	0	2
Alsancak Taş Fırın	1	0	0	1	0	2
Asansör	1	0	0	0	1	2
Bornova Metro	1	1	0	0	0	2
Bornova Sokak	0	0	0	2	0	2
Can Yücel Sokak	0	2	0	0	0	2
Dario Moreno Sokak	1	0	0	0	1	2
Ev	1	0	0	0	1	2
Hilton Oteli	1	0	0	0	1	2
Starbucks	0	2	0	0	0	2
Kemeraltı (Tuğba Kuruyemiş)	0	3	1	0	0	4
Konak Pier	1	0	0	2	1	4
Defne Cafe	2	1	2	0	0	5
Saat Kulesi	1	4	1	1	1	8
İskeleler	6	2	5	4	0	17
Sevinç Pastanesi	20	23	22	9	7	81
Toplam	44	42	34	23	15	158

Alınan yüz elli sekiz yanıtın %28’i lezbiyenlere, %27’si geylere, %22’si biseksüellere, %14’ü transeksüellere ve %9’u travestilere aittir. Buluşma noktası olarak bireylerin %51’i Sevinç Pastanesi’ni, %10’u iskeleleri, %5’i Saat Kulesi’ni; %3’ü Defne Kafe’yi, %2’si Konak Pier’i, %2’si Kemeraltı Tuğba Kuruyemiş’i, %1’i Starbucks’ları; %1’i Hilton Oteli’ni, %1’i evi, %1’i Dario Moreno Sokak’ı, %1’i Can Yücel Sokak’ı; %1’i Bornova Sokak’ı, %1’i Bornova Metro’yu, %1’i Asansör’ü, %1’i Alsancak Taş Fırın’ı, %1’i

Alsancak Cami önünü, yaklaşık %1'i Konak YKM'yi, yaklaşık %1'i Mavişehir Ege Park'ı, yaklaşık %1'i Kordon Pi Kafe'yi, yaklaşık %1'i Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni, yaklaşık %1'i Karşıyaka Çarşı'yı, yaklaşık %1'i K Bar'ı, yaklaşık %1'i Hayat Sineması'nı, yaklaşık %1'i Halkapınar Metro'yu, yaklaşık %1'i Güzelyalı Köprü'yü, yaklaşık %1'i Forum Bornova'yı, yaklaşık %1'i Ekmekiçi'ni, yaklaşık %1'i Büyük Park'ı, yaklaşık %1'i Bostanlı Camii'ni, yaklaşık %1'i Bornova Migros'u, yaklaşık %1'i Balçova Kipa'yı, yaklaşık %1'i Balçova Agora'yı, yaklaşık %1'i Alsancak Kordon Yolu'nu, yaklaşık %1'i Alsancak Kahve Diyarı'nı ve yaklaşık %1'i Alsancak Havagazı Fabrikası'nı seçmektedir.

Harita 14. İzmir'de LGBTT Bireylerin Kent İçi Buluşma Noktaları

Sevinç Pastanesi'nde buluşmayı tercih edenlerin %28'i gey, %27'si biseksüel, %25'i lezbiyen, %11'i transeksüel ve %9'u travesti; iskelelerde buluşmayı tercih edenlerin %35'i lezbiyen, %29'u biseksüel, %24'ü transeksüel ve %12'si geydir. Saat Kulesi'ni tercih edenlerin %50'si gey, yaklaşık %13'ü lezbiyen, yaklaşık %13'ü biseksüel, yaklaşık %13'ü transeksüel ve yaklaşık %13'ü travestidir. Defne Kafe'yi tercih edenlerin %40'ı lezbiyen, %40'ı biseksüel ve %20'si geydir. Konak Pier'i tercih edenlerin %50'si transeksüel, %25'i lezbiyen ve %25'i travestidir. Kemeraltı Tuğba Kuruyemiş'i tercih edenlerin %75'i gey, %25'i biseksüeldir. Starbucks'ları sadece geyler tercih etmektedir. Hilton Oteli'ni, Evi ve Dario Moreno Sokak'ı tercih edenlerin %50'si lezbiyen, %50'si travestidir. Can Yücel Sokak'ı sadece geyler, Bornova Sokak'ı sadece transeksüeller tercih etmektedir. Bornova Metro'yu tercih edenlerin %50'si lezbiyen, %50'si geydir. Asansör'ü tercih edenlerin

%50'si lezbiyen, %50'si travestidir. Alsancak Taş Fırın'ı tercih edenlerin %50'si lezbiyen, %50'si transeksüeldir. Alsancak Cami önünü tercih edenlerin %50'si gey, %50'si biseksüeldir. Alsancak Kahve Diyarı, Balçova Agora, Ekmekiçi, Forum Bornova, Güzelyalı Köprü, Karşıyaka Çarşı, Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve Kordon Pi Kafe'yi tercih edenlerin tamamı lezbiyendir. Bornova Migros, Bostanlı Camii ve Konak YKM'yi tercih edenlerin tamamı geydir. Balçova Kipa ve Mavişehir Ege Park'ı tercih edenlerin tamamı biseksüeldir. Alsancak Kordon Yolu, Büyük Park, Halkapınar Metro ve Hayat Sineması'nı tercih edenlerin tamamı transeksüeldir. Alsancak Havagazı Fabrikası ve K Bar'ı tercih edenlerin tamamı travestidir.

Görüldüğü gibi;

- Tüm cinsel yönelim grupları için buluşma noktası herkesin kullanımında olan kamusal alanlardan Sevinç Pastanesi ve Saat Kulesi'dir.
- Sadece lezbiyenlerin buluşma noktası Alsancak Kahve Diyarı, Balçova Agora, Ekmekiçi, Forum Bornova, Güzelyalı Köprü, Karşıyaka Çarşı, Kıbrıs Şehitleri Caddesi ve eğlence birimi barlardan Kordon Pi Kafe,
- Sadece geylerin buluşma noktası herkesin kullanımında olan alanlardan Bornova Migros, Bostanlı Camii ve Konak YKM,
- Sadece transeksüellerin buluşma noktası, herkesin kullanımında olan alarlardan Alsancak Kordon Yolu, Büyük Park, Halkapınar Metro ve Hayat Sineması,
- Sadece travestilerin buluşma noktası herkesin kullanımında olan alanlardan Alsancak Havagazı Fabrikası ve eğlence birimleri barlardan K Bar'dır.

Buluşma yerlerinin %80'i, Konak İlçesinde; %4'ü Bornova İlçesi'nde; %2'si Karşıyaka İlçesi'nde ve %1'i Balçova İlçesi'ndedir. Ev, starbuckslar ve iskeleler yanıtlarında içe bilgisi bulunmamaktadır.

7.10. Yaşanılan Kentin Simgesi Olarak Görülen Yer(ler) ve/veya Yapı(lar)

LGBTT bireylere yaşadıkları kentin simgesi olarak gördükleri yerler ve yapılar sorulmuştur. Bu sayede yaşadıkları kentten haberdarlıklarının yanı sıra hangi yer ve yapıları öne çıkardıkları ortaya konmaya çalışılmıştır.

7.10.1. Ankara

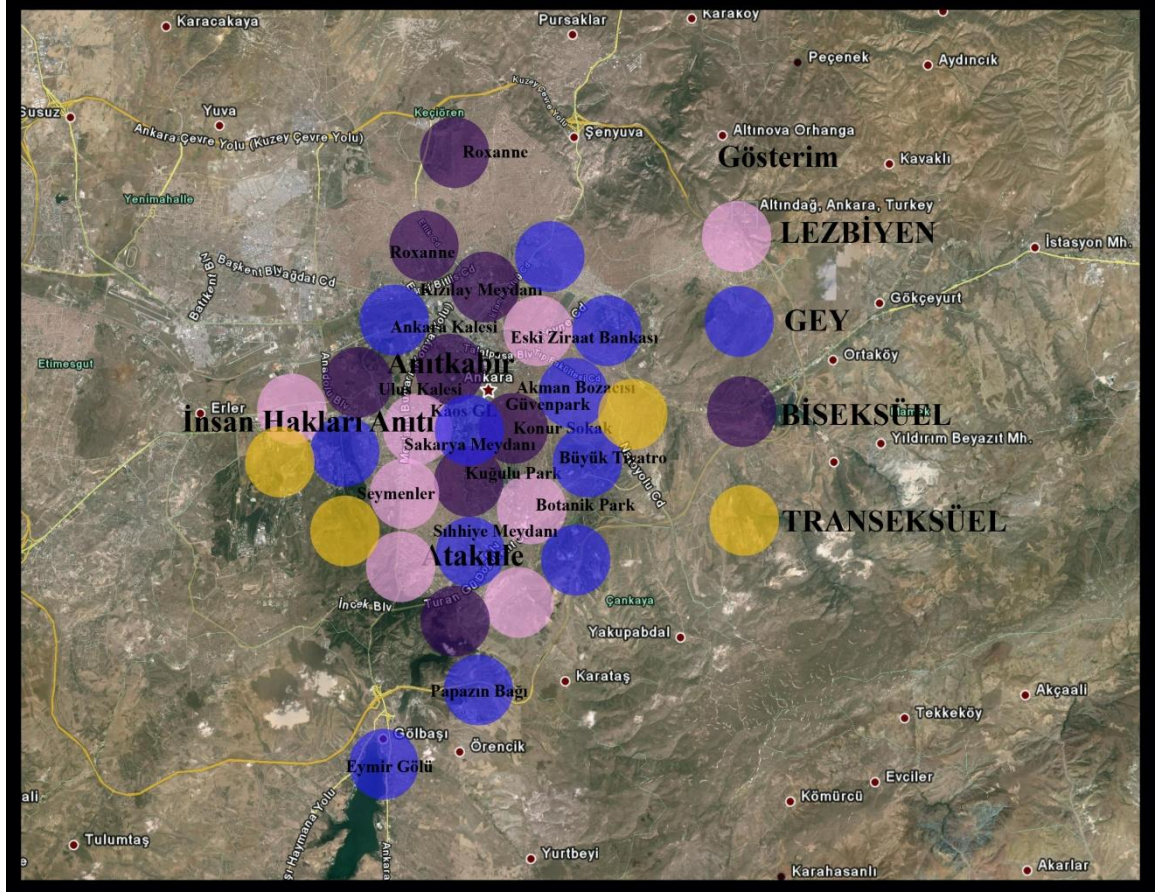
Ankara'daki LGBTT bireylerin Ankara'nın simgesi olarak gördükleri yer veya yapılar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 131. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar

Kentsel Simge	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Konur Sokak	0	0	1	0	1
Botanik Park	1	0	0	0	1
Seymenler	1	0	0	0	1
Akman Bozacısı	0	1	0	0	1
Papazın Bağı	0	1	0	0	1
Büyük Tiyatro	0	1	0	0	1
Eski Ziraat Bankası	0	1	0	0	1
Kaos GL	0	1	0	0	1
Sakarya Meydanı	0	1	0	0	1
Roxanne	0	0	1	0	1
Eymir Gölü	0	2	0	0	2
Sıhhiye Meydanı	0	2	0	0	2
Güvenpark	0	2	0	0	2
Kuğulu Park	2	0	1	1	4
Ankara Kalesi	0	5	0	0	5
Kızılay Meydanı	2	2	1	1	6
Atakule	2	3	3	0	8
Anıtkabir	4	6	1	0	11
İnsan Hakları Heykeli	4	7	5	1	17
Toplam	16	35	13	3	67

Bu soruya altmış sekiz kişiden toplam altmış yedi yanıt alınmış olup; alınan yanıtların %52'si geylerden, %24'ü lezbiyenlerden, %20'si biseksüellerden ve %4'ü transseksüellerden gelmiştir. Botanik Park ve Seymenler sadece lezbiyenlerin; Akman Bozacısı, Papazın Bağı, Büyük Tiyatro, Eski Ziraat Bankası, Kaos GL Derneği, Sakarya Meydanı, Eymir Gölü, Sıhhiye Meydanı, Güvenpark ve Ankara Kalesi sadece geylerin; Konur Sokak ve Roxanne sadece biseksüellerin kent simgesi olarak gördükleri yer ve yapılarıdır. Kuğulu Park'ı kentsel simge olarak görenlerin %50'si lezbiyen, %25'i biseksüel ve %25'i transseksüeldir. Kızılay Meydanı'nı kent simgesi olarak gösterenlerin %33'ü gey ve lezbiyen; %17'si biseksüel ve transseksüeldir. Atakule'yi kent simgesi olarak

gösterenlerin %38'i gey ve biseksüel; %25'i lezbiyendir. Anıtkabir'i kent simgesi olarak ifade edenlerin %55'i gey, %37'si lezbiyen, %9'u biseksüeldir. İnsan Hakları Heykeli'ni kent simgesi olarak görenlerin %41'i gey, %29'u biseksüel, %24'ü lezbiyen, %6'sı transseksüeldir.

Harita 15. Ankara'daki LGBTT bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar

Görüldüğü gibi;

- Tüm cinsel yönelim grupları için kent simgesi İnsan Hakları Heykeli ve Kızılay Meydanı'dır.
- Sadece lezbiyenler için kent simgesi herkesin kullanımında olan alanlardan Botanik Park ve bir semt olan Seymenler,
- Sadece geyleler için kent simgesi herkesin kullanımında olan Papazın Bağı, Eymir Gölü, Güvenpark, Sıhhiye Meydanı, Sakarya Meydanı; tarihi yeme-içme birimi olan Akman Bozacısı; tarihi binalardan Büyük Tiyatro ve Eski Ziraat Bankası ve

kendi dernekleri olan Kaos-GL; kenti simgeleyen birimlerden Ulus Kalesi ve Ankara Kalesi,

- Sadece biseksüeller için kent simgesi bir sokak olan Konur Sokak; eğlence birimi, barlardan Roxanne;
- Sadece lezbiyen, biseksüel ve transeksüeller için kent simgesi Kuğulupark,
- Sadece lezbiyen, gey ve biseksüeller için kent simgesi Anıtkabir ve Atakule'dir.

Kaos-GL, Ankara'daki LGBTT bireyler için bir buluşma noktası olarak gösterilmesinin yanı sıra sadece geyler için kentsel simge olarak ta belirtilmiştir.

Simge olarak gösterilen Ankara Kalesi Altındağ'da; Eymir Gölü ise Gölbaşı'ndadır. Diğer tüm yer veya yapılar (verilen simgelerin %90'ı) Çankaya ilçesinde bulunmaktadır. Bu durumun, bireylerin daha çok Çankaya'yı kullanmalarından ve dolayısıyla tanımlarından kaynaklı olduğunu söylemek mümkündür.

7.10.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin İzmir'in simgesi olarak gördükleri yer veya yapılar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Bu soruya yüz elli beş kişiden yüz otuz yedi yanıt alınmış olup; alınan yanıtların %23'ü geylerden, %25'i lezbiyenlerden, %25'i biseksüellerden, %17'si transeksüellerden ve %10'u travestilerden gelmiştir. Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi, Dünya Barış Anıtı, Karşıyaka Çarşısı, Kızlarağası Hanı, Palmiyeler ve Dario Moreno Sokak sadece lezbiyenlerin; İlk Kurşun Anıtı, İzmir Körfezi ve Alsancak semti sadece geylerin; Fiesta Kafe, Meydanlar ve Teleferik sadece biseksüellerin; Ciks Bar, Ege Palas, Hayat Sineması, Gazi Kadınlar Sokağı ve Bornova Sokak sadece transeksüellerin kent simgesi olarak gördükleri yer ve yapılarıdır. Can Yücel Sokak'ı kent simgesi olarak görenlerin %50'si gey ve %50'si biseksüeldir. Karşıyaka Yunuslar'ı ve Alsancak Kordon Yolu'nu kent simgesi olarak görenlerin %50'si lezbiyen ve %50'si geydir. Konak meydanını kent simgesi olarak görenlerin %67'si biseksüel ve %33'ü lezbiyendir.

Tablo 132. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar

Kentsel Simge	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi	1	0	0	0	0	1
Cıks	0	0	0	1	0	1
Dünya Barış Anıtı	1	0	0	0	0	1
Ege Palas	0	0	0	1	0	1
Eski Hayat Sineması	0	0	0	1	0	1
Fiesta Cafe	0	0	1	0	0	1
Gazi Kadınlar Sokağı	0	0	0	1	0	1
İlk Kurşun Anıtı	0	1	0	0	0	1
İzmir Körfezi	0	1	0	0	0	1
Karşıyaka Çarşısı	1	0	0	0	0	1
Kızlarağası Hanı	1	0	0	0	0	1
Meydanlar	0	0	1	0	0	1
Palmiyeler	1	0	0	0	0	1
Teleferik	0	0	1	0	0	1
Alsancak	0	2	0	0	0	2
Bornova Sokak	0	0	0	2	0	2
Can Yücel Sokak	0	1	1	0	0	2
Dario Moreno Sokak	2	0	0	0	0	2
Karşıyaka Yunuslar	1	1	0	0	0	2
Alsancak Kordon Yolu	2	1	0	0	0	3
Konak Meydanı	1	0	2	0	0	3
Gündoğdu Meydanı	1	1	3	0	0	5
Cumhuriyet Meydanı	0	0	2	3	1	6
Defne Cafe	0	3	3	0	0	6
İskeleler	1	1	2	2	0	6
Kıbrıs Şehitleri Caddesi	1	3	2	0	0	6
Hilton Oteli	0	5	4	1	2	12
Asansör	8	3	1	7	4	23
Saat Kulesi	13	9	9	5	7	43
Toplam	35	32	32	24	14	137

Gündoğdu Meydanı'nı kent simgesi olarak görenlerin %20'si lezbiyen; %20'si gey ve %60'ı biseksüeldir Cumhuriyet Meydanı'nı kent simgesi olarak görenlerin %50'si transeksüel; %33'ü biseksüel ve %17'si travestidir. Defne Kafa'yi kent simgesi olarak

görenlerin %50'si gey ve %50'si biseksüeldir. İskeleleri kent simgesi olarak görenlerin %33'ü biseksüel; %33'ü transeksüel; %17'si lezbiyen ve %17'si geydir. Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni kent simgesi olarak görenlerin %50'si gey; %33'ü biseksüel ve %17'si lezbiyendir. Hilton Oteli'ni kent simgesi olarak görenlerin %42'si gey; %33'ü biseksüel; %17'si travesti ve %8'i transeksüeldir. Asansör'ü kent simgesi olarak görenlerin %35'i lezbiyen; %30'u transeksüel; %17'si travesti; %13'ü gey ve %5'i biseksüeldir. Saat Kulesi'ni kent simgesi olarak görenlerin %30'u lezbiyen; %21'i gey; %21'i biseksüel; %16'sı travesti ve %12'si transeksüeldir.

Harita 16. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Kentin Simgesi Olarak Gördükleri Yer veya Yapılar

Görüldüğü gibi;

- Tüm cinsel yönelim grupları için kent simgesi Saat Kulesi ve Asansör'dür.
- Sadece lezbiyenler için kent simgesi herkesin kullanımında olan alanlardan Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi, Karşıyaka Çarşısı, Kızlarağası Hanı, Palmiyeler ve Dario Moreno Sokak ve kentin simgelerinden biri haline getirilen Dünya Barış Anıtı,
- Sadece geyler için kent simgesi herkesin kullanımında olan alanlardan İlk Kurşun Anıtı, İzmir Körfezi ve Alsancak semti,
- Sadece biseksüeller için kent simgesi eğlence birimi, barlardan Fiesta Kafe ve herkesin kullanımında olan alanlardan Meydanlar ve Teleferik,

- Sadece transeksüeller için kent simgesi eğlence birimi, barlardan Ciks Bar; herkesin kullanımında olan alanlardan Ege Palas, Hayat Sineması, Gazi Kadınlar Sokağı ve Bornova Sokak,
- Sadece lezbiyen ve geyler için kent simgesi Karşıyaka Yunuslar ve Alsancak Kordon Yolu,
- Sadece gey ve biseksüeller için kent simgesi Can Yücel Sokak ve Defne Kafe,
- Sadece lezbiyen ve biseksüeller için kent simgesi Konak Meydanı,
- Sadece lezbiyen, gey ve biseksüeller için kent simgesi Gündoğdu Meydanı ve Kıbrıs Şehitleri Caddesi,
- Sadece biseksüel, transeksüel ve travestiler için kent simgesi Cumhuriyet Meydanı,
- Sadece lezbiyen, gey, biseksüel ve transeksüeller için kent simgesi iskeleler,
- Sadece gey, biseksüel, transeksüel ve travestiler için kent simgesi Hilton Oteli'dir.

Simge olarak gösterilen yer ve yapıların %90'ı Konak ilçesinde bulunmaktadır. Bu durumun, bireylerin daha çok Konak'ı kullanmalarından ve dolayısıyla tanınmalarından kaynaklı olduğunu söylemek mümkündür.

7.11. Değerlendirme

Çoğu yer – işyerleri, sokaklar, evler, restoranlar – çoğunlukla açıkça homoseksüel hareketlerin dışlandığı, kanıksanmış heteroseksüel normlar tarafından düzenlenmektedir (185; 294). Buna karşılık heteroseksüellik, birçok mekânda cinsiyet akışkanlığı ve cinsiyet sınırlarını aşmanın yasaklandığı anlamına gelen asimetrik eril ve dişil cinsiyet rolleri üzerine kuruludur (55; 56).

Şehri bir bütün olarak ele alan bir çalışma, “[Artan kentleşme (kentsel çevre) bireylerin, deneyimleri, yaşamaları ve çevrelerinde olup bitene karşı tepki gösterdikleri birincil seviyeyi oluşturur. Tüm doluluğuyla kentsel süreci incelemek günlük yaşamın maddi gerçekliklerindeki farkındalık oluşumunun köklerini açığa vurmaktır” demiştir (145: 230). Ancak, mekânsallığın bu aynı derecede önemli boyutu - üretkenliği - sosyal yaşamın hemen hemen tümünün yapılanmasını anlamaya yönelik büyük önem arz etse de, ihmal edilmiştir (138: 9).

LGBTT bireyler kenti kullanan herkes gibi kent içerisinde rahat etmek ve rahatsız edilmemek istemektedir. Bu her kentte ve her koşulda olanaklı olmadığından yaşadıkları kenti seçerken kendilerine göre öncelikler belirlemişlerdir. Ankara'da transeksüeller için daha fazla yeşil alan, güvenlik ve huzur, eğitim olanaklarının fazla olması ve internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması unsurlarının hiçbir önemi gözlenmemiştir. Diğer taraftan transeksüeller için partner bulma ve daha fazla nüfus önceliklidir. Daha fazla nüfus unsurunun hem partner bulmayla hem de kalabalıkta görünmez olma hisleriyle ilişkili olduğu ve birbirlerini tamamlayan unsurlar olduğunu söylemek mümkündür. Lezbiyen, gey ve biseksüellerde ise partner bulma, sosyo-kültürel faaliyetler, daha fazla nüfus ve daha fazla yeşil alan unsurları önemlidir.

İzmir'de ise transeksüeller için internet ve benzeri kentsel/sosyal altyapı olanaklarının fazla olması ve eğitim olanaklarının fazla olması ve travestiler için sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması; daha fazla yeşil alan; daha fazla alış-veriş merkezi olması; iş bulma kolaylığı; aileden uzak olmak ve eğitim olanaklarının fazla olması unsurlarının hiçbir önemi gözlenmemiştir. Transeksüeller ve travestiler için öncelikli olanlar kendileri gibi insanların çok olması, daha fazla nüfus ve partner bulabilmektir. Ankara'da olduğu gibi daha fazla nüfus unsurunun hem partner bulmayla hem de kalabalıkta görünmez olma hisleriyle ilişkili olduğu ve birbirlerini tamamlayan unsurlar olduğunu söylemek mümkündür. Diğer taraftan Anara'daki lezbiyen, gey ve biseksüellerde partner bulma, sosyo-kültürel faaliyetler, daha fazla nüfus ve daha fazla yeşil alan unsurları önemli iken İzmir'deki lezbiyen, gey ve biseksüellerin öncelikleri de transeksüel ve travestilerle benzerdir.

Yaşayacakları kentte yukarıda verilen unsurları önemseyen bireyler yaşarken de bazı etkenleri önemsemektedir. Örneğin Ankara'da daha çok mekânsal olarak nitelendirilen taleplerden açık-yeşil alanların fazla olması lezbiyenler için beşinci; geyler için dördüncü; biseksüeller için ikinci ve transeksüeller için üçüncü sıradadır. Görüldüğü gibi açık yeşil alanlar biseksüeller ve transeksüeller için daha önemli görüşmüştür. Mekânsal diğer taleplerden kaldırımların geniş olması lezbiyenler için yedinci; geyler için altıncı; biseksüeller için yedinci ve transeksüeller için dördüncü sıradadır. Dolayısıyla kaldırımların geniş olması LGBTT bireyler için çok önemli görünmüyor demek

mümkündür. Lezbiyen, gey ve biseksüellerde sıralama biraz değişse de sosyo-kültürel faaliyetlerin çok olması, kentte yaşayan insanların eğitimi/ileri görüşlü olması, kentin güvenli olması, arkadaşların yakın oturması ve açık yeşil alanların çok olması konuları önceliklidir. Transeksüellerin kentin güvenli olması dışında lezbiyen, gey ve biseksüellerden farklı öncelikleri bulunmaktadır. Çünkü transeksüeller arkadaşlara yakın oturmayı ve kentin ucuz olmasını sosyo-kültürel faaliyetlerden, kentte eğitimi-aydın insanların ve açık-yeşil alanların olmasından öncelikli görmüştür. Transeksüellerin taleplerinin önceliğinin de güvenlikle ilişkili olduğu söylenebilir. Lezbiyenler için kentin gürültüsüz olması önemli bulunmamıştır.

İzmir’de daha çok mekânsal olarak nitelendirilen taleplerden açık-yeşil alanların fazla olması lezbiyenler, geyley ve biseksüeller için beşinci; transeksüeller için dördüncü; travestiler için altıncı sıradadır. Görüldüğü gibi Ankara’dakinden farklı olarak açık yeşil alanlar LGBTT bireyler için İzmir’de daha düşük önemdedir. Mekânsal diğer taleplerden kaldırımların geniş olması lezbiyenler için sekizinci; geyleyler için altıncı; biseksüeller için dokuzuncu, transeksüeller için dokuzuncu ve travestiler için sekizinci sıradadır. Dolayısıyla kaldırımların geniş olması LGBTT bireyler için çok önemli görünmüyor demek mümkündür. İzmir’de Ankara’dakinden farklı olarak tüm LGBTT’lerin öncelikleri kentte yaşayan insanların eğitimi/ileri görüşlü olması, kentin güvenli olması ve arkadaşların yakın oturmasıdır. Bu unsurlar, kentte aydın insanlar olması ve LGBTT’lerin bir arada bulunabilmesiyle güvenliğin sağlanacağı düşünülmesiyle ilişkili olarak öncelik kazanmıştır demek mümkündür.

LGBTT bireylerin kentte güvende hissetmek için de aradığı koşullar vardır. Ankara’da kentin aydınlık olması tüm LGBTT’lerin güvende hissetmek için aradığı başlıca gerekliliktir. Lezbiyen, gey ve biseksüeller için kentin aydınlık olmasının ardından bol yeşil alan olması ve kalabalık olması gelmektedir. Güvende hissetme gerekliliğini kendi evinin olmasına bağlayan tek cinsel yönelim grubu transeksüellerdir.

İzmir’de Ankara’dakinden farklı olarak kentin kalabalık olması, kentin aydınlık olmasından öncelikli olmuştur. Ek olarak Ankara’da kentin ıssız olmasını isteyenler

azınlıkta iken İzmir’de aydınlık olmasını isteyenlerden daha yüksektir. İzmir’de güvenliği kendi evinin olmasına bağlayanlar transeksüeller değil lezbiyenler olmuştur.

Bireyler, toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan bazılarında kendilerini daha rahat hissetmektedir. Ankara’da LGBTT bireyler daha çok fark edilmeleri zor olacak kalabalık veya çok yalnız olan kafe, park, sinema, geniş sokaklar, orman alanı ve AVM gibi yerlerde kendilerini rahat hissetmektedirler. Transeksüellerin büyük çoğunluğu kendilerini hiçbir yerde; özellikle de sağlık tesisleri, cami, gey ortamları, hamam, dar sokaklar, kuaför/berber, yurt, mezarlık, kütüphane, kitabevi ve eğitim alanlarında kendilerini rahat hissetmemektedirler. Görüldüğü gibi transeksüeller hariç tüm cinsel yönelim grupları kalabalık ve görünmez olabilecekleri yerlerde kendilerini rahat hissetmektedir. Transeksüeller belki de görünmez olabilecekleri yerler olmadığından çoğunlukla hiçbir yerde kendilerini rahat hissetmemektedir. Varsayılan görünmez olma nedeninin, tüm LGBTT’lerin toplumun sıklıkla kullandığı alanları en çok Çankaya ilçesinden seçmeleriyle doğruluk kazandığı söylenebilir.

İzmir’de LGBTT bireylerin toplumun sıklıkla kullandıkları alanlardan kendilerini rahat hissettikleri yerlerin sıralaması Ankara’dakinden farklıdır. Ankara’da sıralama kafe, park, sinema, geniş sokaklar, orman alanı, AVM şeklinde iken İzmir’de park, kafe, fuar, cami, eğitim alanları ve hamam olarak görülmektedir. Bir başka deyişle, ilk iki yer (park ve kafe) en çok rahat edilen olarak benzerken diğer yerlerin sıralaması değişmekte ve ek olarak yeni kullanım alanları önerilmektedir. Örneğin, Ankara’da fuar, emniyet binası ve belediye binası adı geçen kullanım alanları arasında gösterilmemiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde tüm cinsel yönelim gruplarının sıralaması değişiyor olsa da park, kafe ve fuarda lezbiyenlerin, geylerin ve biseksüellerin bu üç yere ek olarak cami, eğitim alanları ve hamamlarda kendilerini rahat hissettikleri görülmektedir. Sıralamalar değişiyor olsa da Ankara’da toplumun sıklıkla kullandığı alanlardan rahat hissedilen yerler için yapılan değerlendirmeler İzmir için de geçerliğini korumaktadır. Ek olarak İzmir’de transeksüeller hariç özellikle lezbiyen, gey ve biseksüeller şeklinde cinsel yönelim grupları için hamamın önemi tekrar öne çıkmaktadır.

Bireyler buluşma yeri olarak Ankara'da Çankaya ve İzmir'de Konak ilçesindeki yer ve yapıları kullanmaktadır. Bu durumun, Ankara'da Çankaya'nın ve İzmir'de Konak'ın en rahat, güvende ve estetik ilçe olarak belirtilmiş olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Benzer biçimde bireyler kent simgesi olarak Ankara'da daha çok Çankaya ilçesinde bulunan yer ve yapıları belirtmişlerdir. Bu durumun, bireylerin daha çok Çankaya'yı rahat, güvende ve estetik ilçe olarak görmelerinden ve kullanmalarından ve dolayısıyla tanınmalarından kaynaklı olduğunu söylemek mümkündür. İzmir'de ise daha çok Konak ilçesinde bulunan yer ve yapılar simge olarak gösterilmiştir. Ankara'nın Çankaya ilçesine benzer biçimde bireylerin Konak'ı rahat, güvende ve estetik ilçe olarak görmelerinden ve kullanmalarından ve dolayısıyla tanınmalarından kaynaklı olarak bu ilçedeki yer ve yapıları simge olarak gösterdikleri söylenebilir.

Ankara ve İzmir'de anket yapılan bireyler ağırlıklı olarak orta yaş grubunda olduklarından yaşlılık evreleri için kentte önemli olabilecek unsurlara değinmemişlerdir. Oysaki yapılan bir çalışmada görüşülen gey bir erkek, gelecekte gey erkekleri de kabul eden bir huzurevi (nursing home) bulma kaygısının olduğunu belirtmiştir (Bkz. 132: 117).

BÖLÜM SEKİZ
ARAŞTIRMA BULGULARI - VI
LGBTT BİREYLERİN İSTEDİĞİ KENT

8.1. LGBTT Bireyleri İsteddiği Kentin İçeriği

8.1.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin kentin nasıl olmasını istedikleri cinsel yönelime göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Cevaplar incelendiğinde sırasıyla öne çıkan herkesi kabul ettiğini gösteren (%15), toplumsal cinsiyet üretmeyen (%8), eşcinselliğin değil, özgürlüğün ön planda olduğu (%8), devletin tüm vatandaşlarına eşit mesafede durduğu (%6), huzurlu (%2), ileri görüşlü (%2), eşcinsel aktivitelere izin veren (%1) ve dinin değil, eğitimin öncelikli tutulduğu (%1) gibi yasal ve yönetsel durumla ilişkili cevapların yanı sıra yeşil alanların fazla olduğu (%9), kadın, yaşlı, çocuk ve engellileri düşünen (%8), eşcinsel mekânları olan (%8), renkli (%5), eşcinselliğin sokakta yaşanabildiği (%5), kozmopolit (%2), meydanların çok olduğu (%1), estetik (%1), kaldırımları geniş (%1) ve aydınlık (%1) cevapları gibi doğrudan fiziki mekâna aktarımı gerçekleştirebilecek cevaplar da verilmiştir. Burada dikkat çeken birkaç nokta vardır. Verilen cevaplar çoğunlukla kentin bilinç düzeyiyle ilişkilidir. Bir başka deyişle fiziki mekâna yönelik taleplerden önce, yaşadıkları sorunları dile getirmektedirler. Birey olarak sorunları çözülmedikçe/kentte var oldukları kabul edilmedikçe fizik mekân üzerinde düşünemeyeceklerdir. Gerçekte beklenen sonuç da bu olmalıdır. Çünkü kullanmadıkları yerin/kentin nasıl olması gerektiği geri planda kalmaktadır. Bu durum kentin nasıl olması gerektiğine %10 ile bilmiyorum, %4 ile Türkiye'de böyle bir kent yok ve %2 ile kentlere bir şey yapılamaz yanıtlarında da görülmektedir.

Ankara'daki cevaplarda dikkat çeken bir diğer nokta aşağıda görüleceği gibi İzmir'deki LGBTT'lerin kentin İzmir gibi ve ek olarak zengin olmasını istedikleri, ancak Ankara'dakilerin Ankara gibi ve/veya zengin bir kent üzerinde durmadıklarıdır. Ayrıca

İzmir'deki LGBTT bireyler, trans cinayetlerin olmadığı ve trans bireylerin de iş bulabildiği bir kent isterken Ankara'daki LGBTT bireyler kent içeriğine bu konuları almamıştır.

Tablo 133. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Olması İstenilen Kent İçeriği

Kent Nasıl Olmalı	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Aydınlık	0	0	1	0	1
Kaldırımları Geniş	0	0	1	0	1
Dinin Değil, Eğitimin Öncelikli Tutulduğu	1	0	0	0	1
Eşcinsel Aktivitelere İzin Veren	1	0	0	0	1
Estetik	0	0	0	1	1
Meydanların Çok Olduğu	0	1	0	0	1
İleri Görüşlü	0	2	0	0	2
Kentlere Bir şey Yapılamaz	1	0	1	0	2
Huzurlu	2	0	0	0	2
Kozmopolit	0	1	1	0	2
Eşcinselliğin Sokakta Yaşanabildiği	2	0	1	0	3
Renkli	2	0	1	0	3
Türkiye'de Böyle Bir Kent Yok	1	1	0	1	3
Devletin Tüm Vatandaşlarına Eşit Mesafede Durduğu	2	2	1	0	5
Eşcinselliğin Değil, Özgürlüğün Ön Planda Olduğu	0	3	0	3	6
Eşcinsel Mekânları Olan	1	4	1	0	6
Kadın, Yaşlı, Çocuk ve Engellileri Düşünen	3	0	3	0	6
Toplumsal Cinsiyet Üretmeyen	1	3	2	0	6
Yeşil Alanların Fazla Olduğu	0	6	1	0	7
Bilmiyorum	1	5	0	2	8
Herkesi Kabul Ettiğini Gösteren	1	8	3	0	12
Toplam	19	36	17	7	79

8.1.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin kentin nasıl olmasını istedikleri cinsel yönelime göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 134. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Olması İstenilen Kent İçeriği

Kent Nasıl Olmalı	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Dinin Değil, Eğitimin Öncelikli Tutulduğu	0	0	0	0	1	1
Eşcinsel Aktivitelere İzin Veren	1	0	0	0	0	1
Estetik	1	0	0	0	0	1
Trans Cinayetlerinin Olmadığı	0	0	0	1	0	1
Transların da İş Bulabildiği	0	0	0	1	0	1
Kentlere Bir şey Yapılamaz	0	1	2	0	0	3
Yeşil Alanların Fazla Olduğu	0	2	1	0	0	3
Zengin	1	1	1	0	1	4
Renkli	2	0	0	0	2	4
İzmir Gibi	0	2	3	0	0	5
Kozmopolit	3	1	0	1	1	6
Eşcinselliğin Sokakta Yaşanabildiği	4	0	1	1	1	7
Güvenli	2	1	2	4	4	13
Devletin Tüm Vatandaşlarına Eşit Mesafede Durduğu	4	2	5	8	3	22
Eşcinselliğin Değil, Özgürlüğün Ön Planda Olduğu	14	6	4	2	1	27
Herkesi Kabul Ettiğini Gösteren	4	6	5	9	3	27
Bilmiyorum	5	16	14	4	2	41
Toplam	41	38	38	30	19	167

Cevaplar incelendiğinde sırasıyla öne çıkan herkesi kabul ettiğini gösteren (%16), eşcinselliğin değil özgürlüğün ön planda olduğu (%16), devletin tüm vatandaşlarına eşit mesafede durduğu (%13), güvenli (%8), eşcinselliğin sokakta yaşanabildiği (%4) ve kozmopolit (%3), trans cinayetlerin olmadığı (%1), translarında iş bulabildiği (%1), eşcinsel aktivitelere izin veren (%1) ve dinin değil eğitimin öncelikli tutulduğu bir kent (%1) gibi yasal ve yönetsel durumla ilişkili cevapların yanı sıra, İzmir gibi (%3), renkli (%2), zengin (%2), yeşil alanların fazla olduğu (%2) ve estetik (%1) cevapları gibi

doğrudan fiziki mekana aktarımı gerçekleşebilecek cevaplar da verilmiştir. Burada dikkat çeken birkaç nokta vardır. Verilen cevaplar çoğunlukla kentin bilinç düzeyiyle ilişkilidir. Bir başka deyişle fiziki mekâna yönelik taleplerden önce, yaşadıkları sorunları dile getirmektedirler. Birey olarak sorunları çözülmedikçe/kentte var oldukları kabul edilmedikçe fizik mekân üzerinde düşünemeyeceklerdir. Gerçekte beklenen sonuçta bu olmalıdır. Çünkü kullanmadıkları yerin/kentin nasıl olması gerektiği geri planda kalmaktadır. Bu durum kentin nasıl olması gerektiğine %25 ile bilmiyorum ve %2 ile kentlere bir şey yapılamaz yanıtlarında da görülmektedir.

İzmir anketlerinde görülen bir diğer nokta, Ankara'daki LGBTT bireylere göre olmasını istedikleri kent içeriğinin kısıtlı olmasıdır. Çünkü Ankarada'ki LGBTT bireyler aydınlık; kaldırımları geniş; meydanların çok olduğu; eşcinsel mekânları olan; kadın, yaşlı, çocuk ve engellileri düşünen gibi doğrudan fiziki mekânla ilişkili ve toplumsal cinsiyet üretmeyen, huzurlu ve ileri görüşlü gibi yasal ve yönetsel yapıyla ilgili ek içerikler de belirtmişlerdir. Ayrıca İzmir'dekiler güvenli; Ankara'dakiler huzurlu bir kent istemişlerdir. Ankara'daki LGBTT bireyler Türkiye'de böyle bir kent yok derken, İzmir'deki LGBTT bireyler İzmir gibi yanıtlarıyla İzmir'i örnek göstermiştir.

8.1.3. Değerlendirme

Mekânlar, belirli hareketleri teşvik ederken diğerlerinden caydırarak ya da onları baskılayarak, belirli davranışların sınırlarını ve parametrelerini belirlerler (144: 309).

Mekânlar, yeni sosyal kimliklerin oluşturulması ve sosyal kimliklerin sergilenmesi için önemli bir platform olmasının yanı sıra sosyal sınırların oluşturulması, diğer grupların dışlanması ve toplumun bazı üyelerinin görünürlükleri veya görünmezlikleri konularında teşvik oluşturmaktadır. Mekânsal oluşumu gerçekleştirmek ve mekâna anlam bağlayabilmek için önemli olan güç ilişkileri, toplumsal kimlik ve toplum içi hareketlerde mekânın hem üretici hem de ürün olabilmesidir. Bu nedenle, mekânlar sosyo-kültürel dinamiklerin sürekli olarak yeniden müzakere edilmesi ile yapılandırılmalıdır (117: 723).

Bir çalışma homoseksüellik ve şehir arasındaki ilişkiyi tarihsel olarak şöyle açıklamıştır: Homoseksüeller geleneksel yaşamın cinsel kimlikleri üzerindeki sosyal kısıtlamalardan kaçmak için şehirlere taşındılar. Bu bireyler şehrin değişiminde ve özellikle şehir değer ve inançlar sisteminin oluşturulmasında önemli rol oynadılar. Sonuç olarak şehir gey ve lezbiyen kültürüne oldukça çağdaş yaklaşan sosyal bir yapıya dönüşmüştür (Bkz. 5: 1719).

“İntikamcı bir şehir, şehirdeki en muhtaç kesime karşı – işsiz ve evsizler, ırksal ve etnik azınlıklar, kadın ve göçmenler, gey ve lezbiyenler, işçi kesimi – zaman zaman saldırgan bir tutum (intikam) oluşturan şehirdir” (271:129). Bu haliyle bakıldığında Türkiye’deki kentlerin intikamcı olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü muhtaç olarak adlandırılan bu grupların hiç biri fiziki planlarda tanınmamaktadır.

“Gündelik Mekânlarda Görünürlük ve Cinsel Eğilim” adlı makalede görünürlüğe, “mekânların içinde ve ya dışında deneysel tanınma” şeklinde ilginç bir açıklama getirilmiştir. Bu tanınmanın temeli “kişinin olması gereken bir yerde olduğunu bilme” inancı ve bunun sonucunda mekânlar üzerine iddiada bulunmaya dayandırılmaktadır (Bkz. 270: 220-221). Türkiye’deki hiçbir öteki olması gereken yerde olduğundan bulunduğu mekânlar üzerinde iddiada bulunabilecek durumda değildir.

Gey ve lezbiyen kamusal alanlarına bakarken odak noktası büyük ölçüde görünürlük ve grup kimlikleri sorunlarına yönelik olmuştur. Görünürlük ve mekân arasındaki bağlantı bireylerin veya grupların mekâna bağlı olarak tanınabilmelerinden kaynaklanmaktadır. Mekân, görünürlük ve anlamların birbirine bağlı olarak bireylerde oluşturduğu bir yere ait olma duygusu mekânsal talepleri oluşturmaktadır. Kamusal alanlar, sosyal grupların büyük nüfus içerisinde görünür hale gelebilmeleri için en iyi temsili alanlardır (32; 215). Çeşitli batılı kaynaklar gösteriyor ki gündelik kamusal alanlar cinselliğin normlara göre olması gerektiği beklenen tamamen heteroseksüel bölgelerdir (131: 289).

Şehirdeki karşılaşmalar çeşitlenirse kültürler arası saygı ve anlayış kolaylaşacaktır (10; 267; 300). Gettolaşma kültürler arası alış-verişe engel olmaktadır (22; 209). Örneğin, etnik farklılıkları kabullenmek için en iyi yol olarak küçük topluluk olarak adlandırılan iş

yerlerinde, okullarda, üniversitelerde, gençlik merkezlerinde, spor kulplerinde ve bunun gibi birliktelik alanlarında ‘sıradan bir görüşme’ zorunlu kılınmalıdır (10: 969). Bu, karşılaşma alanları yaratılması anlamına gelmektedir. Benimseme (diğer bir söyleyişle-tolerans) bir şehrin gelişmesi ve canlılığının artması için gereken en önemli faktörlerden biridir (147: 132). Görünürlük ve mekânlar üzerine yapılan araştırmaların büyük çoğunluğu gey erkekler için yapılmış barlar, hamamlar ve parti mekânları üzerine odaklanmıştır. Lezbiyen kadınlar için varolan mekânların az sayıda olması daha az dikkat çekmelerine sebep olmuştur. Çok az araştırma lezbiyen kadınların mekânlara olan bağlılıklarının ne anlama geldiğinin ve bu anlamların onların kimlikleri, görünebilirlikleri ve sosyal pozisyonları ile olan bağlantısının detaylarını ele almıştır (117: 724). Erkek kamusal cinsellik kültürleri hakkında akademik ilgi ve belgelendirme bulunmasına rağmen, lezbiyen/queer kamusal cinsellikleri ihmal edilmiştir (144: 308). Erkekler için çeşitli cinsel mekân ve ürünler mevcutken (pornografi, striptiz kulüpleri, kabareler, hamamlar, masaj salonları), kadınlar için, onların cinsel ihtiyaçlarına cevap verecek bir cinsel eğlence altyapısı hiç olmamıştır (144: 324).

LGBT bireyleri tanıyan kent tanımı için bu özellikte olan kentlerin içeriğine bakmak geelmektedir. Bunlar, kentin nasıl çeşitlenebileceğini göstermektedir:

- Parisli eşcinseller, 1700’lü yılların ilk dönemine kadar şehrin hem açık (parklar, bahçeler, nehir kenarları, iskeleler ve sokaklar) ve hem kapalı alanlarını (meyhane, bar, kulüp ve restoranlar) kullanmışlardır (268). Bu, açık alanların ve eğlence merkezlerinin her zaman önemli olduğunu göstermektedir.
- İngiltere’nin Brighton & Hove şehri, şehir konseyinin internet sitesinde kulüpleri, barları, alışveriş merkezleri, saunaları, sahilleri reklam malzemesi olarak kullanarak “gey Brighton” markası oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra LGBT dostu polislerin ve her sene yapılan “Onur Etkinlikleri” sayesinde Brighton & Hove şehri yalnızca ülke çapında değil aynı zamanda uluslararası medyada da ilgi görmektedir. Bu başarıda şehrin “gey bölgesi” kavramı yerine “gey şehri” olarak tanıtılmasında büyük rol oynayan yerel devlet kuruluşlarının şehri “güvenilir ve hoşgörülü” göstermesinin katkısı büyüktür. Gey bireylerin eğlence merkezlerinin sahipleri

konumunda olması ve gey-dostu eğlence merkezlerinin şehrin önemli bir parçası olması bu duruma güzel bir örnektir. Gey çiftlerin ve trans bireylerin sokaklarda ve topluma açık alanlarda rahatlıkla dolaşabilmesine rağmen yine de tamamen kalıcı olarak LGBT temasıyla oluşturulmuş toplumsal bir alan bulunmamaktadır. Tam zamanlı LGBT alanları yalnızca ticari alanlardadır (58: 619).

- İş yeri sahibi olarak mekân yaratmaya bir örnek de Vancouver'ın yükselen gey semti West End'tir. 1980'lerde birçok seks işçisi gey iş yerlerinde patron olup (örneğin, barlar, kafeler, kitapçılar, giyim mağazaları) toplumlarının kapasitesinin gelişmesi için çabalamışlardır. Ancak politik, ticari ya da ikamet hususlarında desteklenmemişlerdir (257: 608).
- Bugün, Filipinler'de Manila'nın bir şehri olan Malate'de sahibi gey olan restoranlar, mağazalar, kafeler, barlar ve kulüpler yoğunlaşmıştır. Malate yerel ve uluslararası ününü gey kent alanı olarak kurmuştur. Malate'nin küçük ölçekli ve yaya merkezli şehir planı ile sahibi gay olan kuruluşların, barların, cadde partilerinin ve otellerin karışımı onu yabancı gey turistler arasında popüler bir hale getirmiştir. Gey seyahat ağları rutin bir şekilde gay turistleri Manila'nın metropolitan gay hayatı merkezi için Malate'ye yönlendirmektedir (78: 473).
- Marais, Paris'in eşcinsel yaşam merkezi haline gelmiştir. Bunun nedenleri, şehir merkezinde olması nedeniyle toplu taşıma ile ulaşım kolaylığı sağlaması; müzelerin ve ticari sanat galerilerinin açılmasıyla kültürel ve sanatsal bir semte dönüşmesi ve gey iş adamlarının bilinçli olarak Marais'i gey semtine dönüştürmek için yatırım yapmalarındadır (269: 1745).
- Village odaklı sevisler, turistlere özel promosyon ve etkinlikler sayesinde, Montreal, Kuzey Amerika gay turist marketinden büyük bir pay almayı başarmıştır (243: 600).
- Amsterdam, dünya çapında lezbiyen, gey, biseksüel ve transeksüel bireylere karşı gösterdiği toleransla biliniyor olmasına rağmen, şehirdeki lezbiyenlerin kendileri için sosyal mekânların gelişimi konusunda sergilediği sessizlik oldukça gariptir. Bu

konuda herkesin kafasında aynı soru bulunuyor: Neden Amsterdam'da lezbiyenler için sosyal mekânlar bu kadar az? Bu konu ile ilgili bazı cevapları yeni yayınlanan Lezbiyen Ansiklopedisinde⁵⁵ bulabilmek mümkün. Kitapta bir bölüm Amsterdam gece hayatındaki lezbiyen mekânları hakkında yazılmıştır. Yazarlar, siyasi odaklı lezbiyen ya da sadece kadın konseptli kafelerden apolitik büyük ticari amaçlı kadın dans partilerine uzanan gelişime odaklanmıştır. Bu değişimle yazarlar, modern Amsterdam'da lezbiyenlerin şehrin normal ve heteroseksüel toplumsal sahnelerine entegre olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sebeple çok sayıda genç lezbiyen kadın sosyalleşmek için doğrudan normal mekânları ya da gey-lezbiyen karışık mekânları tercih etmektedir (Bkz. 117: 728).

- Yasaların LGBTT bireyleri tanınması da görünür olabilmenin yoludur. Örneğin, Hollanda-Amsterdam, 1993'te diğer gruplar tarafından eşcinsellere yapılan ayrımcılığı önlemek için yürürlüğe giren Eşit Haklar Hukuku ile LGBTT bireylerin yaşadığı veya ziyaret ettiği hoşgörülü ve bu anlamda popüler bir yerleşim olmuştur (Bkz. 117: 728).

Ankara ve İzmir'de LGBTT bireylere kendileri için nasıl bir kent istedikleri sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde cevapların çoğunlukla kentin bilinç düzeyiyle ilişkili oldukları görülmektedir. Bir başka deyişle fiziki mekâna yönelik taleplerden önce, yaşadıkları sorunları dile getirmektedirler. Birey olarak sorunları çözülmedikçe/kentte var oldukları kabul edilmedikçe fizik mekân üzerinde düşünemeyeceklerdir. Gerçekte beklenen sonuç da bu olmalıdır. Çünkü kullanmadıkları yerin/kentin nasıl olması gerektiği geri planda kalmaktadır. Bu durum kentin nasıl olması gerektiğine Ankara'da, bilmiyorum; Türkiye'de böyle bir kent yok ve kentlere bir şey yapılamaz ve İzmir'de bilmiyorum ve kentlere bir şey yapılamaz yanıtlarında da görülmektedir. Toplumsal yapı tüm bu içeriği şekillendirmektedir. Örneğin Fransa'daki geylerin %46'sı 1990'ların başında Paris'te yaşamaktaydı. Paris'e ülkenin her yerinden göç olurken, güçlü sosyal ve ailesel yapılar nedeniyle gey buluşma yerleri, yaşamakta zorlanmaktadır (246: 38).

Diğer taraftan Ankara'da, yeşil alanların fazla olduğu, kadın, yaşlı, çocuk ve engellileri düşünen, eşcinsel mekânları olan, renkli, eşcinselliğin sokakta yaşanabildiği, kozmopolit, meydanların çok olduğu, estetik, kaldırımları geniş ve aydınlık ve İzmir'de İzmir gibi,

renkli, zengin, yeşil alanların fazla olduğu ve estetik gibi doğrudan fiziki mekâna aktarımı gerçekleştirilecek cevaplar da verilmiştir. Ankara'daki cevaplarda dikkat çeken bir diğer nokta, İzmir'deki LGBTT'lerin kentin İzmir gibi ve ek olarak zengin olmasını istedikleri, ancak Ankara'dakilerin Ankara gibi ve/veya zengin bir kent üzerinde durmadıklarıdır. Ayrıca İzmir'deki LGBTT bireyler, trans cinayetlerin olmadığı ve trans bireylerin de iş bulabildiği bir kent isterken Ankara'daki LGBTT bireyler kent içeriğine bu konuları almamıştır. İzmir anketlerinde görülen bir diğer nokta, Ankara'daki LGBTT bireylere göre olmasını istedikleri kent içeriğinin kısıtlı olmasıdır. Çünkü Ankarada'ki LGBTT bireyler aydınlık; kaldırımları geniş; meydanların çok olduğu; eşcinsel mekânları olan; kadın, yaşlı, çocuk ve engellileri düşünen gibi doğrudan fiziki mekânla ilişkili ve toplumsal cinsiyet üretmeyen, huzurlu ve ileri görüşlü gibi yasal ve yönetsel yapıyla ilgili ek içerikler de belirtmişlerdir. Ayrıca İzmir'dekiler güvenli; Ankara'dakiler huzurlu bir kent istemişlerdir. Ankavar ve İzmir'deki LGBTT bireyler kentlerin öncelikle herkesi kabul ettiğini gösteren nitelikte olmasını istemişlerdir. Evin geyler için önemine değinen bir çalışmada gey olduğunu gökkuşağı bayrağı ve pembe üçgen ile simgeleyen bir gey, toplum herkesi kucaklamalı demiştir (Bkz. 131: 295).

Ankara ve İzmir'de LGBTT bireyler kentten sosyal yaşamlarına yönelik açık bir talepte bulunmamıştır. Oysaki yapılan bir çalışma kuzey Dakota'nın kırsal kesimlerinde gey erkeklerin ve lezbiyenlerin sosyal yapının eksikliğini altını çizmekte, onların buluşabilecekleri gay barların ya da kitapçıların olmasını söylemiştir (193).

Diğer taraftan, LGBTT bireyler popülasyonun oldukça küçük bölümünü temsil ettiğinden kendilerine ait alan yaratmaları oldukça zordur. Bu eksiklerini internet üzerinden sosyal ağlar aracılığıyla⁵⁶, çevrimiçi sohbet odaları, yıllık toplantılar, düzenli siyasi ve lobileşme yoluyla kapatmaktadırlar. Bu aktiviteler, topluluğun sosyalleşmesi ve trans kimliklerin toplum tarafından algılanma şeklinin değişmesi açısından önem arz etmektedir. Bütün bunlara rağmen, bu uzun soluklu hedefe ulaşmak için siber alanların var olmanın yanı sıra toplumsal alanlarda da görünürlüğü artması gerekmektedir. Eğer kamusal alanlar, parklar, sokaklar, alış-veriş merkezleri herhangi bir azınlık için güvenli değilse, diğer azınlıklarında güvende sayabilir miyiz? Cinsiyet ayrımcılığına bağlı şiddet olaylarının yaşandığı şehirlerde ve kent alanlarında, çok daha geniş bir nüfusu etkileyecek

olan hoşgörüsüz davranışların görülmesi olağan bir durumdur. Her türlü ilerici vatandaş ve kentsel eylemciler bu azınlığı anlamak ve onların güvenliğini sağlamak için daha fazla çalışmalıdır, çünkü bünyesindeki azınlığın güvenliğini koruyabilen bir şehir bunu şehrin tüm bireyleri için de başarabilir (91: 70).

Kentte LGBTT bireylere dışarıdan gelen baskılara karşı buldukları yerin kendilerine ait olduğunu belli edecek önerilerde bulunan “Davie Strip’i Korumak” (Saving the Davie Strip) başlıklı yazıda (Bkz. 186:7):

- Geylerin sahip olduğu veya gey-dostu mekânlardan alışveriş yapın,
- Bu alanda ikamet etmeye devam edin,
- Yeni barların açılmasını engelleyen Belediyeye baskı uygulayın,
- Belediyeden gey ve lezbiyenlere hizmet eden küçük işletmeleri destekleyici yaptırımlar talep edin,
- Toplum destekli polislik ile ilgilenin

denmiştir.

Tüm bu öneriler Türkiye’deki LGBTT bireyler için de geçerli görünmektedir.

8.2. LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğendikleri Ülkeler ve Nedeni

8.2.1. Ankara

Anket yapılan bireylere LGBTT’lere yönelik uygulamalarını beğendikleri ülkeler sorulmuş ve birden fazla ülke yazabilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda toplam 85 cevap alınmıştır.

Tablo 135. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğendikleri Ülkeler

Uygulamaları Beğenilen Ülkeler	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
İzlanda	0	0	1	0	1
Küba	1	0	0	0	1
İspanya	1	0	0	0	1
Türkiye Dışındaki Heryer	1	0	0	0	1
Beğenilen Ülke Yok	0	0	1	1	2
Fransa	1	0	1	0	2
İsveç	1	1	1	0	3
İsviçre	0	1	1	1	3
İngiltere	1	0	3	0	4
ABD	0	3	1	1	5
Kanada	2	7	2	0	11
Avrupa Ülkeleri	3	5	3	1	12
Bilmiyorum	3	7	1	3	14
Hollanda	5	13	6	1	25
Toplam	19	37	21	8	85

Bireyler ağırlıklı olarak %5 oranı ile İngiltere'yi; %6 oranı ile ABD'yi; %13 oranı ile Kanada'yı; %14 oranı ile Avrupa Ülkelerini ve en çok %29 oranı ile Hollanda'yı beğenmektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde bu ülkelerden tüm cinsel yöneli gruplarının beğendikleri Hollanda, Avrupa ülkeleri ve ABD'dir. Fransa, İspanya, İsveç, İsviçre, İzlanda da birer Avrupa ülkesi olmasına karşın ayrıca verildiğinden tabloda ayrı gösterilmiştir. Dolayısıyla bu ülkelerin tamamının Avrupa ülkeleri kategorisine alınırsa Avrupa ülkeleri en çok beğenilme oranı ile %26'ya ulaşır.

Aşağıda görüleceği gibi İzmir'deki LGBTT bireyler Ankara'dakiler gibi İzlanda, Küba ve Türkiye dışında heryer cevaplarını vermemiştir. Ek olarak İzmir'dekilerin beğendiği Almanya, Belçika, Danimarka, İtalya ve Norveç ülkelerinden Ankara'dakiler bahsetmemiştir.

Bireylere ülkelerin uygulamalarını beğenme nedenleri sorulmuş ve birden fazla cevap verebilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda 68 kişiden toplam 69 farklı yanıt alınmıştır.

Tablo 136. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları

Beğenilen Uygulamalar	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
LGBTT Hakları İçin Verilen Mücadele	1	2	1	0	4
Bilmiyorum	3	8	3	4	18
Eşcinsellere Evlilik Hakkı	7	9	3	0	19
LGBTT Haklarının Korunması	6	12	7	3	28
Toplam	17	31	14	7	69

Bireylerin %41'i LGBTT haklarının korunması; %28'i eşcinsellere evlilik hakkı ve %6'sı LGBTT hakları için verilen mücadele nedenlerini saymıştır. LGBTT Haklarının korunması tüm cinsel yönelim gruplarının beğendiği uygulamadır. Lezbiyen, gey ve biseksüeller eşcinsellere evlilik hakkı ve LGBTT hakları için verilen mücadeleyi de beğenmektedir.

Aşağıda görüleceği gibi, İzmir'deki LGBTT bireyler için partner bulabilmek, eşcinsellere evlât edindirme hakkı ve güvenliğin ve yaşam standartlarının yüksek olması beğenilen uygulamalardan Ankara'da bu kapsamda cevap verilmemiştir. Ankara'daki bireyler LGBTT haklarının korunuyor olmasının yanı sıra verilen mücadeleyi de beğenmektedir.

Uygulamaları beğenilen ülkeler ile beğenilen uygulamalar eşleştirildiğinde toplam 89 yanıt alınmıştır. LGBTT haklarının korunması konusunda sırasıyla Hollanda, Kanada, Avrupa Ülkeleri ve İngiltere daha çok beğenilmektedir. En çok beğenilen ülkeler konusunda olduğu gibi LGBTT haklarının korunması konusunda Avrupa ülkesi olmasına karşın adı ayrıca belirtilenleri de Avrupa ülkesi kategorisinde düşünülerek bakıldığında Avrupa ülkeleri %41, Hollanda %35 ve Kanada %16 beğenilmektedir. LGBTT hakları için verilen mücadele konusunda tamamen ve eşcinsellere verilen evlilik hakkı konusunda öncelikle Avrupa ülkeleri beğenilmektedir.

Tablo 137. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğendikleri Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları

Uygulamaları Beğenilen Ülkeler	Beğenilen Uygulama				Toplam
	Bilmiyorum	LGBTT Hakları İçin Verilen Mücadele	Eşcinsellere Evlilik Hakkı	LGBTT Haklarının Korunması	
İzlanda	0	0	0	1	1
Küba	0	1	0	0	1
İspanya	0	0	0	1	1
Türkiye Dışındaki Heryer	0	0	1	0	1
Beğenilen Ülke Yok	2	0	0	0	2
Fransa	0	0	0	1	1
İsveç	0	0	0	3	3
İsviçre	0	1	1	3	5
İngiltere	0	0	2	4	6
ABD	0	0	3	3	6
Kanada	0	0	4	7	11
Avrupa Ülkeleri	1	2	3	5	11
Bilmiyorum	14	0	0	0	14
Hollanda	1	1	9	15	26
Toplam	18	5	23	43	89

8.2.2. İzmir

Anket yapılan bireylere LGBTT'lere yönelik uygulamalarını beğendikleri ülkeler sorulmuş ve birden fazla ülke yazabilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda toplam 174 cevap alınmıştır.

Bireyler ağırlıklı olarak %7 oranı ile Avrupa Ülkelerini; %14 oranı ile İspanya'yı; %14 oranı ile ABD'yi; %16 oranı ile İngiltere'yi ve en çok %31 oranı ile Hollanda'yı beğenmektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde de bu ülkeler her bir cinsel yönelim grubu için daha çok beğenilmektedir. Fransa, İsveç, İtalya, Almanya, İsviçre Belçika, Danimarka ve Norveç birer Avrupa ülkesi olmasına karşın ayrıca verildiğinden tabloda ayrı gösterilmiştir. Dolayısıyla bu ülkelerin tamamının Avrupa ülkeleri kategorisine alınırsa Avrupa ülkeleri en çok beğenilme oranı ile %17'ye ulaşır.

Tablo 138. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğendikleri Ülkeler

Uygulamaları Beğenilen Ülkeler	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Fransa	0	0	1	0	0	1
İsveç	0	1	0	0	0	1
Kanada	0	1	1	0	0	2
İtalya	1	1	0	0	0	2
Almanya	1	1	0	0	0	2
İsviçre	0	0	1	1	1	3
Belçika	1	1	0	0	1	3
Danimarka	2	1	0	0	1	4
Norveç	1	2	0	1	0	4
Avrupa Ülkeleri	2	2	5	2	0	11
Bilmiyorum	2	6	4	0	1	13
İspanya	4	6	3	8	3	24
ABD	7	9	5	3	0	24
İngiltere	8	5	4	7	3	27
Hollanda	14	8	16	10	5	53
Toplam	43	44	40	32	15	174

Bireylere ülkelerin uygulamalarını beğenme nedenleri sorulmuş ve birden fazla cevap verebilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda 155 kişiden toplam 165 farklı yanıt alınmıştır.

Tablo 139. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları

Beğenilen Uygulamalar	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Partner Bulabilmek	0	1	0	0	0	1
Eşcinsellere Evlât Edindirme Hakkı	0	0	1	0	0	1
Bilmiyorum	1	2	1	0	1	5
Eşcinsellere Evlilik Hakkı	12	14	5	4	0	35
Güvenliğin ve Yaşam Standardının Yüksek Olması	8	8	12	10	4	42
LGBTT Haklarının Korunması	19	16	20	16	10	81
Toplam	40	41	39	30	15	165

Bireylerin %49'u LGBTT haklarının korunması; %25'i güvenliğin ve yaşam standardının yüksek olması, %21'i eşcinsellere evlilik hakkı; %1'i eşcinsellere evlat edinme hakkı ve %1'i partner bulabilme nedenlerini saymıştır. Partner bulabilme cevabı gey kategorisinden gelirken eşcinsellere evlat edindirme hakkı cevabı biseksüel kategorisinden gelmiştir. Travestilerin eşcinsellere evlilik hakkı konusunda bir cevabı olmamıştır. Eşcinsellere evlilik hakkı konusunda geyler ve lezbiyenlerin beğenileri daha yüksektir. LGBTT haklarının korunması ve güvenliğin ve yaşam standardının yüksek olması konuları tüm cinsel yönelim kategorilerinde en çok beğenilendir.

Tablo 140. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğendikleri Ülkelerin Beğendikleri Uygulamaları

Uygulamaları Beğenilen Ülkeler	Beğenilen Uygulama						Toplam
	Bilmiyorum	Eşcinsel Haklarının Korunması	Eşcinsellere Evlilik Hakkı	Eşcinsellere Evlat Edindirme Hakkı	Güvenliğin ve Yaşam Standardının Yüksek Olması	Partner Bulabilmek	
İsveç	0	1	0	0	0	0	1
Fransa	0	0	0	0	1	0	1
Almanya	0	1	1	0	0	0	2
İtalya	0	1	0	0	1	0	2
Danimarka	0	3	0	0	0	0	3
Belçika	0	1	0	0	2	0	3
İsviçre	0	2	0	0	1	0	3
Kanada	0	1	1	0	1	0	3
Norveç	0	2	0	0	2	0	4
Bilmiyorum	5	8	0	0	0	0	13
Avrupa Ülkeleri	0	6	2	1	4	0	13
İspanya	0	10	6	0	8	0	24
ABD	0	8	7	0	10	0	25
İngiltere	0	15	7	0	8	0	30
Hollanda	0	37	12	0	7	1	57
Toplam	5	96	36	1	45	1	184

Uygulamaları beğenilen ülkeler ile beğenilen uygulamalar eşleştirildiğinde toplam 184 yanıt alınmıştır. Eşcinsel haklarının korunması konusunda sırasıyla Hollanda, ABD, İspanya ve Avrupa Ülkeleri daha çok beğenilmektedir. En çok beğenilen ülkeler konusunda olduğu gibi LGBTT haklarının korunması konusunda Avrupa ülkesi olmasına karşın adı ayrıca belirtilenleri de Avrupa ülkesi kategorisinde düşünerek baktığımızda Avrupa ülkeleri %82, ABD %9 ve Kanada %1 beğenilmektedir. Eşcinsellere evlat edindirme hakkı konusunda Avrupa ülkeleri; partner bulabilme konusunda da Hollanda

%100 beğenilmektedir. Güvenlik ve yaşam standardı bir ülkeyi beğenmek için sayılan diğer önemli bir kategori olup, ülke olarak bu kapsamda öne çıkanlar sırasıyla İspanya, İngiltere ve Hollanda'dır.

8.3. LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkeler ve Nedeni

8.3.1. Ankara

Anket yapılan bireylere, LGBTT'lere yönelik uygulamalarını beğenmedikleri ülkeler sorulmuş ve birden fazla ülke yazabilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda toplam 91 cevap alınmıştır.

Tablo 141. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkeler

Uygulamaları Beğenilmeyen Ülkeler	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Azerbaycan	0	1	0	0	1
Çek Cumhuriyeti	0	0	1	0	1
Malezya	0	1	0	0	1
Güney Afrika	1	0	0	0	1
Tüm Ülkeler	0	1	0	0	1
Rusya	2	0	2	0	4
Irak	0	3	0	1	4
Arap Ülkeleri	0	1	2	1	4
İslâm Ülkeleri	1	4	1	0	6
Belirtilmemiş	5	7	2	3	17
Türkiye	10	5	5	1	21
İran	7	13	8	2	30
Toplam	26	36	21	8	91

Bireylerin %33'ü İran'ı; %23'ü Türkiye'yi; %7'si İslâm Ülkelerini; %4'ü Arap ülkelerini; %4'ü Irak'ı; %4'ü Rusya'yı; %1'i tüm ülkeleri; %1'i Güney Afrika'yı; %1'i Malezya'yı; %1'i Çek Cumhuriyeti'ni ve %1'i Azerbaycan'ı beğenmemektedir. Görüldüğü gibi, Türkiye beğenilmeme konusunda azımsanmayacak bir orana sahiptir. Diğer taraftan adları ayrıca verilmesine karşın her ülke yine tabloda verilen ülke kategorisine yerleştirildiğinde İslam ülkeleri uygulamaları en çok beğenilmeyen yerlerdir.

Dolayısıyla dünya haritasında doğunun önemli bir kısmı LGBTT bireyler için beğenilmez durumdadır.

Azerbaycan, Çek Cumhuriyeti, İslam Ülkeleri, Malezya ve tüm ülkeler yanıtları sadece Ankara’da verilmiştir. Diğer taraftan aşağıda görüleceği gibi İzmir’deki LGBTT bireyler, ABD’yi, Avrupa ve Asya ülkelerini, Afganistan’ı, Kıbrıs’ı, Ortadoğu ülkelerini ve Suriye’yi beğenmezken Ankara’daki LGBTT bireylerden bu ülkeleri beğenmediklerine ilişkin cevap alınmamıştır

Tablo 142. Ankara’daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları

Beğenilmeyen Uygulamalar	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Belirtilmemiş	5	7	3	3	18
Eşcinsellerin Öldürülmesi	2	12	2	2	18
LGBTT Haklarının Olmaması	10	11	9	2	32
Toplam	17	30	14	7	68

Uygulamalarını beğenmeme nedenlerine 68 kişiden toplam 68 yanıt alınmıştır. Bireylerin %47’si LGBTT haklarının olmaması ve %26’sı eşcinsellerin öldürülmesi nedenlerini saymıştır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %59’u LGBTT haklarının olmaması ve %12’si eşcinsellerin öldürülmesi; geylerin %37’si LGBTT haklarının olmaması; %40’ı eşcinsellerin öldürülmesi; biseksüellerin %64’ü LGBTT haklarının olmaması; %14’ü eşcinsellerin öldürülmesi ve transeksüellerin %27’si LGBTT haklarının olmaması ve %27’si eşcinsellerin öldürülmesi nedenlerini belirtmiştir. Görüldüğü gibi, beğenmeme nedeni genel olarak LGBTT bireylerin yok sayılması ve/veya yok edilmek istenmesidir.

Tablo 143. Ankara'daki LBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları

Uygulamaları Beğenilmeyen Ülkeler	Beğenilmeyen Uygulama			Toplam
	Belirtilmemiş	LBTT Haklarının Olmaması	Eşcinsellerin Öldürülmesi	
Azerbaycan	0	1	0	1
Çek Cumhuriyeti	0	1	0	1
Malezya	0	0	1	1
Güney Afrika	0	0	1	1
Tüm Ülkeler	0	1	0	1
Rusya	0	3	1	4
Irak	0	0	4	4
Arap Ülkeleri	1	1	2	4
İslâm Ülkeleri	0	3	3	6
Belirtilmemiş	17	0	0	17
Türkiye	0	17	0	17
İran	0	16	14	30
Toplam	18	43	26	87

Uygulamaları beğenilmeyen ülkeler ile beğenilmeyen uygulamalar eşleştirildiğinde toplam 87 yanıt alınmıştır. LBTT haklarının olmaması konusunda Türkiye %40, İran %37; İslâm ülkeleri %7; Arap Ülkeleri %5; Irak %5; Rusya %5; tüm ülkeler %1; Güney Afrika %1; Melezya %1; Çek Cumhuriyeti %1 ve Azerbaycan %1 oranları beğenilmemektedir. Eşcinsellerin öldürülmesi konusunda İran %54; Irak %15; İslâm ülkeleri %11; Arap Ülkeleri %8; Rusya %4; Güney Afrika %4 ve Malezya %4 oranları ile beğenilmemektedir. Dolayısıyla beğenilmeyen ülkeler ve beğenilmeme nedenleri gözlemlendiğinde İslamiyet'in yaygın olduğu ülkelerde görmezden gelmenin daha yaygın olduğu söylenebilir.

8.3.2. İzmir

Anket yapılan bireylere, LBTT'lere yönelik uygulamalarını beğenmedikleri ülkeler sorulmuş ve birden fazla ülke yazabilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda toplam 174 cevap alınmıştır.

Tablo 144. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkeler

Uygulamaları Beğenilmeyen Ülkeler	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Avrupa Ülkeleri	0	1	0	0	0	1
Asya Ülkeleri	1	0	0	0	0	1
Afganistan	0	0	0	1	0	1
Güney Afrika	0	0	1	0	0	1
Rusya	0	1	0	0	0	1
Kıbrıs	0	2	0	0	0	2
ABD	1	1	0	0	0	2
Suriye	1	3	0	2	1	7
Irak	1	2	7	2	0	12
Türkiye	3	4	2	2	4	15
Ortadoğu Ülkeleri	3	1	2	6	4	16
Belirtilmemiş	4	8	4	2	0	18
Arap Ülkeleri	13	6	9	11	5	44
İran	13	15	18	6	1	53
Toplam	40	44	43	32	15	174

Anket yapılan bireylere LGBTT'lere yönelik uygulamalarını beğenmedikleri ülkeler sorulmuş ve birden fazla ülke yazabilecekleri belirtilmiştir. Bu kapsamda toplam 174 cevap alınmıştır. Bireylerin %30'u İran'ı; %25'i Arap Ülkelerini; %9'u Türkiye'yi; %9'u Ortadoğu Ülkelerini; %7'si Irak'ı; %4'ü Suriye'yi; %1'i Asya Ülkelerini; %1'i ABD'yi; %1'i Rusya'yi; %1'i Avrupa Ülkelerini; %1'i Güney Afrika'yi; %1'i Kıbrıs'ı ve %1'i Afganistan'ı beğenmemektedir. Görüldüğü gibi, Türkiye beğenilmeme konusunda azımsanmayacak bir orana sahiptir. Diğer taraftan adları ayrıca verilmesine karşın her ülke yine tabloda verilen ülke kategorisine yerleştirildiğinde sırasıyla Asya ülkeleri, Arap Ülkeleri ve Ortadoğu ülkeleri uygulamaları en çok beğenilmeyen yerlerdir. Dolayısıyla dünya haritasında doğunun önemli bir kısmı LGBTT bireyler için beğenilmez durumdadır.

Uygulamalarını beğenmeme nedenlerine 155 kişiden toplam 155 yanıt alınmıştır. Bireylerin %58'i LGBTT haklarının olmaması ve %29'u eşcinsellerin öldürülmesi nedenlerini saymıştır.

Tablo 145. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları

Beğenilmeyen Uygulamalar	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Belirtilmemiş	5	9	4	2	0	20
Eşcinsellerin Öldürülmesi	13	7	3	13	9	45
LGBTT Haklarının Olmaması	18	22	31	13	6	90
Toplam	36	38	38	28	15	155

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %50'si LGBTT haklarının olmaması; %36'sı eşcinsellerin öldürülmesi; geylerin %58'i LGBTT haklarının olmaması; %18'i eşcinsellerin öldürülmesi; biseksüellerin %82'si LGBTT haklarının olmaması; %8'i eşcinsellerin öldürülmesi; transeksüellerin %46'sı LGBTT haklarının olmaması; %46'sı eşcinsellerin öldürülmesi ve travestilerin %40'ı LGBTT haklarının olmaması; %60'ı eşcinsellerin öldürülmesi nedenlerini belirtmiştir. Görüldüğü gibi, beğenmeme nedeni genel olarak LGBTT bireylerin yok sayılması ve/veya yok edilmek istenmesidir.

Tablo 146. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Uygulamalarını Beğenmedikleri Ülkelerin Beğenmedikleri Uygulamaları

Uygulamaları Beğenilmeyen Ülkeler	Beğenilmeyen Uygulama			Toplam
	Belirtilmemiş	LGBTT Haklarının Olmaması	Eşcinsellerin Öldürülmesi	
Afganistan	0	0	1	1
Güney Afrika	0	1	0	1
Rusya	0	1	0	1
Avrupa Ülkeleri	1	0	0	1
ABD	1	0	0	1
Kıbrıs	0	2	0	2
Asya Ülkeleri	2	0	0	2
Suriye	0	6	1	7
Irak	0	10	1	11
Türkiye	0	12	3	15
Ortadoğu Ülkeleri	0	10	6	16
Belirtilmemiş	18	0	0	18
Arap Ülkeleri	0	28	16	44
İran	0	35	18	53
Toplam	21	106	46	173

Uygulamaları beğenilmeyen ülkeler ile beğenilmeyen uygulamalar eşleştirildiğinde toplam 173 yanıt alınmıştır. LGBTT haklarının olmaması konusunda İran %33; Arap Ülkeleri %26; Ortadoğu Ülkeleri %9; Türkiye %11; Irak %9; Suriye %6; Kıbrıs %2; Rusya %1 ve Güney Afrika %1 ile beğenilmemektedir. Eşcinsellerin öldürülmesi konusunda İran %39; Arap Ülkeleri %35; Ortadoğu Ülkeleri %13; Türkiye %7; Irak %2; Suriye %2 ve Afganistan %2 ile beğenilmemektedir. Dolayısıyla beğenilmeyen ülkeler ve beğenilmeme nedenleri gözlemlendiğinde İslamiyet'in yaygın olduğu ülkelerde görmezden gelmenin daha yaygın olduğu söylenebilir.

8.4. Değerlendirme

LGBTT bireylerin uygulamalarını beğendikleri ülkeler Ankara'da daha çok Hollanda, Avrupa ülkeleri ve Kanada; İzmir'de Hollanda, Avrupa Ülkeleri ve ABD'dir. Beğenilen uygulamalar konusunda İzmir'deki LGBTT bireyler için partner bulabilmek, eşcinsellere evlât edindirme hakkı ve güvenliğin ve yaşam standartlarının yüksek olması beğenilen uygulamalardan Ankara'da bu kapsamda cevap verilmemiştir. Ankara'daki bireyler LGBTT haklarının korunuyor olmasının yanı sıra verilen mücadeleyi de beğenmektedir. ABD'nin beğeniliyor olması şaşırtıcı olmamıştır.

Çünkü ABD düzgün çok-kültürlü heteronormatif ancak aynı zamanda gey-dostu, hoşgörülü ve cinsel olarak özgür bir toplum olarak idealleştirilmiştir (247: 68).

LGBTT bireylerin uygulamalarını beğenmedikleri ülkeler Ankara'da daha çok İslam Ülkeleri ve önemli bir oranda Türkiye; İzmir'de Asya ülkeleri, Arap Ülkeleri ve Ortadoğu ülkeleri ve yine bunların içinde önemli bir oranda Türkiye'dir. Görüldüğü gibi LGBTT bireyler dünya haritasında doğunun önemli bir bölümünü beğenmemektedir. Bu ülkelerin beğenilmeyen uygulamaları LGBTT haklarının olmaması ve eşcinsellerin öldürülmesidir. Görüldüğü gibi, beğenmeme nedeni genel olarak LGBTT bireylerin yok sayılması ve/veya yok edilmek istenmesidir.

Dolayısıyla beğenilmeyen ülkeler ve beğenilmeme nedenleri gözlemlendiğinde İslamiyet'in yaygın olduğu ülkelerde görmezden gelmenin daha yaygın olduğu söylenebilir.

BÖLÜM DOKUZ
ARAŞTIRMA BULGULARI – VII
KENTLE KURULAN MEKÂNSAL VE YÖNETİMSEL İLİŞKİLER

Post-yapısalcı coğrafyacılar, “gündelik mekanların, sosyal pratikler yoluyla oluşturulduğunu” (59: 2) ve bu sebeple çeşitli toplumların mekan(lar)la olan ilişkilerini, deneyimlerini; mekan(lar)a kattıklarını ve mekân(lar)dan dışlanmışlıklarını analiz etmenin önemli olduğunu savunmuştur (131: 236). Aşağıda LGBTT bireylerin mekânla kurduğu ilişkiye etki eden unsurlar incelenmiştir.

9.1. Merkezi Yönetimin İcraatlarından Haberdarlık ve LGBTT Bireylere Yönelik İcraatları Olup Olmadığına İlişkin Düşünce

9.1.1. Ankara

Ankara’daki LGBTT bireylere merkezi yönetimin kendileri için bir icraatta bulunup bulunmadığı sorulduğunda bireylerin %97’sinin bulunmadığını düşündüğü ortaya çıkmıştır. Kalan %3 oranındaki grup (lezbiyenlerin %5’i ve transeksüellerin %14’ü) bu konuda bilgisi olmadığını belirtmiştir. Bireylere en beğendikleri uygulama da sorulmuş ancak kendilerine yönelik olumlu uygulamalar olmadığını düşündüklerinden bunların en iyisi de cevapsız bırakılmıştır.

9.1.2. İzmir

İzmir’deki LGBTT bireylere merkezi yönetimin kendileri için bir icraatta bulunup bulunmadığı sorulduğunda bireylerin %99’unun bulunmadığını düşündüğü ortaya çıkmıştır. Kalan %1 oranındaki grup (lezbiyenlerin %2’si) bu konuda bilgisi olmadığını belirtmiştir. Bireylere en beğendikleri uygulama da sorulmuş ancak kendilerine yönelik olumlu uygulamalar olmadığını düşündüklerinden bunların en iyisi de cevapsız bırakılmıştır.

9.2. Yerel Yönetimlerin İcraatlarından Haberdarlık ve LGBTT Bireylere Yönelik İcraatları Olup Olmadığına İlişkin Düşünce

9.2.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylere yerel yönetimlerin icraatlarından haberdar olup olmadıkları sorulduğunda bireylerin %59'unun haberdar olduğu gözlenmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %65'i; geylelerin %70'i; biseksüellerin %50'si ve transeksüellerin ise sadece %14'ü yerel yönetimlerin icraatlarından haberdardır. Transeksüellerin %86'sının yerel yönetimlerin icraatlarından habersiz olması kentten ve içeriğinden uzak kaldıklarını göstermektedir.

Tablo 147. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Yerel Yönetimlerin İcraatlarından Haberdarlık Durumu

Yerel Yönetimlerin İcraatlarından Haberdarlık	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Evet	11	21	7	1	40
Hayır	6	9	7	6	28
Toplam	17	30	14	7	68

Yerel yönetimlerin icraatlarından haberdar olan bireylere, yerel yönetimlerin LGBTT bireyler için bir uygulaması olup olmadığı sorulduğunda bireylerin tamamı olmadığını belirtmiştir. Bireylere en beğendikleri uygulama da sorulmuş ancak kendilerine yönelik olumlu uygulamalar olmadığını düşündüklerinden bunların en iyisi de cevapsız bırakılmıştır.

9.2.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylere yerel yönetimlerin icraatlarından haberdar olup olmadıkları sorulduğunda bireylerin %36'sının haberdar olduğu gözlenmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %42'si; geylelerin %45'i; biseksüellerin %34'ü; transeksüellerin %32'si ve travestilerin ise sadece %13'ü yerel yönetimlerin icraatlarından

haberdardır. Travestilerin %87'sinin yerel yönetimlerin icraatlarından habersiz olması kentten ve içeriğinden uzak kaldıklarını göstermektedir.

Tablo 148. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Yerel Yönetimlerin İcaatlarından Haberdarlık Durumu

Yerel Yönetimlerin İcaatlarından Haberdarlık	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Evet	15	17	13	9	2	56
Hayır	21	21	25	19	13	99
Toplam	36	38	38	28	15	155

Yerel yönetimlerin icraatlarından haberdar olan bireylere, yerel yönetimlerin LGBTT bireyler için bir uygulaması olup olmadığı sorulduğunda bireylerin tamamı olmadığını belirtmiştir. Bireylere en beğendikleri uygulama da sorulmuş ancak kendilerine yönelik olumlu uygulamalar olmadığını düşündüklerinden bunların en iyisi de cevapsız bırakılmıştır.

9.3. İmar Planından Haberdarlık ve Biliniyorsa LGBTT Bireylere İlikin Olduğu Düşünülen Plan Kararları

Bireylerin kentin imar planından haberdar olma durumları ve eğer haberdarlarsa bu planda kendilerine yönelik bir plan uygulama kararı görüp görmedikleri de sorulmuştur Bu soruyla amaçlanan, kentin işleme araçlarından biri olarak imar planını tanıma bilgilerini, dolayısıyla kentle kurdukları ilişkide uygulamanın öneminin farkındalıklarını ve uygulama kararlarından kendilerine yönelik gördükleri varsa bunun ne olduğunu öğrenmektir. Kendilerine yönelik gördükleri olumlu veya olumsuz bir kararın değerlendirilmesi bu metinde önemsenmiştir. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

9.3.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylere imar planından haberdarlıkları ve varsa kendilerine yönelik bir uygulama kararı görüp görmedikleri sorulmuştur. Sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 149. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İmar Planından Haberdarlık Durumları

İmar Planından Haberdarlık	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Var	6	15	7	1	29
Yok	11	15	7	6	39
Toplam	17	30	14	7	68

Tablodan da görüldüğü gibi bireylerin %43'ü imar planından haberdardır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %35'i; geylerin %50'si; biseksüellerin %50'si ve transeksüellerin %14'ü imar planından haberdardır. Ancak, imar planından haberdar olanların hiçbiri, planda kendilerine yönelik bir plan kararı olmadığını düşünmektedir.

9.3.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylere imar planından haberdarlıkları ve varsa kendilerine yönelik bir uygulama kararı görüp görmedikleri sorulmuştur. Sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 150. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İmar Planından Haberdarlık Durumları

İmar Planından Haberdarlık	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Var	4	9	8	4	0	25
Yok	32	29	30	24	15	130
Toplam	36	38	38	28	15	155

Tablodan da görüldüğü gibi bireylerin %16'sı imar planından haberdardır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %11'i; geylerin %24'ü; biseksüellerin %21'i ve transeksüellerin %14'ü imar planından haberdardır. Travestilerin hiçbiri imar planından haberdar değildir. Ancak, imar planından haberdar olanların hiçbiri, planda kendilerine yönelik bir plan kararı olmadığını düşünmektedir.

9.4. Değerlendirme

Toplumun biçimlenmesinde yasalar önemli yer tutar. Devletin her vatandaşına eşit mesafede durması ve dolayısıyla herkese vatandaşlık hizmeti götürmesi gerekmektedir.

Ancak Türkiye’de LGBTT hakları yasal olarak tanınmamaktadır. Benzeri yaklaşımlar gerçekte dünyanın pek çok yerinde görünmektedir.

Cinsellik üzerine araştırma yapanların, cinsel kültürler ve ekonomilerin düzenlenmesinde ulusal farklılıkları kabul etmesi gerekir. Milliyetçilik, kendi içindeki sabitlik ve ortak kültür odağı sebebiyle cinsel muhalifler için önemlidir. Aynı zamanda, ulus-devletlerarasında da – cinsel muhalefetin düzenlenmesi açısından – ciddi farklılıklar bulunmaktadır (41: 15).

Örneğin, 2007’de bir grup lezbiyen ve gey aktivistler ve dostları erkekler arasında “kötü ahlaksızlık”ı cezalandıran bir statü olan Singapur Ceza Kanunu’nun 377A Bölümü’nün yürürlükten kaldırılması için çalışmalar yapmışlar ancak Başbakan Lee Hsien Loong, bu yasanın toplumun tamamının geleneksel ve heteroseksüel kalmasını sağladığını, devletin büyük çoğunluğunun heteroseksüel olduğunu ve hatta devletin heteronormatif olduğunu belirterek kalması gerektiğini açıklamıştır. Ailenin toplumun yapı taş olduğunu da eklediği konuşmasında aile derken bir kadın, bir erkek, evlilik ve çocuk sahibi olarak çocukları çekirdek aile çerçevesinde yetiştirmeyi kastettiğini belirtmiştir (234: 257). Bu, Yunus davasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın açıklamasına benzemektedir (Bkz. Dipnot 15).

Yerel ve merkezi yönetimin, hem hizmet götürmekle yükümlü olduğu vatandaşlar olma açısından hem de yeniden seçilebilmelerini sağlayacak seçmenleri olması açısından LGBTT bireylere yaklaşımları önemlidir. Çünkü cinsel kimliklerle ilgili coğrafi incelemelerde istenilen sonuca ulaştıracak yerlerin oluşturulmasında önemli olan etkenlerden biride yer-merkezli güçlü siyasi kalelerdir (Bkz. 28; 30; 252; 253). Örneğin, gey seçmenlerin etkin olduğu bölgelerde politikacılar hedeflerine gey bireylerin isteklerini eklemekte (Knopp, 1998); İngiltere’de yakın zamanda ana siyasi partilerin yerel meclis üyeleri LGBT sorunları ile aktif olarak ilgilenmektedir. Bunun kanıtlarından biri de yerel LGBT dergisi Gscene’le ilgilenmeleridir (58: 619).

LGBTT bireylerin kimliklerini gizlemek zorunda kalmaları, politik süreçlerde etkili olamalarının da sebebi olabilir. Anket yapılan bireylerin uygulamalarını beğendiği

ülkelerden biri olan İngiltere’de bulunan Brighton & Hove’da gey başkenti olarak tanınmaktadır. Bu, LGBTT bireyler için avantaj sağlamaktadır. Çünkü burada trans bireyler, lezbiyen, gey ve biseksüellerle birlikte stratejik ittifak kurarak ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda güç sahibi olmakta ve seslerini duyurabilmektedir (Bkz. 58: 626).

İspanya’da 2005’te gey evliliklerinin yasallaşması sonucu sadece merkezi meydanları dolduran kalabalık topluluğun sayısı artmaya başladığından devlet bu durumu öngörerek Madrid’te yürüyüşlerin etkili olduğu alanı genişletmiştir (105: 21).

Politikacılar, gey ve lezbiyenlerin sorunlarını çözerken farklılıklarını göz ardı edip biseksüel ve trans bireylerin sorunlarını da çözdüğünü düşünmektedir. Bu durum trans sorunlarının ikincil plana atıldığını ve göz ardı edildiğini göstermektedir. LGBT’nin yalnızca L ve G harflerini temsil ettiğini düşünerek hareket eden siyasiler ve LGBT’nin gey ve lezbiyen üyeleri bu yolla trans bireylerin ihtiyaçlarını da göz ardı etmektedir (58: 622).

Toplumsal ve bireysel alanların ayrılma sebebi cinselliğin siyasallaşmasını önlemektir (111: 83). Bununla birlikte bireysel alanların oluşturulması erki siyasi birimlerle ilişkilidir. Dolayısıyla LGBTT bireyleri de kapsayan/onların da varlığını kabul eden mekânların oluşturulması merkezi ve yerel yönetimlerin icraatlarına ve fiziki plan kararların üreten imar planlarına bağlıdır. Ancak, Ankara ve İzmir’deki LGBTT bireylere göre merkezi yönetim ve yerel yönetim LGBTT bireyler için herhangi bir icraatta bulunmamaktadır. Buna ek olarak imar planlarında da LGBTT bireylere yönelik bir plan kararı yoktur.

Merkezi ve yerel yönetimlerin icraatlarından ve imar planlarından daha çok lezbiyen, gey ve biseksüellerin haberdar olduğu da saptamalar arasındadır. Bu durum transeksüellerin ve travestilerin kentten ve içeriğinden uzak kaldıklarını ve/veya kalmak zorunda olduklarını göstermektedir.

9.5. Kentin Mevcut Halinden Duyulan Rahatsızlıklar (Mekânsal, Sosyo-Kültürel, Demografik, Ekonomik, Siyasi Görüş vb.)

LGBTT bireylere kentin mevcut halinden duydukları rahatsızlıklar sorulmuştur. Bireyler birden fazla rahatsızlığı belirtebildiklerinden ve/veya soruyu yanıtızsız bıraktıklarından cevaplar yapılan anket sayısından farklıdır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

9.5.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin kentin mevcut halinden duydukları rahatsızlıklar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Lezbiyenler;

- kent siyaseti kapsamında %17 oranla kentin ağırlıklı siyasi görüşünün AKP olmasından;
- mekânsal olarak %14 oranında park alanlarının azlığından; %12 oranında eşcinsel mekânların olmamasından; %4 oranla dar ve kalabalık sokaklardan; %2 oranla çarpık kentleşmeden; %2 oranla aydınlatma eksikliğinden; %2 oranla güvensiz mekânlardan; %2 oranla her semtte tiyatro ve kütüphanelerin olmamasından; %2 oranla trafik yoğunluğundan;
- demografik olarak %4 oranla çok fazla emekli ve yaşlı kişinin olmasından;
- sosyo-kültürel olarak %23 oranında eğitilmiş insan sayısının azlığından; %14 oranla LGBTT'lere yönelik aktiviteler düzenlenmemesinden;
- ekonomik olarak %4 oranla iş bulma zorluğundan

rahatsızlık duymaktadır.

Görüldüğü gibi lezbiyenler kentin mevcut durumundan daha çok %40 oranında mekânsal; %37 oranında sosyo-kültürel olarak rahatsızdır.

Geyler;

- kent siyaseti kapsamında %19 oranla kentin ağırlıklı siyasi görüşünün AKP olmasından;
- mekânsal olarak %23 oranında park alanlarının azlığından; %12 oranında eşcinsel mekânların olmamasından; %1 oranla çarpık kentleşmeden;
- demografik olarak %7 oranla çok fazla emekli ve yaşlı kişinin olmasından;
- sosyo-kültürel olarak %19 oranında eğitilmiş insan sayısının azlığından; %13 oranla LGBTT'lere yönelik aktiviteler düzenlenmemesinden;
- ekonomik olarak %5 oranla iş bulma zorluğundan

rahatsızlık duymaktadır. Geyler %1 oranla kentin her şeyinden/kendisinden rahatsızdır.

Görüldüğü gibi geyler kentin mevcut durumundan daha çok %36 oranında mekânsal; %32 oranında sosyo-kültürel olarak rahatsızdır.

Ek olarak geylerin, park alanlarının az olmasından duyduğu rahatsızlık oranı daha azdır. Geyler mekânsal olarak, lezbiyenler gibi, dar ve kalabalık sokaklardan, aydınlatma eksikliğinden, güvensiz mekânlardan; her semtte tiyatro ve kütüphane olmamasından ve trafikten bahsetmemiştir.

Biseksüeller;

- mekânsal olarak %36 oranında park alanlarının azlığından; %26 oranında eşcinsel mekânların olmamasından; %3 oranla kadınlar için güvensiz mekânlardan;
- demografik olarak %7 oranla çok fazla emekli ve yaşlı kişinin olmasından;
- sosyo-kültürel olarak %16 oranında eğitilmiş insan sayısının azlığından;
- ekonomik olarak %13 oranla iş bulma zorluğundan

rahatsızlık duymaktadır.

Görüldüğü gibi biseksüeller kentin mevcut durumundan daha çok %65 oranında mekânsal; %16 oranında sosyo-kültürel olarak rahatsızdır.

Ek olarak biseksüellerin, park alanlarının az olmasından duyduğu rahatsızlık lezbiyenlerden ve geylerden daha yüksektir. Biseksüeller de geyler gibi mekânsal olarak,

dar ve kalabalık sokaklardan, aydınlatma eksikliğinden; her semtte tiyatro ve kütüphane olmamasından ve trafikten bahsetmemiştir. Ancak biseksüeller, lezbiyenlerin vurguladığı güvensiz mekânları, kadınlar için güvenli mekânlar olmaması şeklinde açıkça belirtmiştir. Biseksüellerin siyasi kapsamda kentten bir rahatsızlığı bulunmamaktadır.

Transeksüeller;

- kent siyaseti kapsamında %13 oranla kentin ağırlıklı siyasi görüşünün AKP olmasından;
- mekânsal olarak %25 oranında park alanlarının azlığından;
- sosyo-kültürel olarak %25 oranında eğitilmiş insan sayısının azlığından;
- ekonomik olarak %25 oranla iş bulma zorluğundan

rahatsızlık duymaktadır.

Görüldüğü gibi transeksüeller kentin mevcut durumundan mekânsal, sosyo-kültürel ve ekonomik olarak aynı; siyasi olarak bunlardan daha az oranda rahatsızdır.

Ek olarak transeksüellerin, park alanlarının az olmasından duyduğu rahatsızlık biseksüellerden daha az olmakla birlikte lezbiyenlerden ve geylerden daha yüksektir. Transeksüeller de biseksüeller ve geyler gibi mekânsal olarak, dar ve kalabalık sokaklardan, aydınlatma eksikliğinden; her semtte tiyatro ve kütüphane olmamasından ve trafikten; ayrıca lezbiyenlerin ve biseksüellerin rahatsızlık duyduğu güvensiz mekânlardan bahsetmemiştir.

Transeksüeller, lezbiyenler ve geyler gibi siyasi kapsamda kentten rahatsızlık duymaktadır. Bununla birlikte diğer cinsel yönelim gruplarından farklı olarak transeksüeller demografik olarak kentte emekli ve yaşlı insan sayısının fazlalığı ve LGBTT'lere yönelik aktivite düzenlenmemesi konularını dile getirmemekte ve yaklaşık %12'lik oranla kentteki mevcut rahatsızlıklardan anlamadığını belirtmektedir. Dolayısıyla transeksüellerin kentsel içerikten uzak yaşadığını söylemek mümkündür.

9.5.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin kentin mevcut halinden duydukları rahatsızlıklar cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Lezbiyenler;

- kent siyaseti kapsamında %12 oranla kentin fazla milliyetçi olmasından;
- mekânsal olarak %21 oranında park alanlarının azlığından; mekânsal olarak %2 oranında metro çalışmalarının bitmemesinden; %4 oranında eşcinsel mekânların olmamasından; %2 oranla güvensiz mekânlardan;
- demografik olarak %2 oranla çok fazla emekli ve yaşlı kişinin olmasından; %2 oranla çok fazla etnik grup olmasından; %2 oranla çok fazla göç almasından;
- sosyo-kültürel olarak %29 oranında sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının çokluğundan; %6 oranla homofobik davranışlardan; %2 oranla kültürel aktivite azlığından;
- ekonomik olarak %2 oranla bazı semtlerin pahalı olmasından; %15 oranla iş bulma zorluğundan

rahatsızlık duymaktadır.

Görüldüğü gibi lezbiyenler kentin mevcut durumundan daha çok %29 oranında mekânsal; %37 oranında sosyo-kültürel olarak rahatsızdır.

İzmir'deki lezbiyenler, Ankaradakilerden farklı olarak mekânsal olarak dar ve kalabalık sokaklardan, aydınlatma eksikliğinden, her semtte tiyatro ve kütüphane olmamasından ve trafik yoğunluğundan bahsetmemiştir. Bununla birlikte Ankaradakilerden farklı olarak İzmir'deki lezbiyenler, demografik anlamda çok fazla etnik grup olmasından; sosyo-kültürel olarak homofobik davranışlardan ve kültürel aktivite azlığından ve ekonomik olarak ise bazı semtlerin pahalı olmasından rahatsızlık duymaktadır.

Geyler;

- kent siyaseti kapsamında %4 oranla kentin fazla milliyetçi olmasından ve %1 oranla merkezi hükümetin İzmir politikasından;

- mekânsal olarak %20 oranında park alanlarının azlığından; %1 oranında çarpık kentleşmeden; %1 oranla ulaşımın yetersizliğinden; %3 oranında eşcinsel mekânların olmamasından;
- demografik olarak %6 oranla çok fazla emekli ve yaşlı kişinin olmasından; %10 oranla çok fazla etnik grup olmasından; %3 oranla çok fazla göç almasından;
- sosyo-kültürel olarak %28 oranında sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının çokluğundan; %10 oranla homofobik davranışlardan; %6 oranla kültürel aktivite azlığından;
- ekonomik olarak %17 oranla iş bulma zorluğundan;

rahatsızlık duymaktadır.

Görüldüğü gibi geysler kentin mevcut durumundan daha çok %25 oranında mekânsal; %44 oranında sosyo-kültürel olarak rahatsızdır.

İzmir'deki geysler de Ankara'dakiler gibi mekânsal olarak, dar ve kalabalık sokaklardan, aydınlatma eksikliğinden, güvensiz mekânlardan; her semtte tiyatro ve kütüphane olmamasından bahsetmemiştir ancak Ankara'dakilerden farklı olarak ulaşımın yetersizliğinden rahatsızlık duymaktadır. İzmir'deki lezbiyenler, metro çalışmasını bir problem olarak görürken, geysler ulaşım yetersizliğinden rahatsızlık duymaktadır. İzmir'deki geysler, lezbiyenlerden farklı olarak bazı semtlerin pahalı olmasından ve güvensiz mekânlardan bahsetmemiştir. Diğer taraftan geysler, lezbiyenler gibi çok fazla etnik grup olmasından ve milliyetçilikten rahatsızdır. Ek olarak geyslerin, park alanlarının az olmasından duyduğu rahatsızlık oranı lezbiyenlerden daha azdır.

Biseksüeller;

- kent siyaseti kapsamında %4 oranla kentin fazla milliyetçi olmasından;
- mekânsal olarak %22 oranında park alanlarının azlığından; %5 oranında ulaşımın yetersizliğinden; %5 oranında eşcinsel mekânların olmamasından; %1 oranla güvensiz mekânlardan; %1 oranla çarpık kentleşmeden;
- demografik olarak %2 oranla çok fazla emekli ve yaşlı kişinin olmasından; %9 oranla çok fazla etnik grup olmasından; %4 oranla çok fazla göç almasından;

- sosyo-kültürel olarak %20 oranında sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının çokluğundan; %2 oranla homofobik davranışlardan; %4 oranla kültürel aktivite azlığından;
- ekonomik olarak %22 oranla iş bulma zorluğundan rahatsızlık duymaktadır.

Görüldüğü gibi biseksüeller kentin mevcut durumundan daha çok %34 oranında mekânsal; %28 oranında sosyo-kültürel olarak rahatsızdır.

Ek olarak İzmir'deki biseksüellerin, park alanlarının az olmasından duyduğu rahatsızlık Ankara'dakiler gibi lezbiyenlerden ve geylerden daha yüksektir. Biseksüeller de geyler gibi mekânsal olarak, dar ve kalabalık sokaklardan, aydınlatma eksikliğinden; her semtte tiyatro ve kütüphane olmamasından ve trafikten bahsetmemiştir. İzmir'deki biseksüeller de Ankaradakiler gibi lezbiyenlerin rahatsızlık duyduğu güvensiz mekânlardan rahatsızdır. Ankara'daki biseksüellerin siyasi kapsamda kentten bir rahatsızlığı bulunmazken, İzmir'deki biseksüeller, lezbiyen ve geyler gibi kentin fazla milliyetçiliğinden rahatsızdır. Ayrıca biseksüeller, geyler gibi bazı semtlerin pahalı olmasından bahsetmemiştir.

Transeksüeller;

- mekânsal olarak %11 oranında park alanlarının azlığından;
- sosyo-kültürel olarak %68 oranında sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının çokluğundan; %13 oranla homofobik davranışlardan;
- ekonomik olarak %38 oranla iş bulma zorluğundan rahatsızlık duymaktadır.

Transeksüeller, lezbiyen, gey ve biseksüeller gibi kentin fazla milliyetçi olmasından rahatsızlık duymamaktadır. Bu özellik, Ankara'daki transeksüellerden de farklıdır. Çünkü Ankara'daki transeksüeller, kentin siyasi görüşünün ağırlıklı olarak AKP olmasından rahatsızdır. İzmir'deki transeksüellerin mekânsal olarak rahatsızlık duyduğu tek konu Ankaradakiler gibi park alanlarının azlığıdır. Yine Ankara'daki transeksüeller gibi demografik olarak hiçbir konudan rahatsızlık duymamaktadırlar. İzmir'deki transeksüeller, lezbiyen, gey ve biseksüellerden farklı olarak kültürel aktivite azlığından rahatsız değildir.

Sosyo-kültürel olarak Ankaradaki transeksüellere benzer biçimde sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının fazlalığından ancak onlardan farkı olarak homofobik davranışlardan rahatsızlık duymaktadırlar. İzmir'deki transeksüeller de Ankaradakiler gibi ekonomik olarak yalnızca iş bulma zorluğundan şikayetçidir. İzmir'deki transeksüellerin de Ankaradakiler gibi kentin içeriğinden uzak yaşadığını söylemek mümkündür.

Travestiler;

- mekânsal olarak %24 oranında park alanlarının azlığından;
- sosyo-kültürel olarak %32 oranında sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının çokluğundan; %8 oranla homofobik davranışlardan;
- ekonomik olarak %35 oranla iş bulma zorluğundan rahatsızlık duymaktadır.

Travestiler de transeksüeller gibi, lezbiyen, gey ve biseksüellerden farklı olarak kentin fazla milliyetçi olmasından rahatsızlık duymamaktadır. İzmir'deki travestilerin de transeksüellerde olduğu gibi mekânsal olarak rahatsızlık duyduğu tek konu park alanlarının azlığıdır. İzmir'deki travestiler de transeksüeller gibi, lezbiyen, gey ve biseksüellerden farklı olarak kültürel aktivite azlığından rahatsız değildir. Sosyo-kültürel olarak transeksüellere benzer biçimde sosyo-kültürel düzeyi düşük kişi sayısının fazlalığından ve homofobik davranışlardan rahatsızlık duymaktadır. Ayrıca travestiler transeksüeller gibi ekonomik olarak yalnızca iş bulma zorluğundan şikayetçidir. İzmir'deki travestilerin de İzmir'deki ve Ankara'daki transeksüeller gibi kentin içeriğinden uzak yaşadığını söylemek mümkündür.

9.5.3. Değerlendirme

Ankara ve İzmir'deki LGBTT bireylerin kentten duyduğu rahatsızlıklar incelendiğinde; Ankara'da tüm cinsel yönelim gruplarının öncelikle mekânsal ve sonra sosyo-kültürel rahatsızlıklar duyduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte lezbiyen, gey ve biseksüellerin kentin siyasi görüşünde duyduğu rahatsızlıkları varken transeksüellerin böyle bir rahatsızlığı görülmemiştir. Diğer cinsel yönelim gruplarından farklı olarak transeksüeller demografik olarak kentte emekli ve yaşlı insan sayısının fazlalığı ve LGBTT'lere yönelik

aktivite düzenlenmemesi konularını dile getirmemekte ve yaklaşık %12'lik oranla kentteki mevcut rahatsızlıklardan anlamadığını belirtmektedir. Dolayısıyla transeksüellerin kentsel içerikten uzak yaşadığını söylemek mümkündür.

İzmir'deki LGBTT bireylerin kentten duyduğu rahatsızlıklar incelendiğinde; lezbiyen, gey ve biseksüellerin de Ankara'da olduğu gibi öncelikle mekânsal ve ardından sosyo-kültürel açıdan rahatsızlıkları olduğu görülmektedir. Diğer taraftan transeksüeller öncelikle sosyo-kültürel ve sonra ekonomik ve travestiler öncelikle ekonomik ve ardından sosyo-kültürel açılardan rahatsızlıklar duymaktadır.

9.6. Gereksinimlerin Karşılanmasında Zorlaştırıcı Unsurlar

LGBTT bireylerin Türkiye'de günlük yaşamda ev kiralarken veya satın alırken, kıyafet ve yiyecek satın alırken vb. karşılaştıkları pek çok sorun bulunmaktadır. Aslında bu sorunlar sadece LGBTT'lerin değil, Türkiye'de bekâr, dul, öğrenci, yalnız yaşayan kadın veya erkek gibi "aile" nitelendirmesi altında olmayan pek çok kişinin sorunudur

Ankara ve İzmir'deki LGBTT bireylere hangi gereksinimlerini karşılarken hangi zorlaştırıcı unsurlarla karşılaştıkları sorulmuştur. Bu sayede, LGBTT bireylerin sorunları üzerinden yapılabileceklerin saptanması; yaşadıkları sorunlardan hangilerinin cinsel yönelimlerini gizlemek zorunda kalmalarına neden olduğu ve sorunlardan mekânsal olanların belirlenerek çözüm önerilerinde bulunması amaçlanmıştır. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

9.6.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin gereksinimlerindeki zorlaştırıcı unsurların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 151. Ankara'daki Lezbiyenlerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Eşcinsel Mekânların Olmaması	0	0	0	4	4
Eşcinsel Olmak	0	3	2	8	13
Medeni Durum	13	6	4	0	23
Fazla Para Ödemek	4	4	2	0	10
Kimliği Gizlemek	0	0	0	1	1
Toplam	17	13	8	13	51

Ankara'daki lezbiyenler eşcinsel mekânların olmamasını ve kimliklerini gizlemek zorunda kalmayı sosyalleşirken zorlaştırıcı unsur olarak görmektedirler. Hatta lezbiyenler için sosyalleşirken zorlaştırıcı en büyük unsur eşcinsel olmaktır. Lezbiyen oldukları için ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken fazla para ödemek zorunda kalan lezbiyenler, bu gereksinimlerini karşılarken medeni durumlarından ötürü de zorluk yaşamaktadır.

Geyler kimlik gizlemeyi, lezbiyenler gibi zorlaştırıcı bir unsur olarak saymamıştır. Ek olarak sosyalleşirken eşcinsel mekânların olmaması gibi eşcinsel aktivitelerin olmamasını da zorlaştırıcı unsur olarak belirtmişlerdir. Medeni durum geyler için ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken zorlaştırıcı unsur olmakta, geyler bu gereksinimlerinde fazla para ödemektedir.

Tablo 152. Ankara'daki Geylerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Eşcinsel Mekânların Olmaması	0	0	0	9	9
Eşcinsel Aktivitelerin Olmaması	0	0	0	1	1
Eşcinsel Olmak	0	2	0	14	16
Medeni Durum	20	10	3	0	33
Fazla Para Ödemek	10	10	4	0	24
Toplam	30	22	7	24	83

Tablo 153. Ankara'daki Biseksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Eşcinsel Mekânların Olmaması	0	0	0	9	9
Biseksüel Olmak	0	0	0	7	7
Medeni Durum	12	6	2	0	20
Fazla Para Ödemek	10	7	3	0	20
Toplam	22	13	5	16	56

Biseksüeller, eşcinsel mekânların olmaması ve biseksüel olmak nedeniyle sosyalleşirken; medeni durumları nedeniyle ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken zorlandıklarını; kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken fazla para ödediklerini belirtmişlerdir. Eşcinsel aktivitelerin olmaması ve kimlik gizleme biseksüeller için zorlaştırıcı unsur olarak görülmemiştir.

Tablo 154. Ankara'daki Transeksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Eşcinsel Aktivitelerin Olmaması	7	4	5	0	
Trans Olmak	0	0	0	4	
Fazla Para Ödemek	5	5	4	0	
Toplam					

Biseksüellerde olduğu gibi eşcinsel aktivitelerin olmaması ve kimlik gizleme ve bunlara ek olarak eşcinsel mekânların olmaması ve medeni durum da ve kimlik gizleme transeksüeller için zorlaştırıcı unsur olarak görülmemiştir.

9.6.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin gereksinimlerindeki zorlaştırıcı unsurların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 155. İzmir'deki Lezbiyenlerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Medeni Durum	19	0	0	0	19
Fazla Para Ödemek	24	5	2	0	31
Toplam	43	5	2	0	50

İzmir'de lezbiyenler, eşcinsel mekânların ve aktivitelerin olmamasını, eşcinsel olmayı ve kimlik gizlemeyi zorlaştırıcı unsurlar olarak belirtmemişlerdir. Ek olarak lezbiyenler sosyalleşirken karşılaştıkları zorlaştırıcı bir unsurdan da bahsetmemişlerdir. Lezbiyenler, ev kiralarken medeni durumları nedeniyle zorlanmakta ve ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken fazla para ödemektedir.

Tablo 156. İzmir'deki Geylelerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Medeni Durum	11	2	2	0	15
Fazla Para Ödemek	16	4	2	0	22
Toplam	27	6	4	0	37

İzmir'de geyleler de lezbiyenler gibi, eşcinsel mekânların ve aktivitelerin olmamasını, eşcinsel olmayı ve kimlik gizlemeyi zorlaştırıcı unsurlar olarak belirtmemişlerdir. Ek olarak geyleler sosyalleşirken karşılaştıkları zorlaştırıcı bir unsurdan da bahsetmemişlerdir. Lezbiyenler, ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken medeni durumları nedeniyle zorlanmakta ve bu gereksinimleri için fazla para ödemektedir.

Tablo 157. İzmir'deki Biseksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Medeni Durum	16	0	0	0	16
Fazla Para Ödemek	31	12	12	0	55
Toplam	47	12	12	0	71

İzmir’de biseksüeller de lezbiyenler ve geyler gibi, eşcinsel mekânların ve aktivitelerin olmamasını, eşcinsel olmayı ve kimlik gizlemeyi zorlaştırıcı unsurlar olarak belirtmemişlerdir. Ek olarak biseksüeller de sosyalleşirken karşılaştıkları zorlaştırıcı bir unsurdan da bahsetmemişlerdir. Biseksüeller, ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken medeni durumları nedeniyle zorlanmakta ve bu gereksinimleri için fazla para ödemektedir.

Tablo 158. İzmir’deki Transeksüellerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler				Toplam
	Ev Kiralama	Kıyafet ve Aksesuar Alma	Yiyecek ve İçecek Alma	Sosyalleşmek	
Medeni Durum	30	0	12	0	42
Fazla Para Ödemek	21	6	4	1	32
Toplam	51	6	16	1	74

İzmir’de transeksüeller de lezbiyenler, geyler ve biseksüeller gibi, eşcinsel mekânların ve aktivitelerin olmamasını, eşcinsel olmayı ve kimlik gizlemeyi zorlaştırıcı unsurlar olarak belirtmemişlerdir. Transeksüeller, ev kiralarken, kıyafet ve aksesuar ve yiyecek ve içecek alırken ve sosyalleşirken medeni durumları nedeniyle zorlanmakta ve bu gereksinimleri için fazla para ödemektedir.

Tablo 159. İzmir’deki Travestilerin Gereksinimlerinde Karşılaştıkları Zorlaştırıcı Unsurlar

Zorlaştırıcı Unsurlar	Gereksinimler		Toplam
	Ev Kiralama	Yiyecek ve İçecek Alma	
Medeni Durum	22	8	30
Fazla Para Ödemek	18	3	21
Toplam	40	11	51

İzmir’de travestiler de lezbiyenler, geyler, biseksüeller ve transeksüeller gibi, eşcinsel mekânların ve aktivitelerin olmamasını, eşcinsel olmayı ve kimlik gizlemeyi zorlaştırıcı unsurlar olarak belirtmemişlerdir. Ek olarak travestiler transeksüeller, lezbiyenler, geyler ve biseksüeller gibi sosyalleşirken ve bunun yanı sıra kıyafet ve aksesuar alırken karşılaştıkları zorlaştırıcı bir unsurdan da bahsetmemişlerdir. Travestiler ev kiralarken

ve yiyecek ve içecek alırken medeni durumları nedeniyle zorlanmakta ve bu gereksinimleri için fazla para ödemektedir.

9.6.3. Değerlendirme

LGBTT bireylerin Türkiye’de günlük yaşamda ev kiralarken veya satın alırken, kıyafet ve yiyecek satın alırken vb. karşılaştıkları pek çok sorun bulunmaktadır. Aslında bu sorunlar sadece LGBTT’lerin değil, Türkiye’de bekâr, dul, öğrenci, yalnız yaşayan kadın veya erkek gibi “aile” nitelendirilmesi altında olmayan pek çok kişinin sorunudur. Çünkü heteronormatif yapı ve gelenekler alt ölçekten üst ölçeğe yapıda, sokakta ve mahallede düzenin ancak “normal aileler” ile kurulacağını zannettirmiştir. Ancak bu sanılanda LGBTT bireyler ötekileştirilen kimlikleriyle daha da zorlanmaktadır. Örneğin, yapılan bir çalışma kuzey Dakota’nın kırsal kesimlerinde gey erkeklerin ve lezbiyenlerin karşılaştıkları zorlukları açıklamış, insanlardan negatif tepki alma korkusu olmadan kendi kimliklerini özgürce ifade etmek isteyen bir toplum bulmuştur (Bkz. 193).

Bu dezavantajlar, lezbiyen ve geylerin yerleşim dağılımını etkileyebilir. Öncelikle, özellikle gey ve lezbiyenlere karşı negatif ayrımcılık gösteren ev sahipleri nedeniyle, bu bireylerin istedikleri evleri bulmaları zorlaşmaktadır. Ayrıca, toplum genelinin gösterdiği düşmanlık, gey ve lezbiyenleri bir arada yaşamaya sevk edebilir. Böylece daha güvenli ve hoşgörülü bir ortam yaratabilirler (1; 49; 198). Fischer’in (1984 [1976]). Alt kültür teorisine göre, kentlerin büyüklüğü farklı alt kültürlerin gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır. Cinsel yönelim gibi aynı karakteristikleri paylaşan alt kültürler kendileri için uygun alanlar oluşturabilirler. Lezbiyen ve gey erkeklerin yaşadıkları bu eşitsizlik kendilerine ait toplulukları geliştirmek için onları yüreklendirebilir. Böylece yalnızca kendilerinin ikamet ettiği hatta kendi aktivite olanaklarını oluşturdukları fiziksel bir alan yaratabilirler (147: 134).

Gey erkeklerin yoğun olduğu bölgelerde kiralık evlerin az olması, bireylerin ev sahibi engelene takıldığını gösterir (örneğin, 2; 11; 20; 69; 147). Geleneksel aile evlerinin (çocuklu aileler gibi) yoğun olduğu semtlerde gey çift konsantrasyonu daha düşüktür. Ayrıca, gey ve lezbiyen konut modelleri birbirinden farklı olmasına rağmen, gey

konsantrasyonunun lezbiyenlerin yoğun olduğu bölgelerde yüksek olması hoşgörünün bir göstergesi olarak gösterilebilir (147: 147).

Trans bireylerin sayısı, lezbiyen ve geylerden az olduğu için kalıcı alan yaratmakta zorlanırlar. Bilgisayar kullanımının artmasıyla çevrimiçi topluluklar oluşturulması, sanal sohbet odaları, web siteleri ve gittikçe çoğalan e-posta sunucuları bu bireylere siber alanlar yaratmıştır. Böylece, bilgi paylaşımı, hayat hikâyelerinin anlatılması ve çevrimiçi organizasyonların düzenlenmesi günlük hayatlarının önemli parçaları olmuştur (91: 67).

9.7. Günlük Hayatta ve İş Hayatında Karşılaşılan Zorluklara Karşı LGBTT Bireylerin Önerileri

Kentin mevcut halinden duyulan rahatsızlıklar sorusu, kent ölçeğinden çıkarılarak günlük hayatta ve iş hayatında LGBTT bireyler için neler yapılabilir şeklinde sorulduğunda bölüm 8.1’de verilen fizik mekana yönelik yanıtlara ek yapıldığı gibi yasal ve yönetsel duruma ilişkin yeni cevaplar ve tekrarları gözlenmiştir. Bireyler birden fazla öneride bulunabileceklerinden cevap sayıları yapılan anket sayısından farklıdır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

9.7.1. Ankara

Eşcinsellere yönelik mekanlar yapılmalı (%21), kamusal alanda tuvaletler yalnızca kadın ve erkek için olmamalı (%7), lezbiyen mekânları üretilmeli (%7), mekân kullanımları herkes için olmalı (%3), mekânlar heteroseksüel olmaktan çıkarılmalı (%2), mekânların gey dostu olduğunu gösteren işaretler (gökkuşuğu renkli bayrak vb) olmalı (%2) gibi fizik mekanda uygulanabilecek cevaplar alınmıştır. Bunların yanı sıra mevzuat ve toplum bilinciyle ilişkili cevaplar da bulunmaktadır. İnsanlar birbirinin cinsel yaşamına karışmamalı (%15), LGBTT ayrımcılığı yapılmamalı (%13), aileler bilinçli olmalı (%7), kanunlar LGBTT üyelerini tanımalı (%5), taciz olmamalı (%5), kadınlar önemsenmeli (%3), zihniyetin heteroseksüelliğinden kurtulunmalı (%3), insanlar cinsiyetsiz düşünmeyi öğrenmeli (%2), LGBTT’leri kapsayan sosyal projeler üretilmeli (%3), eşcinsellere pozitif ayrımcılık yapılmalı (%2), sadece insan olmak unutulmamalı (%2) bu kapsamda alınan

yanıtlardır. Kadınlar önemsenmeli ve lezbiyen mekânları üretilmeli önerileri yalnızca lezbiyen ve biseksüellerden gelmiştir.

Tablo 160. Ankara'daki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin Günlük Hayatta Yapılabilecekler

Günlük Hayatta Neler Yapılmalı	Cinsel Yönelim				
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Toplam
Eşcinsellere Yönelik Mekanlar Yapılmalı	2	6	3	2	13
İnsanlar Birbirinin Cinsel Yaşamına Karışmamalı	1	6	2	0	9
LGBTT Ayrımcılığı Yapılmamalı	1	4	2	1	8
Aileler Bilinçli Olmalı	1	2	1	0	4
Kamusal Alanlarda Tuvaletler Yalnızca Kadın ve Erkek İçin Olmamalı	0	3	1	0	4
Lezbiyen Mekanları Üretilmeli	2	0	2	0	4
Kanunlar LGBTT Üyelerini Tanınmalı	2	1	0	0	3
Taciz Olmamalı	1	1	0	1	3
Kadınlar Önemsenmeli	1	0	1	0	2
LGBTT'leri Kapsayan Sosyal Projeler Üretilmeli	0	2	0	0	2
Mekan Kullanımları Herkes İçin Olmalı	1	1	0	0	2
Eşcinsellere Pozitif Ayrımcılık Yapılmalı	0	0	1	0	1
İnsanlar Cinsiyetsiz Düşünmeyi Öğrenmeli	1	0	0	0	1
Mekanlar Heteroseksüel Olmaktan Çıkarılmalı	0	0	1	0	1
Mekânların Gey Dostu Olduğunu Gösteren İşaretler (Gökkuşaklı Renkli Bayrak vb.) Olmalı	1	0	0	0	1
Sadece İnsan Olmak Unutulmamalı	1	0	0	0	1
Zihniyetin Heteroseksüelliğinden Kurtulunmalı	0	2	0	0	2
Toplam	15	28	14	4	61

Tüm cinsel yönelim gruplarında eşcinsellere yönelik mekânlar yapılmalı önerisi en yüksek oranlara sahiptir. Aşağıda görüleceği gibi, Ankara'daki transeksüeller İzmir'deki

transeksüel ve travestilerden farklı olarak sadece trans bireylere yönelik önerilerde değil tüm LGBTT bireylere yönelik önerilerde bulunmuştur.

Tablo 161. Ankara'daki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin İş Hayatında Yapılabilecekler

İş Hayatında Neler Yapılmalı	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
LGBTT İçin İş Kanunu Oluşturulmalı	9	10	9	0	28
LGBTT Ayrımcılığı Yapılmamalı	3	8	1	1	13
Kamusal Alanlarda Tuvaletler Yalnızca Kadın ve Erkek İçin Olmamalı	0	1	1	0	2
LGBTT'leri Kapsayan Sosyal Projeler Üretilmeli	0	2	0	0	2
Taciz Olmamalı	1	0	0	1	2
Translar Tüm Meslek Gruplarında Çalışabilmeli	0	0	0	2	2
Zihniyetin Heteroseksüelliğinden Kurtulunmalı	0	2	0	0	2
Çalışma Mekanları Eşcinsellik Düşünülerek Üretilmeli	0	1	0	0	1
Mekanlar Heteroseksüel Olmaktan Çıkarılmalı	0	0	1	0	1
Sadece İnsan Olmak Unutulmamalı	1	0	0	0	1
Toplam	14	24	12	4	54

Tablodan da görüldüğü gibi bireyler iş hayatı için daha çok LGBTT için iş kanunu oluşturulmasını (%52) ve LGBTT ayrımcılığı yapılmamasını (%24) önermektedir. Bu günlük hayatta olduğu gibi iş hayatında da tanınmak/kabul edilmek istediklerini göstermektedir. Bu kabullenilmenin dışında kamusal alanlarda tuvaletler yalnızca kadın ve erkek için olmamalı (%4), çalışma mekânları eşcinsellik düşünülerek üretilmeli (%2) ve mekânlar heteroseksüel olmaktan çıkarılmalı (%2) gibi doğrudan fizik mekâna yönelik önerilerde de bulunmuşlardır. Aşağıda görüleceği gibi İzmir'deki trans bireylerin translar tüm meslek gruplarında çalışabilmeli önerisi Ankara'daki transeksüeller tarafından da verilmiştir.

9.7.2. İzmir

Tablo 162. İzmir'deki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin Günlük Hayatta Yapılabilecekler

Günlük Hayatta Neler Yapılmalı	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Translar Tüm Meslek Gruplarında Çalışabilmeli	0	0	0	0	1	1
Trans Seks İşçilerinin Hakları Devlet Tarafından Güvence Altına Alınmalı	0	0	0	0	1	1
Transların Tümü Seks İşçisi Olarak Görülmemeli	0	0	0	1	0	1
Eşcinsellerin de Var Olduğunu ve Bunun Normal Olduğunu Pekiştirmek İçin Film Afişleri Asılmalı	0	1	0	0	0	1
LGBTT'ler Sokakta Sevgiliyle Dolaşabilmeli	0	1	0	0	0	1
LGBTT'ler İçin Eğitim Olanakları Artırılmalı	0	1	0	0	0	1
Eşcinsellere Evlilik Hakkı Tanınmalı	1	0	0	0	0	1
Eşcinsel Aktiviteler Düzenlenmeli	0	1	0	1	0	2
Mekânların Gey Dostu Olduğunu Gösteren İşaretler (Gökkuşluğu Renkli Bayrak vb.) Olmalı	1	0	0	1	0	2
Trans Cinayetleri Aydınlatılmalı/Engellenmeli	0	0	0	1	2	3
LGBTT'ler Ölçülü Yaşamalı	2	0	2	0	0	4
Polis Baskı ve Şiddeti Olmamalı	0	0	0	4	0	4
Kanunlar LGBTT Bireyleri Tanınmalı	0	4	0	0	0	4
Hiçbirşey Yapılamaz	1	0	5	0	1	7
Kamusal Alanlarda Tuvaletler Yalnızca Kadın ve Erkek İçin Olmamalı	5	0	0	0	2	7
Aileler Bilinçli Olmalı	2	3	8	0	0	13
İnsanlar Birbirinin Cinsel Yaşamına Karışmamalı	2	3	3	4	2	14
Eşcinsellere Yönelik Mekanlar Yapılmalı	3	6	6	1	1	17
Bilmiyorum	6	8	5	1	1	21
LGBTT Ayrımcılığı Yapılmamalı	17	12	11	16	7	63
Toplam	39	40	40	30	18	168

İzmir'deki LGBTT bireylerden günlük hayatta kendileri için neler yapılabileceği konusunda, eşcinsellere yönelik mekânlar yapılmalı (%10), kamusal alanda tuvaletler

yalnızca kadın ve erkek için olmamalı (%4), mekânların gey dostu olduğunu gösteren işaretler (gökkuşağı renkli bayrak vb) olmalı (%1), eşcinsellerin de var olduğunu ve bunun normal olduğunu pekiştirmek için film afişleri asılmalı (%1) gibi fizik mekânda uygulanabilecek cevaplar alınmıştır. Bunların yanı sıra mevzuat ve toplum bilinciyle ilişkili cevaplar da bulunmaktadır. Yalnızca trans bireylerin doğrudan kendileri ile ilgili söyledikleri öneriler bu kapsamdadır. Transeksüellerin %3'ü transların tümü seks işçisi olarak görülmemeli; %3'ü trans cinayetleri aydınlatılmalı/engellenmeli derken travestilerin %6'sı translar tüm meslek gruplarında çalışabilmeli; %6'sı trans seks işçilerinin hakları devlet tarafından güvence altına alınmalı; %11'i trans cinayetleri aydınlatılmalı/engellenmeli demektedir. Ailelerin bilinçli olması konusunu transeksüellerin ve travestilerin önermemiş olması şaşırtıcıdır. Bu, transların ailelerin bilinçli olmasının imkânsız gördüklerini de düşündürülebilir.

Tüm cinsel yönelim gruplarında LGBTT ayrımcılığı yapılmaması en yüksek oranlara sahiptir. LGBTT bireylere yönelik bir eleştiri toplamın %2'si, lezbiyen ve biseksüellerin %5'i ile LGBTT bireylerin ölçülü yaşaması gerektiğine yönelik yalnızca lezbiyen ve biseksüellerden gelmiştir.

Tablo 163. İzmir'deki LGBTT Bireylere Göre Kendileri İçin İş Hayatında Yapılabilecekler

İş Hayatında Neler Yapılmalı	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
LGBTT Örgütlenmeleri Olmalı	1	0	0	0	0	1
Mekânların Gey Dostu Olduğunu Gösteren İşaretler (Gökkuşağı Renkli Bayrak vb.) Olmalı	1	0	0	1	0	2
İnsanlar Hoşgörülü Olmalı	0	2	3	0	0	5
Hiçbirşey Yapılamaz	0	0	5	0	1	6
Trans Seks İşçilerinin Hakları Devlet Tarafından Güvence Altına Alınmalı	0	0	0	5	2	7
Translar Tüm Meslek Gruplarında Çalışabilmeli	0	2	0	7	4	13
Bilmiyorum	7	8	7	2	1	25
LGBTT İçin İş Kanunu Oluşturulmalı	4	14	10	7	2	37
LGBTT Ayrımcılığı Yapılmamalı	19	11	11	9	5	55
Toplam	32	37	36	31	15	151

İş hayatında neler yapılabileceği konusunda bireylerin %1'i LGBTT örgütlenmeleri olmalı; %1'i mekânların gey dostu olduğunu gösteren işaretler (gökkuşağı renkli bayrak vb) olmalı; %3'ü insanlar hoşgörülü olmalı; %5'i trans seks işçilerinin hakları devlet tarafından güvence altına alınmalı; %8'i translar tüm meslek gruplarında çalışabilmeli; %25'i LGBTT için iş kanunu oluşturulmalı; %36'sı LGBTT ayrımcılığı yapılmamalı derken %4'ü hiçbir şey yapılamayacağını ve %8'i bu konuda bilgisi olmadığını belirtmiştir.

Trans seks işçilerinin haklarının devlet tarafından güvence altına alınması önerisi yine sadece trans bireylerden; Transların tüm meslek gruplarında çalışabilmesi önerisi ise gey ve translardan gelmiştir. LGBTT için iş kanunu çıkarılması tüm cinsel yönelim gruplarında öncelikli istek olup sırasıyla gey (%38), biseksüel (%28), transeksüel (%23), travesti (13) ve lezbiyen (%13) sıralamasında gözlenmektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %3'ü LGBTT örgütlenmeleri olmalı; %3'ü mekânların gey dostu olduğunu gösteren işaretler (gökkuşağı renkli bayrak vb) olmalı; %13'ü LGBTT için iş kanunu oluşturulmalı; %59'u LGBTT ayrımcılığı yapılmamalı derken %22'si bu konuda bilgisi olmadığını belirtmiştir.

9.8. Kamu Kurumlarının Özelleştirilmesi Hakkındaki Düşünceler

LGBTT bireylere kamu kurumlarının özelleştirilmesi hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Bu soru ile kullanım alanlarının kamudan veya özelden yürütülmesinin hayatlarını nasıl etkilediği ve sonuçta hizmeti satın almanın kendilerine etkisi öğrenilmeye çalışılmıştır. Bir başka deyişle kendilerini nerelerde daha rahat/özgür hissettikleri yerler için fikir edinilmesi amaçlanmıştır. Bireyler birden fazla düşüncelerini belirtebileceklerinden cevap sayıları anket sayısından farklıdır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

9.8.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin kamu kurumlarının özelleştirilmesi hakkındaki düşünceleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 164. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kamu Kurumlarının Özelleştirilmesi Hakkındaki Düşünceleri

Özelleştirme ile İlgili Düşünce	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Özel Alanlarda Haklarımızı Daha Rahat Kullanıyoruz	1	3	0	1	5
Özel Eğitim/Sağlık Tesisi Gibi Alanlar Artıkça Biz de Özgürleşiyoruz	1	6	4	0	11
Özel Alanlar Artıkça Maddi Açıdan Güçsüzleşiyoruz	8	12	6	0	26
Kamu ya da Özel Olması Fark Etmiyor	8	11	3	5	27
Toplam	18	32	13	6	69

Tabloda da görüldüğü gibi bireylerin %39'u kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %38'i özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %16'sı özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini ve %8'i özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını belirtmişlerdir. Bir başka deyişle bireyleri %24'ü hizmeti satın almanın hayatlarını kolaylaştırdığını düşünmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %44'ü kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %44'ü özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %6'sı özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini ve %6'sı özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını; geylerin %34'ü kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %38'i özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %19'u özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini ve %9'u özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını; biseksüellerin %23'ü kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %46'sı özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %31'i özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini ve transeksüellerin %83'ü kamu ya da özel olmasının fark etmediğini ve %17'si özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını belirtmişlerdir.

Görüldüğü gibi kamu ya da özel alanda kendilerini en rahat hissetmeyen grup transeksüellerdir. Aynı kapsamdaki sıralama lezbiyen, gey ve biseksüel olarak ortaya çıkmaktadır.

9.8.2. İzmir

İzmir'deki LGTT bireylerin kamu kurumlarının özelleştirilmesi hakkındaki düşünceleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 165. İzmir'deki LGTT Bireylerin Kamu Kurumlarının Özelleştirilmesi Hakkındaki Düşünceleri

Özelleştirme ile İlgili Düşünce	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
İş Güvenliği Tehlikeye Giriyor	1	0	1	0	0	2
Özel Eğitim/Sağlık Tesisi Gibi Alanlar Arttıkça Biz de Özgürleşiyoruz	0	7	1	1	0	9
Özel Alanlarda Haklarımızı Daha Rahat Kullanıyoruz	5	6	10	9	2	32
Özel Alanlar Arttıkça Maddi Açıdan Güçsüzleşiyoruz	14	7	10	2	4	37
Kamu ya da Özel Olması Fark Etmiyor	15	17	21	16	9	78
Toplam	35	37	43	28	15	158

Tabloda da görüldüğü gibi bireylerin %49'u kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %23'ü özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %20'si özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını %6'sı özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini ve yaklaşık %1'i özel alanların artması ile iş güvenliklerinin tehlikeye girdiğini belirtmişlerdir. Bir başka deyişle bireyleri %43'ü hizmeti satın almanın hayatlarını kolaylaştırdığını düşünmektedir.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %43'ü kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %40'ı özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %14'ü özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını ve %3'ü özel alanların artması ile iş güvenliklerinin tehlikeye girdiğini; geylerin %46'sı kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %19'u özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %16'sı özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını %19'u özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini; biseksüellerin %49'u kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %23'ü özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %23'ü özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını; yaklaşık %3'ü özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini ve yaklaşık %3'ü özel alanların artması ile iş

güvenliklerinin tehlikeye girdiğini; transeksüellerin %57'si kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %7'si özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini; %32'si özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını; %4'ü özel alanların artması ile hizmet alımlarında özgürleştiklerini; travestilerin %60'ı kamu ya da özel olmasının fark etmediğini; %27'si özel alanların artması ile maddi açıdan güçsüzleştiklerini ve %13'ü özel alanlarda haklarını daha rahat kullandıklarını belirtmişlerdir.

Görüldüğü gibi kamu ya da özel alanda kendilerini en rahat hissetmeyen gruplar transeksüeller ve travestilerdir. Aynı kapsamdaki sıralama biseksüel, gey ve lezbiyen olarak ortaya çıkmaktadır.

9.9. Benimsenen Din ve İbadet Alanları

LGBTT bireylere benimsedikleri din ve ibadet ettikleri yer sorulmuştur. Bu sayede dinle ilişkileri ve ibadet ediyorsa nereleri ve neden tercih ettikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

9.9.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin benimsedikleri din konusunda verdikleri cevaplar aşağıdaki tabloda cinsel yönelime göre sunulmuştur.

Tablo 166. Ankara'da Cinsel Yönelime Göre Benimsenen Din

Benimsenen Din	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Hıristiyanlık	1	0	0	0	1
Agnostisizm	1	1	0	0	2
Deizm	2	0	0	0	2
İslam	4	17	4	2	27
Yok	9	12	10	5	36
Toplam	17	30	14	7	68

Görüldüğü gibi sonuçlar, yapılan bir çalışmayla (Bkz. 34) çalışmasıyla çatışmamaktadır. Bireylerin %53'ü bir dini benimsemediğini; %6'sı kutsal dinlerden

olmamasının yanı sıra bir yaşama şeklini ifade eden Agnostisizm ve Deizm'i benimsediğini belirtmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde biseksüellerin %71'i, transeksüellerin %71'i, lezbiyenlerin %53'ü ve geylerin %40'ı bir dini benimsememektedir.

Diğer taraftan İzmir'de Alevi LGBTT yokken Ankara'da İslam Dinini benimseyen lezbiyenlerin %25'i, geylerin %12'si ve transeksüellerin %50'si Alevidir.

Ankara'daki LGBTT bireylerin ibadet ettikleri yerler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 167. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İbadet Ettikleri Yerler

İbadet Yeri	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Kilise	1	0	0	0	1
Yurt	0	0	1	0	1
Zihin	0	1	0	0	1
Cemevi	1	1	0	1	3
Cami	1	8	1	0	10
Ev	2	8	0	1	11
Toplam	5	18	2	2	27

Bireylerin %40'ı evde; %37'si camide; %11'i cemevinde; %4'ü yurtda ve %4'ü kilisede ibadet etmektedir. Bireylerin %4'ü zihninde ibadet ettiğini belirtmiştir. Yurdun da bir tür barınma alanı olduğu düşünülürse evle aynı kapsamda değerlendirilerek evde ibadet edenlerin oranının %44 olduğunu söylemek mümkündür. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %40'ının evde, %20'sinin camide, %20'sinin cemevinde ve %20'sinin kilisede; geylerin %44'ünün evde, %44'ünün camide, %6'sının cemevinde ve %6'sının zihninde; biseksüellerin %50'sinin camide ve %50'sinin evde (yurt) ve transeksüellerin %50'sinin evde ve %50'sinin cemevinde ibadet ettiği görülmektedir.

9.9.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin benimsedikleri din konusunda verdikleri cevaplar aşağıdaki tabloda cinsel yönelime göre sunulmuştur.

Tablo 168. İzmir’de Cinsel Yönelime Göre Benimsenen Din

Benimsenen Din	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Agnostisizm	0	0	1	0	0	1
Deizm	1	0	0	0	0	1
Yahudi	0	1	0	0	0	1
Hıristiyanlık	0	2	3	0	0	5
İslam	7	12	12	14	4	49
Yok	28	23	22	14	11	98
Toplam	36	38	38	28	15	155

Görüldüğü gibi sonuçlar, Ankara’da olduğu gibi İzmir’de de (Bkz. 34) çalışmasıyla çatışmamaktadır. Bireylerin %63’ü bir dini benimsemediğini; %2’si kutsal dinlerden olmamasının yanı sıra bir yaşama şeklini ifade eden Agnostisizm ve Deizm’i benimsediğini belirtmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %78’i, travestilerin %74’ü, geylerin %61’i, biseksüellerin %58’i, transeksüellerin %50’si bir dini benimsememektedir.

Bireylerin ibadet ettikleri yerin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 169. İzmir’deki LGBBT Bireylerin İbadet Ettikleri Yerler

İbadet Yeri	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Sinagog	0	1	0	0	0	1
Kilise	1	1	4	0	0	6
Cami	3	9	8	1	0	21
Ev	5	1	5	12	4	27
Toplam	9	12	17	13	4	55

Bireylerin %49’u evde; %38’i camide; %11’i kilisede ve %2’si sinagogda ibadet etmektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %56’sının evde, %33’ünün camide, %11’inin kilisede; geylerin %75’inin camide, yaklaşık %8’inin evde, yaklaşık %8’inin kilisede ve yaklaşık %8’inin sinagogda; biseksüellerin %47’sinin camide, %29’unun evde ve %23’ünün kilisede; transeksüellerin %92’sinin evde ve %8’inin camide ve travestilerin tamamının evde ibadet ettiği görülmektedir.

Ankara'daki yurtta, cemevinde ve zihinde yapılan ibadet İzmir'de görülmemiştir. Diğer taraftan İzmir'deki LGBTT bireyler arasında Yahudilik varken Ankara'da yoktur.

9.9.3. Değerlendirme

Türkiye mevcut sosyal yapısının gelenekselleşmiş durumlarının yanı sıra İslamiyet'in de büyük etkisiyle LGBTT bireyleri dışlamaktadır. Konu LGBTT olunca ülke lâik olmasına karşın, dini devlet işine karıştırarak bu vatandaşlarını görmezden gelmektedir. Özellikle son dönem hükümet politikasında yukarıda da değinildiği gibi bu durumun görünürlüğü artmıştır.

Bu metin, İslam diniyle eşcinsellik arası ilişkiye odaklı değildir. Ancak, metin LGBTT bireylerin dine yaklaşımını dinin bu bireylere yaklaşımının esas olduğunu görmezden gelmemektedir. Pek çok araştırmacı (Bkz. 98; 264; 280: 45; 315:129-130), hemcinsler arası ilişkilerin İslâm tarafından günahların en kötüsü olarak görüldüğünü çünkü bu gibi eylemlerde bulunanların, Allah'ın isteğine hakaret etmiş olduğunu; böylece, İslâm'ın suçluların ölümle cezalandırılmasını tavsiye ettiğini iddia etmektedir. Bunu destekleyen bir çalışma (Bkz. 149: 241), giderek artan bir grup bilinciyle Hollanda'da Türkiye ve Fas kökenli genç erkek ve kadınların İslam'ı yeniden keşfetmeye, dini yükümlülükleri yerine getirmeye ve eşcinsellere saldırmaya meyilli hale geldiklerini anlatmıştır.

İslamiyet'in eşcinselliğe bakışının açıklanmasına ilişkin Türkiye'nin dinle ilişkili resmi kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yetersiz kalması, toplumsal ilişkileri belirleyici güç olan dini, LGBTT'ler ve vatandaşlar arasında tutulan bir mesafeye dönüştürmüştür

Bir çalışmaya göre (Bkz. 34) göre Batı uluslarındaki pek çok cinsel azınlık, kimlik politikasına dayalı toplumsal hareketler geliştirirken, Türkiyeli cinsel azınlıklar neredeyse görünemiyor durumdadır. Türkiye'deki cinsel azınlıklar üzerine araştırmalar da neredeyse aynı oranda gelişmemiştir. Bu durum kısmen, özellikle İslâm kültürü pratikleri ve geleneksel cinsiyet rolleri gibi Türkiye'de sağlam temellere oturmuş belli kültürel pratiklerin sonucudur. Çalışmada (Bkz. 34) çalışmasında, erkeklerle cinsel ilişkiye giren Türkiyeli yirmi erkeğin deneyimlerini ve Türkiye'de baskın din olan İslâm'a bağlılıklarını

nasıl gördüklerini ortaya koymuştur. Görüşmeler sırasında, araştırma örneklemine dâhil olan tüm erkeklerin içinden, İslâmî geleneklere uyan (ya da geçmişte uyumuş olan)lardan on bir (11) tanesi ya zamanla dine inancını yitirdiğini ya da hayatını karmaşıklaştıracağı için dini görmezden geldiğini belirtmiştir. Ayrıca üç katılımcı, dinin hiçbir zaman kaygı unsuru olmadığını, çünkü zaten dinin fazla vurgulanmadığı bir ortamda büyüdüğünü ifade etmiştir. Katılımcılarda gözlenen ortak nokta, İslamiyet'e sonsuz bağlı olanların da dini reddedenlerin de eşcinsel pratiklerini devam ettirmeleridir. Bu erkeklerin çoğu için, cinsellikleriyle dinî buyruklar arasındaki çelişki içinden çıkılmaz olduğundan 'gay camiası'na katılırken dinî inançlarından vazgeçme eğilimine girmişlerdir.

Ankara ve İzmir örneklerinde görüldüğü gibi LGBTT bireylerin büyük bir kısmı herhangi bir dini benimsememekte ve ibadet edecekse yer olarak çoğunlukla evlerini seçmektedir.

Bir çalışma (Bkz. 12: 619), LGBT'nin kiliseye girmesine tamamen karşı olan bir kilise liderinin papaz idaresindeki tutucu bir bölgede olay incelemesi yapmış ve Güney Amerika'daki eşcinselliğe karşı olan muhafazakar Piskoposluk rahip cemaatinin karşı olmalarına rağmen LGBT bir tane bile kişi tanımadıklarını, onlarla temastan uzak durdukları ortaya çıkarmıştır.

9.10. LGBTT Bireylere Yönelik Şiddet Biçimleri ve Yerleri

Kentle kurulan ilişkide şiddetin yerini belirlemek için anket yapılan bireylere cinsel yönelimlerinden dolayı şiddet görüp görmedikleri sorulmuştur. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

9.10.1. Ankara

Ankara'daki bireylere şiddet görüp görmedikleri sorulduğunda alınan yanıtların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 170. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Şiddet Görme Durumu

Şiddet Görme	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Hayır	5	8	7	2	22
Evet	12	22	7	5	46
Toplam	17	30	14	7	68

Görüldüğü gibi LGBTT bireylerin %67'si en az bir kere şiddet görmüştür. Durum cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %71'i; geylerin %73'ü; biseksüellerin %50'si ve transeksüellerin %71'i en az bir kere şiddet görmüştür. Şiddetle ilgili çalışmalara paralel durum Ankara için de geçerli olup transeksüeller en çok şiddet görenlerden olmuştur. Şiddet görme biçimi ve nerde gördüğü bilgisi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Cevap sayısının anket sayısından fazla olmasından da anlaşıldığı gibi, birden fazla şiddet türü veya aynı şiddet türünü farklı yerlerde yaşayanlar bulunmaktadır. Toplam şiddetin %18'i fiziksel şiddet; %42'si alay, aşağılama, küfür; %9'u tehdit, şantaj; %18'i cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimi; %8'i hizmet vermeyi reddetme, zorluk çıkarma ve %5'i kovma, ilişkiyi tamamen kesme olarak görülmüştür.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde en çok fiziksel şiddet görenler gey (%41) ve transeksüellerdir (%24). Bu, erkek olmak gerektiği konusunda toplumun bir mesajı olarak düşünülebilir. Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde ise fiziksel şiddeti evde görenler daha çok gey (%57), lezbiyen (%29) ve biseksüel (%14); işyerinde görenlerin tamamı transeksüel; kurumda görenlerin tamamı gey; sokakta görenler transeksüel (%43), gey (%29), lezbiyen (%14) ve biseksüeldir (%14).

Alay, aşağılama ve küfüre en çok maruz kalanlar geyler (%49), biseksüeller (%24) ve lezbiyenlerdir (%20). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde alay, aşağılama ve küfürü evde görenler lezbiyen (%57) ve biseksüel (%43); işyerinde görenler daha çok gey (%40) ve biseksüel (%40), kurumda görenler daha çok gey (%62) ve sokakta görenler daha çok gey (%38) ve lezbiyenlerdir (%31).

Tablo 171. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Gördüğü Şiddet Biçimine Göre Şiddet Gördüğü Yer ve Sayısının Cinsel Yönelime Dağılımı

Şiddet Biçimi	Şiddetin Yeri	Cinsel Yönelim				Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Fiziksel Şiddet	Evde	2	4	1	0	7
	İşyerinde	0	0	0	1	0
	Kurumda	0	3	0	0	3
	Sokakta	1	2	1	3	7
Toplam						17
Alay, Aşağılama, Küfür vb.	Evde	0	4	3	0	7
	İşyerinde	0	2	2	1	5
	Kurumda	3	8	2	0	13
	Sokakta	5	6	3	2	16
Toplam						41
Tehdit, Şantaj	Evde	1	0	0	0	1
	İşyerinde	0	3	0	0	3
	Kurumda	1	2	0	0	3
	Sokakta	0	0	0	2	2
Toplam						9
Cinsel Taciz, Tecavüz veya Tecavüz Girişimi	Evde	1	1	0	0	2
	İşyerinde	0	0	1	0	1
	Kurumda	1	2	1	0	4
	Sokakta	3	2	2	3	10
Toplam						17
Hizmet Vermeyi Reddetme, Zorluk Çıkarma	İşyerinde	0	2	0	0	2
	Kurumda	1	2	0	2	5
	Sokakta	1	0	0	0	1
Toplam						8
Kovma, İlişkiyi Tamamen Kesme	Evde	1	1	0	0	2
	İşyerinde	0	1	0	0	1
	Kurumda	0	1	0	0	1
	Sokakta	1	0	0	0	1
Toplam						5
Genel Toplam						97

Tehdit ve şantajla en çok karşılaşanlar geyler (%56), lezbiyenler (%22) ve transeksüellerdir (%22). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde tehdit ve şantajı evde görenlerin tamamı lezbiyen (%67); işyerinde görenlerin tamamı gey; kurumda görenler daha çok gey (%67) ve lezbiyen (%33); sokakta görenlerin tamamı transeksüeldir.

Cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimiyle en çok karşılaşanlar gey (%29), lezbiyen (%24) ve biseksüellerdir (%24). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre

incelendiğinde cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimini evde görenler lezbiyen (%50) ve gey (%50); işyerinde görenlerin tamamı biseksüel; kurumda görenler gey (%50), lezbiyen (%25) ve biseksüel (%25); sokakta görenler transeksüel (%30), lezbiyen (%30), gey (%20) ve biseksüeldir (%20). Cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimiyle en çok karşılaşanların gey olması ve bu şiddet türünü en çok sokakta yaşamaları şaşırtıcı olmamıştır.

Hizmet vermeyi reddetme ve zorluk çıkarmayla en çok karşılaşanlar gey (%50), lezbiyen (%25) ve transeksüellerdir (%25). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde hizmet vermeyi reddetme, ve zorluk çıkarmayı işyerinde görenlerin tamamı gey; kurumda görenler daha çok gey (%40), transeksüel (%40) ve lezbiyen (%20); sokakta görenlerin tamamı lezbiyendir.

Kovma ve ilişkiyi tamamen kesmeyle en çok geyler (%60) ve lezbiyenler (%40) karşılaşmıştır. Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde kovma, ilişkiyi tamamen kesmeyi evde görenler lezbiyen (%50) ve gey (%50); işyerinde ve kurumda görenlerin tamamı gey ve sokakta görenlerin tamamı lezbiyendir.

Fiziksel Şiddet; Alay, Aşağılama, Küfür; Tehdit, Şantaj; Cinsel Taciz, Tecavüz veya Tecavüz Girişimi; Kovma ve İlişkiyi tamamen kesme şiddet türlerini transeksüellerden hiç biri kurumda görmemiştir. Transeksüeller kurumda sadece, hizmet vermeyi reddetme ve zorluk çıkarma şiddet türünü görmüştür. Transeksüellerin kurumda hiç fiziksel şiddet görmemesinin farklı nedenleri olabilir. Ancak, bu bireylerin kentin kurumsal hizmetlerinden faydalanmamaları ya da bir başkasından yardım alarak yararlanmaları güçlü olasılıktır. Bir başka deyişle, travesti ve transeksüellerin vatandaşlık hizmetinden yararlanmaları kısıtlıdır.

İzmir'deki LGBTT bireylerden hiç biri işyerinde hizmet vermeyi reddetme ve zorluk çıkarma ve kovma, ilişkiyi tamamen kesme şiddet türleriyle karşılaşmazken bu şiddet türlerini Ankara'da geyler yaşamıştır. Ek olarak İzmir'deki LGBTT bireylerden hiç biri işyerinde cinsel taciz veya tecavüz girişimi yaşamazken Ankara'daki biseksüeller bu şiddet türüyle karşılaşmıştır.

9.10.2. İzmir

İzmir'deki bireylere şiddet görüp görmedikleri sorulduğunda alınan yanıtların cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 172. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Şiddet Görme Durumu

Şiddet Görme	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Hayır	18	18	17	1	2	56
Evet	18	20	21	27	13	99
Toplam	36	38	38	28	15	155

Görüldüğü gibi LGBTT bireylerin %64'ü en az bir kere şiddet görmüştür. Durum cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %50'si; geylerin %53'ü; biseksüellerin %55'i; transeksüellerin %96'sı ve travestilerin %87'si en az bir kere şiddet görmüştür. Şiddetle ilgili çalışmalara paralel durum İzmir için de geçerli olup en çok şiddet görenler transeksüeller ve travestiler olmuştur. Şiddet görme biçimi ve nerde gördüğü bilgisi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Cevap sayısının anket sayısından fazla olmasından da anlaşıldığı gibi, birden fazla şiddet türü veya aynı şiddet türünü farklı yerlerde yaşayanlar bulunmaktadır. Toplam şiddetin %35,5'i fiziksel şiddet; %35,5'i alay, aşağılama, küfür; %11'i tehdit, şantaj; %8'i cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimi; %6'sı hizmet vermeyi reddetme, zorluk çıkarma ve %4'ü kovma, ilişkiyi tamamen kesme olarak görülmüştür.

Cinsel yönelime göre incelendiğinde en çok fiziksel şiddet görenler transeksüel (%34), gey (%20) ve travestilerdir (%16). Bu, erkek olmak gerektiği konusunda toplumun bir mesajı olarak düşünülebilir. Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde ise fiziksel şiddeti evde görenler daha çok lezbiyen (%42), biseksüel (%26) ve gey (%21); işyerinde görenlerin tamamı transeksüel; sokakta görenler ise transeksüel (%55) ve travestidir (%36).

Alay, aşağılama ve küfüre en çok maruz kalanlar transeksüeller (%38), travestiler (%18) ve lezbiyenlerdir (%18). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre

incelendiğinde alay, aşağılama ve küfürü evde görenler lezbiyen (%67) ve transeksüel (%33); işyerinde görenler daha çok transeksüel (%60), kurumda görenler daha çok gey (%54) ve sokakta görenler daha çok transeksüel (%46) ve travestilerdir (%26).

Tablo 173. İzmir’deki LBTT Bireylerin Gördüğü Şiddet Biçimine Göre Şiddet Gördüğü Yer ve Sayısının Cinsel Yönetime Dağılımı

Şiddet Biçimi	Şiddetin Yeri	Cinsel Yönelim					Toplam
		Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Fiziksel Şiddet	Evde	8	4	5	2	0	19
	İşyerinde	0	0	0	4	0	4
	Kurumda	1	8	6	0	0	15
	Sokakta	1	2	0	18	12	33
Toplam							71
Alay, Aşağılama, Küfür vb.	Evde	2	0	0	1	0	3
	İşyerinde	1	1	0	3	0	5
	Kurumda	2	7	4	0	0	13
	Sokakta	8	1	5	23	13	50
Toplam							71
Tehdit, Şantaj	Evde	2	0	1	0	0	3
	İşyerinde	0	0	1	2	0	3
	Kurumda	1	2	3	0	0	6
	Sokakta	1	1	2	4	2	10
Toplam							22
Cinsel Taciz, Tecavüz veya Tecavüz Girişimi	Evde	1	0	0	2	2	5
	Kurumda	0	1	0	0	0	1
	Sokakta	0	2	2	3	3	10
Toplam							16
Hizmet Vermeyi Reddetme, Zorluk Çıkarma	Kurumda	0	1	2	2	0	5
	Sokakta	1	1	1	3	1	7
Toplam							12
Kovma, İlişkiyi Tamamen Kesme	Evde	0	0	1	1	0	2
	Kurumda	0	1	0	0	0	1
	Sokakta	1	0	0	3	1	5
Toplam							8
Genel Toplam							200

Tehdit ve şantajla en çok karşılaşanlar biseksüel (%32), transeksüel (%27) ve lezbiyenlerdir (%18). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde tehdit ve şantajı evde görenler daha çok lezbiyen (%67) ve biseksüel (%67); işyerinde görenler transeksüel (%67) ve biseksüel (%33); kurumda görenler daha çok biseksüel (%50) ve gey (%33) ve sokakta görenler daha çok transeksüel (%40) ve travestidir (%20).

Cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimiyle en çok karşılaşanlar transeksüel (%31) ve travestilerdir (%31). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimini evde görenler daha çok transeksüel (%40) ve travesti (%40); kurumda görenlerin tamamı gey; sokakta görenler daha çok transeksüel (%30) ve travestidir (%30). Cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimiyle en çok karşılaşanların transeksüel ve travesti olması ve bu şiddet türünü en çok evde ve sokakta yaşamaları şaşırtıcı olmamıştır.

Hizmet vermeyi reddetme ve zorluk çıkarmayla en çok karşılaşanlar biseksüel (%32) ve transeksüellerdir (%27). Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde hizmet vermeyi reddetme ve zorluk çıkarmayı kurumda görenler daha çok transeksüel (%40) ve biseksüel (%40); sokakta görenler daha çok transeksüellerdir (44).

Kovma ve ilişkiyi tamamen kesmeyle en çok transeksüeller (%50) karşılaşmıştır. Cinsel yönelim ve görüldüğü yerin dağılımına göre incelendiğinde kovma, ilişkiyi tamamen kesmeyi evde görenlerin %50'si biseksüel, %50'si transeksüeller; kurumda görenlerin %100'ü gey; sokakta görenlerin %20'si lezbiyen, %20'si travesti, %60'ı transeksüeldir.

Fiziksel Şiddet; Alay, Aşağılama, Küfür; Tehdit, Şantaj; Cinsel Taciz, Tecavüz veya Tecavüz Girişimi; Kovma ve İlişkiyi tamamen kesme şiddet türlerini transeksüel ve travestilerden hiç biri kurumda görmemiştir. Hizmet vermeyi reddetme ve zorluk çıkarma şiddet türünü de hiçbir travesti bir kurumda yaşamazken bu şiddet türünü görenlerin %17'si ve bu şiddet türünü gören transeksüellerin %40'ı oranında transeksüel görmüştür. Transeksüel ve travestilerin kurumda hiç fiziksel şiddet görmemesinin farklı nedenleri olabilir. Ancak, bu bireylerin kentin kurumsal hizmetlerinden faydalanmamaları ya da bir başkasından yardım alarak yararlanmaları güçlü olasılıktır. Bir başka deyişle, travesti ve transeksüellerin vatandaşlık hizmetinden yararlanmaları kısıtlıdır.

9.10.3. Değerlendirme

Fiziksel ve/veya sözlü hissettirilen bir eylem biçimi olarak şiddet Türkiye'de diğer vatandaşlara oranla LGBTT bireyler açısından farklı bir öneme sahiptir. Çünkü cinsel

yönelim Anayasa’da tanınmadığından LGBTT bireylere uygulanan şiddet yasal karşılığına da bulamamaktadır. Bir başka deyişle, LGBTT bireylere uygulanan şiddetin herhangi bir vatandaşa uygulanan şiddetten farkı yasalarda yer bulamadığından yoruma dayalı hale gelmektedir.

Adli Tıp Kurumunda yapılan bir çalışmada LGBTT bireylerin yüksek oranlarda şiddet gördüğü, bu oranların transeksüel ve travestilerde daha da arttığı saptanmıştır. Oranın transeksüel ve travestilerde daha yüksek olmasının nedeni ise cinsel yönelimlerini gerek görünümüyle yoluyla gerek sözlü olarak toplumda açık olarak belli etmeleri, gerekse de meslek olarak otostopçuluk, konsomatrislik veya fuhuş gibi toplumun onaylamadığı ve şiddete uğrama açısından risk oluşturan meslekleri yapmaları nedeniyle olduğu varsayılmıştır (Ayrıntılar için Bkz. 273: 65). Lambda İstanbul’un Mart 2006’da yaptığı eşcinsel ve biseksüellerin sorunlarını araştıran bir çalışmada da eşcinsel ve biseksüel oldukları anlaşılır korkusuyla doktora gitmeyenler ve sağlık kurumlarında muayene, tetkik ve tedavi hizmetlerinden gerektiği gibi yararlanamayanlar üzerine sonuçlar verilmiştir⁵⁷ (Ayrıntılar için Bkz. 314: 81, 82). Bu konuda yapılan bir çalışmada (Bkz. 58: 623), bir şehrin cinsiyet değiştiren bireyleri yanlış anlama şekli o şehirde hâkim olan cinsiyetlerin düşüncelerine bağlıdır, açıklaması haklılık kazanmaktadır denmektedir. Çalışmanın yazarları, LGBT’ye sonradan eklenen trans kavramının dâhil olma ihtimallerinin altını çizirken, aynı zamanda dışlanma ve ötekileştirme deneyimlerini de içerdiğini belirtmiştir (Bkz. 58: 619).

Çeşitli batılı kaynaklar gösteriyor ki gündelik kamusal alanlar cinselliğin bu normlara göre olması gerektiği beklenen tamamen heteroseksüel bölgelerdir. Örneğin, samimiyet gösterilerinin yalnızca karşıt cinslerdeki partnerlerde olması gerektiği kabullenilmiştir. Tam tersi gey/lezbiyen cinselliği tipik olarak hoş karşılanmayan ve sıklıkla sözselle ya da fiziksel tehdide maruz kalan bir durum haline gelmiştir (185; 188; 294).

Kaos GL, Pembe Hayat LGBTT ve Siyah Pembe Üçgen Dernekleri tarafından gerçekleştirilen araştırmada da LGBTT bireylere o tarihten itibaren son beş yıl içerisinde kamusal alanda cinsel yönelim/cinsiyet kimliği nedeniyle ayrımcılığa maruz kalma konusu incelenmiştir (Ayrıntılar için Bkz. 136: 14, 23-38).

Kaos Gl, Siyah Pembe Üçgen İzmir ve Pembe Hayat Dernekleri'nin 2010 Yılı'nda hazırladıkları LGBTT Nefret Suçları Raporu'nda Türkiye'de 2010 yılında polis kayıtlarına geçen 15 nefret cinayeti ve 9 tecavüz ve saldırı suçu rapor edilmiştir.

Lambda İstanbul LGBTT Dayanışma Derneği'nin İstanbul'da yaşayan trans kadınların sorunlarını içeren kitaplarında 116 trans kadınla yapılan görüşmede hepsinin an az bir kez fiziksel şiddet; alay, aşağılama, hakaret, küfür; cinsel taciz, tecavüz veya tecavüz girişimi; hizmet vermeyi reddetme, zorluk çıkarma; tehdit, şantaj; kovma, ilişkiyi tamamen kesme şiddetiyle karşılaştığı görülmüştür (197: 25-31).

Şiddet ülkenin temel problemlerinden biridir. Ancak, Türkiye'nin cinsel yönelime dayalı şiddeti içeren yasal bir düzenlemesi yoktur⁵⁸. Dolayısıyla Bu kapsamdaki şiddet konusu devletin değil, LGBTT bireylerin sorunu olarak durmaktadır.

Trans bireylerin iş yerlerinin tehlikeli olması düşünüldüğünde (Bkz. 92; 160) ekonomik ayrıcalıkların da işe yaramadığı gözlemlenebilir (311). Gerçekte şiddet ve homofobi temelli şiddet dünyanın pek çok ülkesinde görünmektedir. Örneğin;

- Hollanda'da lezbiyen ve geyler için yasal toleransın artmasına karşın lezbiyen ve geylere karşı suç işleyenlerin lezbiyen ve gey haklarını sözde kabul ettiğini açıklayan çalışmalar bulunmaktadır (Bkz. 184).
- Bu açıklama bir başka çalışmada daha vardır (Bkz. 61) ve failer onların cinsiyeti ve cinsi sapkınlıkları tarafından kendilerini tehdit edilmiş sayıp masum gey ve lezbiyenleri şiddete maruz bırakmaktadır.
- Bir başka çalışmada, şiddet çalışmalarında LGBT bireylerin seslerinin duyulması gerektiği, ne tür deneyimler yaşadıkları gibi konularda daha fazla araştırma yapılması gerektiği belirtilmiştir (Bkz. 117: 744).
- Galler makamlarından birinde eşitlik üzerine çalışan kadın görevlilerden biri raporlarının bazılarında 'lezbiyen, gey, biseksüel' terimlerinin altının kırmızı kalemle çizildiğini ve diğer görevlilerin kendisine bu terimler yerine 'farklı topluluklar' terimini kullanmasını tavsiye ettiğini belirten bir yazar, homofobinin belirli şekillerde hizmet sunumunu doğrudan etkilediğini; örneğin birçok yerel yönetimin bilgisayarlara güvenlik duvarı kurarak toplumun bazı bireylerinin LGB

- servislerine ve dayanışma gruplarına erişimini engellediğini, kendi seçmenlerine karşı sorumlu olan yerel yönetimlerin aynı zamanda homofobik olan seçmenlerinin baskısı altında kaldığını ve bu durumun ise demokrasi çarkının LGB bireyler için doğru işlememesine yol açtığını yazmıştır (Bkz. 217: 1000).
- New York'ta gey tarihi üzerine yapılan bir çalışma (Bkz. 74: 179) eşcinsellerin kamusal alanda eğlenme hakkı olduğunu savunurken onların şiddete ve aşağılamaya maruz kaldığına da yer vermiştir.
  - Amerika'da lezbiyen ve geylere karşı homofobiyi ve şiddeti gösteren yüksek oranları verdikten sonra, yasal dezavantajlar ve toplumun bu bireylere negatif bakış açısı bir araya getirildiğinde, lezbiyen ve gey bireylerin heteroseksüel vatandaşlardan daha az güvenliği olduğunu ortaya koyan çalışmalar vardır (Bkz. 147: 134).
  - Vancouver'in gey semti West End'deki seks işçilerini mahalle sakinleri istememektedir (257: 612). West End'te geylere ve fuhuş yapanlara ilişkin halk ve yönetimin şiddet uygulamaktadır. Yerleşimi temizlemek için uygulamalar yapmaktadırlar. Bugün gey yerleşimi olarak tanınan West End hâlâ güvenli değildir (257, 2012).
  - Bir çalışmada görüşmeye katılan sekiz kişiden altısı memleketlerinde şiddete maruz kaldığını bildiriyor ve memleketlerinde agresif heteroseksüel erkeklikle uğraşması gerektiğini söylüyor (78: 475).
  - Bir çalışma (Bkz. 91) trans bireylere yönelik şiddetin yüksek oluşunu anlatmıştır. İntihar ve intihara teşebbüs transgender bireyler arasında oldukça yaygındır. Bu popülasyondaki intihar oranının belirsizliğinin sebebi, intihar sebebinin cinsel değişimin yarattığı sonuç olarak rapor edilmemesi veya bu bireylerin gey/lezbiyenler ile aynı kategoriye konulmasıdır (91: 61).
  - Başka bir çalışmada, katılımcıların çoğu daha önce ayrıntılı olarak belirtilen sosyal damgalamadan ötürü belirli taciz deneyimleri yaşadıklarını belirtmiştir. Transvestiler en çok düşmanca bakışlarla karşılaşırken (%38), kadın transseksüeller çoğunlukla sözlü tacize uğramış (%25), trans erkekler ise fiziksel tacize maruz kalmıştır (%19). Bu rakamlar transgender nüfusun şehrin güvenliği hakkındaki endişelerinin haklılığını gösterirken, oldukça hassas olan bu grubun fiziksel güvenliğinin sağlanmasının önemini göstermektedir (91: 65).

Araştırmalar sonucu her alanın farklı sosyal ve kültürel yapılarının LGB bireylerinin hayatlarını şekillendirdiği görölmektedir. Örneğin, dominant toplulukların sosyal alanların (ev, iş, ortak alanlar) kurallarını belirlediğini ve heteroseksüel yapıları güçlendirdiğini söyleyen çalışmalar vardır (Bkz. 299: 18). LGB bireylerine karşı önyargı genelde kırsal ve küçük kasabalarda yoğundur. Galler'in kırsal ve küçük kasabalarında nefret suçlarına kadar uzanan homofobi olduğunu gösteren önemli miktarda delil mevcuttur (217: 1005).

Bu sonuçlar queer coğrafyacılardan bulgularına benzemekte (Kaynak 31 ve Kaynak 41 gibi) ve cinsellik ve şiddet üzerine yapılan çalışmaları tamamlamaktadır (Kaynak 218'i).

Homoseksüellik ile psikiyatrik bozukluklar arasında nedensel bir ilişki olduğuna dair herhangi bir kanıt olmasa da, son yıllarda heteroseksüel olmayan genç bireylerin intihar oranının artması yeni bir kanıt olabilir (115; 126; 156; 241; 250; 263).

En bilindik heteroseksüel ev ortamı tanımını gey ve lezbiyenlerin cinsel davranışlarını disipline ederken, diğer pek çok gey ve lezbiyen kendi aile bireylerinden, komşularından veya yabancılardan sözselsel ve duygusal istismara maruz kalırlar (185; 297; 302). Bu araştırmacıların da çalışmaları devamlı olarak gösteriyor ki pek çok gay ve lezbiyen için ev ortamları bir anlamda ötekileştirme, sessizlik, tehlike ve korku ile özdeştir. Ancak bu ayrıntı diğer yandan cinsellik üzerine devam eden coğrafik araştırmanın ev ortamının gey ve lezbiyen kimlikleri üzerindeki önemine tam anlamıyla değinilmediğini de gösteriyor.

Hanenin eşcinsel bireyler için bilinen ve üzücü dışlamaları ve acı sonuçlarına rağmen öte yandan eşcinsel kimliği destekleyici katkıları da küçümsenemez (104: 32).

Ankara ve İzmir örneklerini de tüm bu literatürü ve değlendirmeleri doğrular biçimde LGBTT bireylerin şiddet gördüğünü ve şiddetin daha çok sokakta ve evde gerçekteştiğini ortaya koymaktadır.

BÖLÜM ON
ARAŞTIRMA BULGULARI - VIII
KENTTE ULAŞIM İLİŞKİLERİ

10.1. LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıt Türleri ve Kullanma Amaçları

LGBTT bireylere günlük hayatta kullandıkları taşıt türleri ve bunları kullanma amaçları sorulmuştur. Bireyler birden fazla amaç için birden fazla taşıtı seçtiklerinden alınan cevaplar yapılan anket sayısından farklıdır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

10.1.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin günlük yaşamda kullandıkları taşıt türleri ve kullanma amaçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 174. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçları

Seçilen Taşıt	Seçilme Nedeni			Cevap Yok	Toplam
	İş	Eğitim	Sosyalleşmek		
Bisiklet	1	1	1	1	4
Yaya	3	0	5	1	9
Özel Oto	10	0	9	2	21
Dolmuş	3	3	14	2	22
Metro	6	6	18	2	32
Taksi	13	0	29	2	44
Otobüs	15	8	20	4	47
Toplam	51	18	96	14	179

Tablodan da görüldüğü gibi bireyler toplamda ağırlıklı olarak toplu taşınım araçlarını seçmektedir. Bireyler günlük yaşamda %26 oranında otobüs; %25 oranında taksi; %18 oranında metro; %12 oranında dolmuş; %11 oranında özel oto; %2 oranında bisiklet

kullanmakta ve %5 oranında yaya olarak amaçlarını gerçekleştirmektedir. Bireyler iş ve eğitim için daha çok otobüs kullanırken sosyalleşmek için daha çok taksiyi seçmektedir.

Seçilen taşıtın ve seçilme nedeninin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 175. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçlarının Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Cinsel Yönelim	Seçilen Taşıt	Cevap Yok	Seçilme Nedeni			Toplam
			İş	Eğitim	Sosyalleşmek	
Lezbiyen	Özel Oto	2	3	0	2	7
	Taksi	2	3	0	2	7
	Otobüs	3	2	1	2	8
	Dolmuş	1	0	0	1	2
	Metro	1	0	2	3	6
	Yaya	0	0	0	1	1
	Toplam	9	8	3	11	31
Gey	Özel Oto	0	3	0	3	6
	Taksi	0	5	0	10	15
	Otobüs	1	6	6	9	22
	Dolmuş	1	0	3	7	11
	Metro	1	4	3	7	15
	Bisiklet	0	0	1	1	2
	Yaya	1	0	0	2	3
	Toplam	4	18	13	39	74
Biseksüel	Özel Oto	0	3	0	3	6
	Taksi	0	3	0	11	14
	Otobüs	0	6	1	6	13
	Dolmuş	0	2	0	3	5
	Metro	0	1	1	6	8
	Yaya	0	1	0	1	2
	Toplam	0	16	2	30	48
Transeksüel	Özel Oto	0	1	0	1	2
	Taksi	0	2	0	6	8
	Otobüs	0	1	0	3	4
	Dolmuş	0	1	0	3	4
	Metro	0	1	0	2	3
	Bisiklet	0	1	0	0	1
	Yaya	0	2	0	1	3
	Toplam	0	9	0	16	25

Tabloda da görüldüğü gibi, lezbiyenler ve geyler günlük yaşamlarında daha çok otobüs; biseksüel ve transeksüeller ise taksi kullanmaktadır. Bisiklet kullanımı yalnızca geylerde eğitim ve transeksüellerde iş amaçlı görülmektedir. Bireyler iş veya eğitim amacıyla toplu taşınım araçlarını kullanırken sosyalleşme amaçlı daha çok taksi ve özel oto kullanmaktadır.

10.1.2. İzmir

Ankara'daki LGBTT bireylerin günlük yaşamda kullandıkları taşıt türleri ve kullanma amaçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 176. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçları

Seçilen Taşıt	Seçilme Nedeni					Cevap Yok	Toplam
	İş	Eğitim	Sosyalleşmek	Seyahat	Seks		
Motosiklet	0	0	0	0	0	2	2
Bisiklet	1	0	1	0	0	5	7
Dolmuş	5	0	0	0	0	11	16
Yaya	4	0	1	0	1	11	17
Vapur	0	0	0	1	0	19	20
Özel Oto	5	0	5	0	0	16	26
Taksi	16	0	7	0	0	26	49
Metro	9	1	14	0	0	29	53
Otobüs	15	3	6	0	0	43	67
Toplam	55	4	34	1	1	162	257

Ankara'da olduğu gibi İzmir'de de bireyler daha çok toplu taşınım araçlarını seçmektedir. Bireyler günlük yaşamda %26 oranında otobüs; %21 oranında metro; %19 oranında taksi; %10 oranında özel oto; %8 oranında vapur; %6 oranında dolmuş; %3 oranında bisiklet ve yaklaşık %1 oranında motosiklet kullanmakta ve %6 oranında yaya olarak amaçlarını gerçekleştirmektedir. Bireyler iş için daha çok taksi ve otobüs; eğitim için daha çok otobüs ve sosyalleşmek için metro, taksi ve otobüs kullanmaktadır.

Seçilen taşıtın ve seçilme nedeninin cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 177. İzmir’deki LGBTT Bireylerin Günlük Yaşamda Kullandıkları Taşıtlar ve Kullanma Amaçlarının Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Cinsel Yönelim	Seçilen Taşıt	Cevap Tok	Seçilme Nedeni					Toplam
			İş	Eğitim	Sosyalleşmek	Seks	Seyahat	
Lezbiyen	Özel Oto	5	2	0	1	0	0	8
	Taksi	3	1	0	0	0	0	4
	Otobüs	11	5	1	3	0	0	20
	Dolmuş	3	2	0	0	0	0	5
	Metro	5	3	0	5	0	0	13
	Vapur	2	1	1	3	0	0	7
	Bisiklet	1	1	0	0	0	0	2
	Yaya	2	1	0	0	0	0	3
	Toplam	32	16	2	12	0	0	62
Gey	Özel Oto	5	0	0	1	0	0	6
	Taksi	7	0	0	2	0	0	9
	Otobüs	12	5	2	2	0	0	21
	Dolmuş	3	2	0	0	0	0	5
	Metro	12	1	0	4	0	0	17
	Vapur	6	0	0	1	0	1	8
	Motosiklet	1	0	0	0	0	0	1
	Bisiklet	3	0	0	1	0	0	4
	Yaya	3	0	0	1	1	0	5
Toplam	52	8	2	12	1	1	76	
Biseksüel	Özel Oto	2	1	0	0	0	0	3
	Taksi	7	0	0	0	0	0	7
	Otobüs	20	3	0	0	0	0	23
	Dolmuş	5	1	0	0	0	0	6
	Metro	11	4	0	1	0	0	16
	Vapur	11	1	0	1	0	0	13
	Motosiklet	1	0	0	0	0	0	1
	Bisiklet	1	0	0	0	0	0	1
	Yaya	2	0	0	0	0	0	2
Toplam	60	10	0	2	0	0	72	
Transeksüel	Özel Oto	2	2	0	2	0	0	6
	Taksi	5	9	0	4	0	0	18
	Otobüs	0	2	0	0	0	0	2
	Metro	1	1	1	3	0	0	6
	Vapur	0	1	0	0	0	0	1
	Yaya	1	2	0	0	0	0	3
	Toplam	9	17	1	9	0	0	36
Travesti	Özel Oto	2	0	0	1	0	0	3
	Taksi	4	6	0	1	0	0	11
	Otobüs	0	0	0	1	0	0	1
	Metro	0	1	0	1	0	0	2
	Vapur	0	0	0	1	0	0	1
	Yaya	3	1	0	0	0	0	4
	Toplam	9	8	0	5	0	0	22

Tabloda da görüldüğü gibi, lezbiyenler, geyley ve biseksüeller günlük yaşamlarında daha çok otobüs; transeksüel ve travestiler ise taksi kullanmaktadır. Bisiklet kullanımı yalnızca lezbiyenlerde, geyleylerde ve biseksüellerde gözlenmekte olup bisikleti kullanma

amacı iş olarak sadece lezbiyenlerde belirtilmiştir. Kullanma amacı belirtilmeyen motosiklet kullanımı ise yalnızca gey ve biseksüellerde bulunmaktadır. Bir kıyı ili olmasına rağmen İzmir'deki LGBTT bireylerde vapur kullanımı düşüktür. Bireyler iş veya eğitim amacıyla toplu taşınım araçlarını kullanmaktadır. Transeksüeller sosyalleşme amacıyla taksi veya özel oto tercih ederken travestiler tüm taşıt türlerini kullanmaktadır.

10.2. LGBTT Bireylerin İkâmet Ettikleri Yerden İş Yerine Kullandıkları Taşıt Türü ve İş Yerine Varış Süreleri

LGBTT bireylere işe ulaşımında kullandıkları taşıt türü ve varış süreleri de sorulmuştur. Bu sayede trafikte geçen zaman öğrenilerek hangi sürelerin kendileri için uygun olduğu öğrenilmeye çalışılmıştır.

10.2.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin işyerlerine ulaşımında kullandıkları taşıt türünün cinsel yönelime dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 178. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Ulaşımında Kullandıkları Taşıt Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı

Seçilen Taşıt	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Dolmuş	1	0	1	0	2
Taksi	0	0	1	3	4
Özel Oto	0	4	1	3	8
Yürüyerek	4	3	4	0	11
Otobüs	0	9	3	0	12
Toplam	5	16	10	6	37

Ankara'daki LGBTT bireylerin %45'i işe ulaşımında kullandığı taşıt bilgisini vermemiştir. Bilgisine ulaşılan bireylerin %32'si otobüs; %22'si özel oto; %11'i taksi; %5'i dolmuş kullanmaktadır. Bireylerin %30'u ise işe yürüyerek gitmektedir. Transeksüeller işe ulaşımında sadece özel oto ve taksiyi seçmektedir. Bireylerin işe varış süreleri, cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 179. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Varış Süreleri

İşe Varış Süresi (dk)	Cinsel Yönelim			Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	
3	0	1	0	1
25	0	0	1	1
5	1	0	1	2
70	0	2	0	2
30	0	3	1	4
40	2	2	1	5
10	0	3	3	6
20	1	5	2	8
Toplam	4	16	9	29

Tabloda da görüldüğü gibi transeksüellerin işe varış sürelerine ulaşamamıştır. Çünkü Ankara'daki transeksüellerin tamamı seks işçisi olarak çalışmaktadır. İşe varış sürelerini belirten bireylerin %28'i 20; %21'i 10; %17'si 40; %14'ü 30; %7'si 70; %7'si 5; %3'ü 25 ve %3'ü 3 dakikada evinden iş yerine ulaşmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %50'si 40, %25'i 20 ve %25'i 5; geylerin %31'i 20, %19'u 10, %19'u 30, %13'ü 40, %13'ü 70 ve %5'i 3; biseksüellerin ise %34'ü 10, %22'si 20, %11'i 40, %11'i 30, %11'i 25 ve %11'i 5 dakikada evinden iş yerine ulaşmaktadır.

Ankara'daki LGBTT bireylerin işe giderken kullandıkları araçlar ve işe varış sürelerinin cinsel yönelime dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Ankara'daki LGBTT bireylerin %57'si; cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %76'sı; geylerin %47'si; biseksüellerin %36'sı ve transeksüellerin tamamı hangi taşıtla ne kadar sürede (dk) işe ulaştığının bilgisini vermemiştir.

Tablo 180. Ankara'daki LGBTT Bireylerin İşe Giderken Kullandıkları Araçlar ve İşe Varış Sürelerinin Cinsel Yönelime Dağılımı

Cinsel Yönelim	İşe Varış Süresi (dk)	Cevap Yok	Kullanılan Taşıt					Toplam
			Yürüyerek	Özel Oto	Taksi	Otobüs	Dolmuş	
Lezbiyen	Cevap Yok	12	1	0	0	0	0	13
	5	0	1	0	0	0	0	1
	20	0	1	0	0	0	0	1
	40	0	1	0	0	0	1	2
	Toplam	12	4	0	0	0	1	17
Gey	Cevap Yok	14	0	0	0	0	0	14
	3	0	1	0	0	0	0	1
	10	0	0	2	0	1	0	3
	20	0	1	2	0	2	0	5
	30	0	1	0	0	2	0	3
	40	0	0	0	0	2	0	2
	70	0	0	0	0	2	0	2
	Toplam	14	3	4	0	9	0	30
Biseksüel	Cevap Yok	4	0	0	0	1	0	5
	5	0	1	0	0	0	0	1
	10	0	1	0	0	1	1	3
	20	0	0	1	1	0	0	2
	25	0	1	0	0	0	0	1
	30	0	1	0	0	0	0	1
	40	0	0	0	0	1	0	1
	Toplam	4	4	1	1	3	1	14
Transeksüel	Cevap Yok	1	0	3	3	0	0	7
	Toplam	1	0	3	3	0	0	7

10.2.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin işyerlerine ulaşımında kullandıkları taşıt türünün cinsel yönelime dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İzmir'deki LGBTT bireylerin %9'u işe ulaşımında kullandığı taşıt bilgisini vermemiştir. Bilgisine ulaşılan bireylerin %19'u otobüs; %14'ü özel oto; %12'si taksi; %12'si dolmuş; %9'u metro; %4'ü vapur; yaklaşık %1'i servis ve yaklaşık %1'i bisiklet kullanmaktadır. Bireylerin %29'u ise işe yürüyerek gitmektedir. İşe ulaşımında daha çok kullanılan taşıt sıralaması Ankara'da olduğu gibi otobüs, özel oto, taksi ve dolmuştur. Transeksüeller ve travestiler işe ulaşımında daha çok yürümekte ve travestiler yürümenin dışında sadece özel oto ve taksi kullanmaktadır. Lezbiyenler daha çok dolmuş ve otobüs; gey ve biseksüeller ise daha çok otobüs kullanmaktadır.

Tablo 181. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Ulaşımında Kullandıkları Taşıt Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı

Seçilen Taşıt	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Bisiklet	0	1	0	0	0	1
Servis	0	1	0	0	0	1
Vapur	2	1	3	1	0	7
Metro	5	5	6	1	0	17
Dolmuş	12	4	7	0	0	23
Taksi	3	3	8	7	2	23
Özel Oto	5	8	11	2	1	27
Otobüs	11	11	11	2	0	35
Yürüyerek	10	9	7	15	13	54
Toplam	48	42	53	28	16	187

Bireylerin işe varış süreleri, cinsel yönelime göre aşağıda verilmiştir.

İzmir'deki LGBTT bireylerin cinsel yönelime göre işe varış süreleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 182. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İş Yerlerine Varış Süreleri

İşe Varış Süresi (dk)	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
20	1	0	0	0	0	1
70	0	2	0	0	0	2
50	3	2	2	0	0	7
40	3	4	1	3	0	11
30	5	5	4	0	0	14
10	3	5	4	4	1	17
5	1	4	7	9	10	31
Toplam	16	22	18	16	11	83

İşe varış sürelerini belirten bireylerin %37'si 5; %21'i 10; %17'si 30; %13'ü 40; %8'i 50; %3'ü 70 ve %1'i 20 dakikada evinden iş yerine ulaşmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %31'i 30, %19'u 50, %19'u 40, %19'u 10, %6'sı 20 ve %6'sı 5; geylerin %23'ü 30, %23'ü 10, %18'i 40, %18'i 5, %9'u 70 ve %9'u 50; biseksüellerin %39'u 5, %22'si 30, %22'si 10, %11'i 50 ve %6'sı 40; transeksüellerin %56'sı 5, %25'i 10, %19'u 40 ve travestilerin %91'i 5 ve %9'u 10 dakikada evinden iş yerine ulaşmaktadır.

İzmir'deki LGBTT bireylerin işe giderken kullandıkları araçlar ve işe varış sürelerinin cinsel yönelime dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 183. İzmir'deki LGBTT Bireylerin İşe Giderken Kullandıkları Araçlar ve İşe Varış Sürelerinin Cinsel Yönelime Dağılımı

Cinsel Yönelim	İşe Varış Süresi (dk)	Cevap Yok	Kullanılan Taşıt Türü									Toplam
			Yürüyerek	Özel Oto	Taksi	Otobüs	Dolmuş	Metro	Vapur	Bisiklet	Servis	
Lezbiyen	Cevap Yok	3	0	1	0	1	1	1	0	0	0	7
	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	10	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	20	0	6	2	1	3	5	3	1	0	0	21
	30	0	0	1	1	3	3	1	0	0	0	9
	40	0	0	1	0	1	2	0	0	0	0	4
	50	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	4
	Toplam	3	10	5	2	11	12	5	2	0	0	50
Gey	Cevap Yok	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
	5	0	0	2	0	1	0	1	0	0	0	4
	10	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4
	20	0	6	1	0	4	2	1	0	0	0	14
	30	0	0	1	0	3	0	0	0	1	1	6
	40	0	1	2	0	1	0	0	1	0	0	5
	50	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	4
	70	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
Toplam	3	9	8	0	11	4	5	1	1	1	43	
Biseksüel	Cevap Yok	4	1	2	0	1	0	1	0	0	0	9
	5	0	5	3	1	0	1	1	1	0	0	12
	10	0	0	2	2	0	1	0	0	0	0	5
	20	0	1	3	4	5	4	2	1	0	0	20
	30	0	0	1	1	2	1	2	2	0	0	9
	40	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	60	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	Toplam	4	7	11	8	11	7	6	4	0	0	58
Transeksüel	Cevap Yok	3	0	1	2	0	0	0	0	0	0	6
	5	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9
	10	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	5
	20	0	2	1	3	2	0	0	0	0	0	8
	40	0	0	0	1	0	0	1	2	0	0	4
	Toplam	3	15	2	7	2	0	1	2	0	0	32
Travesti	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	5	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10
	10	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	20	0	2	1	2	0	0	0	0	0	0	5
	Toplam	1	13	1	2	0	0	0	0	0	0	17

Görüldüğü gibi iş yerine ulaşımında taksi seçeneğini kullananlar lezbiyen, biseksüel, transeksüel ve travestilerdir.

Bireyler birden fazla taşıt türü ve birden fazla ulaşım süresi belirttiklerinden genel değerlendirme yapılmamıştır.

10.3. LGBTT Bireylerin Taşınmasına Sebep Olabilecek İşe Varış Süresi

LGBTT bireylere işe varış sürelerinin kaç dakikayı aşması halinde taşınacakları sorulmuştur. Sonuçlar Ankara ve İzmir için aşağıda verilmiştir.

10.3.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin işe varış sürelerinin kaç dakikayı aşması halinde taşınacakları cinsel yönelime göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 184. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Taşınmasına Sebep Olabilecek İşe Varış Süresi

Taşınmaya Sebep Olabilecek Süre (dk)	Cinsel Yönelim			Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	
10	0	0	1	1
50	0	1	0	1
40	0	2	0	2
70	0	2	0	2
90	0	2	0	2
120	0	3	1	4
30	0	2	4	6
60	4	4	2	10
Toplam	4	16	8	29

Tabloda da görüldüğü gibi LGBTT bireylerin %34'ü işe varış süresi 60; %21'i 30; %14'ü 120; %7'si 90; %7'si 70; %7'si 40; %5'i 50 ve %5'i 10 dakikayı aşması halinde taşınacaklarını belirtmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin tamamı işe varış süresi 60; geylerin %25'i 60, %19'u 120, %13'ü 30, %13'ü 90, %13'ü 70, %13'ü 40 ve %4'ü 50; biseksüellerin %50'si 30, %25'i 60, yaklaşık %13'ü 120 ve yaklaşık %13'ü 10 dakikayı aşması halinde taşınabileceğini belirtmiştir. Ankara'daki transeksüellerin tamamı seks işçisi olduğundan bu soruya cevap vermemiştir.

10.3.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin işe varış sürelerinin kaç dakikayı aşması halinde taşınacakları cinsel yönelime göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 185. İzmir'deki LGBTT Bireylerin Taşınmasına Sebep Olabilecek İşe Varış Süresi

Taşınmaya Sebep Olabilecek Süre (dk)	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
20	0	0	0	0	1	1
80	1	0	0	0	0	1
100	1	0	0	0	0	1
45	0	1	1	0	0	2
30	0	0	0	2	1	3
40	1	1	1	0	0	3
90	1	1	1	0	0	3
50	1	1	0	2	0	4
120	9	4	4	5	0	22
60	11	4	3	13	8	39
Toplam	25	12	10	22	10	79

Tabloda da görüldüğü gibi LGBTT bireylerin %49'u işe varış süresi 60; %28'i 120; %5'i 50; %4'ü 90; %4'ü 40; %4'ü 30; %3'ü 45; %1'i 100; %1'i 80 ve %1'i 20 dakikayı aşması halinde taşınacaklarını belirtmiştir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %44'ü işe varış süresi 60, %36'sı 120, %4'ü 100, %4'ü 90, %4'ü 80, %4'ü 50, %4'ü 40; geylerin %34'ü 120, %34'ü 60, %8'i 90, %8'i 50, %8'i 45, %8'i 40; biseksüellerin %40'ı 120, %30'u 60, %10'u 90, %10'u 45, %10'u 40; transeksüellerin %59'u 60, %23'ü 120, %9'u 50, %9'u 30 ve travestilerin %80'i 60, %10'u 30 ve %10'u 20 dakikayı aşması halinde taşınabileceğini belirtmiştir.

10.4. LGBTT Bireylerin Yaygınlaştırılmasını İstedikleri Taşıt Türü

LGBTT bireylere buldukları ilde yaygınlaştırılmasını istedikleri taşıt türü sorulmuştur. Bu sayede kent içi dolaşımda hangi taşıtta kendilerini rahat hissettikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bireyler birden fazla taşıtı seçebilecekleri belirtildiğinden cevap sayıları yapılan anket sayılarından farklıdır. Ankara ve İzmir için sonuçlar aşağıda verilmiştir.

10.4.1. Ankara

Ankara'daki LGBTT bireylerin günlük ulaşımda yaygınlaştırılmasını istedikleri taşıt türü aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 186. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaygınlaştırılmasını İstedikleri Taşıt Türü

Taşıt Türü	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Taksi Dolmuş	0	1	0	0	1
Tren	1	0	0	0	1
Taksi	2	0	0	1	3
Dolmuş	2	2	1	0	5
Bisiklet	1	1	10	5	17
Otobüs	4	7	6	0	17
Metro	9	23	10	4	46
Toplam	19	34	27	10	90

Tabloda da görüldüğü gibi bireylerin %51'i metronun; %19'u otobüsün; %19'u bisikletin; %6'sı dolmuşun; %3'ü taksinin; %1'i trenin ve %1'i taksi dolmuşun yaygınlaştırılmasını istemektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %47'si metronun, %21'i metronun; %11'i dolmuşun, %11'i taksinin, %5'i bisikletin ve %5'i trenin; geylerin %68'i metronun, %20'i otobüsün, %6'sı dolmuşun, %3'ü bisikletin ve %3'ü taksi dolmuşun; biseksüellerin %37'si metronun, %37'si bisikletin, %22'si otobüsün ve %4'ü dolmuşun; transeksüellerin %50'si bisikletin; %40'ı metronun ve %10'u taksinin yaygınlaştırılmasını istemektedir.

10.4.2. İzmir

İzmir'deki LGBTT bireylerin yaygınlaştırılmasını istedikleri taşıt türünün cinsel yönelime göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 187. İzmir’deki LGBTT Bireylerin Cinsel Yönelime Göre Yaygınlaştırılmasını İstedikleri Taşıt Türü

Taşıt Türü	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Tren	0	1	0	0	0	1
Uçak	1	0	1	0	0	2
Vapur	2	0	0	1	0	3
Dolmuş	4	9	5	4	0	22
Taksi	2	4	7	8	1	22
Otobüs	26	21	19	13	6	85
Metro	26	24	20	15	8	93
Toplam	61	59	52	41	15	228

Bireylerin %41’i metronun; %38’i otobüsün; %9’u taksinin; %9’u dolmuşun; %1’i vapurun; yaklaşık %1’i uçağın ve yaklaşık %1’i trenin yaygınlaştırılmasını istemektedir. Görüldüğü gibi bireylerin %89’u toplu taşınım araçlarının yaygınlaştırılmasını istemektedir. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %43’ü metronun, %43’ü otobüsün, %7’si dolmuşun, %3’ü taksinin, %3’ü vapurun ve %1’i uçağın; geylerin %41’i metronun, %36’sı otobüsün, %15’i dolmuşun ve yaklaşık %8’i taksinin; biseksüellerin %38’i metronun, %37’si otobüsün, %13’ü taksinin, %10’u dolmuşun ve %2’si uçağın; transeksüellerin %36’sı metronun, %32’si otobüsün, %20’si taksinin, %10’u dolmuşun ve %2’si vapurun ve travestilerin %53’ü metronun, %40’ı otobüsün ve %7’si taksinin yaygınlaştırılmasını istemektedir.

10.5. LGBTT Bireylerin İkâmet Ettikleri Yer ve Dernek Arası Uzaklık

LGBTT bireylere evlerinden Ankara’da KAOS-GL Derneği’ne ve İzmir’de Siyah Pembe Üçgen’e yürüyerek ve taşıtla ne kadar sürede ve ne kadar mesafe (kaç km) sonrası ulaştıkları sorulmuştur. Bu soruyla amaçlanan Dernek’e yakın olma isteklerini ve dolayısıyla birbirleriyle iletişimde Dernek’in yerini belirleyebilmektir.

10.5.1. Ankara’da KAOS-GL ve Ev Arası Uzaklık

Ankara’daki LGBTT bireylere Kaos-GL Derneği’ne yürüyerek ne kadar mesafede ulaştıkları sorulmuştur. Ancak bireylerin %93’ü bu soruyu yanıtızsız bıraktığından ve ne kadar sürede ulaştıkları konusunda alınan cevaplarla karşılaştırma yapıldığında tutarsızlıklar görüldüğünden bu değerlendirme yapılmamıştır.

Ankara’daki LGBTT bireylere Kaos-GL Derneği’ne yürüyerek ne kadar sürede ulaştıkları da sorulmuştur. Ancak bireylerin %87’si bu soruyu yanıtızsız bıraktıklarından ve ne kadar mesafede ulaştıkları konusunda alınan cevaplarla karşılaştırma yapıldığında tutarsızlıklar görüldüğünden bu değerlendirme yapılmamıştır.

Bireylerin Dernek’e ulaşımında kullandıkları taşıt türünün cinsel yönelime dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 188. Ankara’daki LGBTT Bireylerin Kaos-GL Derneği’ne Ulaşımında Kullandıkları Taşıt Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı

Taşıt Türü	Cinsel Yönelim				Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	
Taksi	0	0	1	3	4
Yürüyerek	1	3	1	0	5
Dolmuş	1	4	2	0	7
Özel Oto	1	3	1	3	8
Metro	2	5	2	0	9
Otobüs	11	11	6	0	28
Toplam	16	26	13	6	61

Bireylerin %46’sı otobüsle; %15’i metroyla; %13’ü özel otoyla; %11’i dolmuşla; %8’i yürüyerek ve %7’si taksi ile Dernek’e ulaşmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %69’u otobüsle, %13’ü metroyla, %6’sı özel otoyla, %6’sı dolmuşla ve %6’sı yürüyerek; geylerin %42’si otobüsle, %19’u metroyla, %15’i dolmuşla, %12’si özel otoyla ve %12’si yürüyerek; biseksüellerin %46’sı otobüsle, %15’i metroyla, %15’i dolmuşla, %8’i özel otoyla, %8’i yürüyerek ve %8’i taksiyle ve transeksüellerin %50’i özel otoyla ve %50’i taksiyle Dernek’e ulaşmaktadır.

Aşağıdaki tablolarda bireylerin Dernek'e hangi taşıtla ne kadar mesafede ve ne kadar sürede ulaştıklarının cinsel yönelime göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 189. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kaos-GL Derneği'ne Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Aşılan Mesafenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Cinsel Yönelim	Taşıt Türü	Cevap Yok	Aşılan Mesafe (km)									Toplam	
			3	5	7	8	10	15	20	25	40		
Lezbiyen	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Dolmuş	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Metro	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Otobüs	6	1	1	0	0	0	1	2	0	0	0	11
	Özel Oto	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	Yürüyerek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Toplam	11	1	1	0	0	1	1	2	0	0	0	17
Gey	Özel Oto	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Cevap Yok	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Dolmuş	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4
	Metro	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	Otobüs	8	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	11
	Otomobil	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
	Yürüyerek	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	Toplam	22	0	3	1	1	2	0	1	0	0	0	30
Biseksüel	Özel Oto	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Dolmuş	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Metro	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
	Otobüs	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
	Taksi	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Yürüyerek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Toplam	11	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	14
Transeksüel	Özel Oto	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Otomobil	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Taksi	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3
	Toplam	3	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	7

Tablo 190. Ankara'daki LGBTT Bireylerin Kaos-GL Derneği'ne Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Geçen Sürenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Cinsel Yönelim	Taşıt Türü	Cevap Yok	Geçen Süre (dk)												Toplam
			5	8	10	15	20	25	30	35	40	45	50	60	
Lezbiyen	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Dolmuş	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Metro	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
	Otobüs	0	0	0	1	0	2	2	4	1	0	0	1	0	11
	Özel Oto	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	Yürüyerek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Toplam	2	0	0	1	1	3	2	5	1	1	0	1	0	17
Gey	Özel Oto	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	Cevap Yok	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Dolmuş	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	4
	Metro	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	5
	Otobüs	0	0	0	0	0	3	2	3	0	3	0	0	0	11
	Yürüyerek	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	Toplam	6	3	0	1	0	7	2	4	1	4	1	1	0	30
Biseksüel	Özel Oto	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Dolmuş	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
	Metro	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
	Otobüs	0	0	0	0	1	3	0	1	0	1	0	0	0	6
	Taksi	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Yürüyerek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Toplam	2	0	1	3	1	3	1	1	0	1	0	0	1	14	
Transeksüel	Özel Oto	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	Cevap Yok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Otomobil	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Taksi	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3
	Toplam	2	1	0	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	6

10.5.2. İzmir'de Siyah Pembe Üçgen ve Ev Arası Uzaklık

İzmir'deki LGBTT bireylere Kaos-GL Derneği'ne yürüyerek ne kadar mesafede ulaştıkları sorulmuştur. Ancak bireylerin %94'ü bu soruyu yanıtsız bıraktığından ve ne kadar sürede ulaştıkları konusunda alınan cevaplarla karşılaştırma yapıldığında tutarsızlıklar görüldüğünden bu değerlendirme yapılmamıştır. Ankara'daki LGBTT bireylere Kaos-GL Derneği'ne yürüyerek ne kadar sürede ulaştıkları da sorulmuştur. Ancak bireylerin %73'ü bu soruyu yanıtsız bıraktıklarından ve ne kadar mesafede ulaştıkları konusunda alınan cevaplarla karşılaştırma yapıldığında tutarsızlıklar görüldüğünden bu değerlendirme yapılmamıştır.

Bireylerin Dernek'e ulaşımında kullandıkları taşıt türünün cinsel yönelime dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 191. İzmir’deki LGBTT Bireylerin Kaos-Gl Derneği’ne Ulaşımında Kullandıkları Taşıt Türünün Cinsel Yönelime Dağılımı

Taşıt Türü	Cinsel Yönelim					Toplam
	Lezbiyen	Gey	Biseksüel	Transeksüel	Travesti	
Dolmuş	1	0	1	0	0	2
Taksi	0	0	0	1	1	2
Metro	3	1	2	1	0	7
Vapur	7	3	2	2	0	14
Özel Oto	0	7	9	0	0	16
Otobüs	20	21	19	8	2	70
Toplam	31	32	33	12	3	111

Bireylerin %63’ü otobüsle; %14’ü özel otoyla; %13’ü vapurla; %6’sı metroyla; %2’si taksiyle ve %2’si dolmuşla Siyah Pembe Üçgen’e ulaşmaktadır. Cinsel yönelime göre incelendiğinde lezbiyenlerin %65’i otobüsle; %22’si vapurla; %10’u metroyla ve %3’ü dolmuşla; geylerin %66’sı otobüsle; %22’si özel otoyla; %9’u vapurla ve %3’ü metroyla; biseksüellerin %58’i otobüsle; %27’si özel otoyla; %6’sı vapurla; %6’sı metroyla ve %3’ü dolmuşla; transeksüellerin %67’si otobüsle, %17’si vapurla, %8’i metroyla ve %8’i taksiyle; travestilerin %67’si otobüsle ve %33’ü taksiyle Siyah Pembe Üçgen’e ulaşmaktadır.

Aşağıdaki tablolarda bireylerin Siyah Pembe Üçgen’e hangi taşıtla ne kadar mesafede ve ne kadar sürede ulaştıklarının cinsel yönelime göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 193. İzmir’deki LGBTT Bireylerin Siyah Pembe Üçgen’e Ulaşımında Kullandıkları Araç ve Geçen Sürenin Cinsel Yönelime Göre Dağılımı

Cinsel Yönelim	Taşıt Türü	Geçen Süre (dk)													Toplam	
		0	10	15	20	25	30	35	40	45	50	60	70	90		
Lezbiyen	Cevap Yok	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	Özel Oto	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Dolmuş	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Metro	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	Otobüs	1	0	1	4	0	3	1	1	5	1	2	0	0	19	
	Vapur	0	0	0	0	0	5	1	1	0	0	0	0	0	7	
	Toplam	7	1	1	5	0	10	2	2	5	1	2	0	0	36	
Gey	Cevap Yok	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
	Metro	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Otobüs	0	1	5	3	2	3	0	1	2	0	2	1	1	21	
	Otomobil	0	1	1	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0	7	
	Vapur	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	
	Toplam	6	2	7	6	5	5	0	1	2	0	2	1	1	38	
Biseksüel	Cevap Yok	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
	Dolmuş	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Metro	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
	Otobüs	0	2	5	4	2	4	1	0	1	0	0	0	0	19	
	Otomobil	0	0	4	0	0	3	0	1	1	0	0	0	0	9	
	Vapur	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
	Toplam	6	3	9	6	3	7	1	1	2	0	0	0	0	38	
Transeksüel	Özel Araç	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Cevap Yok	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	
	Metro	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Otobüs	0	0	1	2	1	1	1	0	1	0	0	0	0	7	
	Taksi	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Vapur	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	
	Toplam	16	0	1	4	1	4	1	0	1	0	0	0	0	28	
Travesti	Cevap Yok	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	
	Otobüs	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	
	Taksi	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Toplam	12	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	15	

10.6. Değerlendirme

LGBTT bireylerin hangi amaçla hangi taşıtı kullandığı incelendiğinde hem Ankara’da hem İzmir’de çoğunlukla toplu taşınım araçlarını seçtikleri görülmektedir. Bireylerin, yaya olarak dolaşımını kullandıkları diğer araçlara oranla çok daha azdır ve bireyler sosyalleşirken daha çok taksi ve özel oto kullanmaktadır. Bireylerin daha çok toplu taşınımaya yönelmesi yukarıda görüldüğü gibi araç sahipliğinin yanı sıra gelir durumlarının da düşük olmasıyla ilişkilendirilebilir.

Bireylerin günlük yaşamdaki kullanımlarının yanı sıra işe ulaşımında da daha çok toplu taşıma araçlarını seçtikleri görülmektedir. Ankara’da transeksüellerin işe varış süreleri, bu bireylerin seks işçisi olmaları nedeniyle bilinmemektedir. Bununla birlikte Ankara’da ve İzmir’de transeksüeller ve travestiler işe çoğunlukla özel oto ve taksi ile gitmektedir. İzmir’in bir kıyı kenti olmasına karşın vapur kullanımı düşüktür.

LGBT bireylerin Ankara’da ve İzmir’de daha çok işe varış sürelerinin 60 dakikayı aşması halinde evlerinin yerini değiştirebilecekleri gözlenmiştir. Buna ek olarak daha çok toplu taşıma araçlarını seçtiklerinden toplu taşıma araçlarının yaygınlaştırılmasını istemektedirler.

Ankara’da Kaos-GL Derneğine yürüyere ne kadar mesafe sonrası ulaştıkları konusunda %93, süre konusunda %87; Ankara’da Siyah Pembe Üçgen’e yürüyerek ne kadar mesafe sonrası ulaştıkları konusunda %94 ve süre konusunda %73 oranlarında cevap alınmamıştır. Bu nedenle evlerinden Derneklerine yürüyerek ulaşabilmelerine yönelik bir değerlendirme yapılamamaktadır. Bir başka deyişle Derneklerine yürüme mesafesinde oturup oturmadıklarına yönelik bir yargıda bulunulamamaktadır. Dernek’e Ankara’da ve İzmir’de daha çok toplu taşıma araçlarıyla ulaşmaktadırlar. Ancak Ankara’da transeksüeller taksi ve özel oto; İzmir’de transeksüeller taksi, metro ve otobüs ve travestiler taksi ve otobüs ile Dernek’e gitmektedir.

Görüldüğü gibi bireylerin ulaşım biçimini transeksüeller ve travestilerdeki durumda olduğu gibi iş ve gelir durumları etkilemektedir. Bireyler çoğunlukla düşük ve orta gelirli olduğundan toplu taşıma araçlarını seçmekte veya seçmek zorunda kalmaktadır.

BÖLÜM ON BİR

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Toplumsal işleyişin araçlarından biri olarak şehir planlama, toplum tarafından cinsel alanın ötekileri olarak görülen LGBTT bireyleri Türkiye’de sosyal yapı araştırması kapsamına almadığından LGBTT bireylerin kentsel alanda (varsa) talepleri imar planlarına aktarılamamaktadır. Metin, şehir planlama meslek alanının LGBTT bireyler için neler yapması gerektiği temeline dayanmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye’nin “en rahat” ili nitelendirmesinin yanı sıra “gavur İzmir” gibi bir sıfatı da olan “Ege Bölgesi’nin İncisi” İzmir’de ve Türkiye’nin başkenti olan ve “memur kenti” olarak da adlandırılan Ankara’da LGBTT profili ve kente yönelik talepleri araştırılmıştır.

Bu kapsamda LGBTT bireylerin,

- genel profil bilgileri,
- yaşama alanları,
- çalışma alanları,
- alış veriş alanları ve biçimi,
- yaşamak istedikleri alanlar,
- yaşadıkları sanılan alanlar,
- göç etme bilgileri,
- kimliklerini gizleme durumları,
- baskı görüp görmedikleri ve baskı biçimleri,
- yaşadıkları kenti seçerken; yaşarken ve o kente güvende hissetmek için gerekli gördükleri unsurlar,
- yaşadıkları kentte en rahat; en güvenli; en estetik; en tehlikeli ilçeler; semtler ve sokaklar,
- uygulamalarını beğendikleri ve beğenmedikleri ülkeler ve bu ülkelerin beğenilen ve beğenilmeyen uygulamaları,
- en rahat nitelendirmesinde buldukları iller ve nedenleri,
- en rahat nitelendirmesinde buldukları ülkeler ve nedenleri,
- yaşadıkları kentte bölgesel farklılıklar olduğuna ilişkin düşünceleri,
- kentte buluşma yerleri ve kentin simgesi olarak gördükleri yerler,

- kendilerini de benimsediğini düşündükleri kentin içeriği,
- merkezi ve yerel yönetimlerin kendilerine yönelik icraatları; kamu kurumlarının özelleştirilmesi hakkındaki düşünceleri ve imar planından haberdarlık durumları,
- kentin mevcut halinden duydukları rahatsızlıklar,
- gereksinimleri konusunda karşılaştıkları zorlaştırıcı unsurlar,
- kentte gördükleri şiddet biçimleri ve şiddetin yerleri,
- benimsedikleri dinler ve ibadet alanları,
- kentteki ulaşım ilişkileri gibi pek çok konu incelenmiştir.

İlgili bölümlerde yapılan değerlendirmelerde de görüldüğü gibi, çalışmanın sonuçları benzer çalışmalar yapan literatürü doğrulamakta ve bunun yanı sıra kenti kullanma biçimleriyle ilgili literatürde rastlanmayan yeni sorular sorduğu için yeni sonuçlar ortaya koymaktadır. Ortaya çıkan sonuçların ortak noktası kentin LGBTT bireylere yönelik bir içeriği olmaması ve bu nedenle LGBTT bireylerin yaşadıkları yerin dışında kentin sınırlı bölümlerini kullanmasıdır. Bu bölümler, kentin nüfusunun, kentsel kullanımlarının (ticaret, sosyo-kültürel aktivite, eğlence vb.), ulaşımın yoğun olduğu ve tüm bunların etkisiyle görünmeme hissini yaratan bölgelerdir.

Bir başka deyişle kent LGBTT bireyleri de kapsar biçimde planlanmamakta; bu nedenle bireyler kentin bazı yerlerini ve kendilerini bu yerlere uyarlayarak kullanmaktadır. Çünkü şehir planlama mevzuat ve standartlarla planlama yaptığından ve bu mevzuat ise kadın, yaşlı, engelli gibi LGBTT bireyleri de tanımamaktadır. Sonuçta, farklılıkları tanıyan bir şehir planlamanın nasıl yapılacağı bilinmediğini⁵⁹ söylemek mümkündür.

Bunun nasıl yapılacağını bilmemenin önemli bir nedeni nasıl yapılacağı üzerinde henüz duruluyor olmaması/durulmak istendiğini gösteren bir uygulamanın bulunmamasıdır. Türkiye AB'ye aday olmasına ve aday olunan AB'de homofobinin yasalara aykırı bulunmasına karşın ilgili bölümlerde de görüldüğü gibi Türkiye'de homofobik tutum ve davranışlar gözlenmektedir. Türkiye'nin homofobik yapısında eşcinselliğin din ve geleneklerde tanınmaması temelinde bunun değişebilir ve süresiz bir durum olarak algılanması da yatmaktadır. Örneğin, taraftan herkesi konut sahibi yapma birimi olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı da (TOKİ) anne, baba ve çocuktan oluşan

çekirdek aile için konut üretmektedir⁶⁰. Mevcut hükümet te heteronormatif yapının sürdürülmesi için kadınlara 3 çocuk yapın diye seslenmektedir⁶¹.

Oysaki Avrupa Parlamentosu'nda 26 Nisan 2007'de homofobiye karşı karar alınmıştır. Ek olarak, BM'in 1945'de kurulmasından bu yana, insan hakları söylemi yaygınlaşmış, insan hakları kavramının içeriği genişlemiş ve konuyla ilgili sözleşmeler ve koruma mekanizmaları çeşitlenerek artmıştır. Dolayısıyla ayrımcılığa karşı olmak, Evrensel Bildiri ve Uluslararası İnsan Hakları Yasası'nın da temel ilkesidir.

Dolayısıyla hem Evrensel Bidiri ve Uluslararası İnsan Hakları Yasası'na uymak hem de vatandaşlık haklarının tüm gereklerini LGBTT bireyler içinde sağlayarak kentin o kentte yaşayan herkesin olduğunu uygulamaya aktarmak için LGBTT bireyleri de benimseyen ve ek olarak taleplerini karşılayan fiziki plan kararları üretilmelidir.

Bu fiziki plan kararları da mutlaka yasalaştırılmalıdır. Çünkü yasası olmayan bir eşitlikten söz edilemez. Yurttaş olmak bireyin cinsel yöneliminden bağımsız yasal bir konudur. Dolayısıyla LGBTT bireyler de her vatandaş gibi eğitim, sağlık, barınma vb. haklardan yararlanabilmelidir. Türkiye'de LGBTT ile ilgili tek hakkın 2000 Yılında Türk Medeni Kanun'unu 4 maddesinde yapılan düzenleme ile cinsiyet değiştirme ameliyatlarına izin verilmesi olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır.

LGBTT bireyleri de kapsayan kent için değinildiği gibi vatandaşlık haklarının yanı sıra kentte öncelikle;

- evle ilgili insanlara etki eden en önemli üç duygu olan aidiyet, arzulama ve mahremiyet (feelings of belonging, desire or intimacy) hislerinin (47: 2) sağlanması gerekmektedir.
- ilgili bölümlerde de verildiği gibi, kentin güvenliği sağlanmalıdır.
- kentsel gereksinimlerini (ev kiralama, satın alma, yiyecek, giyinme, eğitim vb) karşılayabilmeleri için onların da kentte var olduğunu kabul edecek bilinç düzeyi oluşturulmalıdır.
- kentsel gereksinimlerden sağlık merkezi istekleri⁶² ve yaşlılık dönemleri için huzurevi istekleri⁶³ karşılanmalıdır.

- LGBTT bireylerin istedikleri tuvalet biçimi üretilmeli; queer kültürünün önemli bir parçası olan hamam vb. tasarlanmalıdır⁶⁴.
- Görünmeme ve sıradan olma hisleri LGBTT bireyler için önemli olduğundan LGBTT bireylere yönelik yaşama alanları geleneksel mahalle tasarımından farklı olmalı (rezidanslar şeklinde olmalı ve konut tipi çekirdek aile için üretilenden ayrıştırılmalıdır.
- Kent içi park alanları artırılmalı ve kadınların; dolayısıyla lezbiyen ve biseksüellerin de güvenliği için aydınlatılmalıdır.

Yukarıda sıralananlara eklenebilecek pek çok uygulama biçimi bulunmaktadır. Ancak öncelikli olan LGBTT bireylerin de kentte ve üstelik azımsanmayacak bir nüfusla yaşadığını kabul eden bir imar mevzuatının oluşturulmasıdır.

KAYNAKLAR

1. Abrahamson, M. (1996). *Urban enclaves: identity and place in America*. New York: St. Martin's Press.
2. Adler, S. & Brenner, J. (1992). *Gender and space: lesbians and gay men in the city*. *International journal of urban and regional research*, (16), 24–34.
3. Akçam, H. (1983). *Osmanlılarda cinsellik*. *Bravo*, 23-27. 24.03.2013, <http://www.halukakcam.com/B6/Notes/OsmanliCinsellik1983.htm>.
4. Aksu, B. (2010). *Kadınların sınıfı*. İletişim: İstanbul.
5. Aldrich, R. (2004). *Homosexuality and the city: an historical overview*. *Urban studies*, 41, 1719-1737.
6. Alexander, M. J. (1998). *Imperial desire/sexual utopias: white gay capital and transnational tourism*. Shohat, E. (Ed.). (1998). In *talking visions: multicultural feminism in a transnational age*. New York: MIT Press.
7. Altın Portakal. (2011). *“Altın Portakal’a “Zenne” damgasını vurdu.”* 23.12.2011, <http://www.altinportakal.org.tr/tr/news/48-uluslararasi-antalya-altin-portakal-film-festivali-odulleri-sahiplerini-buldu-128.html>.
8. Altman, D. (2001). *Global sex*. Chicago: university of Chicago Press.
9. Altunpolat, R. (2009). *Uluslararası homofobi karsiti buluşma*. Erol, A. (ed.). anti-homofobi kitabı (110-112). Ankara, Kaos Gl. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>.
10. Amin, A. (2002). *Ethnicity and the multicultural city: living with diversity*. *Environment and planning*. Polity Press, Cambridge.

11. Anacker, K. B. & Morrow Jones, H. A. (2005). Neighborhood factors associated with same-sex households in U.S. Cities. *Urban geography* 26 (5), 385–409.
12. Andersson, Johan & Vanderbeck, Robert M. & Valentine, Gill & Ward, Kevin & Sadgrove, Joanna. (2011). New York encounters: religion, sexuality, and the city. *Environment and Planning A*, 43, 618-633.
13. Andrucki, M. J. & Elder, G. S. (2007). Locating the state in queer space: LGBT non-profit organizations in Vermont, USA. *Social & Cultural Geography*, 8 (1), 89-104.
14. Annes, A. & Redlin, Meredith. (2012a). Coming out and coming back: rural gay migration and the city. *Journal of Rural Studies*, 28, 56-68.
15. Annes, A. & Redlin, M. (2012b). The careful balance of gender and sexuality: rural gay men, the heterosexual matrix, and “effeminophobia”. *Journal of Homosexuality*, 59 (2), 256-288.
16. Ataman, Hakan. (2009). LGBT hakları insan haklarıdır. Ankara: İnsan Hakları Gündemi Derneği. 05.12.2012, http://www.spod.org.tr/turkce/wp-content/uploads/2012/03/LGBT_Haklari_Insan_Haklaridir.pdf.
17. Atay, Tayfun. (2012). Çin işi Japon işi, cinsiyet ve cinsellik üzerine antropolojik değiniler. İletişim Yayınları: İstanbul, 151 s.
18. Aydın, Oya. (2007). Hayatın renkleri projesi, hukuk ve ayrımcılık raporu. 14.11.2012, ayrimcilikaglari.org/wp.../Kaos-GL_HukukveAyrimcilikRaporu.pdf.
19. Badgett, M. V. L. (1995). The Wage Effects of Sexual Orientation Discrimination. *Industrial and Labor Relations Review* 42, 726–739.
20. Bailey, R. W. (1999). “Identity, urban space, and political action.” *Gay Politics, Urban Politics: Identity and Economics in the Urban Setting* (49–95). New York: Columbia University Press.

21. Baird, V. (2004). Cinsel çeşitlilik–yönelimler politikalar haklar ve ihlaller. Metis: İstanbul.
22. Bauman, Z. (2005). Liquid Life. Cambridge: Polity Press.
23. Beauregard, E. & Proulx, J. A. (2007). Classification of sexual homicide against men. *International journal of offender therapy and comparative criminology* 51 (4), 420-432.
24. Belgeler.com. (2010). Türk sinemasında eşcinsellik kavramı, 10.04.2013, [http://www.belgeler.com/blg/4t/trk-sinemasinda-ecinsellikkavrami-yillari-arasindaki- toplumsal-siyasal-kltrcl-deimler](http://www.belgeler.com/blg/4t/trk-sinemasinda-ecinsellikkavrami-yillari-arasindaki-toplumsal-siyasal-kltrcl-deimler).
25. Bell, D. (1991). Insignificant others: lesbian and gay geographies. *Area* 23, 323–329.
26. Bell, D. (2000). Farm boys and wild men: rurality, masculinity, and homosexuality. *Rural sociology* 65, 547-561.
27. Bell, D. (2006). Cowboy love. Campbell, H., Bell, M. ve Finney, M. (Ed.). (2006). *Country boys: masculinity and rural life*. Pennsylvania State Press, University Park.
28. Bell, D. & Binnie, J. (2000). The sexual citizen: queer politics and beyond. Cambridge: Polity Press.
29. Bell, D. & Binnie, J. (2004). Authenticating queer space: citizenship, urbanism and governance. *Urban studies*, 41 (9), 1807–1820.
30. Bell, D. & Binnie, J. (2006). Geographies of sexual citizenship. *Political geography* 25 (8), 869–73.
31. Bell, D. & Valentine, G. (1995a). Queer country: rural lesbian and gay lives. *Journal of Rural Studies* 11 (2), 113–22.

32. Bell, D. & Valentine, G. (Ed.). (1995b). *Mapping desire: geographies of sexualities*. London: Routledge.
33. Bellatin, Mario. (2011). *Güzellik salonu*. İstanbul: Notos Kitap.
34. Bereket, T. (2009) Relevance, in Erol, A. (eds.) *Anti-Homofobi Kitabı-Uluslararası Homofobi Karsiti Buluşma*. Kaos GL, Ankara, pp.196-204, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>, (accessed 6 January 2011).
35. Berghan, Selin. (2007). *Lubunya, transseksüel kimlik ve beden*. Metis yayınları.
36. Berkowitz, Eric.(2013). *Seks ve ceza, arzuyu yargılamanın dört bin yıllık tarihi.*, İstanbul: Kolektif Kitap – 20.
37. Bildirici, Faruk. (2010). *Eşcinsellik hastalık, tedavi edilmeli*, 7 Mart 2010, <http://www.hurriyet.com.tr/pazar/14031207.asp>.
38. Bilge, Hakan. (2012). *Nereden nereye*. *Kaos GL*, 124, 8-12.
39. Bilgehan, Zeynep. (2013). *Bülent Ersoy'a bayılıyorz ama eşcinsel komşu canavar*, 26 Mayıs 2013, <http://www.hurriyet.com.tr/pazar/23369126.asp>
40. Binnie, J. (1995). *Trading paces: consumption, sexuality and the production of queer space*. Bell, D. ve Valentine, G. (Ed.). *Mapping desire: geography of sexualities* (182–199). London: Routledge.
41. Binnie, J. (2004). *The globalization of sexuality*. London: Sage.
42. Binnie, J., ve Valentine, G. (1999). *Geographies of Sexuality—a Review of Progress*. *Progress in human geography* 23, 175–187.

43. Black, D. A. & Gates, G. & Sanders, S. G. & Taylor, L. J. (2000). Demographics of the gay and lesbian population in the United States: evidence from available systematic data sources. *Demography* 37, 139–154.
44. Black, D. A. & Gates, G., Sanders, S. G. & Taylor, L. J. (2002). Why do gay men live in San Francisco? *Journal of urban economics* 51, 54–76.
45. Black, D. A. & Makar, H. R. & Sanders, S. G. & Taylor, L. J. (2003). The earning effects of sexual orientation. *Industrial and labor relations review* 56, 449–469.
46. Blidon, M. (2008). La casuistique du baiser. L'espace public, un espace hétéronormatif. *Echogéo* 5, 2-12.
47. Blunt, A. & Dowling, R. (2006). Home. Routledge, London.
48. Boulden, W. T. (2001). Gay men living in a rural environment. *Journal of gay & lesbian social services* 12 (3–4), 63–75.
49. Bouthillette, A. M. (1997). “Queer and gendered housing: a tale of two neighborhoods in Vancouver”. Ingram, G. B., Bouthillette, A. M. & Retter, Y. (Ed.). (1997). *Queers in space: communities, public places, and sites of resistance* (213–232). Seattle, WA: Bay Press.
50. Brekhus, W. H. (2003). Peacocks, chameleons, centaurs: gay suburbia and the grammar of social identity. Chicago, IL: University of Chicago Press.
51. Brown, M.P. (2000). Closet space: geographies of metaphor from the body to the globe. Routledge, London.
52. Brown, M. & Larry, K. (2006). Places or polygons? governmentality, scale, and the census in the gay and lesbian atlas. *Population, space and place*, 12, 223–242.

53. Browne, Kath. (2004a). Genderism and the bathroom problem: (Re)materialising sexed sites, (re)creating sexed bodies. *Gender, Place and Culture* 11 (3), 331–346.
54. Browne, Kath. (2004b). Stages and streets: Reading and (mis)reading female masculinities. In *Spaces of masculinities*, ed. Kathrin Horschelmann and Bettina Van Hoven, 237–48. London: Routledge.
55. Browne, Kath. (2005). 'Stages and streets: reading and (mis)reading female masculinities'. Van Hoven, B. ve Horschelmann, K. (Ed.). (2005). *Spaces of masculinities* (237-48). Routledge, London.
56. Browne, Kath. (2007a). Drag queens and drab dykes: deploying and deploring femininities. Browne, K., Lim, J. ve Brown, G. (Ed.). (2007). *Geographies of sexualities: theory, practices and politics* (113-24). Ashgate, Aldershot.
57. Browne, Kath. (2007b). Lesbian geographies. *Social and Cultural Geography*, 8 (1), 1–7.
58. Browne, K. & Lim, J. (2010). Trans lives in the 'gay capital of the UK'. *Gender, place&culture: a journal of feminist geography*, 17 (5), 615-633.
59. Browne, K.& Lim, J. & Brown, G. (Ed.). (2007). Geographies of sexualities: theory, practices and politics. London: Ashgate.
60. Browne K. & Nash C. (2010). Queer methods and methodologies: an introduction. Browne K. ve Nash C. (Ed.). (2010). *Queer methods and methodologies: intersecting queer theories and social science research* (1-23). Ashgate, Farnham.
61. Buijs, L. (2009). "As long as they don't touch me". Explaining antigay violence in a gay –friendly country. Master Tezi, University of Amsterdam.

62. Bulaç, Ali. (2005). Eşcinseller Üzerine, 30 Mayıs 2005, http://www.zaman.com.tr/ali-bulac/escinseller-uzerine_178085.html.
63. Bullough, V. & Bullough, B. (1993). *Cross-dressing, sex, and gender*. Philadelphia, University of Pennsylvania Press: Pennsylvania.
64. Busby, K. (2009). Erol, A. (Ed.). (2009). *Anti-homofobi kitabı-uluslararası homofobi karsiti buluşma* (45-47). Ankara, Kaos Gl. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>.
65. Butler, J. (1993). *Bodies that matter: on the limits of "sex."* New York: Routledge.
66. Caner, Fırat. (2002). *Bir ideoloji olarak Murathan Mungan şiiri*. Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
67. Cant, B. (1997). *Invented identities? lesbian and gay talks about migration*. Cassel, London.
68. Castells, M. (1983a). *The City and the Grassroots*. Berkeley: University of California Press.
69. Castells, M. (1983b). *"Cultural identity, sexual liberation and urban structure: the gay community in San Francisco"*. *The City and the Grassroots* (138–170). Berkeley, CA: University of California Press.
70. Cengiz, Orhan Kemal. (2013). *akp'nin içine devlet kaçmış*. *Radikal Gazetesi*, 31.05.2013.
71. Chamberland, L. (1993). *Remembering lesbian bars: Montreal, 1955–1975*. Mende`s-Leite, R. ve de Busscher, P. O. (Ed.). (1993). *Gay studies from the french cultures: voices from France, Belgium, Brazil, Canada and the Netherlands* (231-269). Binghamton, NY: Harrington Park Press.

72. Chamberland, L. (1998). La conquête d'un espace public: les bars fréquentés par les lesbiennes. Demczuk, I. ve Remiggi, F.W. (Ed.). (1998). Sortir de l'ombre: histoires des communautés lesbienne et gaie de Montréal (129-164). Montréal: VLB Éditeur.
73. Chauncey, G. (1994). Gay New York: gender, urban culture and the making of the gay male world 1890-1940. Flamingo, London.
74. Chauncey G. (1995). Gay New York: the making of the gay male world, 1890-1940. Flamingo, London.
75. Clark, T. N. & Lloyd, R. & Wong, K. K. & Jain, P. (2002). Amenities drive urban growth. *Journal of urban affairs*, 24 (5), 493–515.
76. Clift, S. & Luongo, M. & Callister, C. (2002). Gay tourism: yesterday, today and tomorrow. Clift, S., Luongo, M. ve Callister, C. (Ed.). (2002). *Gay tourism: Culture, identity and sex*. London: Continuum.
77. Cody, P. & Welch, J. (1997). Rural gay men in Northern New England: life experiences and coping styles. *Journal of homosexuality* 33, 51-67.
78. Collins, D. (2009). “We’re there and queer”: homonormative mobility and lived experience among gay expatriates in Manila. *Gender & Society*, 23 (4), 465-493.
79. Connell, R. W. (1999). Masculinities and globalization. *Men and masculinities*, 1 (1): 3-23.
80. Coogan, K. (2006). Fleshy specificity: (re)considering transsexual subjects in lesbian communities. *Journal of lesbian studies* 10, (1/2) 17–41.
81. Cooke, T. J. ve Rapino, M. (2007). The migration of partnered gays and lesbians between 1995 and 2000. *The Professional Geographer* 59 (3), 285–297.

82. Cullinan, C. C. (2002). Finding racism where you least expect it. *Chronicle of higher education*, 4 (3), 13-14.
83. Çalışkan, İlyas. (2011). İslâm hukukunda çift cinsiyetliler (hünsâ), SDÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
84. Çimen, D. (2011). Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında televizyon reklamlarında kadın. T.C. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (27-28). Uzm. Tezi, Ankara.
85. Çoşar, Simten. (2012). Muhafaza ederken yok etmek. Kaos GL, Ankara.
86. Davies, D. (2012), Cinsel yönelim - Pink Therapy, 04.11.2012, www.pinktherapy.com/Portals/0/.../TUR_SexualOrientation.pdf.
87. D'Augelli, A. & Hart, M. (1987). Gay women, men, and families in rural settings: toward the development of helping communities. *American journal of community psychology* 15, 79-93.
88. D'Emilio, J. (1983). Sexual politics, sexual communities: the making of a homosexual minority in the United States, 1940-1970. Chicago: University of Chicago Press.
89. Devor, H. (1997). More manly than women: how female-to-male transsexuals reject lesbian identities. Bonnie B., Vern L. B. ve James E. (1997). Gender blending (87-102). Amherst, NY: Prometheus.
90. Dinamik Gazete. (2013). Beyaz Perdede Eşcinsellik. 04.06.2013, <http://www.dinamikgazete.com/beyaz-perdede-escinsellik/>.
91. Doan, P. L. (2007). Queers in the American city: transgendered perceptions of urban space. *Gender, place and culture* 14 (1), 57-74.

92. Doan, P. L. (2010). The tyranny of gendered spaces – reflections from beyond the gender dichotomy. *Gender, place and culture* 17 (5), 635–54.
93. Doğan, Sultan v.d. (2008). Eşcinsellik tutum ölçeği geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması:bir ön çalışma, *Anatolian Journal of Psychiatry*, 9:84-90.
94. Doğan, Pürselim & Selin, Hatice. (2011). Almanya’da tescil edilmiş eşcinsel hayat ortaklığında veraset ilamının alınması ve bu ilama dayanılarak Türkiye ve Almanya’da bulunan terekenin paylaşılması. 13.11.2012, www.istanbul.edu.tr/merkezler/mmaum/datalar/...1/purselim.pdf.
95. Dorsay, Atilla (2013). Cannes’da cinsellik yılı, *Radikal Gazetesi*, 24.05.2013.
96. Dökmen, Zehra. (bt), Bem cinsiyet rolü envanterinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, 12.03.2013, dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/1253/14361.pdf.
97. Duman, Halil (bt), İslâm hukukunda hünsâ (çift cinsiyetliler), 11.06.2012, eski.dergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/348.pdf.
98. Dunne, B. W. (1990) Homosexuality in the Middle East: an agenda for historical research, *Arab Studies Quarterly* 12(3-4): 55- 82.
99. Dündar, Leyla Burcu. (2001). Murathan Mungan’ın çağdaş masallarında cinsiyetçi geleneğin eleştirisi, Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
100. Egerton, J. (1990). Out but not down: lesbians’ experiences of housing. *Feminist review*, 36, 75–88.
101. Ekins, R. & King, D. (2006). The transgender phenomenon. London: Sage.

102. Ellen, I. G.& Schill, M.& Susin, S. & Schwartz, A. E. (2001). Building homes, reviving neighborhoods: spillovers from subsidized construction of owner-occupied housing in New York City. *Journal of housing research* 12, 185–216.
103. Elwood, S. (2000). Lesbian living spaces: multiple meanings of home. Valentine, G. (Ed.). (2000). From nowhere to everywhere: lesbian geographies (11-28). New York: Haworth.
104. Eng, D. (1997). Out here and over there: queerness and diaspora in Asian American studies. *Social text*, 15, 31–52.
105. Enguix, B. (2009). Identities, sexualities and commemorations: pride parades, public space and sexual dissidence. *Anthropological Notebooks*, 15 (2), 15–33.
106. Eribon, D. (2000). Identidades. Reflexiones sobre la cuestión gay. Barcelona: Bellaterra.
107. Erol, Ali. (2008). Cumhuriyetin son inkârı: eşcinsel realitesi. *Birgün*. 06.12.2012. http://www.birgun.net/research_index.php?category_code=1225409639&news_code=1226928500&year=2008&month=11&day=17.
108. Erol, Ali. (2010). Erkek: Orada kimse var mı?, orada kimse var mı ?, (li wir kes heye?). Hevjin LGBT Oluşumu, Kaos GL, Heinrich Böll Stiftung, der.: Umut Güner ve Semih Varol, Ayrıntı Basımevi: Ankara.
109. Eshsiz. (2013). Zenne'ye ABD'den ödül yağmuru. 04.07.2012, <http://eshsiz.com/lgbt-haber/lgbt-haber-ajansi/kultur-sanat/628-zenne-ye-abd-den-odul-yagmuru.html>.
110. Faderman, L. (1992). Odd girls and twilight lovers: a history of lesbian life in twentieth-century America. New York: Penguin Books.

111. Fassin, E. (2006). The rise and fall of sexual politics in the public sphere: a transatlantic contrast. *Public culture*, 18, 79-92.
112. Feinbloom, D. (1976). Transvestites and transsexuals-mixed views. Delacorte Press: New York.
113. Fellows, W. (1996). Farm boys: lives of gay men from the rural Midwest. University Of Wisconsin Press, Madison.
114. Feminisite. (2006). Lgbtt hareketi üzerine sözlük çalışması. Derleyen: Esra Aşan / Nisan 2008, 19.02.2012, <http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=514>.
115. Fergusson, D. M.& Horwood, L. J. & Beautrais, A. L. (1999). Is sexual orientation related to mental health problems and suicidality in young people? *Archives of general psychiatry*, 56, 876–880.
116. Florida, R. (2002). The rise of the creative class: and how it's transforming work, leisure, community and everyday life in *Cities and the Creative Class*. New York: Routledge.
117. Fobear, K. (2012). Beyond a lesbian space? an investigation on the intergenerational discourse surrounding lesbian public social places in Amsterdam. *Journal of homosexuality*, 59 (5), 721–747.
118. Forsyth, A. (1997a). NoHo: upscaling main street on the metropolitan edge. *Urban geography* 18, 622–652.
119. Forsyth, A. (1997b). 'Out' in the valley. *International journal of urban and regional research* 21, 38–63.
120. Forsyth, A. 2001. "Sexuality and space: nonconformist populations and planning practice". *Journal of planning literature* 15, 339–358.

121. Galeano, Eduardo. (2012). *Ve günler yürümeye başladı*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
122. Gates, G. J. (2006). *Same-sex couples and the gay, lesbian, bisexual population: New estimates from the American community survey*. Los Angeles: The Williams institute. 06.01.2011, <http://www.law.ucla.edu/williamsintitute/publications/Policy-Census-index.html>.
123. Gates, G. J. (2007). Geographic trends among same-sex couples in the U.S. census and the American community survey. Los Angeles: The Williams institute. 06.01.2011, <http://www.law.ucla.edu/williamsintitute/publications/Policy-Census-index.html>.
124. Gazete a24. (2013). *Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ödülü kazananlar kimler*, 02.06.2013, http://www.gazetea24.com/haber/2013-cannes-film-festivalinde-altin-palmiye-odulu-kazananlar-kimler-iste-cannes-altin-palmiye-odulu-alanlarin-listesi-burada_23466429.html.
125. Geberth, V. J. (1996). *Practical homicide investigation: tactics, procedures and forensic techniques*. CRC: New York.
126. Gilman, S. E.&Cochran, S. D.& Mays, V. M.& Hughes, M.& Ostrow, D. & Kessler, R. C. (2001). *Risk of psychiatric disorders among individuals reporting same-sex sexual partners in the national comorbidity survey*. *American journal of public health*, 91, 933–939.
127. Gorman-Murray, A. (2006). *Homeboys: uses of home by gay Australian men*. *Social and cultural geography*, 7, 53–69
128. Gorman-Murray, A. (2007a). *Reconfiguring domestic values: meanings of home for gay men and lesbians*. *Housing, theory and society*, 24, 229–246.

129. Gorman-Murray, A. (2007b). Rethinking queer migration through the body. *Social and cultural geography*, 8, 105-121.
130. Gorman-Murray, A. (2008a). Queering the family home: narratives from gay, lesbian and bisexual youth coming out in supportive family homes. *Australia gender, place and culture*, 15, 31–44.
131. Gorman-Murray, A. (2008b). Reconciling self: gay men and lesbians using domestic materiality for identity management. *Social and cultural geography*, 9 (3), 283-301.
132. Gorman-Murray, A. (2012). Queer politics at home: gay men’s management of the public/private boundary. *New Zealand Geographer* 68, 111–120.
133. Gorman-Murray, A., & Waitt, G. & Gibson, C. (2008). ‘A queer country? A case study of the politics of gay/lesbian belonging in an Australian country town’. *Australian Geographer* 39, 171_91.
134. Gorman-Murray, Andrew & Waitt, Gordon & Johnston, Lynda. (2008). Geographies of sexuality and gender ‘down under’. *Australian Geographer*, 39 (3), 235-246.
135. Göker, Emrah. (2011). kutsal aile ve devletin evanjelist aygıtları. *Express*, 116, 18-22.
136. Göregenli, M. (2010). LGBT bireylerin gündelik yaşamda karşılaştıkları ayrımcılık. Ayrıntı Basımevi. Ankara.
137. Green, A. (2002). Gay but not queer: toward a postqueer study of sexuality. *Theory and society*, 31, 521–45.
138. Green, A. I. & Follert, M. & Osterlund, K. & Paquin, J. (2010). *Gender, work and organization*, 17 (1), 7-27.

139. Grulich, A. E., & Visser, R. O. & Smith, A. M. A. & Rissel, C. E. & Richters, J. (2003). Sex in Australia: homosexual experience and recent homosexual encounters. *Australian and New Zealand journal of public health* 27, 155 –163.
140. Guasch, O. (2006). Héroes, científicos, heterosexuales y gays. Barcelona: Bellaterra.
141. Gümüş, Semih. (2013). “Edebiyat, ne değildir...”, Eleştirinin Saati, *Radikal kitap eki*, sayı: 632.
142. Güner, U. (2011). Burası bizim değil, bizi öldürmek isteyenlerin ülkesi. *Kent/Mekan*, (120), 31.
143. Gürhan, N. (2010). Toplumsal cinsiyet ve din. *E-sarkiyat ilmi araştırmalar dergisi*, IV, 58-80. 22.03.2013, www.esarkiyat.com.
144. Hammers, C. (2009). An examination of lesbian/queer bathhouse culture and the social organization of (im)personal sex. *Journal of contemporary ethnography*, 38 (3), 308-335.
145. Harvey, D. (1989). The condition of postmodernity. London: Blackwell.
146. Haslam, N. & Rothschild, L. & Ernst, D. (2002). Are essentialist beliefs associated with prejudice? *British journal of social psychology*, 41 (1) 87-100.
147. Hayslett, K. L. & Kane, M. D. (2011). “Out” in Columbus: a geospatial analysis of the neighborhood-level distribution of gay and lesbian households. *City & Community*, 10 (2), 131-156.
148. Hegarty, P. & Pratto, F. (2001). The effects of category norms and stereotypes on explanations for inter-group differences. *Journal of personality and social psychology*, 80, 723-735.

149. Hekma, G. (2002). Imams and homosexuality: a post-gay debate in the Netherlands. *Sexualities* 5(2): 237-248.
150. Hekma, G. (2009). Erol, A. (Ed.). Anti-Homofobi Kitabı-Uluslararası Homofobi Karsiti Buluşma (42-44). Ankara, Kaos Gl. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>.
151. Hennessy, R. (1995). Queer visibility in commodity culture. In *social postmodernism: beyond identity politics*. Linda J., N. ve Steven S. (Ed.). (1995). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
152. Herek, G.M. (1986). On heterosexual masculinity: some psychical consequences of the social construction of gender and sexuality. *American behavioral scientist*, 29 (5), 563-577.
153. Herek, G.M. (1998). Hate crimes against lesbians and gay men. *Issues for research and policy American Psychologist*, 44 (6), 948-955.
154. Herek, G. M.& Gillis, J. R. & Cogan, J. C. (1999). Psychological sequelae of hate-crime victimization among lesbian, gay, and bisexual adults. *Journal of consulting and clinical psychology*, 67 (6), 945-951.
155. Herek, G. M. & Cogan, J. C. & Gillis, J.R. (2002). Victim experiences in hate crime based on sexual orientation. *Journal of social issues*, 58 (2), 319-339.
156. Herrell, R.& Goldberg, J.,&True, W. R.& Ramakrishnan, V.& Lyons, M. & Eisen, S. (1999). Sexual orientation and suicidality: a cotwin control study in adult men. *Archives of general psychiatry*, 56, 867–874.
157. Hines, S. (2006). What's the difference? Bringing particularity to queer studies of transgender. *Journal of gender studies*, 15 (1), 49–66.

158. Hines, S. (2007a). (Trans)forming gender: social change and transgender citizenship. *Sociological Research Online*, 12 (1). 06.01.2011, <http://www.socresonline.org.uk/12/1/hines.html>.
159. Hines, S. (2007b). Transforming gender: transgender practices of identity, intimacy and care. Bristol: Policy Press.
160. Hines, S. (2010). Queerly situated? Exploring negotiations of trans queer subjectivities at work and within community spaces. *Gender, place and culture*, 17 (5), 597–613.
161. Hird, M. (2002). For a sociology of transsexualism. *Sociology*, 36 (3), 577–95.
162. Hocaoglu, Murat. (2004). Eşcinsel erkekler, yirmi beş tanıklık. Metis Yayınları.
163. Houwelingen, A. (2009). Erol, A. (Ed.). (2009). Anti-Homofobi Kitabı-Uluslararası Homofobi Karsiti Buluşma (98-101). Ankara, Kaos GL. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>.
164. Hubbard, P. (2001). Sex zones: intimacy, citizenship and public space. *Sexualities*, 4 (1), 51–71.
165. Hughes, H. (1997). Holidays and homosexual identity. *Tourism management*, 18 (1), 3-7.
166. Human Rights Watch. (2010). “Biz gömülmüş bir nesiliz” iran'da cinsel azınlıklara yönelik ayrımcılık ve şiddet. 14.11.2012, www.hrw.org/sites/default/files/reports/iran1210tusumandrecs.pdf.
167. Hürriyet, planet (2013). Hollanda Başbakanı'ndan Erdoğan'a "koruyucu aile" reddi. 21.03.2013, <http://www.hurriyet.com.tr/planet/22869467.asp>.

168. Isherwood, Christopher. (1987). *Tek başına bir adam*. İstanbul: Metis Yayınları.
169. İcimdeki ayı. (2013). *Pazar günü Pembe Gri'deyiz*. 04.06.2013, <http://www.icimdekiayi.com/pazar-gunu-pembe-gri-deyiz.html>.
170. İnan, Belgin (2010), *Cinsiyet coğrafyasının tampon bölgesi: intersex*, 20.03.2013, <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=4065>.
171. Jacobs, J. B. & Potter, K. (1998). *Hate crimes: criminal law and identity politics*. Oxford: Oxford ve New York.
172. Johnson, A. M.& Wadsworth, J.& Wellings, K.& Bradshaw, S. & Field, J. (1992). *Sexual life-styles and HIV risk*. *Nature*, 360, 410–412.
173. Johnston, L. & Valentine, G. (1995). *Wherever i lay my girlfriend, that's my home: the performance and surveillance of lesbian identities in domestic environments*. Bell, D. ve Valentine, G. (Ed.). (1995). *Mapping desire: geographies of sexualities* (99-113). London: Routledge.
174. Johnston, L. & Longhurst, R. (2008). *Queer(ing) geographies 'down under': some notes on sexuality and space in Australasia*. *Australian geographer*, 39 (3), 247-257.
175. Johnstone, L. & Longhurst, R. (2010). *Space, place, and sex: geographies of sexualities*. Rowman and Littlefield Publishers, Plymouth.
176. Kafaoğlu-Büke, Asuman. (2013). *Bir 'şarkı'nın peşinden gitmek*. Radikal Gazetesi Kitap eki. sayı 638, 07.06.2013.
177. Kaos GL, (2006). *Eşcinsellikle ilgili Sık Sorulan Sorular*. Ayrıntı: Ankara. 28.05.2012, www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/sss-ici.pdf.

178. Kaos GL. (2007). Biliyo(mu)sun(?) Her kadın heteroseksüel değildir, lezbiyen ve biseksüel kadınlar. Ankara: Ayrıntı Basımevi.
179. Kaos GL, (2011). Ne hastalık - ne suç- ne günah, lgbt hakları insan haklarıdır.
180. Kang, M. (2003). The managed hand: the commercialization of bodies and emotions in Korean immigrant–owned nail salons. *Gender and society*, 17, 820-39.
181. Kazyak, E. (2011). Disrupting cultural selves: constructing gay and lesbian identities in rural locales. *Qual Sociol*, 34, 561–581.
182. Kennedy, E. L. & Davis, M. D. (1994). Boots of Leather, Slippers of Gold: The History of a Lesbian Community. New York: Penguin.
183. Kesteren, P. J. M.& Asscheman, H.& Megens, J. A. J & Gooren, L. J. G. (1997). Mortality and morbidity in transsexual subjects treated with cross-sex hormones. *Clinical endocrinology*, 47 (3), 337–342.
184. Keuzenkamp, S.& Iedema, J. M. & Adolfsen, A. (2010). Multiple dimensions of attitudes about homosexuality: Development of a multifaceted scale measuring attitudes toward homosexuality. *Journal of homosexuality*, 57, 1237–1257.
185. Kirby, S. & Hay, I. (1997). (Hetero)sexing space: gay men and ‘straight’ space in Adelaide, South Australia. *Professional Geographer* 49, 295–305.
186. Kirkby, G. (1997). Saving the Davie strip, Xtra! West, 13, 7.
187. Kirkey, K., & Forsyth, A. (2001). Men in the valley: gay male life on the suburban-rural fringe. *Journal of rural studies* 17, 421–441.
188. Kitchin, R. & Lysaght, K. (2003). Heterosexism and the geographies of everyday life in Belfast, Northern Ireland. *Environment and planning A* 35, 489–510.

189. Knopp, L. (1990). Some theoretical implications of gay involvement in an urban land market. *Political geography quarterly* 9 (4), 337–352.
190. Knopp, L. (1998). Sexuality and urban space: gay male identity politics in the United States. Finvher, R. ve Jacobs, J. M. (1998). *Cities of difference* (149-76). United Kingdom and Australia.
191. Knopp, L. & Brown, M. P. (2003). Queer diffusions. *Environment and planning D: society and space* 21.4, 409–24.
192. Korkmaz, Serhat. (2012). Bir başkasının acısına bakmanın soğukkanlılığı ve narkoz etkisi hepimizi sarmış durumda. Kaos GL, Ankara.
193. Kramer, J. L. (1995). Bachelor farmers and spinsters: gay and lesbian identities and communities in rural North Dakota. Bell, D. ve Valentine, G. (Ed.). (1995). *Mapping desire: geographies of sexualities* (200–213). London, UK: Routledge.
194. Kurtoğlu, A. (2011). Kentli olmak veya kent hakkı. *Kent/Mekân*, 120, 22-23.
195. Küçük, Berna & Kahyaoğlu, İrem. (2013). Yerellik Öğeleri İçinde Küreselleşen Yönetmen: Ferzan Özpetek. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 3(2), 60-61. 16.06.2013, www.tojdac.org/tojdac/HOME_files/tojdac_v03i207.pdf.
196. kültür mafyası. (2011). Türkiye’de oyuncu yok diyenin alnını karışlarım. 04.06.2013, <http://www.kulturmafyasi.com/2011/06/15/turkiyede-oyuncu-yok-diyenin-alnini-karislarim/>
197. Lambdaİstanbul. (2010). İt iti ısırılmaz! – Bir alan araştırması. İstanbul.
198. Lauria, M. & Knopp, L. (1985). Toward and Analysis of the Role of Gay Communities in the Urban Renaissance. *Urban Geography*, 6, 152–169.

199. Lee, T. (2001). Trans(re)lations: lesbian and female to male transsexual accounts of identity. *Women's Studies International Forum* 24, no. 3/4: 347–57.
200. Levine, M. N. (1998). "Gay ghetto". Nardi, P. M. ve Schneider, B. E. (Ed.). (1998). *Social perspectives in lesbian and gay studies: a reader* (194–206). London: Routledge.
201. Lewis, M. (1994). A sociological pub crawl around gay Newcastle. Whittle, S. (Ed.). (1994). *The Margins of the City: Gay Men's Urban Lives* (85–100). Aldershot: Arena.
202. Lim, J. & Browne, Kath. (2009). Senses of gender. *Sociological research online*, 14 (1). 06.01.2011, <http://www.socresonline.org.uk/14/1/6.html>.
203. Little, J. (2003). 'Riding the rural love train': heterosexuality and the rural community. *Sociologia ruralis*, 43, 401-417.
204. Little, J. & Austin, P. (1996). Women and the rural idyll. *Journal of rural studies*, 12, 101-111.
205. Little, J. & Panelli, R. (2007). "Outback" romance? A reading of nature and heterosexuality in rural Australia. *Sociologia ruralis*, 47, 173-186.
206. Lloyd, R. (2002). Neo-Bohemia: art and neighborhood redevelopment in Chicago. *Journal of urban affairs*, 24 (5), 517–532.
207. Lloyd, R. & Clark, T. N. (2001). The City as an entertainment machine. *Critical perspectives on urban development*, 6, 357–378.
208. Mackay, J. (2001). How does the United States compare with the rest of the world in human sexual behavior? *Western journal of medicine*, 174 (6), 429-33.

209. Marcuse P, (2002). *``The layered city''*. Madsen, P. ve Plunz, R. (Ed.). (2002). The urban lifeworld: formation, perception, representation (94-114). Routledge, London.
210. McCarthy, L. (2000). *Poppies in a wheat field*. *Journal of homosexuality*, 39 (1), 75–94.
211. McKenna, W. & Kessler, Suzanne. (1997). *Comment on Hawkesworth's 'confounding gender': who needs gender theory?* *Signs*, 22 (3), 65–9.
212. Medyafaresi. (bt). *Oğlum gay olsa dönüp kendime bakarım!!! ünlü oyuncudan ilginç açıklamalar*. 04.06.2013, <http://www.medyafaresi.com/haber/13595/magazin-oglum-gay-olsa-donup-kendime-bakarim-unlu-oyuncudan-ilginc-aciklamalar.html>
213. Meer, T. (2003). *Gay bashing-a rite of passage?* *Culture, health and sexuality*, 5, 153-165.
214. Michael, R. T& Gagnon, J. H.& Laumann, E. O. & Kolata, G. (1995). *Sex in America: a definitive survey*. Little, Brown and Co: Boston.
215. Mitchell, D. (1995). *The end of public space? People's park, definitions of the public, and democracy*. *Annals of the Association of American Geographers*, 85 (1), 108–33.
216. Monroe, S. (2005). *Genderpolitics: citizenship, activism and sexual diversity*. London: Pluto Press.
217. Monroe, S. (2010). *Sexuality, space and intersectionality: the case of lesbian, gay and bisexual equalities initiatives in UK Local Government*. *Sociology*, 44 (5), 996–1010.

218. Moran, L. & Skeggs, B. (2004). Sexuality and the politics of violence. London: Routledge.
219. Mort, F. (1995). Archaeologies of city life: commercial culture, masculinity and spatial relations in 1980s London. *Environment and planning D: society and space*, 13, 573-590.
220. Moses, A.E. & Hawkins, R. (1980). The special problems of rural gay clients. *Human services in the rural environment*, 5, 22-27.
221. Mungan, Murathan (2008). Türkiye’de eşcinsel olmak!. 9 Kasım 2008, İstanbul, Goethe Institut.
222. Namaste, V. K. (2000). Invisible lives: the erasure of transsexual and transgendered people. Chicago: University of Chicago Press.
223. Nash, C. J. (2007). Material entanglements: queer geographies and trans experience and embodiment. Association of American Geographers. San Francisco, CA, April 17–21.
224. Nayak, A. & Kehilly, M. (1996). Playing it straight: masculinities, homophobias, and schooling. *Journal of gender studies*, 5 (2), 211-30.
225. Nestle, J. (1987). A restricted country: documents of desire and resistance. New York: Firebrand Books.
226. Noble, B. (2006). Sons of the movement: ftm’s risking incoherence in a post-queer cultural landscape. Toronto: Women’s Press.
227. Oğuz, Kürşad. (bt). AB’nin anahtarı eşcinsel lobide. *Reocities*, 07.11.2012. <http://www.reocities.com/Paris/9440/aktuel.htm>, erişim: 07.11.2012

228. Oksaçan, H. E. (2012). *Eşcinselliğin Toplumsal Tarihi*. Tekin: İstanbul.
229. Olyslager, F. & Conway, L. (2007). On the calculation of the prevalence of transsexualism. 3.12.2011, <http://ai.eecs.umich.edu/people/conway/TS/Prevalence/Repts/Prevalence%20of%20Transsexualism.pdf>.
230. Oranlı, İmge. (2012). Queer akademiden Türkiye'ye dair evren savcı ile türkiye lgbt hareketi ve muhafazakârlık ilişkileri üzerine. *Kaos GL*, 122, 46-48.
231. Oswald, R. F. (2002). Who am i in relation to them? Gay, lesbian, and queer people leave the city to attend rural family weddings. *Journal of family issues*, 23 (3), 323–348.
232. Oswald, R. F. & Culton, L. S. (2003). Under the rainbow: Rural gay life and its relevance for family providers. *Family relations*, 52 (1), 72–81.
233. Oswin, N. (2009). The modern model family at home in Singapore: a queer geography. *Transactions of the Institute of British Geography*, NS 35 256–268 2010, ISSN 0020-2754, 256-268.
234. Oswin, N. (2010). The modern model family at home in Singapore: a queer geography. *Transactions of the institute of British geographers*, 35, 256-268.
235. Özbay, C. (2010). Nocturnal queers: rentmboys' masculinity in Istanbul. *Sexualities* 13 (5), 645–663.
236. Özbay, Cenk & Soydan, Serdar. (2003). *Eşcinsel kadınlar, yirmi dört tanıklık*. Metis Yayınları.
237. Özsel, Doğançan. (2012). *Muhafazakârlık ve eşcinsellik: hastalıkta ve sağlıkta*. Kaos GL, Ankara.

238. Peake, L. (1993). 'Race' and sexuality: challenging the patriarchal structuring of urban social space. *Environment and planning D: society and space* 11, 415–432.
239. Petersen, V. S. (1999). Sexing political identities: nationalism as heterosexism. *International feminist journal of politics*, 1 (1), 34–65.
240. Phoenix A.& Frosh S. & Pattman R. (2003). Producing contradictory masculine subject positions: narratives of threat, homophobia and bullying in 11-14 year old boys. *Journal of social issues*, 59 (1), 179-195.
241. Pietrantoni, L. (1999). Suicide attempts among gay male adolescents. *Minerva Psichiatrica*, 40, 75–80.
242. Podmore, J. A. (2001). Lesbians in the crowd: gender, sexuality, and visibility along Montreal's Boul. St- Laurent. *Gender, place, and culture*, 8, 333–355.
243. Podmore, J. A. (2006). Gone 'underground'? lesbian visibility and the consolidation of queer space in Montreal. *Social and Cultural Geography*, 7 (4), 595–625.
244. Pritchard, A.& Morgan, N. & Sedgley, D. (2002). In search of lesbian space? The experience of Manchester's gay village. *Leisure studies*, 21, 105–123.
245. Prosser, J. (1998). Second skins: the body narrative of transsexuality. New York: Columbia University Press.
246. Provencher, D. M. (2007). Mapping gay Paris: language, space and sexuality in the Marais. *Contemporary french and francophone studies*, 11 (1), 37-46.
247. Puar, J. K. (2006). Mapping US homonormativities. *Gender, place and culture: a journal of feminist geography*, 13 (1), 67-88.

248. Quinn, T. L. (2002). Sexual orientation and gender identity: an administrative approach to diversity. *Child Welfare* 81 (6): 913-929.
249. Rasim, Ahmet. (1987). *Hamamcı Ülfet*. İstanbul: Arba Yayınları.
250. Remafedi, G. (1999). Suicide and sexual orientation: nearing the end of controversy? *Archives of general psychiatry*, 56, 885–886.
251. Retter, Y. (1997). *Lesbian spaces in Los Angeles, 1970–90*. Ingram, G.B., Bouthillette, A.- M. ve Retter, Y. (Ed.). (1997). *Queers in Space: Communities, Public Places, Sites of Resistance* (325-337). Seattle, WA: Bay Press.
252. Richardson, D. (2004). Locating sexualities: from here to normality. *Sexualities*, 7 (4), 391–411.
253. Richardson, D. (2005). Desiring sameness? The rise of a neoliberal politics of normalisation. *Antipode*, 37 (3), 515–35.
254. Richters, J. (2007). Through a hole in the wall: setting and intersection in sex-on-premises venues. *Sexualities*, 10 (3), 275-98.
255. Rosario II, V. A. (1996). *Trans (homo) sexuality? double inversion, psychiatric confusion, and hetero-hegemony*. Beemyn, B. ve Eliason, M. (Ed.). (1996). *Queer studies: A lesbian, gay, bisexual, and transgender anthology* (35–51). London: New York University Press.
256. Rosenfeld, M. J. & Kim, B. S. (2005). The independence of young adults and the rise of interracial and same-sex unions. *American sociological review* 70 (4): 541–562.
257. Ross, B. & Sullivan, R. (2012). Tracing lines of horizontal hostility: how sex workers and gay activists battled for space, voice, and belonging in Vancouver, 1975–1985. *Sexualities*, 15 (5/6), 604–621.

258. Rothenberg, T. (1995). 'And she told two friends':lesbians creating urban social space. Bell, D. ve Valentine, G. (Ed.). Mapping desire: geographies of sexualities (165-181). London and New York: Routledge.
259. Rubin, G. S. (1990). Thinking sex: notes for a radical theory of the politics of sexuality. Vance, S. C. (Ed.). (1990). *Pleasure and danger: exploring female sexuality*. New York: Routledge.
260. Rubin, G. (1993). Thinking sex: notes for a radical theory of the politics of sexuality. Abelove, H., Barale, M. ve Halperin, D. (Ed.). The lesbian and gay studies reader. Routledge, London.
261. Ryan, C. & Rivers, I. (2003). Lesbian, gay, bisexual an transgender youth: victimization and its correlates in the USA and UK. *Culture, health and sexuality*, 5, 103-119.
262. Sancar, S. (2009). Erkeklik: İmkansız İktidar. Metis: Istanbul.
263. Sandfort, T. G. M.& Graaf, R.& Bijl, R. V. & Schnabel, P. (2001). Same-sex sexual behavior and psychiatric disorders: findings from the Netherlands mental health survey and incidence study (NEMESIS). *Archives of general psychiatry*, 58, 85–91.
264. Schild, M. (1992). Relevance in Arno, S. and Jehoeda, S. (eds.) Sexuality and Eroticism among Males in Moslem Societies, Harrington Park Press: New York, pp.179-187.
265. Schroeder, C. G. (2012). Making space for queer youth: adolescent and adult interactions in Toledo, Ohio. *Gender, place & culture: a journal of feminist geography*, 19 (5), 635-651.

266. Scott-Dixon, K. (2006). *Trans/forming feminisms: Trans feminist voices speak out*. Toronto: Sumach Press.
267. Sennett, R. (1990). *The conscience of the eye: the design and social life of cities*. Faber and Faber, London.
268. Sibalis, M. (2001). *Les espaces des homosexuels dans le Paris d'avant Haussmann*. Bowie, K. (Ed.). (2001). *La Modernite' avant Haussmann, Formes de l'espace urbain a` Paris 1801–1853* (231-241). Paris: E'ditions Recherches.
269. Sibalis, M. (2004). "Urban space and homosexuality: the example of the Marais, Paris' 'gay ghetto'". *Urban studies*, 41 (9), 1739–1758.
270. Skeggs, B. (1999). Matter out of place: visibility and sexualities in leisure spaces. *Leisure studies* 18, 213–232.
271. Smith, N. (1996). *Social justice and the new American urbanism: the revanchist city*. A Merrifield, A. ve Swyngedouw, E. (Ed.). The urbanization of social injustice (117–136). London: Lawrence&Wishart.
272. Sontag, S. (1988). AIDS and its metaphors. *New York Review of Books*, 35 (16).
273. Sözen, S. (2009) Relevance, in Erol, A. (eds.) *Anti-Homofobi Kitabı-Uluslararası Homofobi Karsiti Buluşma*. Kaos GL, Ankara, pp.64-65, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>, (accessed 6 January 2011).
274. Stein, A. & Plummer, K. (1994). "I can't even think straight": "queer" theory and the missing sexual revolution in sociology. *Sociological theory*, 12 (2), 178-87.
275. Stein, M. (2000). *City of brotherly and sisterly loves: lesbian and gay Philadelphia 1945–1972*. Chicago and London: University of Chicago Press.

276. Stryker, S. (2004). Transgender studies: queer theory's evil twin. *glq: Journal of lesbian and gay studies*, 10 (2), 212–5.
277. Stryker, S. (2006). (De)subjugated knowledges: an introduction to transgender studies. Stryker, S. ve Whittle, S. (Ed.). (2006). *The transgender studies reader* (1-17). London: Routledge.
278. Süleyman, Şahabeddin. (2012). Çıkmaz Sokak. İstanbul: Agora Kitaplığı.
279. Şentürk, L. (2011). Kentsel (f)aktörler. *Kent/Mekân*, 120, 14-15.
280. Tapınc, H. (1992) Relevance in Pummer, K. (eds.) Modern Homosexualities, London: Routledge, pp.39-49.
281. Tattelman, I. (1999). Speaking to the gay bathhouse: communicating in sexually charged spaces. *Leap, W. (Ed.). (1999)*. In *public sex/gay space* (71-94). New York: Columbia University Press.
282. Tewksbury, R. (2003). Bathhouse intercourse: Structural and behavioral aspects of an erotic oasis. Hensley, C. ve Tewksbury, R. (Ed.). (2003). In *sexual deviance: a reader* (203-32). Boulder, CO: Lynne Rienner.
283. Theodore, P. S. & Basow, S. A. (2000). Heterosexual masculinity and homophobia: a reaction to the self? *Journal of homosexuality*, 40 (2), 31-48.
284. Thorpe, R. (1997). The changing face of lesbian bars in Detroit, 1938–1965. Beemyn, B. (Ed.). (1997). *Creating a place for ourselves: lesbian, gay, and bisexual community histories* (165-182). New York and London: Routledge.
285. Tiyatro Dünyası. (2011). Oğlunuz eşcinsel olsa tavrınız ne ourdu?. 04.06.2013, <http://www.tiyatrodunyasi.com/haberdetay.asp?haberno=5090>.

286. Trettebergstuen, A. (2009). Erol, A. (Ed.). (2009). Anti-homofobi kitabı-uluslararası homofobi karsiti buluşma (20). Ankara, Kaos Gl. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>, (accessed 6 January 2011).
287. Trivette, S. A. (2010). Secret handshakes and decoder rings: the queer space of don't ask/don't tellsex. *Res Soc Policy*, 7, 214–228.
288. Tuğcu, Emine. (2007). Şehrengizler ve ayîne-i hûbân-ı Bursa: Bursa şehrengizlerinde güzeller. Türk Edebiyatı Bölümü, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
289. Türker, Yıldırım. (2008). Türkiye’de eşcinsel olmak. Kaos GL Yayını, Ankara. Yıldırım Türker İle Söyleşi. 11 Ekim 2008, İzmir, Fransız Kültür Merkezi, ss. 23-34.
290. Türkkıtap.de. (2012). Düş gezginleri. 27.05.2012, [http://www.turkkıtap.de/dus_gezginleri_\(vcd\)meral_oguz,_lale_mansur/id/3/5310](http://www.turkkıtap.de/dus_gezginleri_(vcd)meral_oguz,_lale_mansur/id/3/5310).
291. Ummanel, Aliye. (2003). Amerikan tiyatrosunda eşcinsellik ve bir örnek olarak Lanford Wilson’ın “bayan bright’in deliliği” oyununun incelenmesi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
292. Ünlü, Osman. (bt). Klâsik Türk edebiyatında erkek güzelliği ve erkek aşkı anlayışı: cinânî örneği, 13.11.2012, http://akademikpersonel.duzce.edu.tr/osmanunlu/diger/osmanunlu03.02.2011_10.12.03diger.pdf.
293. Vahr, J. (2009). Erol, A. (Ed.) Anti-homofobi kitabı-uluslararası homofobi karsiti buluşma (19-20). Ankara, Kaos Gl. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>.

294. Valentine, G. (1993). (Hetero)sexing space: lesbian perceptions and experiences of everyday spaces. *Environment and planning D: society and space*, 11, 395–413.
295. Valentine, G. (1995). Out and about: geographies of lesbian landscapes. *International journal of urban and regional research*, 19, 96–111.
296. Valentine, G. (1997). Making space: lesbian separatist communities in the United States. Cloke, P., Little, J. (Ed.). (1997). *Contested countryside cultures: otherness, marginalization, and rurality*. Routledge, London.
297. Valentine, G. (1998). Sticks and stones may break my bones: a personal geography of harassment, *Antipode*, 30: 303–332.
298. Valentine, G. (2000). Introduction. Valentine, G. (Ed.). (2000). *From nowhere to everywhere: lesbian geographies (1-10)*. Binghamton, NY: Harrington Park Press.
299. Valentine, G. (2007). 'Theorizing and researching intersectionality: a challenge for feminist geography'. *The Professional geographer*, 59 (1), 10–21.
300. Valentine, G. (2008). Living with difference: reflections on geographies of encounter". *Progress in human geography*, 32, 323-337.
301. Valentine, G. & Skelton, T. (2003). Finding oneself, losing oneself: the lesbian and gay "scene" as a paradoxical space. *International journal of urban and regional research*, 27, 849-866.
302. Valentine, G. & Skelton, T. & Butler, R. (2003). Coming out and outcomes: negotiating lesbian and gay identities with, and in, the family. *Environment and planning D: society and space*, 21, 479–499.
303. Valocchi, S. (2005). Not yet queer enough: The lessons of queer theory for the sociology of gender and sexuality. *Gender and society*, 19, 750-70.

304. Vepsalainen, M.& Pitkanen, K., (2010). Second home countryside. representations of the rural in Finnish popular discourses. *Journal of rural studies*, 26, 194-204.
305. Verweij, K. J.& Shekar, S. N.& Zietsch, B. P.& Eaves, L. J.& Bailey, J.M.& Boomsma, D. I. & Martin, N. G., (2008). Genetic and environmental influences on individual differences in attitudes toward homosexuality: an Australian twin study. *Behavior genetics*, 38(3), 257- 265.
306. Villaamil, F. (2004). La transformación de la identidad gay en España. Madrid: Libros de la Catarata.
307. Visser, G. (2003). Gay men, leisure space and South African cities: the case of Cape Town. *Geoforum*, 34 (2003), 123–137.
308. Wait, G. & Gormon-Murray, A. (2011). Journeys and returns: home, life narratives and remapping sexuality in a regional city. *International journal of urban and regional research*, 35 (6), 1239–1255.
309. West, P. (2004). Report into the medical and related needs for trans people in Brighton and hove: the case for an integrated service. 06.01.2011, <http://www.pfc.org.uk/medical/spectrum.pdf>.
310. Weston, K. (1995). Get to a big city: sexual imaginary and the great gay migration. *Gay and lesbian quarterly*, 3, 253-277.
311. Whittle, S.& Turner, L. & Al-Alami, M. (2007). Engendered penalties: transgender and transsexual people's experiences of inequality and discrimination. Manchester: Press for Change/Manchester Metropolitan University.
312. Winchester, & White, P. (1988). The location of marginalized groups in the inner city. *Environment and planning D: society and space*, 6, 37–54.

313. Wolfe, M. (1997). *Invisible women in invisible places: the production of social space in lesbian bars*. Ingram, G.B., Bouthillette, A.-M. ve Retter, Y. (Ed.). (1997). *Queers in space: communities, public places, sites of resistance* (301-324). Seattle, WA: Bay Press.
314. Yetkin, N. (2009) Relevance, in Erol, A. (eds.) *Anti-Homofobi Kitabı-Uluslararası Homofobi Karsiti Buluşma*. Kaos GL, Ankara, pp.79-83, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>, (accessed 6 January 2011).
315. Yılmaz, A. K., (1998). *Erkek ve Kadında Eşcinsellik*. İstanbul: Özgür Yayınları.
316. Yılmaz, R. A. (2007). *Reklamlarda toplumsal cinsiyet kavramı: 1960–1990 yılları arası milliyet gazetesi reklamlarına yönelik bir içerik analizi*. *Selçuk üniversitesi iletişim fakültesi akademik dergisi*, 4 (4), 143-155.
317. Young, I. M. (2005). *On female body experience: 'throwing like a girl' and other essays*. New York: Oxford University Press.
318. Yüksel, Ş. (2009). *Transseksüellik ve cinsiyet değiştirmenin standart değerlendirme, karar verme ve bakım ilkeleri*. Erol, A. (Ed.). (2009). *Anti-homofobi kitabı-uluslararası homofobi karsiti buluşma* (91-94). Ankara, Kaos Gl. 06.01.2011, <http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/homofobi.pdf>.

DİPNOTLAR

¹ Heteronormatiflik, toplumu düzenleyen kanun ve kodların “normal” cinsel kimliklerini, cinsiyetlerini ve bedenlerini yaygınlaşmasını nasıl yönlendirdiğini açıklar (Butler, 1993). Bunlar baskın cinsiyet ve cinsellik uygulamalarına, kalıplara uygun kimlik üretimlerine, düzenlenmiş akrabalık rollerine ve belirli tüketici yaşam tarzlarına mecbur bırakır (79; 151; 180; 259; 274; 303).

² Antikapitalist hareket bağlamında “Cinsel Çeşitlilik – Yönelimler Politikalar Haklar ve İhlaller” konulu “kılavuz” kitabın yazarı “Eşcinsel kimlik fikri evrensel değildir” (Bkz. 21: 19) düşüncesindedir. Bu şu demektir: herhangi bir toplulukta kimlik fikri oluşmamışsa bir alt kültürden de söz edilemez. Herhangi bir ötekileştirme de netleştirilemez. Yaygın egemen kültür – heteroseksist birlik tehlike olarak algıladığı anda, eşcinsel birlikteliği ötekileştirmeye başlar; toplumda böyle bir yaşam gerçekliği olmaya başladığı anda, cinsel eğilim bağlamında bir alt kültür çekirdeği de oluşur. Alt kültür, tanımlı bir varoluşla – belirlenen / kurgulanan bir kimlikle söz konusudur.

³ Weinberg (1972) homofobiyi, ‘heteroseksüeller açısından eşcinsellerle yakınlaşmaktan ya da yakın çevresinde bulunmaktan korkma ve eşcinseller açısından da kendilerinden nefret etme’ şeklinde tanımlamıştır” (aktaran 136: 7). Homofobinin ne olduğunu içeren çalışmalardan bazılarının (Bu çalışmalar, 106; 164; 306 ve 140) ortak düşüncesi homofobik toplum sebebiyle LGBT bireylerin farklı kimlikler ve kendilerini ifade etmek için sembolik alanlar yarattığı şeklindedir. Bu tanımlamalar Türkiye’ye uymaktadır. Hatta Müslüman Türklerin ve bunlardan gey olanlarının bile Hollanda’da homofobik tavırları olduğu ve onların da Hollandalıları İslamofobik gördüğü gözlenmiştir (150: 44; 163: 99). Türkiye’de Hürriyet Gazetesi adlı yüksek traşlı bir gazetede köşe yazarlığı yapan Ayşe Arman Şubat 2013’te Türkiye’eki LGTT bireyleri konu alan yaklaşık iki aylık köşe yazısı yazmıştır. Bu yazılarında da Türkiye’nin homofobik olduğunu ve LGBT bireylerin de ailelerinin de durumlarının zor olduğunu belirtmiştir. Kendisiyle röportaj yapılan Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi ve aynı zamanda “Benim Çocuğum” Belgeseli’nin yapımcısı Can Candan da Türkiye’nin ileri derecede homofobik olduğunu dile getirmiştir. Ayrıntılar için Bkz. <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/yazarlar//22557316.asp>. Homofobiyi içeren diğer çalışmalardan bazıları için Bkz. 152; 155.

⁴ Türkiye’de olmamasına karşın yurtdışında nüfus sayımlarına ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, bir çalışma (Bkz. 52), 2004 Gay and lesbian Atlas (Washington’da US kökenli femografların ürünü) çalışmasına cevap olarak yapılmış ve 2000 AB sayımlarının hangi hükümet amaçları için sosyolojik olarak cinsiyeti nüfusunu ve mekanları ele aldığına çatisını çizmiştir.

⁵ Bu metin özelde nefret suçlarını incelememiştir. İlgili bölümde Ankara ve İzmir için şiddet bilgileri verilecektir. Ancak konuyla ilgili çok fazla yapılmış çalışma bulunmaktadır. Bunlardan bazıları için Bkz. 23; 153; 154; 125; 155; 171. Ayrımcılığı işleyen çalışmalardan bazıları için ise Bkz. 82; 213; 248; 261; 283.

⁶ Türkiye bu haldeyken, Danimarka Büyükelçisi Jesper Vahr, 2009'da Türkiye'de yapılan 4. Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma'nın açılış konuşmasında 1989'da ilk kez eşcinsel evlilikleri kabul edip gerçekleştiren ülkenin temsilcisi olma gururunu taşıdığını ve 2009'da eşcinsel evliliklerinde evlat edinmeyi mümkün kıldıklarını; Norveç İşçi Partisi milletvekili Anette Trettebergstuen (2009) (Kaynak 286), diğer ülkelerle kıyaslandığında Norveç'in pembe ve sosyal demokrat bir cennet olduğunu belirtmiştir. Hollanda'da 2001'de aynı cinsten evliliklere onay verilmiştir (150: 44; 163: 99). Kanada'da eşcinsel ilişkilere eşitliği sağlayan yasalar 1990'ların sonunda değişmeye başlamış ve sonuçta 2003'ten beri Kanada'da LGBTT bireylere diğer tüm evli çiftlerin sahip olduğu haklardan farksız biçimde kimle isterse evlenme hakkı verilmiştir (64: 45).

⁷ Bu bağlamda antik çağdaki erkek erkeğe olan cinsellik örnek verilebilir. Ayrıca günümüz toplumlarının erken dönem tarihleri de bu açıdan incelenebilir. Bir çalışma (Bkz, 228), Eski Türklerde, Eski Yunan'da, Roma İmparatorluğu'nda, Doğu Roma'da (Bizans), Eski Mezopotamya, Anadolu, İran ve Orta Doğu'nun sınıflı toplumlarında, Feodal – Hıristiyan Avrupa'da, Uzakdoğu'da ve Osmanlı İmparatorluğu'nda eşcinsellik anlayışını ve yaşamını incelemekte ve toplumsal olgu olarak ele aldığı eşcinselliğin ve oğlancılığın sınıfsal kökenlerini irdelemektedir. Ayrıca, Osmanlı İmparatorluğundaki durum için örnek olarak Bkz. 3.

⁸ Çimen (2011: 27, 28), uzmanlık tezinde, Yılmaz (2007), Aksu (2010) ve Sancar'ın (2009) çalışmalarına dayanarak toplumsal cinsiyet (gender) kavramını isabetle tanımlamaktadır: “Toplum tarafından dayatılan ve beklenen, erkeklik ve kadınlıkla ilişkilendirilmiş sosyal ve kültürel normları içeren, erkeklik ve kadınlığın biyolojik temeli üzerine kurulan ve toplumsal bağlama göre değişen bir örüntüdür. Yani doğuştan var olan cinsiyet, toplumun kadın ve erkek olarak bireyi algılayışı, toplumun kültürel öğeleri ve değerleriyle şekillenerek toplumsal cinsiyet haline gelmektedir. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet kavramı cinsler arasındaki eşitsiz ilişkilerin toplumsal bağlamlarına ve anlamlarına dikkat çekerek, cinsiyetin sadece biyolojik bir özellik olarak algılanmasını reddetmektedir. Aslında kimilerine göre kadının ya da erkeğin ‘doğası’ olarak ya da dinsel göndermelere dayanarak ‘**fitrat**’ olarak adlandırılan bazı özellikler, insanların doğuştan sahip oldukları özellikler değil, bütünüyle toplumsal yaşamın ve kültürel kalıpların insanlara dayattığı modellerdir”. Tanım ile ilgili daha fazla bilgi için Bkz. 143: 98; 262; 316.

⁹ Bugün kullanılan **gey** sözcüğünün İngilizcedeki karşılığı “**gay**” sözcüğüdür ve yurtdışında gündelik konuşmada her iki cinsiyet için de kullanılabilir. Kelimenin Türk Dil Kurumu'nun elektronik sözlüğünde, erkek eşcinsel olarak tanımlanması ancak Eylül 2006'da gerçekleşmiştir. Oysaki kelimenin Türkçe'ye İngilizce'den olduğu gibi alınması 1980'lere rastlar. 2000'li yıllardan itibaren de, şu an kullanılan haliyle, okunduğu gibi yazılmaktadır. İlk kez, 1999'da Türkiyeli Eşcinseller Buluşması sonrasında “gay” sözcüğü, Türkçeleştirilerek “gey” olarak kullanılmaya başlanmıştır (177: 7).

¹⁰ Erkek eşcinseller için sokak dilinin en alışılmış yaygın kullanılan sözcüğü **ibne** sözcüğüdür/terimidir. Konuşma dilinde erkek eşcinseller (geyler) için kullanılan başka sözcükler/terimler de vardır: örneğin İstanbul yöresinde **böcek**, Antalya yöresinde **böcü**, yuvarlak nesnelere benzeşim kurularak kullanılan **top**,

simit, tekerlek, lassa, pirelli, halka sözcükleri ya da kişinin isminin başına eklenen ‘kız’ (Kız Hüseyin) gibi (24).

¹¹ Verilenlerin dışında Kaynak 318 de transeksüaliteyi 6/100.000 olarak vermiş, bu oranın 2/100.000’i kadın; 4/100.000’ini erkek olarak belirtmiştir.

¹² Hayslett & Kane (2011: 139,140), 1990 nüfus sayımını inceleyen Black vd.’nin (2000) ABD nüfus sayımında bir hatayı saptadıklarını belirtmişlerdir. Bu hata, hane halkı gibi evlilikle ilişkilendirilen terimlerin LGBTT bireyler için de kullanılmasıdır.

¹³ Türkiye İstatistik Kurumu’nun resmi internet sitesinde (www.tuik.gov.tr. Erişim tarihi: 08.05.2013) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 2012 yılı toplam nüfusu: 75.627.384; kadın nüfusu: 37.671.216; erkek nüfusu: 37.956.168 olarak verilmiştir. 2013 yılı nüfusları bulunmamaktadır.

¹⁴ Eğitimin bu konudaki önemi ve eğitimde ayrımcılık çalışmalarından bazıları için Bkz. 240; 224. Türkiye’de ilköğretim ve üniversitelerde görülen olumsuz örnekler için Bkz. 9: 110-112; 265: 638, 639), heteroseksüelliğin okulda da pekiştirildiğini, queer ilişkilerin kötülendiğini açıklamıştır.

¹⁵ Türkiye’nin idare sistemindeki homofobik duruma bir örnek oluşturan konuda Başbakan Erdoğan, bir konunun açıklığa kavuşturulmasında fayda olduğunu dile getirerek, “Bu benim ülkemde de yanlış anlaşılmalara neden olabilir. Yani bu cinsel tercih dediğimiz konu önem arz ediyor. Çünkü bir çocuğu teslim ettiğimiz aile genel ahlak kuralları açısından, halkın çoğu Müslüman olan veya İslam kültürü içerisindeki bir yaklaşım olarak söylüyorum; eşcinsel bir aileye bir çocuğun teslim edilmesi bir defa o toplumun kendi genel ahlak kurallarına terstir. Kendi inanç değerlerine terstir” demiştir (167).

¹⁶ Türkiye’de cinsel alanla ilgili çalışma yapmak ve bu çalışmanın kabullenilmesi de oldukça güçtür. Örneğin, Projenin yürütücüsü Mercan EFE GÜNEY’İN Mart 2013’te Türk Kadınlar Derneği’nin düzenleyeceği kent ve kadın panelinde konuşmacı olması ve projenin ilk sonuçlarını anlatması düşünülmüştü. Ancak, Dernek’in yönetim kurulu konuya henüz hazır olunmadığını belirterek konuşmayı reddetti. Bu durum, Kaynak 174: 250’de görüş veren akademisyenin anlattıklarına benzemektedir.

¹⁷ Queer tartışmalarının odak noktası öncelikle, heteroseksüelliğin (dolayısıyla heteronormativitenin) sözde doğallığını sorgulamak ve görünür kılmaktır. Bu şu demektir: toplumsal değer ve kurumların tümü, gelenek – görenek kapsamındaki de dahil olmak üzere çevrimdeki bütün değerler **tarihseldir**. Sürekli bir akış içinde değişime uğrarlar. Herhangi bir şeyin – değer, nesne, kurum v.b. - “neliği” bağlamında tarihselliğinden söz edilebilirse, o şeyin aynı anda doğallığından söz edilemez. Bu tartışmalara örnek olarak son zamanda yayınlanan birçok çalışma örnek olarak gösterilebilir:

“**Cinsel Yönelimler ve Queer Kuramı**”, Cogito – üç aylık düşünce dergisi, Yapı Kredi Yayınları, sayı:65-66, 471 s., 2011, İstanbul.

“**Cinsellik Muamması – Türkiye’de Queer Kültür ve muhalefet**”, der.: Cüneyt çakırlar ve Serkan Delice, Metis Yayınları, 588 s., 2012, İstanbul.

“**Queer Tahayyül**”, der.: Sibel yardımcı, özlem Güçlü, Sel Yayıncılık, 2013.

Butler, Judith, “**Cinsiyet Belası – Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi**”, Metis Yayınları, 246 s., 2008, İstanbul.

Ayrıca Toplumsal Cinsiyet üzerine yapılan çalışmalar da zorunlu olarak Queer kavramı ile ilişkilendirilmek durumundadır. Konuya böyle bakıldığında, cinsellik bilgi üretim alanında yapılan çalışmaların günümüzdeki ilgisi Queer Kavramı’nda / Kuramı’nda yoğunlaşmaktadır.

¹⁸ Bu alanda, cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsellik üzerine çalışmalarıyla tanınan feminist araştırmacı **Anne Fausto Sterling’in Beş Cinsiyet makalesi** önemlidir. Kendisi, “**8 Mart 2013 - Anne Fausto Sterling Konuşması ve Gece Yürüyüşü**” için Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Forumuna (konu: "Doğa mı Kültür mü? Feministler Toplumsal Cinsiyet Farklarını Nasıl Tartışıyor?"), davetli konuşmacı olarak katılmıştır.

¹⁹ “**Hermafrodit’ sözcüğü**, Yunanca Hermes (tanrıların ulaşı, müziğin koruyucusu, düşlerin yöneticisi ya da malların (çiftlik hayvanlarının) koruyucusu olarak da bilinir) ve Afrodit’ten (cinsel aşk ve güzellik tanrıçası) gelir. Yunan mitolojisine göre bu iki tanrı, Hermafroditus’un anne ve babasıymış. Hermafroditus onbeş yaşında bir su perisine âşık olmuş ve onunla hem vücut olmuş, böylece yarı erkek yarı dişi olmuş. Bazı gerçek hermafroditlerde testis ve yumurtalık ayrı ayrı ama çift yönlü olarak gelişir, bazılarındaysa birlikte aynı organın içinde gelişir ve bir yumurtalık-testis oluşturur. Az olmayan bir sıklıkta da, eşeyssel bezlerden en az biri oldukça iyi çalışır, sperm hücreleri ya da yumurtaların yanı sıra işlevsel düzeylerde cinsiyet hormonu (androjen ya da östrojen) üretir. Kuramsal olarak gerçek bir hermafroditin, bir çocuğun hem annesi hem de babası olması mümkün olabilirse de, uygulamada ilgili kanallar ve tüpler, yumurta ve spermin biraraya gelebileceği şekilde yapılandırılmamıştır.”- <http://intersexualshalala.wordpress.com/2011/05/08/bes-cinsiyet-erkek-ve-disi-neden-yeterli-degil/> , http://www.donme.org/sayi_10/bakis.htm

²⁰ Derleyen: **Esra Aşan/Nisan 2008, LGTT Hareketi Üzerine Sözlük Çalışması** <http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=514>, erişim:19.02.2012.

²¹ Daha fazla bilgi için Bknz: Duman, Halil, İslâm Hukukunda Hüsnâ (Çift Cinsiyetliler), eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/348.pdf, erişim: 11.06.2012.

²² Daha fazlası için Bkz. 83.

²³ Kültür oluşturucu temel bir kurum olarak Din’in biyolojik ve toplumsal cinsiyet (seks ve gender) oluşum ve olguları üzerindeki belirleyici ve yönlendirici etkileri için Bkz. Berktaş, Fatmagül (2012), Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın – Hristiyanlıkta ve İslamiyette Kadının Statüsü Üzerine Karşılaştırmalı Bir yaklaşım, Metis Yayınları, 4. Baskı, İstanbul.

Konuyu iyi özetleyen bir makale olarak Bkz. Gürhan, Nazife (2010), Toplumsal Cinsiyet ve Din, e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi, Sayı IV, www. e-sarkiyat.com – ISSN: 1308-9633.

Ayrıca din - dil - cinsiyet arasındaki bağlayıcılık için de Bkz. Aziz, Ahmad Khalil (2010), Kur'ân'da Cinsiyet kalıpları: Sosyolengüistik bir yaklaşım, İ.Ü., İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı- 1(1), ss.295-306.

²⁴ Buna en yakın örnek, bir önceki dönem AKP'li bakan Aliye Kavaf'ın, eşcinselliğin biyolojik bir bozukluk, bir hastalık olduğuna inandığını ve tedavi edilmesi gereken bir şey olduğunu söylemesiyle başlayan tartışmadır. Kavaf'ı destekleyen görüşler için Prof. Dr. Nevzat Tarhan'ın (www. nevzattarhan.com/escinsellik) sitesine, karşı görüşler için de Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği ile Kaos GL'nin ilgili çalışmaları incelenebilir.

²⁵ Bem Cinsiyet Rolü Envanteri üzerine daha fazlası için Bkz. Dökmen, Zehra Yaşın. (bt). Bem Cinsiyet Rolü Envanteri Kadınsılık ve Erkeksilik Ölçekleri Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri, Kriz dergisi 7 (1): 27- 40.(Acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/826/1160.pdf, erişim:12.03.2013).

²⁶ Androjen cinsiyet rolü için iki tutarlı örnek, İngiltere ve Türkiye'nin ilk kadın Başbakanları Margaret Thatcher ile Prof. Dr. Tansu Çiller gösterilebilir.

²⁷ Bir çalışma (Bkz. 147: 140), neden ABD'nin Columbus şehrinde yapıldığını gey ve lezbiyenler üzerine yapılan çalışmaların daha çok New York (Green vd. 2001), Los Angeles (Retter, 1997) ve San Francisco (Kaynak 69) gibi gey ve lezbiyenlerin yoğun olduğu popüler şehirlerde yapıldığını ancak gey ve lezbiyenlerin ABD'nin tüm şehirlerinde yaşadığını (Cooke & Rapino, 2005) belirterek açıklamıştır. Türkiye'de de benzer bir durum olduğu düşünülse dahi il bazında yaşama, çalışma, alış-veriş ve eğlence alanlarını gösteren bir çalışma bulunmamaktadır.

²⁸ Tutuculuk nedeniyle çalışma yapmanın güçlüğüne belirten bir başka çalışma için Bkz. 235: 648.

²⁹ Muhafazakârlık ve Milliyetçilik üzerine bilgi sahibi olmak için derli toplu iki yayın önerilebilir: İletişim yayınları, Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce, Muhafazakârlık, Cilt 5, ed. Ahmet Çiğdem. 5.Baskı Mart 2013, İstanbul (1.Baskı Ağustos 2003, İstanbul). İletişim yayınları, Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce, Milliyetçilik, Cilt 4, ed. Tanıl Bora, Murat Gültekingil, 4.Baskı Aralık 2009, İstanbul (1.Baskı Kasım 2002, İstanbul).

³⁰ Söz konusu olan Homeros'un İlyada Destanı'dır. Miller'in "Akhilleus'un Şarkısı" adlı kitabı da (Everest Yayınları, 2013, 393 s.) 2012' de "Orange Edebiyat Ödülü"nü kazanmıştır.

³¹ Kaynak 289 burada Türkiye'den değil, Türkiye'deki güncel yaşamdan söz ediyor. Ancak Muhafazakâr İdeolojinin ve Milliyetçiliğin etkin olduğu dünyanın her ülkesinde aynı yaşam niteliği söz konusudur ve aynı sorun yaşanmaktadır.

³² 26-27 Kasım 2010 tarihlerinde Antalya’da “Gülen Hareketi”nin cephe örgütlerinden Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı (GYV), birçok ülkeden yüzlerce kişinin katıldığı uluslararası bir “bilimsel” konferans düzenlemiştir. “**Din, Gelenek ve Modernite Bağlamında Bir Değer Olarak Aile**” başlıklı muhafazakâr etkinliğin sonuç bildirgesi konumuz bağlamında önemlidir. Kaynak 135, “manifesto gibi bildirge” diye lanse edilen metindeki sorunlardan dördünün daha çok göze battığını söylemektedir:

“(1) ‘Dinî motivasyonlar’denen bir şeyin ‘ailenin korunmasında en büyük role’ sahip olduğunun söylenmesi ve bu bağlamda din temelli nikâhın ‘meşru sayılmamasının’ eleştirilmesi.

(2) ‘Boşanmayı azaltacak’ tedbirler alınmasının, ‘neslin korunması’ bağlamında talep edilmesi.

(3) ‘Kürtajı önleyen’ politika ve projelerin desteklendiğinin beyanı.

(4) Ensest ile aynı kategoriye sokularak ‘hastalık’ diye işaretlenen ve ‘toplumu tehdit’ ettiği belirtilen eşcinselliğe karşı ‘yeterli tedbirlerin alınması’ talebi.”

Kaynak 135’e göre, “Etkinlik, son yıllarda devletin evanjelik aygıtlarının en aktiflerinden biri haline gelmiş Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü’nün (ASAGEM) de *imprimatur*’unu almış. ... Gülen Cemaati’nin popüler markalarından biri olan ‘dinlerarası diyalog’ da, aile üzerinden kadının üreme gücünü disiplin altına almayı arzulayan bu biyoiktidar rejiminin verimli çalışan bir teknolojisi olarak dini devreye sokuyor. Yıllardır ABD’de harcadığı mesai sayesinde Cemaat, orada köklü bir tarihi ve muazzam bir politik-ekonomik gücü olan Hıristiyan Sağ’ın toplumsal hareket stratejilerini çok iyi öğrenmiş. ‘Aynı Allah’a tapıyoruz’ ile açılan muhabbet kapısı, belli ki Katolik Sağ’ın ve Baptist Sağ’ın ‘aile değerleri’ ideolojisi ile Sünni dogma arasında mutlu bir eklemlenmenin de davetçisi olmuş.”

³³ “Bakan Şahin’in ‘geleneksel Türk ailesi’ lafı ve ‘Eşcinsellik türü şeylerin toplum açısından zor ve sıkıntılı olduğunu düşünüyorum’ açıklaması” (230: 48).

³⁴ Beyan edilen konular şöyle sıralanmaktadır:

Teoriye giriş,

Tarihsel süreç,

LGBT kimliğinin özne olma mücadelesi,

Kentin cinsiyetçi heteronormatif yapısına queer müdahaleler,

Heteroseksüel toplumsallaştırma aracı eğitim alanında Queer yoldaşlığı,

Homofobi ve transfobiye karşı mücadelenin sol ile yoldaşlığı,

Hukuk ve LGBT bireyler,

LGBT bireylerin medyada temsili ve müdahil olmak,

Hastalık kavramının arka planı,

Edebiyatta LGBT görünmezliğine karşı anlatıyı dolaptan çıkarmak,

Nefret suçu ve LGBT bireyler,

Hegemonik erkeklik ve eşcinsellik,

“Lanetli livatacı”

“hastalıklı homoseksüel”,

“gururlu gay”,

Kararsız kvır,

Kuir – eşcinsel arzuyu adlandırmaya ve sınıflandırmaya tarihsel bir bakış,

Transfeminizm,

İnterseksüellik ve cinsiyetin inşası,

Eşcinsel kurtuluş hareketinin Türkiye seyri,

Heteronormativite,

Homofobi,
Heteroseksizm (Kaos GL, 2013/128: 14).

³⁵ Wittig, Monique, 2013, “ Straight Düşünce”, Sel Yayıncılık, İstanbul, ISBN: 9789755706207, 128 s.

“Queer Tahayyül”, 2013, der.: Sibel yardımcı, Özlem Güçlü, Sel Yayıncılık, İstanbul, ISBN: 9789755706115, 432 s.

³⁶ Eşcinselliğin sinemadaki varlığı üzerine bilgi edinmek için Bkz. Davies, Steven Paul. (2010). Eşcinsel Sineması Tarihi (Sinemada Görünür Olmak), Kalkedon Yayıncılık/Sinema Kitaplığı Dizisi, 310 s.

Ayrıca Nejat Ulusay’ın, eşcinselliğin sinemadaki temsil biçimlerini kendine konu edinerek queer sinema olarak anılan bir akımın parametreleri üzerinde durmayı ve bu sinemanın öncesi ve sonrasıyla ilgili değerlendirmeler yapmayı amaçlayan makalesi için Bkz. Ulusay, Nejat. (2011). Yeni Queer Sinema: Öncesi ve Sonrası,” *Fe Dergi 3*, sayı 1, 1-15.

³⁷ Ödül dökümü özetle şöyle verilmektedir:

1972 Cabaret – toplam 8 Oscar ödülü,
1985 Kiss of the Spider Woman – en iyi erkek oyuncu Oscar Ödülü,
1993 Philadelphia - toplam 2 Oscar ödülü,
1995 The Adventures of Priscilla Queen of the Desert, en iyi kostüm tasarımı Oscar Ödülü,
1999 Boys Don’t Cry - en iyi kadın oyuncu Oscar Ödülü,
2002 The Hours - en iyi kadın oyuncu Oscar Ödülü,
2003 Monster - en iyi kadın oyuncu Oscar Ödülü,
2005 Capote - en iyi erkek oyuncu Oscar Ödülü,
2005 Brokeback Mountain - toplam 3 Oscar ödülü,
2008 Milk- toplam 2 Oscar ödülü (38: 8-12).

³⁸ Çalışma ayrıca yerli – yabancı eşcinsel filmlerin dökümünü de vermektedir.

³⁹ Oyun, “1325/1909 yılından önce Resimli Kitap dergisinde tefrika edilmiş, daha sonra 1327/1911 yılında kitap olarak basılmıştır.

⁴⁰ İbrani yaşamının temellerinden biri olan Levililer kitabında, Yahudiliğin seksle ilgili en önemli kurallarının çoğunluğu yer alır ve Tevrat’ın geri kalanıyla birlikte dini yaşamın vazgeçilmez kılavuzu olarak görülür (36: 54).

⁴¹ Ayrıntılar için Bkz.

http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Cniversiteleraras%C4%B1_Gey_ve_Lezbiyen_Toplulu%C4%9Fu
Erişim:09.11.2012.

⁴² Ülkenin değişen eğitim sistemi düşünülerek bireylere ilköğretim ve ortaokul, ortaöğretim mezuniyet durumları ayrıca sorulmuş, bunlar tabloda düzenlenmiştir.

⁴³ Anketlerin yapıldığı tarihlerde devletin resmi istatistik kurumu olan Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) tarafından asgari ücret 750 TL, açlık sınırı 1050 TL ve yoksulluk sınırı 2900 TL olarak açıklanmıştır.

⁴⁴ Bir çalışmada (Bkz. 58: 621) kendinizi trans olarak tanımlar mısınız, sorusuna 819 katılımcının yalnızca 45'i yani %5'inden evet cevabı almıştır. Diğerleri kadın, cinsiyetsiz veya diğerleri cevabını vermiştir.

⁴⁵ Burada "kadınsı, kadın" anlamında kullanılmıştır.

⁴⁶ Ankara ve İzmir'de semt kısmında tekrar eden ilçe adları ile ilçenin merkezi kastedilmektedir.

⁴⁷ Lezbiyenlerden Çankaya'da oturanların %67'si, Keçiören'de oturanların %50'si Mamak'ta oturanların %75'i, Etimesgut ve Yeni Mahalle'de oturan birer kişi; geylerden Çankaya'da oturanların %47'si (kalan %6 her yerde çalışmaktadır) , Keçiören'de oturanların %60'ı, Etimesgut'ta oturan bir kişi; Biseksüellerden Çankaya'da oturanların %18'i, Mamak'ta oturanların %50'si, Etimesgut'ta oturan bir kişi çalıştıkları yer bilgisini vermemiştir.

⁴⁸ Lezbiyenlerden Konak'ta oturanların %8'i, Bayraklı'da oturanların tamamı (1 kişi), Karşıyaka'da oturanların %11'i (1 kişi), Narlıdere'de oturanların %67'si; geylerden Konak'ta oturanların %18'i, Çiğli'de oturanların tamamı (1 gey), Balçova'da oturanların %16'sı, Bornova'da oturanların %22'si, Karabağlar'da oturanların %33'ü; biseksüellerden Konak'ta oturanların %22'si, Balçova'da oturanların %50'si (1 biseksüel), Bornova'da oturanların %17'si, Karşıyaka'da oturanların %24'ü, Karabağlar'da oturanların %29'u; transeksüellerden Konak'ta oturanların %5'i, Karabağlar'da oturanların %60'ı çalıştıkları yer bilgisini vermemiştir. Lezbiyenlerden Karabağlar'da oturanların %33'ü (1 kişi) ve geylerden Konak'ta oturanların %9'u (1 kişi) çalıştığı yer için değişiyor demiştir.

⁴⁹ Lezbiyenlerden Bayraklı'da oturanların tamamı (1 lezbiyen), Karşıyaka'da oturanların %13'ü, Konak'ta oturanların %33'ü, Narlıdere'de oturanların %67'si; geylerden Çiğli'de oturanların tamamı (1 gey), Balçova'da oturanların %17'si, Bornova'da oturanların %22'si, Güzelyalı'da oturanların %50'si, Hatay'da oturanların %33'ü, Karataş'ta oturanların %33'ü; biseksüellerden Alsancak'ta oturanların %25'i, Balçova'da oturanların %50'si, Bornova'da oturanların %16'sı, Hatay'da oturanların %50'si, Karşıyaka'da oturanların %40'ı, Karataş'ta oturanların %50'si; transeksüellerden Göztepe'de oturanların tamamı (1 transeksüel), Hatay'da oturanların %60'ı çalıştığı semt bilgisini vermemiştir. Lezbiyenlerden Hatay'da oturanların %33'ü ve geylerden Karataş'ta oturanların %33'ü çalıştığı semt için değişiyor demiştir.

⁵⁰ Metin, Keçiören'de bulunan üniversitelerden birinin GATA (askeri olduğundan disiplin içerikli) ve diğerinin Turgut Özal üniversitesi (yeni açılan) olduğunun farkındadır.

⁵¹ Mekân olarak barların önemi ve lezbiyen veya gey alanların bu barlara bağlılığı Julie A. Podmore'un makalesinde Montreal'de bulunan Plateau ve Village örneklerinde anlatılmıştır. "...lezbiyenlerin karma

cinsiyetteki alanlarına bütünleştirilmesi ve lezbiyenlere özel birçok barın kapanmasıyla kent ölçeğinde lezbiyen kimliği de yersiz yurtsuzlaştırılmış oldu” (243: 621).

⁵² ABD'nin askeri teşkilatında görülen Don't Ask/Don't Tell (DADT), ABD askeri teşkilatının gey ve lezbiyenleri ABD ordusunun yapısını bozan ve zayıflatan etkenler olarak görmesinden dolayı bu alanda hizmet veren gey ve lezbiyenleri korumak amaçlı kurulmuş bir oluşumdur. DADT'nin tek amacı heteroseksüel personelleri korumaktan ziyade ordunun heteroseksüel yapısını sağlamlaştırmaktır (287: 222). DADT askeri teşkilatın fonksiyonel olarak çalışmasını sağlamak için gey ve lezbiyenlerin “cinsel kimliklerini ifşa etmesini” yasaklamıştır. Ancak yapılan araştırma sonucunda, bu durumun queer alanların oluşumuna zemin hazırlayarak, DADT'nin yapısını bozmaya başladığı görülmektedir. Ancak dikkate alınması gereken hususlardan biri de yalnızca kimlik oluşumundaki negatif etkisi değil, aynı zamanda gey/lezbiyen bireyin kariyerinde neden olduğu olumsuz durumlardır. Aslında DADT'ın sessizlikle çözmeye çalıştığı bu sorun, gey/lezbiyen bireylerin kişiliklerine de zarar vermektedir. Kendini açmanın bedeli ise ordudan ihraç olarak gösterilebilir. Sadece cinsel kimliğine dayanılarak bir personeli ordudan atmak, daha kötü sonuçlarda doğurabilir, DADT'nin bu sorunu çözememesinin sebebi kendi paradoksal sorunları olup, öncelikle kendi içindeki sorunlara eğilmelidir. İnsanları olduğundan farklı görünmeye zorlamak yerine, her bireyin kimliğini yansıtmaya hakkını düşünerek, yasanın maddelerini günümüze uyarlamalıdır (287: 226). Bu durum Türkiye'ye benzemektedir.

⁵³ Benzer bir durum Fransa'da görülmektedir. herhangi bir kişisel farklılık - özellikle farklı cinsel kimlikler-Fransa cumhuriyetçi birliği için tehdit oluşturmaktadır. Bu yüzden Fransa'daki LGBTQ bireyleri cinsel kimlikleri “Fransızlıklarının” üzerinde tutamazlar. Bu model Amerikan temelli sosyal ve siyasal oluşumlarda tamamen farklıdır. Fransızların ‘evrensel bireysel’ kültürüne karşın, ABD kültürü bireysel farklılıkları tanımlar, destekler ve organizasyonlarla birbirine bağlar. Birçok kişisel kimlik hareketinin ABD'den çıkması bu sebeplere dayanır (1950 lerde insan hakları, 1960 larda feminizm ve 1970 lerde gey ve lezbiyen hareketleri vb.) (14: 58).

⁵⁴ Metinde verilen ansiklopedi şöyledir: Hemker, M., & Huijsmans, L. (Eds.). (2009). *Lesbo Encyclopedia* [Lesbian Encyclopedia]. Amsterdam, the Netherlands: Ambo.

⁵⁵ İnternet odaları Güney Afrika Cape Town'da sex için partner bulmaya özellikle yüksek gelir grupları için yardımcı oluyor (307: 134, 135).

⁵⁶ Singapur'da eşcinselliği ve modern aileyi ele alan bir çalışmada, Singapur'da bir sistem olan Konut Geliştirme Kurulu'nun ev satacağı kişilerde de benzer uygulamalarda bulunduğu anlatılmıştır (Bkz. 233: 257).

⁵⁷ Yapılan bir çalışma, İngiltere'de eşcinsel başkenti olan ancak akademik çalışmalara konu olmayan Brighton & Hove'da yaptıkları çalışmada gey erkeklere özel olarak hitap eden çok sayıda cinsel sağlık

hizmetleri bulunmasına rağmen, Brighton & Hove'da trans bireylerin tedavisini sağlayan herhangi bir tesis bulunmadığını belirtmiştir. Ek olarak, çalışmada görüşülenlerden biri, kendilerine ait sağlık merkezleri olmasını istediklerini, uzman profesyonellerden destek almak istediklerini, özel bir merkezleri olsaydı başka yerlere gitmek zorunda kalmayacaklarını belirtmiştir (Bkz. 58: 623, 624).

⁵⁸ Türkiye'nin Ceza Yasası, Sosyal Sigortalar Yasası, Sosyal Güvenlik Yasası, Sendikalar Yasası ve İş Yasasının hiç birinde cinsel yönelim ayrımcılığına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. AB'ye aday ülke olan Türkiye'nin hem adaylık sürecindeki beklentileri yerine getirmesi hem de AB'nin Amsterdam Anlaşması çerçevesinde çıkardığı ayrımcılığa karşı çıkardığı direktiflerden biri olan cinsel yönelim ayrımcılığını hukukuna taşıması gerekmektedir.

⁵⁹ Türkiye'de bilinen yaşama şekline uygun planlama yapılmaktadır. Bu tarzın, parlamentoda apartman dairelerinin Singapur'un yaşam şekline uygun olduğunu belirten Başbakan Lee Hsien Loong tarafından da benimsendiği görülmektedir (Bkz. Lee 2007, np'den aktaran 234: 257).

⁶⁰ Bir çalışma, (Bkz. 234: 259-260), toplu konut ve ev üretiminde Singapur'da benzer bir durum olduğunu, üretimin normal aile için olduğunu bunun da heteronormatif olarak yapıldığını açıklamıştır.

⁶¹ Hükümetin heteronormatif yapı örneği Kaynak 234'te de görülmektedir. Yöneticilerin kadınların üremedeki başarısızlıklarına kızarken, daha sonra iki çocuğu sınır göstermeleri de anlatılmıştır (Bkz. 234: 265).

⁶² İngiltere'de eşcinsellerin yoğun yaşadığı ancak akademik çalışmalara konu olmayan Brighton & Hove'da yapılan bir çalışmada gey erkeklere özel olarak hitap eden çok sayıda cinsel sağlık hizmetleri bulunmasına rağmen, Brighton & Hove'da trans bireylerin tedavisini sağlayan herhangi bir tesis bulunmadığı belirtilmiştir. Ek olarak, çalışmada görüşülenlerden biri, kendilerine ait sağlık merkezleri olmasını istediklerini, uzman profesyonellerden destek almak istediklerini, özel bir merkezleri olsaydı başka yerlere gitmek zorunda kalmayacaklarını vurgulamıştır (Bkz. 58: 623, 624).

⁶³ Ankara ve İzmir'de anket yapılan bireyler ağırlıklı olarak orta yaş grubunda olduklarından yaşlılık evreleri için kentte önemli olabilecek unsurlara değinmemişlerdir. Oysaki yapılan bir çalışmada görüşülen gey bir erkek, gelecekte gey erkekleri de kabul eden bir huzurevi (nursing home) bulma kaygısının olduğunu belirtmiştir (Bkz. 132).

⁶⁴ Mekânın sosyalleşmedeki üretken rolünü vurgulayarak mekanın cinselliği yaratıcılığını ve yansıtıcılığını tuvalet (tearoom), hamam (bathhouse) ve sadomazohistik zindan (SM, dungeon) örneğinden veren bir çalışmaya göre örneğin, bir tuvalet yalnızca fiziksel bir alan değildir: cinsel paylaşımın sosyalleşmesinde aynı anda destekleyici rol oynayan kültürel bir yapıdır (Bkz. 138: 11). Hamamların queer için önemine değinen diğer çalışmalar için Bkz. 144; 254; 281 ve 282.

EKLER

- **LGBTT Bireylere Yapılan Anket**